

Nesta H. Webster:

Titkos Társaságok és Felforgató Moz- galmak

A könyv az alábbi munka fordítása:

SECRET SOCIETIES AND SUBVERSIVE MOVEMENTS

ÍRTA: NESTA H WEBSTER

A „*The Chevalier De Boufflers*,” „*The French Revolution*,”
„*World Revolution*,” „*The Socialist Network*,” „*The Surrender Of
An Empire*” „*Louis XVI And Marie Antoinette*” szerzője

Boswell Publishing Company, Ltd. 10 Essex Street, London,
W.C.2 1924

Tartalomjegyzék

TARTALOMJEGYZÉK	3
ELSŐ RÉSZ — A MÚLT	5
1. AZ ŐSI TITKOS HAGYOMÁNY	5
<i>A Hittitkok</i>	6
<i>A Zsidó Kabala</i>	8
<i>A Megváltó Eljövetele</i>	19
<i>Az Esszenek</i>	27
<i>A Titokkutatók</i>	32
<i>Maneskövetők</i>	38
2. ISZLÁM ELLENES LÁZADÁS	41
<i>Az Izmailiták</i>	41
<i>A Karmathiták</i>	43
<i>Fatimisták</i>	45
<i>A Drúzok</i>	48
<i>A Merénylők (assassinok)</i>	50
3. A TEMPLOMOSOK	55
4. HÁROM ÉVSZÁZAD TITOKKERESÉS	83
<i>Sátánizmus</i>	85
<i>Rózsakeresztesek</i>	93
5. A SZABADKŐMŰVESSÉG EREDETEI	109
<i>Gyakorlati Kőművesség</i>	110
<i>Elméleti Kőművesség</i>	114
<i>A Templomos Hagymány</i>	121
<i>Vehmgericht</i>	129
<i>Rózsakeresztes Eredet</i>	131
<i>Tizenhetedik Századi Rabbik</i>	135
6. NAGY PÁHOLY KORSZAK	137
<i>Felsőbb Fokozatok</i>	144
<i>Francia Szabadkőművesség</i>	146
7. NÉMET TEMPLOMOSOK, FRANCIA ILLUMINÁTUSOK	166
<i>Francia Megvilágosodottság</i>	180
<i>Varázslók</i>	187
8. ZSIDÓ KABALISTÁK	192
9. A BAJOR ILLUMINÁTI	212
<i>Az Illumináti Eredetei</i>	212
<i>Megvilágosodottság és Szabadkőművesség</i>	225
<i>Az Illumináti Eszméi</i>	229

<i>Az Illumináti Jellege</i>	240
10. BETETŐZÉS.....	248
MÁSODIK RÉSZ – A JELEN	284
11. MODERN SZABADKÖMŰVESSÉG	284
<i>Kontinentális szabadkőművesség</i>	286
<i>Brit Szabadkőművesség</i>	300
12. TITKOS TÁRSASÁGOK ANGLIÁBAN.....	311
<i>Teozófia</i>	315
<i>Rózsakeresztesek</i>	330
13. NYÍLT FELFORGATÓ MOZGALMAK	351
14. PÁNGERMANIZMUS.....	379
15. AZ IGAZI ZSIDÓ VESZÉLY	403
VÉGKÖVETKEZTETÉS	445
FÜGGELÉK	449
I. ZSIDÓ TANÚSÁGTÉTEL A TALMUDRÓL	449
II. CION BÖLCSEINEK „JEGYZŐKÖNYVE”	451
AZ ÍRÓRÓL	459
NÉV-, HELY- ÉS TÁRGYJEGYZÉK	460

ELSŐ RÉSZ — A MÚLT

1. AZ ŐSI TITKOS HAGYOMÁNY

Kelet a titkostársaságok bölcsője, merthogy bármilyen célra is alkalmazták őket, a világtörténelmében fontos, színpalak mögötti szerepet játszó titokzatos szervezetek legtöbbszörének módszere és indíttatása láthatóan arról a földről eredt, ahol az emberiség nagy drámájának első feljegyzett fejezetei lejátszódtak: Egyiptom, Babilon, Szíria és Perzsia. Egy részt a keleti misztika, másrészt pedig a cselszövés keleti imádata alakította ki azokat a módszereket, melyek később oly óriási és messze nyúló hatással kerültek nyugatra.

Tehát két vonalat kell követnünk a titkostársaságok tanulmányozásában: a rejtett tudás kutatásában egymást titokzatosságban átfedő szervezetekét és azokat, akik egyéb, általában politikai célokra használják a rejtelmet és a titokzatosságot.

De a titkos tudás keresése maga is kettős szempontot tár elénk. Ebben is és a földi élet minden más mozzanatában is fennáll a *revers de la médaille* (az érem másik oldala) — fekete és fehér, fény és sötétség, az emberi elme Mennye és Pokla. A rejtett ismeret kutatása isteni tudásba való beavatásban, de sötét és förtelmes kultuszban is végződhet. Ki tudja milyen erővel találkozhatunk a lepel mögött? A (jó vagy rossz) szellemi erők igába fogásához vezető beavatás tehát képes az embert óriási magasságokba emelni, de ugyanakkor olyan mélységekbe is süllyesztheti, melyeket soha nem érhetett volna el ha csupán fizikai síkon marad. És amikor emberek így szövetségbe egyesülnek, közös erő jön létre, ami roppant befolyást gyakorolhat a környező világra. Ebből ered a titkostársaságok fontossága.

Mondassék itt ki egyszer és mindenkorra, hogy a titkostársaságok nem mindig gonosz céllal alakulnak. Épp ellenkezőleg, sokuk az emberi szellem legmagasztosabb törekvéséből (az örök igazság ismeretének vágyából) jött létre. Az ilyen szervezetekből kinövő gonoszság általában az egykoron tiszta és szent alapelvek megrontásából alakul ki. Nem időzöm tovább e pontnál, mert

máris óriási irodalma van, tehát így itt csupán a tárgykör rövid megemlítésére van szükség.

Na mármost, a legkorábbi időktől léteztek beavatottak avagy bölcsék csoportjai, kik azt állították, hogy rejtett tanok — hittitkok — letéteményesei, miket a közönséges halandó képtelen megérteni és amik az ember eredetére és végzetére, a lélek halál utáni életére és az Isten, vagy istenek természetére vonatkoznak. Ezen kirekesztő hozzáállás az alapvető különbség az ősi világ beavatottjai és a vallás nagy tanítói között, kiket a modern titokkeresők egymással felcserélni kívánnak. Mert míg a Buddhához és Mohamedhez hasonló vallási vezetők azért kutatták az isteni bölcsességet, hogy azt a világnak átadhassák, addig a beavatottak úgy vélték, a szent hittitkokat nem szabad felfedni a közönséges halandók előtt. Így, még ha a beavatás vágya a legmagasztosabb törekvésből is eredt, ezen vágy vélt vagy valós kielégítése gyakran vallási göghöz és undorító zsarnoksághoz vezetett, ami félelmetes próbákat, alkalmakként halált okozó testi és lelki kínzásokat eredményezett, melyeknek az új megtértet előljárói alávetették.

A Hittitkok

A titokkutató és kőműves körökben érvényes elmélet szerint bizonyos elgondolások minden fontosabb hittitokban azonosak voltak, tehát folyamatos hagyományt alkottak, amit a különböző korok és országok beavatottjainak egymást követő csoportjai adtak tovább. Állítólag ezen elgondolások között volt Isten egységének felfogása is. Míg a tömeg számára ajánlatos volt több isten hitet prédikálni — minthogy csakis így érthette meg az Istenség többszörös megjelenését —, addig maguk a beavatottak egy Legfőbb Lényben, a Mindenség mindent átható és irányító Teremtőjében hittek. Le Plongeon, kinek az volt a célja, hogy bemutassa a maják és az egyiptomiak szent hittitkai közötti rokonságot, megállapította, hogy *„a mindent teremtő, egyedüli és mindenható Istenség elképzelése a korai időkben láthatóan általános felfogás volt minden olyan nemzetnél, amely magasfokú műveltséget ért el.*

*Ez volt az egyiptomi papok tantétele.*¹ Ugyanezen író továbbá megállapítja, hogy a „*legfelsőbb Istenség tantétele három, egymástól különböző részből állt, de egyet alkotott és általánosan elfogadott volt Amerika és Ázsia civilizált népei és az egyiptomiak között*” és, hogy Egyiptom, Káldea, India és Kína tanult emberei és papjai „*mély titokként kezelték e tudást, és csak a szent misztériumok néhány kiválasztottja előtt fedték fel.*”² Sok más szerző is adott elő ilyen nézeteket, de még egyikük sem támasztotta alá történelmi bizonyítékokkal.

Azonban annyi bizonyos, hogy az egyisten hit már Mózes előtt is létezett Egyiptomban. Adolf Erman leszögezi, hogy „*a művelt réteg már a korai időkben is*” hitte, hogy az egyiptomi vallás istenségei azonosak és, hogy „*a papok nem zárkóztak el ezen tantételtől, hanem igyekeztek megérteni a költészet és hitrege által különböző személyekre osztott egy Isten gondolatát... A papságnak azonban nem volt bátorsága, hogy megtegye a végső lépést és elvesse azon megkülönböztetéseket, melyeket lényegtelennek tartott és egy név alatt egy Istent imádjon.*”³ IV. Amenhotep-re (később mint Ikhnaton) maradt, hogy ezt a nép előtt kinyilatkoztassa. Breasted professzor jellemezte az Ikhnaton által az Amarna-i sírkamrák falára írt Napistent dicsérő himnuszokat:

*Elénk tárják a fiatal király egy Istenbe vetett hitének szépségét és egyszerűségét. Arra a felfogásra jutott, hogy egy Isten teremtette nemcsak az alantasabb teremtményeket, de az emberi fajtákat is — mind az egyiptomiakat, mind pedig az idegeneket. Mi több, a király Istenben jóságos apát látott, aki kegyességével minden teremtményét életben tart.... Az ember évezredekén át követett fejlődésében ennek előtte még senki sem látta meg így a mindenség nagyszerű atyját.*⁴

Vajon nem-e amiatt nevezték Ikhnatonot később eretneknek, hogy megszegte az uralkodó papi réteg szabályzatát és felfedte a

---

¹ Augustus le Plongeon, *Sacred Mysteries among the Mayas and the Quiches*, 53. o.

² U.o., 56, 58. o.

³ Adolf Erman, *Life in Ancient Egypt*, 45.o. (1894).

⁴ J.H. Breasted, *Ancient Times: a History of the Early World*, 92. o. (1916).

beavatlanok előtt e szentséges tantételt? Ebből eredhetett annak szükségessége is, hogy a király elnyomja a papságot, mely, kirekesztő hozzáállásához ragaszkodván, visszatartotta az általa igazságnak tartott ismeretet a néptől.

Úgy tűnik, Görögország volt a hittitkok legkorábbi európai központja, ahol az eleusisi hittitkok már a legrégebbi időkben léteztek. (Eleusis Hermes fia volt) Az ie. 582-ben Szamoson született Püthagorasz néhány évet Egyiptomban töltött, ahol beavatták Izis hittitkaiba. Hazatérése után Püthagoraszt állítólag beavatták Eleusis hittitkaiba és utána Szamoson megpróbált titkostársaságot létre hozni, de nem sikerült neki és így az itáliai Crotona-ba vándorolt, ahol nagy számú követőt gyűjtött maga köré és végül is szektát tudott szervezni. E csoport két különböző beavatott osztályra oszlott. Az első réteg tagjait csupán a mester titkos tantétéleibe avatták be és az öt éves próba idő lejárta előtt még csak nem is beszélhettek vele. A második rétegben voltak a valódi beavattottak, akik előtt Püthagorasz minden titkos tantételének hittitkát felfedték. Ezen oktatási folyamat — az egyiptomi mintát követve, képekre és jelképekre alapozva — mértannal kezdődött (amiben egyiptomi tartózkodása alatt Püthagorasz igen elmélyült) és végzetül rejtett értelmű, lélekvándorlással és Isten természetével foglalkozó elmélkedéshez vezetett. Az ilyen elmélkedésekben Isten mint a Mindenség mindenre szétterjedő Értelme jelent meg. Azonban Püthagorasz szektája, mint az Európa nyugati részén később alakult titkostársaságok előfutára kerül könyvünkbe. A korai kőműves hagyományok Püthagoraszhoz vezetnek vissza a szabadkőművesség eredetét. Állításuk szerint Püthagorasz járt Angliában, de egyébként is van rá némi ok, hogy elhiggyük, mértani elközelítései bekerültek a gyakorlati falazók céheinek módszerébe.

A Zsidó Kabala

Fabre d'Olivet szerint Mózes, „*aki az egyiptomiak minden bölcsességét megtanulta,*” az egyiptomi hittitkokból vette a szájhagyomány egy részét, amit az izraeliek vezetői továbbadtak.⁵ Több zsidó író van azon a véleményen, hogy tényleg eredt Mózesről

---

⁵ Fabre d'Olivet, *La Langue Hébraïque*, 28.o. (1815)

ilyen, a Pentateuch-ban leírtaktól eltérő szájhagyomány, amit később belefoglaltak a Talmudba és a Kabalába.⁶

A Talmud első alakja — a Mischna — az időszámításunk szerinti második vagy harmadik század táján jelent meg. Nem sokkal később Gemara névvel magyarázatot fűztek hozzá. E két műből áll a Jeruzsálemi Talmud, amit a harmadik és az ötödik század között átírtak. Ezt a kiadást nevezik Babiloni Talmudnak, ami ma használatban van.

A Talmud főként a mindennapi élet ügyeivel foglalkozik, mármint a vétel és eladás törvényeivel és szerződések kötésével. De kitér a külső vallási szertartásokra is, melyek mindegyikéről pontos részletezést ad. Ahogy egy zsidó író kifejezte:

...a legfurcsább rabbinikus önteltségeket számos kötetben, a legkiválóbb következőséggel tárgyalja és az értelmi képesség legnagyobb erőfeszítéseivel a legelrugaszkodottabb kérdéseket fejtegeti. Például, hogy mennyi fehér szőre lehet egy vörös tehénnek ahhoz, hogy még mindig vörösnek nevezhessék; hogy miféle ótvár milyen tisztítottat követel meg; hogy a tetű vagy a bolha megölhető-e sábesz napján; hogy egy állatot a nyakánál vagy a farkánál öljenek-e meg; hogy a főpap a nadrágját vagy az ingét vegye-e fel először; hogy a jabam — a gyerekek nélkül meghalt férfi testvére, aki a törvény szerint köteles elvenni az özvegyet — felmenthető-e kötelessége alól ha leesik a tetőről és beleragad a sárba.⁷

De a Kabalában (héberül annyit jelent megkapni, mármint a tantételt, elmondás útján) található Izrael elméleti és filozófiai, jobban mondva teozófiai⁸ tantételei. Mindezeket két könyv, a *Sepher Yetzirah* és a *Zohar* tartalmazza.

---

⁶ „A zsidó felfogás szerint Isten a Sínai-hegyen szóbeli és írásbeli törvényeket adott Mózesnek, azok minden értelmezésével és alkalmazásával.” Alfred Edersheim : *The Life and Times of Jesus the Messiah*, I.k.99.o.(1883) más zsidó szerzőket idézvé.

⁷ *Solomon Maimon: an Authobiography*, 28.o.(1888) Eredetileg német nyelven jelent meg 1792-ben.

⁸ Vallási felfogás, mely azt célozza, hogy közvetlen kapcsolatot hozzon létre az egyén lelke és az isteni alapelv között.

Edersheim úgy jellemzi a *Sepher Yetzirah*-t — a Teremtés Könyvét —, mint „*Ábrahám magánbeszédét, amiben az őt körülvevő dolgok szemléletéből végül is Isten egységének következtetésére jut.*”⁹ De, mivel ezt a Tíz Sefiroth nevében kért isteni kisugárzás eredményeként és számok és a héber írásjelek sorrendváltoztatásával éri el, az írás bizonyosan nem juttatná ilyen következtetésre (valószínűleg semmilyen következtetésre sem) a Kabala rendszerébe be nem avatott olvasót. A *Sepher Yetzirah* bevallottan rendkívül rejtélyes¹⁰ és majdnem bizonyos, hogy elképesztően régi. Monsieur Paul Vulliaud nem régiben megjelent Kabalával foglalkozó kimerítő munkája¹¹ azt írja, hogy eredetét az időszámításunk előtti hatodik és tizedik század közöttre teszik. Annyi mindenképpen bizonyos, hogy régebbi mint a Talmud, mert varázslási célból *Sepher Yetzirah*-t olvasó rabbikról ír.¹² Feltételezés szerint, a *Sepher Yetzirah* a Koránban említett *Ábrahám Könyve*.¹³

A *Sepher-Ha-Zohar* (A Fény Könyve) című óriási összeállítás azonban fontosabb a kabalista filozófia tanulmányozásában. A Zohar szerint, Isten Édenkerti tartózkodása alatt adta át Ádámnak a bölcsesség Hittitkait, amikor Razael egy könyvet vitt el hozzá. A könyv Adámtól Séthez került, majd pedig Énokhoz, Noéhoz, Ábrahámhoz és később Mózeshez, egyik fő képviselőjéhez.¹⁴ Más zsidó szerzők azonban kijelentik, hogy Mózes először a Sínai hegyen kapta meg a könyvet és utána ismertette a Hetven Vénnel,

---

⁹ Alfred Edersheim, *The Life and Times of Jesus the Messiah*, II. k. 689.o.

¹⁰ „*A zsidó irodalom egyetlen könyve sem olyan nehezen érthető, mint a Sepher Yetzirah*” — írta Phineas Mordell a *Jewish Quarterly Review*-ban. New Series, vol.II.p.557.

¹¹ Paul Vulliaud, *La Kabbale Juive: a historie et doctrine*, 2 vols. (Émile Nourry, 62 Rue des Écoles Paris, 1923). Ez a könyv sem nem zsidó, sem nem „*antiszemita*” munkája, sokkal inkább egy tökéletesen pártatlan diáké, és felbecsülhetetlen érték a Kabala tanulmányozásakor, sokkal inkább vélemények hatalmas tárháza semmint önálló gondolatoké.

¹² „*Rab Hanina and Rab Oschaya were seated on the eve of every Sabbath studying the Sepher Yetzirah; they created a three-year-old heifer and it*” — Talmud treatise Sanhedrim, folio 65.

¹³ Korán, Sura LXXXVII. 10.

¹⁴ Zohar section Bereschith, folio 55, and section Lekh-Lekha, folio 76 (De Pauly's translation, Vol. I. pp. 431, 446).

akik továbbították Dávidhoz és Salamonhoz, később pedig Ezsdráshoz és Nehemiáshoz, végezetül pedig a korai keresztény idők rabbijaihoz.¹⁵

Eddig az időig a Zohar pusztán szájhagyomány volt, de az elbeszélés szerint ekkor Simon ben Jochai követői papírra vetették. A Talmud elmondja, hogy Simon rabbi és fia, Eliezer, tizenkét évre egy barlangba húzódott, ahol, nyakig ülve a homokban, a szent törvényekről elmélkedett és gyakran meglátogatta őket Éliás próféta.¹⁶ A zsidó legenda hozzáteszi még, hogy ilyen módon fogalmazódott meg és foglaltatott írásba a Zohar nagyszerű könyve, amit Simon fia, Elezier, és titkára, Abba rabbi írt le.¹⁷

A tizenharmadik század vége az első időpont amikor a Zohar bizonyíthatóan megjelent. Egy spanyol zsidó, Moses de Leon írásba foglalta az anyagot. Dr. Ginsburg írja, hogy de Leon azt állította, rábukkant Simon ben Jochai eredeti írásaira és azokat másolta le. Viszont de Leon felesége és lánya kijelentette, hogy ő maga írta az egészet.¹⁸ Mi az igazság? A zsidó vélemény erősen megoszlik e kérdésben. Az egyik felfogás azt tartja, hogy a Zohar viszonylag nem régi munka és Moses de Leon írta. A másik nézet szerint viszont roppant régi eredetű. Vulliaud — aki valami ötven oldalon foglalkozott e két nézet összehasonlításával — rámutatott, hogy még ha a Zohar név Moses de Leontól ered is, az abba foglalt gondolatok sokkal régebbiek mint a tizenharmadik század. Találón teszi fel a kérdést, hogy miként lett volna lehetséges, hogy a középkor rabbijai teljesen új eredetű munkát ősi okmányként fogadjanak el?¹⁹ A Zohar nyilvánvalóan nem Moses de Leon írása, hanem általa készített összeállítás, amihez nagyon régi időkből származó okmányokból merített. Mi több, amint azt Vulliaud kifejti, a Graetz vezetése alatti ellen-kábalisták azok, akik a Zohar ősiségét tagadják, mert az a céljuk, hogy a Kabala

---

¹⁵ Adolphe Franck, *La Kabbale*, p. 39; J. P. Stehelin, *The Traditions of the Jews*, I. 145 (1748).

¹⁶ Adolphe Franck, id. mű., p. 68, idézi Talmud treatise Sabbath, folio 34; Dr. Christian Ginsburg, *The Kabbalah*, p. 85; Drach, *De l'Harmonie entre l'Église et la Synagogue*, I. 457.

¹⁷ Adolphe Franck, id. mű., p. 69.

¹⁸ Dr. Christian Ginsburg (1920) *The Kabbalah*, 172, 173. o.

¹⁹ Vulliaud, id. mű., I. 253.

ortodox júdaizmussal való szembenállását bizonyítsák. Theodore Reinach odáig megy, hogy kijelenti: a Kabala „*fondorlatos mérreg, ami a júdaizmus ereibe szívódik és teljesen ellepi.*” Salomon Reinach „*az emberi elme egyik legrosszabb tévelygésének*” nevezi.²⁰ A Kabala tanulmányozói aligha vonnák kétségbe e nézetet, de egészen más kérdés azt állítani, hogy a Kabala a júdaizmustól idegen írás. A valóság az, hogy a Zohar főbb elgondolásai igazolásra találnak a Talmudban. Amint a Zsidó Encyclopædia megállapítja: „*a Kabala igazándiból nem mond ellent a Talmudnak*” és „*sok talmudista zsidó támogatta és tett hozzá.*”²¹ Adolphe Franck nem habozott úgy jellemezni mint „*a júdaizmus szíve és lelke.*”²² „*A tizenhetedik és tizennyolcadik század legkiválóbb rabbijainak legtöbbje szilárdan hitt a Zohar szentségében és tanításának tévedhetetlenségében.*”²³

A Kabala ősiségének kérdése tehát valójában jobbra nevek dolga. Aligha tagadhatja bárki is, hogy a zsidók között ősi idők óta él egy titokzatos hagyomány.²⁴ Tehát, amint Vulliaud megállapítja, „*csupán az a lényeg, hogy tudjuk, a zsidó titoktan mikor vette fel a Kabala nevet.*”²⁵ Edersheim leszögezi, hogy:

Tagadhatatlan, hogy Jézus Krisztus idejére már létezett a tantételek és elméletek gyűjteménye, amit gondosan el-

---

²⁰ Vulliaud, 20. o., Theodore Reinach „*Histoire des Israelites*” című könyvéből idézvé (221. o.). Salomon Reinach: *Orpheus*, 299.o.

²¹ *Jewish Encyclopædia*, Kabala cikk.

²² Adolphe Franck, id. mű., 288.o.

²³ Vulliaud, id. mű., I. 256, Greenstone *The Messiah Idea* című művét (229. o.) idézvé.

²⁴ H. Loewe, írja egy cikkében a Kabaláról Hastings *Encyclopædia of Religion and Ethics*, munkájában: „*Ez a titkos miszticizmus nem régen keletkezett. Nehéz, bár lehetséges ezen a filizófiai rendszer eredetének, a hatásoknak és az okoknak a bizonyítása, amelyek létrehozták, meglehetősen bizonyosak lehetünk abban, hogy a gyökerei nagyon messzire nyúlnak, és hogy a középkori valamint a Geonic Kabala a zsidó ezotérikus miszticizmusnak a betetőzése és nem a kezdete. Greatz idejétől kezdve divattá volt a Kabala pocskondiázása és úgy tekinteni, mint kései kicsapósást, mint valamit amiért a Judaizmusnak oka lenne a szégyenkezésre.*” Az író még tovább is megy hogy kifejezze a vélekedését, miszerint „*a jelenlegi irányzat helyreigazítást igényel. A Kabala, ámbár alakját tekintve későbbi, mint ahogy a hívei állítják, sokkal idősebb anyag, mint amelyet ócsárlói megengednek.*”

²⁵ Vulliaud, id. mű., I. 22.

rejtettek a tömeg elől. Még a közönséges tudósok előtt sem fedték fel, mert féltek, hogy eretnek gondolatokra vezeti őket. A Kabala nevet viselte eme összeállítás és, mint a megjelölés is mutatja, (kabala: kapni, átadni) vallási hagyományokat képviselt, amiket a legrégebbi koroktól továbbadtak, bár az idők folyamán tisztátalan és idegen elemek is keveredtek hozzá²⁶

Elfogadható-e tehát Cougenot des Mousseaux összegzése, miszerint a Kabala régebbi mint a zsidó fajta és a világ első ősatyái által továbbadott hagyaték?²⁷ Be kell vallanunk, hogy e feltetelezés bizonyíthatatlan, de, minthogy a titkos hagyományok tanulmányozói annyira kedvelik, nem hagyhatjuk figyelmen kívül. A zsidó Kabala maga is támogatja ezt a nézetet, minthogy eredetét az ősatyákhoz, Adámhoz, Noéhez, Énokhoz és Ábrahámhoz vezeti vissza, kik a zsidók különálló fajtakénti megjelenése előtt éltek. Eliphas Lévi elfogadja ezt a származtatást és elmondja, hogy a Szent Kabala Sét gyermekeinek hagyománya volt, kiket Ábrahám vitt ki Káldeából. Ábrahám volt „*Enoch titkainak örököse és az izraeli beavatás atyja.*”²⁸

Ezen elmélet szerint, melyet az amerikai szabadkőműves, Dr. Mackey is előad²⁹ Sét gyermekeinek isteni Kabalája mellett létezett egy hűvös Kabala is, Káin fiaié, ami a káldeai napimádó szabírokra szállt, kik a csillagvizsgálat és a varázslás elmélyültjei voltak. Amint tudjuk, a kánaániak foglalkoztak boszorkánysággal Palesztina izraeli megszállása előtt. Egyiptomban, Indiában és Görögországban szintén voltak jövendőmondók és varázspálcával kutatók. Mózes törvényeinek boszorkányság elleni átkozódásai ellenére, a zsidók figyelmen kívül hagyták a figyelmeztetéseket és

---

²⁶ Vulliaud, I. 13, 14, idézi Edersheim, *La Société Juive au temps du Jésus-Christ*.

²⁷ Ezt a kérdést illetően lásd Gougenot des Mousseaux in *Le Juif, Judaïsme et la Judaïsation des Peuples Chrétiens*, fejezetét, pp. 499 és azt követő oldalon (2. kiadás, 1886). A könyv első kiadását 1869-ben került kiadásra és az a hír járja, hogy a zsidók felvásárolták és bezúzták, valamint, hogy a szerző a második kiadás megjelenése előtt váratlanul hirtelen elhunyt.

²⁸ Eliphas Lévi: „*Histoire de la Magie*” 46, 105. o. Eliphas Lévi a híres 19. századi titokkutató, Abbé Constant álneve volt.

²⁹ *Lexicon of Freemasonry*, 323. o.

megfertőzte őket a ragály, minekutána más fajtáktól kölcsönzött és maguk által kieszelt bűvös elméleteket keverték az általuk örökölt szent hagyományokba. Ezzel egy időben a zsidó kabala elméleti ága a perzsa Magi, az új-Platonisták³⁰ és az új-Pythagoriánusok filozófiájából is kölcsön vett. Tehát van némi igazság az ellen-kábalisták állításában, hogy a ma ismert Kabala nem tisztán zsidó eredetű.

A titoktant mélyen tanulmányozó, Gougenot des Mousseaux leszögezi, hogy következképpen két Kabala létezik: az emberi faj ősatyáitól továbbított, ősi szent hagyomány és a gonosz Kabala, amiben a rabbik által saját képzelgéseikkel vegyített, barbár babonákkal kevert szent hagyomány található ami magán viseli bélyegüket.³¹ Ez a nézet fejeződik ki az átkeresztelkedett zsidó, Drach, figyelemreméltó munkájában is, amikor arra hivatkozik, hogy:

*Az ősi és igaz Kabala elkülönítendő a mai hamis, elit-élendő és a Szent Szék által elítélt Kabalától, ami a rabbik műve, kik a Talmud hagyományait is meghamisították és megrontották. A zsinagóga doktorai Mózesig vezetik vissza eredetét, de ugyanakkor elismerik, hogy a benne lévő alapvető igazságok kinyilatkoztatás útján már ismertek voltak a világ ősatyái előtt.*³²

Később Drach idézi Siennai Sixtus (egy másik kikeresztelkedett zsidó, aki dominikánussá vált és V. Pius védelmét élvezte) kijelentését:

Mivel a Szent Római Inkvizíció rendelkezése alapján legújabbban minden, Kabalára vonatkozó könyvet elítél-

---

³⁰ Ginsburg, id. mű., 105.o., *Jewish Encyclopædia*, Kabala cikk.

³¹ Gougenot des Mousseaux, *Le Juif, le Judaïsme et la Judaïsation des Peuples Chrétiens*, 503. o.

³² P.L.B. Drach, *De l'Harmonie entre l'Église et la Synagogue*, vol. I. XIII.o. (1844). M. Vulliaud (id. mű., II. 245) kimutatja, hogy amennyire is csak feltárhatta, Drach munkáját a zsidók soha sem cáfolták meg, akik részéről ellenben teljes csend fogadta. A *Jewish Encyclopædia* (Zsidó enciklopédia) tartalmaz egy cikket Drachról, amelyben állítják, hogy Drach egy talmudista iskolából került ki ls később tért át a keresztény hitre, de még kísérletet sem tesznek állításai cáfolatára.

nek, az embernek tudnia kell, hogy a Kabala kettős természetű. Az egyik igaz, a másik hamis. Az az igaz és istenfélő, amelyik...a jelképes értelmezés alapelve szerint világítja meg a szent törvény hittitkait. Következésképpen, az egyház soha sem ítélte el ezt a Kabalát. A hamis és istentelen Kabala bizonyos hazudozó fajta zsidó hagyomány, ami tele van számtalan hiábavalósággal és csalással, és alig különbözik a bűvösségtől. Ez a fajta babona tehát helytelenül nevezetik Kabalának és az egyház az elmúlt néhány évben jogosan ítélte el.³³

A mai zsidó Kabala kettős megjelenésben tárul elénk: elméleti és gyakorlati. Az előbbi teozófiai elmélkedéssel foglalkozik, az utóbbi pedig gyakorlati varázslattal. Lehetetlen lenne itt bemutatni a kabalista teozófiát, annak minden, Sephiroth-ról, a jó és rossz angyalok tulajdonságáról és szerepéről szóló képzelgéseivel, a démonok természetével foglalkozó értekezéseivel és az ősök őse néven megjelenő Isten — kinek fejéből 400.000 világ kapja fényét — megnyilvánulásának aprólékos részleteivel. „Ezen arc hossza háromszázhetvenszer tízezer világ. » Hosszú Arcnak « nevezik ezt, mert ez a neve az ősök ősének.”³⁴ Csupán ezen gigantikus arckép hajának és szakállának leírása jelentős részt foglal el a Zoharba tartozó tanulmányban, az Idrá Rabában.³⁵

A Kabala szerint, a szent írások minden betűje olyan titkot tartalmaz, amit csak a beavatott fejthet meg.³⁶ Ezzel az értelmezési módszerrel az Ószövetség tételeinek olyan értelmet adnak, ami teljességgel észrevétlen a közönséges olvasó előtt. A Zohar így elmagyarázza, hogy a bárkában egy oroszlán harapás egész életére sántává tette Noét.³⁷ Jónás, bálnában átélt kalandjait rendkívüli képzeletgazdagsággal mutatja be,³⁸ míg Elisha és a sunnamita nő gyönyörű történetét elképesztő módon kifecamítja.³⁹

---

³³ Drach, id. mű., vol. II. XIX. o.

³⁴ Franck, id. mű., 127.o.

³⁵ De Paulay fordítása, vol. V. 336-8, 343-6.

³⁶ Zohar, Beschalah tanulmány, folio 59b (De Paulay, III. 265).

³⁷ Zohar, *Toldoth Noah* tanulmány, folio 69a (De Pauly, I. 408).

³⁸ Zohar, *Beschalah* tanulmány, folio 48a (De Pauly, III. 219).

³⁹ U. o., folio 44a (De Pauly, III. 200).

A gyakorlati Kabalában ezen „*megfejtő*” módszer theurgiai, avagy varázslási rendszerré egyszerűsül, amiben fontos szerepet játszik a betegségek gyógyítása és ami számok és betűk titokzatos rendszerezése, a Kimondhatatlan Név említése, amulettok és talizmánok alkalmazása, vagy állítólagosan rejtett tulajdonsággal bíró vegyületek által érhető el.

Mindezen elgondolások nagyon régi vallási szertartásokból erednek. Az Isteni Név alkalmazása általi csodatevő tudomány is láthatóan Káldeából származik⁴⁰ és a Kabala zsidók általi kisajátítása után vált zsidó a csodatevők sajátos gyakorlatává. Ugyancsak nem tekinthető tisztán zsidó eredetűnek a kiválasztott nép elméletéhez való ragaszkodás sem, ami a talmudista és kabalista írások alapját képezi. Az ókori egyiptomiak hasonlóképpen „*Isten által különösen szeretett, egyedi népnek*”⁴¹ tartották magukat. Azonban a zsidók kezében ez a felfogás az isteni kegy kizárólagos élvezetének jogkövetelésévé vált. A Zohar szerint „*minden izraeli részt kap majd az eljövendő világból,*”⁴² és elérkezésekor nem kerülnek Douma angyal kezére és küldetnek Pokolra mint a *gojok*.⁴³ És csakugyan, még a *gojok* emberi mivoltát is tagadták. Tehát a Zohar újra elmagyarázza, hogy a Szentírás azon kifejezése, hogy „*Jehova Elohim embert teremtett*” az jelenti, hogy Izrael teremtette.⁴⁴ A tizenhetedik századi rabbinikus tanulmány, Emek ha Melek, megállapítja:

*„Boldog emlékü rabbijaink mondták: » Ti zsidók, emberek vagytok, mert lelketek a Legfőbb Embertől ered. De a világ nemzetei nem, mert nekik nem a Szent és Legfőbb Embertől kapott Neschama-juk van (tündöklő lélek), hanem csak Nephesch-ük (lélek) amit Adám Belialtól, a rosszindulatú és sükségtelen embertől kaptak, kit Sammaelnek, a legfőbb ördögnek hívnak. »*⁴⁵

---

⁴⁰ *Jewish Encyclopædia*, Kabala cikk.

⁴¹ Adolf Erman, *Life in Ancient Egypt*, 32.o.

⁴² Zohar, *Toldoth Noah* tanulmány, folio 59b (De Pauly, I. 347).

⁴³ Zohar, *Lekh-Lekha* tanulmány, folio 94b (De Paulay, I. 535).

⁴⁴ Zohar, *Bereschith* tanulmány, folio 26a (De Paulay, I. 161).

⁴⁵ Az *Emek ha Melek* a kabalista Naphtali munkája, aki Luria követője volt.

Az emberiség többi részével szemben fenntartott, ezen kizárásos hozzáállással összhangban, a Kabala meghatározó tételét alkotó messiás várását is csakis zsidó érdekeket szolgáló felfogássá tették. De eredetében valószínűleg ez a gondolat sem volt zsidó. A zsidókon kívül minden más népek közötti, ősi titkos hagyományok hívői azt tartják, hogy e hagyomány egy része az elmúlt Aranykorra (amikor az ember gondtalanul élt és a gonoszság ismeretlen volt), az Ember ezt követő bukására és ezen ősi boldogság elvesztésére és végezetére és végezetül mennyei kinyilatkoztatásra vonatkozik, ami megjósolta e veszteség helyreállítását és a Megváltó eljövetelét, aki majd megmenti a világot és visszaállítja az Aranykort. Drach szerint:

*A Föld felvilágosult nemzetei között mindig is tanították az önmagát az emberiség tanítója és felszabadítójaként bemutató Ember-Isten hagyományát. Ahogy Suetonius mondta, vetus et constans opinio. Minden korokból és minden helyekről való.*⁴⁶

Drach tovább megy és idézi Volney bizonyítását, aki keleten járt és kijelentette:

*A régi korok szent és hitregei hagyományai egész Ázsiában elterjesztették egy eljövendő, nagy Közbenjáró hitét — egy jövőbeli Megváltóét, Királyét, Istenét, Hódítóét és Törvényhozóét —, aki majd visszahozza a Földre az Aranykort és megváltja az embereket a gonoszság birodalmából.*⁴⁷

E hitre vonatkozólag annyi mondható el bizonyos határozottsággal, hogy a perzsiái Zarathusztra-követők és a zsidók között valóban élt e felfogás. D'Herbelot, Abulfajart idézván, bemutatja, hogy Krisztus előtt ötszáz évvel Zerdascht, a zoroasztriánusok vezetője megjósolta egy Messiás eljövetelét, kinek születésekor csillag fog feljönni. Azt is elmondta követőinek, hogy a Megváltó szüztől születik és ők fognak először hallani róla és vigyének neki ajándékokat.⁴⁸

---

⁴⁶ Drach, *De l'Harmonie entre l'Église et la Synagogue*, I. 272.

⁴⁷ Drach, *De l'Harmonie entre l'Église et la Synagogue*, 273.o.

⁴⁸ D'Herbelot, *Bibliothèque Orientale* (1778), Zerdasch cikk.

Drach úgy hiszi, hogy ezt a hagyományt tanították az ókori zsinagógákban, így magyarázván Szent-Pál szavait, hogy a zsidókra „lettek bízva Isten bölcsességei.”

*A Kabalát képező szóbeli tantételnek a legmagasztosabb hitigazság volt a célja, mit szüntelenül visszavezetett az ígért Megváltóhoz, az egész ősi hagyományrendszer alapjához.*⁴⁹

Drach továbbá megállapítja, hogy a szentháromság tantétele e hagyomány részét alkotta:

*Aki jártasságra tesz szert a zsinagóga ősi doktorainak tanításaiban, különösen azokéban akik a Megváltó eljövetele előtt éltek, láthatja, hogy az egy Istenben lévő szentháromság a legrégebbi időktől elfogadott igazság volt előttük.*⁵⁰

Vulliaud rámutat, hogy Graetz elismeri e tétel Zoharbeli létezését: „Még egyes olyan tételeket is tanított, amelyek a keresztény szentháromsági dogmára nézve kedvezően tűntek fel.” Majd pedig: „Vitathatatlan, hogy a Zohar utal a szentháromság és a megtestesülés hitére.”⁵¹ Vulliaud még hozzáteszi:

„Következésképpen, a szentháromság gondolatának fontos szerepet kellett játszania a Kabalában, mivel hátrázottan állítható, hogy » a Zohar jellemzője és sajátos felfogása a szentháromság alapelvehez való kötődés.«”⁵²

Ezután idézi Edersheim-et, aki elmondja, hogy „a kabalista írásokban adott magyarázatok jó része meglepően hasonlít a kereszténység legfőbb igazságaira.”⁵³ Úgy tűnik tehát, hogy az ősi titkos hagyomány bizonyos maradványai tovább éltek a Kabalá-

---

⁴⁹ Drach *De l'Harmonie entre l'Église et la Synagogue*, II.19.

⁵⁰ U. o., I. 280.

⁵¹ Vulliaud, id. mű., II. 255, 256.

⁵² Vulliaud, 257.o., idézván Krappe „*Études sur les Origines du Zohar*”(494.o.)

⁵³ *Ibid.*, I. 13, 14. In Vol. II. p. 411, M. Vulliaud idézi Isaac Meyer állítását, hogy „az ősi Kabala hármassága a Kether, az Atya, Binah, a Szentlélek, azaz az Anya, és Hochmah, a Világ, vagyis a Fiú”. De annak érdekében, hogy elkerülje a kereszténység szentháromsága sorrendjét, azt az lerendést megváltoztatták Luria és Cordoveroi Mózes, stb. modern Kabalájában

ban. A Zsidó Enciklopédia bizonyára akaratlanul támogatja ezt a nézetet, amikor a tizenhatodik századi keresztény kabalistákat gúnyolja, amiért az állították, hogy a Kabala keresztény elemeket tartalmaz, és kijelenti, hogy a Kabala kereszténynek tűnő részei csupán ókori rejtett tantételek.⁵⁴ Ebből láthatjuk, hogy mai zsidó tudós forrásokból is az szűrhető le, hogy az ősi szent hagyományok összhangban álltak a keresztény tanítással. De a zsinagóga későbbi tanításában leszűkítették a korábbi bölcsék filozófiáját, hogy megfeleljen a zsidó uralkodó réteg kizárásos rendszerének. Az emberiséget bukáskor elvesztett boldogsága állapotába visszahelyező Megváltó ősi reményét pedig csakis a zsidókat üdvözítő,⁵⁵ győzedelmes, mi több, bosszúálló Messiás égisze alatti elképzeléssé alakították.⁵⁶ A mai Kabalában állandósított, ezen messiási álmot zavarta meg ezer kilencszáz évvel ezelőtt Krisztus földi eljövetele.

A Megváltó Eljövetele

A tényt, hogy számos keresztény tantétel — mint a szentháromság felfogása, a csodás születés és az Istenség megölése — korábbi vallásokban is megtalálható, gyakran arra használják fel, hogy azt bizonyítsák, Krisztus története csupán különböző ókori mondák újabb változata — mint például Attiszé, Adoniszé vagy Oziriszé — és következésképpen a keresztény vallás a képzeletre alapul. A válasz erre az, hogy Krisztus földi léte történelmi tény és ezt soha egyetlen komoly szakértő sem tagadta. A Drews-hoz és Robertson-hoz hasonló írók próbálkozásai — hogy Krisztus-

---

⁵⁴ *Jewish Encyclopædia*, Kabala cikk, 478.o.

⁵⁵ „... Mindaz, amit Izrael remélt, nemzete helyreállítás és a dicsőség volt. Bármi más csak eme végső célok alátámasztása volt, a Messiás maga csupán egy hatalmas eszköz ennek elérésében. Így tekintve az előállt kép csupán Izrael lelkesedését és nem a világ megmentését jelentené. ... A rabbinikus Messiás-eszme nem a 'fény, amely megvilágítja a körülnemmeteltek, és népük, izrael dicsősége' – az emberiség óhajának kielégülése és Izrael missziója – volt, de egészen más, sőt, éppen az ellentéte.”—Edersheim, *The Life and Times of Jesus the Messiah*, I. 164 (1883).

⁵⁶ Zohar, *Schemoth* tanulmány, folio 8; cf. *ibid.*, folio 9b: "The period when the King Messiah will declare war on the whole world" (Az időszak, amikor Messiás király az egész világgal szembeni háborút hirdet meg) (De Pauly, III. 32, 36).

Mondát állítsanak fel, ami visszhangra talált a szocialista szó-
kok beszédeiben⁵⁷ — annyi szakértő bírálattal találták szemben
magukat, hogy nincs szükség további cáfolatukra. Sir James
Frazer, aki semmiképp sem vádolható szüklátókörséggel vagy
óhitúséggel, ezt írja ezzel kapcsolatban:

*A Jézus történelmi valóságára vonatkozó kételyek véle-
ményem szerint nem méltóak komoly figyelemre.... Nem
kevésbé képtelenség a képzelet világába taszítani a ke-
reszténység alapítóját — amint azt egyesek szerenék —
mint valótlan személyként feltételezni Mohamedet, Lu-
thert vagy Kálvint.*⁵⁸

Nem azt mutatja-e e tény, hogy a korábbi vallások előrevet-
tették Krisztus életének bizonyos körülményeit — amint azt
Eliphas Lévi megfigyeli —, hogy a régiek megsejtették a keresz-
tény hittitkokat?⁵⁹

Azok számára tehát, kik hűek voltak az ősi hagyományhoz,
Krisztus megjelenése a világgal egyidős jövendölés beteljesülése
volt. Következésképpen, a bölcsek messze földről eljöttek, hogy a
betlehem-i újszülöttnak hódoljanak és amikor látták csillagát a
keleti égen, kitörő lelkesedéssel örvendeztek. Krisztusban nem-
csak a zsidók született királyát látták, hanem az egész emberiség
megváltóját is.⁶⁰

E nagyszerű remény fényében teljes magasztosságában lát-
ható az a csodás betlehem-i éjszaka. A látók korokon keresztül
fürkészték a Megváltó eljövetelét, és lám, egyszer csak itt volt.
De nem az izraeli hatalmasok, a főpapok és az írkokok előtt tárult
fel születése, hanem az eget és nyájaikat figyelő szerény pászto-
rok előtt. És ezen egyszerű hitű emberek az angyaloktól „a nagy

---

⁵⁷ . Az istenkáromló címet, *The God Man*, Tom Anderson, a *Socialist Sunday Schools* (Szocialista Vasárnapi Iskola) több mint 1,000 munkást számláló hallgatóság előtt adta Glasgow Green-ben, 1922-ben és nyomtatta röplap alakjában, és az teljesen eme elméleten alaszik.

⁵⁸ . J. G. Frazer, *The Golden Bough*, Part VI. "The Scapegoat," p. 412 (1944 addition); E. R. Bevan támogatja ezt a nézetet.

⁵⁹ *Histoire de la Magie*, 69.o.

⁶⁰ A Mágusok, vagy Bölcs Emberek, az általános hit szerint Perzsiából jöttek, ez a főtebb idézett Zoroaszteri jóslásnak megfelelően.

öröm jó híreről” hallván — hogy megszületett a Megváltó, Krisztus, az Úr —, egyszeriben a jászolban fekvő újszülötthöz siettek és Isten magasztalásával és dicséretével tértek vissza. Ugyanígy, Izrael hívői, Simeon és a jövőlátó Anna előtt is egyetemes jelentőségében tűnt fel a nagy esemény és a békében elváló Simeon tudta, hogy szemei az üdvözülést látták, ami „*a népet megvilágosító fény és Izrael népének dicsősége lesz.*”

De az ősi hagyományokat a zsidó fajta kizárólagos előnyére fordító zsidók és az önmagukat e hagyomány népének egyedüli őreivé tévő rabbik számára a beteljesülés módja szükségszerűen ellenszenves volt. Egy csillogó messiás helyett — kit nekik kellett volna bemutatniuk a nép előtt —, a nép között született a Megváltó, kit Jeruzsálembé hoztak, hogy bemutassák az Úrnak. Mi több, az idő múlásával e Megváltó a szegények és a szerények között hirdette igéjét és kijelentette, hogy királysága nem e világi. Ez pontosan az volt, amiről Mária beszélt, amikor azt mondta, hogy Isten „*szívük képzeletében szórta szét a büszkéket*” és „*letaszította a hatalmasokat helyükről és felemelte az alacsony rangúakat.*” Krisztus tehát kétszeresen is utálatos volt a zsidó uralkodó réteg előtt: mert a kapu egész emberiség előtti megnyitásával megtámadta fajtájuk kiváltságát, a szent tantételek mindenki előtti feltárásával és kizárólagos ismereti igényük lerombolásával pedig kasztjuk kiváltságát.

Ha nem ebből a szempontból vizsgáljuk, sem az írnokok és a farizeusok Urunkkal szemben tanúsított ellenségességét, sem pedig a Krisztus által ellenük emelt vádakát nem érthetjük meg pontosan. „*Átok rátok törvényismerők! mert elvettétek a tudás kulcsát. Tenmagatok nem léptetek be, de gátoltátok azokat, kik belépni kívántak... Átok rátok írnokok és farizeusok, ti képmutatók! mert bezártátok az emberek előtt a Mennyek Országát. Mert-hogy sem ti magatok nem mentek be, sem pedig azokat elviselni nem tudjátok, kik bemenni lépnek.*” Mit értett Krisztus a tudás kulcsa alatt? Világos, hogy a szent hagyományt, ami, mint Drach írja, előrevetítette a kereszténység tantételeit.⁶¹ A rabbik voltak azok, akik megrontották e hagyományt és így „*ezen álnok doktorok bűne abból állt, hogy elleplezték az emberek elől a szent*

---

⁶¹ Drach, op.cit., II.32.o.

könyvek hagyományos értelmezését, amely által a nép Jézus Krisztus személyében felismerhette volna a Megváltót.”⁶² Azonban sok ember így is felismerte őt, sőt, a sokaság ruháját megszaggatva üdvözölte és így kiáltott: „Hozsanna néked Dávid fia! Áldott ő, ki az Úrnak nevében jó.” Azon írók, kik félrevezetett népitélektént említik Barabás Krisztus helyetti felmentését, elsiklanak ama tény felett, hogy a választás nem önindíttatásra történt. A főpapok voltak azok, akik Krisztust megszabadították az „irigységtől” és „arra ösztönözték a népet, hogy Pilátus inkább Barabást adja ki nekik.” Ezután az emberek engedelmesen kiáltották: „feszíttessék keresztre!”

Ugyanígy, a rabbik voltak azok, akik — miután a beteljesülés pillanatában elleplezték az emberek előtt a szent hagyomány jelentését — később mérget oltottak a jövő nemzedékek gondolatába. Nemcsak a Kabalában, de a Talmud korai kiadásaiiban is utálatos rágalom érik Krisztust és a kereszténységet. Barclay írja, hogy bennük

*Urunk és Megváltónk „az,” „egy olyan,” „egy bolond,” „a leprás,” „Izrael csalója,” stb. Erőfeszítéseket tesznek rá, hogy bizonyítsák, Jézus Joseph Pandira fia, Máriával kötött házassága ellőtről. Csodáit boszorkányságnak tulajdonítják, mit Egyiptomból hozott a bőre alatt. Azt mondják róla, hogy húsvét előestéjén megkövezték és felakasztották. Követőit eretneknek bélyegezik, és gyalázatos nevekkal illetik. Erkölcstelen cselekedetekkel vádolják őket, és bűnös könyvnek nevezik az Újtestamentumot. Az e tárgykörre vonatkozó hivatkozások irtózatot és gyűlöletet fejeznek ki.*⁶³

Az ember hiába keresné az ilyen szakaszokat a Talmud angol vagy francia kiadásában, mert ezeken a nyelveken nem jelent meg teljes fordítás. Ez nagy jelentőséggel bír. Míg minden fontosabb vallás szent könyve kapható nyelvünkön és bárki előtt nyitva áll, addig a mai júdaizmus alapját képező írás el van zárva a nyilvánosság előtt. Elolvashatjuk a Koránt, a Dhammapadát, a Sutta Ni-

---

⁶² Drach, op.cit., II.k. XXIII.o.

⁶³ Joseph Barclay, *The Talmud*, 38,39.o., cf Drach, op.cit., I.167.

patat, a Zend Avesztát, a Shu Kinget, Manu Törvényeit, a Bhagavadgítát, de a Talmudot, azt nem. A Talmud nem talált helyet a Kelet szent könyveinek hosszú sorában. Ami a közönséges olvasó számára elérhető, az egyrészt zsidó és zsidóbarát írók megfontoltan válogatott, vagy megtisztogatott összeállítás, másrészt pedig zsidó-ellenesek kiadványa, amire kockázatos lenne támaszkodni. A Rodkinson által készített alapvető angol fordítás nagyon hiányos és sehol sem jelöli a könyveket, így lehetetlen kikeresni az egyes kitételeket.⁶⁴ A Jean de Pauly által készített francia fordítás azt állítja, hogy a teljes 1520-as Velencei Talmudot tartalmazza, de ez egyáltalán nem így van.⁶⁵ A fordító az előszóban maga is elismeri, hogy kihagyott bizonyos „steril elmélkedéseket” és, hogy mindvégig megkísérelte lecsökkenteni „bizonyos, *fülünket sértő kifejezések durvaságát*.” Ez természetesen végtelen szabadságot adott neki, oly annyira, hogy a *hebraistáknak* (kiknek művét ajánlotta) esetleg nem tetsző összes szakaszt csenden kihagyta. Úgy tűnik azonban, hogy a Jean de Pauly által készített Kabala fordítás az teljes.⁶⁶ Egy hiteles és becsületes angol vagy francia teljes Talmud fordítás tehát még várat magára.

Mi több, még a héber tanulmányozóknak is bizonyos megkülönböztető bánásmódot kell tanúsítaniuk ha a Talmud eredeti szövegét kívánják megtekinteni. A tizenhatodik században — amikor a héberség tanulmány általánossá vált a keresztények között — a Talmud társadalom és keresztény-ellenes kitételei felkeltették a cenzorok figyelmét, így az 1581-es Bâle Talmudból kihagyták a legvisszataszítóbb szakaszokat és az Abodah Zara értekezés teljes egészét.⁶⁷

Az ezt követő, 1604-es krakkói kiadásban a zsidók visszahelyezték ezeket a részeket, ami akkora méltatlankodást keltett a héberség keresztény tanulmányozói között, hogy a zsidók megriadtak. Ennek megfelelően, az 1631-es lengyelországi zsidó szinódus elrendelte, hogy a sértő részek újból kitöröltsenek, de he-

---

⁶⁴ *The Talmud*, by Michael Rodkinson (alias Michael Levy Rodkinssohn)

⁶⁵ *Le Talmud de Babylone* (1900)

⁶⁶ Le Zohar, 8 kötetét Jean de Pauly fordításában, 1909-ben Emile Lafuma-Giraud adta ki. Bárhol is lehetséges a Talmudot vagy Kabalát idézni, az itt említett fordítások egyikre kell hivatkoznom.

⁶⁷ *Jewish Encyclopaedia*, Talmud cikk.

lyükre köröket tettek, hogy a rabbik szóban mondják el a fiatal zsidók oktatásakor.⁶⁸ Ettől fogva, egy ideig gondosan megcsonkították a Talmudot, tehát ha valaki az eredeti szöveget akarja tanulmányozni, ajánlatos az 1520-as Velencei Talmudhoz, vagy a legújabb kiadásokhoz fordulnia. Minthogy napjainkban a zsidók már nem tartanak a keresztényektől, úgy mondják, a Talmud minden kitételét újra eredeti alakjában jelentetik meg és már csak meg sem kísérlék annak bizonyítását, hogy azok nem a kereszténység alapítójára vonatkoznak.

Így a Zsidó Enciklopédia elismeri, hogy Jézusra vonatkozó, középkori eredetű zsidó legendák találhatóak a Talmudban, a Midrashban és „*a Jézus életében (Toledot Yeshu). Mindezen források arra hajlanak, hogy házasságon kívüli születés, varázslás és szégyenteljes halál neki tulajdonításával, kicsinyítsék le Jézus személyét.*”⁶⁹

Az említett *Toledot Yeshu*, avagy *Sepher Toldos Yeschu* című középkori eredetűnek feltüntetett mű valószínűleg sokkal régebből ered. Eliphaz Lévi azt írja, hogy

*„a zsidók által nagyon réginek tartott Sepher Toldost — mit oly gondosan elrejtettek a keresztények elől, hogy hosszú ideig előkeríthetetlen volt — Raymond Mortin, a Prédikáló Testvérek Rendjének tagja idézi először, a tizenharmadik század vége felé.... Nyilvánvalóan olyan rabbi írta ezt a könyvet, aki a Kabala hittitkainak beavatottja volt.”*⁷⁰

---

⁶⁸ Drach, id. mű., I. 168, 169. Az enciklika szövegét Drach mind héberül, mind fordításban megadja, így: „*Ezért van, hogy mi a kiközösítés terhe alatt előírjuk neked, hogy semmit se nyomtatss ki a következő kiadásokban, sem a Mishnában, sem a Gemarában, amely Jézus, a Nazarén jó, vagy ördögi tetteire utal, ám helyettesítsd be azokat egy ilyen körrel mint amilyen ez az O, amely figyelmeztetni fogja a rabbikat és a tanárokat, hogy a fiatalokat ezekről a szakaszokról viva voce oktassák. Eme elővigyázatossággal a nazarének közötti tudósoknak nem lesz további ürügye arra, hogy ezek alapján minket támadjanak*” Cf. Abbé Chiarini, *Le Talmud de Babylone*, p. 45 (1831).

⁶⁹ *Jewish Encyclopædia*, Jézus cikk

⁷⁰ Eliphaz Lévi, *La Science des Esprits*, 40.o.

Tehát akár már hosszú századokkal napvilágra került előtt is létezett, akár egy tizenharmadik századi rabbi által összefüggő szöveggé szőtt zsidó hagyományok együttese volt, a Toledot Yeshuban foglalt gondolat legalábbis a keresztény kor második századáig vezethető vissza. Origen, a harmadik század közepén Celsus kereszténység elleni támadására válaszolva, zsidó forrásokat idézván megemlíti egy botrányos történetet, ami nagyon hasonlít a Toledot Yeshura.⁷¹ Nyilvánvaló tehát, hogy a Toledot Yeshuban foglalt legenda már régóta élt a zsidók között, de maga a könyv csak akkor került a keresztények kezébe, amikor Raymond Martin latinra fordította. Luther később német nyelven *Schem Hamphorasch* címmel összegezte a könyvet. Wagenseil és Huldreich 1681-ben és 1705-ben megjelentette latin fordítását.⁷² De megtalálható Gustave Brunet *Evangelies Apocriphe*s című kiadványában is, francia nyelven.

Bármennyire is visszataszító leírni e szentségtörő mű részleteit, be kell mutatnom fő vonalait, hogy nyomon követhessük a keresztény-ellenes titkos hagyományt, mely láthatóan napjainkig fennmaradt. Röviden tehát, a Toledot Yeshu a legtisztességtelenebb részletekben tárgyalja, hogy Miriam egy Betlehemi fodrász⁷³, egy Jochanan nevű fiatalember jegyese volt, de elcsábította a feslett Joseph Panther avagy Pandira és fiú gyermeke született, akit Johosuah-nak avagy Jeschunak nevezett el. A Sota és a Sanhedrim talmudista szerzői szerint Jeschu gyermekkorában Egyiptomba került, ahol beavatták a papok titkos tantételeibe és palesztinai visszatérte után bűvösségre adta magát.⁷⁴ A Toledot Yeshu azonban tovább megy és elmondja, hogy férfi korát elérvén, Jeschu felfedezte törvénytelenységének titkát. Ennek következtében kiűzték a zsinagógából és így Galileába menekült. Na mármost, a templomban volt egy kő, amire rá volt vésve a Tetragrammaton avagy Schem Hamphorasch, mármint Isten Kimondhatatlan Neve. A követ Dávid király találta, amikor a templom alapjait rakták és ő helyezte el a Szentek Szentélyében. Tud-

---

⁷¹ Origen, *Contra Celsum*.

⁷² S. Baring-Gould, *The Counter-Gospels*, 69.o. (1874)

⁷³ Cf. Baring-Gould, op.cit., idézván Talmud *Sabbath* tanulmányát, folio 104.

⁷⁴ Baring-Gould, 55. o. idézván a Talmud *Sanhedrim* és *Sota* tanulmányát, 107. és 47. fólió. Eliphaz Lévi: *La Science des Esprits*, 32, 33.o.

ván erről, Jeschu visszatért Galileából és a Szentek Szentélyébe férközve elolvasta a Kimondhatatlan Nevet és egy pergamen darabra írta, amit azután a bőre alá rejtett. A név használatával azután csodákat tudott tenni és meggyőzte az embereket, hogy ő Isten Ézsaiás által megjövendölt fia. Júdás segítségével a zsinagóga bölcseinek sikerült elfogniuk Jeschut, kit azután a kis és nagy színhedrin elé vezettek, ahol megkövezésre és akasztásra ítélték.

Ez Jézus története a kabalisták szerint, mit nemcsak a keresztény hagyománnyal kell összevetni, hanem a muzulmánál is. Talán nem eléggé ismert, hogy a Korán, bár tagadja Krisztus isteni mivoltát és keresztre feszítésének tényét,⁷⁵ mindazonáltal felháborodottan elítéli a zsidók által terjesztett, róla szóló hírhedt legendát és gyönyörű nyelven megerősíti a kinyilatkoztatás és a szűznemzés tantételét.⁷⁶

„Emlékezz az angyalok szavára, » Óh Mária! bizony téged választotta az Isten és megtisztította és kiválasztotta Téged a földnek asszonyai közül. « Emlékezz az angyalok szavára, » Óh Mária bizony Néked monda az Isten az ő szavát: legyen a neve Messiás, Mária fia Jézus, jeles e világban és a következőben és egyike azoknak, kik közel állnak az Istenhez «.”

A Korán tehát tisztának és szűznek tünteti fel Jézus anyját — a zsidók voltak azok, akik súlyos rágalommal illették Máriát. Magát Jézust úgy mutatja be, mint aki „a Szentlélekkel erősítette” magát, a zsidókat pedig megrója amiért elutasították „Isten Apostolát,” aki megkapta „az Evangéliumot és annak útmutatását és a korábbi Törvény megerősítő fényét.”

---

⁷⁵ A Korán szerint a zsidók voltak azok, akik mondták: „*Igen, mi öltük meg a Messiást, Mária fiát Jézust, az Isten apostolát. Mégis, ők nem ölték meg őt, ők nem feszítették meg őt, hanem csakis egy hasonmását. ... Nem volt biztos ismeretük felőle, csupán egy véleményt követtek, és vlójában nem ölték meg őt, csupán az Isten vette magához őt.*” — Sura iv. 150. Lásd még Sura iii. 40. J. M. Rodwell tiszteletes a Korán fordításában egy lábjegyzetben találta a következő szakaszt: „*Feltehető, hogy Mohamed úgy hitte, hogy az Isten Jézus holttestét vitte a mennyekbe, – néhányak szerint három órára – miközben a zsidók eguy olyan embert feszítettek meg, aki hasonlított hozzá.*”

⁷⁶ Sura iii. 30, 40; xxi. 90 ; iv.150 ; ii. 89, 250; v. 100 ; v. 50.

Tehát a kereszténység születését átélő századokban — bár más keresztény-ellenes írók is az új hit ellen fordultak — a zsidókra hárult, hogy elindítsák az alapító befekettítésének hadjáratát, miközben a mohamedánok máig is a világ nagy tanítójaként tisztelik őt.⁷⁷

Az Esszenek

A mai írók finomabb eszközt vesznek igénybe a kereszténység lejáratására és az Urunk isteni mivoltában való hit aláásására. Főként zsidók e szerzők, kik annak bizonyítására vállalkoztak, hogy Jézus az esszenek szektájába tartozott. E csoport már Krisztus születése előtt létezett Palesztinában és minden vagyont közös tulajdonban tartva, aszkéta módon élt. A zsidó történész, Graetz, kijelenti, hogy Jézus egyszerűen magára vette az esszenek fő jellegzetességeit és, hogy a korai kereszténység „nem volt több, mint az esszenek felfogásának hajtása.”⁷⁸ A megkeresztelt zsidó, Dr. Ginsburg egy röplapon⁷⁹ részben megerősíti ezt a nézetet és bemutatja az e tárgykörben előadott bizonyítékok legtöbbszörét. Maga pedig annak a véleménynek ad hangot, hogy „*aligha kétséges hogy megváltónk e szent barátokhoz tartozott.*”⁸⁰ Tehát azután, hogy a Toledot Yeshuban és a Talmudban varázslónak bélyegezték, a zsidó hagyomány most azzal akarja magyarázni csodatette-

---

⁷⁷ A szabadkőművesek *Ars Quatuor Coronatorum*, újságjában, Vol. XXIV, egy szabadkőműves (Sydney T. Klein testvér) megjegyzi: „Nem ismert általánosan, hogy annak egyik oka, hogy mohamedánok a Kiblahot Jeruzsálem-ből Mekkába vitték az volt, hogy vitában álltak a zsidókkal Jézus krisztussal kapcsolatban, és ennek a bizonyítéka a még mindig látható Arany kapu, amely a Templom megszentelt területére vezet, amelyet a mohamedánok elfalaztak és még a mai napig is el van fűlázva, mert úgy nyilatkoztak, senki sem léphet be ezen a kapun mindaddig, amíg Jézus el nem érkezik, hogy megítélje a világot és ezt a korán is állítja”. Nem találok ezt a szakaszt a koránban, de nagyon hasonló gondolatot közöl J. M. Rodwell tiszteletes is, aki fenti idézett megjegyzéshez hozzáadja: „A mohamedánok úgy hiszik, hogy Jézus a földre a világ végén a visszatértek megöli az Antikrisztust, meghal és ismét feltámad. Teste számára a Proféta sírjában, medinában tartanak fenn üres helyet.”

⁷⁸ Graetz, *Gaschichte der Juden*, III. 216-52.

⁷⁹ *The Essenes: their History and Doctrines*, Christian D Ginsburg tanulmánya, LL.D. (Longmans, Green & Co., 1864).

⁸⁰ U. o., 24. o.

it, hogy csupán gyógyító volt. Amint majd látni fogjuk, ez a fel-fogás a titkostársaságokon keresztül napjainkig él. Természetesen, ha ez igaz lenne és Krisztus csodái csupán a természeti törvények ismeretének eredménye lett volna és tantételei egy szektától erednének, akkor isteni hatalmának és küldetésének elgondolása egyszeriben szerte foszlana. Ezért szükséges, hogy rámutassunk a téveszmékre és a kifejezett rosszindulatra, amik az esszenkénti azonosításának alapjai.

Csak a szentírást kell gondosan tanulmányoznunk ahhoz, hogy felismerjük, Krisztus tanításai teljesen eltértek az esszenek felfogásától.⁸¹ Krisztus nem szektában élt, hanem, amint Dr. Ginsburg maga is rámutat, kocsmázók és bűnösök között. Az esszenek nem jártak templomba, Krisztus pedig gyakran volt ott. Az esszenek elvetették a bort és a házasságot, míg Krisztus, jelenlétével jóváhagyta azt és a canai esküvőn borrá változtatta a vizet. Emellett, Dr. Ginsburg figyelmen kívül hagyja a legfontosabb pontot, mármint hogy az esszenek alapvető különbsége volt, hogy a többi zsidó szektától eltérően, ők elvetették és meggyaláznak tartották a felkenést. Ugyanakkor Krisztus nemcsak hogy megdicsérte a neki olajat hozó asszonyt, de megróttá Simont mulasztásáért: „*Te nem kentéd fel fejemet olajjal, de ez a nő felkenete lábamat*” Nyilvánvaló, hogyha Krisztus esszen lett volna, de ez alkalommal eltért volna szokásától, hogy ne sértse meg a nő érzelmeit, akkor megértette volna, hogy Simon miért nem kente fel és Simon is mentségül hozta volna a szekta elveit. És ha követői esszenek lettek volna, bizonyára tiltakoztak volna szokásuk megsértése miatt, nem pedig csak az olaj drágaságára hivatkoztak volna kibúvóul.

Dr. Ginsburg következtetéseinek legfőképezetőbb része amikor az esszenek kommunista tételeit Krisztusra ruházza. Ez különösen fontos pont ha figyelembe vesszük, hogy erre a hamis fel-tételezésre épül az úgynevezett keresztényszocializmus. „*Az esz-*

---

⁸¹ Edersheim (id. mű., I. 325) rátermetten cáfolja meg mind Graetz, mind Ginsburgot ebben a pontban és kimutatja, hogy „*a kereszténység tanítása pontosan elleniétes az esszenizmuséval.*” M. Vulliaud (id. mű., I. 71) elutasítja a kereszténység essziniusi eredetét mint a komoly megfontolásra alkalmatlan gondolatot. „*Jézus esszenizmusának fenntartása s komolytalan-ság vagy leküzdhetetlen tudatlanság.*”

szenek — írja — mindent közös tulajdonban tartottak és az egyik barátot tették meg gondnokká, hogy a közös vagyont igazgassa. Így tettek a kezdeti keresztyének is (Cselekedetek II. 44, 45, IV. 32-4; János XII. 6, XIII. 29)." Tökéletesen igaz, hogy a korai keresztyének Krisztus halála után csoportba szerveződtek, ahol minden közös volt. Ezt a Cselekedetek előbbi hivatkozása is bizonyítja, de sehol nincs a legcsekélyebb bizonyítéka sem, hogy Krisztus és hívei az esszenek elvét követték volna. Szent János evangéliumának magányos kitétele, melyet Dr. Ginsburg nézetének alátámasztására idéz, alamizsna zsákra is vonatkozhat, vagy bizonyos költségekre szánt pénzalapra, nemcsak a pénzübeni vagy a közösségre. Még kevesebb bizonyíték van arra, hogy Krisztus a világ előtt a kommunizmus szó-szólója lett volna. Amikor egy vagyonos fiatalember megkérdezte tőle, mit tegyen, hogy örök életet nyerhessen, Krisztus azt válaszolta, hogy kövesse a parancsolatokat. Amikor a fiatalember azt kérdezte, mi többet tehetne még, Krisztus azt válaszolta: *„Ha tökéletes akarsz lenni, menj és add el amid van és adakozz a szegények javára."* Önkéntes lemondás és nem pedig közösítés volt a tanács azok számára, akik Istennek akarták ajánlani életüket. A szerzetesek és az apácák mindig is ezt tették, de ennek semmi köze az esszenek kommunista rendszeréhez.

Dr. Ginsburg elmondja még:

„Az esszen felfogás minden tagot azonos szintre tett, megtiltotta az egymás fölötti hatalmat és kölcsönös szolgálatot írt elő. Ezt tette Jézus is (Máté XX. 25-8, Márk IX. 35-7, X. 42-5). Az esszen felfogás azt parancsolta követőinek, hogy senki földi halandót ne szólítsanak úrnak. Krisztus úgyszintén (Máté XXIII. 8-10)"

Az igazság az, hogy Krisztus határozottan támogatta a hatalom gyakorlatát. Nemcsak a gyakran idézett *„adassék meg a császárnak ami a császáré"* kijelentésében, hanem a százados beszédének jóváhagyásában is: *„Hatalmi ember vagyok és katonák vannak parancsnokságom alatt. Ha azt mondom valamelyiknek, menj, akkor megy. Ha azt mondom egy másíknak, gyere, akkor jön. Ha azt mondom a szolgálómnak, tedd ezt, akkor ezt teszi."* Krisztus mindenütt dicséri a hűséges szolgát és az úrnak való en-

gedelmességre int. Ha kikeressük Máté evangéliumának azon részeit, melyekre Dr. Ginsburg hivatkozik, azt találjuk, hogy nemcsak hogy eltorzította a kitétel értelmét, de a szavak rendjét is felcserélte. A zsidó rabbikat elítélő mondat így hangzik: „*De ne legyen a ti nevetek rabbi, mert van ki fölöttetek áll, még Krisztus is, és ti mind testvérek vagytok... És ne hívjanak benneteket úrnak sem, mert van ki uratok, még Krisztus is. De ő, ki legnagyobb köztetek, legyen szolgátok.*” Tehát az nem volt megtiltva az apostoloknak, hogy valakit úrnak szólítsanak, csak az, hogy magukat ne nevezzék úrnak. Mi több, a görög szövegben azt láthatjuk, hogy a kitételnek vallási, nem pedig társadalmi értelme van. Az úr szava az első versben (görög: diadaskolos) értsd: tanító, a másodikban meg (görög: kathêgêtês), ami szószerint annyit jelent, útmutató. A szolga szó pedig (görög: diakonos). Amikor a Szentírás társadalmi értelemben használja az úr és a szolga kifejezést, az úr szava (görög: kurios), a szolgálé meg (görög: doulos). Dr. Ginsburg figyelemmel lehetett volna erre a különbségre és arra, hogy a kérdéses kitétel így nem támasztja alá következtetését. Valójában úgy tűnik, hogy egyes apostolok szolgálókat tartottak, mert Krisztus dicséri őket, amiért szigorú kötelességtudatot követeltek meg:

*Ki mondja közületek szántó vagy tehenet etető szolgájának mikor hazajön a mezőről, hogy menj és ülj le enni? Nem inkább azt mondja neki, készíts vacsorát és gyürkőzz és szolgálj míg nem ettem és ittam és utána majd te ehetsz és ihatsz? Megköszöni szolgájának, hogy megtette amit parancsolt neki? Nem hiszem.*⁸²

Csupán ez a szakasz elegendő lenne annak bizonyítására, hogy Krisztus és apostolai nem közösségben éltek, ahol minden közös volt, hanem életük társadalmirendjének szokását követték, bár bizonyos szabályokat vettek fel, mint például, hogy csak egy ruhájuk volt és útjaikra soha nem vittek magukkal pénzt. Az eszsen tanítás és a hegyi beszéd Dr. Ginsburg által említett hasonlóságai nem a szekta szokásaira vonatkoznak, hanem az emberi

---

⁸² Lukács XVII. 7-9.

életvezetés általános szabályaira: alázatosság, szerénység, könyörületesség, stb.

Ugyanakkor az is világos, hogy bár az esszenek általánosságban megfeleltek a Krisztus által lefektetett szabályok némelyikének, bizonyos tanaik teljesen szemben álltak Krisztus és a korai keresztények felfogásával. Különösen ilyen volt azon szokásuk hogy a felkelő naphoz imádkoztak, meg, hogy nem hittek a test feltámadásában.⁸³ Szent-Pál rendkívül elítélte az önmegtagadást, az esszenek alapvető tantételét, figyelmeztetvén a barátokat, hogy később

„majd némelyikük elszakad hitétől és átadja magát csábító szellemeknek és ördögi tanításoknak .... megtiltván a házasodást és a hústól való tartózkodást parancsolván, mit Isten teremtett, hogy köszönettel elfogadják kik hiszik és ismerik az igazságot. Minthogy Isten minden teremtménye jó és semmit sem szabad visszautasítani ha az köszönettel elfogadandó... Ha a testvérek emlékezetébe véssed ezt, Jézus Krisztus jó papja leszel.”

Ebből az feltételezhető, hogy bizonyos esszen tanítások beszűráogtak a keresztény közösségekbe és a Krisztus igaz tanítására emlékezők veszélyes eltévelyedésnek tartották őket.

Az esszenek tehát nem keresztények voltak, hanem egy titkostársaság tagjai, amelynek négy beavatási fokozata volt, miknek keretében rettenetes esküt kellett tenniük a szent hittitkok megtartására. És mik voltak ezek a hittitkok, ha nem a titkos zsidó hagyomány, amit ma Kabalaként ismerünk? Dr. Ginsburg fontos felvilágosítást tesz az esszenekről amikor egyik kitételében az esszenek azon kötelességére utal, hogy *„senki előtt fel ne fedjék a titkos tanokat .... gondosan őrizték meg szektájuk könyveit és az angyalok neveit, meg a Tetragrammatonnal, az Isten és az angyalok teozófiába foglalt neveivel és a világeredet-elmélettel kapcsolatos hittitkok neveit. A világeredet elmélet szintén fontos szerepet játszott a zsidó titokkutatók és kabalisták között.”*⁸⁴ Láthatóan az az igazság, hogy az esszenek kabalisták voltak, bár nyilván-

---

⁸³ Ginsburg, op.cit., 15, 22, 55.o.

⁸⁴ Ginsburg, op.cit., 12.o.

valóan a magasztosabb fajtából. A birtokukban lévő Kabala nagyon valószínűen kereszténység előtti korból maradt rájuk és nem szennyezte meg a rabbik által Krisztus halála után elindított keresztény-ellenes irányzat.⁸⁵

Az esszenek azért fontosak könyvünk tárgykörében, mert az övéké az első olyan titkostársaság, melytől közvetlen vonal vezet napjainkig. De ha ebben a békés közösségben nem is fedezhető fel keresztény-ellenes hajlandóság, ugyanez már nem mondható el a következő álkeresztény szektáról, mely, miközben kereszténynek vallotta magát, az elferdített Kabala mérget oltotta a keresztény tanokba és attól kezdődően a keresztény egyházat kettészakító hibák fő forrása volt.

A Titokkutatók

A titoktudók (gnostikos) gyűjtőnéven ismert szekták tanai okozták a kereszténység első szakadását. Tisztább alakjában a titoktudók tana a hit örök igazságok ismerete általi kiegészítését célozta és azt, hogy a korábbi hitekkel kapcsolatot teremtve szélesebb értelmet adjon a kereszténységnek. „Hit, miszerint az istenség minden nemzet vallási intézményében kinyilvánítást nyert,”⁸⁶ tehát egyfajta egyetemes vallásfelfogáshoz vezetett, ami minden hit isteni elemét magába foglalta.

Azonban a titoktudók tana — amint a Zsidó Enciklopédia rámutat — „hosszú idővel kereszténnyé válását megelőzően zsidó jellegű volt.”⁸⁷ Matter Szíriát és Palesztinát jelöli meg bölcsőjéül, Alexandriát pedig azon központjául, amely a kereszténységgel való szövetsége idején kihatással volt rá. E hatás megint csak túlnyomó részt zsidó természetű volt. Alexandria két vezető zsidó

---

⁸⁵ Fabre d'Olivet úgy gondolja, Mózesről maradt az esszenekre ez a hagyomány: „Ha igaz, amire mindez utal, hogy Mózes szóbeli törvényt hagyott hátra, akkor az esszenek voltak azok, akik ezt megőrizték. A farizeusok, kik azzal áltatták magukat, hogy e törvény birtokosai, csupán külső megjelenését ismerték, amint azt Jézus rendszeresen szemükre vetette. Ezen utóbbiaktól származnak a mai zsidók, kik között van néhány valódi bölcs (savant) is, kiknek titkos hagyománya az esszenekéhez vezethető vissza.” *La Langue Hébraïque*, 27.o. (1815)

⁸⁶ Matter, *Histoire du Gnosticisme*, I. 44. (1844).

⁸⁷ *Jewish Encyclopædia*, Kabala cikk.

filozófusa, Philo és Aristobulus, „teljes szívvel atyái ősi hitéhez kötődvén, úgy döntött, hogy más rendszerek zsákmányával ékesíti azt, és megnyitja az utat a júdaizmus hatalmas hódítása előtt.”⁸⁸ A zsidóknak mindig is szokása volt, hogy más fajtáktól és vallásoktól kölcsön vegyék ami céljaikra hasznos. A Kabala, mint láthattuk, ilyen, különböző eredetű elemekből áll és benne találjuk a titoktudók tanának alapvető őseit. A szabadkőműves Ragon adja meg ennek nyitját: „A Kabala a titokkutató tudományok kulcsa. A titoktudók kabalistáktól születtek.”⁸⁹

Merthogy a Kabala sokkal régebbi mint a titoktudók. A mai történészek, kik csupán a Zohar Moses de Leon általi, tizenharmadik századi megjelentetésétől, vagy a tizenhatodik századi Luria iskolától számítják a Kabala eredetét, elhomályosítják a roppant fontos tény, amit a zsidó bölcsek mindig is világosan felismertek.⁹⁰ A Zsidó Enciklopédia, bár tagadja a Kabala és a titoktudók tana közötti kapcsolat bizonyosságát, mindazonáltal elismeri, hogy az ellen-kabalista Graetz vizsgálatait „új alapokon tovább kell folytatni” és rámutat, hogy „az egyiptomi, káldeai, júdeai és görög műveltség furcsa egyvelegétől kavargó, első századi, vagy korábbi, Alexandria adta ezen titokkutató filozófia táptalaját és magvait...”⁹¹ De, minthogy Alexandria ebben az időben a titoktudóknak is otthont adott, nyilvánvaló az előbb felsorolt, azonos alkotó elemekből kialakult titoktudás és a Kabala rendszerre közötti kapcsolat. Következésképpen igaza van Matterednek amikor azt állítja, hogy a titoktudás nem kereszténységből való kiszakadás volt, hanem több rendszer egyesítése, amibe néhány keresztény elemet is iktattak. Az így kialakult titoktudás célja tehát nem az volt, hogy keresztényesítse a Kabalát, hanem az, hogy tiszta és egyszerű tanainak teozófiával, mi több, mágiával való összekeverése által kabalásítsa a keresztény hitet. A Zsidó Enciklopédia idézi azt a véleményt, miszerint „a titoktudók (zsidó titoktanhoz közelálló mozgalom) központi tétele nem más, mint kí-

---

⁸⁸ Matter, op.cit., II. 58.

⁸⁹ Ragon, *Maçonnerie Occulte*, 78.o.

⁹⁰ „A Kabala korábbi mint a Tudás(gnosis), s ezt a keresztény írók nem nagyon értik meg, pedig a júdaizmus tudósai jogos magabiztossággal állítják.”Matter: *Histoire du Gnosticisme*, I.12.o. (1844)

⁹¹ *Jewish Encyclopaedia*, Kabala cikk.

sérlet a lélek kiszabeditására és Istennel való egyesítésére.” De láthatóan „*hittitkok, varázsigék, angyalok nevei, stb. igénybevétele által*” kívánták ezt elérni és nyilvánvaló, hogy még a tudástan ezen szakasza is mennyire eltért a keresztény hittől és, hogy a zsidók mágikus Kabalájával azonosult.

Mi több, a titoktudók alapítójaként általánosan elfogadott személy, a Simon Mágus néven közismert zsidó nemcsak hogy kabalista titokkutató volt, de bevallottan varázsló is, aki zsidók csoportjával — köztük tanítója, Dositheus, és követői, Menander és Cerinthus — megszervezte a hittitkok papságát és titkos tudományokat és ördögűzést folytatott.⁹² Ez a Simon volt az, akiről az Apostolok Cselekedeteiben olvashatunk, hogy „*megbabonázta Szamária népét — azt terjesztvén magáról, hogy valami nagyszerrű ember, kire a legkisebbtől a legnagyobbig mindenki hallgatott, mondván, az Istennek nagy hatalmasa ő*” — és aki pénzzel akarta megvenni a kézrátétel hatalmát. És valóban, a varázsigéitől és elragadtatásaitól megszállott Simon halmozási mániába fordult és isteni címeket követelt magának és az egész világ imádatára vágyott. A korabeli legenda szerint végül is Néró varázslója lett és Rómában öngyilkosságot követett el.⁹³

A boszorkányság keresztény kor első századábani, zsidók közötti elterjedtségét mutatják az Apostolok Cselekedetének más szakaszai is. Paphosban a „*hamis próféta*” zsidó, Bar-Jesus, kit úgy ismertek mint „*Elymas a varázsló,*” szembeszállt Szent-Pál tanításával és a következő szitkot kapta: „*Óh te szövevényekkel és rosszasággal teli gyermeke az ördögnek! Te, minden jóságnak ellensége, nem hagysz-e fel az Úr igaz útjainak megrontásával?*”

A megrontás a titoktudás összes elfajzott változatának alap gondolata. Eliphaz Lévi szerint bizonyos titoktudók szertartásaikba iktatták az keresztény hittitkok azon szentségtörését, ami a középkori fekete mágia alapjává vált.⁹⁴ A gonosz napjaink forradalmi mozgalmában oly fontos szerepet játszó dicsőítése alkotta az ophitisták hitvallását, kik a kígyót (görögül: οφις) imádták, mert az fellázadt Jehova ellen, kit a kabalista szóhasználatban *demiur-*

---

⁹² John Yarker, *The Arcane Schools*, 167.o., Matter, op.cit., Iranæust idézvé.

⁹³ Eliphaz Lévi, *Histoire de la Magie*, 189.o.

⁹⁴ Eliphaz Lévi, op.cit., 218.o.

gus-nak⁹⁵ neveznek. A gonoszt magasztalták a káinisták is, kik Káint dicsőítették, kit Szodoma és Gomora két lakójával, Dathanal és Abirammal, meg Júdás Iskariottal együtt a demiurgus nemes áldozatának tartottak.⁹⁶ A társadalmi és erkölcsi rend iránti gyűlöletből élteve, a káinisták „*minden embert Isten munkájának lerombolására és mindenféle aljasság elkövetésére hívtak.*”⁹⁷

Ezek az emberek tehát nemcsak a kereszténység ellenségei voltak, hanem az óhitű júdaizmusé is, minthogy különösen a zsidók Jehovája ellen irányították gyűlöletüket. Egy másik titoktudó szekta, a karpokratisták, az alexandriai Karpokratész és fia, Epiphanus (ki behalt kicsapongásaiba és kit istenként tiszteltek⁹⁸) követői szintén megvetéssel viseltettek minden írott — keresztény vagy mózesi — törvénnyel szemben és csakis a avagy a minden nemzet nagy embereinek (Plató, Püthagorasz, Mózes, Krisztus) adott tudást ismerték el, ami „*megszabadítja az embert mindattól, amit a közönségesek vallásnak neveznek*” és „*Istennel teszi egyenlővé.*”⁹⁹

Tehát a második századi karpokratistáknál már megtaláljuk az ember istenítésére való hajlamot, ami a titkostársaságoknak és napjaink látnok szocialistáinak fő tételét képezi. Most már elkezdődik a háború a két vetélkedő alapfelfogás — az Isten felé nyúló ember keresztény tanítása, és az Istenné váló ember titkostársasági tétele — között. Ez utóbbinak már nincs szüksége magasztos kinyilatkoztatásra és útmutatásra, csupán saját természetének törvényeire. És mivel e természet már maga is isteni, minden ami tőle ered dicséretes és általában bűnnek tekintett cselekedetek nem elítélendők. Az effajta észszerűséggel, a karpokratisták nagyjából ugyanarra a következtetésre jutottak az eszményi társadalmi rendszert illetően, mint a mai kommunisták. Epiphanus azt tartotta, hogy, mivel a természet maga felfedi a közösség alapelveit és minden dolgok egységét, a természet ezen törvényeivel ellenkező emberi törvények a dolgok szabályos rendjének vétkes megszegései. Mielőtt e törvényeket az emberiségre kivetették,

⁹⁵ Dean Milman, *History of the Jews* II. 491.o.

⁹⁶ Matter, II. 171., E. De Faye, *Gnostiques et Gnosticisme*, 349.o.

⁹⁷ De Luchet: *Essai sur la Secte des Illuminés* 6.o.

⁹⁸ *Manuel d'Histoire Ecclésiastique*, par R.P. Albers.

⁹⁹ Matter, op.cit., II. 188.o.

minden közös volt — a föld, a termények, nők. Egyes korabeliek szerint a karpokratisták ezen ősi rendhez tértek vissza és asszonyközösséget vezettek be és mindenféle szabadosságnak adták át magukat.

Egy másik titoktudó szekta, az antitactianusok, ugyanezt az emberi természetnek hódoló felfogást követvén, a minden hasznos vallás és törvény elleni lázadást és a test kielégítésének szükségességét tanította. Az észak-afrikai adamiták egy lépéssel tovább mentek a természethez való visszatérésben és vallásos szertartásaikkor minden ruhaneműt levetettek, hogy az éden-kerti ősi ártatlanságot jelképezzék. A tizenötödik századi német adamiták is hasonlóképpen cselekedtek.¹⁰⁰

Eliphaz Lévi azt írja, hogy az

„anyag átszellemítése ürügyén, ezek a titoktudók a szellemet anyagosították, a legfelháborítóbb módokon... Mint a felépített rend lázadói,.. érzéki szenvedélyek titokkutatói szabadosságával kívánták felváltani a bölcs, keresztény józanságot és a törvény iránti engedelmisséget... Mint a család ellenségei, kicsapongásaik fokozásával meddőséget kívántak elérni.”¹⁰¹

A keresztény hit tanításainak módszeres megrontása útján, a titoktudók azt állították magukról, hogy az evangélium igaz változatát birtokolják, amiben minden más kizárásával hittek.¹⁰² Az ebioniták Így Máté evangéliumának megrontott változatát használták, ami a héberek evangéliumára alapult és korábban a zsidó keresztények előtt ismert volt. A marcosiánusoknak saját változatú Lukács evangéliumuk volt, a káinisták Júdás evangéliumát, a valantiniánusok pedig Szent-János evangéliumát használták. Amint később majd látni fogjuk, a kereszténység elleni háború során Szent-János evangéliumát különösen felhasználták megrontás céljára.

Természetesen semmi új nem volt e megrontási szellemben. Sok századdal korábban, a próféta Ézsaiás már elítélte ezt: „átok

---

¹⁰⁰ Matter, op.cit., II. 199, 215.o.

¹⁰¹ Eliphaz Lévi: *Histoire de la Magie*, 217, 218.o.

¹⁰² Matter, op.cit., II. 115, III. 14; Baring-Gould: *The Lost and Hostile Gospels*.

rájuk, kik a gonoszt jónak hívják és a jót gonosznak, kik sötétséggel cserélik fel a fényt és fénnel a sötétséget!” A titoktudók szerepe viszont az volt, hogy rendszerré tegyék a megrontást és az embereket szektákba csoportosítsák, melyek a felvilágosítás leple alatt működnek, hogy így homályosítsák el az elfogadott erkölcsi és vallási eszméiket. Ebben áll a titkostársaságok történetében viselt szerepük fontossága.

Hogy maguk a titoktudók titkostársaságnak minősíthetők-e, vagy csupán azok hajtásai voltak, az nyitott kérdés. Harmadik századi írókat idézván, Matter bemutatja annak lehetőségét, hogy hittitkaik és beavatási szertartásaik voltak. Az egyház atyáknak határozottan ez volt a felfogásuk.¹⁰³ Tertullian szerint a valentiniánusok tovább vitték, vagyis inkább eltorzították Eleusis hittitkait és a „romlottság menedékeivé” tették őket.¹⁰⁴

A valentiniánusokról ismert, hogy tagjaikat három osztályra osztották: pneumatikusok, pszichikusok és hylikusok (materialisták). Basilidesz követőiről is azt tartották, hogy titkos tantételeik voltak, amiket legfeljebb ezerből egy szekta tag ismert. Matter mindebből azt vonja le, hogy:

- 1) *A titoktudók azt vallották, hogy hagyományok útján az apostolok nyilvános írásaiba foglaltaktól magasabb rendű titkos tantételek birtokosai.*
- 2) *E tantételt nem fedték fel mindenki előtt.*
- 3) *E tantételt jelképek útján adták tovább, amint azt az ophitisták diagramja is bizonyítja.*
- 4) *Tantétel átadó közléseikben Eleusis hittitkainak szertartásait és próbatételeit utánozták.*¹⁰⁵

Titkos, szóbeli hagyomány (akár Kabala, akár néven) birtoklásának állítása megerősíti a titoktudók kabalistakénti besorolását és megmutatja mennyire elszakadtak a keresztény tanoktól. Mert-hogy — még ha csak ezen „külön tantétel a beavatatlanok és a

---

¹⁰³ Matter, op.cit., II. 364.o.

¹⁰⁴ U. o., 365.o.

¹⁰⁵ U. o., 369.o.

beavatottak számára” felfogásában is — a titoktudók pontosan azt a rendszert állították vissza, amit a kereszténység eltörölni jött.¹⁰⁶

Maneskövetők

Amint láttuk, a titoktudó szekták a rejtett tantételek leple alatt többre-kevésbé felforgató célokért tevékenykedtek. Manes perzsa követői egy évszázaddal később ennél is messzebb mentek és hasonló hajlamú szektájukat még közelebb vitték titkostársaság szervezetéhez.

Cubricus avagy Corbicius, a manesizmus alapítója, Babilóniában született, isz. 216 körül. Azt mondják, gyerekkorában egy gazdag ctesiphoni özvegy megvette rabszolgának, majd felszabadította és halálakor nagy vagyont hagyott rá. Egy másik történet szerint — merthogy Manes egész története legendákon alapszik — egy gazdag öreg nőtől örökébe kerültek egy Scythianus nevű szaracén könyvei, amelyek az egyiptomiak bölcsességéről szóltak. A könyvekben lévő tantételeket Zarathusztra tanaiból, a titoktudásból és a keresztény hitből vett tanokkal és saját elképzeléseivel vegyítette és filozófiai rendszert dolgozott ki, majd ennek tanításához fogott. Cubricus ezután Manira avagy Manesre változtatta nevét és kikiáltotta magát a Jézus Krisztus által ígért Segítő Szentléleknek. Követői két osztályra oszlottak: a hallók avagy szószólók külső körére és a választottként jelölt tanítók avagy önmehtagadók belső körére. Szabadkőművesekhez való hasonlóságuk bizonyosságként mondták már, hogy a manesisták titkos jeleket, kézfogásokat és jelszavakat használtak és, hogy mesterük örökbefogadása fogtán, Manest az özvegy fiának, magukat pedig az özvegy gyermekeinek nevezték, de ez nem teljesen bizonyított. Egyik szokásuk azonban érdekes ebből a szempontból. A monda szerint, Manes a perzsa király megbetegedett fiának meggyógyítására vállalkozott, de a fejedelem meghalt, amiért Manest a király parancsára elevenen megnyúzták és holttestét a város kapujára szögezték. Ezt követőleg, a manesisták nagypén-

---

¹⁰⁶ D.F. Ranking: *Some Notes on Various Gnostic Sects and their Possible Influence on Freemasonry*, röplap lakájában újra közölve *Ars Quatour Coronatorum* (Vol. XXIV, p. 202, 1911), p. 7.

teken minden évben gyászszertartás tartottak, ami Manes koporsóállványa körüli búcsújárásként volt ismeretes. A híveknek szokásuk volt Manes valódi szenvedéseit Krisztus képzelt szenvedéseihez hasonlítani.

Kettősség a manesi tanok alaptétele. Már mint a világ szemben álló alaptételeinek kettőssége: világosság és sötétség, jó és rossz. De nem e gondolat keresztény felfogása, hanem Zoroaster, Ormuzd és Ahriman elképzelése alapján és annyira kifecamítva és kabalista babonákkal keverve, hogy a perzsa papok is legalább annyira elítélték, mint a keresztény atyák. Manes tantétele szerint minden anyag végérvényesen gonosz, a gonoszság alapelve öröké váló, maga az emberiség sátáni eredetű és az első emberi lényeket, Ádámot és Évát úgy mutatja be mint ördögök ivadékait.¹⁰⁷ Nagyjából ugyanez a felfogás olvasható a zsidó Kabalában, ami azt állítja, hogy Ádám, egyéb utálatos cselekedetek mellett, ördögökkel élt, mialatt Éva ördögökkel vigasztalta magát és így démonok egész fajtái születtek a világra. Évát azzal is megvádolják, hogy együtt élt a kígyóval.¹⁰⁸ A Yalkut Shimoni elmondja, hogy a 130 év alatt, miközben Évától külön élt, Ádám „*ördögök, szellemek és manók sokaságát nemzette.*”¹⁰⁹ Tehát a manesi démonológia taposta ki a sötétség hatalmainak kiengeszteléséhez vezető utat, amit a negyedik század végi euchiták és később a paulisták, a bogomilok és a luciferiánusok jártak.

A tudásban és a manesizmusban találhatjuk tehát a keresztény hit megrontására tett első kísérletek bizonyosságát. Maga a tény, hogy az egyház minden ilyen próbálkozást elítélt mint eretnokséget, általában rokonszenvet váltott ki elkövetőik iránt, de ebben az esetben még Eliphaz Levi is elismeri, hogy jogos volt az egyház lépése, mert „*Manes szörnyű tudása*” nemcsak a kereszt-

---

¹⁰⁷ Hastings, *Encyclopædia of Religion and Ethics*, Manicheismussal foglalkozó cikk.

¹⁰⁸ Zohar, *Bereschith* tanulmány, folio 54 (De Pauly fordításában, I. 315).

¹⁰⁹ Yalkut Shimoni a Haggadic Midrashim XVI. századi fordítása.

tény tanokat szentségtelenítette meg, hanem a kereszténység előtti
szent hagyományokat is.

2. ISZLÁM ELLENES LÁZADÁS¹

Az előbbi fejezetben a keresztény hit és az óhitű júdaizmus elleni felforgató szekták tevékenységét vettük szemügyre. Ebben a fejezetben ugyanezt a próbálkozást kísérjük nyomon, amint a mohamedánok vallási felfogásának és erkölcsének aláásása végett fokozatosan rendkívüli hatékonysággal működő szervezetet hoz létre. A hetedik század közepén, a próféta utódainak szószólói az iszlám óriási szakadását idézték elő. Az óhitű iszlamiták, közismerten szunnik, a választott kalifákhoz, Abu Bakrhoz, Omarhoz és Othmanhoz voltak hűek, a lázadó párt, a sí-iták, pedig Mohamed lányának, Fatimának, és Abu Talibnak fiát, Alit, akarták megtenni kalifának. A szakadás nyílt harcokban ért véget. Alit végül is meggyilkolták, idősebb fiát, Hasszánt, Medinában megmérgezték, fiatalabb fia, Husszein, elesett az Othman támogatói elleni, kerbelai csatában. A sí-iták a mai napig, Moharramban, évente meggyászolják Hasszán és Husszein halálát.

Az Izmailiták

Ali utódlásának kérdése miatt a sí-iták maguk is megosztottak és négy pártra szakadtak, aminek egyike további két szektára vált. Jafar-as-Sadik életéig, ez utóbbi kettő mindegyike hű maradt Ali utódaihoz, bár az egyik ág, az imamiák, avagy isna-asariák (tizenkét-pártiak) Jafar-as-Sadik fiatalabb fiát, Musát, Mohamed tizenkettedik imámját támogatta, a másik, az izmailiták (hétpártiak), pedig Izmailt, Jafar-as-Sadik idősebb fiát követte.

Azonban eddig az időig a szakadások ellenére sem tért el egyik sí-ita testület sem az Iszlámhit alapvető tételeitől, csupán azt állították, hogy a tanítás a szunnik által elfogadott vonaltól eltérően öröklődött. A legkorábbi izmailiták Izmail fia, Mohamed halála körül (isz. 770) párttá alakultak, de továbbra is hívők ma-

---

¹ A fejezet legfőbb szakértői hivatkozásai: Joseph von Hammer, *The History of the Assassins* (1835); Silvestre de Sacy, *Exposé de la Religion des Druses* (1838) and *Mémoires sur la Dynastie des Assassins in Mémoires de l'Institut Royal de France*, Vol. IV. (1818) ; Hastings' *Encyclopædia of Religion and Ethics*; Syed Ameer Ali, *The Spirit of Islam* (1922); Dr. F.W. Bussell, *Religious Thought and Heresy in the Middle Ages* (1918).

radtak, csak azt jelentették ki, hogy a próféta igaz tanítása Mohamedre szállt, aki nem halt meg és az idő beteljesülésével majd visszatér és, hogy ő a Mahdi, akit a muzulmánoknak várniuk kell. I.e. 872 táján egy rendkívül ügyes betolakodónak sikerült markába kaparintania a mozgalmat, mely az idáig csupán szakadár volt, de most határozottan felforgatóvá vált — nemcsak az iszlámmal szemben, de minden vallással szemben is.

Abdullah ibn Maymün, egy dél-perzsi tanult és szabadgondolkodású doktor fia volt ez az ember, ki a titokban kettősségében nevelkedett fel és minden vallásban jártas volt, de a valóságban, apjához hasonlóan, csakis az anyagban hitt. Óhitű sí felfogáshoz való ragaszkodást mutatván és azt állítván, hogy ismeri a rejtett tantételeket — amik az izmailiták hite szerint Izmailon keresztül fiára, Mohamedre szállt —, Abdullának sikerült az izmailiták vezetőjévé válnia.

Tehát csak álarcnak használta Izmail hirdetését és anyaghitőség lévén valódi célja, most hozzálátott, hogy rendszerré alakítsa felfogását. Batini néven szektát alapított, aminek hét beavatási fokozata volt. Dozy a következőképp mutatta be ezen elképesztő tervet:

Abdullah ibn Maymün célja volt, hogy testületbe kapcsolja a legyőzöttet és a legyőzöt, hogy hatalmas, sok beavatási fokozatú titkostársaságba egyesítse a szabadgondolkodókat (kik minden vallást az ember zablájának tekintettek) és az összes szekták szűklátókörűit, hogy a hitetlenek felhatalmazására eszközt csináljon a hívőkből, hogy arra készítse a hódítókat, hogy lerohanják az általuk alapított birodalmakat, hogy nagyszámú, tömör és fegyelmezett pártot építsen fel, ami a megfelelő időben megszerzi a trónt — ha nem is neki, de utódainak. Rendkívüli elképzelés volt ez, amit bámulatos finomsággal, összehasonlíthatatlan ügyességgel és az emberi szív mély ismeretével dolgozott ki. Ördögi ravaszágú eszközöket vett igénybe....

Nem a sí-iták között kereste igaz támogatóit, hanem a gheberek, a manesiták, a harrani pogányok és a görög filozófia tanulmányozói között. Csak ezen utóbbiakra támaszkodhatott, csakis előttük fedhette fel, lépésről lépésre, a végső titkot és mondhatta el, hogy az imámok, a vallások és az erkölcsök csupán csalások és képtelenségek. Az emberiség többi része (a szamarak,

ahogy Abdullah nevezte őket) képtelen volt megérteni ilyen tételket. De céljainak elérése érdekében nem zárkózott el segítségüktől. Épp ellenkezőleg, kereste azt, de gondosan ügyelt rá, hogy a jámbor és szerény lelkeket csakis a szekta alsó fokozataiba avassa be. Különböző álarcokban megjelenő és minden osztálynak különböző hangon beszélő hittérítőinek jól eszébe véste, hogy első számú feladatuk igaz érzelmeik elfedése és, hogy mindig hallgatóik véleményéhez alakítsák magukat. Csodának tűnő szemfényvesztéssel nyerték meg a közönséges tudatlanokat, avagy rejtélyes beszédeikkel felkeltették kíváncsiságukat. A jámborok jelenlétében az erény és az istenfélelem álarcát vették fel. A titokkutatók előtt titokzatosak voltak és felfedték egy-egy jelenség belső jelentését, vagy megmagyaráztak egy képletes történetet....

Rendkívüli eredményeket értek el ezekkel az eszközökkel és különböző felfogású emberek sokaságát sikerült olyan célra alkalmazniuk, amit csak néhány kiválasztott ismert.²

Azért vettem át e hosszú idézetet, mert roppant fontos a mai titkostársaságok szervezeti felépítésének megvilágításában. Nem számít, hogy mi a cél — politikai, társadalmi vagy vallási —, a módszer ugyanaz: rengeteg embert hoznak mozgásba és előttük ismeretlen célokért foglalkoztatják őket. Hogy ez volt a Weishaupt által az Illunináti szervezésében magáévá tett módszer is és, hogy az keletről jött, azt majd később mutatom be. Most vegyük szemügyre, a filozófus Abdullah miként kövezte ki az utat a világ legszörnyűségesebb szektájának vérfürdőjéhez!

A Karmathiták

Az izmailita szektából kinőtt karmathiták követték el az Abdullah tantételeiből eredő, első nyílt erőszakos cselekményt. A vezér által szétküldött daik (hittérítők, ilyen volt fia és unokája is) között volt Dai Hosein Ahwazi, Abdullah iraki követe, aki a szekta titkaiba avatott, egy Hamdan Karmath nevű illetőt. A született cselszövő és semmiben nem hívó Karmath Arábiában létrehozta a karmathita szektát és hamarosan sok arabot toborzott soraiba. Rendkívüli ügyességével sikerült rábeszélnie e hiszékenye-

---

² Reinhart Dozy: *Spanish Islam* (Eng. trans.), 403-5.o.

ket, hogy minden pénzüket neki adják. Előbb csak kisebb adományokat kért, később azonban egyre mohóbb lett és végül rávette őket, hogy töröljék el a magántulajdont és vagyon- és asszonyközösségi rendszert vezessenek be. A Korán egyik kitétele alapján kényszerítette ki ezt, miszerint: „*emlékezzetek Isten kegyére mikor ellenségek voltatok, ő egyesítette szíveteket, hogy kegyéből testvérekké válhassatok.*” A történész de Sacy Nowairi nyomán így írja le az alkalmazott módszereket:

Miután Karmathnak sikerült mindezt bevezetnie és mindenki elfogadta azokat, megparancsolta a daiknak hogy egy adott estére gyűjtsenek egybe minden nőt, hogy az összes férfival szabadon ismerkedhessenek. Úgy mondta, ez a baráti és testvéri egyesülés tökéletes és legvégső fokozata. Gyakran megesett, hogy a férj maga vezette feleségét testvéréhez, amikor az neki úgy tetszett. Amikor Karmath látta, hogy tökéletesen kezében tartja gondolkodásukat és biztos lehet engedelmességükben és kiismerte értelmi képességüket és tisztánlátásukat, hozzálátott, hogy tévútra vezesse őket. A kettősségiek tanaiból kölcsönzött érveléseket tárt eléjük. Könnyen bedőltek mindannak amit előadott és utána elvette tőlük minden vallásukat és felszabadította őket minden istenfélő kötelesség és odaadás alól, amit kezdetben előírt nekik. Megengedte nekik a fosztogatást és mindenféle erkölcstelen szabadosságot és arra tanította őket, hogy vessék el az imádkozás, a böjt és minden más szabály jármát. Azt tanította nekik, hogy nincs semmiféle kötelezettségük és büntetlenül kifoszthatják és legyilkolhatják ellenségeiket és, hogy az igazság mesterének tudása — melyre őket hívta — minden mást kiszorít és ezzel a tudással nem kell többé büntől vagy büntetéstől félniük.

Ezen tanítások eredménye képpen a karmathiták hamarosan fosztogató haramiákká váltak és mindenkit lemészároltak, aki ellenük szegült, rettegést keltvén a szomszédos körzetekben.

A békés társaság tehát hódításra szomjazó, vad csoporttá vált. A karmathitáknak sikerült befolyásuk alá vonni Arábia nagy részét és az Eufrátesz torkolatvidékét és 920-ban pedig nyugat felé

terjesztették pusztításukat. 30.000 muzulmán védő eleste után elfoglalták Mekkát. Hammer írta, hogy „egy évszázadon át az iszlám hit kebelében forrongtak — tűzzel és vassal — Karmath veszedelmes tanai, míg nem a vér oltotta ki a tűzvést.”

De, forradalmárnak kiáltván ki magukat, a karmathiták eltértek a hitvallás alapítójának, Abdullah ibn Maymünnek tervétől, aki nem akart nyílt erőszakot, csak minden vallásos hitet aláásó, titkos tantételt, ami szellemi zűrzavarhoz, mintsem hogy anyagi pusztításhoz vezetett volna, merthogy az erőszak mindig ellen-erőszakot vált ki. Miközben a karmathiták vérfürdők sorozatán keresztül pusztulásuk felé rohantak, az izmailiták egy másik ága, alapítójuk módszerének megfelelően, újjászervezte erőit. A fatimisták voltak ezek, kik onnan kapták nevüket, hogy felfogásuk szerint a próféta tanítása lányára, Fatimára szállt. Bár nem voltak olyan szélsőségesek mint a karmathiták, vagy Abdullah ibn Maymün, a történész Makrizi szerint a fatimisták azt a módszert választották, hogy kétségeket oltottak a hívők gondolataiba és a kinyilatkoztatott vallás természeti vallással való helyettesítését célozták. És valóban nehéz különbséget találni egyiptomi hatalomra jutásuk utáni tanításaik és Abdullah, vagy erőszakos szószólója, Karmath felforgató tanai között.

Fatimisták

A Mahdiként ismert, bizonyos Ubeidallah alapította a Fatimától eredő kalifa-házat. Ellenfelei, az abbasek, azt állították róla, hogy zsidó származású (bár ennek semmi bizonyítéka) és Abdullah ibn Maymün fiának, Ahmednek, zsidó nőtől született fia vagy unokája. A negyedik fatima-házi kalifa uralkodása alatt Egyiptom a fatimisták uralma alá került és nem telt bele sok idő, mire Kairóban két hetenkénti, vegyes gyülekezeteket, úgynevezett *bölcsességi társaságokat* rendszeresítettek. 1004-ben ezek nagyobb jelentőséget nyertek a Dar ul Hikmat (Tudás Háza) hatodik Hakim kalifa általi felállításával. E kalifát halála után istenséggé magasztalták és a drúzok a mai napig hódolnak neki. A Dar ul Hikmat, avagy kairói Nagy Páholy irányítása alatt a fatimisták tovább vitték Abdullah ibn Maymün titkostársasági tervét és két új beavatási fokozatot vezettek be. Így összesen már kilenc volt. A

tizennegyedik századi történész, Nowairi leírásából ekképpen összegezhethjük hívőgyűjtési és beavatási módszereiket, melyek, amint arra Claudio Jannet rámutat,³ teljesen azonosak azzal, amit Weishaupt, az Illumináti alapítója javasolt a *sugalmazó barátoknak*:⁴

Két nagy csoportra osztották a megtérítetteket: tanultakra és tudatlanokra. A tanultakkal a dai mindig egyetértett és bölcsességüket dicsérte, a tudatlanokat pedig saját tudásával elkápráztatta és bonyolult kérdéseket tett fel nekik a Koránról. Az első fokozatba így beavatván, a dai az elmélyültség látszatát öltötte magára és elmagyarázta, hogy a vallásos tanok túlzottan rejtett értelműek a közönséges elme számára és olyan embereknek kell értelmezniük mint ő is, aki különleges ismeretre tett szert e tudományban. A beavatottat a legteljesebb titoktartásra kötelezték az előtte felfedendő igazságokra vonatkozólag és előre fizettettek vele ezen ismeretekért. Hogy felkeltsék érdeklődését, a dai néha hirtelen félbehagyta az értekezést és ha a növendék esetleg nem fizette ki a kívánt összeget, ott hagyta összezavarodottan, ami még inkább arra ösztönözte, hogy többet tudjon meg.

A második fokozatban a beavatottat meggyőzték róla, hogy korábbi tanítói mind tévedtek és azokba az imámokba kell vetnie a bizalmát, akik Istentől kapták hivatalukat. A harmadik fokozatban megtanították, hogy az izmailiták imámjai voltak ezek az imámok, akikből hét volt, lévén Izmail fia, Mohamed, az utolsó. E nézetükkel szemben álltak az imamiták felfogásával, akik tizenkét imámot számláltak és támogatták Izmail testvérének,

---

³ Claudio Jannet, *Les Précurseurs de la Franc Maçonnerie*, p. 58 (1887).

⁴ A következő beszámolót de Sacy adja Abdullah ibn Maymün-nal kapcsolatosan (id. mű., I. LXXIV), valamint Dr. Bussell (*Religious Thought and Heresy in The Middle Ages*, p. 353) Karmathiták c. fejezetéhez csatoltan. Von Hammer, azonban, mint a Dar ul Hikmat programját adja meg, és ez látszik sokkal valószínűbbnek, merthogy a beavatás kilenc fokozatból áll és Abdullah Batinis társasága, amelybe Karmath beavatást nyert csak hetet. Yarker (*The Arcane Schools*, p. 185) azt állítja, hogy két újabb fokozatot Dar ul Hikmat csatolta. Akkor viszont úgy tünne, hogy de Sacy-t előbbre helyezte volna ezt a beszámolót a Karmathiták elé helyezve. A pont lényegtelen, minthogy az a tény, hogy ugyanaz a rendszer volt általános az Ismaeliták valamennyi ágazatára nézve, és hogy a Dar ul Hikmaté csak kis mértékben különbözött Abdullahétól és a Karmathtól.

Musának, követelését. A negyedik fokon megtanították, hogy az Alitól származó hét imámot hét próféta előzte meg: Ádám, Noé, Ábrahám, Mózes, Jézus, Mohamed és Izmail fia, akit szintén Mohamednek hívtak.

Ez idáig semmi olyat nem mondtak a beavatottnak, ami ellenkezett volna az óhitű iszlámizmus fő tételeivel. Az ötödik fokozatban azonban hozzáfogtak vallási felfogása aláásásához és közölték vele, hogy vesse el a hagyományokat, és ne fordítson figyelmet Mohamed tanításaira. A hatodik fokozaton azt tanították, hogy minden vallási gyakorlat (imádkozás, böjt, stb.) csupán jelképes és, hogy ezek valójában csak a köznép kordában tartásának eszközei. A hetedik fokozaton bemutatták a kettősség tantételeit és a nagyobb és kisebb istenséget és lerombolták Isten egységét, az iszlám alapvető tételét. A nyolcadik fokozatban óriási bizonytalanságot keltettek az első és legnagyobb istenség mibenléte iránt és rámutattak, hogy azok voltak az igazi prófétákk, akik gyakorlati dolgokkal — politikai intézményekkel és kormányzási formákkal — foglalkoztak. A kilencedik fokozaton bemutatták, hogy minden vallási tanítás valójában jelképes és a vallási tanokra csak annyiban van szükség, amennyiben azok a rend fenntartását szolgálják, de az igazságot megértő ember nyugodtan figyelmen kívül hagyhatja őket. Következésképpen, Ábrahám, Mózes, Jézus és a többi próféta csupán filozófiai tanulmányokat hasznosító tanítók voltak. Így pusztították el a kinyilatkoztatott vallásokban való minden hitet. Láthatjuk tehát, hogy az utolsó fokozatokban visszajára fordították a korábbi tanításokat és azok hamisságát bizonyították. A csalás volt a társaság módszere. A daik képzése közben minden cselet leírtak nekik, amit új megtérők beszerzésére felhasználhatnak. A zsidókat azzal nyerték meg, hogy rosszat mondtak a keresztényekre. A keresztényeket pedig azzal, hogy rosszat mondtak a zsidókra és muzulmánokra. A szunnik előtt dicsérték az óhitű kalifákat, Abu Bakr-t és Omart és bírálták Alit és utódait. De mindenek felett figyelmet fordítottak rá, hogy nehozzá olyat mondjanak a megtérítendő előtt, ami esetleg felháborítja. Csak lépésről-lépésre vezették be tanításukba. Ezekkel a módszerekkel elérhették, hogy minden parancsukat végrehajtsák. Ahogy az utasítás mondja:

Ha olyan parancsot adnál valakinek, hogy váljon meg minden drágaságától és főképp pénztől, nem ellenezné parancsodat. Ha halála érné, minden vagyonát rád hagyná végrendeletében. Azt fogja hinni, hogy a világon nálad senki méltóbbat nem találna.

Ilyen volt az a titkostársaság, ami később a tizennyolcadik századi Illumináti mintájául szolgált. Hammer összegzése akár arra is vonatkozhatna:

A semmiben nem hinni és mindent merni jelmondat jól summázza e rendszert, mely eltörölt minden vallási és erkölcsi alapvetet és semmi más célja nem volt minthogy véghezvigye nagyravágyó tervét. Olyan kiszolgálókat használván ehhez, kik mindent mervén és semmit sem tudván — merthogy mindent csalásnak tartottak és semmi se korlátozta őket — a legjobb eszközök voltak e pokoli praktika kezében. Az olyan rendszer, aminek nincs más célja mint kielégíthetetlen uralkodási vágyának csillapítása, ahelyett, hogy a legmagasabb emberi célokat követné, szakadékba buktatja önmagát és összetörve, trónok és oltárok romjai, a nemzeti boldogság roncsa és az emberiség egyetemes átkozódása alá temetődik.⁵

A Drúzok

A rettenetes kairói Nagy Páholy hamarosan újabb rendkívüli szekta központjává vált. Egy bizonyos Izmail Darazi istenséggé emelte Hakim kalifát, a Dar ul Hikmat alapítóját, kinek zsarnokságához és bűneihez hasonlót csak Caligula és Néro követett el. Darazi török volt és 1016-ban a kairói mosque-ban bejelentette, hogy a kalifát imádat tárgyává kell tenni. Hakim isteni értelem megtestesülésének tartotta magát és négy év múlva kikiáltotta önmaga szentségét, egyik vezírje pedig, a perzsa titokkutató, Hamza ibn Ali, végül is bevezette kultuszát. Hakim kegyetlenkedései azonban annyira felháborították az egyiptomiakat, hogy egy év múlva elégedetlenkedők egy csoportja megölte. Állítólag nő-

---

⁵ Joseph von Hammer: *The History of the Assassins*, 36, 37.o.

vére vezette e csoportot és később elrejtette a holttestet. Ezen körülmény lehetőséget biztosított Hakim követői számára, hogy kijelentsék, az istenség nem halt meg, csupáncsak eltűnt, hogy próbára tegye a hitüket, de majd visszatér, hogy megbüntesse a hitehagyottakat. E hit a libanoni drúzok tantételévé vált, kiket Darazi nyert meg Hakim imádatának.

Szükségtelen e Libanonban ma is élő furcsa vallás részleteibe bonyolódni. Elegendő annyit megjegyezni, hogy bár az izmailizmus kinövése, láthatóan nem vette át Abdullahibn Maymün anyagimádatát, hanem kezdetleges természetimádatba és sábaizmusba ültette az izmailiták Aliba és utódaiba vetett hitét és a legfőbb istenség természetét érintő homályos és rejtett hitvallást alakított ki. Felfogása szerint, Isten az egyetemes értelem, ki újra megtestesülések sorában nyilvánítja meg magát. Hakim volt az utolsó isteni megtestesülés és ha a gonoszság és nyomorúság újra az előre elrendeltetett fokra hág, megint meg fog jelenni és majd meghódítja a világot, hogy vallását tegye legfőbbé.

Azonban mint titkostársaság kerülnek a drúzok könyvünk tárgykörébe, mert szervezeti felépítésük számos hasonlóságot mutat a mai, *kőművesként* ismert rendszerekkel. A kairói páholy kilenc fokozata helyett a drúzok három fokozatot vezettek be: közönséges, feltörekvő, bölcs. Tantételeiket fokozatosan, szigorú titoktartás mellett fedik fel és a szabadkőművességéhez hasonló jeleket és jelszavakat használnak. Bizonyos fokú kettősség szövődik mesterkedésükbe — némiképp az izmailiták hittérítőinek félrevezetéseihez hasonlóan. Tehát, mohamedánokkal beszélvén, a próféta követőinek vallották magukat, keresztényekkel találkozáskor pedig kereszténynek. Ezen viselkedésüket azzal igazolták, hogy a hitetlenek, a *feketék* előtt tilos felfedniük hitvallásuk titkos tantételeit.

A drúzok is azt a szokást követték mint a Dar ul Hikmat és olyan gyűléseket tartottak, ahol nők és férfiak vallási és politikai kérdéseket vitattak. A beavatatlannak természetesen nincs megengedve, hogy beleszóljon a döntésekbe miket a belső kör, a *bölcsék* hoznak. Szemmel látható a drúzok szervezete és a Nagy Kelet szabadkőművesség közötti hasonlóság. A drúzoknak is voltak a szabadkőművesekéhez hasonló felismerési módszereik. Achille Laurent megjegyezte: „*A drúzok kátéja hasonlított a szabadkő-*

művesekéhez. Az illető csak az akaloktól (értelmesek, — magas fokozatúak szűk csoportja) tanulhatta meg, kik csak azoknak fedték fel, kiket előbb próbára tettek és feleskettek.”

A könyv folyamán még hivatkozni fogok a drúzok és a Nagy Kelet közötti hasonlóságra.

A Merénylők (assassinok)

Láthattuk, hogy a drúzok, a többi izmailita szektától eltérően, Hakim imádatával megtartották vallásos hitüket és nem követték Abdullah ibn Maymün és a kairói Nagy Páholy anyaghitűségét. 1090-ben azonban a Knorasanban született perzsa Hasszán Saba személyében új szószólóra talált az anyagelvűség. Hasszán egy Ali nevű szigorú sí-ita fia volt, aki, eretnkséggel vádoltatván, kijelentette magáról, hogy szunni. Az ilyen kettősségben felnevelkedett Hasszán tehát jól megfelelt az izmailita dai machiavelliánus szerepére.

Hammer úgy tekinti Hasszánt, mint óriási zsenit a ragyogó hármashból, melynek másik két tagja iskolatársa volt: a költő Omar Khayyám és Nizam ul Mulk, a seljuk szultán, Malik Shan, nagyvezírje. Nizam ul Mulk pártfogása alatt Hasszán címet, jövedelmet és végül udvari hivatalt szerzett, de megkísérelte kifürni jötevőjét és így azután kénytelen volt szégyenben visszavonulni, bár megfogadta, hogy bosszút áll a szultánon és a vezíren. Ekko-riban találkozott számos izmailitával, akiknek egyike, egy Mumin nevű térítő, végül beszervezte a szektába. Hasszán kijelentette magáról, hogy a Fatima-házi kalifák meggyőződéses hívője és Kairóba utazott, ahol a Dar ul Hikmat és Mustansir kalifa nagy tisztelettel fogadta. A kalifa megtette tanácsadójává, de cselszövései miatt újra szégyenbe került és kénytelen volt Aleppóba menekülni, ahol lefektette az új szekta alapjait. Azután, hogy Bagdadban, Ispahánban, Khusistánban és Damaghanban híveket gyűjtött, csellel sikerült megszereznie a Káspi-tenger partján lévő erődöt, ahol befejezte titkostársaságának tervezetét, mely később Hashishiyin (avagy Assassin/merénylő) néven örök hírhedtségre tett szert.

Az iszlám tantételeiben való hit és a próféta izmaili utódlási vonala elfogadásának árca alatt, Hasszán Saba most hozzálátott,

hogy kiépítse hatalomhoz vezető útját. E célból ugyanazt a módszert alkalmazta mint Abdullah ibn Maymün, de társaságának rettenetes hatékonysága valójában olyan rendszerre alapult, amelyben a fizikai erőt elődei által még csak nem is álmodott módon megszervezte. Hammer elismerően állapítja meg:

*Az elvek semmit sem érnek ha csak a gondolatokat zavarják össze, de nem fegyverzik fel a kart. Hacsak a tétlen és filozofálgató elmélkedését nyeri meg a hitetlenség és a szabadgondolkodás, az még nem okozza trónok bukását, amely célra a vallási és politikai megszállottság a nemzetek legerősebb eszköze. A törekvő ember előtt mit sem számít az emberek hite, de az viszont fontos, hogy tudja miként fordíthatja e hitet céljának megvalósítására.*⁶

Tehát, mint a francia forradalom esetében is, „*melynek — amint Hammer szintén megállapítja — a titkostársaságok vezetői vagy eszközei voltak első mozgatói,*” nem a pusztá elmélet, hanem a hiszékenyek megnyerése és felfegyverzése tette lehetővé a merénylők rémuralmát, mi hat évszázaddal megelőzte eszmei utódaik, az 1793-as jakobinusok borzalmait.

Hasszán a kairói Nagy Páholy szervezetét vette mintául, de a kilencből csak hét fokozatot tartott meg és most már határozott rendszert adott nekik. Emellett, nemcsak valódi beavatottakat alkalmazott, hanem hatékony ügynököket is.

Felülről lefelé haladva, a következők voltak az assassin fokozatok: (1) a nagymester, avagy Shaikh-al-Jabal, a Hegy Véne, merthogy a rendnek mindig voltak hegyi kastélyai; (2) Dail Kebir, avagy nagy házfőnök; (3) a teljesen beavatott térítők, vallási és politikai küldöttek; (4) a Rafiq, avagy társ a magasabb fokozatra való képzésben; (5) a Fadai, avagy odaadó, aki a vezetők által eldöntött merényletet végrehajtotta; (6) a Lasiqu, avagy törvénytestvér; (7) a közember, ki egyszerűen csak eszköz volt. Ha elfogadjuk a Dai, Rafiq és Fadai megfelelőjéül a Hammer és Dr. Bussell által megadott kőművesmester, szaktárs és bejegyzett ta-

---

⁶ Von Hammer: *The History of the Assassins*, 45, 46.o.

nonc megjelölést, akkor igen érdekes párhuzamot vonhatunk a szabadkőművesség és a merénylők között.

A rend természetesen nem vallotta be, hogy a vallás ellen mesterkedik.

„Az iszlám szigorú betartását követelték meg az alsóbb fokozatok beavatatlan tagjaitól, de az elmélyülteknek megtanították, hogy keresztüllássanak a hit és munka jelszavának fátylán. Ők már nem hittek semmiben és felismerték, hogy mit sem számítanak a tettek és az eszközök, csakis a (világi) cél a fontos.”⁷

Néhány, vallásosság és istenfélelem álcája mögé rejtőző, hatalomra éhes ember uralomra jutása volt tehát a végső cél. És e céljukat ellenfeleik legyilkolásával érték el.

Hogy felajzzák a bűncselekményeket végrehajtó fadai hitét, a rend vezetői roppant ügyes elkápráztatási módszert dolgoztak ki. A merénylők által birtokolt területeken mindenütt voltak pazar kertek, teli gyümölcsfával, rozssával és csillogó patakokkal. E kertekben perzsa szőnyegekkel és puha díványokkal pompás pihenőhelyeket alakítottak ki, ahol fekete szemű *hourik* kerengtek, arany- és ezüstedényekből bort kínálván, miközben lágy zene keveredett a víz csobogásához és a madarak énekéhez. A bűnözésre kiszemelt fiatal embert a merénylők bemutatták a rend nagy mesterének és hasissal elkábították. Ebből ered a szekta neve, Hashishiyīn, amiből az assassin szó származik. Rövid eszméletlensége alatt az illetőt kivitték a kertbe, ahol, mikor magához tért, azt hitte, a paradicsomban van. A kert finomságainak élvezete után megint kapott egy adagot a kábítószerből és mikor elalélt, visszavitték a nagymester elé, aki, feleszmélte után, megesküdt nekik, hogy egy pillanatra sem hagyta el jelenlétét, hanem egyszerűen csak ízeltőt kapott a Paradicsomból, ami azokra vár, kik engedelmessé válnak vezérük parancsainak. A megtértet tehát az a hit ösztönözte, hogy a próféta parancsait hajtja végre, ki majd örök üdvösséggel jutalmazza. Így kész volt végrehajtani a rend mesterkedéseit és gyilkolásnak szentelni életét. Tehát a Paradicsom csábítása eszközként szolgáló embereket gyűjtött a merénylők bűnös

---

⁷ Dr. F.W. Bussell: *Religious Thought and Heresy in the Middle Ages*, 368.o.

tevékenységéhez és vallási buzgalomra épített, gyilkoló rendszert állított fel. *„Semmi sem igaz és mindent szabad jelmondat volt titkos tantételük alapja, amit azonban csak kevesek előtt fedtek fel, és amit a legszigorúbb vallásosság és istenfélelem leple takart, és így a vak engedelmesség járómban tartotta az értelmet.”*⁸ A külvilág előtt mindezt mély titok borította. Az iszlámhoz való hűséget hirdették szektájuk alapvető tételeként és amikor Sajar szultán elküldte megbízottját, hogy vizsgálja ki a rend vallási felfogását, a legmesszebb menőig biztosították, hogy *„Isten egységében hiszünk és csak azt tartjuk igaz bölcsességnek, ami egyezik az Ő szavával és a próféta parancsaival.”*

Azon erősködéésre válaszolván, hogy a templomosok és a bajor Illumināti esetéhez hasonlóan, a merénylők csalárd módszeréről szóló vádak is csak rágalmak, Hammer rámutat, hogy az ő esetükben semmi kétség sem lehet, mert idővel maguk a rend vezetői fedték fel titkos tantételeiket: II. Hasszán, Hasszán Saba harmadik utóda, és később Jalal-ud-din Hasszán, aki nyilvánosan átkozta a szekta alapítóját és elrendelte vallás elleni terveiket tartalmazó könyveik elégetését. Azonban úgy tűnik, ez csak csel volt, hogy helyreállíthassa a rend iránti bizalmat és tovább folytathassa felforgató és bűnöző tevékenységét. Valóságos rémuralom alakult ki keleten. A rafiq-ok és a fadaik egész Ázsiában csapatosan szétszóródtak és *„sötétséget borítottak a Földre.”* *„A merénylők évkönyveiben időrendi sorrendben megtalálhatók az izmailiták áldozatául esett különböző híres emberek nevei. A gyilkosok nagy öröme és a világ nagy szomorúságára volt e sok véröntás.”*⁹

A hosszú és módszeres vérengzés elkerülhetetlenül visszautött a vezetőkre és, a francia szörnnyetegekhez hasonlóan, végül a merénylők is egymás ellen fordultak. Magát a Hegy Bölcs Vénét is meggyilkolta sógora és fia, Mohamed. Mohamed ezután fia, Jalaluddin életére tört, de ő megelőzte és megmérgezte. E gyilkosságért újra csak méreg állt kosszút, mígnem Felvilágosító Hasszán utolsó nagymesteréig, mindenki rokonai áldozatává esett, és méreg és tőr ásta meg az oly sok embert halálra küldő

---

⁸ Von Hammer, op.cit 55. o.

⁹ Von Hammer, op.cit., 83, 89. o.

rend sírját. 1256-ban a mongol Mangu Kán hódító csapatai végül elsöpörték a merénylők nemzetségét.

Azonban, bár a merénylők és a fatimisták hatalma megszűnt létezni, a szekták, melyekből kinőttek, máig is léteznek. A sí-iták Moharramban minden évben mellüket verik és vérrel öntözik magukat, miközben áldozatul esett hőseiket, Hasszánt és Husszeint ünneplik. A libanoni drúzok még mindig Hakim visszatérését várják és a kifürkészhetetlen keleten, minden titoktanok eme bölcsőjében, a legelmélyültebb európai titkostársasági cselszövő is azon veszi észre magát, hogy a főmesterek túltettek rajta azon tudományban, ami szakértőjének képzelte magát.

Hasszán Saba szektája volt a legfőbb minta amit minden más, megszállottságot kihasználó szervezett gyilkolási rendszer alapul vett. Ilyen volt a Carbonari és az Ír Köztársasági Testvériség is. A kairói Nagy Páholy jelei, jelképei és beavatásai pedig a nagy európai titkostársaságok példajaként szolgáltak.

Hogyan került e rendszer Európába? Milyen csatornákon keresztül hatoltak az egymást követő keleti szekták elképzelései a keresztény világba? Hogy e kérdésekre választ kapjunk, a kereszties hadjáratok történetét kell megvizsgálunk.

3. A TEMPLOMOSOK

1118-ban, tizenkilenc évvel a muzulmánokat legyőző, Antiochot és Jeruzsálemet elfoglaló, első keresztes hadjárat befejezése és Godefroi de Bouillon, Jeruzsálem királyává tétele után, kilenc francia *gentilshommes*, Hugues de Payens és Godefroi de Saint-Omer vezetésével, alakított egy rendet, a szent síremlékhez zarándokolók védelmére. II. Baldwin, Jeruzsálem akkori királya, házat adományozott nekik nem messze Salamon templomának helyétől. Innen a templomos lovagok név, ami alatt híressé váltak. 1128-ban a rend oklevelet kapott a Troyes-i Tanácstól és a pápától, és Szent-Bernát megírta szabályzatukat, aminek keretében szegénységet, erkölcsi tisztaságot és engedelmességet kellett fogadniuk.

Habár a templomosok sok hősiek cselekedettel tűntek ki, a tisztán alamizsnán való megélés szabályát nem tartották be és az összegyűjtött óriási mennyiségű adomány eredményeként eldobták szegénységi fogadalmukat és egész Európára kiterjesztették szervezetüket. A tizenkettedik század végére gazdag és erős renddé váltak. A rend zászlajára tűzött jelszava, *Non nobis, Domine, sed nomini tuo dagloriam*, hasonló képpen feledésbe merült, mert hitük kihűlvén, átadták magukat a büszkeségnek és kérésnek. Ahogy egy egy tizennyolcadik századi, kőműves író kifejezte:

A háború, mely a harcosok legtöbbszörének kimerültséget, veszteséget és szerencsétlenséget hozott, a templomosok előtt fosztogatási és hatalomnövelési lehetőségnek bizonyult. Ha néhány ragyogó cselekedettel ki is tüntették magukat, indítékuk hamar világossá vált amikor néha még szövetségeseik zsákmányából is magukat gazdagították, amikor új vagyonukkal hitelüket növelték, amikor odáig mentek gőgjükkal, hogy pompájuk és fényűzésük koronás fejedelmekével versengett, amikor megtagadták a segítséget a hit ellenségeivel szemben, amint azt Saladin története is mutatja, és végül, amikor szövetség-

*re léptek azzal a szörnyű és kegyetlen fejedelemmel, a Hegy Vénével, a merénylők vezérével.*¹

Ezen utóbbi vád azonban kérdéses, ugyanis a templomosok, legalábbis egy időre, háborúban álltak a merénylőkkel. Amikor a merénylők 1152-ben meggyilkolták Raymond-t, Tripoli grófját, a templomosok behatoltak területükre és arra kényszerítették őket, hogy büntetés képpen szerződésben évi 12.000 aranyfizetését vállalják. Néhány évvel később a Hegy Véné követet küldött Amaury, jeruzsálemi királyhoz, és azt üzenté, ha a templomosok lemondanak a fizetéséről, akkor ő és követői felveszik a keresztény hitet. Amaury elfogadta az ajánlatot és ugyanakkor kielégítést kínált a lovagoknak. De a templomosok megölték a követet, mielőtt az visszatérhetett volna vezéréhez. Mikor a kielégítést kérték, a nagymester a Gautier de Maisnil nevű egyszemű lovagot hibáztatta.²

Következésképpen nyilvánvaló, hogy eleinte távolról sem volt barátságos a lovagok és a merénylők közötti viszony. Mindazonáltal valószínűnek tűnik, hogy később megegyezésre jutottak. Az erre és a keresztény hadak cserbenhagyására vonatkozó vád kapcsán idézhetjük Dr. Bussell tárgyilagos véleményét:

Amikor III. Konrád császár 1149-ben kudarcot vallott Damaszkusznál, a lovagokról azt feltételezték, hogy titkos megállapodásban álltak a város helyőrségével. 1154-ben állítólag 60.000 aranyért kiadtak egy megtérni akaró egyiptomi fejedelmet, kit visszavittek megveszekeedett családjához, akik bizonyosan megölték. 1166-ban Amaury, jeruzsálemi király, felakasztatta a rend tizenkét tagját, mert egy várat elárultak a nureddineknek.

Dr. Bussell elmondja még, hogy vitathatatlan, hogy „hosszan és jelentősen üzelkedtek” a merénylőkkel „és következőképpen (okkal) gyanítható, hogy magukba szívták tanaikat és átvették elveiket.”³

---

¹ *Développement des abus introduits dans la Franc-maconnierie*, 56.o.

² Jules Loiseleur: *La Doctrine secrète des Templiers*, 89.o.

³ F.W. Bussell: *Religious Thouhts and Heresy in the Middle Ages*, 796, 797.o.

A tizenharmadik század végére a templomosok nemcsak az egyház gyanúját keltették fel, hanem a lakosságét is. Amint egy későbbi mentetőjük írta: „bizonytalan szóbeszédetek terjengtek a lakosság között. A nép a lovagok nagyravágásáról és lelkiismeretlenségéről beszélt és arról, hogy szenvedélyesen önmagukat gazdagítják és mennyire kapzsiak. Közmondásos volt dölyfös szemtelenségük. Iszákosságuk miatt pedig közhasznúvá vált az » iszik mint a lovag « kifejezés. A régi német szó, *tempelhaus*, rosszhírű házra utalt.”⁴

V. Clementhez már 1305-ös pápai trónra lépése előtt is érkeztek ilyen híresztelések⁵ a lovagokról, így még ugyanabban az évben Ciprusról Franciaországba rendelte a rend nagymesterét, Jacques du Molay-t. Du Molay ekkoriban éppen sereget szervezett, hogy megbosszulja a keresztény csapatok legutóbbi vereségét.

A nagymester hatvan másik templomos lovaggal, 150.000 arany forinttal és keleten gyűjtött nagy mennyiségű ezüsttel érkezett Franciaországba.⁶

A pápa ekkor hozzálátott, hogy adatokat gyűjtsön az „elmondhatatlan istennel szembeni hitetlenségről, az alantas bálványimádásról, az utálatos vétkekről és a sok más eretnekségről,” amivel a lovagokat bevádolták. Saját szavait idézve:

Minthogy nem látszott valószínűnek és hihetőnek, hogy ilyen vallásos emberek, kik gyakran vérüket áldozták és életüket veszélyeztették Krisztus nevéért és akik oly nagy odaadást mutattak az isteni szertartások és a böjt, meg

---

⁴ G. Mollat: *Les Papes d'Avignon*, 233.o, (1912)

⁵ Michelet, *Procès des Templiers*, I. 2 (1841). Ez a munka zömmel a Templomosokkal kapcsolatos pápai bullák és a párizsi Pápai Bizottság ítéletek latin szövegeinek a közléséből áll, amelyek eredeti szövegei a párizsi *Notre Dame*-ban megőrződtek. Michelet azt állítja, hogy egy másolatot megküldtek a Pápának és azt háromszoros zár alatt tartották a vatikánban. Mr. E. J. Castle, K.C., azonban azt állítja, hogy ők érdeklődtek a másolatok hülléte felől és azok már nincsenek vatikánban. (*Proceedings against the Templars in France and in England for Heresy*, újra közölve *Ars Quatuor Coronatorum*, Vol. XX. Part III. p. 1-ről).

⁶ M. Raynouard, *Monuments historiques relatifs à la condamnation des Chevaliers du Temple et de l'abolition de leur Ordre*, p. 17 (1813).

más áhítatos szabályok iránt, annyira megfélekedzenek üdvösségükről, hogy ily dolgokat cselekedjenek, ezért nem voltunk hajlandóak meghallgatni az efféle sugallmakt. (hujusmodi insinuacioni ac delacioni ipsorum... aurem noluius inclinare)⁷

A templomosok iránt ezideig barátsággal viseltető Szép Fülöp, francia király most aggódni kezdett és sürgette a pápát, hogy tegyen lépést ellenük. De mielőtt a pápa többet megtudhatott volna a templomosok ügyében, a király saját kezébe vette a dolgot és 1307. október 13-án az összes franciaországi lovagot őrizetbe vetette. A következő vádakot emelte ellenük a vizsgálóbíró, aki ügyüket tárgyalta:

- 1. A rend beavatási szertartása keresztértést, krisztustagadást és durva ocsmányságokat is magába foglal.*
- 2. Bálvány imádata, amiről azt állították, hogy Isten igaz képmása.*
- 3. A felszentelés szavainak elhagyása misekor.*
- 4. Fel nem szentelt főnökök jogot formáltak feloldozásra.*
- 5. Természetellenes vétkek engedélyezése.*

Nagyszámú lovag, köztük Jacques du Molay is, majdnem azonos szavakkal bevallotta mindezen alantasságokat. Elmondásuk szerint, a rendbe való bebocsájtásukkor egy kereszt elé vették őket, amin rajta volt Krisztus alakja, és megkérdezték tőlük, hisznek-e benne. Amikor azt válaszolták igen, bizonyos esetekben közölték velük, hogy tévednek (*dixit sibi quod male credebat*),⁸ mert nem volt Isten, hanem csak hamis próféta (*quia falsus propheta erat, nec erat Deus*).⁹ Egyesek még hozzátették, hogy bálványt, vagy szakállas fejet mutattak nekik, hogy azt imádják.¹⁰ Az egyik lovag elmondta, hogy olyan „*súnya volt a szobor arckifejezése, hogy úgy gondolja, valamiféle ördög képmása volt, amit franciául un maufé-nak neveznek és bármikor*

---

⁷ Michelet, op.cit. I. 2. (1841)

⁸ Michelet: *Procès des Templiers*, II. 333.

⁹ U. o., 295, 333. o.

¹⁰ U. o., 290, 299, 300.o.

me glátta, mindig félelem fogta el.”¹¹ Aki vallomást tett, mind elismerte, hogy parancsra le kellett köpnie a feszületet, és sokuk kapott olyan utasítást, hogy ocsmányságot és természetellenes vétket cselekedjen. Egyesek azt állították, hogy az ilyen parancsok megtagadása esetén börtönnel, sőt örök elzárással fenyegették meg. Néhányuk elmondta, hogy ténylegesen bezárták,¹² egy pedig kijelentette, hogy rettegésben tartották, fojtogatták és halállal fenyegették.¹³

Mivel azonban sok vallomást kínzással csikartak ki, érdeme sebb a lovagok pápa által vezetett tárgyalásán feltárt bizonyítékokat figyelembe venni, mert azokat nem erőszakkal nyerték.

A templomosok őrizetbevétele idején V. Clement igen zokon vette a király, rend ügyeibe való beavatkozását, mert a lovagok teljes egészében pápai fennhatóság alatt álltak. Ebből adódóan, erélyes hangú tiltakozó levelet írt Fülöphöz és a templomosok szabadon bocsájtását követelte, még akkor is, ha a tárgyalás már lezajlott, mert sem a lovagok vallomása, sem pedig a király mérges figyelmeztetései nem térítik el abból a hitéből, hogy ártatlanok.¹⁴ De a templomosok botrányának növekedésével végül beleegyezett, hogy magán kihallgatáson fogadja *„a rend egyik lovagját, egy magas rangú nemest, akit a templomosok is megbecsültek.”* E lovag vallomást tett, hogy az utálatosságok tényleg megtörténtek és a kereszt leköpése, meg a többi törvénytelen és tisztességtelen dolgok mind igaz.¹⁵

A pápa ezután elhatározta, hogy Poitiers-ben tárgyalást tart hetvenkét francia lovag ügyében, hogy megtudja, elfogadhatók-e a párizsi kihallgató által nyert vallomások. Ezeket a kihallgatáso-

---

¹¹ *„Dixit per juramentum suum quod ita est terribilis figure et aspectus quod videbatur sibi quod esset figura cujusdam demonis, dicento gallice d'un maufé, et quod quocienscumque videbat ipsum tantus timor eum invadebat, quod vix poterat illud respicere nisi cum maximo timore et tremore.”*— U. o., 364.

¹² U. o., 284, 338.o. *„Ipse minabatur sibi quod nisi faceret, ipse poneret eum in carcere perpetuo.”*— U. o., 307.o.

¹³ *„Et fuit territus plus quam unquam fuit in vita sua: et statim unus eorum accepit eum per guttur, dicens quod oportebat quod hoc faceret, vel moreretur.”*—U. o., 296.o.

¹⁴ Mollat, id. mű., 241.o.

¹⁵ *Procès des Templiers*, I. 3. E. J. Castle, id. mű., Part III. 3.o.

kon nem alkalmaztak kínzást, sem fenyegetést és a tanuk a pápa jelenlétében megesküdték, a „*teljes és tiszta igazságot*” mondják el. A vallomásokat jegyzőkönyvbe vették és utána felolvasták elfogadásra (*perseverantes in illis eas expresse et sponte, prout recitate fuerunt approbarunt*).¹⁶

Ezen felül, „*három bíboros, négy közjegyző és számos köztiszteletben álló ember*” jelenlétében kihallgatták Jacques du Molay-t és a rend prédikátorait. A hivatalos jegyzőkönyv szerint e tanuk „*Isten evangéliumával a kezükben megesküdték,*” (*ad sancta dei evangeli ab iis corporaliter tacta*) hogy:

az említett kérdésekben a teljes és színtiszta igazságot mondják el, és egymástól függetlenül, szabadon és önkéntesből, bármiféle kényszer vagy félelem nélkül elmondták és bevallották a templom rendjébe való befogadásukkor kristustagadást és a feszület leköpesét. Többük elmondta, hogy ugyanilyen módon, mármint Krisztus tagadásával és a kereszt leköpesével, számos új tagot avatott be a rendbe. Némelyikük beszélt bizonyos borzalmas és gusztustalan dolgokról, melyekről mi hallgatunk... Mindezek mellett elmondták és bevallották, hogy a párizsi vizsgáló előtt tett, eretnek gonoszságokról szóló vallomásaik mind igazak.

Vallomásaik visszaolvasása és jóváhagyása után a kihallgatottak térdre borultak és könnyek között feloldozásukat kérték, amit meg is kaptak.¹⁷

A pápa azonban még mindig nem volt hajlandó a rend ellen lépni csak azért, mert a nagymester és körülötte lévő hívei, „*súlyos bünt*” követtek el és Párizsba pápai bizottmány összehívását rendelte el. 1309 novemberében volt az első ülészak, amire 231 lovagot idéztek meg. Michelet elmondja, hogy „*lassan, megfontoltsággal és tapintattal* (avec beaucoup de ménagement et de douceur) *folyt a kihallgatás, amit egyházi méltóságok — egy érsek, számos püspök, etc. — vezettek.*”¹⁸ Bár számos lovag, köztük

---

¹⁶ U. o., I. 4.

¹⁷ *Procés des Templiers*, I. 5.

¹⁸ Michelet in Preface to Vol. I. of *Procés des Templiers*.

a nagymester is visszavonta korábbi vallomását, mégis sok terhelő kijelentés hangzott el.

Lehetetlen e könyv keretében végig követni a templomosok tárgyalásait, melyek különböző helyeken — Ravenna, Pisa, Bologna, Firenze — lezajlottak és amelyeken mindenféle kínzás nélkül elismerték az istenkáromlásokat.¹⁹ Németországban kínzást alkalmaztak, de nem tudtak vallomást kicsikarni és így javukra hozták az ítéletet. Az angliai vizsgálatok néhány részlete azonban figyelemre méltó.

Általában úgy tartják, hogy II. Edvárd király emberségessége miatt Angliában nem alkalmaztak kínzást. A király először még csak meghallgatni sem volt hajlandó a rend elleni vádakat²⁰ és 1307. december 10-én ekképpen írt a pápához:

„És minthogy mi és királyságunk gyakran kitüntette éle-téért és erkölcsiért az említett, tiszta katolikus hitében szilárd mestert avagy barátot, nem tudjuk elhinni e gya-nús történeteket míg nagyobb bizonyossággal nem tu-dunk e dolgokról.

Következésképpen lelkünkől sajnáljuk az említett mester és barát szenvedéseit és veszteségeit, melyeket ezen al-jasság következtében elszenvedett és a legszenvedélye-sebben esedezünk Szentségedhez, ha megengeded, hogy a mester és barát jó jelleméhez méltó jóindulattal figye-lembe véve, az általad megfelelőnek tartott elnézéssel kezeld bizonyos rosszindulatú személyek becsmérléseit, rágalmait és vádait, amelyek azt célozzák, hogy a (lova-gok) jó cselekedeteit isteni tanítással szemben álló ron-tásként állítsák be, legalábbis mindaddig, míg az emlí-tett, ellenük hozott vádak általad vagy megbízottjaid ál-tal ki nem vizsgáltattak és bizonyítottak.”²¹

II. Edvárd hasonló levelet írt Portugália, Kasztília, Aragon és Szicília királyának. Két évvel később, miután maga is hallotta a

---

¹⁹ Jules Loiseleur: *La Doctrine Secrète des Templiers*, 40.o. (1872).

²⁰ U. o., 16.o.

²¹ *Proceedings against the Templars in France and England for Heresy*, by E.J. Castle, Part I. p. 16, idézi Rymer, Vol. III. p. 37.

lovagok vallomásait, V. Clement pápai bullát adott ki, ami kimondta, hogy most már „*majdnem mindenkinek tudomására jutottak a kimondhatatlan gonoszságok és hírhedt eretnekségek utálatos bűnei*” és ez meggyőzte II. Edvárdot, hogy őrizetbe vetesse és kivizsgálta a templomosokat. Castle szerint a király nem engedélyezte a kínvallatást, így a lovagok minden vádat tagadtak. De úgy tűnik, a király később hagyta magát meggyőzni, és „*egy-két alkalommal láthatóan kinzást alkalmaztak.*”²² Ennek eredményeként három lovag elismerte a vádakát és feloldozást kapott.²³ Southwarkban azonban „*jelentős számú lovag ismerte el, hogy okkal vádolták őket a krisztustagadás és a leköpes bűnével, és bár nem vallották be bűnösségüket, nem tudták tisztázni magukat és nem tudták eltagadni ezen és a többi eretnekséget.*”²⁴ Renden kívül álló tanúk is ugyanazokat adták elő a beavatási szertartásról és a megfélemlítésről, mint a lovagok.²⁵ Akárhogy is legyen, a vizsgálat eredménye nem egészen tisztázta a templomosokat és Angliában betiltották a rendet. Hasonlóképpen cselekedett az 1312-es Vienne-i Kongresszus is.

Franciaországban szigorú lépéseket tettek és 1310. május 12-én megégették a vallomását visszavonó 54 lovagot. Négy évvel később, 1314. március 14-én, Jacques du Molay is hasonló sorsra jutott.

Bármennyire is elutasítjuk e büntetés embertelenségét és a vallatások kegyetlenségét, ez még nem ok arra, hogy magunkévá

---

²² U. o., Part II. p. 1.

²³ U. o., Part II. pp. 25-7.

²⁴ U. o., Part II. p. 30.

²⁵ „*A kisebb rangú testvérek másik tanuja elmondta a kihallgatónak, hogy ő Robert of Tukenham testvértől hallotta, hogy annak a Templosnak van egy fia aki egy kamrán át látta, amint ők egy hitest kérdezték, hogy hisz-e a Megfeszítettben, mutatván neki az alakot, és akit megööltek, amikor elutasította, hogy megtagadja Őt, de amikor egy idő múlva a fiút megkérdezték, hogy akar-e Templomos lenni azt felelte, hogy nem, merthogy látta, mit műveltek. Ezt mondván, az apja megölte ... A huszonharmadik tanú, egy lovag, azt mondta, hogy a nagybátyja egészségesen és örömmel belépett a rendbe, a kutyájával és a madaraival egyetemben, és az ezt követő harmadik nap halott volt, és hogy halálának az oka az volt, hogy nem értett egyet azokkal az ördögi dolgokkal, amelyeket a Testvérek elkövettek — U. o., Part II. p. 13.*

tegyük a lovagok ügyét felkaroló történészek előadását a templomosok mártírhaláláról. A király és a pápa elítélése még nem jelenti a templomosok felmentését. De, a rend sok pártolója mégis ezt a vonalat teszi magáévá. Védekezésük két fő tétele, hogy a lovagok kínzás hatására tették vallomásukat, tehát érvénytelennek kell tekinteni őket és hogy az egész ügyet a király és a pápa szerkesztette, hogy megszerezhesse a templomosok gazdagságát. Vegyük sorra ezen érveléseket!

Először is, amint láthattuk, nem minden vallomást kínzással csikartak ki. Amennyire tudom, senki sem vitatja Michelet megállapítását, miszerint a párizsi pápai bizottmány vizsgálatát bármiféle erőltetés nélkül folytatták, és ott sok lovag kitartott korábbi vallomása mellett. Továbbá, a kínzás ténye még nem feltétlenül jelenti a vallomás valótlanosságát. Guy Fawkes szintén kínzásra vallott, de ezért még senki sem vonta kétségbe a puskapor összeesküvés történetét. Bármennyire is elítéljük a kínzást, gyakorta ez volt az egyetlen módszer ami legyőzte az összeesküvők megfélemlítettségét. A társai által szörnyű esküvel kötelezett személy nem egykönnyen adja ki titkát. Ha tehát egyes lovagokat meg is kínoztak, vagy rettegésben tartottak, nem szabad elfelejtenünk, hogy mindkét oldal erőszakot és megfélemlítést alkalmazott. Kevesen tagadják, hogy a lovagokat titoktartási eskü kötelezte, tehát egyrészt a rend bosszúja, másrészt a megkínzattatás fenyegette őket és így két rossz közül kellett választaniuk. Nem arról volt szó tehát, hogy a gyengéd és ártatlan rend durva erőszakkal találta szemben magát, hanem arról, hogy az egyik szigorú fennhatóság kezéből egy másikéba került.

Mi több, olyan kitalálmánynak tűnik-e a lovagok vallomása, amit esetleg a kínoztatás abbahagyására ötlöttek volna ki? Nehezen hihető, hogy a különböző országokban vallasott lovagok pusztán véletlenül álltak elő a beavatási szertartás ennyire egyező leírásával. Ha az áldozatokat csupán a kín hajtotta volna, bizonyára különböző, sőt egymásnak ellentmondó történeteket nyöszörögtek volna pribékjeiknek. De, érdekes módon, mindegyikük ugyanazt a szertartást írta le.

A másik állítást — miszerint a király és a pápa a lovagok vagyonára sóvárgott — a tények teljesen megcáfolják. A középkori francia történelem legújabb tanulmányozója, bár fenntartja a

templomosok ártatlanságát, gyermekétként jellemzi ezen állítást. Funck-Brentano azt írja, hogy „Szép Fülöpöt soha sem értették meg. Az emberek kezdettől fogva igazságtalanok voltak vele szemben. E fiatal fejedelem a történelem egyik legnagyobb királya és legnemesebb személye volt.”²⁶

Anélkül, hogy ennyire mennénk a magasztalásban, el kell ismernünk, hogy Funck-Brentano ténymegállapítása figyelmet érdemel. Fülöpöt azzal vádolták, hogy lerontotta a birodalom érdemét. A valóságban csupán annyit tett, hogy az Anglia elleni háború után, szükséges lépésként, ötvözetet kevertetett az érmékhez — csakúgy, mint saját érméinkkel is tették a legutóbbi háború után. Mindez nyíltan történt és az első adandó alkalommal visszaállították a minőséget. Heves nemzeti politikája — megtámadta a lombardokat, kiűzte a zsidókat és elnyomta a templomosokat — módszere talán sajnálatos volt, de óriási mértékben szolgálta Franciaország javát. Funck-Brentano érzékletesen bemutatta Franciaország tizennegyedik század eleji felvirágzását — gyarapodott a lakosság, fejlődött a mezőgazdaság és az ipar.

„Provence-ben és Languedoc-ban az ember olyan kondásokkal találkozik akiknek szőlős kertje van és olyan gulyásokkal akiknek udvarháza.”²⁷

Szép Fülöp lovagokkal szembeni magatartását abból a szempontból kell nézni, hogy könyörtelenül elnyomott minden olyan szervezetet ami gátolta Franciaország boldogulását. Cselekedete nem önkényesség volt. Ahogy Funck-Brentano írja: „A néphez fordulva lépett. Nogaret, (a kancellár) nevében a palota udvarában a párizsiakhoz fordult (1307. október 13) és egész Franciaországban népgyűléseket hívtak össze.”²⁸ „A toursi parlament majdhogynem egyöntetűen halálra érdemesnek találta a templomosokat. A párizsi egyetem súlyát adta a vallomások teljességéről és helytállóságáról hozott döntésükhöz.”²⁹ De, még ha el is fogadnánk, hogy e testületeket ugyanaz a szolgálalelkűség vezette mint amivel a pápát is megvádolták, az mivel magyarázható, hogy a

---

²⁶ F. Funck-Brentano: *Le Moyen Age*, 396.o. (1922)

²⁷ Funck-Brentano, id. mű., 396.o.

²⁸ U. o., 387.o.

²⁹ Dean Milman: *History of Latin Christianity*, VII. 213.

rend pere semmiféle ellenkezést nem váltott ki a nem éppen kezelhető párizsi népből? Ha a templomosok tényleg olyan nemes és egyenes életet éltek volna mint ahogy állították és egész életüket a szegények istápolásának szánták volna, az ember joggal feltételezhetné, hogy a nép felzúdulását váltotta volna ki letartóztatásuk. Azonban ilyesminek semmi jele.

Ami meg a pápát illeti, láhattuk, hogy kezdettől fogva nem nagyon akarta elítélni a lovagokat és más magyarázatot nem adnak véleményváltoztatására, minthogy a király kedvében akart járni. Saját érdekei szempontjából pedig világos, hogy semmit nem nyerhetett a botrány közhírré tételéből, ami mindenképpen rosszfényben tüntette fel az egyházat. Erre vonatkozó siránkozása híres bullájában³⁰ világosan mutatja, hogy tudatában volt e veszélynak és következőképpen mindenáron a megvádolt lovagok tisztázását kívánta, ha valamiképpen található lett volna javukra szóló bizonyíték. Csakis a lovagok, jelenlétében tett terhelő vallomása után hagyta el védelmüket.³¹ Ennek ellenére azt kellene elfogadnunk, hogy Szép Fülöp kedvéért tette mindezt.

Szép Fülöpöt tehát úgy állítják elénk, mint az egész történet cselszövőjét, ki hét éven keresztül üldözte az ártatlan rendet, hogy megszerezhesse vagyonát — de, közben rendszeresen kapott tőlük kölcsönöket. Azonban mindezek után azt látjuk, hogy a templomosok vagyona nem a király kincstárába vándorolt, hanem az egészet Jeruzsálemi Szent-János Lovagjai (a máltai lovagok) kapták.

Mi lett a templomosok vagyonával? Szép Fülöp úgy döntött, hogy az egészet a máltai lovagoknak kell adnia. V. Clement kijelenti, hogy végrehajtották a király erre vonatkozó rendeletét. A lovagok párizsi birtoka egész a forradalomig Jeruzsálemi Szent-János Lovagjainak ke-

---

³⁰ E.J. Castle, id. mű., Part I. 22.o.

³¹ Így még M. Mollat is elismeri: "En tout cas leurs dépositions, défavorables à l'Ordre, l'impressionnèrent si vivement que, par une série de graves mesures, il abandonna une à une toutes ses oppositions."—*Les Papes d'Avignon*, p. 242.

*zében volt. A királyi kincstár bizonyos összeget visszatartott a per költségére, ami igen jelentős volt.*³²

E tények nem csüggesztik el Fülöp ellenfeleit, kik — minden bizonyíték nélkül — azt állítják, hogy a pápa e kérdésben felülbírált a királyt. De, mindenféle erkölcsi kérdést félretéve, valószínűnek tűnik-e, hogy a király megfosztotta volna magát fontos pénzügyi támogatóitól és vállalta volna perük sok bonyodalmát anélkül, hogy előbb biztosította volna, hogy haszna lesz az ügyből? Más szóval, megölte volna-e az aranytojást tojó tyúkot anélkül, hogy biztosította volna, hogy a tyúk teste birtokában marad? Ha úgy van, mint állítják és a pápa csak azért tiltotta be a rendet, hogy a király kedvében járjon, akkor a végén miért húzta keresztül Fülöp állítólagos szándékát? Nem azt várhatnánk-e ennek fényében, hogy a király méltatlankodva tiltakozik a zsákmányból való kitúrása miatt? Ezzel szemben azt találjuk, hogy a kérdésben teljesen egyetért a pápával. 1309 novemberében V. Clement egyértelműen kijelentette, hogy „*Fülöp a tündöklő, Franciaország királya,*” ismervén a *templomosokra vonatkozó tényeket*, „*nem kapzsiságból cselekedett, minthogy a templomosok vagyonából semmit sem akart magának tartani, hanem bőkezűen és odaadóan ránk és az egyházra hagyta, hogy igazgassuk.*”³³

Tehát, összeomlik a templomosok betiltásának állítólagos okára vonatkozó elmélet. Megvizsgálva, ezen elméletről egyébként is látható, hogy teljes egészében tényekkel alá nem támasztott indítékok tulajdonítására alapul. A király sóvárgásból, a pápa pedig szolgáléküségéből cselekedett, a lovagok meg a kínzástól félve tettek vallomást. E három feltételezésre építik érvelésüket a rend védelmezői.

Az igazság valószínűleg az, hogy ha a királynak még más oka is volt a rend betiltására, az nem vagyonuk irigylése lehetett, hanem a gazdagságukból eredő óriási hatalomtól való félelem. A rend már odáig merészkedett, hogy szembeszállt a királlyal és megtagadta az adó fizetését. A lovagok lényegében királyságon belüli királyságot képeztek, ami nemcsak az uralkodói hatalmat

---

³² Funck-Brentano, id. mű.,392.o.

³³ Castle: *Proceedings against the Templars, A.Q.C.*, Vol. XX. Part III. p. 3.

veszélyeztette, hanem a társadalmi rendet is.³⁴ Jól megvilágítja a helyzetet a Funck-Brentanótól vett, következő idézet:

*Minthogy a templomosoknak minden országban voltak házaik, korunk nemzetközi bankárainak pénzügyi tevékenységét folytatták. Ismerték az adósságlevelet, a látra fizetendő rendelvényt, osztalékot rendszerezítettek, évjáradékot fizettek a letétbe helyezett pénz után, előleget folyósítottak, hitelt adtak, magánszámlákat vezettek, világi és egyházi földesuraknak elvállalták az adószedést.*³⁵

Ez irányú szakértelmüknek köszönhetően — mit az alexandriai zsidóktól tanultak, kikkel feltétlenül találkozniuk kellett keleti tartózkodásuk alatt —, a lovagok koruk nemzetközi bankáraivá és nemzetközi tőkéseivé váltak. Ha a rend nem tiltatik be, a napjaink szocialistái által kapitalizmusnak nevezett rendszer sajátosságai-ként elítélt gonoszságok — trösztök, monopóliumok — bizonyára már a tizennegyedik század folyamán létrejöttek volna, és a mai-tól sokkal rosszabb alakban, mert akkoriban nem voltak olyan törvények amik a széles közösséget védtek. Ahogy Marx és Engels is látta, a feudális rendszer volt a pénzügyi zsarnokság általi kizsákmányolás akadályá.³⁶

Mi több, egyáltalán nem lehetetlen, hogy a francia — és minden más — trón erőszakos megdöntése által jött volna létre a dolgok ilyenén állása. A templomosok, „*ezek a szörnyű összeesküvők — írta Eliphaz Lévi — az egész világot hatalmas forradalommal fenyegették.*”³⁷

---

³⁴ Még Raynouard, a Templomosok védelmezője is elismeri (id. mű., p. 19), hogy ha kevesebb törvénytelenéget és erőszakos cselekményt ismernénk is el, az állam érdeke és a trón biztonsága igazolná a Rend betiltását.

³⁵ Funck-Brentano, id. mű., p. 386.

³⁶ „*A burzsoázia, bármikor is megóditott egy erőt, minden hűbéri, patriarkális és idillikus viszonyt is lerombolt. Kíméletlenül darabokra tépett mindahány színes hűbéri kapcsolatot amely az embert a 'természetes feletteseivel' egysíttette és nem hagyott meg egyetlen kacsoló köztes embert sem csak a meztelen önérdeket és a szívtelen készpénzfizetést*” — *The Communist Manifesto. (A kommunista kiáltvány).*

³⁷ Eliphaz Lévi, *Histoire de la Magie*, p. 273.

Talán ebben találjuk meg annak az okát, amiért romlott és kapzsi nemesek ezen csoportja megnyerte a csőcselékuralmi (demokratikus) írók szenvedélyes rokonszenvét. Merthogy látható, hogy ugyanazon írók, kik a király irigységének tulajdonítják a lovagok elnyomását, soha nem alkalmazzák ugyanezt az érvelést a tizenyolcadik századi önkényurakra és állítják, hogy a francia nemesség elleni vádaikat a sóvárgás indította. Mint ahogy azt sem ismernék el soha, hogy esetleg ilyen indíték vezérli a mai gazdagok elleni írásaikat. A zsidók kivételével tehát, a templomosok rendje az egyetlen olyan tőkés testület, aminek nemcsak hogy megbocsájtható gazdagsága, de még az előítélet és irigység áldozatának is tekintik. Csupán azért lenne ez, mert a templomosok a királyi uralom ellenségei voltak? Avagy talán azért, mert a magántulajdont támadó világforradalom soha nem ellenezte a nemzetközi tőkét. Különösen akkor nem, ha az keresztényellenes hajlamokat mutatott?

A templomosok állhatatos védelme az, ami számomra a legnagyobb bizonyíték ellenük. Mivel, még ha el is hiszi valaki az ellenük hozott vádakbani ártatlanságukat, miként is nézhetnénk fel rájuk végső korszakukban? Nem tagadható az a tény, hogy elhagyták kötelességeiket, merthogy szegénységet fogadtak, de ehelyett vagyont gyűjtöttek és fennhájázóvá váltak. Erkölcsi tisztaságot fogadtak, de hírhedten erénytelenné váltak.³⁸ Mindezeket el kellene néznünk csak azért, mert a templomosok a világforradalom láncszemét alkotják?

Az idő ekkora távlatából már valószínűleg soha nem derül ki bizonyosan a templomosok ártatlansága vagy bűnössége. A történelem által ránk hagyott, egymásnak ellentmondó adattömeg alapján senki sem mondhat végső ítéletet.

Anélkül, hogy különösebben a kérdésen akarnák rágódni, felvetném meg itt, hogy valószínűleg az az igazság, hogy a templomosok bűnösök is voltak meg nem is. Mármint voltak olyanok, akiket beavattak a rend titkos tantételébe, míg a többség mit sem tudott róla. Egy angol lovag, Stephen de Stapelbrugge szerint *„két féle befogadás volt: a törvényes és jó és a hitelle-*

---

³⁸ Castle, id. mű., *A.Q.C.*, Vol XX. Part I. p. 11.

nes.”³⁹ Ez megmagyarázná azt a tényt, hogy egyes vádlottak még a legnagyobb erőltetés hatására sem voltak hajlandók megvallani bűneiket. Lehetséges, hogy semmit sem tudtak a rend valódi tételéről, amit csak azoknak mondtak el, akikről az előljáró feltételezte, hogy nem háborodnak fel rajta. Mindig is ez volt a titkos társaságok módszere, már az izmailitáktól kezdődően.

Loiseleur is ezt a kettősségi módszert adja elő és megállapítja:

*Ha átnézzük a templom rendjének ránk maradt szabályait, láthatjuk, hogy nincs közöttük olyan, amelyik jogot adna a vizsgálatkor kiderült, furcsa és utálatos cselekedetekre. De,... a nyilvános rendeletek mellett nem volt-e a rendnek egy másik törvénye is, ami szóban vagy írásban jóváhagyta, mi több előírta e tetteket — egy titkos szabály, amit csak a beavatottak előtt fedtek fel?*⁴⁰

Eliphaz Lévi is felmenti a templomosok tömegét a királyság és vallásellenes vádak alól:

*Mély titokba burkolták az ilyen hajlamokat és a rend kifelé a legtökéletesebb óhitűséget vallotta. Csakis a főnökök tudták merre haladnak, a többiek csak gyanútlanul követték őket.*⁴¹

Mi volt akkor a templomosok eretneksége? E pontban különböző véleményeket találunk. Wilcke, Ranke és Weber szerint, „*az iszlám, szentháromságot elutasító deizmusa.*”⁴² Lecouteulx de Canteleu azonban úgy gondolja, hogy eretnek iszlamita forrásból eredt és elmondja, hogy az egyik lovagot, Guillaume de Montbard-ot, Palesztinában, a Libanon-hegy barlangjában, beavatta a Hegy Véne.⁴³ Hammer⁴⁴ és a szabadkőműves Clavel is megjegyezte, volt bizonyos hasonlóság a templomosok és a merénylők között:

---

³⁹ U. o., Part II. p. 24.

⁴⁰ Loiseleur, op.cit., 20,21.o.

⁴¹ *Histoire de la Magie*, 277.o.

⁴² Bussell: *Religious Thought and Heresy in the Middle Ages*, 803.o.

⁴³ *Les Secret Sociétés Secrètes*, 85.o.

⁴⁴ *History of the Assassins*, 80.o.

Keleti történészek rámutatnak, hogy különböző időszakban a templomosok és a merénylők bensőséges kapcsolatot tartottak fenn és határozottan kitaranak a két szervezet rokonsága mellett. Megjegyzik, hogy mindkettő a vörös és a fehér színt tette magáévá, hogy azonos volt a szervezeti felépítésük és fokozati rendjük: a fedavi, refik és dai megfelelt az újonc, meggyőződéses és lovag beosztásnak, hogy mindkettő azon vallás tönkretételén ármánykodott amit nyilvánosan vallott és végül, hogy mindkettőnek számos kastélya volt.⁴⁵

De ezen külső hasonlóság ellenére, a lovagok vallomásából nem tűnik ki, hogy a templomosok tantétele azonos lett volna a merénylőkével — vagy bármely izmailita szektáéval, melyekben, az óhitű iszlám tanítás szerint, Jézust prófétának tartották —, bár titokban minden vallás iránti közömbösséget neveltek a tagokba. Amennyire megállapítható, a templomosok keresztény-ellenes deisták voltak. Loiseleur azt tarja, hogy a titoktudóktól vagy a manesita kettősség hitűektől — catharik, pauliánusok, de még inkább bogomilok — eredt felfogásuk.

A pauliánusok, kik a hetedik század körül éltek virágkorukat, hasonlítottak a káinistákhoz és az ophitistákhoz, minthogy ők is gyűlölték a demiurgust és az ő erkölcsük is romlottak voltak. A kilencedik században az észak-Szíriából és Mezopotámiából a Balkánra, különösen Trákiába vándorolt bogomilok (szláv nyelven: Isten barátai) képezték a manesita kettősség hit tovább fejlődését. Tanaik ekképpen összegezhetők:

Istennek, a Legfőbb Atyának, két fia van, az idősebbik, Satanael, a fiatalabbik, Jézus. Az Isten jobbán ülő Satanaelé volt a mennyei birodalom kormányzásának joga, de büszkeségében apja ellen lázadt és lebukott a Menyországból. Vele bukó társai segítségével azután létrehozta a látható világot, a mennyei világ képmását, aminek szintén volt napja, holdja, csillaga. Utóvégre pedig megteremtette az embert és a kígyót, ami papjává vált. Később Krisztus eljött a földre, hogy megmutassa az embereknek a

---

⁴⁵ Clavel: *Histoire Pittoresque de la Franc-Maçonnerie*, 356.o. (1843)

mennybe vezető utat, de halála hiába való volt, mert még ha a polkba szállna is le, akkor se tudná elvenni Satanael hatalmát.

Krisztus tehetetlenségének ezen hite és annak következőképpen szükséglete, hogy a Sátánt nemcsak hogy e világ fejedelmévé, de teremtőjévé tegyék, végül ahhoz a tételhez vezetett, hogy a teljhatalmú Sátánt kell imádni. A tizenkettedik századi bizánci történész, Nicetas Choniates, sátánimádókként jellemezte a szekta tagjait, mert a mindenhatónak képzelte Sátánt imádták, nehogy bántódásukat okozza. A későbbiekben luciferiánusokként ismerték őket, mert tantételük szerint (amint Neuss és Vitoduranus megállapította) Lucifer igazságtalanul üzetett ki a Magyarországból és egy napon majd újra felemelkedik és visszanyeri korábbi dicsőségét és hatalmát.

A bogomilok és a luciferiánusok tehát közeli rokonok voltak, de, míg az előbbiek Isten és két fia között osztották meg imádságukat, az utóbbiak csak Lucifert imádták és az ő művének és birodalmának tartották az anyagi világot és felfogásuk szerint a test örömeiben való élvezettel démon-teremtőjüket engesztelték. Állítólag a fekete macska, a Sátán jelképe, imádat tárgyaként szerepet kapott szertartásaikban, rettenetes éjféli orgiáikon gyerekeket áldoztak fel és vérüket a szekta úrvacsorai kenyeréhez használták.⁴⁶

Loiseleur arra a megállapításra jut, hogy a bogomiloktól eredt a templomosok titkos tantétele:

*A templomosok tehát egyszerre elismerik a jó Istent, mely az ember előtt fel nem tárható, következőképpen nincs jelképes megjelenítése, és a rossz istent, kit félelmetes tekintetű bálvány vonásaival ruháznak fel.*⁴⁷

A gonosz istenhez intézték leglázásabb imádságaikat, mert egyedül ő tehetné őket gazdaggá. „*A luciferiánusokkal együtt mondták: » Csakis Isten idősebb fiának, Satanaelnek, avagy Lucifernek van joga a halandók hódolatára. Jézus, fiatalabb testvére, nem méltó e kitüntetésre* «.”⁴⁸

---

⁴⁶ Loiseleur, op.cit., 66.o.

⁴⁷ U. o., 143.o.

⁴⁸ U. o., 141.o.

Habár ezen elgondolások nem világlanak ki tisztán a lovagok vallomásaiból, bizonyos hitelt ad e feltételezésnek, hogy egyesek elmondták, azért nem kellett hinniük Jézusban, „mert ő nem volt senki. Értéktelen, hamis próféta volt és nekik inkább a felsőbb rendű mennyei Istenben kell hinniük, aki megmentheti őket.”⁴⁹ Loiseleur szerint a történelemben Baphometként ismert szakállas fej, amit bálványként imádniuk kellett, „az alsóbb rendű istent, az anyagi világ szervezőjét és uralkodóját képviseli, aki e lenti világban minden jó és rossz alkotója és aki gonoszságot oltott a teremtésbe.”⁵⁰

Nehéz megállapítani a baphomet szó eredetét. Raynouard azt mondja, két kihallgatott Carcassone-i lovagtól ered, akik a *Figura Baffometi*-ről beszéltek és feltételezhető, hogy a Mohamed név elferdítése, minthogy a kihallgatók Mohamed imádásának elismerésére akarták kényszeríteni a lovagokat.⁵¹ Azonban az inkvizítorok ezen szándékára utaló levezetés a legkevésbé sem valószínű, mert — amint arra Wilcke is rámutatott — bizonyosan tudniuk kellett róla, hogy a muzulmánok mindenféle bálványt tiltottak.⁵² Ezen az alapon Wilcke arra következtet, hogy a templomosok mohamedánizmusa kabalizmussal keveredett és valójában a *macroprosopos*, az Ősök Ősének feje volt a bálványuk. Szakállas öreg ember vagy háromarcú fej képében ábrázolták és az első fejezetben, hosszú arc néven, már említettük. E feltételezés egybevágni látszik Eliphás Lévi megállapításával, miszerint a templomosokat „beavatták a Kabala titokzatos tantételeibe.”⁵³ Lévi johannizmusnak nevezi ezt a tanítást. Ezzel a templomosok titkos tantételének egy további elméletéhez érkezünk, s ez mindegyik közül a legfontosabb, mert vakolói, új-templomos forrásból ered és így hatá-

---

⁴⁹ . "Dixit sibi non crederet in eum, quia nichil erat, et quod erat quidam falsus propheta, et nichil valebat; immo crederet in Deum Celi superiorem, qui poterat salvare."—Michelet, *Procès des Templiers*, II. 404. Cf. *Ibid.*, p. 384: "Quidem falsus propheta est; credas solummodo in Deum Celi, et non in istum."

⁵⁰ Loiseleur, *id. mű.*, 37.o.

⁵¹ Raynouard, *id. mű.*, 301.o.

⁵² Wilcke: *Geschichte des Tempelherrenordens*, II. 302-312.o. (1827)

⁵³ Eliphás Lévi: *Histoire de la Magie*, 273.o.

sosan cáfolja azon érvelést, hogy a rend hite hagyásának vádja katolikus írók kitalálmánya.

1842-ben a szabadkőműves Ragon elmondta, hogy a templomosok a kelet beavatottjaitól bizonyos júdaista tétéleket tanultak, amiket Szent-János apostolnak tulajdonítottak. Ebből eredően, megtagadták szent-péteri vallásukat és johannistákká váltak.⁵⁴ Eliphas Lévi ugyanezen a véleményen van.

Ez a kijelentés nyilvánvalóan azon a legendán alapszik, amit a tizenkilencedik század elején tettek közzé először, amikor az *Ordre du Temple* nevű, önmagát a templomos lovagok közvetlen utódának tartó szervezet kiadta a „*Manuel des Chevaliers de l'Ordre du Temple*” (1811) és a „*Lévítikon*” (1831) című könyvet. Emellett megjelentettek Szent-Jeromos fordításától eltérő változatú Szent-János evangéliumot is. Ezen, ma már nagyon ritka könyvek láthatóan belső használatra készültek és elmondják, hogy a rend soha nem szűnt meg, Jacques du Molay Jacques de Larménie-t tette utódjául és a nagymesterek egész a tizenhétedik század végéig megszakítás nélkül követték egymást. Ekkor rövid időre megszakadt a vonal, de 1804-ben az új nagymester, Fabré Palaprat, visszaállította a folyamatosságot. A nagymesterek névsorának közzététele mellett, (amit állítólag a rend titkos levéltárában őriztek meg) a két mű egy másik okmányt is közöl, ami leírja a rend eredetét. E, görögül pergamenre írt, 1154-es kézirat részben egy ötödik századi kézirat anyagát tartalmazza, továbbá elmondja, hogy Hugues de Payens, a rend első nagymestere, 1118-ban, a rend alapításának évében, beavattatott az őskeresztény egyház vallási tétéleibe. Theoclet, az egyház legfőbb püspöke és ősatyája, Szent-János apostol hatvanadik közvetlen utóda végezte el a beavatást. Az ősi egyház története a következőképpen mutattatik be:

Az Egyiptomban beavatott Mózes, ki jártas volt a papok fizikai, teológiai és metafizikai hittitkaiban, tudta hogyan fordítsa saját hasznára ezeket, hogy legyőzhesse a Má-

---

⁵⁴ Ragon: *Cours Philosophique et Interprétatif des Initiations anciennes et modernes*, édition sacrée à l'usage des Loges et des Maçons SEULEMENT (5,842), 37.o.

gus hatalmát és megválthassa társait. Testvére, Áron, a héberek vezetője vált tantételének letéteményesévé....

Ezután lépett színre a világban Isten fia.... Az alexandriai iskolában nevelkedett.... Teljességgel isteni szellemmel eltöltve és bámulatos képességekkel megáldva, képes volt elérni az egyiptomi beavatás minden fokozatát. Jeruzsálemi visszatérte után megjelent a zsinagóga vezetői előtt.... Fennkölt elmélkedésének gyümölcset az egyetemes műveltség és a világ boldogsága felé irányítva, Jézus Krisztus letépte a fátylat, mi eltakarta az igazságot az emberek elől. Isten szeretetét, felebarátaink szeretetét és minden ember Isten előtti egyenlőségét prédikálta....

Jézus apostolaira és követőire ruházta evangéliumi beavatását. Beléjük lehelte lelkét és János gyakorlata nyomán számos rendbe osztotta fel őket, hön szeretett követőjét, a testvérei szeretet apostolát, Jánost, pedig legfőbb pappá és ősatyává tette....

Mindebben megláthatjuk a teljes kabalista legendát a Mózes-től eredő titkos tantételekről és a titkostársaságot alapító egyiptomi beavatott Jézusról, mely tétel természetesen teljesen lerombolja isteni mivoltának hitét. Az *Ordre du Temple* továbbá elmondja:

1118-ig Szent-János apostol utódai vallásosan megőrizték a Mózes által a zsidókhöz, Jézus Krisztus által pedig a keresztényekhez továbbított egyiptomi beavatási rendet és hittitkot. Az evangéliumi beavatás által megújított ezen hittitkok és beavatások szent hagyatékot képeztek, amit a kelet testvéreinek ősi egyszerűsége és változatlan erényessége megőrzött mindenfajta megrontástól....

A hitetlenektől üldözött keresztények nagyra tartották e bátor keresztes lovagok kiállítását és istenfélelmét, amint egyik kezükben karddal, a másikban kereszttel, a szent helyek védelmére szettek és, Hugues de Payens buzgó könyörületességéhez és erényeihez méltóan, kötelességüknek tartották, hogy a tiszta kezekbe adják az oly sok országban összegyűjtött tudáskincset, mit az em-

ber-isten keresztje, tantétele és erényessége szentesített. Hugues félruházatott az apostoli ősatyai hatalommal és az apostol, avagy keresztelő, Szent-János utódainak hivatalos sorába foglaltatt.

Ez lévén a templom rendje alapításának és eredetének és az őskeresztényekként, avagy johannistákként jelölt keleti keresztények különféle beavatásainak e rendben való egyesülésének története.

Azonnal látható, hogy e történet körmönfontan aláassa az igaz kereszténységet és, hogy hamisság a keresztény megjelölés johannistákra való alkalmazása. Fabré Palaprat, az *Ordre du Temple* 1804-es nagymestere, a templomosokról szóló könyvében megismétli a *Lévítikonban* és a *Manuel des Chevaliers du Temple*ban írottakat a Szent-Jánostól eredő őskeresztény tanokról, majd pedig elmondja, hogy a templomosok titkos tétele „*alapjában véve szemben állt a római egyház törvényeivel és főként e ténynek tudható be az üldöztetés, aminek emlékét megőrizte a történelem.*”⁵⁵ Az őskeresztények és következésképpen a templomosok Krisztus csodáira vonatkozó hite szerint, „*esetleges rendkívüli vagy csodás tetteit*” az magyarázza, hogy „*Isten az ember számára felfoghatatlan dolgokat tud tenni*” és így az ősi egyház „*Krisztus minden, szentírásban leírt cselekedete előtt hódol, akár az emberi tudomány, akár isteni hatalom eredményeinek tekinti azt.*”⁵⁶ Krisztus isteni mivolta tehát nyitott kérdés marad, csakúgy, mint a feltámadásé, melynek történetét nem tartalmazza a rend által használt Szent-János Evangélium. Fabré Palaprat elismeri, hogy a templomosok ellen emelt legsúlyosabb vádak mind tényekre alapultak és ekképpen próbálja kimagyarázni a rendet:

1307-ben a templomosok gondosan elrejtették a hatósági kutatás előtt a rend titkos irattárát képező kéziratokat és ezen hiteles okmányokat megőrizvén, ma bizonyosan tudhatjuk, hogy a lovagoknak számos vallási és erkölcsi próbát kellett kiállniuk mielőtt a különböző beavatási fokozatokat elérhették. Így például, az illető halállal fenyegető parancsot kaphatott, hogy tiporja meg a feszületet, vagy bálványt imádjon. De, ha meghajolt a fenye-

---

⁵⁵ Fabré Palaprat: *Recherches historiques sur les Templiers*, 31.o. (1835)

⁵⁶ U. o., 37.o.

getés alatt, méltatlanná vált a magasabb fokozatra. Képzeltük, hogy a beavatási próbát kiállni nem tudó, gyenge vagy erénytelen emberek esetleg azzal vádolhaták a lovagokat, hogy alantas cselekedetekre és babonás hitre adták magukat.

Egyáltalán nem meglepő, hogy a bármilyen célból is ilyen parancsokat adó rend gyanút keltett.

Eliphaz Lévi szintén elfogadja a templomosok titkos tantételének johannista eredetéről szóló állítást, de őt nem vezetik félre a kereszténységükről szóló kijelentések és határozottan kijelenti, hogy Theoclet „megjárt szent egyházának hititkaiba és reményeibe avatta be” Hugues de Payens-t, kit a „legfőbb papság és királyság gondolatával csábított el és utána utódjává nyilvánított. Tehát a templomos lovagok rendje kezdettől fogva a hitszakadás és a királyok elleni összeesküvés bélyegét viselte magán.”⁵⁷ Lévi elmondja még, hogy Jézus történetét illetően a hírhedt *Toledot Yeshu*-t tarták a beavatottak elé, amit a johannisták merészeltek Szent-Jánosnak tulajdonítani.⁵⁸ Ez egyezik az egyik katalóniai templomos lovag, Galcerandus de Teus vallomásával, aki elmondta miként hangzott a rend feloldozása: „Bocsájt meg bűneimet, ahogy szent Mária Magdaléna és a kereszt tolvajának bűnét is megbocsájtottad!” Ezután elmagyarázta:

A káptalan főnöke által említett tolvaj szabályaink szerint Jézust, avagy Krisztust jelentette, akit a zsidók keresztre feszítettek, mert nem volt Isten, de mégis azt állította magáról és a zsidók királyának tartotta magát, ami sértette az igaz Istent, ki a mennyekben van. Amikor nem sokkal halála előtt Longinus lándzsája átszurta oldalát, Jézus megbánta, hogy Istennek és a zsidók királyának tartotta magát és az igaz Isten megbocsájtását kérte, az igaz Isten pedig megbocsájtott neki. Ezért mondjuk a megfeszített Krisztusról: „ahogy Isten megbocsájtott a kereszt tolvajának.”⁵⁹

---

⁵⁷ Eliphaz Lévi: *Histoire de la Magie*, 277. o.

⁵⁸ Eliphaz Lévi: *La Science des Esprits*, 26-9, 40, 41. o.

⁵⁹ Raynouard, id. mű., 281. o.

A vallomást idéző Raynouard „*egyedinek és túlzónak*” bélyegi a kijelentést. Matternek szintén az a véleménye, hogy a történet túloz, bár megjegyzi, hogy „*figyelmet érdemel. Egy egész rendszerre utalt e vallomás, ami nem Galcerant kitalálománya volt.*”⁶⁰ Eliphaz Lévi adja meg e rendszer kulcsát és annak okát, amiért Krisztust tolvajként jellemezték. Rámutat a történet kabalai eredetére, amiben úgy van szó róla, mint a szent név tolvajáról. Máshol elmondja, hogy a johannisták „*a Megváltó vallásának igaz hittitkaiba beavatott, egyedüli csoportnak tartották magukat. Azt vallották, hogy ismerik Jézus Krisztus valós történetét és zsidó hagyományok és a Talmud egy részének átvételével arra a meggyőződésre jutottak, hogy az óhitű egyház által elfogadott szentírás, jelképek sorozata, aminek Szent-János adja meg a nyitját.*”⁶¹

Itt az ideje, hogy a kétes történetekről tényekre térjünk át. Merthogy a templomosok johannisták általi beavatásának története az Ordre du Temple 1811-ben közzétett okmányain nyugszik. Grégoire és Münter abbé szerint nem fér kétség ezen okmányok hitelességéhez és korához. A *Lévítikon* és Szent-János evangéliuma pergamen kéziratára vonatkozólag Grégoire megjegyzi, hogy „*az ősi írásmódokban jártas hellenisták a tizenegyedik és a tizenharmadik század körülire teszik korukat.*”⁶² Matter ezzel szemben azt állítja, hogy mindez tévedések szövevénye és a kérdéses kézirat valójában a tizennyolcadik század elején készült. Az evangélium fejezeteinek elrendezéséből Matter arra a következtetésre jut, hogy az valamely vakoló, vagy titkostársaság szertartásainak kiegészítésére készült.⁶³

A templomosok történetet tartalmazó kézirat ősisége továbbra is nyitott kérdés és senki sem mondhat ki végső döntést anélkül, hogy az eredeti okmányokat megvizsgálná. A történet valódiságának elbírálása végett tehát szükség van a történelmi tények áttekintésére és annak kiderítésére, hogy bizonyítható-e a johannista szekta léte a keresztes hadjáratok idején, vagy azt megelőzőleg. Az bizonyos, hogy 1622 előtt egy szervezetet sem

---

⁶⁰ Matter: *Histoire du Gnosticisme*, III. 330. o.

⁶¹ Eliphaz Lévi: *Histoire de la Magie*, 275. o.

⁶² Grégoire: *Histoire des Sectes religieuses*, II. 407. o. (1828)

⁶³ Matter: *Histoire du Gnosticisme*, III. 323. o.

neveztek így, amikor is portugál szerzetesek jelentették egy szekta létét, akiket Szent-János keresztényeiként jellemeztek és akik az Eufrátesz partján éltek. Azonban úgy tűnik, tévesen alkalmazták e megjelölést a szerzetesekre, mert különböző neven, mandeánokként, mandaitákként, sabiánokként, nazoreánokként ismerték őket, önmagukat pedig Mandai Iyahinak, János követőinek avagy bölcseinek nevezték. A *mandai* a káldeus *manda* szóból származik és jelentése egyezik a görög avagy bölcs szóval.⁶⁴ A mandeánok neveinek sokasága nyilván abból eredt, hogy más közösségekkel fenntartottak kapcsolataikban sabiánokként jelölték magukat, míg bölcseiket és tudósaikat nazoreánoknak nevezték.⁶⁵ Korábban a Jordán partján laktak, de a muzulmánok kiűzték őket, így Mezopotámiába és Babilóniába költöztek, ahol szintén a folyók környékét keresték, hogy elvégezhessék különleges keresztelőiket.⁶⁶

Semmi kétség nem lehet afelől, hogy a mandeánok tantételei hasonlatosak voltak a johannisták eretnységéhez, bár ők nem János apostol követőinek vallották magukat, hanem keresztelő Szent-Jánosénak, de ettől függetlenül, Jézus Krisztus ellenségei voltak. A mandeánok János könyve (Sidra d'Yahya) szerint Yahya, mármint Szent-János, negyven év alatt emberek tömegét keresztelte meg a Jordánban. Tévedésből — vagy egy mennyei utasításra, mondván: „*Yahya kereszteld meg a Jordánban a hazudozót*” — megkeresztelte a hamis prófétát, Yishu Meshihát (Messiás Jézust), az ördög Ruha Kadishta fiát.⁶⁷ Hasonló felfogást tartalmaz a szekta egy másik könyve, az Adám könyv is, ami Szent-János tanainak megrontójaként és gonoszság és álnokság terjesztőjeként mutatja be Jézust.⁶⁸ Egyből nyilvánvaló a Talmud, a Ka-

---

⁶⁴ U. o., III. 120.o.

⁶⁵ *Jewish Encyclopædia*, Mandæans cikk.

⁶⁶ Grégoire, id. mű., IV. 241.o.

⁶⁷ *Jewish Encyclopædia*, és Hastings' *Encyclopædia of Religion and Ethics*, Mandæanokról szóló cikkek.

⁶⁸ *Codex Nasaræus*, Liber Adam appellatus, Norberg fordítása sziriakról latinra, 1815-ben, I.k. 109.o.: „*Sed, Johanne hac ætate Hierosolymæ nato, Jordanumque deinceps legente, et baptismum peragente, veniet Jeschu Messias, summise se gerens, ut baptismo Johannis baptizetur, et Johannis per sapientiam sapiat. Pervertet vero doctrinam Johannis, et mutato*

bala, a Toledot Yeshu és az e felfogás közötti hasonlóság. Mi több, a mandeánok azt tartják, hogy az Ádám könyv ugyanabból a forrásból ered mint a Kabala, már minthogy Isten Razael anyagon keresztül Adámnak megnyilatkozta.⁶⁹ E könyv, mit a szakértők *Codex Nasaraeus*-nak neveznek, Münter szerint „*egyfajta mozaik, minden rendszer vagy módszer nélkül. Megemlíti Noét, Ábrahámot, Mózeset, Salamont, a jeruzsálemi templomot, keresztelő Szent-Jánost, Jézus Krisztust, a kereszténységet és Mohamedet.*” Bár Matter tagadja a mandeánok és a templomosok közötti utódlást, mindazonáltal jó okot lát annak elfogadására, hogy a szekta a keresztény korszak első századai óta létezett és, hogy könyvei a nyolcadik századból származnak,⁷⁰ továbbá, hogy e mandeánok, avagy nazoreánok (nem tévesztendő össze a kereszténység előtti nazarénusokkal) zsidók voltak, kik az ősi mózeshit prófétájaként tisztelték keresztelő Szent-Jánost, Jézus Krisztust viszont hamis messiásnak tartották, kit a sötétség erői küldtek.⁷¹ A mai zsidó vélemény megerősíti a júdaista indíttatásról szóló állítást és egyetért Matter nézetével, hogy a mandeánok titoktudók voltak: „*Szent könyveik arámi nyelvjárásban íródtak, ami közeli rokonságban áll a babiloni Talmud nyelvével.*” Tisztán látható a mandeán vallásra tett zsidó behatás. „*Lényegében egyfajta ősi titoktan, melynek nyomai megtalálhatók a Talmudban, a Midrashban és, átalakítva, a későbbi Kabalában.*”⁷²

Bizonyosnak tekinthetjük tehát, hogy jóval a kereszties hadjáratok előtti létezett egy szekta ami megfelelt a johannisták Eliphaz Lévi által adott leírásának és, hogy e szekta kabalisztikus és keresztényellenes volt, de ugyanakkor a Szent-Jánosok egyikének tanaira alapult. Hogy ez volt-e az a szekta, amelyik a templomosokat beavatta, az továbbra is nyitott kérdés. Matter szerint ilyen következtetést kétségbe von az a tény, hogy a templomosok

---

Jordani baptismo, perversisque justitiæ dictis, iniquitatem et perfidiam per mundum disseminabit.”

⁶⁹ Silvestre de Sacy cikke, *Codex Nasaraeus* a *Journal des Savants* folyóirat 1819 novemberi számában, p. 651; cf. Zohar, *Bereschith* részével, folio 55.

⁷⁰ Matter, id. mű., III. 119, 120.o. De Sacy (id. mű., 654.o.) szintén nyolcadik századnak tartja a *Codex Nasaraeust*.

⁷¹ Matter, id. mű., III. 118.

⁷² *Jewish Encyclopædia*, Mandæans cikk.

semmiféle különösebb tiszteletet nem mutattak Szent-János iránt. Loiseleur azonban megjegyzi, hogy a lovagok jobban kedvelték Szent-János evangéliumát mint a többi apostolét és, hogy az önmagukat templomosoktól eredeztető mai kőműves páholyok ezen evangélium különleges változatát birtokolják, amit állítólag Athos hegyén másoltak le az eredetiről.⁷³ Azt is mondják, hogy a magyarországi szabadkőműves páholyokban megőrizték a baphometeket. Ott a mai napig fennmaradt egy alacsonyabb rendű kőművesség, ami johannista kőművesség néven ismert. Ha a johannis-táktól származott a templomosok eretnoksége, akkor a kérdéses fej feltehetőleg keresztelő Jánost jelképezi, s ez egybevágna azzal az elmélettel, hogy a baphomet szó a bölcsességben való megkeresztelést jelző görög szóból eredt. Ez nem mondana ellent Loiseleur feltételezésének, hogy rokonság áll fenn a templomosok és bogomilok között, merthogy a bogomiloknak is saját változatú Szent-János evangéliumuk volt, amit az újmegtért fejére tettek a beavatási szertartás folyamán,⁷⁴ azt adván Szent-János különleges tiszteletének okául, hogy a zsidó Satanael Isten szolgálója volt.⁷⁵ Eliphaz Lévi egész odáig megy, hogy azzal vádolja a templomosokat, hogy a luciferianusok titkos szokásait követték, kik addig vitték a bogomilok tételeit, hogy hódolattal adóztak a sötétség erői előtt:

Jelentsük ki a közönséges okulására... és a templomosokat üldöztető, varázslókat megégető és szabadkőműveseket kiátkozó egyház nagyobb dicsőségére mondjuk ki hangosan és bátran, hogy a titkos tudományok beavatottjai... mindig is imádták és imádni fogják mit e félelmetes jelkép [a sábesz bak] kifejez.⁷⁶ Igen, az a mély meggyőződésem, hogy a templomosok rendjének nagy-

---

⁷³ Loiseleur, id. mű., 52.o.

⁷⁴ U. o., 51.o. Matter, id. mű., III. 305.

⁷⁵ Hastings' Encyclopædia, Bogomils cikk.

⁷⁶ A sábesz bak tisztán zsidó eredetű. Így a Zohar hivatkozik, hogy „a hagyomány megtanít minket arra, hogy ha egy izraelita rossz szellemeket idéz meg, az kecske alakjában jelenne meg a számára, és mgtánítá valamennyiük számára hogy még tranulniuk kellene”.— Ahre Moth rész, folio 70a (de Pauly, V. 191).

*mestere baphometet imádta és minden beavatottat is erre készítetett.*⁷⁷

Látható tehát, hogy nemcsak a katolikus egyház vádolja eretnekséggel a templomosokat, hanem a titkostársaságok is. Még a rendet általában védő szabadkőműveseink is hajlandók elismerni, hogy nagyon is jogos volt az ellenük hozott vád. A kérdést évekig tanulmányozó Dr. Ranking arra a következtetésre jutott, hogy a johannizmus a templomosok eretnekségének valódi kulcsa. Az *Ars Quatuor Coronatorum* című szabadkőműves lapban közzétett, nagyon érdekes írásában megállapítja, hogy a „*templomosok palesztínai tevékenysége cselszövés és árulás hosszú felsorolása,*” majd hozzáteszi:

Hogy a kereszténység legkezdetétől kereszténységgel össze nem egyeztethető tanitételek öröklődtek tovább a különböző hivatalos egyházakban....

*Hogy az e tételeket tanító testületek Szent-János forrására hivatkozva cselekedtek, mert állításuk szerint ő volt a kereszténység alapítója és igaz titkainak letéteményese. Hogy a középkorban a templomosok társasága volt a titoktudó testületek fő támogatója és ezen ismeret fő megőrzője.*⁷⁸

Mi a magyarázata, hogy Szent-Jánost választották a keresztényellenes tételek napjainkig tartó hirdetésére? Mi más, mint a kifecamítási módszer, ami szélsőséges alakjában sátánizmussá válik és mindig a legszentebb dolgokat használja a megszenteltetésre? Minthogy Szent-János evangéliuma az, amelyik a négy közül a leginkább hangsúlyozza Krisztus isteni mivoltát, a

---

⁷⁷ Eliphaz Lévi: *Dogme et Rituel de la Haute Magie*, II. 209.

⁷⁸ *Some Notes on various Gnostic Sects and their Possible Influence on Freemasonry*, by D.F. Ranking, reprinted from *A.Q.C.*, Vol. XXIV. pp. 27, 28 (1911)

keresztényellenes titokkutató szekták rendszeresen ezt választották rítusaik alapjául.

4. HÁROM ÉVSZÁZAD TITOKKERESÉS

Az előző fejezetekben bemutatattott, hogy a korai időkben létező titokkutató szektáknak kétféle célja volt: rejtélyfeltáró és politikai. Míg a manesiták, a korai izmailiták, a bogomilok és a luciferiánusok jobbra vallásos vagy rejtett tantételekkel foglalkoztak, addig a későbbi izmailiták, a fatimisták, a karmathiták és a templomosok politikai hatalmi célokkal keverték a titokzatosságot és a rejtett rítusokat. Látni fogjuk, hogy e kettős hagyomány, a titkostársaságokon keresztül, napjainkig nyúlik.

A templomosoknak tulajdonított kettősségihitű tantételek azonban nemcsak erre az európai rendre korlátozódtak, mert a bogomiloknak is ezt volt a felfogásuk, és a Boszniából és Bulgáriából nyugat felé egész Franciaországig terjedő cathari szekta szintén ezt hirdette. Bulgáriai tartózkodásuk miatt, a szekta tagjait bulgároknak és bourgreoknak is hívták. Az utóbbi név arra utalt, hogy természetellenes bűnökre adták magukat. A cathari egy dél-franciaországi csoportja 1180 után, Albi városa nyomán, az albiak elnevezést kapta, bár Toulouse-ban volt központja. Csupán névleges keresztények lévén, titokban a tudók és a manesiták tantételeihez ragaszkodtak, amihez láthatóan johannizmust keverték, mert állításuk szerint saját Szent-János evangéliumuk volt.¹

Bár nem kifejezetten titkostársaság volt, az albiak beavatottakra és fél-beavatottakra oszlottak. A kevés beavatottat *perfecti*-nek nevezték és külsőleg mértékletes életet éltek, tartózkodtak a hústól és az eskütétel és a hazugság utálatát vallották. Titokzatosságba burkolódzva elnyerték a *credente*-k odaadó hódolatát, kik a szekta nagy többségét alkották és mindenféle bűnnek átadták magukat: uzsorát szedtek, úton álltak, hamisan esküdtek és miközben szajhaságnak tartották a házasságot, elnézték a vérfertőzést és bármiféle szabadosságot.² A feletteseik kettősségihitű bizonyára

---

¹ „Találkáiakat a legmegfelelőbb helyeken, gyakran hegytetőkön, vagy völgyekben tartották; a feltétlenül szükséges volt egy asztal, egy fehér terítő, Szent János evangéliumának egy másolata, annak is a saját változatuk” —Dr. Ranking id. mű., p. 15 (A.Q.C., Vol. XXIV.). Cf. Gabriele Rossetti *The Anti-Papal Spirit*, I. 230, ahol kimondják „a szent könyveket, különösen Szent Jánosét ez a szekta idegen és kifacsart értelművá forgatta ki”.

² Michelet: *Histoire de France*, III. 18, 19.o. 1879-es kiadás

nem teljesen beavatott credente-k, vezetőik manesita rendszerű kézrátételétől várták üdvösségüket.

Az albiak Languedoc nemesei között találták meg fő támogatóikat. E „*Francia Júdea*,” amint a környéket nevezték, kevert fajok egyvelegének volt lakóhelye. Éltek itt ibériaiak, gallok, rómaiak, sémiták.³ A nemesek nagyban különböztek „*az észak tudatlan és istenfélő lovagrendjétől*” és a hagyományok iránti minden tiszteletüket elvesztették. „*Aligha volt olyan köztük, akinek ősei közt ne lett volna egy-két szaracén vagy zsidó nagymama.*”⁴ Mi több, sokuk a keresztes hadjáratokon összeszedett erkölcsi lazasággal tért vissza Európába. Comminges grófja többnejúséget élt, VI. Raymond, Toulouse grófja, az egyik legodaadóbb credente pedig, az eklézsiái feljegyzések szerint, háremet tartott.⁵ Az albiak mozgalmáról tévesen állították, hogy csupán a római egyház zsarnoksága elleni tiltakozás volt. A valóságban a kereszténység alapvető tanítása, sőt, minden vallási és erkölcsi eszme ellen lázadt. A szekta egyes tagjai nyíltan kijelentették, hogy a zsidó törvényt jobbnak tartják, mint a keresztényt,⁶ míg mások legalább annyira megvetették az Ószövetség Istenét, mint a Golgotán kiszenvedett, „*hamis Krisztust.*” A tudók és manesiták demiurgusok iránti gyűlölete újra élt ezen, társadalmi rend ellen lázadók között. Az albi nemesek, mint a tizenhetedik századi libertinusok és a tizennyolcadik századi illuminátusok előfutárai, a papság elleni küzdelem ürügyén az egyház összes szabályainak elvetésére törekedtek.

A Dél-Franciaországban kialakult felfordulás elkerülhetetlenül megtorláshoz vezetett és a kor kegyetlenségével fojtották el az albiak mozgalmát. E tény megintcsak lehetővé tette a történészek számára, hogy eklézsiái zsarnokságnak áldozatul esett, nemes mártírokat csináljanak belőlük. Azonban, mint a templomosok

---

³ Michelet, id. mű., p. 10. "*L'élément sémitique, juif et arabe, était fort en Languedoc.*" Cf. A. E. Waite, *The Secret Tradition in Freemasonry* I. 118: „*Franciaország déli része egy központ volt, ahonnan sugrázóttak szerte a zsidóság alapvető okkultizmusának a zöme, valamint teozófikus álmok sugrázóttak szerte.*”

⁴ Michelet, id. mű., 12.o.

⁵ U. o., 15.o.

⁶ Graetz: *History of the Jews*, III. 517.o.

esetében is, az üldöztetés ténye még nem bizonyítja az ellenük hozott vádakbani ártatlanságukat.

Sátánizmus

A tizennegyedik század elején újabb eretnek kettősséghit ütötte fel fejét, ami sokkal borzalmasabb volt mint az albiak manesita felfogása. Sátán kultusza, avagy fekete mágia volt ez. Roppant óvatosan kell megközelítenünk e tárgykört, mert, egyrészt, a kérdéssel foglalkozó legtöbb írás a középkori babona eredménye, ami a római katolikus hittől való minden eltérést a gonosz közvetlen beavatkozásának tekintett, másrészt pedig, a történelmi összeesküvés teljes egészében tagadja titkos hatalom létét és felajzott képzelgés eredményének kikiáltva aláassa a kérdés minden feltárását, bármely forrásból is eredjen az.⁷

Ezt még csak megkönnyíti, hogy bámulatos rendkívülisége miatt, a tárgykör nagyon alkalmas a gúnyolódásra.

Azonban hiábavaló tagadni, hogy mindig is létezett a gonoszság kultusza. Az emberiség legkorábbi napjaitól foglalkoztak a sötétség erőinek megidézésével, ami a keresztény korban a káinistáknál, az euchitáknál és a luciferianusoknál talált kifejezésre. Ez nem következtetés, hanem történelmi tény. A tizenkettedik század vége felé, a Lucifer imádat kelet felé, Stájerországon, Tirolon, Bohémián keresztül, egész Brandenburgig terjedt. A tizenharmadik század elején elárasztotta Németország nyugati részét és a következő században elérte ottani, itáliai és franciaországi csúcát. A kultusz ekkorra újabb fokozatot ért el fejlődésében és most már nem csupán Satanael, az anyagi világ hercege, kiengeztelésével foglalkozott, hanem tényleges Sátánimádatdal: gonoszság, a gonoszság kedvéért. E tétel vált Olaszországban *la vecchia religione* avagy régi vallás néven ismert szekta tanításává. A varázslás foglalkozássá vált és a boszorkányokat iskolában

---

⁷ Így Hastings elhagy minden Sátánizmusra vonatkozó hivatkozást az *Encyclopædia of Religion and Ethics* 1880 előtről és megjegyzi: „*A sátánizmus, vagy a palladizmus léteire utaló bizonyíték kizárólag a párizsi emberek csoportjának az írásaiban bukkan fel.*” Aztán öt oszlopot feláldoz a hat és félből, amely alkotja azt a cikket, amely leírja két hírhedt románcöltő, Léo Taxil and Bataille munkáját. Nem található itt egyetlen szó valódi információ sem.

képezték mesterségükre. Emlékeznünk kell e tényre, amikor az egyházat a boszorkánysággal szemben mutatott erőszak miatt vádolják. Nem egyének, hanem egy rendszer elpusztítása volt a célja.

A megszenteltelenítés a sátánimádat lényege. Eliphas Lévi bemutatja a pokoli megidézések szertartását: „*Megkívántatik, hogy az illető lealacsonyítsa vallásának szertartását és lábbal tiporja legszentebb jelképeit.*”⁸ E szokás a szakramentum megszenteltelenítésében éri el tetőpontját. A szentelt ostyát egereknek, varangyoknak vagy disznóknak adták, vagy kimondhatatlanul meggyalázták. A fekete mise felháborító leírása megtalálható Huysmanns, *Lá-bas* könyvében. Szükségtelen itt tárgyalni az utálatos részleteket. Elég az hozzá, hogy a szekta létezett, és ha valaki még mindig kételkedne, annak Gilles de Rais élete hitelesen bizonyítja a középkori fekete mágia látható eredményeit.

Gilles de Rais 1404 körül született, a britanniai Machecoulban. Életének első szakasza dicsőséggel volt teli. Mint Jeanne d'Arc társa és útmutatója, Franciaország marsalljává vált és számos hőstettel tüntette ki magát. De, miután főként fényűző egyházi szertartásokra elpazarolta óriási vagyonát, részben kíváncsiságból, részben gazdagsága visszanyerésének reményében, az alkímia tanulmányozására adta fejét. Megtudván, hogy Németországban és Itáliában virágzik az alkímia, szolgálatába vett egy olaszt és fokozatosan egyre jobban a mágia birodalmába merült. Huysmanns szerint, Gilles de Rais eddig az időig Jeanne d'Arc befolyása alatt megmaradt keresztény titokkutatónak. Azonban Jeanne d'Arc halálát követően — talán elkeseredésében — átadta magát a sötétség erőinek. Mindenfelől sátánidézők özönlöttek hozzá. Ezek között volt az olasz Prelati is, ki a hagyományos öreg és ráncos varázsló helyett, jóképű és megnyerő fiatalember volt. Olaszországból származtak az alkímia, a csillagkutatás, a mágia és a pokoli megidézés tudományának legnagyobb mesterei, kik egész Európát ellepték, de főképp Franciaországot kedvelték. Ezen beavatók befolyása alatt, Gilles de Rais ördöghöz szóló levelet írt alá, amiben tudást, hatalmat és gazdagságot kért tőle és cserébe, életén és lelkén kívül, bármi megadását felajánlotta. De a

---

⁸ Arthure Waite: *The Mysteries of Magic*, 215.o.

vérével írt levél kérelme ellenére, semmi féle sátáni megjelenés nem történt.

Ezek után még elkeseredettebbé vált és olyan utálatosságokat követett el, amelyek mindörökre hírhedtté tették nevét: még több félelmetes megidézés, gyűlöletes züllés, mindenféle elfajzott vétkek, szadista kegyetlenkedések, rettenetes áldozatok után végül gyerekek legyilkolásához folyamodott, kiket ügynökei fogdostak össze és utána embertelen kínzások közepette kivégeztek. 1432 és 1440 között szó szerint százával tűntek el gyerekek a környéken, és sokuknak nevét őrizték meg a korabeli feljegyzések. Gilles de Rais végül is megkapta méltó büntetését és 1440-ben felakasztották és megégették. Ezidáig még nem akadt senki, aki a dicső mártírok sorába állította volna.

Természetesen felvetődik, hogy a fenti bűncselekményeket egy közveszélyes örült követte el, és ezt nem lehet a titokkutatók rovására írni. A válasz erre az, hogy Gilles nem elszigetelt alak volt, hanem egy titokkutató csoport tagja, aminek minden tagja nem lehetett örült. Mi több, csak a gonosz megidézése után fejlődött ki szörnyűséges hajlama. De tizennyolcadik századi hasonmásához, Sade márkihoz hasonló a keresztény vallás iránti gyűlölete is.

Mi a magyarázata e nyugat-európai mágia örületnek? Deschamps a Kabalára, „*a zsidók által kezdeményezett, e démoni mesterség tudományára,*” mutat. Nem vitatható, hogy a kérdés alapos vizsgálatában figyelmet kell fordítani a zsidó kábalistákra. A tizenötödik századra a zsidók jelentős hatalommá váltak Spanyolországban, Portugáliában, Provence-ban és Olaszországban. 1450-re már behatoltak Firenze értelmiségi köreibe és egy évszázaddal később Izsák Luria (1533-72) Olaszországban alapította meg a kabalista iskolát, aminek tanait a kelet-európai hasid-ok (istenfélők) gyakorlati rendszerbe foglalták — amulettek készítésére, ördögök elűzésére, számokkal és betűkkel való titokzatos bűvészkedésre, stb. A tizenötödik században Itália volt az a központ, ahonnan a kabalista hatás kisugárzódott és elképzelhető, hogy a Gilles de Raist befolyásoló olaszok ebből a forrásból nyerték indíttatásukat. A zsidóellenességgel nem vádolható Eliphas Lévi kijelenti, hogy „*majdnem mindig a zsidók, a Kabala leghűségesebb gondnokai voltak a középkori mágia valódi meste-*

rei.”⁹ Emellett feltételezi, hogy Gilles de Rais „a régi héber grimoire-ok (varázskönyvek) valamelyikéből vette az útmutatást a gyerekek vérének felhasználásához. Ha e könyvek akkor közismertek lettek volna, az elég lett volna a zsidók, világból való kiátkozására.”¹⁰ A *Henriade*-ban Voltaire is zsidó behatásnak tulajdonítja a tizenhatodik századi mágikus vérrituálékát:

Dans l'ambre de la nuit, sous une voûte obscure, Le silence conduit leur assemblée impure. A la pâle lueur d'un magique flambeau S'élève un vil autel dressé sur un tombeau. C'est là que des deux rois on plaça les images, Objets de leur terreur, objets de leurs outrages Leurs sacrilèges mains ont mêlé sur l'autel Sur ces s murs ténébreux des lances sont rangées, Dans des vases de sang leurs pointes sont plongées Appareil menaçant de leur mystère affreux. Le prêtre de ce temple est de ces Hébreux Qui, proscrits sur la terre et citoyens du monde, Portent de mers en mers leur misère profonde, Et, d'un antique ramas de superstitions Ont rempli dès longtemps toutes les nations,

A lábjegyzetben Voltaire hozzáteszi: „Általában a zsidókat használták fel mágikus tevékenységekre. A zsidók által kizárólagos letéteményüknek tartott Kabala titkaiból ered ezen ősi babona. Catherine de Medicis, Maréchal d'Ancre és sokan mások is zsidókat alkalmaztak bűbájra.”

A fekete mágia vádjá a legkorábbi időktől végig kísérhető Európa történelmében. Kutak mérgezésével, rituális gyilkossággal, templomi tárgyak ellopásával és megszenteltségtelenítésével vádolták a zsidókat. Semmi kétség, hogy mindebben bőven volt középkori babonától és előítéllettől indított túlzás is. Azonban a zsidók ezek miatti üldöztetésének elítélése mellett el kell ismerni,

---

⁹ *Dogme et Rituel de la Haute Magie*, II. 220 (1861). Furcsa megjegyezni, hogy Sir James Frazer, a mágiáról szóló eme hatlmas összefoglalóban, *The Golden Bough*, egyetlen egyszer sem hivatkozik egyetlen nevesebb műre sem – zsidó, rózsakeresztes, sátánista, stb., vagy a Kabalára mint sugalmazás forrására. Az egész témát úgy kezeli, mintha a mágia kultusza a primitív, vagy paraszti észjárás spontán terméke lenne.

¹⁰ *Histoire de la Magie*, 289.o.

hogy önmaguk szolgáltattak okot a gyanúra, mert ténylegesen a varázstudomány megszállottjai voltak. Ha tudatlan babonát találunk az üldözök között, még meglepőbb babonát láthatunk az üldözöttek oldalán. A démonok európai tanulmányozása alapján véve zsidó tudomány volt, mert bár a fejletlen fajták és a tudatlan rétegek körében régen is és ma is elterjedt volt a gonosz szellemek hite, főképp a zsidók közvetítésével kerültek nyugatra a sötét babonák és itt nemcsak a tanulatlan zsidók között voltak elterjedve, hanem a zsidó hagyomány alapvető részét képezték. A Talmud ekképpen mondja:

Ha szemmel láthatóak lennének a világegyetemet benépesítő démonok, lehetetlenné válna az élet. A démonok többen vannak mint mi. Minden oldalról körülvesznek bennünket, mint árkok a szőlőskertet. Mindegyikünknek ezer van balkezénél és tízezer a jobbján. A rabbinátusi gyűléseken résztvevők által érzett kényelmetlenség... abból ered, hogy az ilyen helyzetekben a démonok az emberekkel vegyülnek. Az ember gyaloglás közbeni térdfáradtsága abból ered, hogy minden lépéskor démonokba ütközik. Ha a rabbik ruhája hamar elkopik, az azért van, mert a démonok hozzájuk dörgölődznek. Ha valaki meg akar győződni jelenlétükről, csupán ágát kell körül szórnia hamuval és másnap reggel láthatja a kakasláb lenyomatokat.¹¹

Ugyanezen értekezés elmondja még, hogyha elégetünk egy fekete macskát és a hamut a szemünkbe szórjuk, „egyszeriben meglátjuk a démonokat.” A Talmud tudtunkra adja, hogy a démonok különösen szeretnek a házak lefolyócsövében lakni és szeret-

---

¹¹ Talmud, *Berakhoth* tanulmány, folio 6. A Talmud szintén nyújt útmutatást abban a kérdésben, miként védekezzünk okkult erők és a járványok támadás ellen. A *Pesachim* traktus kinyilvánítja, hogy az, aki mézítelenül áll egy gyertya előtt felelős epilepszia kialakulásáért. Ugyanaz a traktus szintén állítja, hogy „Egy embernek nem szabad az éjszakába egyedül kimennie a Sabbatot követő negyedik éjszakán, vagy az azt közvetlenül követőn, mert egy *Agrathnak* nevezett gonosz szellem, *Ma'hloth* lánya száznolcvan ezer más gonosz szellemmel együtt megjelenik a világban és joga van ahhoz, hogy bárkit megsértsen bárkivel is esélye van találkozni.”

nek a vizeskancsóból inni, tehát ivás előtt ajánlatos kilöttyinteni a tisztátalan részt.¹²

Mindezen elképzelések újabb lendületet kaptak a Zohar megjelentetésével, ami, ahogy egy zsidó szerző írja,

„a tizennegyedik századtól majdnem töretlen befolyást gyakorolt a zsidók többségének gondolkodására. Ebben megismétlődik és felerősödik a shed-ek (démonok) létere vonatkozó talmudi elbeszélés és a démonok a mennyei társadalmi elrendezésnek megfelelő besorolást kapnak... Manasseh [ben Israel] Nishmat Hayimja tele van a démonokban való hitre vonatkozó felvilágosításokkal... Még a tizenhetedik század tanult és tudós rabbijai is ragaszkodtak ezen hitükhöz.”¹³

Tehát itt nem a tudatlan paraszt riadt képzelgéseiből kinőtt, elrugaskodott látomásokról van szó, hanem a rabbikéről, kik művelt hagyományokkal és magas fokú értelemmel kérkedő fajta vezetői, de ennek ellenére szándékosan démoni hatások örökös félelmét ültetik híveikbe. Mennyi került át ebből a félelemből a hiten kívüli lakossághoz? Mindenképpen különös egybeesés a rabbik irományai és a közszájon forgó babonák közötti hasonlóság. Például a boszorkánysággal vádolt skót és francia paraszt asszonyok vallomásai — amint elmondják, hogy éjjel hím ördögök látogatták meg őket¹⁴ — teljesen megegyeznek a Kabala kitételeivel, hogy *„a démonok nő és hímneműek és emberi lényekkel is érintkeznek. Ebből a felfogásból ered az incubi-ban és a succubæ-ban való hit.”¹⁵* Tehát zsidó forrásból láthatjuk e furcsa tünemény júdaista eredetét.

---

¹² Talmud, *Hullin* tanulmány, 143, 144. folió.

¹³ Hastings' *Encyclopædia of Religion and Ethics*, M. Gaster cikke a Zsidó Mágiáról.

¹⁴ Margaret Alice Murray, *The Witch Cult in Western Europe*, és Jules Garinet, *Histoire de la Magie en France*, p. 163 (1818).

¹⁵ Hastings' *Encyclopædia*, M. Gaster cikke a Zsidó Mágiáról. Lásd a Zohar, *Bereschith* tanulmány, folio 54b, ahol azt mondják, hogy minden embert meglátogatnak álmában női ördögök. *„Ezek a démonok semmilyen más alakban, mint ember nem jelennek meg, de nincs haj a fejükön... Ugyanilyen úton, ahogy a férfiaknál, férfi ördögök jelennek meg az asszonyok álmában, akikkel ők közösülnek.”*

Látható, hogy ugyanehhez a forráshoz vezethetjük vissza a kor betegségeinek gyógyítására vonatkozó varázsigék eredetét is. A zsidók a legkorábbi időktől a gyógyászatra szakosodtak és sok királyi személy ragaszkodott zsidó orvosok alkalmazásához,¹⁶ kiknek némelyike esetleg ténylegesen magasfokú orvosi ismerettel bírt. A zsidó Margoliouth némi önelégültséggel foglalkozik ezzel a kérdéssel és összehasonlítja a zsidó orvosok módszereit a kuruzsló szerzetesekével:

A szerzetesek által terjesztett állítások ellenére, hogy a zsidók varázslók voltak (mert magasabb fokú orvosi tudásuk volt), a keresztény betegek inkább a zsidó orvosokat látogatták mintsem a monastorokat, ahol különböző ereklyékkel, mint Szent-Ágoston körmei és Szent-Péter második lábujjának hegye, állítólagosan gyógyítást végeztek.... Mondani se kell, hogy a zsidó orvosok sokkal több sikerrel jártak mint a csaló szerzetesek.¹⁷

De a valóságban a Margoliouth által keresztény babonának tulajdonított furcsa gyógymódok részben zsidó forrásból eredtek. Hastings vallási és etikai enciklopédiájának egyik cikkírója elmondja, hogy a szerzetesek által használt ősi latin nyelvű gyógyítási írásoknak varázsmódszere főképp keletről, babiloni, egyiptomi és zsidó mágiából eredt. Következésképpen, a szerzetesek „csak közvetítői szerepet játszottak.”¹⁸ Mi több, ha fellapozzuk a Talmudot, a Margoliouth által kigúnyoltaknál nem kevésbé furcsa gyógymódokra bukkanunk. Például:

A szöcske petéje jó a fogfájásra, a róka foga az alvásra — mármint az élő róka foga elalvás ellen, a döglött rókaé pedig elalvásra. A kivégzett ember akasztófájának szege jó a daganatra.¹⁹

---

¹⁶ Moses Margoliouth tiszteletes, *The History of the Jews in Great Britain*, I. 82. Ugyanaz a szerző hivatkozik továbbá (p. 304) arra, hogy Elizabet királynő héber orvosát, Rodrigo Lopezt azzal vádolták, hogy megkísérelte őt megmérgezni, és mint ítélet áldozata halt meg.

¹⁷ Moses Margoliouth: *The History of the Jews in Great Britain*, I. 83.

¹⁸ Hastings' *Encyclopædia*, article on Teutonic Magic by F. Hálsig.

¹⁹ Talmud, sábesz.

Egy erősen zsidó-barát író számos tizennyolcadik századi orvosi könyvet idéz (miket még a tizenkilencedik század végén is újryantomtak), melyekből kitűnik e varázsmódszerek zsidók közötti szívóssága. Ezek legtöbbje túl undorító ahhoz, hogy itt bemutatassuk, de az ártalmatlanabbak némelyike ekképpen hangzik: „*Epilepszia ellen ölj meg egy kakast és hagyd megrohadni! Gonoszságok elleni védelemre olyan kötéllel övezd fel magad, amit bűnöző felakasztására használtak!*” A különböző vérek szintén fontos szerepet játszanak: „*A róka- és a farkasvér jó a vesekő ellen, a kos vére kólikára, a menyété pedig görvélykőrra.*” *Mind-ezeket külsőleg kell alkalmazni.*²⁰

De visszatérvén a sátánimádatához, bárkik voltak is a tizennegyedik és tizennyolcadik század közötti mágikus és ördögi szokások titkos sugalmazói, megcáfolhatatlanok a sátánimádat e hosszú időszakának bizonyítékai, mik valós történelmi tényeken nyugszanak. Margaret Alice Murray főként skóciai boszorkányokkal foglalkozó, egyedülállóan szenvedély nélküli munkája,²¹ okirati formában, legalább annyira rendkívüli és felháborító részleteket tár elénk mint Eliphaz Lévi írása,²² vagy Huysmans *Là-bas*-ja.

A gonoszság kultusza valóság, bármiképp magyarázzuk is. Eliphaz Levi tagadja a Sátán, „*mint felsőbbrendű személyiség és hatalom,*” létét, de elismeri az alapvető igazságot, hogy „*lehetetlen eltagadni a gonoszság létét. Tehetünk jót és rosszat is, és vannak olyan lények, melyek tudatosan és önként rosszat cselekszenek.*”²³ Úgyszintén, vannak olyan lények is, melyek szeretik a gonoszságot. A fekete mágia meghatározásában Lévi elismerésre méltóan fogalmazta meg az ilyen lényeket éltető szellemet:

A fekete mágia valójában szentségtörések és gyilkosságok egyesítése, az emberi akarat maradandó megrontásának és az ördög szörnyű kísértete élő emberben való

---

²⁰ Hermann Strack: *The Jews and Human Sacrifice*, 140, 141. o.

²¹ Lásd úgyszintén A. S. Turberville, *Mediæval Heresy and the Inquisition*, pp. 111-12 (1920), amely ezekkel a szavakkal végződik: „*A Szent Ítélszék terjedelmes anyaga, azok tanult tagjainak a tanulmányai a hatalmas gyűjtemények, a gyűlöletes boszorkányos eretnység és ördöngösség vitathatalan tényei.*”

²² Lásd A. E. Waite: *The Mysteries of Magic*, 215 és 216. oldalait.

²³ *Histoire de la Magie*, p. 15.

*megvalósításának szándékával. Következésképpen, szigorúan véve, az ördög vallása ez, a sötétségnek imádata, a jóságnak kitörésig eltúlozott gyűlölete. A halál feltámasztása és az állandó pokol megteremtése ez.*²⁴

A szenteltvíztől menekülő ördög képét festő középkor talán nem volt egészen annyira tudatlan, mint azt felsőbbrendű mai műveltségünk velünk elhitetné. Merthogy a félelem indította el a „jóságnak — ezen — kitörésig eltúlozott gyűlöletét” és a fekete mágia alapját képező megszenstelenítési és meggyalázási inger, ami a világforradalom egymást követő szakaszaiban megnyilvánította magát. Tehát a sötétség erői épp gyűlöletük által kiáltják ki a fény erőinek létét és önmaguk tehetetlenségét. Nem halljuk-e a démonkutatók felkiáltásában a jó és rossz közötti óriási összecsapás győztesének legyőzött általi, akaratlan elismerését: „*Mi tévők legyünk Veled Názáreti Jézus? Jöttél elpusztítani minket? Ismerlek Téged, tudom ki vagy, Istennek Fia.*”

Rózsakeresztesek

A mágia tárgykörével foglalkozva meg kell értenünk, hogy bár a világ számára e szó azonos a szellemidézéssel, a titoktan, különösen a tizenhatodik és tizenhetedik századi titoktan, nyelvezetében nem ilyen jelentéssel bír. A mágia ekkoriban a vizsgálódások különböző ágait fedő szó volt. Robert Fludd, az angol rózsakeresztes, rendszerbe szedte ezeket a vizsgálódásokat, melyekből a következő volt az első három: „(1) Természeti Mágia, a fizika legrejtettebb és legtitkosabb tagozata, amely által a természetes anyagok titokzatos tulajdonságai kinyerhetők;” (2) Számtani Mágia, mely képessé teszi a tudomány elmélyültjeit, hogy „mértani ismeretük által csodálatos gépeket készítsenek;” (3) Venefic Mágia, ami „a bájitalok, varázssitalok és különböző mérgek készítésének ismerete.”²⁵

Nyilvánvaló, hogy mára mindezek a tudomány birodalmának részévé váltak és többé már nem tekintik őket varázstudományoknak. Azonban a Fludd által rendszerezett további besorolások

---

²⁴ *The Mysteries of Magic*, p. 221.

²⁵ Waite: *The Real History of the Rosicrucians*, 293.o.

Szellemidéző Mágia cím alatt a következőket tartalmazzák: (1) *Goetic*, ami a „tisztátalan szellemekkel való ördögi csere-berelésből, bűnös kíváncsiság rítusaiból, tiltott daloktól és könyörgésekből és holt lelkek megidézéséből áll.” (2) *Gonosz*, ami az ördögök isteni nevek általi kérlelése. (3) *Isteni Beavatkozás*, „a jó angyalok és az isteni szándék általi irányítottatás szándéka, azonban gonosz szellemek hajtják végre csodáit, kik Isten és az angyalok neveit veszik fel.” (4) *Csodatevés*, „ami látszólagos jelenségek keltése. E tudomány segítségével érték el a mágusok kísértetek és egyéb jelenségek előidézését.” Még hozzátehetnénk e felsoroláshoz a *Mennyei Mágiát*, ami a mennyei testületek befolyásának ismeretével foglalkozik. Erre alapul a csillagkutatás.

Az e fejezet korábbi részében tárgyalt mágia tehát ezen utóbbi besorolásba, mármint a szellemidéző mágiába tartozott, miközben fokozatosan egy másik irányzat alakult ki, ami a természetes anyagok rejtett tulajdonságaival foglalkozott.

Theophrastus Bombastus von Hohenheim, közismerten Paracelsus, módszerei álltak legközelebb a mai tudományos kutatási felfogáshoz. Paracelsus 1493-ban született, apja német orvos volt. Keleti utazásai során állítólag megismerkedett bizonyos titkos tantételekkel, miket később gyógyító módszerré fejlesztett. Habár elképzelései kétségtelenül ugyanabból a forrásból eredtek mint a zsidó Kabala, maga Paracelsus nem tűnik kabalistának, hanem komoly tudósnak és, mint bármiféle titkoskapcsolat nélküli, elszigetelt gondolkodó, nem tartozik könyvünk tárgy körébe.

Paracelsust tehát nem szabad az úgynevezett „keresztény kabalisták” közé sorolnunk, akik Raymond Lullitól, a tizenharmadik századi „doktor illiminátus”-tól kezdődően, a zsidók Kabalájából merítették indíttatásukat. Ez nem azt jelenti, hogy az őket befolyásoló hatás teljes egészében ártalmas volt, mert ahogy egyes zsidók tényleges orvosi tudásra tettek szert, ugyanúgy, bizonyos természettudományi ismeretük is volt. Talán kelet ősi hagyományjaiból örökölték, vagy Hippokratész, Galen, vagy más görög orvosok Európában addig ismeretlen írásaiból nyerték e tudást. Eliphas Lévi elmondja, hogy a Szent-Lajos által védelmezett kabalista Jechiel rabbi ismerte az örökéző lámpa titkát,²⁶ amit ké-

---

²⁶ *Histoire de la Magie*, 266.o.

sőbb a rózsakeresztesek maguknak követeltek. Ez felveti annak a lehetőségét, hogy a zsidók ismertek valamiféle világítógázt vagy villamos fényt. Ők voltak az alkímia elismert vezetői. A tizenegyedik század leghíresebb alkímistája, Nicholas Flamel, „*Ábrahám, a zsidó, herceg, pap, lévita, csillagkutató és filozófus*” könyvéből tanulta meg e tudomány titkait. A könyv később állítólag Richelieu bíboros birtokába került.²⁷

Egy firenzei zsidó — Alemanus avagy Datylus — oktatta ki a Kabala titkaira Pico della Mirandolát, a tizenötödik századi titokkutatót, aki a kereszténység tantételeit vélte felfedezni a Kabalában.²⁸ Ez örömmel töltötte el IV. Sixtus pápát és erre felrendelte a Kabala latinra fordítását — az istenség tanulmányozói számára. Ezzel egy időben, Reuchlin németföldön honosította meg a Kabalát és 1494-ben *De Verbo Mirifico* címmel megjelentetett egy kabalisztikus értekezést, amiben bemutatta, hogy minden bölcsesség és igaz filozófia, a zsidóktól ered. Reuchlin Jacob ben Jechiel Loans rabbtól III. Frigyes udvari doktorától tanult meg héberül. Azonban láthatóan jelentős aggodalmat keltett a rabbinikus irodalom terjedése és 1509-ben egy megkeresztelkedett zsidó, nevezett Pfefferkorn, meggyőzte I. Maximilián császárt, hogy az Ószövetség kivételével minden zsidó könyvet égettessen el. Az e kérdésben meghallgatott Reuchlin azt javasolta, hogy csak a Toledot Yeshut és a Lippman rabbi által irt, Sepher Nizzachont pusztítsák el, mert azok „*tele vannak Krisztus és kereszténység elleni istenkáromlással.*” A bajor fejedelem is támogatta az ingoldstadti egyetem professzorává általa kinevezett Reuchlint a zsidó írások védelmében. A kölni dominikánusok viszont erősen elítélték. Támadásukra válaszul, Reuchlin megjelentette *De Arte Cabalistica* című, Kabalát dicsőítő írást, aminek „*a messiásvárás volt a fő tétele és aköré csoportosult minden más tantétel.*”²⁹ Amint maga is bevallotta, egész filozófiai rendszere a Kabalától eredt és nézeteiben osztozott Cornelius Agrippa, nettesheimi kortársa is. E tanítások eredményeként Kabala-örület

²⁷ John Yarker: *The Arcane Schools*, 205.o.

²⁸ Drach (*De l'Harmonie entre l'Église et la Synagogue*, II. p. 30) azt mondja, hogy Pico della Mirandola egy zsidónak 7,000 ducatot fizetett a kabalisztikus MSS-ért, ahonnan merítette aztán a téziseit.

²⁹ *Jewish Encyclopaedia*, Kabala és Reuchlin cikk.

szállta meg a keresztény főpapokat, államfiakat, harcosokat és számos keresztény gondolkodó tette magáévá a Kabala tételeit és „megkísérelte saját módszereire átdolgozni.” Athanasius Kircher és Rosenroth báró, a *Kabbala Denudata* szerzője, a tizenhetedik század folyamán „arra vállalkozott, hogy az általuk legősibb bölcsességnek tartott kabalista művek lefordításával elterjessze a Kabalát a keresztények között.” A Zsidó Enciklopédia gúnyosan jegyzi meg, hogy „legtöbbjük azt a képtelen felfogást tartotta, hogy a Kabala a keresztény igazság bizonyítékait tartalmazta.... A [Kabalában] keresztények tűnő dolgok legnagyobb része nem több, mint bizonyos ősi rejtett tanok ésszerű fejlődése.”³⁰

Úgy tűnik, a rózsakeresztesek a kabalista mozgalomból és Paracelsus tanításaiból kapták indíttatásukat. Egy, a tizenhetedik század elején megjelent röpirat sorozat létük legkorábbi hírnöke. Ezek közül az első, a *Fama Fraternitatis*, — avagy a *Rózsakereszt Rendje Legdicséretesebb Egyesületének Felfedezése* — 1614-ben jelent meg Casselben. A következő, a *Confessio Fraternitatis* pedig 1615-ben. A rózsakereszt „nagy legendáját” tartalmazza, amit kisebb változtatásokkal napjainkig megőriztek. Röviden ekképpen hangzik:³¹

„A legjámborabb és roppant felvilágosult atya, C.R. (Christian Rosenkreutz) testvérünk, szövetségünk főnöke és eredője” 1378-ban született németföldön és tizenhat éves kora körül P.A.L. testvérral keletre utazott, hogy meglátogassa a szentföldet. Ciprusra érvén, P.A.L. testvér meghalt és „így soha nem látta meg Jeruzsálemet.” C.R. testvér azonban Arábiában megismerkedvén bizonyos damascói bölcsékkel és látván csodáikat, tovább ment Damascoba. Ott fogadták a bölcsék és utána hozzáfogott a fizika és a matematika tanulmányozásához és az *M* könyv latinra fordításához. Három év elteltével

---

³⁰ *Jewish Encyclopædia*, Kabala cikk.

³¹ A következő összefoglalót a *Fama* és a *Confessio* jelenlegi újrányomtatásából vettük „*Societas Rosicruciana in Anglia*,” kiadásában és amelyet W. J. Parrett nyomtatott ki (Margate, 1923). A történetet, amelyet a rendkívüli zavaros volta miatt nehéz összefüggő mesévé összefoglalni, a *Fama*-ban van; az adatok a *Confessio*-ban találhatóak.

matematika tanulmányozásához és az M könyv latinra fordításához. Három év elteltével Egyiptomba ment, onnan pedig Fezbe, ahol „megismerkedett az elemi lakóknak nevezettekkel, akik sok titkukat felfedték előtte. A fezbéliekről gyakran megvallotta, hogy mágiájuk nem volt teljes egészen tiszta és hogy Kabalájukat meggyalázta vallásuk, mindazon által tudta hogyan húzzon hasznot belőle.” Két év után C.R. testvér sok drága dologgal elhajózott Spanyolországba, ahol tanácskozott a tanult emberekkel és minthogy „kész volt átadni nekik minden tudományát és titkát,” többek között megmutatta nekik, hogyan „jöhetne létre olyan európai társaság, ami a szükségleteikre és törvényes céljaikra arannyal, ezüsttel és drágakővel láthatná el a királyokat.”

Christian Rosenkreutz ezután visszatért németföldre, ahol „akkoriban nem volt hiány tanult emberekben, varázslókban, kabalistákban, fizikusokban és filozófusokban.” Ott „épített magának megfelelő lakóhelyet, ahol utazásán és a filozófián elmélkedett és hites emlékiratba sűrítette gondolatait.” Öt évi merengés után „megint eszébe ötlött az átalakítás óhaja” és ennek megfelelően, kiválasztott „néhány hozzá közel állót” — G.V., I.A. és I.O. testvérek, akik közül az utóbbi „a Kabala szakértő tanulmányozója volt, amint azt H könyve is tanúsítja” — és megalakította a beavatottak körét.” „E módszert követve alakult ki a Rózsakereszt Szövetsége.” Később még bevettek öt másik tagot, kik, egy kivételével, mind németek voltak, és e nyolc beavatott alkotta az új szervezetet, a Sancti Spiritust. Az alábbi megállapodást vázolták fel:

- 1. Egyikük sem foglalkozhat mással, mint betegek ingyenes gyógyításával.*
- 2. Az utódok ne bizonyos szokást kövessenek, hanem az adott ország hagyományát.*
- 3. Minden évben, C-napon, találkozzanak a Sancti Spiritus házban, vagy írják meg távolmaradásuk okát.*

4. Minden testvér keressen arra érdemes személyt, aki halála után majd felváltja.

5. A C.R. név legyen pecsétjük, jelük és jellemük.

6. A szövetség száz évig maradjon titokban.

C.R. testvér végül is meghalt, de hogy mikor és hol és hogy hol lett eltemetve, az titok. Általában 1484-re teszik a halál időpontját. 1604-ben a belső kör akkori tagjai egy ajtóra bukkantak, amire ez volt írva:

Post 120 Annos Patebo.

Az ajtót kinyitván, egy boltozatos helysére bukkantak, ahol egy réztábla alatt megtalálták Christian Rosenkreutz holttestét. A test épp és oszlatlan volt, rajta minden ruházata és díszítése. Az 'I' pergament tartotta kezében, ami a Biblia után a rend legnagyobb kincse. Számos könyv volt mellette, köztük Paracelsus *Vocabulario*ja, bár ő nem volt a szervezet tagja.³²

A testvérek most már tudták, hogy bizonyos idő elteltével „általános isteni és emberei átalakulás lesz.” Keresztény hitük kinyilvánítása után a *Fama* elmagyarázza:

Filozófiánk nem újkeletű, már Ádám is használta bukása után, őt követőleg pedig Mózes és Salamon. Plátó, Arisztotelész, Pitagorasz és mások célba találtak benne. Énok, Ábrahám, Mózes, Salamon kiválója volt, a csodálatos könyv, a Biblia, azonosult vele.

Látható, hogy e kiáltvány szerint a rózsakereszteshit az ősatyáktól görög filozófusok által tovább adott ősi titkos hagyományok és a zsidók első Kabalájának egybefonódása volt.

A rózsakeresztesek nagy legendája azonban nem történelmi tényen alapszik. Mi több, semmi elfogadható ok nincs azt feltételezni, hogy valaha is létezett volna Christian Rosenkreutz nevezetű személy. Az illuminátus Knigge a 18. században megjegyezte:

---

³² Megjegyzendő, hogy Paracelsus 1493-ban, kilenc évvel Christian Rosenkreutz feltételezett halála után született!

Felvilágosult emberek ma már felismerik, hogy nem léteztek valódi rózsakeresztesek, hanem a Fámában és a Világ Egyetemes Átalakításában [egy másik rózsakeresztes röplap, ami ugyanabban az évben jelent meg] kiadottak csupán Valentine Andrea árnyalatos jelbeszédei voltak, amiket később részben csalók (mint a jezsuiták) és részben látnokok ezen álom megvalósítására használtak fel.³³

Honnan eredt akkor a Rózsa-Kereszt név? Rózsakeresztes elmondás szerint a rózsa nem a rózsakeresztesek keresztjének viágójából ered, hanem a latin *ros* szóból, ami harmatot jelent és amit az arany oldószerének tartottak. A kereszt pedig a fény kémiai hieroglifája.³⁴ Mondják, hogy a rózsakeresztesek a feszület betűit, INRI, az *Ignis Nitrum Roris Invenitur* mondat rövidítéseként értelmezik.³⁵ Feltételezvé, hogy helyes ezen következtetés, érdekes lenne megtudni, hogy fellelhető-e valami kapcsolat a rózsakereszt *Fama Fraternitatis*-ban való 1614-es első megjelenése és az ünnepelt prágai rabbi, Shabbethai Sheftel Horowitz, *Shefa Tal* (Harmatontás) című, 1612-ben megjelent értekezése között.³⁶ Bár e könyvet gyakran újra nyomták, a British Múzeumban még sincs belőle, így nem tudok e dolog végére járni. Egy egyszerűbb magyarázat az lehet, hogy a rózsa-kereszt a templomosok vörös keresztjéből származik. A szabadkőműves és illuminátus Mirabeau abban a helyzetben volt, hogy a német titkostársaságok sok titkát megismerhette ott tartózkodása alatt. Ő azt tartotta, hogy „a 17. századi rózsa-kereszt kőművesek egyszerűen a templomosok régi rendjét vitték tovább titokban.”³⁷

Lecouteulx de Canteleu, még nyíltabb:

Franciaországban a rendet elhagyó lovagok attól fogva rejtve és úgymond ismeretlenül, megalakították a Lán-goló Csillag és a Rózsakereszt rendet, melyek a tizenötödik században áttekeredtek Bohémiába és Sziléziába. E

---

³³ *Nachtrag von weitem Originalschriften des Illuminatenordens*, Part II. 148.o.

³⁴ Mackey: *Lexicon of Freemasonry*, 265.o.

³⁵ U. o., 150.o.

³⁶ *Jewish Encyclopædia*, Shabbethai Horowitz cikk.

³⁷ Mirabeau: *Histoire de la Monarchie Prussienne*, V. 76.o.

*rendek vezetői egész életükben kötelesek voltak vörös keresztet viselni és minden nap elmondani Szent-Bernárd imádságát.*³⁸

Eckert kijelenti, hogy a templomosoktól kölcsönözték a rózsakereszt szertartásait, jelképeit és neveit és, hogy a rendnek hét fokozata volt, a teremtés hét napja szerint, ugyanakkor azt is jelképezvén, hogy „*a titokzatos, a lét és a természet erőinek vizsgálata volt fő céljuk.*”³⁹

A rózsakeresztes Kenneth Mackenzie *Masonic Cyclopædiájában* szintén a templomos eredet lehetőségét sugallja. A rózsakeresztesek fejezetben titokzatosan utal egy láthatatlan szövetségre, ami nagyon régi idők óta, már a kereszties hadjáratok idején is létezett „*és áthatolhatatlan titoktartási kötelezettség tartotta össze,*” amint az emberiség javára és „*a jóság dicsőségére*” szövetkezett. „*Különböző történelmi korokban a szervezet időszakosan kiemelkedett a homályból, de valódi neve soha nem derült ki, mert azt csak a legbensőbb beavatottak és a társaság vezetői ismerték.*” „*A tizenhatodik századi rózsakeresztesek végül is eltűntek és visszatértek e láthatatlan szervezethez*” — s feltehetőleg most újra előtűntek. Hogy az említett testület tényleg létezett-e, vagy csak az érdeklődés felkeltésére kitalált mese, azt a hitetlenkedő döntse el. Mackenzie csak annyit mond még, hogy nem árulhat el többet, de a templomosokról szóló fejezetben kijelenti, hogy az elfojtás után titkosabb formában újraéledt a rend és ma is létezik. Ez pontosan egybevág Mirabeau, rózsakeresztesekre vonatkozó megállapításával. Mi több, a Skót Királyi Rend mondája szerint ők és a templomosok vezették be a rózsakereszt fokozatot 1314-ben. Mindenképp figyelemre méltó egybeesés lenne, hogy egy Rosenkreutz nevű személy ugyanebben a korban indított el egy templomos mintát követő szervezetet, de semmi kapcsolata nem volt a templomosokkal.

Azt mondanám tehát, hogy Christian Rosenkreutz csupán kitalált személy volt és az utazására vonatkozó történet csak a rózsakeresztes rend igaz eredetének elfedését szolgálta. A valódi indíttatás, úgy tűnik, arab és szíriai mágiából és a zsidó kabalából

---

³⁸ Lecouteux de Canteleu: *Les Sectes et Sociétés Secrètes*, 97.o.

³⁹ Eckert: *La Franc-Maçonnerie dans sa véritable signification*, II. 48.o.

eredt, amit részben a templomosoktól örökölték, részben pedig a németországi kabalista zsidókkal való kapcsolatból nyerték. Ahogy Mirabeau mondta: „*a Rózsa-Kereszt titokzatos kabalista, teológiai és mágusi szekta volt.*” A rózsakereszt tehát tizenhatodik századi gyűjtőnévvé vált, amivel minden kabalai természetű dolgot, teozófiát, alkímiát, csillagkutatót, titoktant jelöltek. Ez az oka, hogy azt mondják, a rózsakeresztesek nem tekinthetők a templomosok leszármazottainak. „*A templomosok és a rózsakereszt testvérei közötti állítólagos kapcsolat*” kapcsán Waite megállapítja:

*A templomosok nem voltak alkímisták, nekik nem voltak tudományos igényeik és amennyire megállapítható, titkuk keresztény-ellenes titok volt. Ezzel szemben a rózsakeresztesek mindenek előtt tudós társaságot képeztek és keresztények voltak.*⁴⁰

Lényegtelen az a tény, hogy a lovagok nem foglalkoztak alkímiával. Senki nem állítja, hogy a rózsakeresztesek pontról pontra követték a templomosokat, hanem arról van szó, hogy titkos hagyomány örökösei voltak, amit a korábbi rendről maradt rájuk. Ezen felül az sem biztos, hogy tudós társaságot, vagy egyáltalán bármiféle társaságot alkottak, merthogy láthatóan nem volt olyan szervezettségük mint a lovagoknak vagy a szabadkőműveseknek, hanem csupán elszigetelt titokkutatók voltak, akiket természeti jelenségekre vonatkozó titkos ismeret kötött össze. E titokzatos-ságra kétségtelenül szükség volt olyan korban, amikor a tudományos kutatást könnyen boszorkányságnak bélyegezhették. De, hogy a rózsakeresztesek bármit is elértek, az rendkívül kétséges. Azt mondják róluk, hogy alkímisták voltak, de sikerült-e valaha is fémeket átalakítaniuk? Úgy mutatják be őket mint tudósok, de felsőbb rendű tudásukat bizonyítják-e röpirataik? A „*Christian Rosenkreutz Kémiai Házassága*” című, 1616-ban megjelent írás csupa eszetlenség és gyermeteg mágikus képzelgés. Maga Waite is megjegyzi, hogy a *Fáma* és a *Confessio* megjelentetése egyáltalán nem dicsőíti a rózsakeresztesek hírnevét:

---

⁴⁰ Waite: *The Real History of the Rosicrucians*, 216.o.

Megszoktuk, hogy fenséges emelkedettség és természetfeletti fizikai erők lényeinek, a természet urainak, az értelmiségi világ királyainak tekintjük a rózsakereszt elmélyültjeit.... De, saját kiáltványaikban csupán a lutheránus eretnokség teozófiai hajtásainak vallják magukat, elismerik egy világi herceg szellemi felsőbbrendűségét és anti-Krisztusnak nevezik a pápát.... Azt találjuk, hogy nyelvzetükben meggondolatlanok, vallási előítéleteikben elvakultak voltak és ahelyett, hogy koruk értelmi átlaga fölé tornyosultak volna, ugyanazokkal a szenvedélyekkel küszködtek mint az őket körülvevők és azonosították magukat véleményükkel. A rózsakereszt titokzatos álarca mögül hozzánk szóló hang nem értelmiségi trónról ered.

Ennyit a rózsakeresztesek tudóstársasági mivoltáról.

És mire véljük kereszténységükre vonatkozó állításaikat? A Kabala rózsakeresztes tanulmányozója, Julius Sperber, *R.C. Tiszteletreméltó Rendje Isteni Megvilágosítottságú Szervezetének Visszhangja* című 1615-ben megjelent írása megmutatja milyen helyet szántak a rózsakeresztesek Krisztusnak. Ahogy De Quincey írta:

Fenntartván a rózsakeresztes állítás lehetőségét, hogy a teremtés óta néhány egyénre bíztak ilyen magnalia Dei-t — aminek értelmében Ádám volt az Ószövetség első rózsakeresztese és Simeon az utolsó —, tovább megy és megkérdezi, vajon az Evangélium véget vetett-e a titkos hagyománynak? Semmi esetre sem, válaszolja, Krisztus új »mágia kollégiumot« hozott létre követői között és a nagyobb hittitkokat felfedte Szent-János és Szent-Pál előtt.

John Yarker ehhez még hozzáteszi: „*Findel testvér rámutat, hogy ez volt a Carpocratiánus Titoktudók állítása is.*” De a johannita hagyománynak is része volt, amiről úgy tartják, hogy átkerült a templomosokhoz. Azt láthatjuk, hogy a Krisztus mint első beavatott elképzelése napjainkig megtalálható a titkos társaságokban.

E tantételek nem alaptalanul keltették azt a gyanút, hogy a rózsakeresztesek szervezete keresztényellenes. Egy 1624-ben megjelent röpirat szerzője kijelenti, hogy „*a zsidók és a kabalista héberek cselfogása e szervezet, kiknek filozófiájában, amint Pic de la Mirandole mondja, minden dolog olyan, mintha az igazság fenségében, vagy szent hittitkokban lenne elrejtve.*”⁴¹

Egy másik mű, a *Rózsakereszt Testvérei Ismeretlen és Új Kabalájának Vizsgálata* egyetért azon megállapítással, hogy „*maga a sátán ezen utálatos kollégium, aminek Isten tagadása, a legegyszerűbb és osztatlan szentháromság elleni istenkáromlás, a megváltás hittitkainak lábbal tiprása, Isten anyjának és minden szenteknek leköpcése az első számú szabálya.*” Emellett ördöggel kötött szerződéssel, gyermekáldozással, varangyok magasztalásával, méregporok készítésével és ördögökkel való táncsal vádolták a szektát.

Mindez összeegyeztethetetlennek tűnik a rózsakeresztesek ismert jellemével, de, amint láthattuk, az említett cselekedetek egyáltalán nem a képzelet szüleményei. A tizenhetedik században, amikor a rózsakeresztesek először kerültek szóba külföldön Gilles de Rais korának borzalmai, még mindennapos valóságot képeztek nemcsak Franciaországban, de Angliában, Skóciában és Németországban is, ahol rendszeresen küldték halálra mindkét nem boszorkányait.⁴² Bármennyire is elítélnénk a hatósági módszereket, vagy kétségbe vonnánk a kultusz természetfeletti eredetét, azt nem tagadhatjuk, hogy maga a szekta létezett.

A tizenhetedik század vége felé kézzelfogható alakot öltött a rózsakeresztesek kultusza, amikor Franciaországban mérgezési ügyek láncolata indult el, amit 1666-ban Marquise de Brinwilliers, szeretőjével, Sainte-Croix-val, elkövetett elképesztő bűncselekmény sorozata nyitott meg. E rendkívüli nő idetöltésképpen már

---

⁴¹ “*Traicté des Athéistes, Déistes, Illuminez d’Espagne et Nouveaux Prétendus Invisibles, dits de la Confrairie de la Croix-Rosaire, élevez depuis quelques années dans le Christianisme,*” a “*Histoire Générale de Progrès et Décadence de l’Hérésie Moderne—A la suite du Premier*” második részét képezvén. M. Florimond de Raemond, Conseiller du Roy, etc.

⁴² See G. M. Trevelyan, *England under the Stuarts*, pp. 32, 33, és James [Howell], *Familiar Letters* (edition of 1753), pp. 49, 435. James Howell I. Károly Titkos Tanácskozó Testületének a jegyzője volt.

tíz éve azzal foglalkozott, hogy különböző lassú mérgek hatását próbálgatta legközelebbi rokonain. Ennek következtében meghalt apja és testvérei. Mindezt csupán elmebeteg bűnöző elszigetelt cselekedeteinek tekinthetnénk, ha a márkiné nem ismételte volna meg tetteit és nem indított volna el mérgezési hadjáratot, ami húsz évig rettegésben tartotta Párizs lakóit. A rendőrségi vizsgálat végül is varázslók és alkimisták egész csapatára bukkant. „*Hatalmas gonosztevői szövevényt fedeztek fel, mely egész Franciaországot behálózta*” és a megállapíthatatlan mérgezés tudományára szakosította magát.

Minde boszorkányokról, alkimistákról, varázsporok és bájitalok keverőiről beszélve félelmetes híresztelések terjengtek, hogy „*egyeményeket kötöttek az ördöggel, újszülött csecsemőket áldoztak fel, varázslottak, szentségtörő miséket tartottak és más, legalább annyira nyugtalanító mint gyászos, szokásokat vettek fel.*”⁴³ Állítólag még a király felesége, Madame de Montespan is feketemágiához folyamodott, hogy visszanyerje a királyi kegyet és az ünnepelt boszorkány, La Voisin segítségét kérte. Később mindketten gyanúba keveredtek, hogy a király megölésére tettek kísérletet.

Madame Latour könyve nem régiben nagyon részletesen bemutatja mindezen eseményeket és felfedte a varázslók és a mérgezők közötti bensőséges kapcsolatot. A kortársak véleménye szerint nem elszigetelt egyének voltak:

*Módszereik túl meghatározottak, bűncselekményeik pedig túl begyakorlottak és számukra könnyedek voltak ahhoz, hogy közvetve vagy közvetlenül ne szervezett bűnöző csoporthoz tartozzanak, ami előkészítette a terepet és tanulmányozta, hogy milyen módszerekkel lehet úgy elkövetni a gyilkosságot, hogy az betegségnek tűnjön. Egy szóval, iskola volt.*⁴⁴

Ezen idézet szerzője érdekes párhuzamot von a mai kábítószerek kereskedeleme és a szervezet között és bemutatja három foko-

---

⁴³ Th. Louis Latour: *Princesses, Dames et Aventurières du Règne de Louis XIV*, 278. o.

⁴⁴ U. o., 297. o.

zatú felosztását. Az első: a vezetők csoportja, kik képzett és értelmes emberek, a kémia, a fizika és majdnem minden hasznos tudomány ismerői. „Ők voltak a láthatatlan de főhatalmú tanácsosok, kik nélkül a boszorkányok és a varázspálcával kutatók tehetetlenek lettek volna.” A második: a titokzatos eljárásokat, bonyolult rituálékat és hátborzongató szertartásokat bemutató varázslók látható csoportja. A harmadik: a boszorkányok ajtóíhoz tóduló és zsebeiket megtömő nemesek és plebejusok csoportja, kik a varázs- és a bájitalokat és néha az alattomos mérgeket megvették. La Voisin tehát a második csoportba tartozott. „*Pompája, haszna és híre ellenére, csupán ezen óriási bűnöző szervezet alárendelt ügynöke volt. Vállalkozásában teljes egészében a szervezet szellemi vezetőitől függött.*”⁴⁵

Kik voltak ezek a szellemi vezetők? Az olasz Exili avagy Eggidi volt az, aki Madame de Brinvilliers szeretőjét, Sainte-Croix-t, először beavatta a méregkeverés tudományába. De, a Paracelsus alapelveit követő német vagy svájci kémikus, Glaser, a király és az Orléans-i herceg orvosa volt a valódi beavatott, akitől Eggidi és egy másik olasz méregkeverő állítólag titkait tanulta.⁴⁶ Keveset tudunk erről az emberről, de mindenképpen egyfajta rózsakeresztesnek kellett lennie, minthogy, amint említettük, kémiában, tudományban, fizikában és betegségek kezelésében jártas személyek voltak a mérgezők útmutatói. Mivel alkímisták és önmagukat a bölcsök köve birtokosainak vallók is voltak közöttük, azonnal szembe tűnik a szektához való hasonlóságuk. Ha visszamegyünk a rózsakeresztes Robert Fludd felsorolásához, nemcsak a természetes mágiát — „*a fizika legrejtettebb és legtitkosabb tagozatát, amely által a természetes anyagok titokzatos tulajdonságai kinyerhetők*” — találjuk meg, hanem a Venefic Mágiát is, ami „*a bájitalok, varázssitalok és különböző mérgek készítésének ismerete.*”

A mérgezés tudománya tehát ismert volt a rózsakeresztesek előtt és bár nincs ok azt feltételezni, hogy a szervezet vezetői valaha is foglalkoztak vele, mindenképpen lehetséges, hogy elfajzott

---

⁴⁵ U. o., 306. o.

⁴⁶ *Euvres complètes de Voltaire*, Vol. XXI. 129.o., *Biographie Michaud*, Glaser cikk.

rózsakeresztesek voltak a mérgezők sugalmazói. Mármint olyanok, akik a Kabala szellemidéző és méregkeverői mágiáját tanulmányozták és a rózsakereszt szövetsége által gyógyításra használt tudományos ismeretet halálos célokra használták. Ez megmagyarázná azt a tényt, hogy a kortársak, mint a *Rózsakereszt Testvérei Ismeretlen és Új Kabalájának Vizsgálata* szerzője, a varázslókkal azonosították ezeket a testvéreket és a rózsakeresztes ismerettel azonos forrású (a zsidók Kabalája) szokások bűnöseinek tartotta őket. A mai tisztelők természetesen kijelentik, hogy egymás ellentétei voltak, mint a fehér- és a feketemágia. Huysmans azonban félresöpri ezt a megkülönböztetést és leszögezi, hogy a fehérmágia kifejezés használata csupán a rózsakeresztesek fortélyá volt.

A rózsakeresztesek valódi tantételeiről azonban senki sem beszélhet bizonyossággal. A szövetség egész történetét titokzatos-ság fedi. Bevallottan a titokzatos-ság volt rendszerük lényege. Kilétüket, céljukat, tantételeiket állítólag mély titokban tartották. Mi több, úgy tartják, hogy a valódi rózsakeresztesek soha nem fedték fel kilétüket. E módszeres elleplezés eredményeként a hitetlenkedők kijelentették, hogy a rózsakeresztesek csalók és szélhámosok voltak, vagy akár létüket is tagadták, az ábrándosabbak pedig felmagasztalták őket mint természetfeletti bölcsesség letéteményeseit. A kérdést tovább homályosítja az a tény, hogy a szövetség legtöbb számvétele — Eliphas Lévié, Hargrave Jenningsé, Kenneth Mackenzie-é, Waite-é, Wynn Wescotté és Cadbury Jonesé — olyanok munkája, akik a rózsakeresztesség vagy más, hasonló természetű, titokkutató szervezet beavatottjainak tartják vagy vélik magukat, aminek alapján azt állítják, hogy egyedi és kizárólagos ismereteik vannak. Ezen igényük azonnal elutasítható mint képtelenség. Mi sem könnyebb, mint a zsidó Kabalából és keleti teozófiából összeállítani egy keveréket és azt állítani róla, hogy az a rózsakeresztesség. Azonban semmiféle bizonyíték nem létezik annak alátámasztására, hogy kapcsolat áll fenn a mai ön-

jelölt rózsakeresztesek és a rózsakereszt tizenhetedik századi testvérei között.⁴⁷

Waite könyvcímének (*A Rózsakeresztesek Valódi Története*) állítása ellenére, a szervezet hiteles történetét eddig még senki nem írta meg, legalább is angol nyelven nem. Az általa megjelentetett mű csupán a kérdés felületes tanulmánya, ami főleg bárki számára elérhető rózsakeresztes röpiratokból áll. Wigston és Pott pusztán Waite-et szajkózza. Tehát az ezidáig megjelent írások a rózsakeresztes legendák ismétléséből, vagy tantételeik alá nem támasztott elemzéséből áll. Nekünk tényekre van szükségünk. Azt akarjuk tudni, hogy kik voltak az első rózsakeresztesek, mikor jött létre a szervezet és mi volt valódi célja. E vizsgálatokat nem titokkutatóknak kell elvégezniük, kik saját feltételezéseiket szövik a tárgykörbe, hanem a rend iránti előítéletektől mentes történeteszeknek, akik képesek mérlegre tenni a bizonyítékokat és pártatlanul felmérni a földrész könyvtáraiban található, idevonatkozó anyagot. A párizsi Bibliothèque de l' Arsenal különös figyelmet érdemel e szempontból. Egy ilyen történelmi munka értékes hozzájárulás lenne országunk titkostársaságainak történelméhez.

De, ha a rózsakereszt európai testvérei csupán a „láthatatlanok” homályos csoportját alkotják is, a rend angliai elmélyültjei, mint koruk jól ismert filozófusai, a történelem fényébe emelkednek. A szabadkőművesek ma már elismerik, hogy Francis Bacon rózsakeresztes volt. De, nála fontosabb kapcsolatot képezett a földrész rózsakeresztesével Robert Fludd, akit hat évi francia-spanyol- német- és olaszországi utazás után — minek folyamán zsidó kabalistákkal lépett kapcsolatba⁴⁸ — meglátogatott a német-földi zsidó rózsakeresztes, Michel Maier, Rudolf császár orvosa és úgy tűnik további hittitkokba avatta be.

1616-ban Fludd megjelentette a *Tractatus Apologeticus*-t, amiben a rózsakeresztesek védelmére kelt a Libavius által ellenük emelt, „gyűlöletes mágiáról és ördögi babonáról” szóló vádakkal szemben. Tizenkét évvel később Fluddra támadt Mersenne atya,

---

⁴⁷ Ez az állítás megerősítést nyer az *Encyclopædia Britannica*, rúzsakeresztesekről szóló cikkében amely állítja: „*A modern rózsakeresztesek semmiképp sem származhatnak a XVII. század Testvériségéből.*”

⁴⁸ *Jewish Encyclopædia*, Kabala cikk.

amire válaszolva Fludd vagy egy barátja, újra a rend védelmére kelt. Waite azt írja,

„a könyv a mágia nemes tudományával, a Kabala természetével és alapjával, az igazi alkímia lényegével és a Causa Fratrum Rosae Crucis-szal foglalkozik. A rózsakeresztesek palotájával vagy otthonával azonosítja a bibliai bölcsességházat.”

Angol szerzők más munkáiban a szövetség keleti eredetét hangsúlyozzák. Az Eugenius Philalethes-ként ismert Thomas Vaughan 1652-ben, a rózsakereszteseket dicsérvén azt írta, *„kezetben nem saját értekezéseikből nyerték tudásukat, hanem az arabiaiaktól, akik között kelet gyermekei öröksége és emlékeként maradt fenn ezen ismeret. Ez egyáltalán nem lehetetlen, mert a keleti országok mindig híresek voltak varázsló és titkostársaságaikról.”*

A rózsakeresztesek egy másik mentetője John Heydon, aki beutazta Egyiptomot, Perzsiát és Arábiát és akit úgy jellemeztek egyik kortársa, hogy *„sok furcsa helyen járt a rózsakeresztesek között, volt kastélyaikban, szent házaikban, templomaikban, sír-emlékeiknél és látta áldozataikat.”* Heydon maga kijelentette, hogy nem rózsakeresztes, de ismeri a szervezet egyes tagjait és titkait, tudja, hogy ők Mózes fiai és hogy *„váratlanul és szerencsével Arábiában a rózsakeresztes orvostanra bukkantam.”* Az Egyiptomban, Perzsiában és Arábiában meglátogatott kastélyokra tett utalás önkéntelenül is a templomosokra és az izmailitákra emlékeztet bennünket. Nincs kapcsolat a testvérek Heydon által máshol említett láthatatlan hegyei és a merénylők és a szabadkőművesek hegyei között? Avagy a bibliai bölcsességház és a Darul-Hikmat, a kairói nagypáholy, a nyugati kőműves páholyok mintája között?

Az angol rózsakeresztesek legfőbb jelentősége abban áll, hogy az 1717-ben elindult válság előfutárai voltak. Többé nincs szükségünk rá, hogy kétes testvérek természetfeletti bölcsességről szóló állításaival foglalkozzunk, mert meghatározott szervezet jött létre, melynek megvallott tagjai voltak és szabadkőművesség név alatt a világ előtt kinyilvánította létét.

5. A SZABADKŐMŰVESSÉG EREDETEI

Egy tizenennyolcadik századi kőműves író azt mondta, „*csakis a szabadkőművesek előtt ismert a szabadkőművesség eredete.*”¹ Ha egykoron talán ez is volt a helyzet, ma már nem így van, merthogy, még ha látszólag a beavatott is lenne a legjogosultabb e kérdésben véleményt nyilvánítani, a helyzet az, hogy a szabadkőművesség eredetéről nincs hivatalos elmélet. A szabadkőművesek óriási többsége nem ismeri és nem is kutatja a rend történetét, a szabadkőműves szaktekintélyek pedig ellentmondanak egymásnak a kérdésben. Dr. Mackey elismeri, hogy „*a szabadkőművesség intézményének eredete és kiindulási forrása több eltérő véleményt vetett fel a kőművesi tanulmányozók vitáiban, mint a szervezet irodalmának bármely más kérdése.*”² És e tudatlanság nemcsak a nyilvánosságnak szánt könyvek jellemzője, hanem a kifejezetten a mesterségnek írottaké is és a páholyok beszélgetéseiben is hasonló változatosság észlelhető. Látszólag eddig még nem értek el határozott döntést e kérdésben. A kőművesek által e téma iránt általánosságban tanúsított kevés érdeklődést igen helytelenítő, harmincadik fokozatú szabadkőműves, Albert Churchward, megállapítja:

*Ez idáig már oly sok ellentétes véleményt és elméletet vetettek fel az eredet és az ok megtalálására, hogy honnan, hol és miért jött létre a szabadkőművesség testvérisége és a különböző részletek és az egyes fokozatok változatos szertartásai. Mindaz amit eddig írtak, pusztán minden tény és alap nélküli feltételezés.*³

A mesterség által egyetemesen elfogadott eredet hiányában tehát, a kérdés kétségtelenül nyitva áll a kívülálló előtt, hogy fontolgassa és a történelemből saját következtetését vonja le, hogy az előadott magyarázatok melyike szolgáltatja a titok nyitját.

---

¹ *A Free Mason's Answer to the Suspected Author of a Pamphlet entitled "Jachin and Boaz," or an Authentic Key to Freemasonry*, 10. o. (1762)

² R.F. Gould: *History of Freemasonry*, I. 5, 6. o.

³ *Signs and Symbols of Primordial Man*, 1. o. (1910)

A *Royal Masonic Cyclopædia* szerint nem kevesebb mint tizenkét feltételezés él azon eredetet illetően, amiből a kőművesség kinőtt:

„(1) Az ősatyák. (2) A pogányok hittitkai. (3) Salamon templomának építése. (4) A keresztes hadjáratok. (5) A templomos lovagok. (6) A római iparos kollégium. (7) A középkori gyakorlati kőművesek. (8) A tizenhatodik századi rózsakeresztesek. (9) Oliver Cromwell. (10) Charles Stuart herceg, politikai célből. (11) Sir Christopher Wren, a Szent-Pál székesegyház építéskor. (12) Dr. Desaguliers és társai, 1717-ben.”

Ezen felsorolás azonban félrevezető, mert azt sugallja, hogy a különböző elméletek egyikében megtalálható a szabadkőművesség tényleges eredete. A valóságban a mai szabadkőművesség kettős rendszerű: az egyik a gyakorlati kőművesség, mármint az építéstudomány tényleges ismerte, a másik pedig az elméleti kőművesség, ami az élet és halál nagy igazságainak boncolgatásával foglalkozik. Ahogy a közismert szabadkőműves, Goblet d'Alviella gróf mondta: „Az elméleti kőművesség — mármint a kettős rendszer, amit mi szabadkőművességeként ismerünk — a középkori kőművesek céhe és a filozófiai elmélyültek titkos csoportja közötti gyümölcsöző egyesülés jog szerinti leszármazottja. Az előbbi adta a szervezetet, az utóbbi a szellemet.”⁴ A jelenlegi szervezet eredetének tanulmányozása közben tehát (1) külön-külön meg kell vizsgálnunk e két hagyomány történetét és (2) meg kell állapítanunk összekapcsolódásuk időpontját.

Gyakorlati Kőművesség*

A két hagyomány idősebbikével kezdve, azt találjuk, hogy nagyon ősi idők óta léteznek gyakorló kőműves céhek. Anélkül, hogy az ókori Egyiptomig vagy Görögországig mennénk vissza — ami könyvünk terjedelmén kívülre esne —, e szervezetek nyoma a keresztény kor kezdetétől végig követhető Nyugat-Európa történelmében. Egyes vakoló írók szerint, a druidok erede-

---

⁴ *Ars Quatour Coronatorum*, XXXII. I. 47. o.

* Másként ismert nevük: *vakoló kőművesség* (Szerk.).

tileg Egyiptomból származtak és magukkal hozták az építés tudományát érintő hagyományokat. A később itt mesterségeket, tudományokat és kézműipart tanító iskolákat és kollégiumokat alapító *kuldik* feltételezetten a druidok leszármazottai voltak.

De az építéstudomány valószínűbb indítató forrásai lehettek a rómaiak, akik a *Masonic Cyclopædia* által forrás lehetőségként említett, híres építészeti kollégiumot felállították. A szabadkőművesség római kollégiumi eredetét hirdetőknek igaza lehet a gyakorlati kőművesekre vonatkozólag, merthogy a Britannia római elfoglalása utáni időszak az, amihez a legnagyobb bizonyossággal visszavezethető kőműves céheink eredete. Az ekkor elsajátított építéstudomány fontosságának köszönhetően, hír szerint, sok kiemelkedő személyiség, mint Szent-Albin, Alfred, Edwin és Athelstan király, támogatójukká vált⁵ és idővel a céhek kiváltságos helyzetet nyertek és mint „szabad testületek” váltak ismertté. A főként *kuldik* ellenőrzése alatt álló York volt az első angliai kőműves központ. A *kuldik* ebben az időben Kilwinningben, Melroseban és Aberdeenben nagy befolyással voltak a skót kőműves kollégiumra is.⁶

Azonban emlékeznünk kell rá, hogy mindez csak elmélgedés. Egyetlen tárgyi bizonyíték sem került napvilágra ami alátámasztaná, hogy már a híres, 926-os yorki szabadalomlevél kibocsájtása előtt is léteztek volna kőműves céhek. Sőt, még ezen okmány dátuma is kétséges. Csak a gótikus építészet korában találunk szilárd talajra. Több mint valószínű, hogy a Franciaországban „*compagnonnages*”-ként, Németországban pedig „*Steinmetzen*”-ként ismert, gyakorlati kőműves céhek ekkor már szoros testületet alkottak és bizonyára voltak szakmai titkaik. Bizonyos, hogy a kor lenyűgöző székesegyházainak építésében mutatott szaktudásuk eredményeként, kiváltságos helyzetet értek el.

Grandidier abbé 1778-ban Strasbourgból írva, ezen német céhekhez vezeti vissza a szabadkőművesség egész szervezetét: „*A szabadkőművesek sokat dicsért társasága nem más, mint valódi kőművesek régi és hasznos testületeinek szolgálai utánezata. Ezen*

---

⁵ Preston: *Illustrations of Freemasonry*, 143, 147, 153. o. (1804)

⁶ John Yarker: *The Arcane Schools*, 269, 327, 329. o.

*kőművesek központja korábban Strasbourgban volt és 1498-ban Maximilian császártól alkotmányt kaptak.”*⁷

Amennyire a 14. 15. és 16. század kevés hiteles bizonyítékából felfedezhető, ugyanilyen kiváltságokat kaptak az angliai és skóciai gyakorlati kőműves céhek is, melyek, bár erős nemesek irányítása alatt álltak és alkalmakként befogadtak a mesterségen kívül állókat is, alapjában véve gyakorlati testületek voltak. Mindazonáltal azt látjuk, hogy VI. Henrik (1421-71) uralkodásának kezdetén, a parlament rendeletileg beszüntette a kőműves testületeket, később pedig Erzsébet királynő fegyvereseket küldött a yorki Nagy Páholyéves gyűlésének felosztatására. Lehetséges, hogy a szövetség pusztán titokzatosságával felkelte a hatóság gyanúját, mert mi sem lehetett volna törvénytisztelőbb, mint közzétett szabályzata. A kőműveseknek hűnek kellett lenniük Istenhez és a szentegyházhoz és híven kellett szolgálniuk uraikat. Becsületesnek kellett lenniük az életben és nem volt szabad alávalóságot elkövetniük, amely rossz hírbe keríthetné a mesterséget vagy a tudományt.⁸

Ennek ellenére, a tizenhetedik századi író, Plot, „*Natural History of Staffordshire*” című könyvében bizonyos gyanújának ad hangot a szabadkőművesség titkaival kapcsolatban. Hogy ezek bizonyára nem pusztán szakmai titkok voltak, hanem már valami-féle elméleti elemek, azt valószínűvé teszi az a tény, hogy a tizenhetedik század közepére már nemcsak hogy nemes támogatók vezették a mesterséget, de az építészethez egyáltalán nem kapcsolódó, közönséges személyeket is befogadtak a szervezetbe. Elias Ashmole naplójának közismert, 1646. október 16-i bejegyzése kétség nélkül bizonyítja ezt: „*A Lancashire-i Warringtonban, a Cheshire-i Kartichamból(?) való Henry Mainwaring ezredessel szabadkőművessé avattak. A páholy eddigi tagjainak nevei: Richard Penket, Warden, James, Collier, Richard Sankey, Henry*

---

⁷ *Essai sur la Secte des Illuminés*, 236.o.

⁸ Chalmers Paton testvér a *The Origin of Freemasonry: the 1717 Theory Exploded*, írásában idézi a London-I páholy birtokában lévő MS-ben megőrzött ősi vádatokat, melyeket II. Jakab idejében írtak de „*feltételezve, hogy valóban sokkal korábbi időben.*”

Litter, John Ellam, Richard Ellam és Hugh Brewer.”⁹ Yarker elmondja, „mára bizonyos, hogy a jelenlévő tagok többsége nem gyakorlati kőműves volt.”¹⁰

1682-ben Ashmole elmondja, hogy részt vett egy gyűlésen a londoni kőműves teremben, ahol más urakkal együtt felvették a „szabadkőművesek közösségébe,” mármint a második fokozatba. Kézzelfogható bizonyítékunk van tehát, hogy a tizenhetedik században a szabadkőművesség már nem kizárólag építészettel foglalkozó emberek szervezete volt, bár a kiemelkedő építők magas rangot foglaltak el a rendben. Inigo Jonesról azt tartják, hogy I. James alatt nagymester volt, Sir Christopher Wren pedig 1685 és 1702 között volt e rangban. De, csak 1703-ban történt, hogy a londoni Szent-Pál páholy hivatalosan bejelentette, „hogy a kőművesség kiváltsága ezen túl nem korlátozandó gyakorlati kőművesekre, hanem ki kell terjeszteni más foglalkozású egyénekre is, feltéve, hogy szabályszerűen elfogadták és bevatták őket a rendbe.”¹¹

Ezt követte 1717-ben a nagy palotaforradalom, amikor megalakult a Nagy Páholy és szilárd alapon — szertartásokkal, szabályokkal és megfelelő alakban elkészített alkotmánnyal —, létrejött a ma szabadkőművességként ismert elméleti kőművesség. E fontos dátummal kezdődik a szabadkőművesség hivatalos története.

Mielőtt tovább követnénk a rend menetét a Nagy Páholykorszakban, szükséges, hogy időben visszamenjünk és áttekintsük azon filozófia eredetét, ami ekkor a gyakorlati kőművesség szervezetével egyesült. Ez az a pont, amelyen a vélemények megoszlanak és amelyre a *Masonic Cyclopædiában* összegzett elméletek vonatkoznak. Lássuk hát őket sorjában.

---

⁹ J. E. S. Tuckett cikke *Ars Quatuor Coronatorum*, XXV. p. 240, amely *Dr. Rawlinson and the Masonic Entries in Elias Ashmole's Diary*-ről szól, a napló hasonmás belépőjével, amely a Bodleian Library [Bodleai könyvtár]-ban maradt fenn (Ashmole MS. 1136. fol. 19).

¹⁰ Yarker, *The Arcane Schools*, p. 383.

¹¹ Preston: *Illustrations of Freemasonry*, 208. o.

Elméleti Kőművesség

A szabadkőművesség hittitkai iránti egyes kétkedők szerint, az 1717-ben beiktatott szervezeti rend korábban nem létezett, „hanem Dr. Desaguliers, Dr. Anderson és mások dolgozták ki és léptették életbe és hozták a világra amikor megalapították Anglia nagypáholyát.” Egy elismerésre méltó röplapban¹² Paton megmutatta ezen állítás hiábavalóságát és azt is, hogy mennyire igazságtalan durva csalókként bemutatni a Nagy Páholy alapítóit.

Az 1717-elmélet csalárd rendszer feltalálását tulajdonítja a legkiválóbb jellemű embereknek... Olyan alapon álltak ezzel elő, amikről annak megszerkesztői tudták, hogy nagyon régi hamisságok, jóllehet, tanulmányaikban újra feltalálták őket. Lehetséges ez? Avagy elfogadható ilyen viselkedést tulajdonítani tiszteletre méltó embereknek anélkül, hogy megfelelő indítékot jelölne nekik meg?

És valóban, csak a vakoló szertartást kell tanulmányoznunk, mit bárki elolvashat, hogy hasonló következtetésre jussunk. Semmi ok nem lehetett erre a csalásra és e két egyházfiról nem feltételezhető, hogy az egészet csak úgy előkapták a semmiből. Nyilvánvaló, hogy valamiféle rokon szellemű mozgalom vezetett e válsághoz. Minthogy Elias Ashmole naplója világosan bizonyítja, hogy már az előző században létezett kőműves beavatási szertartás, kétségtelenül elfogadható arra következtetni, hogy Anderson és Desaguliers módosította, nem pedig kitalálta a szertartást és a felvázolt alkotmányt.

Namármost, habár a szabadkőművesség szertartása mai és semmi esetre sem klasszikus angol nyelven fogalmazódott, a benne foglalt elképzelések mindenképpen nagyon régi ősiség nyomait viselik magukon. A szabadkőművesség központi gondolata az emberiségre szakadt veszteséggel és az ebből való végső felépülés reményével foglalkozik. Ez valójában nem más, mint az első fejezetben bemutatott ősi titkos hagyomány. Egyes kőműves írók valóban ugyanazt a származást tulajdonítják a szabadkőművességnek, mint ami a korai kabaláé. Kijelentik, hogy Ádámtól és

---

¹² *The Origins of Freemasonry: the 1717 Theory Exploded.*

az emberiség első ősatyáitól ered és egyiptomi, káldeai, perzsa és görög bölcseken keresztül került tovább.¹³ Albert Churchward különösen kardoskodik a szabadkőművesség elméleti részének egyiptomi eredete mellett: „*Gould testvér és más szabadkőművesek soha nem fogják megérteni szent tanaink jelentését és eredetét, amíg nem tanulmányozzák és fejtik meg a múlt hittitkait.*” E tanulmányozás majd felfedi, hogy „*a druidoknak, az indiai gymnosophistáknak, a perzsa mágusoknak és Asszíria káldeusainak azonos vallási rítusaik és szertartásaik voltak, amiket papjaik vezettek, kik rendjük beavatottjai voltak és ünnepélyesen megesküdtek, hogy az emberiség többi része előtt mély titokban tartják a tantételeket. Mindezek egy forrásból áradtak — Egyiptomból.*”¹⁴

Churchward továbbá idézi William Dodd beszédét, amit 1794-ben, egy szabadkőműves templom megnyitásakor mondott el. Ebben, a szabadkőművességet „*Káldea síkjainak első csillagászeitól, Egyiptom bölcs és titokzatos királyaitól és papjaitól, Görögország bölcseitől és Róma filozófusaitól*” eredeztette.¹⁵

De hogyan kerültek ezek a hagyományok a nyugati kőművesekhez? A hazai kőműves vélemények jelentős része — ami a szabadkőművességgként ismert szervezetnek csak egyetlen kiinduló indíttatását fogadja el — azt tartja, hogy a rend elméleti és gyakorlati hagyományai az építő céhektől származnak és a Római Kollégium által kerültek Angliába. Churchward azonban erősen eltér ettől a nézettől:

*A Tökéletes Szertartások új és átdolgozott kiadásában, E. munkássága alapján olyan elmélet tárul elénk, miszerint a szabadkőművesség a történelemben Római Iparos Kollégiumként ismert kézműves céhektől ered. Semmiféle alap nincs ilyen feltételezésre. A szabadkőművesség mindig is eschatológia¹⁶ volt, amint ezt jeleink, jelképeink, szavaink és szertartásaink is bizonyítják.*¹⁷

---

¹³ Oliver: *The Historical Landmarks of Freemasonry*, 55, 57, 62, 318.o. (1845).

¹⁴ *Signs and Symbols of Primordial Man*, 185.o.

¹⁵ U. o., 8. o.

¹⁶ Halállal, ítélettel és a lélek jövő állapotával foglalkozó vallásban.

¹⁷ U. o., p. 7. A német szabadkőműves Findel nem ért egyet sem a Roman Collegia sem az egyiptomi elmélettel és Grandidier Abbéhoz hasonlóan a

Azonban Churchward nem mondja el, hogy miképpen került az eschatológia a gyakorló kőművesekhez. Avagy azt, hogyha tényleg úgy van mint állítja és Egyiptomból, Asszíriából, Indiából és Perzsiából eredt a szabadkőművesség, ma már miért nem viseli magán ezen országok jegyeit. Merthogy — bár a páholyok díszítésében vannak sábaizmusi maradványok, a mesterség fokozatainak szertartásában és tanításában pedig utalások Egyiptom és Fönícia hittitkaira, Püthagorasz titkos tanításaira, Eukleidészre és Plátóra — az ősi hagyomány megjelenési formája a kifejezőmód és az alkalmazott jelszavak nem egyiptomi, káldeus, görög vagy perzsa, hanem júdeai eredetűek. Tehát, míg az ősi titkos hagyomány egy része talán valóban az egyiptomi és görög tudományokban jártas druidok vagy rómaiak által került Nagy Britanniába, addig az is nyilvánvaló, hogy a zsidók Kabalája is szerepet játszott továbbításában. Egyes vakoló írók elismerik e kettős hagyományt — aminek egyike Egyiptomból, Káldeából és Görögországból, másika pedig az izraelitáktól ered — és kijelentik, hogy az utóbbi az, amiből szervezetük kinőtt.¹⁸ Adámtól, Noétól, Énoktól és Ábrahámtól való eredeztetése után tovább mennek és bemutatják a Mózesen, Dávidon és Salamonon keresztül haladó származási vonalat.¹⁹ A Salamontól való eredetet a mesterség hivatalosan is elismeri és ez része az első fokozati beavatás tanításának. De, amint láthattuk, pontosan ugyanez a Kabala eredettana

---

tizenötödik századi *Steinmetzent* jelzi, mint a Rend valóságos őst: „*Valamennyi kísérlet, amely a szabadkőművesség történetét a középkor elé igyekszik követni ... kudarc, és a testvériség eredetének az egyiptomi misztériumba helyezését ... mint vad és hiteltelen hipotézist el kell utasítani.*” — *History of Freemasonry* (Eng. trans.), p. 25.

¹⁸ (Dr. Oliver és Dr. Mackey ebben az igaz és a hamis kőművességre utal. Az előbbi Noétól indult és Sem-en, Ábrahámon, Izsákon, Jákobon és Mózesen keresztül haladt tovább és ért el Salamonhoz. Ezért van, hogy néha Noé követőinek is nevezik a szabadkőműveseket. A hamis ág Káinnal kezdődött és az indiai gymnosophistáktól (majdnem meztelen, aszkéta filozófusok) Egyiptomba és Görögországba került. A két ág Salamon templomának építésekor egyesült, Hiram Abiff személyén keresztül, aki zsidó születésű, tyrei kőművesként mindkét ág tagja volt. Ebből az egyesülésből származik a szabadkőművesség. Mackey szerint tehát, a zsidó forma az igaz szabadkőművesség. *A Lexicon of Freemasonry*, 323-5.o. Oliver: *Historical Landmarks of Freemasonry*, I. 60.o.

¹⁹ Oliver: *Historical Landmarks of Freemasonry*, 55, 57. o.

is. Mi több, a mai szabadkőművesség teljesen a salamoni, jobban mondva Hiram Abiff legendára épül. A szabadkőművesség szer-tartását nem ismerő olvasó kedvéért röviden be kell mutatnunk e nagylegendát.

A templom építésére Salamon igénybe vette egy bizonyos kézműves, Hiram, szolgálatát. Hiram egy Naphtali törzsbeli özvegy fia volt és Hiram, Tyre királya küldte Salamonhoz. Ennyit a Királyok könyvéből is tudunk, de a kőműves monda tovább megy és elbeszéli az építőmes-terként jellemzett, Hiram Abiffnak nevezett illető végze-tes sorsát. A templomon dolgozó kőművesek közötti rend megtartására három osztályt vezettek be: bejegyzett ta-nonc, szaktárs, kőművesmester. Az első két fokozatnak különböző jelszavaik és kézfogásaik voltak és eltérő fi-zetést kaptak. A harmadik fokozat csupán három ember-ből állt: Salamon, Hiram, Tyre királya, aki a fát és az értékes követ szolgáltatta, és Hiram Abiff. Az építkezés befejezése előtt tizenöt szaktárs összeszövetkezett, hogy megtudja a kőművesmester titkait és elhatározta, hogy a templom ajtajában orvul megtámadja Hiram Abiff-ot.

Az utolsó pillanatban tizenkét szövetező visszalépett, de a maradék három véghez vitte könyörtelen tervét. Miután hiába fenyegették Hiramot, hogy mondja el a titko-kat, egyenként fejbe vágták és így megölték. Ezután el-vitték a holttestet és a jeruzsálemi Moriah-hegyen elte-mették. Az építőmester eltűnését megtudván, Salamon ti-zenöt szaktársat küldött keresésére. Ezek közül öt, a hegyre érven, észrevett egy helyet, ahol a föld meg volt bolygatva és ott megtalálta Hiram holttestét. Akác ágat hagyván jelzőként, történetükkel visszatértek Salamon-hoz, aki megparancsolta nekik, hogy menjenek és ássák ki a holttestet. Ezt azonnal végre is hajtották.

Hiram meggyilkolása és kiásása, avagy „feltámasztása” és az ehhez kapcsolódó siránkozás a mesterségbeli kőművesség csúcspontja. Ha figyelembe vesszük, hogy e tragédia feltehetőleg soha

nem történt meg és Hiram Abiff valószínűleg nem létezett,²⁰ akkor csakis úgy tekinthetjük az egész történetet, mint ősi kultusz tovább élését, ami nem tényleges eseményre vonatkozik, hanem rejtett tantételre. Efféle legendák és szertartások tényleg találhatóak a korábbi mitológiákban. Hiram meggyilkolásának történetét vetíti előre Ozirisz megölésének és a holttestét kereső Ízisznek egyiptomi legendája. Ugyanakkor, a Hiram sírja körüli siránkozás megfelelőjére találunk Ozirisz és Adonisz gyászolásának szertartásában. Hiramhoz hasonlóan, később mindkettőjüket „feltámasztották”. Ugyanilyen párhuzamot láthatunk Manes koporsó állványzatának körbejárásával is. Őt is vadul megölték, a manesiták pedig azt tartották róla, hogy „özvegy fia” volt. Azonban a legenda szabadkőművesség által előadott formája teljesen júdaista és ebből adódóan feltehetőleg egy ősi hagyomány júdaista változatából ered. A templom pillérei, Jachin és Boaz, melyek oly fontos szerepet játszanak a gyakorlati kőművességben, a zsidó Kabalában is megtalálható jelképek és ott kettő a tíz Sephiroth közül.²¹ Egy tizennyolcadik századi író, az általa Skóciában felfedezett öt érdekességről beszélve elmondja:

*A kőműves igéből, melyből bár egyesek titokzatosságot csinálnak, én nem titkolok el semmit, amit tudok. Olyan az, mint a rabbik hagyománya Jachinról és Boazról, a Salamon templomában állított két oszlopról, aminek kiegészítését szájról szájra adják és mely által felismerik egymást.*²²

Ez pontosan ugyanaz a rendszer, mint amit a zsidók a Kabala továbbadására használnak. A *Zsidó Enciklopédia* megerősíti a kabalisztikus átadás elmeletét amikor azt sugallja, Hiram története „valószínűleg a rabbik Salamon templomának építésére vonatkozó legendájára vezethető vissza,” ami arról szól, hogy míg a munka befejeztével, „minden más munkást megölték, nehogy egy

---

²⁰ *The Jewish Encyclopædia* (szabadkőművesség cikk) félreértésként jellemzi a Hiram Abiff nevet.

²¹ Clavel: *Histoire pittoresque de la Franc-Maçonnerie*, 340.o. Matter: *Histoire du Gnosticisme*, I. 145. o.

²² *A.Q.C. XXXII. I. 36. o.*

*másik templomot is építsenek, bálványimádásra, addig Hiram, Énochoz hasonlóan, mennybe emeltetett.*²³

Hogyan került a rabbik legendája a szabadkőművességbe? A Római Kollégium elmélet szószólói ekként magyarázzák ezt.

Salamon templomának befejeztével az ott dolgozó kőművesek szétszéledtek és többük Európába ment — egyesek Marseille-be, mások esetleg Rómába — ahol júdaista legendákat honosított meg a kollégiumban, amik azután a hetedik századi Comancini mesterekhez kerültek, tőlük pedig a középkori angol, francia és német szakmai céhekhez. Hír szerint a középkorban Salamon templomának története elterjedt volt a francia *compagnonnages* köreiben. A „*Salamon gyermekei*” nevű egyik ilyen csoportban, úgy tűnik, nagyjából mai alakjában ismert volt Hiram legendája. Egy másik csoport szerint nem Hiram Abiff volt a gyilkosság áldozata, hanem egyik társa, nevezett Maître(mester) Jacques, aki vele dolgozott a templom építésén és a Pére Soubise által felbujtott öt szaktárs megölte.²⁴

Azonban a legenda keletkezési ideje teljesen ismeretlen. Clavel úgy gondolja, a „*héber hittitkok*” már a Római Kollégium idején is léteztek. Ezen intézményt ő erősen júdaizálnak tekinti.²⁵ Yarker ennek épp ellenkezőjét fejezi ki: „*Nem túl nehéz a szabadkőművességgel kapcsolatba hozni a kollégiumot. Az már viszont nem ilyen könnyű, hogy zsidó hagyományokat tulajdonítsunk a kollégiumnak. A legrégebbi állítások bizonyosságára alapozva elmondhatjuk, hogy a száz korokban nincs nyoma ilyen hagyománynak.*” „*Ami országunkat illeti, a keresztes hadjáratok utáni időkhöz semmi hiteleset nem tudunk a Salamon templomától keltezett szabadkőművességről. Ekkor a feltételezetten Athelstan (895-940) király által jóváhagyott alkotmány fokozatos változáson ment keresztül.*”²⁶ A Quatuor Coronati Páholyban nem régiben lezajlott eszmecsereben csupán a tizennegyedik századig tudták

---

²³ A szabadkőművességgel foglalkozó cikk Pesik-re utal, R.V. 25a (ed. Friedmann).

²⁴ Clavel, id. mű., 364, 365; Lecouteulx de Cantelieu: *Les Sectes et Sociétés Secrètes*, 120. o.

²⁵ Clavel, id. mű., 82. o.

²⁶ Yarker: *The Arcane School*, 257, 242. o.

visszavezetni a Hiram legendát (és még addig sem teljes bizonyossággal), ami egybeesne a Yarker által megjelölt időponttal.²⁷

A kőműves céhek tudása eddig az időpontig, úgy tűnik, csak egyiptomi és görög rejtett tantételeket foglalt magába — s ezt a Római Kollégiumból nyerhették —, hagyományaik pedig Adámhoz, Jabalhoz, Tubal Káinhoz, Nimródhoz és Babel Tornyához vezethetők vissza és Hermész és Püthagorasz volt közelebbi előfutárak.²⁸ E tantételek nyilván nagyobb részt mértani vagy műszaki ismeretek voltak és semmi esetre sem kabalisztikusak. Következésképpen igazat adhatunk Eckert kijelentésének, hogy „*a júdeó-keresztény hittitkok ekkor még nem honosodtak meg a kőműves testületekben és sehol nem találjuk a legkisebb nyomukat sem. Ugyancsak nem találunk besorolásokat sem, még a mester—szaktárs—tanonc fokozatirendet sem. Nem látjuk Salamon templomának jelképeit, hanem minden szimbólumuk a kőműves munkára vonatkozik, meg néhány erkölcsi bölcseletre.*”²⁹ Yarkerhöz hasonlóan, Eckert is a kereszties hadjáratok idejére teszi a júdaista elemek megjelenését.

Azonban, miközben elismerjük, hogy a mai mesterségbeli kőművesség főképp a Kabalára alapul, szükséges, hogy különbséget tegyünk az egyes Kabalák között, merthogy erre a korra már nem kevesebb mint három Kabala létezett. Az első: az ósatyák régi titkos hagyománya, ami az egyiptomiakon, görögökön, rómaiakon és feltehetőleg a Római Kollégiumon keresztül szállt Britannia mesterségbeli kőműveseire. A második: a hagyomány zsidó változata, a zsidók első Kabalája, ami nem összeegyeztethető a kereszténységgel. Ez Mózesztől származott és Dávidon, Salamonon és az esszeneken keresztül jutott a felvilágosult zsi-

---

²⁷ „Marks és Hayter Lewis professzorok szerint a Hiram Abiff történet legalább a tizennegyedik századdal egyidős.”—J. E. S. Tuckett: *The Origin of Additional Degrees, A.Q.C.*, XXXII. Part I. p. 14. Meg kell jegyezni, hogy a vitámban résztvevő egyetlen szabadkőműves sem tudott olyan bizonyítékot elővezetni, amelynek időpontja ezt az időszakot megelőzte volna. Cf. *Freemasonry Before the Existence of Grand Lodges* (1923), by Wor. Bro. Lionel Vibert, I.C.S., p. 135, ahol azt javasolják, hogy a Hiram legenda minden eseményében a francia építő céhek egyikében, 1401-ből datálódik.

²⁸ Yarker, id. mű., p. 348; Eckert, id. mű., II. 36.

²⁹ Eckert, id. mű., II. 28.

dókhöz. A harmadik: a kiforgatott Kabala, amit a rabbik mágiával, barbár babonákkal, Krisztus halála után pedig keresztényellenes legendákkal keverték.

A mesterségbeli kőművességben a keresztes hadjáratok idején meghonosított kabalai elemek a második fajtába tartozónak tűnnek. És valóban, szemet szűrő hasonlóság áll fenn a szabadkőművesség és az esszenek között: beavatási fokozataik, titkossági esküik, a kötény viselete és egyes kőműves jelek. Az esszenek sábjaita hagyományai esetleg kapcsolatba hozhatók a páholyok nap és csillag jelképeivel.³⁰ A Hiram legenda akár ugyanebbe a hagyományba is tartozhatott.

A Templomos Hagymány

Ha tehát sem a kor emlékeiben, sem pedig a kőművesek tizennegyedik század előtti szertartásaiban nincs hiteles bizonyíték a Salamon legenda vagy júdaista jelképrendszer és hagyományok nyomainak kimutatására, indokolt elfogadni a számos kőműves író által előadott érvelés valószínűségét, hogy a templomosok közvetítésével kerültek a júdaista elemek a szabadkőművességbe.³¹ Amint láthattuk, a templomosok Salamon templomától vették nevüket. Mi sem valószínűbb tehát, hogy jeruzsálemi tartózkodásuk alatt a rabbiktól megismerték a templom legendáját. A titkostársaságok történelmében jártas George Sand szerint a templomosok, rendjük elpusztításának jelképeként, átvették a Hiram legendát. „*Hiram személyben saját tehetetlenségük felett sírdogáltak. Az elveszett és a megtalált szó a birodalmuk.*”³² A szabadkőműves Ragon hasonlóképpen kijelenti, hogy a rendet elpusztító csapás felett siránkoztak és a nagymester Jacques du Molay sorsát sajnálgatták.³³ Tehát egyazon korban Franciaországban két testületet találunk — a templomosok és a

---

³⁰ „Az esszenek, más szíriai szektákkal megegyezően, a szabadkőművesség 'valódi alapelemeive' rendelkeztek és ezekhez kötődtek.”—Bernard H. Springett, *Secret Sects of Syria and the Lebanon*, p. 91.

³¹ „A judeokereszténys miszticizmus ezotérikus tantétele nyilvánvalóan a templomosok megjelenésével, a rend felszámolása után hatolt be az építő céhekbe (*ateliers*)” — Eckert, id. mű., II. 28.

³² *La Comtesse de Rudolstadt*, II. 185.

³³ Ragon, *Cours philosophique des Initiations*, p. 34.

compagnonnage-ok — ami ismerte Salamon templomának legendáját és mindkettő egy Jacques nevű mestert gyászolt, akit barbár módon kivégeztek. Ha elfogadnánk annak lehetőségét, hogy a Hiram legenda már a keresztes hadjáratok előtt is ismert volt a kőművesek között, mivel magyaráznánk ezen rendkívüli egybeesést? Magától értetődően, könnyebb elhinni annak lehetőségét, hogy a templomosok honosították meg a kőművességben a júdaista hagyományokat és ültették át abba az ősi hagyományba, amit a kőműves céhek a Római Kollégiumtól örökölték.

Az építészetet ért korabeli új hatás is arra utal, hogy valamilyen kapcsolat mindenképpen létezett a gyakorlókőművesek és a templomosok között. Egy mai szabadkőműves, „*a körül-belül 1150 és 1350 közötti igazi gótikus korszak gyönyörűen díszített és mély vágású jegyeinek és a későbbi idők gondatlan és durva, néha csak karcolat kimunkálásának*” összehasonlítása közben rámutat, hogy „*a templomos lovagok az építészeti fejlődés e gyönyörű korszakával együtt emelkedtek fel és tűntek le.*” Ugyanezen író azt is bemutatja, hogy a legfontosabb kőműves jelképek — az egyenlő oldalú háromszög és a két oszlopot befogó derékszögű vonalzó — a gótikus korból maradtak fenn.³⁴ Yarker kijelenti, hogy a vízszintmérő, a fénylő csillag és a Tau kereszt, melyek azóta a szabadkőművesség jelképrendszerébe épültek, visszavezethetők a templomos lovagokhoz. De ugyanígy, a Salisbury székes-egyház ötágú csillaga, a Westminster apátság kettős háromszöge, Jachin és Boaz és a tizennegyedik századi kőművesség köre és ötszöge is. Yarker a templomos behatás további példáiként említi még a szemet és a félholdat, a három csillagot és az öt fokú lét-rát.³⁵ „*A templomosok nagy építkezők voltak és 1310-es perében Jacques du Molay a templomok díszítésével próbálta bizonyítani a rend ez irányú buzgalmát. Ebből adódóan, mindenképpen lennie kell valami igazságnak a templomosok és a szabadkőművesség közötti feltételezett kapcsolatban.*”³⁶

Mi több, a kőműves hagyomány szerint ebben a korban bizonyosan szövetségre léptek a templomosok és a szabadkőművesek.

---

³⁴ *Ars Quatour Coronatorum*, XXXII. I. 42, 43. o. (Sidney Klein)

³⁵ Yarker: *The Arcane Schools*, 195, 318, 341, 361. o.

³⁶ U. o., 196. o.

A templomosok elleni, franciaországi eljárás idején Pierre d'Aumont és hét másik lovag, állítólag kőművesnek álcázva, Skóciába szökött és Mull-szigeten kötött ki. 1307-ben, Szent-János napján megtartották első káptalan gyűlésüket. Robert Bruce ezután pártfogásába vette őket és hét évvel később Bannockburn-nél zászlaja alatt harcoltak II. Edvárd ellen, aki Angliában betiltotta rendjüket. E csata után, ami keresztelő Szent-János napján (június 24) zajlott le, Robert Bruce állítólag megalapította a Heredom (H.R.M.) Királyi Rendet és a Rózsakereszt (R.S.Y.C.S.) Lovagjai Rendet.³⁷ E két fokozat képezi ma a Skót Királyi Rendet és nem lehetetlen, hogy valójában a templomosok hozták Skóciába. Egy korai író szerint tehát a rózsakereszt fokozat a palesztinai templomosoktól ered, még 1188-ból,³⁸ míg egy másik 18. századi író zsidó forráshoz vezeti vissza³⁹ és arra utal, hogy a heredom szó keleti eredetének feltételezeten egy Hebridáktól délre eső sziget mitikus hegyétől kellett volna kiindulnia,⁴⁰ ahol a kuldik rítusaikat folytatták. Még ugyanebben az évben (1314) Robert Bruce állítólag egyesítette a templomosokat és a Heredom Királyi Rendet a hadseregében harcoló gyakorlati kőműves céhek 1286-ban alapí-

---

³⁷ Skócia Rendjének hivatalos történetét H. Buckmaster idézi a *The Royal Order of Scotland*-ban, amelyet *The Freemason* hivatala közölt, pp. 3, 5, 7; A. E. Waite, *Encyclopaedia of Freemasonry*, II. 219; Yarker, *The Arcane Schools*, p. 330; Mackey, *Lexicon of Freemasonry*, p. 267.

³⁸ Westeroode báró az *Acta Latomorum*-ban (1784), idézi Mackey, id. mű., p. 265. Mr. Bernard H. Springett szintén megerősíti, hogy ez a fokozat kelet-ről eredet (*Secret Sects of Syria and the Lebanon*, p. 294).

³⁹ 1784-ben a francia szabadkőművesek angol testvéreiknek a következőket írták: „Érdekünkben áll, hogy tudjuk hogy valóban létezik-e vagy sem Mull szigetén, a korábbi Melrose-on... Észak-Skóciában egy Heredom.hegy?”, Egyik vezető szabadkőművesük, Rainsford tábornok válaszában Har Adonai, azaz Isten Hegye szavakkal hivatkozott rá. (*Notes on the Rainsford Papers in A.Q.C.*, XXVI. 99). Sokkal valószínűbb magyarázatra találunk, viszont, hogy a Heredom a héber ‘Harodim’ elromlott változata, amely herceget, vagy uralkodót jelöl.

⁴⁰ Chevalier de Bérage, *Les Plus Secrets Mystères des Hauts Grades de la Maçonnerie dévoilés, ou le vrai Rose Croix* (1768); Waite, *The Secret Tradition Freemasonry*, I. 3.

tott, híres kilwinning-i páholyával,⁴¹ ami most nevéhez toldotta a heredom szavat és a rend fő székhelyévé vált.⁴² Skócia lényegében a gyakorlati kőművesek egyik otthona volt és, a templomosok építéstudományi szakértelmét figyelembe véve, mi sem természetesebb, minthogy a két testület szövetségre lépett. Említés van róla, hogy Angliában 1155 és 1199 között már a lovagok igazgatták a mesterséget.⁴³ Tehát a Kilwinning-i heredomban (a Kőművesség Szent Háza, avagy Kilwinning Anya, ahogy még manapság is nevezik) történt, hogy új elméleti összetevő talált utat a páholyokba. Itt láthatjuk hát azt a „középkori kőművesek szakmai céhei és a filozófiai elmélyültek titkos csoportja közötti gyümölcsöző egyesülést,” amire Goblet d'Aviella hivatkozott és amit Waite így jellemezett:

*Az építő céhek hittitka — bármit is tartottak róla — egyszerű, csiszolatlan, istenfélő és hasznoscélú elgondolás volt. A természet e gyermeke, bármiféle szándék hiányában, a legfurcsább egyesülésekbe ment vagy kényszerült bele, miket a titoktani történelem nagyban ünnepel. A helyzet az, hogy sajátos alakja felkínálta magát az ilyen szövetségekhez.*⁴⁴

Szokásos ködösségével, Waite nem tárja fel, hogy hol és mikor történt ezen egyesülés, de a beszámoló mindenképpen ráillik a templomosok és a skót gyakorló kőműves céhek közötti szövetségre, amit, mint láttuk, kőműves források is elismernek, és pontosan megfelel a bemutatott helyzetnek is. A Salamon-templom legenda beavatottjaikként, a templomosok kiváltképp megfeleltek a kőművesekkel való együttműködésre, kik, ókori hittitkok részleges beavatottjaikként, készek voltak befogadni a templomosok friss keleti hagyományát.

A mesterségbeli kőművesekre tett templomos befolyás további bizonyítéka a beavatási és fokozati rendszer. A bejegyzett

---

⁴¹ F. H. Buckmaster, *The Royal Order of Scotland*, p. 5. Lecouteulx de Canteleu szerint viszont Kilwinning 1150 óta a kőművesek nagy gyülekezőhelye volt (*Les Sectes et Sociétés Secrètes*, p. 104). Eckert, id. mű., II. 33.

⁴² Mackey: *Lexicon of Freemasonry*, 267. o.

⁴³ Clavel. id. mű., p. 90; Eckert, id. mű., II. 27.

⁴⁴ Waite: *The Secret Tradition in Freemasonry*, I. 8. o.

tanonc, szaktárs és kőművesmester elnevezések állítólag Skóciából származtak⁴⁵ és már említettük a merénylők fokozataival való hasonlatosságukat. Sőt, már sok író is rámutatott a szabadkőművesség külső szervezete és az izmaeliták rendszere közötti hasonlóságra. Dr. Bussell megállapítja: „*Semmi kétség, hogy bizonyos, rejtett szakmai titoknak tartott, mértani ismerettel együtt, sok ma használatos jelkép is ősi időkből szállt alá. Kézszelvények több példaadó forrás volt az izmaeliták kairói nagypáholya*” — mármint a Dar-ul-Hikmat.⁴⁶ Syed Ameer Ali szintén olyan véleményének ad hangot, hogy „*Makrisi beszámolója e páholy beavatási fokozatairól, felbecsülhetetlen értékű történelmi jelentés a szabadkőművesekről. Valóban a kairói páholy volt a kereszténység alatt későbbiekben alakult összes páholy mintája.*”⁴⁷ A szabadkőműves Bernard Springett még hozzáteszi, hogy a legmeszebb menőkig egyetért e megállapítással.⁴⁸

Következésképpen teljesen jogos azt feltételezni, hogy e rendszer, a templomosokon keresztül átkerült a mesterségbeli kőművesekhez. A Dar-ul-Hikmatból kinőtt merénylők és a templomosok közötti kapcsolat pedig közismert tény.

A templomos-szabadkőműves utódlás talán a Római Kollégium elmélet legvitatottabb pontja. Európa kőművesei általában jobban elfogadják, sőt dicsőítik is.⁴⁹ A szabadkőműves lexikonban Mackey ekként összegzi a dolgot:

A templomos lovagok és a szabadkőművesség közötti kapcsolatot rendszeresen élénk társítják mindkét intézmény ellenségei, de elismerik barátai is. Lawrie így beszél e témáról: „Tudjuk, hogy a templomos lovagok nemcsak hogy birtokában voltak a hittitkoknak, de a szabadkőművesek kötelességeit is eszükbe vésték és a szertartásokat

---

⁴⁵ „*A mi E.A., F.C., és M.M. neveink Skóciából származnak.*” — *A.Q.C.*, XXXII. Part. I p. 40. Azonban Clavel állítja, hogy ezek már a Roman Collegia-ban is léteztek (*Histoire pittoresque*, p. 82).

⁴⁶ *Religious Thought and Heresy in the Middle Ages*, 372. o.

⁴⁷ *The Spirit of Islam*, 337. o.

⁴⁸ *Secrets Sects of Syria and the Lebanon*, 181. o.

⁴⁹ Lásd például: Bouillet: *Dictionnaire Universel d'Histoire et de Géographie* (1860), templomos cikk: „*Les Francs-Maçons prétendent se rattacher à cette secte.*”

is megtartották.” Lawrie annak tulajdonítja a rend feloszlását, hogy kiderült szabadkőművesi mivoltuk és az, hogy titokban összegyűltek a rend rítusainak lefolytatására.⁵⁰

Ez megmagyarázza a szabadkőművesek miért olyan elnézőek a templomosokkal szemben.

Végül is a szabadkőművesek voltak azok, akik — mert tévesen a templomosok gyermekeinek képzelték magukat — a leginkább gondot fordítottak rá, hogy ártalmatlan és következképpen minden rejtélytől mentes szervezetnek tüntessék fel a templomosok rendjét. E célból nemcsak legendákat és valótlan tényeket adtak elő, de azt is megkísérelték, hogy elleplezzék az igazságot. A templom rendjének kőműves tisztelői felvásárolták Moldenhawer Actes du Procés teljes kiadását, mert bemutatta a rend bűnösségét és csak néhány példány került a könyvtársokhoz.... Több évtizeddel korábban, a szabadkőművesek már bűnösnek találtak történelmi tények elleni hamisítási erőfeszítéseikben. 1654-ben, Párizsban Dupuy megjelentette a Templomosok Pere és Története című könyvét, amihez az eredeti eljárási aktákat használta fel és ami kétségtelenül bizonyította a rend bűnösségét.... Amikor a tizennyolcadik század közepén a szabadkőművesség számos ága fel akarta újítani a templomos rendet, Dupuy munkája nyilvánvalóan nem volt éppen kedvükre való. A könyv már száz éve közforgalomban volt, tehát nem lehetett felvásárolni, így meg kellett hamisítani.⁵¹

Ennek megfelelően, Dupuy munkájának 1751-es kiadása számos hozzáfűzéssel és megjegyzéssel jelent meg és annyira megnyomorították, hogy most már nem a templomosok bűnösségét, hanem ártatlanságát bizonyította.

---

⁵⁰ *Lexicon of Freemasonry*, 185. o.

⁵¹ Findel, *Geschichte der Freimaurerei*, II. 156, 157 (1892 edition). Dr. Bussell (id. mű., p. 804), Dupuy munkájára hivatkozva megfigyeli: „A későbbi kiadás (Brussels, 1751) egyik szerkesztője kétségtelenül szabadkőműves volt, aki megkísérelte tisztázni magukat a vád alól és felzárkózik a megvádolt Rend, az elméleti deizmus növekvő testvérisége mellé.”

Habár a brit kőművesség nem vett részt ezen ármánykodásokban, a templomos utódlás kérdésével egyáltalán nem kielégítő módon foglalkoztak országunk vakoló írói. Mintegy szabályként, két vonal egyikét választották: vagy állhatatosan tagadták a lovagokkal való kapcsolatukat, vagy pedig úgy állították be őket, mint durván megrágalmazott, ártatlan áldozatokat. A valóságban azonban ezen kiutak egyike sem szükséges a brit kőművesség tisztességének megvédéséhez, mert soha még legeltökéltebb ellenségük sem állította, hogy a templomos eretnekség bármely részét is átvették volna. A Skóciába menekült lovagok akár ártatlanok is lehettek a rend ellen hozott vádakban (és jó okunk van azt feltételezni, hogy azok is voltak). A *Manuel des Chevaliers de l'Ordre du Temple* ekképpen mondja el a dolgot:

Jacques du Molay halála után néhány hitehagyott skót templomos, Robert Bruce ösztönzésére új rendbe szerveződött,⁵² amit a fejedelem indított el és amiben a templom rendjének szokásaira alapult a befogadási rend. Ebben kell keresnünk a skót kőművesség gyökereit, de más kőműves rítusokét is. 1324-ben Larmenius kiátkozta a skót templomosokat és Templi desertores-nak nyilvánította őket, a Jeruzsálemi Szent-János Lovagokat pedig Dominiorum Militiae spoliatores-nak és mindörökre kizárta őket a templomból: Extra girum Templi, nunc et in futurum, volo, dico et jubeo. Azóta számos alkalommal volt ilyen kiátkozás, amikor a nagymester szigorúan lépett a jogos hatalma ellen lázongó lovagokkal szemben. A Skóciában keletkezett hitszakadás eredményeként számos szekta született.⁵³

E beszámoló teljes mértékben felmenti a skót templomosokat. Mint az ál-keresztény egyház és a johannista tételek hitehagyottjai, hünek bizonyították magukat az igaz egyházhoz és a keresztény hithez, amit a rend közzétett szabálya is magába foglalt. Ebből úgy tűnik, hogy a befogadás jellege, mármint a külsőség, a szervezeti forma és talán a Salamon-templom építésére vonatkozó

---

⁵² The Royal Order of Scotland. (Skócia Királyi Rendje).

⁵³ *Manuel des Chevaliers de l'Ordre du Temple*, p. 10 (1825 edition).

egyek keleti rejtett tanok és júdaista legendák voltak azok, amiket a kőművességben meghonosítottak, s ez semmi esetre sem áll szemben a kereszténység tanításával.

Továbbá megjegyzendő, hogy a skót templomosok mellett, a Templom Rendből való kitiltás a Jeruzsálemi Szent-János lovagokra is vonatkozott. Ez, a skót lovagok óhitűségének további elismerése volt. A Jeruzsálemi Szent-János lovagok, kik a templomosok vagyonát kapták, soha nem kerültek az eretnokség gyanújába. A Templom Rend 1312-es betiltása után számos lovag csatlakozott a Jeruzsálemi Szent-János Lovagrendhez, ami úgy tűnik, megtisztította a templomos rendet az eretnek elemektől. Amint majd látni fogjuk, elmondás szerint ugyanezt tette a Skót Királyi Rend is. Mindez azt sugallja, hogy a templomosok olyan titkos tantételt hoztak keletről, amit keresztény-párti és keresztényellenes módon is lehetett értelmezni. A Skót Királyi Rendhez és a Jeruzsálemi Szent-János Lovagrendhez fűződő kapcsolataikon keresztül, a keresztény értelemezés maradt fenn és e tiszta tantétel került át a szabadkőművességbe. Korai kőműves források szerint, a két Szent-János kőművességi védőszentkénti felvétele nem a johannista felfogásból eredt, hanem a templomosok és a máltai lovagok közötti szövetségből.⁵⁴

Emlékeznünk kell rá, hogy a tizennyolcadik századi európai szabadkőműveseké volt a templomosok és a szabadkőművesség közötti kapcsolat elmélete és a rend jelenlegi alapjain való újszervezésének idején élve, természetesen előnyösebb helyzetben voltak az eredet megállapítására mint mi, akiket kétszáz év távlata választ el. De, minthogy tanúságtételük a felsőbb fokozatok korszakában látott napvilágot, amikor a templomos befolyás már jobban látható volt mint a mesterségbeli kőművesség idején, későbbi fejezetben tárgyaljuk őket. Mielőtt a mesterség e további fokozatába lépnénk, tekintetbe kell vennünk a kőműves hagyomány még egy láncszemét, a szent vehm-et.

---

⁵⁴ Chevalier Ramsay (1737) szónoklata; Baron Tschoudy, *L'Étoile Flamboyante*, I. 20. (1766)

Vehmgericht⁵⁵

Úgy mondják Charlemagne alapította e rettegett ítélőszékeket 772-ben,⁵⁶ Vesztfáliában és az volt bevallott rendeltetésük, hogy törvényes rendet teremtsenek a németországban uralkodó nyugtalan és néha zűrzavaros állapotok között. De, a szent vehm rendeletek útján olyan hatalmat ért el és annyira félelmetessé vált, hogy az egymást követő császárok nem bírtak vele és önmaguk biztonsága érdekében kénytelenek voltak csatlakozni hozzá. A tizenkettedik században, sorozatos kivégzéseikkel, e vérbíróságok valóságos „vörös terrort” hoztak létre, aminek következtében Németország keleti részét vörösföldnek is nevezték. Lecouteulx de Canteleu elmondja, hogy 1371-ben újabb lökést kapott a vehmgericht, amikor számos templomos lovag, rendje feloszlata-sa után, Németországba ment és felvételét kérte a titkos ítélőszé-kekbe.⁵⁷ Lehetetlen megállapítani, hogy mennyi templomos tu-domány került át a vehmgerichtekhez, de feltétlenül hasonlóság van beavatási és megfélemlítési módszereik között és ez még in-kább így van a szabadkőművesek szertartásaival kapcsolatban.

A vehmgericht tagjai, a *wissende*-k (megvilágosultak), három csoportra oszlottak: független bírák, valós szabad bírák és a titkos ítélőszék szent bírái. A beavatandó jelöltet bekötött szemmel a rettegőszék elé vezették, ahol a székmester (*Stuhlherr*) vagy helyettese (*Freigraf*) elnökölt, kinek oldalán kard és fűzfavessző volt. A beavatottat rettenetes esküvel a vehmgericht titkainak megtartására kötelezték és arra, hogy ne figyelmeztesse a veszély-re azokat, kik ellen ítéletet hoztak és, hogy leplezzen le minden-Kit, aki felett pálcát törtek, legyen az apja, anyja, nővére, barátja vagy rokona. Ezután megkapta a jelszót és a titkos kézfogást, ami által felismerhette szövetségeseit. Abban az esetben, ha árulóvá válna, vagy felfedné a rábízott titkokat, bekötik szemét, hátra kö-tik a kezét, és tarkója felől kitépik a nyelvét. Ezután pedig lábánál

---

⁵⁵ A Vehm Törvényszékek itt következő leírását zömmel Lombard de Langres, *Les Sociétés Secrètes en Allemagne* (1819) munkából vettük, idézvéen a Dortmundban megpörzött eredeti iratokat.

⁵⁶ Clavel nevetség tárgyává teszi ezt a korai eredetet és kijelenti a *Franco-juges* (frank bíróságok) maguk voltak azok, akik Charlemagnet [Nagy Károly], mint alapítójukat igényelték (*Histoire pittoresque*, p. 357)

⁵⁷ Lecouteulx de Canteleu, *Les Sectes et Sociétés Secrètes*, p. 100.

fogva felakasztják, és halni hagyják, majd kiteszik a levegő madarainak prédájául.

Aligha hihető, hogy a mai kőműves rituálékhoz való hasonlóság pusztán véletlen egybeesés lenne.⁵⁸ De ugyanakkor méltánytalan lenne ennek alapján a vehmgerichttől eredeztetni a szabadkőművességet. Világos, hogy mindkettő közös forrásból eredt — vagy a vehmgericht alapját adó régi pogány hagyományoktól, vagy pedig a templomosok rendszerétől. Az utóbbi két okból is valószínűbbnek látszik. Először, mert a vehmgericht módszerei hasonlíthatnak a merénylő eljárásokra, amire választ adna a templomos kapcsolat. Másodszor, mert a korabeli okmányok gyakran *Rose-Croix*⁵⁹ névvel illetik a titkos ítélőszékek tagjait. Minthogy a rózsakereszt fokozatról úgy tudni, hogy a templomosok hozták Európába, kapcsolatuk magyarázatul szolgálna erre és a tizenhetedik századi rózsakeresztesek nevére is, akik, elmondás szerint, szintén a templomos hagyományokat folytatták. Úgy tűnik tehát, hogy a templomosok és a rózsakeresztesek felfogása mindig közeli kapcsolatban állt. E tény egyáltalán nem meglepő, hiszen mindkettő közel-kelet hagyományainak egyazon forrásából származik.

Ezzel egy másik elméleti lehetőséghez jutunk arra vonatkozólag, hogy milyen csatornán keresztül jutottak Európába a keleti tantételek, főképp a kabalizmus, és kerültek be a szabadkőműves-ségbe. Merthogy be kell vallanunk, még mindig van egy akadálya a templomos utódlási elmélet elfogadásának. Nevezetesen, hogy bár a júdaista elem nem vezethető vissza régebbre mint a kereszt-hadjáratok, de az sem jelenthető ki teljes bizonyossággal, hogy az ezt követő három évszázadban alakult ki. Ami azt illeti, Anderson *Alkotmányának* 1723-as megjelenése előtt nincs határozott bizonyíték rá, hogy a Salamon-legenda bekerült volna a brit

---

⁵⁸ Walter Scott, vehmgerichtről szóló regénye, „*Anne of Geierstein*,” leírja, hogy a beavatottat figyelmeztették, a rábízott titkokat „*se hangosan, se suttogva ki ne mondja, se szavakba, se írásba ne foglalja, se kőbe vagy fába ne vésse, se le ne fesse, vagy bármi más módon tovább ne adja, sem közvetlenül, sem pedig példázattal vagy jelképesen.*” Ha ez tényleg így volt, az további hasonlatosságot állapít meg.

⁵⁹ Lombard de Langres: *Les Sociétés Secrètes en Allemagne*, 241. o. (1819); Lecouteulx de Canteleu: *Les Sectes et Sociétés Secrètes*, 99. o.

kőművesség szertartásába. Habár a legenda a középkori *compagnonnage*-ok általi ismerete régiségét látszik bizonyítani, mindig fennáll annak lehetősége, hogy a templomosoknál későbbi elmélyültek honosították meg. Egy további elmélet hívei szerint, a rózsakeresztesek voltak ezek az elmélyültek.

Rózsakeresztes Eredet

Francis Baconot tartják a szabadkőművesség egyik legkorábbi és legkiválóbb előfutárának. Amint már láttuk, Bacon elismerten rózsakeresztes volt és, hogy az általa ismert titkos filozófiai tanítétel közeli rokonságban állt a szabadkőművességgel, az világosan látható „*Új Atlantisz*” című könyvéből. A „*Salamon-ház Társaságának Bölcséire*” való hivatkozás nem lehet pusztán véletlen. Atlantisz, az állítólagosan Atlanti-Óceánban elsüllyedt legendás sziget, választása azt sugallja, hogy Bacon valamennyire ismerte az emberiség ősatyjaitól alászálló titkos hagyományt. Mint a mai író, Le Plongeon, ő is azt tartotta, hogy ezen ősatyák a nyugati féltekén éltek és az egyiptomi beavatottak elődei voltak. Le Plongeon azonban még nyugatabbra, a maják és Yucatan földjére teszi a hittitkok ősi székhelyét.⁶⁰

Bacon továbbá elmondja, hogy bizonyos zsidók tiszta formájában őrizték meg e hagyományt és bár elfogadták a Kabalát, elvetették annak keresztényellenes hajlamait. Tehát Bensalem e szigetén zsidók vannak, „*kiknek természete messze eltér a máshol élőkétől. Mert gyűlölik ugyan Krisztus nevét és velük született, titkos ellenszenvet éreznek azon népek iránt, kik között élnek, de ugyanakkor sok jó tulajdonsággal illetik Megváltónkat.*” De ezzel együtt azt is hiszik, „*hogy egy titkos Kabala által Mózes rendelte el Bensalem törvényeit, amit most használnak és amikor majd újra eljön a Messiás és Jeruzsálemben trónjára ül, Bensalem királya a lábánál fog ülni, míg a többi királyoknak távol kell maradniuk.*” Ez az idézet különösen fontos, mert megmutatja, hogy Bacon felismerte a Mózesstől eredő titkos hagyományok és a rabbik kiforgatott zsidó Kabalája közötti különbséget és azt, hogy teljesen tisztában volt vele, még a legjobb zsidók is hajlamosak a messiási álmaik javára fordítani az előbbit.

---

⁶⁰ Le Plongeon: *Sacred Mysteries among the Mayas and the Quiches*, (1886)

Mrs. Pott, aki *Francis Bacon and his Secret Society* című művében arra vállalkozik, hogy bizonyítsa, Bacon alapította a rózsakeresztes hitet és a szabadkőművességet, figyelmen kívül hagyja a titkos hagyomány teljes korábbi történelmét. Bacon nem a két titkostársaság alapjául szolgáló eszmék kigondolója, hanem örököse volt. Azon állítás pedig nyilvánvalóan képtelenség, hogy Bacon írta az angol nyelv legnagyobb drámáit és a *Chymical Marriage of Christian Rosenkreutz* című művet. Mindazonáltal szembeötlő Bacon rózsakeresztesek közötti hatása. Heydon *Voyage to the Land of the Rosicrucians* című könyve az *Új Atlantisz* puszta másolata.

Mrs. Pott úgy látszik azt képzeleli, hogy Bacon a szabadkőművesség alapítójává vagy tagjává való kikiáltásával valami nagy titkot leplez le, amit a szabadkőművesek rejtve akartak tartani. De miért akarna a mesterség megtagadni ilyen kiváló elődöt, vagy próbálná elleplezni a rendezhez fűződő kapcsolatát (ha egyáltalán volt ilyen)? Findel őszintén vallja, hogy az *Új Atlantisz* félreérthetetlenül utal a szabadkőművességre és azt, hogy Bacon hozzájárult végső átalakulásához.⁶¹ Ezen átalakulás kétségtelenül főként a későbbi angol rózsakereszteseknek köszönhető. A titkos hagyomány korábbi történelmének figyelmen kívül hagyását mutatja tehát azon indítvány, hogy a rózsakeresztesek voltak a szabadkőművesség elindítói. A rózsakeresztesesség nem a kezdet, hanem csak szem volt a hosszú láncban, ami sokkal régebbi titkos társulásokhoz kapcsolja a szabadkőművességet. A két rend közötti hasonlóság persze nem tagadható. Yarker írja: „*Négyzetes templom volt a rózsakeresztesek jelképes rajzolata, amihez hét lépcső vezetett... ugyanakkor megtaláljuk náluk Hermész két oszlopát, az ötágú csillagot, a napot és a holdat, az iránytűt, a derékszöveget és a háromszöveget.*” Yarker továbbá megállapítja, hogy „*még Wren is többé-kevésbé a hermészi tanok követője volt és ha teljes névsorunk lenne a szabadkőművesekről és a rózsakeresztesekről, bizonyára meglepődnénk, hogy mennyien tartoztak mindkét szervezetbe.*”⁶²

---

⁶¹ Findel: *History of Freemasonry*, 131, 132. o.

⁶² Yarker: *The Arcane Schools*, 216, 431. o.

Bühle professzor szenvedélyesen állapítja meg, hogy „*a szabadkőművesség nem több és nem kevesebb, mint a rózsakereszteség azok általi módosítása, akik Angliába átültették.*” Az 1728-as, híres *Cyclopædiát* megjelentető Chambers kijelenti: „*A szabadkőművesség egyes ellenfelei a rózsakeresztesek egyik ágává, vagy jobban mondva, rózsakeresztesekké akarnák tenni a szabadkőművesek mai virágzó társaságát, mely csak új nevet vagy kapcsolatot vett volna fel, nevezetesen, az építést. Az bizonyos, hogy vannak olyan szabadkőművesek, akik a rózsakeresztesek minden jellemzőjét magukon viselik.*”

Azonban a szabadkőművesség és a rózsakeresztesek viszonya semmivel sem kevésbé vitatott mint a szabadkőművességé és a templomosoké.

Dr. Mackey hevesen vitatja ezt az elméletet. Azt írja: „*Amint e rövid történelem mutatja, a rózsakereszteseknek semmiféle kapcsolatuk nem volt a kőműves testületekkel. E tényt mellőzván, Barruel, legrosszindulatúbb gyalázonk, a maga szokásos hamis beállításával megkísérelte a két intézmény azonossá tételét.*”⁶³ De, az említett „*rövid történelem*” semmi ilyet nem mutat és a Barruelre vonatkozó megjegyzésből kitűnik melyik oldalon található a „*hamis beállítás.*” Azonban érdemes rámutatni, hogy egyes kőműves írók könnyen megsemmisíthetőnek tartják a rózsakeresztesekkel való kapcsolat elméletét. A testület így már kevésbé tűnik ártatlannak mint korábban gondoltuk. Waite is legalább ennyire foglalkozik annak bizonyításával, hogy „*nincs nyomon követhető kapcsolat a kőművesség és a rózsakeresztesek között*” és bemutatja, hogy a szabadkőművesség soha nem volt tanult társaság és soha nem állította, hogy „*legmagasabb fokú alkímiai vagy mágiai titkai vagy gyógyítási ismeretei lettek volna.*”⁶⁴

Az igazság valahol e két ellentétes vélemény között lehet. A szabadkőművesek láthatóan nem egyszerűen a rózsakeresztesek közvetlen utódai, amint ez Waite szavaiból is kitűnik, hanem inkább csak átvették rendszerük és jelképeik egy részét, amit azután saját céljaikhoz alakítottak. Megcáfolhatatlan tény, hogy az angol szabadkőművesek és a rózsakeresztesek névsorában olyan sze-

---

⁶³ *Lexicon of Freemasonry*, 298. o.

⁶⁴ Waite: *The Real History of the Rosicrucians*, 403.o.

mélyek neveit találjuk, akik mindkét szervezetnek tagjai voltak. És ezek közül is kettő különösen sokat tett az angol szabadkőművesség megalakításáért.

Robert Fludd volt e két személy egyike. Waite úgy írt róla, mint „*a rózsakeresztes irodalom központi alakja, ... szellemi óriás, ... roppant műveltségű és emelkedett szellemű ember, aki, írásaiból ítélve, rendkívüli személyes komolysággal bírt. Ennamoser úgy jellemzi, mint Paracelsus egyik legkiemelkedőbb követőjét.*”⁶⁵ Yarker még hozzáteszi: „*1630-ban azt látjuk, hogy Fludd volt az építészeti nyelvezetet használó rózsakeresztesek vezetője és bizonyíték van rá, hogy a társaság két fokozatra oszlott. A Londoni kőműves társaság » Mr. fflood által előterjesztett « szabályzatából pedig arra következtethetünk, hogy már 1620 előtt szabadkőműves volt.*”⁶⁶

Még fontosabb láncszem volt az 1617-ben született Elias Ashmole, a régész, csillagkutató és alkimista, az oxfordi Ashmolean Museum alapítója. Mint bevallottan rózsakeresztes — és amint láttuk szabadkőműves is —, Ashmole nagy lendülettel dolgozott a mesterség újjáalakításában. Úgy mondják, tökéletesítette szervezetét és további rejtélyes jelképeket vezetett be. Ragon szerint ő volt, aki a jelenlegi három mesterségbeli fokozat — bejegyzett tanonc, szaktárs, kőművesmester — szertartását megszerkesztette. Ezt vette át 1717-ben a Nagy Páholy. Honnan származtak ezek az új gondolatok, ha nem a rózsakeresztesektől? Merthogy Ragon azt is tudatja, hogy Ashmole szabadkőművessé avatásának évében a rózsakeresztesek is a kőműves terem ugyanazon helységében tartották ülésüket!⁶⁷

---

⁶⁵ Waite: *The Real History of the Rosicrucians*, 283. o.

⁶⁶ Yarker: *The Arcane Schools*, 430. o.

⁶⁷ „*Yarker megállapítja Elias Ashmole-ról, hogy 1686 körül » a mesterségbeli kőművesség és a rózsakeresztesek vezető szelleme volt « és azon a véleményen van, hogy naplójából látható, » 1682-ben mindkét társulat bomlásnak indult «. Hozzáteszi még: » Nyilvánvaló tehát, hogy a rózsakeresztesek... épp kéznél levőnek találták a gyakorlati céheket és átültették beléjük saját hititikaikat... ugyanakkor, ettől az időtől kezdődően a rózsakeresztesesség fokozatosan eltűnik, miközben a szabadkőművesség életre kel és magával viszi annak minden korábbi ismeretét.» *Speculative Freemasonry, an Historical Lecture*, 1883. március 31, 9. o. Gould: *History of Freemasonry* II.138.*

Hogy mondhatnánk akkor, hogy „*nincs nyomon követhető kapcsolat a szabadkőművesség és a rózsakeresztesek között*”? És miért lenne „*rosszindulatú gyalázkodás*” a két társaság kapcsolatba hozása? Nem azt akarom mondani, hogy olyan rózsakeresztesek, mint Fludd és Ashmole, mágikus elemeket telepítettek a szabadkőművességbe, hanem csupán azt, hogy ők vitték bele a rózsakeresztes szervezetet és jelképeket, meg bizonyos fokú rejtett tanítást. Következésképpen tagadhatatlan, hogy a rózsakeresztesek jelentős láncszemet képeznek a titkos hagyományok öröklődési vonalában.

Tizenhetedik Századi Rabbik

Van azonban egy harmadik csatorna is, melyen keresztül a júdaista legendák a mesterségbe kerülhettek. Nevezetesen a tizenhetedik századi rabbik. Bernard Lazare, a zsidó író kijelentette, hogy „*zsidók álltak a szabadkőművesség bölcsője körül*.”⁶⁸ Ha a Nagy Páholy 1717-es megalapításának előzményeire alkalmazzuk e kijelentést, mindenképpen bizonyosságra nyer a tényekben. Állítás szerint egy amszterdami zsidó, Jacob Jehuda Leon Templo, Cromwell barátjának, a kabalista Manasseh Ben Israelnek egyik társa tervezte, a megelőző században, a Nagy Páholyáltal használatba vett címet.⁶⁹ Lucien Wolf azt írja, hogy Templonak „*rög-eszméje volt Salamon temploma és a pusztaság imaháza. Mindkét épületről óriási modellt készítettett*.”⁷⁰ Ezeket kiállította Londonban, ahol 1675-ben és azt megelőzően járt. Nem indokolatlan azt feltételezni, hogy a látogatás és a kiállítás új lökést adott a szabadkőműveseknek, akik negyven év elmúltával a kőműves rituálékát megszerkesztették. Mindenesetre, az angol Nagy Páholymai is használatos címere kétség nélkül zsidó eredetű.

Lucien Wolf elmondja:

„*A címer teljes egészében zsidó jelképekből áll és megkísérlti címertani formában bemutatni a cherubok (kisan-gyalok) különböző alakjait, ahogy Ezékiel második jele-*

---

⁶⁸ *L'Antisémitisme*, 339. o.

⁶⁹ *Jewish Encyclopædia*, Leon és Menasseh ben Israel cikk.

⁷⁰ *Transactions of the Jewish Historical Society of England*, Lucien Wolf cikke az angol-zsidó címerekről, II. 157. o.

nésében előtűntek — ökör, ember, oroszlán és sas —, tehát a héber jelképrendszer legfelsőbb és legrejtettebb birodalmába tartozik”⁷¹

Más szavakkal, e látomás, amit a zsidók *Mercaba* néven ismernek,⁷² a Kabala része, amely sajátos értelmezést ad mindegyik alaknak, ami által a beavatatlanok számára érthetetlen, rejtett jelentéssel bír.⁷³ A kőműves címer tehát teljes egészében kabalai jelentésű. A mesterségbeli kőművesség diplomáinak pecsétje úgyszintén. Ebben egy másik kabalai alak, az egybe öntött férfi és nő látható.⁷⁴

Összegezvén tehát a ma szabadkőművesség néven ismert testület eredetét, elmondhatjuk, hogy több forrása volt. A *Masonic Cyclopædia* által felsorolt tizenkét lehetséges eredből bizonyára mindegyik hozzájárult létrejöttéhez. A gyakorlati kőművességnek a Római Kollégium és a középkori mesterségbeli kőművesek lehettek az elődei, míg az elméleti kőművesség az ősatyák és a pogányok hittitkaiból származhatott. A zsidó Kabala az egyedüli el nem tagadható forrás. De, hogy a Római Kollégiumon, a *compagnonnage*-okon, a templomosokon, a rózsakereszteseken vagy a tizenhetedik és tizennyolcadik századi zsidókon keresztül jutott-e az országba, azt csak találgatni lehet. Az tény, hogy amikor 1717-ben megszerkesztették a kőművesség alkotmányát és szertartását, bár bizonyos ókori egyiptomi és püthagoraszi tanok egyes töredékeit megtartották, a titkos hagyomány júdaista változata volt az, amit a Nagy Páholy alapítói szervezték építőköveiként használtak.

---

⁷¹ *Transactions of the Jewish Historical Society of England*, II. 156. o.

⁷² Zohar, *Jethro* tanulmány, 70b fólió, III. 311. o.

⁷³ Zohar, *Bereschith* tanulmány, 18b fólió, I. 115. o.

⁷⁴ U. o., 116. o. „*A férfi alak mindig egybe olvasztott férfit és nőt jelent.*”

6. NAGY PÁHOLY KORSZAK

Bármi is volt a ma szabadkőművességként ismert rend eredete, annyi világos, hogy a londoni Nagy Páholy alatti újjászervezést megelőző század folyamán a rózsakeresztesek bocsájtották előre az embereket közös célért összekapcsoló, keleti rejtett tanokra alapuló, titkos rendszert. De vajon használta-e más testület is e titkos rendszert? Könnyen elképzelhető, hogy e nagy jelentőségű, tizenhetedik évszázadban, amikor minden világnézet egymás ellen szövetekezett — lutheránusok a pápaság ellen, katolikusok a protestánsok ellen, a köztársaságiak Cromwell mellett, a királypártiak a Stuartok visszaállításáért, a királypártiak egymás ellen a különböző házakért —, efféle szervezet, mely lehetővé tette a titkos tevékenységet és láthatatlanul óriási tömegeket hozott mozgásba, bármely párt számára felbecsülhetetlen értékűnek bizonyulhatott.

Európa egyes kőműves írói szerint a rózsakeresztesek által a pápisták ellen felhasznált szervezetet a jezsuiták is igénybe vették, de épp ellenkező célra. A hessei herceg Lecouteulx de Canteleu által kiadott kézírataiban kimondatik, hogy 1714-ben a jezsuiták felhasználták a rózsakeresztesek hittitkait. Mirabeau szintén azt mondja, hogy

„a jezsuiták hasznot húztak I. Károly belső gondoljaiból és megszerezték maguknak a rózsakereszt kőművesek — kik valójában a régi templomos rend titkos megörökítői voltak — jelképeit, jelbeszédeit és kárpitjait. Ez látható abból, hogy milyen észlelhetetlen újításokkal sikerült a templomosok útmutatásait saját kátéjukkal helyettesíteniük.”¹

Más európai írók megállapítják, hogy Cromwell, a katolikus egyház fő ellenfele, „a kőműves hittitkok magas fokú beavatottja volt” és saját hatalomra jutására használta fel a testületet.² De azt is megtudhatjuk, hogy a leveller-ök túl tettek rajta. E szekta, melynek neve, (víz)szintezők, kőműves behatást sugall, a derék-

---

¹ *Histoire de la Monarchie Prussienne*, VI. 76.

² Lecouteulx de Canteleu, id. mű., 105. o.

szögű vonalzó és az iránytűt tette jelképévé³ és valódi egyenlőséget követelven, veszélyeztette a bitorló hatalmát. Elias Ashmole, a rózsakeresztes királypárti, állítólag Cromwell ellen fordította a kőműves szervezetet, így a tizenhetedik század vége felé a rend a Stuart ügy oldalára állt.⁴

De mindez csupán feltételezés és egyetlen közismert tény sem támasztja alá. Eliphaz Lévi szerint tudatlanságból ered és önmagát cáfolja a jezsuiták elleni vád, hogy a rózsakeresztesek testületét használták fel politikai áskálódásra. Az azonban figyelmet érdemel, hogy főként Németországból és az Illuminátitól indult az ilyen vád. A hessei herceg a *Szigorú Szertartás* tagja volt, Mirabeau pedig az Illuminátié. Aligha tagadható, hogy a tizenhetedik században bizonyos jezsuiták részt vettek a politikai ármánykodásokban, de számomra bizonyíthatatlannak tűnik, hogy titkos vagy kőműves társaságot vettek volna igénybe.

Ami Cromwellt illeti, egyedül Manasseh ben Israellel fenntartott barátsága teszi valószínűvé a szabadkőművességgel való viszonyát. Ha tehát a tizenhetedik században az amszterdami zsidók voltak a szabadkőművesek indítatói, nem lehetetlen, hogy Cromwell volt az a csatorna, amin keresztül e befolyás először hatotta át őket.

A Stuartokat illetően azonban szilárd talajon állunk a szabadkőművessegre vonatkozólag. Az bizonyos, hogy a tizenhetedik század végén a páholyok királypártiak voltak és okkal lehet, hogy amikor az 1688-as forradalom kettéosztotta ügyüket, a II. Jakabbal Franciaországba menekült jakobinusok magukkal vitték a szabadkőművességet.⁵ A franciák segítségével páholyokat hoztak létre, melyekben, elmondás szerint, a Stuartok ügyének előmozdítására alkalmazták a kőműves rítusokat és jelképeket. Ekképpen, Nagy Britannia jelölte az ígért földjét, London Jeruzsálemet, Hiram meggyilkolása pedig első Károly kivégzését.⁶

---

³ U. o., 106.o. Lombard de Langres: *Les Sociétés Secrètes en Allemagne*, 67. o.

⁴ Dillon: *The War of Anti-Christ with the Church and Christian Civilization*, 24. o.

⁵ Paton: *The Origin of Freemasonry: the 1717 Theory Exploded*, 34. o.

⁶ Canteleu, id. mű., 107. o. Robison: *Proofs of Conspiracy*, 27.o. Dillon, id. mű., 24. o. Mackey: *Lexicon of Freemasonry*, 148. o.

Ezzel egy időben, az angliai szabadkőművesség nem tartott ki a Stuart-ügy mellett, mint Elias Ashmole égisze alatt, és 1717-re átállt a hannoveriek oldalára.

E dátumtól kezdődik a mai szervezet hivatalos történelme. Ez idáig minden csak szórványos okmányokra alapozódik, melyeknek hitelessége gyakorta kétségbe vonható és nem szolgálnak folyamatos történelemmel. 1717 az első időpont, amikor a szabadkőművesség szilárd alapokra kerül, s ennek során alapvető változáson megy keresztül. Eddig látszólag megtartotta a gyakorlati elemet, de a most lejátszódott átalakulásban ez teljesen eltűnt és az egész rend közép és felső fokozatú, elméleti testületté szerveződött. 1716-ban zajlott le a már 1703-ban javallott palota forradalom, amikor a négy londoni szabadkőműves páholy találkozóra gyűlt a Covent Garden-i Charles utcában lévő, Apple Tree Tavern-ben (Almafa Fogadó) és „*a legidősebb kőműves mestert (lévén ő a páholymester) ültetvén az elnöki székbe, kellő hivatalossággal pro tempore (ideiglenes) nagy páholyá alakította magát.*” A következő évben, Keresztelő Szent-János napján(június 24.) éves gyűlést és lakomát tartottak a St. Paul's Churchyardbeli Goose és Gridiron-ban, ahol Antony Sayer-t választották nagymesterré és felruházták a hivatal minden jelvényével.⁷

A fenti beszámolóból világos, hogy 1717-re már az elméleti elem befolyásolta a páholyokat, különben gyakorlati kőművesek is részt vettek volna az ügyvitelben és hangot adtak volna véleményüknek, hogy a társaság teljesen olyan emberek kezébe kerüljön-e, akik egyáltalán nem kötődnek a mesterséghez. Azonban ilyesmi nem volt és az új mozgalom vezetői láthatóan a középosztályba tartoztak és ettől kezdve sem a kőművesek, sem az építészek nem játszottak jelentős szerepet a szabadkőművességben.

A hivatalos történelem azonban még csak meg sem kíséri, hogy megvilágítsa e döntés okát. Mire fel döntöttek úgy a londoni szabadkőművesek — e ponton akár teljesen, akár csak félig-meddig elmélkedők — hogy egyszeriben Nagy Páholyt hozzanak létre és alkotmányt és szertartást szerkesszenek? Világos, hogy

---

⁷ Preston: *Illustration of Masonry*, 209. o. Paton: *The Origin of Free-masonry*, 12.o.

valamilyen előállt helyzet készítette őket e fontos lépésre. Véleményem szerint a következő történhetett.

Amint láthattuk, a szabadkőművesség bármely ügyre felhasználható volt és nemcsak hogy mindenféle ármánykodók éltek vele, de közönséges vigadózó csoportok is, „*az üvegnék vidám testvérei*”, kik kőműves mintára szervezték meg társaságaikat.⁸ De, a Goose és Gridironban (Liba és Sütőrostély) vacsorára gyűlt becsületes londoni polgárok láthatóan nem ármánykodók, királypárti vagy republikánus szövetkezők, katolikus vagy lutheránus megszállottak, alkimisták, varázslók avagy tivornyázók voltak. Ha volt is politikai beállítottságuk, semmiképpen sem a Stuartokat támogatták. Épp ellenkezőleg, általában a hannoveriek pártján álltak. Dr. Bussell odáig megy, hogy kijelenti, a Nagy Páholya hannoveri-ház támogatására jött létre.⁹ Talán közelebb áll az igazsághoz ha azt mondjuk, még ha a hannoveriek oldalán álltak is, az azért volt, mert alkotmánypártiak voltak és nem kívánták megbolygatni a kialakult rendet. Egyszóval, egyszerűen békés emberek voltak, kik véget akartak vetni a széthúzásnak és amikor látták, hogy viszály szítására használják a kőművesség testületét, elhatározták, hogy kiragadják szervezetüket az ármánykodók kezéből és visszahelyezik eredeti, testvéri jellegébe, bár most már nem gyakorló kőművesek egyesülete lett, hanem minden osztályból és foglalkozásból való embereké. A londoni Nagy Páholy és a szertartás meg az alapszabály beiktatásától azt várták, hogy megakadályozza jelek és jelképek megrontását és szilárd alapra helyezi a rendet.

Nicolai szerint már Sir Christopher Wren nagymestersége alatt is ezen határozott cél ösztönözte az angol szabadkőművességet: „*Ettől az időszaktól a II. Károly uralkodása alatti rettenetes*

---

⁸ *Ars Quatuor Coronatorum*, XXV. 31. o. Lásd még eze együttélő kőműves társaságok néhányáról szóló beszámolót az „*An Apollinaric Summons*.” című cikkben.

⁹ *Religious Thought and Heresy in the Middle Ages*, 373. o. Egy ’volt nagymester’ az *English Review* 1922 augusztusi száma „*The Crisis in Freemasonry*” (*A szabadkőművesség cálsága*) című cikkében hasonló nézetet vall. „*Igaz, ... hogy a Craft Lodge of England [Anglia Céhes Páholya] eredetileg hanniveri klub volt, mint ahogy a skót páholyok jakobiánus klubok voltak.*”

vallásos gyűlölet mérséklése volt fő célja és az, hogy a vallási, társadalmi és érdekellentétekből eredő ellenségesség lehető legnagyobb csökkentése által megpróbáljon létrehozni valamiféle egyetértést vagy együttműködést.” A hessei herceg tizennyolcadik századi kézirata megjegyzi, hogy 1717-ben „Angliában átalakították és politikai hajlamaitól megtisztították a szabadkőművesség hittitkait.”

A mesterségbeli kőművesség a vallás kérdésében is ilyen, pártokon kívüli magatartást vett fel. A Dr. Anderson által 1723-ban készített első alkotmány a következő paragrafust tartalmazta:

isten és vallás kérdésében. Szolgálata arra kötelezi a kőművest, hogy betartsa az erkölcs törvényét és ha jól megérti a mesterséget, soha nem lesz ostoba istentagadó, sem pedig vallástalan kicsapongó. Habár a korábbi időkben a kőműveseket minden országban, az ország vagy nemzet vallásának követésére kötelezték, ma már sokkal ajánlatosabbnak tartják, hogy csupán arra kötelezzék őket, hogy a minden ember által elfogadott vallás követői legyenek, rájuk hagyván egyéni elgondolásaikat. Mármint, hogy legyenek becsületes és őszinte emberek, bármely felekezethez vagy meggyőződéshez tartozzanak is. Ezáltal a kőművesség az egység központjává és a megbékélés eszközévé válik, amin keresztül igaz barátság jön létre olyan személyek között, kik egyébként örök távolságra voltak egymástól.

A „minden ember által elfogadott vallás” kifejezést cenzúrázták a katolikus írók, mert szerintük a kereszténység egyetemes vallással való helyettesítését hirdeti. Azonban nem szükségszerűen van így. Az elgondolás nyilván az volt, hogy minden ember tartsa magát a jó és rossz összes vallás által elfogadott törvényéhez. A mesterségbeli kőművesség tehát deistának tekintendő, de nem a szó általánosan elfogadott értelmében, ami a keresztény tanok megtagadását feltételezi. Ha a szabadkőművesség deista¹⁰ volt, elképzelhető-e, hogy valamiféle kapcsolat állt fenn a Nagy

---

¹⁰ Nem kinyilatkoztatás általi, személyes Istenben hívó, vagy abban, hogy a teremtetés óta Isten nem törődik a világgal.

Páholyalapítói és a deista iskola — Toland, Bolingbroke, Woolston, Hume és mások — között, mely pontosan ebben az időben virágzott? Felfedezhető-e valamiféle esetleges hasonlóság a rend szervezete és Toland 1720-ban megjelent *Pantheisticon*-jában leírt Sodaliták között? Azonban ennek semmiféle nyomát nem találtam. A Nagy Páholylegfontosabb alapítói egyházi személyiségek voltak és templomukban mindketten a keresztény tanokat prédikálták.¹¹ Következésképpen joggal feltételezhető, hogy újjá szervezésének idején a szabadkőművesség csak annyiban volt deista, hogy az Istenben való hit közös alapján hívta fel az embereket találkozásra. Mi több, egyes korai angol szertartások kifejezetten keresztény elemeket tartalmaztak. Mind a *Jachin and Boaz*-ban(1762), mind pedig a *Hiram or the Grand Master key to the Door of both Antient and Modern Freemasonry by a Member of the Royal Arch*-ban(1766) Krisztus nevével végződő imádságokat találunk. Jóval később, a szabadgondolkodású nagymester, Sussex herceg, 1813-ban teljesen deista kitételekkel váltotta fel ezeket a szakaszokat.

Azonban ártalmatlan jellegétől függetlenül, pusztán titokzatosága miatt, a szabadkőművesség hamarosan aggodalmat keltett a köztudatban. Már az 1724-ben megjelent *The Grand Mystery of the Freemasons Discovered* című könyv is haragos visszautasításokat váltott ki a mesterségből¹² és amikor Franciaországban rendeletet hoztak a szervezet ellen, *Jachin* aláírású levél jelent meg *The Gentleman's Magazine*-ban, kijelentvén, „a nemcsak Franciaországban, de Hollandiában is betiltott szabadkőművesek veszélyes emberek”:

---

¹¹ Az aberdeeni születésű Dr. Anderson a Swallow utcai presbiteriánus templomban volt pap, a francia protestáns származású, Angliában felszentelt Dr. Desaguliers pedig 1717-ben I. György előtt tartott előadást és egyházi javadalmat kapott tőle Norfolkban.

¹² *The Free Mason's Vindication, being an answer to a scandalous libel entitled (sic) The Grand Mystery of the Free Masons discover'd, etc.* (Dublin, 1725). Érdekes, hogy ez a válasz megtalálható British Museum-ban (Press mark 8145, h.I.44), de nem magában a könyvben. Mégis Mr. Waite úgy gondolja, hogy kellőképpen fontos ahhoz, hogy a „*Rend Időrendje*” címen az *Encyclopaedia of Freemasonry* kötetbe foglalja, I. 335.

Egy kormánynak sem szabadna eltűrnie ilyen alattomos szervezetet, amiben a testvéri szeretet és felebarátság leple alatt állam ellenes szervezkedés folytatható.

A templomos hagyományt nyilvánvalóan nem ismerő író továbbá megjegyzi, hogy nem a kivont karddal ajtóba állított őr „*a rend katonai mivoltának egyetlen jele.*” Azt állítja, hogy a nagymester cím máltai lovagoktól átvett utánzás. Emellett, pápista összeesküvést szimatol:

*Nemcsak törököket, zsidókat, hitetleneket, de még jakabistákat, (Vilmosra és Máriára) fel nem esküdteket és pápistákat is felvesznek... hogyan lehetünk bizonyosak abban, hogy csakis jó szándékú személyeket avatnak be minden hittitkukba? Nem haboznak elismerni, hogy különbség van a tanonc és a nagymester között és kit tudja nincs-e magasabb, kabalista fokozatuk is, amely teljesen magának tartja a nagy titkot?*¹³

Később Franciaországban Pérau abbé tette közzé szabadkőművességről szóló értekezéseit: *Le Secret des Francs-Maçons* (1742), *L'Ordre des Francs-Maçons trahi et le Secret des Mopses révélé* (1745), *Les Francs-Maçons écrasés* (1746).¹⁴ 1761 táján egy másik angol író, állítólag szabadkőműves, váltotta ki kirohanások özönét, amikor Jachin és Boaz név alatt megjelentette a mesterségbeli fokozatok szertartását.¹⁵

---

¹³ *Gentleman's Magazine*, 1737 április.

¹⁴ Az időpontokat a *A.Q.C.*, XXXII. Part I. pp. 11, 12, és a *Deschamps Les Sociétés Secrètes et la Société*, III. 29 adja meg. A *A.Q.C.*-beli cikk szerzője látszólag nem ismeri fel a második munka, a *L'Ordre des Francs-Maçons trahi* szerzőjét; de a könyv xxix. oldalán Abbé Pérau kézjegye jelenik meg szabadkőműves rejtjelzésben amely a szabadkőműves LUX szóból származik. Ez a kódjel, természetesen, ma már jól ismert. Clavel: *Histoire pittoresque* 73. oldalán található.

¹⁵ A British Museum nem rendelkezik ennek a munkának 1797-et megelőző kiadásával, de az első kiadásnak legalább harmincöt évvel korábban kellett megjelennie, minthogy *A Free Mason's Answer to the suspected Author of... Jachin and Boaz* melynek egy példánya megtalálható a British Museum-ban (Press mark 112, d. 41), 1762-es évszámot viseli. Ez a könyv a következő Shakespeare idézetet viseli a címlapján:

„*Oh, that Heaven would put in every honest Hand a Whip*

Be kell vallanunk, hogy egyik párt sem került ki jó színben mind e vitából. A katolikusok és protestánsok egyformán gúnyolódást és felelőtlen vádaskodást engedtek meg maguknak a szabadkőművesekkel szemben. A szabadkőművesek pedig távolról sem testvéri szeretettel vágtak vissza.¹⁶ De megint csak emlékeznünk kell rá, hogy ezek az emberek koruk termékei voltak — egy kor, mely Hogarth szemeivel nézve nem tűnik különösebben finomnak. Amikor kőműves írásokban a rend üldöztetéséről olvassunk, emlékeznünk kell rá, hogy a támadás nem volt egyoldalú. A korszak francia szabadkőművesei maguk között is megoszlottak és legalább annyira gyanakodtak egymásra, mint a renden kívüliek rájuk. A kőművesség franciaországi betiltását követő évek a rend újabb kori történelmének legfontosabb fejleményét hozták magukkal: további fokozatok bevezetését.

Felsőbb Fokozatok

A további fokozatok eredete és sugallata nem kevesebb vitát váltott ki kőműves körökben mint maga a rend eredete. Tudni kell, hogy a mesterségbeli, avagy kék kőművesség felosztása, mármint az első három fokozat — bejegyzett tanonc, szaktárs, kőművesmester —, melynek történetét nyomon követni próbáltam, volt a Nagy Páholy által 1717-es alapításakor elismert egyedi fokozati rend és még ma is ez minden fajta kőművesség alapja. Erre az alapra emelték valamikor 1740 és 1743 között a fenséges boltív fokozatot és a ma Skót Rítusként vagy Ősi és El-

---

To lash the Rascal naked through the World.”

¹⁶ A *Jachin and Boaz* szerzője az 1797-es kiadásban azt állítja, hogy munkájára válaszként a következőket kapta „...néhány névtelen levelet, amelyek a leghitványabb becsmérlést és sértően gúnyolódást tartalmaztak, sőt, mi több, egyesek egészen addig elmentek, hogy a személyét fenyegették. Kéri valamennyi felbőszült hittestvérének a pártfogását, akiknek meg kell mutatniuk a jövőben a képességeiket, hogy a ők olyannyira kedvesek lesznek hogy kifizetik leveleik postaköltségét merthogy semmi ok sem lehet arra hogy neki fel kellene hagynia az ő bántalmazásával és befizetni a dudást az alkuba. Bizonyára valami rendkívülinek kell lennie ebben a könyvben, valami melyet képtelenek megemészteni, hogy így felkelti ezeknek a forrófejű kőműves-xablán lévő köznemességnek a haragját és a felindulását.” Az egyik levél, amelyet kapott így nevezi őt: *“a Scandalous Stinking Pow Catt (sic).”* (botrányos büzlő ‘bumm-csatt’)

fogadott Rítusként ismert felsőbb fokozatok sorának első lépcsőjét. E felépítmény elfogadása vagy elutasítása mindig heves vitát váltott ki a kőművesek között. Az egyik oldal azt állította, csakis a mesterségbeli kőművesség az igazi kőművesség, míg a másik oldal amellet kardoskodott, hogy egyedül a felső fokokban található meg a kőművesség valódi célja. A fenséges boltív köré összpontosuló ezen vita volt az, ami a tizennyolcadik század közepén ősi és modern táborra szakította a kőművességet. Az ősiek kijelentették, hogy a fenséges boltív „*a szabadkőművesség gyökere, szíve és veleje.*”¹⁷ A modernnek mindezt elvetették. Habár az ősiek 1756-tól használták, a Nagy Páholy 1792-ben határozottan elutasította ezt a fokozatot¹⁸ és csak 1813-ban került hivatalosan az angol szabadkőművességbe.

A fenséges boltív fokozat — amiről mindazonáltal azt tartják, hogy magvában már az 1723-as alkotmánykönyvben is benne volt¹⁹ — szintiszta júdaizmus. Izraelt dicsőíti és a második templom építéséről emlékezik meg. Valószínűnek látszik, hogy a zsidó Kabalából vették. A *Gentleman's Magazine*, előbb említett mondatáról — „*és ki tudja nincs-e magasabb, kakalista fokozatuk is, amely teljesen magának tartja a nagy titkot?*” — Yarker megjegyzi: „*Úgy tűnik mintha a fenséges boltív fokozatra célozna.*”²⁰ Máshol elmondja, hogy „*a fenséges boltívnek — amikor még megvolt a három fátyla — egy kabalista zsidó 1740 körüli munkájának kellett lennie, még ha csak útmutatás alakjában is, és ettől az időtől számíthatunk rá, hogy Anderson rendszerére épített titkos hagyománnyal találkozunk.*”²¹

Waite azt írja ugyanerről az évről, hogy „fenséges boltív egy vándor terjesztője Írországban népszerűsítette, azt állítván, hogy Yorkban és Londonban már használják”.²² 1744-ben egy bizo-

---

¹⁷ *A.Q.C.*, XXXII. Part I. 34. o.

¹⁸ U. o.

¹⁹ U. o., 15.o. Mackey szintén úgy véli, hogy R.A.-t 1740-ben vezették be, de ezt az időpontot megelőzően a Mester fokozat részét képezte. (*Lexicon of Freemasonry*, p. 299).

²⁰ Yarker: *The Arcane Schools*, 437. o.

²¹ Yarker ismerteti Mr. Waite's book *The Secret Tradition in Freemasonry* könyvét: *The Equinox*, Vol. I. No. 7. p. 414.

²² *Encyclopædia of Freemasonry*, II. 56.

zadás miatt kivégeztek. Több más jakabistával együtt, ő alapította meg 1725-ben a párizsi Nagy Páholyt, aminek nagymestere lett.

Senki sem vitatja a párizsi páholy jakabista jellegét. Gould elmondja, hogy „*Lord Derwentwater társa volt Chevalier Maske-line és Squire Heguerty és mások, mind Stuart-pártiak.*”²⁵ Azonban vitatja azt a feltevést, hogy a szabadkőművességet a Stuart-ügy előmozdítására használták. Szerinte ez rosszindulatú rágalom. Ez mindenképpen méltatlan. A párizsi Nagy Páholy alapítói nem tartoztak a londoni Nagy Páholyhoz, attól nem is volt meghatalmazásuk,²⁶ hanem még annak megalapítása előtt vitték magukkal Franciaországba szabadkőművességüket. Következésképpen nem vonatkozott rájuk szabályzata. Anderson alkotmányának megjelenéséig nem volt lefektetve, hogy a páholyoknak politikamentesnek kell lenniük. Régebben a szabadkőművesség mindig királypárti volt, amint ezt a korábbi szabály is mutatja: „*a tagok legyenek a király hű alattvalói!*” Ha Jakab-Edvárd hívei, személyben jogos királyukat látták, úgy érezhették, helyes célra használják a szabadkőművességet amikor ügyük érdekében alkalmazzák. Így tehát, bár helyeseljük, hogy a londoni kőművesek a szabadkőművesség politikamentessé tétele mellett döntöttek, nem ítélnéljük el jakabistákat azért, mert nem vetették alá magukat olyan szabályzatnak, aminek lefektetésében nem vettek részt, és mert saját felfogásuk szerinti páholyt alapítottak.

Sajnos azonban, amint az túl gyakran megesik, a teljesen tiszteleltre méltó céllal titkos szövetséget alakító emberekkel, soraik közé másfajta szervezet emberei épültek. Egy korábbi fejezetben már említettük, hogy az *Ordre du Temple* okmányai szerint a templomosok szervezete soha sem szűnt meg és Jacques du

---

Freemasonry-ban, mint James Radcliffe. Azonban volt harmadik Earl neve, akit 1716-ban lefejeztek.

²⁵ Gould, op. cit. III. 138. „*The founders were all of them Britons.*” *A.Q.C.*, XXXII. Part I. p. 6.

²⁶ „*Amennyiben az angolul bevéselt listánkhoz fordulunk, azt találjuk, hogy bármelyik páholy (vagy páholyok) amely már 1725-ben Párizsban létezhetett nem lehetett bejegyzett, merthogy az első Francia Páholy a sorunkban 1730-32-től szerepel a listán... Valószínűnek tűnhet ... hogy a Derwentwater Páholy ... nem hivatalos páholy volt és nem kért elismerést egészen 1732-ig.*” — Gould, *History of Freemasonry*, I. 138.

Molaytól az 1792ben kivégzett Cossé-Brissac hercegig megszakítás nélkül követték egymást nagymesterei. Ennek értelmében, Fülöp, Orléans-i herceg, későbbi régens volt az 1705-ben kinevezett nagymester. Waite-nek az a véleménye, hogy mindez tizennyolcadik századi kitalálmány és, hogy a Larmenius Oklevél is ekkor készült, bár csak 1811-ben hozta nyilvánosságra a Fabrè Palaprat vezetése alatt újjáélesztett *Ordre du Temple*. A bizonyíték azonban az előbbi állítás helyességére utal. Matter, aki nem hisz a Larmenius Oklevél valóságában, már legalábbis ami annak tizennegyedik századi mivoltát illeti, mindazonáltal megállapítja, hogy az okmányt megvizsgáló bölcsek tizennyolcadik század elejének tartják, amikor szerinte Szent-János evangéliumát használta a rend és kőműves vagy titkostársaság szertartásainak kísérőjévé alakította. Na mármost, 1740 körül történt a templomos rend francia- és németországi újjáélesztése, következésképpen nem vonhatjuk kétségbe, hogy, ha Matternek igaza van, a templomosoké volt a kérdéses titkostársaság, akár a tizenkettedik százai rend közvetlen folytatása volt, akár pedig csak annak újra feltámasztása. A német templomosok Szigorú Szertartás (*Stricte Observance*) név alatti, korabeli létét senki sem vitatja. Az pedig nagyon valószínű, hogy Franciaországban is létezett az *Ordre du Temple*, a tizennyolcadik század elején. Dr. Mackey, John Yarker, Lecouteulx de Canteleu (kinek templomos okmányok voltak birtokában) mindhárman kijelentik, hogy ez volt a helyzet és hitelesnek fogadják el a Larmenius Oklevelet. Yarker azt írja:

*„Egészen bizonyos, hogy ebben a korban Franciaországban létezett az Ordre du Temple és az önmagát Jacques du Molay kinevezettjének tekintő John Mark Larmeniustól szabadalomlevele volt. Orléans-i Fülöp 1705-ben elfogadta a nagymesteri kinevezést és aláírta a szabályokat.”*²⁷

Anélkül, hogy szükségszerűen elfogadnánk a Larmenius Oklevél valóságát, vizsgáljuk meg az Orléans-i hercegre vonatkozó megállapítás valószínűségét!

---

²⁷ John Yarker: *The Arcane Schools*, 462. o.

A Lord Derwentwatert támogató jakabisták között, a párizsi Nagy Páholyban volt egy bizonyos lovag, Andrew Michael Ramsay, aki Ayr-ban, a híres Kilwinning páholy szomszédságában született. 1314-ben a templomosok itt léptek szövetségre a kőművesekkel. 1710-ben Fénelon áttértette Ramsay-t a római katolikus hitre és 1724-ben a Rómában trónkövetelő gyermekeinek tanítójává vált. Gould elmondja, hogy franciaországi tartózkodása alatt Ramsay összebarátkozott a régenssel, Orléans-i Fülöppel, aki az *Ordre de Saint-Lazare* nagymestere volt. E rendet a máltai lovagok egyik testületeként iktatták be, a keresztes hadjáratok idején, hogy a leprásokról gondoskodjon. E feladatában 1608-ban társult hozzá az *Ordre du Mont-Carmel*. Minden szempontból valószínűnek látszik, hogy Ramsay ennek a rendnek volt a lovagja. De az Orléans-i herceg semmi esetre sem avathatta be, mert nem ő, hanem Dangeau márki volt a Szent-Lázár Rend nagymestere, kit, halála után, a régens fia, Chartres herceg követte.²⁸ Tehát, ha a régens valamilyen rendbe avatta Ramsay-t, az nyilván az *Ordre du Temple* lehetett, melynek ebben az időben feltételezett nagymestere volt.

Közismert tény az Orléans-i herceg gyalázatos jelleme. Mi több, kormányzósága alatt — az istentelenség és erkölcsi bomlás eme korszakában — Bourbon hercege volt fő tanácsadója, aki később szeretőjét, Prie márkinét és a pénzember Paris Duverney-t tette az ügyek intézőivé, ami akkora botrányhoz vezetett, hogy 1726-ban Fleury bíboros befolyására száműzték. Úgy mondják, 1737-ben Bourbon hercege lett a templom nagymestere. Canteleu megjegyzi, hogy „*így történt, hogy a templom eme két nagymestere lealacsonyította a királyi hatalmat és szüntelenül gyűlöletet szított a kormány ellen.*”

Furcsának tűnhet tehát, hogy olyan egyenes ember, mint amilyennek Ramsay látszik, ki ráadásul nem régiben tért át a katolikus hitre, barátságra lépjen franciaország romlott kormányzójával. Hacsak nem volt valamiféle kötelék közöttük. E ponton egy lehetséges magyarázatunk van: a templomos rend. Kétségtelen,

---

²⁸ Gautier de Sibert: *Histoire des Ordres Royaux, Hospitaliers-Militaires de Notre-Dame du Carmel et de Saint-Lazare de Jérusalem*, Vol. II. p. 193 (Paris, 1772).

hogy Ramsay kilwinningi fiatalága alatt sok templomos hagyományt ismert meg és ha Franciaországban maga a nagymester barátságával találta szemben magát, csoda-e, hogy szövetségre lépett vele, aminek eredményeként bebocsájtást nyert a rendbe, melyet mindig is tisztelt és amit úgy mutattak be neki, mint a kőműves testvériség forrása és eredője (*fons et origo*), mely szervezetnek szintén tagja volt? Ilyenformán történt, hogy Bourbon herceg nagymesterré tételének évében (1737) Ramsay esetlenül levelet írt Fleury bíborosnak és kérte, hogy terjessze ki védnökséget a párizsi szabadkőműves társaságra. A levél mellé csatolta másnap (március 21.) elmondandó beszédének szövegét. E híres szónoklatban találjuk először a szabadkőművesség keresztes hadjáratokhoz való visszavezetését:

*A keresztes hadjáratok idején, Palesztinában sok fejedelem, úr és polgár társult és fogadta meg a keresztények templomának szentföldi újjáépítését. A vallás kútjából merített, számos ősi jelben és jelbeszédben állapodtak meg, hogy felismerhessék egymást a szaracénok és a hitetlenek között. E jeleket és szavakat csak azoknak mondták el, akik előbb szentül megesküdték, hogy titokban tartják őket. E szent ígéret tehát nem utálatos eskü volt, amint néha nevezik, hanem tiszteletre méltó kötelék, mely egymáshoz kötötte a különböző nemzetiségű keresztényeket. Valamivel később rendünk bensőséges kapcsolatot teremtett a Jeruzsálemi Szent-János Lovagokkal. Ettől az időtől kezdve páholyaink a Szent-János Páholy nevet vették fel.*²⁹

---

²⁹ Ezt a szónoklatot többször is leközölték és váltakozva Ramsay-nek és Duc d'Antin-nak tulajdonították. *A.Q.C.*, XXXII. Part I., says on p. 7 cikk szerzője szerint: „Hogy Ramsey mondta a beszédet, vagy sem, az kétséges, de az bizonyos, hogy ő írta. Az *Almanach des Cocus* nevű különös és obszcén párizsi újságban jelent meg 1741-ben és azt mondják, hogy ‘Monsieur de R—Grand Orateur de l'Ordre’ jelentette ki. Bro. De la Tierce ismét ki nyomtatta 1742-ben a *Histoire, Obligations et Statuts, etc.*,...-ben és De la Tierce úgy mondja, hogy a ‘Grand Maitre des Francs-Maçons de France’ jelentette ki 1740-ben .... A. G. Jouast (*Histoire du G.O.*, 1865) állítja, hogy a szónoklatot Duc d'Antin as G.M. 1738. június 24.-i beiktatásához szállították, és ugyanaz a szerző állítja, hogy először Hágában nyomtatták

Ramsay ezen beszéde nagy vitát kavart fel a szabadkőművesek között, mert határozottan utalt a szabadkőművesség és a templomosok közötti kapcsolatra. Tuckett rámutat, hogy csak a Jeruzsálemi Szent-János Lovagokról történt említés,³⁰ de Ramsay határozottan arról beszélt, „*rendünk*” egyesült a Jeruzsálemi Szent-János Lovagrenddel, és tudjuk, hogy a templomosok végül is alakítottak ilyen szövetséget. Hogy Ramsay nem említi név szerint a templomosokat, annak elfogadható oka van. Emlékeznünk kell rá, hogy, amint Gould rámutatott, a beszéd szövegét megküldte Fleury bíborosnak amikor védelmet kérte a szabadkőművességre. Következésképpen aligha valószínű, hogy kinyilatkoztatta volna a rend — melyet a legjobb színben akart feltüntetni — kapcsolatát azon szervezettel, amit egy király és egy pápa korábban betiltott. Továbbá, ha hihetünk a Larmenius Oklevélnek, Bourbon herceg volt a templom újonnan kinevezett nagymestere, aki máris kivívta a bíboros haragját. Nyilvánvaló tehát, hogy a templomos befolyás háttérbe került. Nem Ramsay esetleges rossz indulatát akarom ezzel feltételezni, hiszen ő nyilván dicséretes szervezetnek tartotta a templomos rendet, hanem azt, hogy nem várhatta el, hogy a király vagy a bíboros ossza nézetét és ebből adódóan okosabbnak tartotta, ha a keresztes hadjárat megfoghatatlan testületeként mutatja be a szabadkőművesség előfutárait. Ramsay jóindulatú próbálkozása azonban nem járt sikerrel. Hogy e szerencsétlen hivatkozás miatt-e, melyből a bíboros templomos kapcsolatot sejtethetett, vagy más okkal, a királyi védelemért való folyamodvány nemcsak hogy elutasított, de az eddig katolikusok számára is engedélyezett új rendet most betiltotta egy királyi rendelet. A következő évben, (1738) XII. Clement pápa bullát

---

ki 1738-ban, egybekötve néhány Voltaire-nek tulajdonított verssel és Piron... testvér néhány kicsapongó meséjével. Gould megjegyzi ‘Amennyiben egy ilyen munka abban az időben valóban létezett, az lehetett a “*Lettre philosophique par M. de V—, avec plusieurs pièces galantes,*” London, 1757. valódi eredetije.’” Mégis, Mr. Gould nagyon jó bizonyítékot szolgáltatott Darutynak a Fleury bíboros levelének felfedezésével, hogy Ramsay volt a szónoklat szerzője, amelyet magával a szónoklattal egyetemben (De la Tierce verzióból lefordítva) a *History of Freemasonry*, Vol. III. 84. oldalán adott közre

³⁰ A. Q. C., XXII. Part. I. p. 10.

adott ki *In Eminent* címmel és betiltotta a szabadkőművességet és kiátkozta a benne résztvevő katolikusokat.

De úgy tűnik, e tiltásnak nem volt hatása, mert a szabadkőművesség nemcsak hogy virágzott, hanem hamarosan új fokozatokat is létrehozott. A következő harminc év kőműves irodalmában pedig egyre jobban nyilvánvalóvá vált a templomos hagyomány. Bérage lovag egy állítólag 1747-ben megjelent közismert röpiratban³¹ a következő beszámolót adja a szabadkőművesség eredetéről:

Godefroi de Bouillon hozta létre e rendet 1330-ban,³² Palesztinában, a keresztény hadak lezülése után és csakis kevés számú francia kőművest avattak be valamivel később, jutalomként, az igaz kőművességet adó angol és skót lovagjainknak tett szolgálatokért. Metropolitan Páholyuk a Heredom-hegyen van, ahol az első európai páholyt tartották és ami ma is pompájában áll. Az Általános Gyűlés ma is itt tartatik és a hivatalban lévő legfőbb nagymester székhelye. E hegy hatvan mérföldre van Edinburghtól Nyugat- és Észak-Skócia között.

Az első mondat történelmi zavarosságát kivéve, e kitétel jelentőséggel bír, mint bizonyíték, hogy a keresztesen hadat járó lovagok és a kilwinningi Heredom páholy közötti kapcsolat elmélete már 1747-ben is forgalomban volt. Tschoudy báró *Etoile Flamboyante* című, 1766-ban megjelent írásában azt mondja, a páholyok hivatalosan tanították a szabadkőművesség keresztes hadjáratoktól való eredetét. A beavatandó jelölteknek elmondják, hogy számos lovag, ki Palesztina szent helyeinek szaracénoktól való megmentésére indult, „*Független Kőművesek néven szervezetet alapított, amivel azt érzékeltették, hogy Salamon templomának újra felépítése a fő szándékuk.*” Továbbá, hogy bizonyos jeleket, kézfogásokat és jelbeszédet vezettek be a szaracénok elleni

---

³¹ *Les plus secrets mystères des Hauts Grades de la Maçonnerie dévoilés, ou le vrai Rose-Croix.* A Jérusalem. M.DCC.LXVII. (A. Q. C., Vol. XXXII. Part. I. p. 13, azonban egy 1747-es kiadásra hivatkozik).

³² Minthogy Godefroi de Bouillon 1100-ben meghalt, arra következtettek, hogy Bérage tévedett a névvel kapcsolatban, avagy az 1330-as évszám nyomtatási hiba.

védekezés végett. Végezetül tudatják a jelölttel, hogy „*társaságunk... együttműködött a Jeruzsálemi Szent-János lovagokkal a rend létrehozásában, melyből nyilvánvaló, hogy a szabadkőművesek kölcsönözték azon szokásukat, hogy Szent-Jánost a rend általános védőszentjének tekintsék.*”³³ A keresztes hadjáratok után „*a kőművesek megtartották rítusaikat és módszereiket és így állandósították a fenséges tudományt, előbb Angliában majd Skóciában állítván fel páholyokat.*”³⁴

Ebben a leírásban azonban úgy tárul elénk a szabadkőműves-ség, mint keresztény tanok védelmére létrehozott szervezet. Bérage ugyanilyen véleménynek ad hangot és kifejti, hogy azért tömörültek csoportba ezen lovagok, mert szent tanaik titkokba burkolásával akartak a szaracénok ellen védekezni. E célból felhasználták a zsidó jelképeket, melyeknek keresztény jelentést adtak. A Salamon templom így a keresztény egyházat jelentette, az akác ág a keresztet, a derékszög és a tájoló az Ó és Újszövetség összekapcsolódását. Tehát „*alapjában a keresztény vallás hittételei voltak a kőművesség hittitkai és semmi mások.*”³⁵

Tschoudy báró azonban kijelenti, hogy az igazság ettől sokkal több, mert a szabadkőművesség jóval a palesztinai keresztes hadjáratok előttről ered és „*azon kiemelkedő emberek voltak ősei, atyái és szerzői, akikről nem árulok el többet.*” Tschoudy úgy jellemzi ezeket a személyeket, mint „*Aurora és Palesztina lovagjainak fegyelmezett testülete.*” „*A zsidó nép majdnem teljes el-*

---

³³ Dr. Mackey megerősíti ezen összegzést: *Lexicon of Freemasonry*, 304. o.

³⁴ *Etoile Flamboyante*, I. 18-20. o.

³⁵ Ugyanazt az elméletet, hogy a szabadkőművesség Palesztinából ered, hogy megvédje a keresztény hitet nyújtják szinte szószerint a jelöltnek "Prince of the Royal Secret" (a Királyi Titok Hercege) fokozat beavatásánál, amint ezt a *Monitor of Freemasonry* (Chicago, 1860) közölte, aholis hozzáadják, hogy „*a hittestvérek Hiram sírja körüli összegyűlése a tanítványok a Jézus keresztthalála feletti siránkozásának a kifejezése*” Weishaupt, az Illuminátusok tizenhétedik századi alapítója szintén megmutatta – jóllehet a gúnyolódás szellemében – milyen egyszerűen lehet Hiram legendáját ebben az értelemben bemutatni, és emlékeztetett, hogy azokban az időkben, amikor a kereszténységet üldözték, ők is becsomagolták a hittételeiket a titokzatosság és a jelképszerűség köntösébe. „*Ez szükséges volt azokban az időkben és helyeken ahol a keresztények együtt éltek a pogányokkal, például a Keleten a kereszteshadjáratok idején.*” — *Nachtrag zur Originalschriften*, Part II. p. 123.

pusztítása” után, e lovagok mindig remélték, hogy visszaszerezhetik atyáik birodalmát és újra felépíthetik a Templomot. Gondosan megőrizték szabályzatukat és sajátos vallási szertartásukat. Emellett megtartották fenséges értekezéseiket, amik folyamatos tanulmányaik és filozófiai alapelmélkedéseik tárgya volt. Tschoudy továbbá elmondja, hogy rejtett tudományok kutatói voltak és „*megtagadták a zsidó vallást, hogy a keresztény hit fényét követhessék.*” A keresztes hadjáratok során a palesztinai lovagok előjöttek a Thebaid sivatagból és csatlakoztak a Jeruzsálemben maradt hadban járókhoz. Eldöntvén, hogy a Salamon-templom építésén dolgozó kőművesek utódai, az „*elméleti építéssel*” való foglalkozást vallották magukról. Ez még dicsőbb nézet elfedését szolgálta. Ettől az időtől kezdve Független Kőműveseknek nevezték magukat és így mutatkoztak be a keresztes hadaknak és álltak zászlóik alá.³⁶

Természetesen képtelenség lenne azt állítani, hogy e történet történelmi tényeken alapszik. A fontos az, hogy azon hamisság cáfolata felé hajlik, miszerint a johannita-templomos kapcsolat elmélete az *Ordre du Temple* újraélesztésével indult el. Az igaz, hogy a korábbi elszámolások nem említik sem a johannistákat, sem a templomosokat, de azonnal nyilvánvaló az önmagát kereszténynek valló, viszont sajátos szertartásokat követő zsidó szekta és a johanniták közötti hasonlóság. Továbbá, a szentföldön benevelt lovagok, és a skót páholyok közötti kapcsolat pontosan megfelel a templomosok által közzé tett hagyománynak.

Mindezekből az szűrhető le, hogy: (1) míg az angol mester-ségbeli kőművesség az építő céhektől eredeztette magát, addig a francia vakolók 1737 után a keresztes lovagoktól; (2) ez utóbbiak között alakultak ki a skót rítusként ismert, felsőbb fokozatok; (3) amint látni fogjuk, e fokozatok világosan templomos behatásra utalnak. Bérage ekképpen adja meg a legkorábbi felső fokozatokat:

1. *Parfait Maçon Élu*
2. *Élu de Perignan*
3. *Élu des Quinze*

---

³⁶ *Étoile Flamboyante*, 24-29.o.

4. *Petit Architecte*

5. *Grand Architecte*

6. *Chevalier de l'Épée et de Rose-Croix*

7. *Noachite ou Chevalier Prussien*

Ezek közül az itt hatodikként jelölt fokozat jelent meg először. A mai kőművesség úgy ismeri ezt a fokozatot mint a Heredom Rózsakeresztjének Hercege vagy a Pelikán és Sas Hercege. Ebből lett a később a Skót Rítusként és ma Ősi és Elfogadott Rítusként ismert szabadkőművesség tizennyolcadik és legfontosabb fokozata.

Miért nevezték el e rítust skótnak? Gould azt mondja, „*nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy a skót kőművességnek semmi köze nem volt a skót Nagy Páholyhoz és a Skót Királyi Rendtől eltekintve, Skóciához sem.*”³⁷ A rózsakereszt fokozat esetében azonban mégiscsak van valami alapja a megnevezésnek. Amint láthattuk, a Skót Királyi Rendben már a tizenegyedik század óta létezett e fokozat, amikor Robert Bruce a templomosokkal együttműködve bevezette a heredom és a rózsakereszt fokozatot. Dr. Mackey azon kevés kőművesek egyike, aki elismeri ezen kapcsolat lehetőségét. A Skót Királyi Rend hagyományáról beszélve megemlítette: „*Egyáltalán nem lehetetlen, hogy e rendtől került át a heredom rózsakeresztje fokozat.*”³⁸

De a templomos hagyományhoz hasonlóan, a rózsakereszt fokozatnak is kétféle értelmezése lehet. Sőt, még talán több is, mert egy kőműves fokozaton sem változtattak annyit mint ezen. Több mint valószínű, hogy Európában a rózsakereszteseken keresztül alkimista alakban szállt alá, mert nehéz lenne elhinni, hogy a keletről származó fokozatot 1314-ben beépítették a Skót Királyi Rendbe, ezután, pusztán véletlenül, ugyanebben a században született egy Christian Rosenkreutz nevű illető (ha elhiszszük a rózsakeresztes állítást), aki rejtett tanokat továbbított a tizenhetedik századi rózsakeresztesekhez, míg végül 1741-ben megalakult a rózsakereszt fokozat, de mindezeknek semmi köze nem

---

³⁷ Gould: *History of Freemasonry*, III. 92.

³⁸ Mackey: *Lexicon of Freemasonry*, 267. o.

lenne egymáshoz. Még ha tagadnánk is a közvetlen összeköttetést, mindenképpen el kellene ismernünk a közös forrás lehetőségét, ami ha nem is folyamatosságot, de azonos gondolatok időről időre való feléledését indította el. Dr. Oliver elismeri a tizenhetedik századi testület és a tizennyolcadik századi fokozat közötti kapcsolatot. Miután rámutat, hogy az 1613-as *Fama Fraternitatis*-ban jelent meg a rózsakereszt fokozat első utalása, elmondja:

*Jóval korábban ismert volt, bár valószínűleg nem kőműves fokozatként. Kabalista tudományként már a legkorábbi időkben létezett. Tudtak róla az egyiptomiak, görögök, rómaiak, a zsidók és később a mörök, hazánkban pedig Roger Bacon, Fludd, Ashmole és sok más elémlyült.*³⁹

Mackey erre hivatkozva megjegyzi, hogy „*Oliver összekeveri a kőműves rózsakeresztet és az alkimista rózsakeresztéseket.*” Ezután bemutatja az Angliában és az Egyesült Államokban használt rózsakereszt fokozatot, amit ő szigorúan keresztény fokozatnak tart. Dr. Mackey azonban elsiklik azon pont fölött, hogy ez csupán a fokozat egyik értelmezése, amit a földrészben még mindig használnak.

Bizonyos azonban, hogy a francia szabadkőművesek által 1741 körül átvett rózsakereszt fokozat annyira keresztény és katolikus jellegű volt, hogy sokan azt gondolták, a jezsuiták szerkesztették meg, hogy azzal ellensúlyozzák a katolicizmus elleni támadásokat.⁴⁰ A felsőbb fokozatok egy tanulmányában Tuckett ezt írja:

Tagadhatatlan bizonyosság van rá, hogy az ecossais vagy skót fokozatok legelső alakjukban római katolikus jellegűek voltak. Van egy francia nyelvű szertartási kézirat, ami véleményem szerint a rózsakereszt fokozat (Souverain Prince de Rose-Croix) eredeti leírását tartalmazza, s ebben kinyilvánítatik, hogy „la foy Catholique” az új törvény. Tschoudy báró a L'Etoile Flamhoyante-ban 1766-ban úgy mutatja be ezt a foko-

---

³⁹ Oliver: *Landmarks of Freemasonry*, II. 81.

⁴⁰ *Lexicon of Freemasonry*, 270. o.

zatot mint „*le Catholicisme mis en grade.*” (I. 114) Az a véleményem, hogy az *ecossais* avagy skót kőművességet római katolikus és Stuart-párti szabadkőművességnek szánták, melybe csak azokat avatták volna be, akik a visszaállítás elkötelezettjei voltak.⁴¹

De szükség van-e rá, hogy ilyen politikai célt magyarázzunk e fokozatba? Ha elfogadjuk a Skót Királyi Rend hagyományát, akkor a rózsakereszt fokozat sokkal korábbi mint a Stuartok ügye és Bannockburnig megy vissza, amikor, a heredom fokozattal összekapcsolva, a rend részévé vált, hogy kiigazítsa a hibákat és megszüntesse a visszaéléseket, melyek a Szent-János kőművesség három fokozatába szivárogtak, és „*a harmadik fokozat keresztény formájával szolgáljon, ami pogányságtól, de még júdaizmustól is mentes.*”⁴² Akár bizonyítani lehet e fokozatok régiségét, akár nem, az mindenképpen valószínűnek tűnik, hogy a Skót Királyi Rend legendája tényen alapszik és következésképpen a tizennyolcadik századi rózsakereszt fokozat által megtestesített elképzelések e rendtől eredhetnek és a jakabisták közvetítésével kerülhettek Franciaországba. Ugyanakkor azonban arra nincs bizonyíték, hogy Ramsay lett volna az, aki ezen vagy más felsőbb fokozatot bevezette. Épp ellenkezőleg, szónoklatában határozottan megállapította, hogy a szabadkőművesség három mesterségbeli fokozatból áll:

Testvéreik három csoportra oszlanak: kezdők avagy tanoncok, társak avagy fogadalmat tett testvérek, mesterek avagy tökéletesült testvérek. Az első fok megismerteti az erkölcsösséget, a második a hősiességet, a harmadik a keresztény erényeket.

Azt mondhatnánk tehát, hogy a rózsakereszt fokozatot itt előrevetítette a mester fokozat, amennyiben az is határozottan kereszténységet sulykolt. Ez tökéletesen egyezne Ramsay nézetével, amit Fénelonnal folytatott beszélgetésében kifejtett. Amikor 1710-ben először találkozott a cambrai érsekkel, Ramsay elmondta, hogy teljesen elvesztette hitét a keresztény szektákban és

---

⁴¹ *A.Q.C.*, XXXII. I. 17. o.

⁴² Buckmaster: *The Royal Order of Scotland*, 3. o.

elhatározta, hogy „*az istenség tiszteletére és megváltoztathatatlan tiszta erkölcsökre korlátozódó deizmusban keres menedéket.*” Azonban a beszélgetés hatására felvette a katolikus hitet. Ramsay elmondja, hogy „*Monsieur de Cambrai hitetleneket deistává, deistákat kereszténnyé, keresztényeket katolikussá változtatott felvilágosult és érzelem teli gondolataival.*”⁴³

Nem-e ez az az eljárás, amit Ramsay a szabadkőművességbe akart iktatni? A mai angol kőműves rendszernek ez tényleges része és a hitetlennek legalábbis deizmust kell megvallania mielőtt beléphetne a mesterségbeli fokozatokba. A rózsakereszt fokozat pedig kizárólag azoknak van fenntartva, akik a keresztény hitet vallják. Kétségtelen, hogy ez volt a rózsakereszt fokozatot Franciaországban beiktató emberek elképzelése. Ragon beszámol az Ancien Rose-Croix Français fokozatról, ami majdnem megegyezik az Angliában ma használt fokozattal, de Franciaországban már régen megszűnt. Ugyanakkor azonban kifogásolja keresztény jellegét.⁴⁴

Ebből a szempontból a rózsakereszt fokozat eltér a Franciaországban a tizenharmadik század közepén bevezetett felsőbb fokozatoktól és egyedül ezt lehet bizonyos valószínűséggel a skót jakabista indíttatásnak tulajdonítani. Lord Derwentwater avagy titokzatos utóda, Lord Harnouester,⁴⁵ 1738-ban Duc d'Antin javára lemondott a nagymesteri címről és három vagy négy évvel ezután hallunk először felsőbb fokozatokról. 1746-ban, Culloden mellett a Stuart-ügy megkapta a kegyelem döfést, nyolc évvel később pedig létrejött a Tökéletesség Rítusa ami magába foglalta az úgynevezett skót fokozatokat.

Tökéletesség Ritus

1. *Bejegyzett Tanonc*

2. *Szaktárs*

---

⁴³ *Histoire de la Vie et des Ouvrages de Messire François de Salignac de la Mothe-Fénelon, archevêque de Cambrai*, 105, 149. o. (1727)

⁴⁴ J. M. Ragon: *Ordre Chapitre, Nouveau Grade de Rose-Croix*, 35. o.

⁴⁵ Lord Harnouester személye rejtély maradt. Úgy vélték, hogy Harnouester csupán egy francia próbálkozás arra, hogy Derwentwater nevét kiejtsék, és ezért az a két Nagymester, akire hivatkoznak egy és azonos személy.

3. *Kőműves Mester*
4. *Titkos Mester*
5. *Tökéletes Mester*
6. *Bensőséges Titkár*
7. *Épület Gondnok*
8. *Igazgató Bíró*
9. *Kilenc Választottja*
10. *Tizenöt Választottja*
11. *A Tizenkét Törzs Főnöke*
12. *Építész Nagymester*
13. *A Kilencedik Boltív Lovagja*
14. *Ósi Nagy Választott*
15. *A Kard Lovagja*
16. *Jeruzsálem Hercege*
17. *Kelet és Nyugat Lovagja*
18. *Rózsakereszt Lovag*
19. *Nagy Főpap*
20. *Nagy Ősatya*
21. *A Kőművesség Nyitjának Nagymestere*
22. *Libanus Hercege vagy Bensőséges Fejsze Lovagja*
23. *Felséges Elmélyült Herceg*
24. *A Fekete és Fehér Sas Parancsnoka*
25. *A Fenséges Titok Parancsnoka*⁴⁶

---

⁴⁶ 1786-ban felcserélték a hetedik és nyolcadik fokozatot. A tizenegyedik Magasztos Választott Lovag, a huszadik a Jelképeség Nagymestere, a huszonegyedik Noéhoz Hű avagy Porosz Lovag, a huszonharmadik az Imaház Főnöke, a huszonnegyedik az Imaház Hercege, a huszonhatodik a

Csak végig kell tekintenünk e felsoroláson, hogy lássuk, a mesterségbeli kőművesség alapjára két összetevőből álló rendszer épült: hadat járó kereszties lovagrend és júdaista hagyomány. Mi más ez, mint templomosság? Még a templomos behatásról általában hallgató Gould is elismeri erről az időszakról:

Franciaországban egyes skót páholyok láthatóan már nagyon korán új fokozatokat dolgoztak ki, amik a templomos lovagokhoz kapcsolták e kiemelkedő skót kőműveseket és elindították a templomosság azt követő burjánzását. Állítólag a lyoni kőművesek voltak a legelsőek ebben, amikor 1741-ben bevezették a Kadosa fokozatot, ami a templomosok bosszúját képviselte. Ettől az időtől kezdődően, Franciaországban és Németországban elszaporodtak az új rítusok és a francia eredetűekben mindben vannak lovagi, majdnem minden esetben templomos, fokozatok. Minden alkalommal a skót fokozatok képezték az összekapcsoló láncszemet.⁴⁷

Az említett Kadosa név szentet vagy megszenteltet jelentő héber szó, amit a Kabala a Tetragrammatonnal⁴⁸ kapcsolatban említ. A fokozat állítólag a Nagy Választottból⁴⁹ fejlődött ki. A három bosszúálló fokozat egyike, ami vérre szomjazva kíván elégtételt venni Hiram meggyilkolásáért. Azonban a Kadosa Lovag végső alakjában — ami az Ősi és Elfogadott Skót Rítus harmincadik fokozata lett — a Hiram legenda a templomosok történetével cserélődik fel és Jacques de Molay lesz az áldozat.⁵⁰ Az

---

Rézkígyó Lovagja lett. A tizenharmadik fokozat ma úgy ismert mint Énok Fenséges Boltíve, ami nem tévesztendő össze a Fenséges Boltívvel, ami a harmadik fokozat kiegészítője! A tizennegyedik ma a Tökéletesség Skót Lovagja, a tizenötödik a Kard vagy Kelet Lovagja, a huszadik a Tisztelendő Nagymester.

⁴⁷ *History of Freemasonry*, III. 93. Thory a Kadosch fokozat megjelenésére 1743-t ad meg, amely helyesnek látszik.

⁴⁸ Zohar, *Bereschith* tanulmány, folio 18b

⁴⁹ *A.Q.C.*, XXVI: „*Templar Legends in Freemasonry.*”

⁵⁰ „*Ez a fokozat belsőlegesen kötődik a Templomos Lovagok ősi rendjéhez, akik felszámolásának a története és Fülöp, Franciaország királya V. Clement pápa együttes törekvése a felszámolásra képezi a jelölt számára adott utasítások részét. A lovagok öltözete a Templomos lovagok kiirtása és a*

építőmester által képviselt hatalom elleni támadás elítélése így a francia királyban megtestesülő hatalom elleni támadás helyeslésévé válik.

A felső fokozatok bevezetése és azok politikai és később keresztényellenes irányzata teljes eltávolodást jelzett a szabadkőművesség azon alapelvétől, hogy „vallást és kormányzást érintő dolgokról ne essen szó a páholyokban.” Emiatt nemcsak a kőművességet ellenző írók támadták e fokozatokat, de maguk a szabadkőművesek is.⁵¹ Ebből adódóan teljesen hamis úgy beállítani Barruelt és Robisont mint a szabadkőművesség ellenségét, mert ők soha nem ítélték el az Angliában gyakorolt mesterségbeli kőművességet, hanem csak az Európában arra rátelepült felépítményt. Mi több, Barruel Mounier haragját vonta magára amiért támogatta az angol szabadkőművességet:

*Vallási nézetek és hatalom iránti tiszteletükkel kérkedik. Amikor általánosságban beszél a szabadkőművesekről, akkor azok mind a templomosok és albiak istentelen és lázongó utódai, de bezzeg az angliai vakolók, azok mind ártatlanok. Mi több, a világ összes bejegyzett tanonca, szaktársa és kőműves mestere is ártatlan. Csak azok a bűnösök, akik a felsőbb fokozatokba tartoznak.*⁵²

Nagymesterük, Jacques du Molay halála fölötti gyász emlékeként fekete fekete.....” —Mackey, Lexicon of Freemasonry, p. 172.

⁵¹ Mr. J. E. S. Tuckettkorábban említett cikkében idézi az 1813-as Egyesülési Cikket (Articles of Union of 1813), amelyben kimondják, hogy „a tiszta, ősi szabadkőművesség három fokozatból és nem többől áll” és továbbmenve megállapítják, hogy „*Eme nézet szerint a többi fokozat (amelyeket az egyszerűség kedvéért Járulékos Fokozatnak nevezhetünk) egyáltalán nem valóságos kőművesség, hanem egy attól idegen, és önkéntelen növekedésnek, amely a szűkebb értelemben vett ‘Szakma’ körül nő ki, idejét tekintve későbbi, idegen, azaz nem britt eredetű, és bármely ilyen fokozat léte több szerző részéről is elítélendő, mint a mi ősapáink ‘tiszta, ősi Szabadkőművességének’ megszenyvezése.*” —*A.Q.C.*, XXXII. Part I. p. 5

⁵² J. J. Mounier, *De l’Influence attribuée aux Philosophes, aux Francs-Maçons et aux Illuminés sur la Révolution Française*, p. 148 (1822). Lásd még See a Duke of Northumberland at Alnwick 1799. január 19.-én kelt levelét General Rainsford, amelyben megvélédi Barruelt a Szabadkőművességet támadás vádjától és kimutatja, hogy ő csak megjelölte a felsőbb fokozatokat, *A.Q.C.*, XXVI. p. 112.

Rengeteg kőműves író egyetért Barruel ezen véleményével (Clavel, Ragon, Rebold, Thory, Findel). Mindannyian a mesterségbeli kőművességet tekintik az egyedüli igaz kőművességnek és a felsőbb fokozatokat rendre veszélyesnek tartják. Rebold idézi a Grand Orient és a Francia Legfőbb Tanács egyik kiadványát, ami kijelenti: „*mindezen rítusokból a legostobább elképzelések, a legképtelenebb legendák, a leghivalkodóbb testületek, a legerkölcstelenebb és az állam és a béke megmaradására legveszélyesebb elvek születtek.*” Következésképpen, a kőművesség első három fokozatát kivéve, „*mind elrugaskodott képzelgés, fennhéjzás, hiábavalóság és hazugság.*”⁵³ Használt-e Barruel és Robison valaha is ennél erősebb nyelvet?

Képtelenség lenne jakabista befolyás eredményének tekinteni a kőművesség megrontását. Hogyan lehetne azt állítani, hogy Ramsay vagy Lord Derwentwater (ki 1746-ban hithű katolikusként halt meg a vérpadon) a katolikus hit, vagy a francia királyi hatalom aláásására adta volna magát? Az a véleményem tehát, hogy a skót kőművesség megnevezés csupán a templomosok álcája. És ezen templomosok roppant különböztek azoktól, akik az eredeti rózsakereszt fokozat elindítói voltak. Lord Derwentwater lemondása után ezen, skótnak nevezett kőművesség „*merészen előállt és nemcsak a kőművesség részének tekintette magát, hanem, mint az állítása szerinti egyedüli igaz és felsőbbrendű ismerettel felruházott kőművesség, különleges előjogokat és a mesterségbeli kőművesek feletti irányítást követelt magának.*”⁵⁴ A Francia Nagy Páholy azonban úgy tűnik felismerte a templomos elemek befolyásából eredő veszélyt és Antin herceg halálakor Clermont gróf, 1743-as nagymesterré való kinevezése után, franciaországi angol Nagy Páholyt nyilvánította magát és újra kiadta Anderson 1723-as alkotmányát, amivel az angol mesterségbeli kőművességhez való hűségét bizonyította. Továbbá elren-

---

⁵³ Rebold: *Histoire des Trois Grandes Loges de Francs-Maçons en France*, 9-10. o.

⁵⁴ *A.Q.C.*, XXXII. Part I. 21.

delte, hogy a skót mesterek a tanonc és a szaktárs szintjére kerüljenek és ne viselhesenek megkülönböztető jelvényeket.⁵⁵

Úgy tűnik, az angol Nagy Páholyt megnyugtatta ez a nyilatkozat, mert hosszú idő után, 1743-ban végre szabadalomlevelet adott a francia Nagy Páholynek. De a valóságban ez volt az az időpont, amikor a francia kőművesség még gyorsabban kezdett korcsosulni. A rendet hamarosan ármánykodók szállták meg. Ezt még csak könnyebbé tette Clermont gróf fásultsága, miért is nem nagyon érdekelte a rend sorsa. Egy Lacorne nevű táncmester személyében helyettest alkalmazott, aki, alantas jellemű levén, teljes zűrzavarba sodorta a páholyokat. A szabadkőművesség így hadakozó frakciókra szakadt. Lacorne és alantas támogatói saját Nagy Páholyt alakítottak (Lacorne néven). 1756-ban az eredeti szabadkőművesek újra nemzeti szervezetté akarták tenni a mesterségbeli kőművességet és kitörölték az angol megjelölést a Nagy Páholy nevéből. Francia Nemzeti Nagy Páholy lett új neve. Azonban sok páholy továbbra is használta a felsőbb fokozatokat.

A két csoport közti versengés oly hevessé vált, hogy 1767-ben a kormány közbelépett és bezáratta a páholyt.

A templomos csoport azonban létrehozott két különálló csoportot: Kelet Lovagjai (1756), Kelet és Nyugat Császárainak Tanácsa (1753). 1761-ben egy Stephen Morin nevezetű zsidót Amerikába küldtek a császárok, hogy páholyt alapítson. Morin szabadalomlevelet és hangzatos címet (Tökéletes Nagy Választott és Magasztos Mester) kapott Clermont hercegtől és a párizsi Nagy Páholytól. 1766-ban a Nagy Páholyvázat emelt ellene, hogy furcsa és szörnyűséges tanokat terjeszt és visszavonta meghatalmázását.⁵⁶ Morinnak azonban már sikerült megalapítani a Tökéleteség Rítust. Tizenhat vizsgálót nevezett ki. Ezek között volt: Isaac Long, Isaac de Costa, Moses Hayes, B. Spanster, Moses Cohen, Abraham Jacobs és Hyman Long.

Ezzel egy időben, Franciaországban a Nagy Páholy bezárása nem akadályozta meg Lacorne csoportjának összejövetelét.

---

⁵⁵ *A.Q.C.*, XXXII. Part I. 22. Furcsa, hogy Quatuor Coronati Páholy tagjaival történő vitában a Templomosok hatását, amely a helyzethez az egyetlen kulcsot szolgáltatja, teljesen figyelem kívül hagyták.

⁵⁶ Yarker: *The Arcane Schools*, 479-82. o.

Clermont herceg 1772-es halálával a csoport megalakította a Grand Orientet, aminek Chartres hercege, a jövőbeli Philippe Égalité lett a nagymestere. A Grand Orient ezután felkérte a Nagy Páholyt, hogy vonja vissza a kizárási rendelkezést és egyesüljön vele. Miután ezt elfogadta, a forradalmár párt elkerülhetetlenül magával sodorta és Chartres herceg kikiáltott Franciaország összes tanácsának, káptalanjának és skót páholyának nagymesterévé.⁵⁷ 1782-ben egyesült a Császárok Tanácsa és a Kelet Lovagjai és megalakult a Francia Általános Nagy Káptalan, ami 1786-ban csatlakozott a Nagy Kelethez. Így teljes volt a forradalmi párt győzelme.

Szükséges, hogy ilyen egyhangú részletekbe menjünk, ha meg akarjuk érteni a kor, kőművesség zászlaja alatt összegyűlt, különböző frakcióinak természetét. A martinista Papus a templomosok elburjánzásának tulajdonítja a páholyokban ekkoriban elhatalmasodó forradalmi befolyást és rámutat, hogy a templom rendjében végbemenő változásnak volt köszönhető ez. A régens és utóda, Bourbon herceg, vezetése alatt szabadkezet kaptak a forradalmi templomos elemek, de 1741 után a rend nagymesterei a királyság támogatói voltak. A forradalom kitörtével, az 1776 óta nagymester Cossé-Brissac herceg a trón védelmezőivel együtt pusztult el. A század közepére tehát a templom rendje már nem volt forradalmi jellegű és az addig benne menedéket találó elégedetlen elemek kénytelenek voltak a szabadkőművességbe olvadni. Miután itt magasabb fokozatokba kerültek, felforgató céljaik érdekéke állították a páholyokat. Papus szerint Lacorne a templomos csoport tagja volt és a kialakult viszály lényegében egykori templomosok és valódi kőművesek közötti küzdelem volt, amiből az előbbieket ki győztesen:

A diadalmas lázadók így megalapították a Francia Nagy Keletet. A korabeli kőműves így írt erről: „Nem túlzás azt mondani, hogy az 1773-as kőműves forradalom volt az 1789-es forradalom előfutára és előjátéka.” A templomos rítus testvéreinek titkos tevékenységét kell jól

---

⁵⁷ Mackey: *Lexicon of Freemasonry*, 119. o.

*megfigyelniük. Ők voltak a forradalom valódi szítói, s a többiek csak kezelhető bábjaik.*⁵⁸

De, mindez egyedül a francia templomosoknak tulajdonítja a templomos tanítás kártékony hatását, pedig e testület létét nem támasztják alá cáfolhatatlan bizonyítékok. Ami bizonyos és amit egyetlen történész által sem kétségbe vonható, hogy a skótnak nevezett fokozatok francia kőművességte való bevezetésével pontosan egy időben alakult meg a Német Templomos Rend. Térjünk most vissza 1738-hoz és kövessük végig a Rajna túloldalán lezajló fontos eseményeket!

---

⁵⁸ . *Martines de Pasqually*, par Papus, président du Suprême Conseil de l'Ordre Martiniste, 144.o. (1895). Papus Dr. Gerard Encausse álneve.

7. NÉMET TEMPLOMOSOK, FRANCIA ILLUMINÁTUSOK

A Ramsay szónoklatát követő évben, 1738-ban, Frederick, Poroszország korona hercege, a későbbi nagy Frigyes, Voltaire-rel folytatott két évi levelezése után egyszeriben nagy érdeklődést mutatott a szabadkőművesség titkai iránt, amit addig *Kinderspiel*-ként gúnyolt. Ennek megfelelően, augusztus 14-e éjszakáján Brunswickben gyors beavatás-ban részesült.¹

A szertartás nem kőműves páholyban játszódott le, hanem egy szállodában, ahova odarendelték Graf von Lippe-Bückeburgot, a hamburgi Nagy Páholytól. Nyilván valami rendkívülinek kellett történnie, ami szükségessé tette a sebtében rendezett eljárást. Carlyle úgy akarná elintézni az egész ügyet, mint „*jelentéktelen dolgot*,” ami még inkább ok arra, hogy nagy fontosságúnak tartsuk az esetet, mert legutóbb is kiderült, hogy Potsdamban mennyire mindent Carlyle szájába adtak amikor Frigyesről könyvét írta.²

Lássuk Frederick kőműves életpályáját! Trónra lépése után nem csökkent érdeklődése a kőművesség iránt és azt látjuk, hogy 1740 júniusában a charlottenburgi páholy vezetőjeként beavatta a rendbe két testvérét, sógorát és Frederick William, holsteinbecki herceget. Kérésére Bielfeld báró és tanácsosa, Jordan, Három Globusz néven, páholyt alakított Berlinben. 1746-ban e páholy tizennegy másik páholyt tartott irányítása alatt.

1740-ben Voltaire, a sürgető meghívásoknak eleget téve, meglátogatta nagy Frigyeset Poroszországban. Voltaire-ről általában azt tartják, hogy ekkor még nem volt szabadkőműves és csak 1778-ban avatták be, a párizsi *Neuf Sœurs* páholyban. De ez egyáltalán nem zárja ki annak lehetőségét, hogy korábban esetleg már más kőműves szervezetbe tartozott. Mindenesetre, a francia kőműves világ két jelentős eseménye követte Voltaire németországi látogatását. Az egyik: további fokozatok beiktatása. A másik: egy Marschall nevű, német kőműves küldött párizsi megjelenése. E

---

¹ Gould: *History of Freemasonry*, III. 241.

² Lásd *The National Review* 1923 februári számát, amiből kiderül, hogy egy Joseph Neuberg nevű zsidó segédkezett Carlyle-nak munkájában!

két esemény talán nem volt teljesen független egymástól. Marschall utasításokat vitt magával új, jobban mondva újraélesztett, templomos rendről és Charles Edward herceg és követői érdeklődését szerette volna felkelteni iránta.

Két évvel később Marschallt Hundt báró követte, akit 1741-ben avattak be a három mesterségbeli fokozatba és most a párizsi páholyt jött felszentelni. Hundt saját elmondása szerint, Lord Kilmarnock³ jelenlétében, a Vörös Toll ismeretlen lovagja avatta be a templom rendjébe. Ezután bemutatták Charles Edward hercegnek, akit a rend nagymesterének tartott.⁴ Azonban később mindez hazugságnak bizonyult, mert Charles Edward tagadta, hogy bármit is tudna az rendről és maga Hundt is elismerte, hogy nem tudja sem a páholy, sem a káptalan nevét, amibe beavatták. Azt állította, titkos központtól kapja irányítását, ismeretlen vezetőktől, akiknek kilétét nem fedheti fel.⁵ A valóságban látszólag mind ennek az ellenkezője volt igaz,⁶ mert Hundt volt az, aki Marschall nyomán megpróbálta beszervezni az új német rendbe Charles William herceget, biztosítván róla, hogy a templomos rend fedezete alatt erős támogatást tudna szervezni a Stuart ügy mellé. Azt állította, hogy birtokában vannak a tizennegyedik századi lovagoktól hátramaradt igaz titkok. A rend további tisztára mosása érdekében Hundt kijelentette, hogy a Philippe le Bel és a pápa által ellene hozott vádak hamis vádakra alapultak, miket két hitszegő lovag, Noffodei és Florian eszelt ki, mert bizonyos bűnök miatt a rend megvonta tőlük parancsnokságukat.⁷ Lecouteulx de Canteleu szerint Hundt végül sikerrel járt (a cullodeni vereség után) és meggyőzte Charles Edward-ot, hogy csatlakozzon a rendhez. Azonban ez roppant kétséges. 1751-ben, amikor Wundt Szigorú Szerződés néven megalapította az új templomos rendet, a

---

³ 1746-ban Stuart pártiként kivégezték.

⁴ Gould, id. mű., III. 101, 110.o. *A.Q.C.*, XXXII. I. 31. o.

⁵ Waite: *The Secret Tradition in Freemasonry*, I. 296, 370, 415. o.

⁶ Clavel (*Histoire pittoresque de la Franc-Maçonnerie*, p. 185) állítja, hogy az után volt, hogy felfedezték „a trónkövetelőtől távol állt, hogy de Hundt-ot templomossá tegye, hanem ellenkezőleg, templomossá tett ő maga magát”. Más források tagadják, hogy Charles Edward herceget egyáltalán beavatták a szabadkőmivességekbe.

⁷ Canteleu: *Les Sectes et Sociétés Secrètes*, 242.o. Clavel, id. mű., 184. o.

szerencsétlen Charles Edward egyáltalán nem játszott szerepet a mesterkedésben. Ahogy Gould őszintén megjegyezte, „*semmi nyoma, hogy a jakobinus ármánykodók valaha is azonosultak volna a Stricte Observance tanításaival.*”⁸

A Szigorú Szertartás valójában teljesen német szervezet volt. Csakis értelmiségiek és arisztokraták voltak tagja, kik, a régi lovagrendeket utánozva, lovagi címeket adtak egymásnak. Így, Károly, hessei fejedelem, Leone Resurgente lovagja, Ferdinánd, Braunschweig hercege, Victoria lovagja, a porosz miniszter, Bischoffswerder, Grypho lovagja, Wächter báró Ceraso lovagja, Christian Bode (a saxe-gothai követség tanácsosa) Lilio Convallium lovagja, Haugwitz (Frederick minisztere) Monte Sancto lovagja lett.

Azonban a rend nyilatkozata szerint a hivatalos vezetők — a hold, a csillag, az arany nap és a szenthegy lovagjai — csupán kirakati alakok voltak. A valódi irányítók, az „*ismeretlen főnökök,*” mindig a háttérben maradtak. Nekik nem voltak lovagi címeik, csak rend feletti, teljes hatalmuk. E szervezetet vetítették előre a tizenhetedik századi rózsakeresztesek „*láthatatlanjai.*” De, most egy megfoghatatlan csoport helyett — melynek még léte is csak homályosan ismert a világ előtt — erős szervezet lépett a nyilvánosság elé, amit látszólag befolyásos és tekintélyes emberek vezettek, azonban valódi irányítói rejtve maradtak.⁹ Mirabeau eképpen írta le e titokzatos igazgatók megjelenését:

1756-ban, mintha csak a földből nőttek volna ki, emberek jelentek meg, akiket, elmondásuk szerint, ismeretlen főnökök küldtek és hatalmaztak meg, hogy szervezzék át a (szabadkőműves) rendet és helyezték vissza ősi tisztaságába. Az egyik ilyen térítő, nevezett Johnston, Weimarba és Jénába telepedett. A testvérek a lehető legjobb módon fogadták, mert csábította őket a nagy titkok és

---

⁸ Gould, id. mű., III. 100.

⁹ Gould, III. 99, 103.o. Waite: *Secret Tradition in Freemasonry*, I. 289: „*A Stricte Observance rítusa volt az első szabadkőműves rendszer, amelyik igényelte, hogy a felhatalmazása egy Ismeretlen Felsőbbtől származik, maga nem felelősségre vonható, ellenben minden kérdésen felüli teljes jogszolgáltatást és hűséget követelt meg.*”

*fontos felfedezések reménye, de soha semmit nem tudtak meg.*¹⁰

A hessei herceg Canteleu által közzétett kéziratából kiderül, hogy e bizonyos Johnston, jobban mondva Johnson, ki a rend nagy perjelének állította magát, valójában egy Leicht vagy Leucht nevű zsidó volt.¹¹ Gould azt írja, hogy Leucht vagy Becker volt a neve, de azt állította magáról, hogy angol — bár egy szót sem tudott angolul — és ebből ered Johnson neve.¹² Gould úgy jellemzi Johnstont mint hétrprobás gazembert és megrögzött csavargót, a legvisszataszítóbb fajtából. „*Nem volt képzettsége, de végtelen arcátlansággal és csalapintasággal volt megáldva.*” Még a szolgálatait igénybe vevő Hundt is túl veszélyesnek találta és kalandornak nyilvánította. Hundt társa, Pritsch tanácsos, ezt követőleg őrizetbe vetette Johnstont és a wartburgi kastélyba záratta, ahol hirtelen halála véget vetett pályafutásának.

Azonban nem valószínű, hogy Mirabeaunak igaza volt amikor Johnstont az „*Ismeretlen Főnökök*” egyikének jelölte meg. Ezek az emberek kétségtelenül sokkal nagyobb felfogású személyek voltak mint amilyenek e kalandor tűnik. Mi több, végzete világosan bizonyítja hogy a Szigorú Szerartás alárendelt ügynöke volt.

Roppant érdekes esemény sorozat tárul szemünk elé, amit érdemes röviden összefoglalni a jobb megértés végett:

1737. Ramsay lovag beszédet mond és megemlíti a szabadkőművesség templomos eredetét, de nem szól a felsőbb fokozatokról.

1738. Duc d'Antin megkapja a francia szabadkőművesség nagymesteri címét.

1738. Frigyes, porosz korona herceg, beavatást nyer a szabadkőművességbe.

---

¹⁰ *Histoire de la Monarchie Prussienne*, V. 61. (1788).

¹¹ *Les Sectes et Sociétés Secrètes*, 246. o.

¹² Gould, id. mű., III. 102. Waite (*Encyclopædia of Freemasonry*, II. 23.) állítja, hogy Johnstont „*valójában Leuchtnek nevezték, saját kijelentése alapján egy angol volt – aki viszont nem tudott angolul és úgy hiszik, hogy zsidó volt.*”

1740. Voltaire első látogatását teszi Frigyesnél, aki most már király.

1741. Marschall báró Párizsba érkezik, hogy újraélessze a templomos rendet.

Skót kőművesség néven, Franciaországban megjelennek az első templomos fokozatok.

1743. Franciaországba érkezik Hundt, a templomos rend feltámasztásának újabb tervével.

Lyonban bevezetik a templomosok bosszújának fokozatát, a Kadosa lovagot.

1750. Voltaire három évre Frigyeshez látogat.

1751. Hundt megalapítja a Szigorú Szertartás nevű, templomos rendet.

1754. Franciaországban megalakul a Tökéletesség Rítus, a skót rítus elődje.

1761. Frigyes elismerik a Skót Rítus vezetőjévé.

Morin Amerikába megy, hogy megalapítsa a Tökéletesség Rítust.

1762. Berlinben jóváhagyják a Kőműves Nagy Alkotmányt.¹³

Látható tehát, hogy a templomosság Gould által említett elburjánzása, amit Tuckett-tel együtt a skótnak nevezett kőműveseknek tulajdonított,¹⁴ pontosan egybeesik a jakabisták hanyatlásával és a német befolyás felerősödésével. Következésképpen, nem valószínű-e, hogy, a rózsakereszt fokozat kivételével, a felső fokok szerzői nem skótok vagy jakabisták voltak? És a skót kőművesség megnevezés nem-e csupán a templomosság, pontosabban a német templomosság, elfedésére lett kitalálva, miközben Frigyes volt a mozgalom valódi elindítója és sugalmazója? Igen lényeges, hogy az *Ordre du Temple*, tizenkilencedik század elején megjelent történelmében azt találjuk, hogy nagy Frigyes volt a

---

¹³ Mackey, id. mű., 331. o.

¹⁴ Gould: *History of Freemasonry*, III. 93. A.Q.C., XXXII. I. 24.

rend legkiemelkedőbb tagja.¹⁵ Grégoire abbé még hozzáteszi, hogy Frigyest 1738-ban „szentelték fel” Remersbergben (Rheinsberg?). Ugyanebben az évben avatták be a kőművességbe is.¹⁶ Következésképpen jó okunk van a templomossággal kapcsolatba hozni Frigyest

Az a véleményem tehát, hogy a következő két feltételezés egyikében található a templomos utódlás igaz története:

1. Hitelesek az *Ordre du Temple* által a tizenkilencedik században megjelentetett okmányok, beleértve a Larmenius oklevelet is. A rend a keresztes hadjáratok óta soha nem szűnt meg. Johanizmus volt a templomosok eretnoksége, de a Skóciába menekült lovagok ebben nem voltak bűnösök. A skót templomosok vezették be Skóciában a rózsakereszt fokozat tisztán keresztény formáját, amit négyszáz évvel később Ramsay Franciaországba vitt. A régens, Orléans-i Fülöp herceg volt ebben az időben a templom mestere, amint azt a Larmenius oklevél kijelentette. Végezetül, a nagy Frigyes nevében cselekvő Hundt Németországból új templomos fokozatokat vezetett be.

2. Az *Ordre du Temple* által kiadott okmányok tizennyolcadik századi koholmányok. Habár a Skót Királyi Rendben megőrzött hagyományok fényében jó okunk van a skót templomosok és a rózsakereszt fokozat történetének elfogadására, a templomosok történelmének többi része, beleértve a Larmenius oklevelet, csupán a *Stricte Observance* ismeretlen főnökeinek koholmánya volt. Frigyes és Voltaire volt e titkos főnökök legfontosabbika.

Nem vállalkozom annak eldöntésére, hogy a két elmélet közül melyik a helyes. Csupán annyit szögezek le, hogy mindkét esetben Frigyes — feltehetőleg Voltaire-rel együttműködve — volt a templomosok vezető személyisége. Voltaire, *Essai sur les Mœurs* című írásában, a templomosok mellett kardoskodott. Most lássuk, hogyan jutottam erre a következtetésre!

---

¹⁵ *Lévítikon*, 8.o. (1831). Fabré Palaprat: *Rechercher historiques sur les Templiers*, 28.o.

¹⁶ M. Grégoire, *Histoire des Sectes Religieuses*, II. 401. Findel azt állítja, hogy nagyon hamar azt követően, hogy Frederick Brunswickból hazatért, Rheinsbergben titokban egy páholyt szerveztek.” (*History of Freemasonry*, Eng. trans., p. 252). Késpb ez a páholy inkább templomos, semmint szabadkőműves páholyként jelenik meg.

Esetleg Frigyes fülébe juthatott Ramsay 1737-es beszéde, amiben kapcsolatba hozta a szabadkőművességet a templomosokkal, s ennek hatására az az ötlete támadhatott, hogy ármánykodásai elleplezésére használja fel a kőművességet. Ezért lehetett hirtelen beavatása. De, titkostársaságban a befolyás eléréséhez mindig arra van szükség, hogy felsőbb rendű tudás ismeretét hirdessük magunkról. Erre láthatóan kiválóan megfelelt a templomos tanítás. E célból új megvilágítást kellett adni a rendnek. Bizonyára senki nem volt jobban megfelelő katolikus hit ellen áskálódó történelmi lovagregény megszerkesztésére mint Voltaire, aki jól ismerte az ókori és középkori világot és gyűlölte a katolikus egyházat. Ezért volt Frigyes sürgető meghívása. Elképzeltük amint Voltaire a múlt okmányai közt kutat, hogy újra megírhasa a templomos eretnekséget. Az egész, láthatóan titoktudó felfogású volt és a mandeánusok vagy a szent-jánosi keresztények jó példaként szolgálhattak a szükséges jelleget illetően. Minő botrány lenne, ha be lehetne mutatni, hogy a johannizmusban rejlik az igaz őskereszténység! Ügyes hamisító könnyen elkészíthette az okmányokat, mikről azt állították, hogy titkos levéltárakban maradtak fenn. Továbbá azt látjuk, hogy Marschall a következő évben Párizsba érkezik a templomosok újjászervezésére. Hundt pedig később azt állította, hogy a rend igaz titkainak birtokában van, ami a tizennegyedik századból maradt fenn. Egy kőműves hagyomány még inkább valószínűvé teszi, hogy Frigyes irányítása alatt e tárgyra vonatkozó okmányokat fedeztek fel vagy hamisítottak. Dr. Oliver idézi a Nagy Főfelügyelő egy tizenkilencedik századi jelentését, ami megállapítja:

27.000 kőműves vett részt a kereszties hadjáratokban, melyek folyamán bizonyos nagy fontosságú kőműves kéziratokat találtak az ókori zsidók leszármazottai között. Más értékes okmányokat is találtak későbbi időkből, egészen a fény 5557. évéig (1553), amikor is az írás szíriai betűkkel jelent meg. A legrégebbi időkről szolt és kiderült belőle, hogy a világ sok ezer évvel öregebb mint a mőzesi állítás tartja. Legfelvilágosultabb és dicső testvérünk, II. Frigyes, Poroszország királyának uralkodásáig csak keveset fordítottak le ezekből az írásokból. II. Fri-

*gyes mesterség iránti közismert buzgalmának köszönhetően sokat fejlődött társaságunk, mely fölött kegyes volt elnökölni.*¹⁷

Az a véleményem tehát, hogy az említett okmányok — melyek a Hundt által hangoztatott titkokat tartalmazták — lehetnek azok, amiket az *Ordre du Temple* a tizenkilen-cedik században közzétett. Ha nem voltak hitelesek, akkor Voltaire művei lehetek, kit bizonyára egy szír kéziratot hamisítani tudó zsidó segített munkájában. Valószínű, hogy Johnson volt a kérdéses zsidó, mert Findel határozottan megállapítja, hogy az ő munkája volt a templomos lovagrend folyamatosságának története.¹⁸ Amint tudjuk, Frigyesnek szokása volt zsidókat felfogadni kétes ügyeinek lebonyolítására és akár Johnsont is alkalmazhatta az okmányok hamisítására. Tudott, hogy Ephraimot pénzhamisítással bízta meg. Az is egybevágna módszerével, hogy munkája elvégeztével eltüntette az illetőt, aki esetleg elárulhatta volna titkát.

Mindenesetre, bárhogyan is nyert Frigyes hatalmat a kőművesség felett, a század múlásával egyre inkább nyilvánvalóvá válnak a „*jelentéktelen*” brunswicki beavatás gyümölcsöző eredményei. Amikor 1786-ban átalakították és Ősi és Elfogadott Skót Rítusra keresztelték a Tökéletesség Rítust (mindig a skót lepel a porosz mivolt elfedésére), az elbeszélés szerint Frigyes vezette a műveletet és szerkesztette meg a rend új alkotmányát. Ő rendezte át a fokozatokat is, így most már harminchárom¹⁹ volt belőlük:

26. A Könyörület Hercege

---

¹⁷ Oliver: *Historical Landmarks in Freemasonry*, II. 110.

¹⁸ Findel: *History of Freemasonry* 290. o.

¹⁹ Ebben a pontban lásd *inter alia* Mackey, *Lexicon of Freemasonry*, pp. 91, 328. Angliában és Franciaország Nagy Orientben a felsőbb fokozatok zöme használaton kívülre került és az a rítus amely Angliában mint Ősi és Elfogadott Rítus, és Franciaországban, mint Skót Rítus ismert, csupán a Szakmai fokozatokon (mint két szabadkőművesség ismert) felül öt járulékos fokozatból áll, amelyek aztán valamennyi szabadkőműves rítus alapjául szlgálnak. Ez az öt fokozat a következő: a tizennyolcadik Rózsa-Kereszt, a harmincadik Kadosh lovagja, és a harmincegyedikől a harmincharmadikig. Az angol szavadkőművesek elfogadván a felsőbb fokozatokat a harmadik, a Mester Kőművesről egy lépésben kerülnek a tizennyolcadik Rózsa-Kereszt fokozatra, amely egyben a felső fokozatok első fokát jelenti. A közbenső fokozatok azonban még működnek Amerikában.

27. *A Templom Legfőbb Parancsnoka*
28. *A Nap Lovagja*
29. *Szent-András Skót Nagy Lovagja*
30. *Kadosa Választott Nagy Lovagja*
31. *Nagy Felügyelő Vizsgáló Parancsnok*
32. *A Fenséges Titok Magasztos Hercege*
33. *Felséges Nagy Főfelügyelő*

Az utolsó négy fokozatban jelentős szerepet játszik Frigyes és Poroszország. A főként a Vehmgericht nyomán mintázott, harmincadik fokozatban a lovagok teuton keresztet viselnek, a trón fölé a két fejű porosz sas emelkedik és a Háromszorosan Hatalmas Nagymesternek szólított elnök magát Frigyest képviseli. A harminckettedik fokozatban Frigyest úgy mutatják be, mint a földrész szabadkőművességének vezetőjét. A harmincharmadik fokozatban megint a kétfejű sas a díszítés és Frigyes a Felséges Főparancsnok, aki a fokozat bevezetésekor az alvezéreként megjelenő Orléans-i Fülöppel, a Grand Orient nagymesterével szerepelt. A harminckettedik fokozat volt az újítások legfontosabbika. Ez valójában nem is fokozat volt, hanem testület, ami egy vezető alá gyűjtötte minden ország kőművesét. Innen a Frigyes által elért óriási hatalom. 1786-ra a francia kőművesség teljesen a porosz mintát követte és Frigyes valóban mindenütt a kőművesek bálványává vált, pedig talán soha senki nem vetette meg annyira a szabadkőművességet mint ő. Az amerikai kőműves, Albert Pike éles szemmel látta:

Semmi kétség, hogy Frederick arra a megállapításra jutott, hogy a kőművesség két fokozatának nagy állításai egyszerűen elképzelték és félrevezetőek. Gúnyolódott a renden és azt gondolta, szertartásai gyermekjátékok. Egyes ilyen értelmű mondásai fennmaradtak. De ez nem jelenti azt, hogy későbbi alkalommal nem találta hasz-

*nosnak, hogy a hatalmat elért rend vezetőjévé tegye magát.*²⁰

Nem jelentéktelen, hogy a Szigorú Szerződés megalapítását követő évben, 1752-ben, Lord Holderness párizsi brit követhez, Lord Albemarle-hoz írt nagyon titkos megjelölésű levelében „a porosz király francia tanácsok fellett utóbbi időben elért befolyásáról” szól. Néhány héttel később, Lord Albemarle „*a porosz udvar francia tanácsok feletti nagy befolyásáról*” ír, „*ami annyira megvakítja őket, hogy maguktól már dönteni se tudnak.*”²¹

De itt az ideje, hogy másik működési területre fordítsuk figyelmünket, amit szintén a szabadkőművesség tett lehetővé a törekvő Frigyes számára.

Az *Encyclopédie* elkészítése kevés figyelmet kapott a hivatalos történelemtől, pedig még a forradalmi mozgalom mögötti titkos hatásokkal szemben leginkább kételkedő írók is elismerik, hogy hozzájárult a végső kataklizmához. A történet hivatalos változata szerint, egy francia könyvtáros, nevezett Le Breton, javasolta Diderot-nak az Ephraim Chambers által 1728-ban megjelentetett *Cyclopædia* lefordítását. Diderot „*termékeny és buzgó elméje átalakította az elképzelést... Elhatározottat, hogy Chambers műve csupán kiinduló pont legyen egy sokkal átfogóbb vállalkozáshoz.*” Ezután megtudhatjuk, hogy a könyvkereskedő pénzügyi nehézségbe került, Diderot megszegyenült, mert „*nem érezte magát megfelelőnek az egész tudományköröket magába foglaló könyv minden részének megszervezésére és irányítására.*” a szerencse folytán sikerült társként beszervezni d'Alembert-t, később pedig mindenféle foglalkozású embereket, „*kik közösen dolgoztak e művön, mi legalább annyira hasznos volt, mint amennyire munkáigényes;*” a jezsuiták könyörtelenül üldözték őket, mert „*ellenőrzést akartak a teológiai cikkek felett;*” a nagy mű zsarnoki

---

²⁰ *Scottish Rite of Freemasonry: the Constitutions and Regulations of 1762*, by Albert Pike, *Sovereign Commander of the Supreme Council of the Thirty-third Degree for the Southern Jurisdiction of the United States*, p. 138 (A.M. 5632). [az Egyesült Államok Déli Igazságszolgáltatása számára a a Harmincharmadik Fokozat Legfelső Tanács Fejedelmi Parancsnoka].

²¹ R.O. State Papers, Foreign, France, Vol. 243, Jan. 2 and Feb. 19, 1752.

elnyomással találta szemben magát, mert egyes cikkei keresztényellenességre hajlottak.²²

De, hogy más szemszögből is megvilágítást kapjon a történet, lássunk egy részletet Ramsay híres szónoklatából, amit a párizsi Nagy Páholy előtt mondott el 1737-ben:

A rendünk számára szükséges negyedik tulajdonság a hasznos tudományok és bölcsészetek szeretete. Tehát a rend mindannyiótoktól elvárja, hogy bőkezűen adakozzatok vagy munkálkodjatok a hatalmas műért, amit egyetlen akadémia sem tudna elvégezni, mert mind kevés tagból áll és képtelen lenne ilyen óriási tárgykört felölelni. Németország, Anglia, Olaszország és más országok nagymesterei arra buzdítják a testület tudósait és bölcsészeit, hogy csatlakozzanak az egyetemes lexikon anyagának összegyűjtéséhez. A munka már elkezdődött Londonban és testvéreink együttműködésének eredményeként néhány éven belül elkészülhet.²³

Tehát, valójában nem is volt vállalkozó szellemű könyvtáros, sem pedig fellelkesült filozófus, ki az *Encyclopédie* gondolatát kiötlötte, hanem egy erős nemzetközi szervezet volt az, ami hat évvel azelőtt, hogy az elképzelés Diderotban felmerült volna, útjára indította a tervezetet, amire több munkatársat alkalmazott mint amennyivel az összes akadémiák szolgálni tudtak volna. Így, az általában előadott történet teljesen koholmánynak tűnik és az összeállítást valójában a páholyok jól szervezett szakértői készítették, vezetőik parancsára.

Tehát az *Encyclopédie* alapjában véve kőműves kiadvány. Papus, aki tévesen Duc d'Antin indíttatásának tulajdonítja a híres

---

²² John Morley: *Diderot and the Encyclopaedists*, I. 123-147. o.

²³ Gould, id. mű., III. 87. Mr. Gould egy lábjegyzetben naivan hozzáteszi, „*A javasolt szótár egy furcsa bökkenő – lehetséges lenne, hogy a Royal Society illetően ötletekből jött létre?*” A már Londonban létrehozott kezdet természetesen a Chambers *Cyclopaediája* volt, amelyet 1728-ban közöltek, és Chamberst a következő évben a Royal Society tagjává tettek, hacsak maga nem is volt szabadkőműves, ám több szabadkőművest számíthatott a barátai közé, ide értve a búrakészítő Senex-t, akinek a tanítványa volt és aki Anderson *Constitutions*-ját publikálta 1723-ban (See *A.Q.C.*, XXXII. Part I. p. 18.)

szónoklatot és az *Encyclopédie* következképpen tervét, hangsúlyozza e tény fontosságát:

A forradalom két szakaszban nyilvánul meg:

Az első, az Antin herceg magasztos buzdítására cselekvő francia szabadkőművességnek köszönhető, és az Encyclopédie megjelenése által elindított, szellemi forradalom.

A második, a páholyokbeli rejtett forradalom, ami java-részt a templomos rítus tagjainak tulajdonítható és az előbb kiűzött, majd visszafogadott szabadkőművesek hajtották végre.²⁴

Az *Encyclopédie* kőművesi összeállításának ténye nem kétséges a francia a szabadkőművesek előtt. Épp ellenkezőleg, dicsekednek vele. A Grand Orient 1904-es nagygyűlésén a szabadkőműves Bonnet kijelentette:

A tizennyolcadik században az enciklopédisták dicső vonala lázas hallgatóságra talált templomainkban, ahol akkor még egyedül voltak a tömeg előtt ismeretlen, raggogó elgondolás megidézésében: „Szabadság, Testvériség, Egyenlőség.” A forradalmi mag gyorsan beért ezen elit sorai közt. Jeles szabadkőműveseink, d'Alembert, Diderot, Helvetius, d'Holbach, Voltaire, Condorcet, bevégezték az értelem alakítását és új korszakot készítettek elő. Amikor a Bastille elesett, a szabadkőművességé lett a legfőbb megtiszteltetés, hogy az emberiségnek oklevelet adjon (az emberi jogok nyilatkozata), mit odaadással dolgozott ki. (Taps)

A szónok továbbá elmondta, hogy a szabadkőműves Lafayette műve volt ezen okirat és az azt elfogadó alkotmányozó nemzetgyűlésnek több mint 300 tagja szabadkőműves volt.

Azonban a forradalom magvainak páholyok általi elvetésével az enciklopédisták nemcsak a királyságot árulták el, hanem a szabadkőművességet is. Megjegyzendő, hogy Ramsay szónoklata —

---

²⁴ Papus: *Martines de Pasqually*, 146. o.

az igaz kőműves alapelvekkel összhangban — leszögezte, hogy az enciklopédiának a tudományokkal és a bölcsészettel²⁵ kell foglalkoznia és a tervezetből ki kell zárni a politikát és a teológiát. Hogyan történt akkor, hogy végül e két tárgy vált az enciklopédisták fő elfoglaltságává, oly annyira, hogy művük királyság és egyház ellenes támadássá vált? Emlékeznünk kell rá, hogy 1746 volt az az év amikor Diderot és d'Alembert komolyan hozzáfogott feladatához és ez egybeesik a francia szabadkőművesség Clermont gróf alatti hanyatlásával és a páholyok felforgatók általi megszállásával. Az 1737-es szabadkőművesek legjobb szándékú tervezete így forradalmár utódaik áldozatául esett és homlokegyenest ellenkező célok eszköze lett.

De, nem a táncmester Lacorne és középosztálybeli követői voltak azok, akik az *Encyclopédie* és a Franciaországban forgalomban lévő forradalmi kiadványok tömegének megjelenését lehetővé tették. Frederick meglátta lehetőségét. Ha igazam van feltevélesemben, hogy Frigyes hallott Ramsay beszédéről, az *Encyclopédie* elképzelése ragyogó eszköznek tűnhetett számára, ami által megvethetné a lábát francia értelmiségi körökben. Ez kétségtelenül további ok lehetett Voltaire sürgős meghívására és az azt követő ajánlatra Diderot és d'Alembert felé. Az *Encyclopédie* első kötetének 1751-es megjelenésére Diderot és d'Alembert már kinevezést kapott a Porosz Királyi Akadémiára. A következő évben Frederick felajánlotta d'Alembertnek az akadémia elnökségét, de ő elutasította, bár 1755-ben és 1763-ban újra meglátogatta Frigyeset és rendszeres életjáradékot kapott Berlinből. Ebből adódóan nem meglepő, hogy amikor az *Encyclopédie* a 'P' betűhöz ért, megjelent benne egy aláírás nélküli cikk Poroszországról és dicsőhimnuszt zengett a ragyogó király tehetségéről és érényéről, ki e kegyelt ország sorsa fölött öröklik.

Frederick és Hohenzollern utódainak tudománya volt, hogy képesek voltak minden mozgalmat a porosz uralmi tervek előmozdításának szolgálatába állítani. Hogy a nagy célt, a francia királyság lerombolását és az Ausztria és Franciaország közötti szövetség felbomlasztását elérhessék, felhasználták a szabadkőműve-

---

²⁵ Nyilván utalás a szaktárs fokozat bölcsészetének hét tagjára: nyelvtan, szónoklat, logika, számtan, mértan, zene, csillagvizsgálat.

seket, a filozófusokat, a zsidókat. Mialatt a francia udvarba küldött követei segítségével ellentétet szított Versailles és Bécs között és szégyenbe hozta Marie Antoinette-et, páholyokban lévő szövetségesein keresztül képes volt elérni a francia népet. Frigyes aranya és nyomdagépei csatlakoztak az orleanista összeesküvőkhöz a felforgató irományok terjesztésében.²⁶

Tehát, ahogy a század öregedett, forradalmi ármánykodók pusztító gépezetté változtatták a királypságpárti katolikusok által alapított szervezetet. Fokozatosan elkorcsosították a rítusokat és a jelképeket, mígnem pontosan ellenkező értelművé váltak mint amire beiktatták őket. A rózsakereszt és a Kadosa fokozat a vallás és a francia királyi hatalom elleni háború kifejezőjévé vált.

Nem óhitű katolikus, hanem titokkutató rózsakeresztes írja a szabadkőművesség forradalomban viselt szerepéről:

*A kőművesség nemcsak lealjasult, de Jacques du Molay bosszúállóinak és a templom vallásszakító munkáját tovább folytatók rejtelmes befolyásának következtében fejtelenséget célzó összeesküvésének elleplezőjévé és eszközüvé vált. Hiram halálának megbosszulása helyett gyilkosait bosszulták meg. Az anarchisták elragadták a függőönt, a derékszöget és a kalapácsot és felírták rájuk: szabadság, egyenlőség, testvériség. Ami annyit jelentett: szabadság az irigységre, egyenlőség az elkorcsosultságban, testvériség a rombolásban. Azok az emberek voltak ezek, kiket az egyház jogosan ítélt el és mindig el fog ítélni.*²⁷

---

²⁶ 1767-ben Voltaire írt Fredericknek, kérvén őt, hogy nyomtattasson ki néhány könyvet Berlinben és köröztesse Európában „*alacsony áron, amely elősegíti az eladást.*” Erre Frederick ezt válaszolta: „Ön kedvére használhatja a nyomdáimat” stb. (letter of May 5, 1767). Másutt hivatkoztam Marie Antoinette elleni rágalomokra amelyeket Frederick ügynöke köröztetett Franciaországban. Lásd az én könyvemet, *French Revolution*, pp. 27, 183.

²⁷ Eliphaz Lévi, *Histoire de la Magie*, p. 407. A szabadkőművességnek a Forradalom előkészítésében betöltött szerepét megrögzötten tagadják a történelmi összeesküvők, jóllehet világosan elismerik a szabadkőműves körökben – a franciák megtapsolván, az angolok és az amerikaiak helytelenítvén. Egy a tulajdonomban lévő kézikönyv a következőket tartalmazza: „*A szabadkőművesek ... (és ezt a történelem jól igazolja)* kezdeményezték

Itt az ideje, hogy másik kőműves hatalomra fordítsuk figyelmünket: a martinistákra, avagy francia illuminátusokra.

Francia Megvilágosodottság*

Miközben Frederick, a szabadkőművesek, az enciklopédisták és az orleanisták anyagi síkon az egyház és a királyság elpusztításán dolgoztak, új szekta kapott erőre és a század közepére sikerült beszivárognia a páholyokba. A titokkutatás régi örületének újbóli fellobbanása volt ez, mely Bordeaux-tól Pétervárig futótűzként terjedt el Európában. Courlandi Anna uralkodása alatt (1730-40) az orosz udvar fortyogott a babonáktól és biztatást nyertek mindenféle hivatásos varázslók és kuruzslók. A tizennyolcadik századi német felsőbb osztály ugyanennyire fogékonyak bizonyult a természetfeletti dolgok iránt és hosszú életre vagy nagyobb hatalomra vágyó fejedelmek buzgón kutatták a bölcsek kövét és az élet vizét és a szolgálatukban álló titokkutatók irányítása alatt szellemeket idéztek meg.

Franciaországban a titokkutatás a kőművesség külső alakját vette fel és ezzel álcázta tantételeinek terjesztését. Martines de Pasqually (vagy Paschalis), egy rózsakereszt kőműves,²⁸ 1754-ben megalapította az Élus Cohens (Választott Papok) Rendet, ami később martinisták vagy francia illuminátusok néven vált közzismertté. Annak ellenére, hogy keresztény hitben nevelkedett, Pasquallyról gyakran állították, hogy zsidó volt. Gleichen báró, aki maga is martinista és az Amis Réunis (Egyesült Barátok) tagja²⁹ volt, fényt derít e kérdésre: „*Pasqually eredetileg spanyol volt és feltehetőleg zsidó, mert követői nagyszámú zsidó kéziratot örököltek tőle.*”³⁰

---

a forradalmat a rossz hírű Orleans hercegével az élükön”—*A Ritual and Illustrations of Freemasonry*, p. 31 note.

* A megvilágosodottságot célszerűbb közismertebb néven nevezni: a megvilágosodottak az illuminátusok. Ez a név több különböző helyen, különböző szervezetek mellett megjelenik, leggyakrabban *felvilágosodottnak* fordítják. Nem jelent azonos szervezetet, de hasonló felfogást gyakran (Szerk.)

²⁸ Papus: *Martines de Pasqually*, 150. o.

²⁹ Benjamin Fabre: *Eques a Capite Galeato*, 88. o.

³⁰ *Souvenirs du Baron de Gleichen*, 151. o.

A martinisták kabalista³¹ szektája volt a harmadik fő kőműves erő Franciaországban. A rítus eredetileg két nagyobb osztályra oszlott. Az egyikben az ember bukását tárták fel, a másikban végső felépülését. A három mesterségbeli fokozat után a három cohen fokozat következett: pap tanonc, paptárs, papmester. Ezt követte a főépítész és zerubbabel nagy választottja avagy kelet lovagja. De, mindezek fölött rózsakereszthez vezető, rejtett fokozatok voltak.³² Pasqually Marseille-ben, Toulouse-ban, Bordeaux-ban és Párizsban alapította meg első páholyait, de hamarosan egész Franciaországot behálózták a martinista csoportok. Lyonban volt központjuk, Willermoz irányítása alatt, aki ott élő gazdag kalmár volt. Ettől kezdődően gomba módra szaporodtak a titokkutató társaságok. 1760-ban Dom Perneti (Benedict szerzetes, ford.) megalapította az Illuminés d'Avignon szektát. Kijelentette magáról, hogy magas fokú szabaddkőműves beavatott és Swedenborg tanításait hirdette. Később egy bizonyos Chastainer létrehozta az Illuminés Théosophes csoportot, ami Perneti rítusának módosított változata volt. 1783-ban Marquis de Thomé elindította Swedenborg tanításainak megtisztított változatát, amit Swedenborg Rítusnak nevezett.

Közös kiinduló forrás állt mindezen titokkutató szekták mögött: a kiforgatott, mágikus zsidó Kabala, vad teozófiai képzelgések és ősi pogány kultuszokra alapozott barbár babonák e gyűjteménye, mit zsidó titokkeresők tizenhét évszázad alatt hordtak össze.³³ E behatás különösen kitapintható a rózsakereszt fokozat különböző alakjaiban, melyek majdnem minden társaságban a legfelsőbb és legtitkosabb fokozatot alkotják. A „*Fekete Sas Lovagrendjének, avagy a Rózsakereszt Uralkodóinak Szertartása*” című, tizennyolcadik századi titkos okmány,³⁴ mely teljesen eltér a nyilvánosság elé tárt leírásokból, bemutatja, hogy Salamon Kulcsai nélkül senki sem nyerheti el a magasabb tudományok ismeretét.

---

³¹ Henri Martin: *Histoire de France*, XVI. 529.

³² Heckethorn: *Secret Societies*, I. 218. Waite: *Secret Tradition*, II. 155, 156.

³³ „Pasqually szertartásos mágiája ezt a típust követte, amelyet én zsidóság lefontott Kabalizmusához kacspolok” — A. E. Waite, *The Secret Tradition in Freemasonry*, II. 175.

³⁴ A héberből fordított *Les vrais clavicules du roi Salomon*, egy tizennyolcadik századi kéziratát Párizsban 1921-ben adták el.

retét, s ennek valódi titkait soha sem vetették papírra. Állítólag ebben van a teljes kabalista tudomány. A rózsakereszt fokozat kátéja főképp fémek átalakításával és a bölcsek kövével foglalkozik.

A Franciaországban és Amerikában művelt tökéletesség ritusban a ki nem mondhatóként jelölt fokozatokban jelenik meg a kabalista hatás, ami az Isten kimondhatatlan nevét körülvevő titokzatosság zsidó hitétől ered. A zsidók felfogása szerint Jehova négy betűből — yod, he, vau, he — álló szent nevét, a Tetragrammatont, nem szabad a közönséges halandóknak kiejteni, hanem az Adonai névvel kell helyettesíteni. Évente csak egyszer volt kiejtethető a Tetragrammaton, a bűnbocsánat napján, amikor a szentek szentélyében a főpap harsonák és cintányérok hangja közepette elmondhatta, mert az emberek úgysem hallották. Minthogy a nép soha nem említette a nevet, a helyes kiejtés feltételezetten elveszett. A zsidók hitték, hogy a Tetragrammaton kimondása végtelen hatalmat ad az illetőnek. „Ő, ki elmondja, eget és földet renget és bámulatba ejti és elrettentí angyalokat.”³⁵ A Kimondhatatlan Név tehát csodálatos hatalmat adott. Ott volt Mózes botján és ez tette képessé bámulatos cselekedeteire. A Toledot Yeschu szerint Krisztusra is ilyen hatalmat ruházott.

E babona nyilván a rózsakeresztes hagyomány része volt, mert a szabadkőműves páholyok által átvett, háromszögbe foglalt tetragrammaton egybevág Fludd kabalisztikus rendszerével.³⁶ A kimondhatatlan fokozatokban ugyanolyan tisztelettel illették mint a zsidó teológiában. A korai amerikai művelés szerint: „E fokozatok testvérei és társai megkapták Isten nevét, ahogy az Énoch elé tárult, és feleskették őket, hogy életükben csak egyszer ejtsék ki.”

---

³⁵ Mackey: *Lexicon of Freemasonry*, 156. o.

³⁶ A.E. Waite, *The Doctrine and Literature of the Kabbalah*, p. 369. Ragon másutt a Rózsa-Kereszt filozófikus fokozatról ad számot ebben a megszentelt I.N.R.I. formuláról, amely fontos szerepet játszik eme fokozatnak a keresztény alakjában és így értelmezik: *Ignis Natura Renovatur Integra* — (A természet tűz által újul meg). — *Nouveau Grade de Rose Croix*, p. 69. Mackey a rózsakeresztesek más értelmezését adja. — *Lexicon of Freemasonry*, p. 150.

A rózsakereszt fokozat alkímista változatában ugyanolyan varázserőt tulajdonítanak a névnek, mint a zsidó Kabalában. Ragon elmondja, hogy a tetragrammaton másik megjelölése, a „*schem-hamm-phorasch*,” az egyik skót fokozat szent szava. A rejtett tulajdonság e hite „*megtalálható a Fekete Sas Lovag rózsakeresztnek nevezett harmadik fokozatának utasításai kezdetén*”:

Kérdés: Melyik Isten leghatalmasságosabb neve az ötágú csillagon?

Válasz: Adonai

Kérdés: Mi a hatalma?

Válasz: A világegyetem mozdítása.

Az a lovag, aki kabalai módon tudná kiejteni, a négy elem és a mennyei szellemek hatalmával rendelkezne és az ember minden lehetséges erényével bírna.³⁷

A rózsakereszt ezen alakja teljesen zsidó eredetű volt. A *Contrat Social* páholy rózsakereszt fokozatba beavatandó jelöltje többek között a következő útmutatást kapta:

*R testvér tárta fel e fokozatot, mely magába foglalja a Tökéletes Kőművesek Rendjét. R testvér Néamuth rabbi kabalisztikus kincstárából vette át, ki a leydeni (Hollandia) zsinagóga vezetője volt és megőrizte e drága titkot és szokást. Mindkettővel találkozni fogunk titokzatos Talmudjában.*³⁸

Tudjuk, hogy a tizennyolcadik századi rózsakeresztes varázslók társaságot alapítottak Firenzében, aminek gyökerei a tizenötödik századba nyúltak vissza és állítólag javarészt, vagy teljesen, keletiekből állt. Azonban valószínűnek látszik, hogy e szekta, bár titokban hatással volt a rózsakereszt kőművesekre, névtelen maradt, vagy leplezte magát. 1782-ben egy angol szabdkőműves ezt írta: „*Néhány érdekes, héber nyelvű kéziratot találtam Algiers-ban. Egy rózsakeresztes társaságról szólnak, ami*

---

³⁷ Ragon: *Maçonnerie Occulte*, 91. o.

³⁸ Gustave Bord: *La Franc-Maçonnerie en France, des Origines à 1815*, 212. o.

ma más név alatt, de azonos formában létezik. Remélem, hogy beavatást nyerek ismereteikbe.”³⁹

Gyakorta felmerül, hogy a zsidók ebben az időben nem játszhattak szerepet a szabadkőművességben, mert nem nyertek bebocsájtást a páholyokba. De, ez egyáltalán nem biztos. *The Gentleman's Magazine* már idézett cikke leszögezi, hogy beengedték a zsidókat. Luchet megemlíti, hogy David Moses Hertz-et 1787-ben befogadták egy londoni páholyba. Az 1746-ban megjelent *Les Franc-Maçons écrasés* írója elmondja, hogy egy amszterdami páholyban látta három zsidó beavatását. A melchisedeck páholyokba nyíltan befogadtak nem-keresztényeket és itt a rózsakereszt fokozat a legjelentősebb helyet foglalta el. Ázsia beavatott testvérei, a bölcsesség mesterei és a fenséges papok, avagy melchisedeck vagy rózsakereszt igaz testvérei fokozat volt e rítus legfelsőbb fokozata.

E rendet általában *Ázsiai Testvéreknek* hívták és Bécsben volt a központja, vezetője pedig bizonyos Eckhoffen báró volt. Azt tartották a szektáról, hogy az 1710-ben a pap Samuel Richter által megalakított, Arany és Rózsakereszt Testvérek újjáéledése volt. A valódi eredet azonban nagyon homályos és alig van róla írásos adat.⁴⁰ A későbbi név, Szent-János Lovagjai és Testvérei, johanita indíttatást sugall, de ez láthatóan hamisság volt, hiszen zsidókat, törököket, perzsákat és örményeket is befogadott. A kortárs Luchet úgy írja le a rend szervezetét, mint teljesen júdaistát. „*A legfőbb irányító szervezet neve: kis és állandó európai színhedrin.*

---

³⁹ Rainsford tábornok 1782. Októberi levele, a *Transactions of the Jewish Historical Society*, Vol. VIII. p. 125. idézi

⁴⁰ De Luchet (*Essai sur la Secte des Illuminés*, p. 212) a Renddel kapcsolatban a következő munkákra hivatkozik:

1. *Nouvelles authentiques des Chevaliers et Frères Initiés d'Asie.*

2. *Reçoit-on, peut-on recevoir les Juifs parmi les Franc-Maçons?*

3. *Nouvelles authentiques de l'Asie*, by Frederick de Bascamp, nommé Lazapoloki (1787)

Wolfstieg: *Bibliographie der Freimaurischer Literatur*, Vol. II. p. 283, Friedrich Müntert jelöli meg, mint a fentiek közül az első szerzőjét, és szintén megemlíti, többek között Gustave Brabée egyik munkáját: *Die Asiatischen Brüder in Berlin und Wien*. De egyik sem található meg a British Museum-ban, sem a Rolling könyvben (1787-ben adták ki), amely kiadja a szekta titkait.

*A nevek, melyek által elfedik magukat a tőlük alacsonyabb rendűektől, mind zsidók. A harmadik alapvető fokozat (értsd: a rózsakereszt) jelei az urim és thummim.... A rend birtokában volt a nagy tiszteletre méltó szabadkőművesség hieroglifái erkölcsi és fizikai igaz titkainak és magyarázatainak.*⁴¹ A beavatottnak teljes engedelmességet kellett fogadnia a rend törvényei iránt és élete végéig fenntartás nélkül követnie kellett őket.

Luchet felteszi a kérdést, hogy

„honnan kapta e rend állítólagos titkait? Ez a titkostársaságok nagy kérdése. De a beavatott, ki kénytelen mindörökre a rend tagja maradni, soha nem kap választ. És még csak meg sem meri kérdezni, mert ígéretet kellett tennie, hogy nem kérdezősködik. Ilyen módon maradnak vezetők a rend titkainak részesei.”

Mint *Stricte Observance* esetében is, megint csak a leplezett főnökök vak engedelmességet követelő rendszerével találjuk szemben magunkat.

Az illuminátusok különböző szektáinak irányítása alatt, a rejtelemtan hulláma borította el Franciaországot és a páholyok mindenütt Kabaláról szóló tanítás, varázslat, forráskutatás, alkimia és teozófia központjaivá váltak.⁴² A kőműves rítusok szellemidéző ceremóniákká korcsosultak — az ezen összejövetelekre most már bebocsájtott nők sikoltoztak, ájuldoztak, görcsösen rángatództak, és legszörnyűbb kísérleteknek vetették alá magukat.⁴³

1771-ben alakult meg az *Amis Réunis* páholy, ami egyesítette a különböző kőműves csoportokat. Savalette de Langes, a királyi kincstár gondnoka, a Grand Orient főtisztje és magas fokú szabadkőműves — „ismerője minden misztériumnak, minden páholyoknak és az összes ármánynak” — volt az alapító. Az egyesítés

---

⁴¹ Wolfstieg listáján lévő könyvek a Rendre úgy hivatkoznak, mint „az egyetlen igaz és eredeti Szabadkőművesség (*die einzige wahre und echte Freimaurerei*).

⁴² Clavel: *Histoire pittoresque*, 167. o.

⁴³ De Gleichen báró, leírván a "*Convulsionists*" állítja, hogy a fanatikuskok gyűlésein fiatal asszonyok hagyták magukat megfeszíteni, néha fejjel lefelé. Ő maga látott egyet a padlóra szegezve akinek a nyelve borotvával ki volt vágva. (*Souvenirs du Baron de Gleichen*, p. 185.)

elérése végett kevert rendszert vezetett be páholyában. „Az arisztokrácia megnyerésére bálakat rendezett, ahol az elmélyültek táncolhattak és lakomázhattak és a szabadságról és egyenlőségről énekelhettek. Mit sem tudtak róla, hogy titkos bizottság állt fölötük melynek szándékában állt a páholy falain túlra, kastélyaikra és birtokaikra is kiterjeszteni ezt az egyenlőséget.”⁴⁴

Az Amis Réunis kinövése volt a *Philalèthes* rítus. Ezt is Savalette de Langes hozta létre, 1773-ban. Az Amis Réunis magasabb fokú beavatottjai voltak a tagjai: Court de Gebelin, Prince de Hesse, Condorcet, Vicomte de Tavannes, Willermoz, stb. 1780-ban módosított változata alakult Narbonne-ban, Primitív Rítus Szabad és Elfogadott Kőművesei néven. Az angol fokozati beosztást vette fel, hogy úgy tűnjön, Angliából eredt. A valóságban Chefdebien d'Armisson márki volt alapítója, aki a Grand Orient és az Amis Réunis tagja volt. Indíttatását bizonyos német szabadkőművesektől kapta, kik valószínűleg a Szigorú Szertartás tagjai voltak. Chefdebien ennek a rendnek is tagja volt, Eques a Capite Galeato rangban. Chefdebien és Savalette de Langes levelezése nem régiben nyilvánosságra került és roppant sok felvilágosítást ad a forradalom előtti szabadkőműves szövevényről.⁴⁵

A levelek hangvételéből ítélve, a primitív rítus vezetői törvénytisztelő, katolikus embereknek tűnnek, kik új titkok megismerésének reményében bedőltek a csalók meséjének. Savalette jegyzetei bepillantást adnak a szalonok filozófusai és a páholyok elmélyült arisztokratái mögötti, hivatásos varázslókra és rejtély kutatókra és a rajtuk is túl lévő, rejtett irányítókra, a titkos társaságok valódi beavatottjaira.

---

⁴⁴ Barruel: *Mémoires sur le Jacobinisme*, IV. 263.

⁴⁵ Benjamin Fabre: *Franciscus, Eques a Capite Galeato*, Copin Albancelli előszavával. A könyvről egy cikk jelent meg: *Ars Quatuor Coronatorum*, Vol. XXX. Part II. A szerző Mr. J. E. S. Tuckett, úgy írja le, mint egy olyan könyvet, amely a szabadkőművesek számára rendkívül érdeklődés. Nem osztva Mr. Tuckett *Rit Primitif* tagjai iránti csodálatát, azonos a véleményünk, hogy Mr. Fabre túl sok csalárdságot és elbukik abban, hogy igazolja a forradalom kitervezésére vonatkozó vádjait. Ők, mint szövevényes agyak tökéletesen díjazható balekjai jelennek meg. Mellékesen Mr. Tuckett hibásan adja meg az "*Eques a Capite Galeato*" valódi nevét, mint Chefdebien d'Armand; – annak d'Armisson-nak kell lenni.

Varázslók

Természetesen közismert tény, mit senki sem vitat, hogy mekkora szerepet játszottak a varázslók a francia forradalom előtti időszakban. De, mint a filozófus társaságokat is, e hirtelen földből kinőtt varázsló csapatot is a kor henyelő és kíváncsi társadalmának szórványos tüneményeként mutatják be. Figyelembe kell venni, hogy mint a jelentősebb filozófusok, a varázslók is mind szabadkőművesek és titokkutató társaságok tagjai voltak. Következésképpen, nem mint elszigetelt szélhámósok, hanem mint rejtett erő, szervezett ügynökei léptek színre.

Schroepfer, egy lipcei kávéházas jelent meg elsőnek és kijelentette, hogy mágia nélkül senki sem lehet igazi szabadkőműves. Ennek megfelelően, a szabadkőművesség megújítójának kiáltotta ki magát és házában páholyt alapított, aminek rítusa a rózsakereszt fokozatra alapozódott. Az éjszaka közepén voltak a gyűlések, melyek során gondosan elhelyezett fények, tükrök és valószínűleg villamosság, na meg erős ital segítségével Schroepfer jelenéseket idézett elő, miket látogatói másvilági alakoknak képzeltek.⁴⁶ Végül Schroepfer teljesen beleőrült a szellemidézésbe és főbe lötte magát.

Lecouteulx de Canteleu szerint Schroepfer volt az, aki Saint-Germain grófot, korunk társ kőműves páholyainak atyamesterét benevelte. Soha nem dőlt el e titokzatos személyiség kiléte.⁴⁷ Egyes kortársai azt tartották, hogy a portugál király természetes fia volt, mások, hogy egy zsidó és egy lengyel hercegnőé. Duc de Choiseul azt válaszolta erre a kérdésre: „*Semmi kétség, egy portugál zsidó fia, aki kihasználja a város és az udvar hiszékenységet.*”⁴⁸ 1780-ban az a hír terjedt el, hogy egy bordeauxi zsidó fia, de a *Souvenirs of the Marquise de Créquy* szerint, Breteuil báró, minisztériumának irattárából felfedezte, hogy egy strasbourggi zsi-

---

⁴⁶ De Luchet: *Essai sur la Secte des Illuminés*, 208.o. Gould, id. mű., III. 116.

⁴⁷ Szórakoztató megjegyezni, hogy Mr. Waite összekeveri őt a név jogos viselőjével, Claude Louis, Comte de Saint-Germain, XVI. Lajos hadügyminisztere, merthogy *The Secret Tradition in Freemasonry*, Vol. II., egy képet csatolt a kalandor leírásához.

⁴⁸ *Biographie Michaud*, Saint-Germain cikk.

dó orvos fia volt és eredeti neve: Daniel Wolf és 1704-ben született.⁴⁹ Az általános vélemény tehát a zsidó származás felé hajlik.

Először Németországban, 1740 táján hallunk Saint-Germain-ről, amikor csodás képessége felkeltette Maréchal de Belle-Isle érdeklődését, ki, mint a szélhámósok örök fajankója, bedőlt neki és magával vitte a francia udvarba, ahol gyorsan Madame de Pompadour kegyeibe férközte magát. A márkiné hamarosan bemutatatta a királynak, aki lakást adott neki Chambord-ban és ragyogó szellemétől elbűvölve gyakran beszélgetett vele Madame de Pompadour szalonjában. Amikor Anglia megtámadására kifejlesztette a lapos fenekű hajót, még inkább Maréchal de Belle-Isle kegyeibe került. 1761-ben azt halljuk róla, hogy Hollandiában él fényűzően és azt állítja magáról, hogy hetvennégy éves, bár csak ötvennek néz ki. Ha ez igaz lett volna, akkor kilencvenhét éves lett volna 1784-es, schleswigi halálakor. Az állítólag Saint-Germain által elindított legenda szerint, a tizennyolcadik századra már számos újra megtestesülésen ment keresztül, melyből a legutóbbi 1500 évig tartott. Barruel elmagyarázza, hogy Saint-Germain kőműves nyelvezetben beszélt életkoráról, aminek értelmében az első fokozatú személy három éves, utána öt, majd hét. A felső fokozatokat jelölő magas évszámok útján elképzelhető, hogy elmélyült beavatott 1500 éves lehessen.

A mai írók — nemcsak követői — úgy jellemzik Saint-Germaint mint különleges eredményeket elérő, egyfajta emberfeletti lényt, aki kora varázslói fölé tornyosult. Kortársai azonban kevésbé vették komolyan és úgy mutatták be mint szélhámóst, aki a szalonok szellemességének tárgya volt. Könyvünk témájában azért játszik szerepet, mert befolyással volt a titkostársaságokra. A „*Mémoires authentiques pour servir à l'histoire du Comte de Cagliostro*” szerint Saint-Germain a szabadkőművesség nagymestere volt⁵⁰ és ő avatta be Cagliostrót az egyiptomi kőművesség hittitkaiba.

---

⁴⁹ *Souvenirs de la Marquise de Créquy*, III. 65. François Bournand (*Histoire de Franc-Maçonnerie*, p. 106) igazolja ezt a történetet: „Az ember, aki magát Comte de Saint-Germain-nak nevezte, valójában Wolf, egy elzászi zsidó gyermeke volt.”

⁵⁰ *Nouvelle Biographie Générale*, Saint-Germain cikk.

Joseph Balsamo 1743-ban született és később felvette a Comte de Cagliostro nevet és mint mágus messze túlszárnyalta mesterét. Saint-Germainhoz hasonlóan, általában őt is zsidónak tartották. Feltételezeten egy szicíliai zsidó iparos, Pietro Balsamo fia⁵¹ volt. Annyi bizonyos, hogy nem csinált titkot a zsidó nép iránti nagyrabecsléséből. Szülei halála után megszökött a palermói monostorból, ahol addig élt, és csatlakozott egy Altotas nevű illetőhöz, aki állítólag örmény volt. Együtt elutaztak Görögországba és Egyiptomba.⁵² Későbbi útjai során Cagliostro eljutott Lengyelországba és Németföldre, ahol beavatták a szabadkőművességbe.⁵³ Végül Franciaországban kötött ki. Azonban Anglia volt az, ahol, elmondása szerint, híres egyiptomi rítusát kidolgozta. Hivatalosan 1782-ben alapította meg e rendet, ami, saját bevallása szerint, egy kéziratból eredt, amit egy bizonyos George Cofton írt (Cofton kiléte soha nem derült ki) és ő Londonban véletlenül megvásárolt.⁵⁴ Yarker azonban annak a véleményének ad hangot, hogy „*Cagliostro rítusa láthatóan azonos Pasqually-éval*” és ha tényleg egy londoni kéziratból ismerte meg, az azt bizonyítja, hogy Pasqually-nak követői voltak ott. Valószínűbb magyarázat az, hogy Cagliostro ugyanabból a forrásból szerezte ismereteit mint Pasqually. Nevezetesen, a Kabalából. És nem pusztán egy kéziratból, hanem egy neves londoni kabalistától kapta útmutatásait. Hamarosan látni fogjuk, hogy ki lehetett ez. Korabeli leírás úgy mutatja be Cagliostrot, mint „*kabalista tudományokba beavatott doktort*.” Saját rítusának megalapítása után felvette a Nagy Copht címet, ami annyit tett: az Egyiptomi Kőművesség Legfőbb Vezetője, és a régi európai szabadkőművességbe kívánta átültetni ezen új hajtást.⁵⁵

Még Saint-Germaintól és Cagliostrotól is magasabb fokon állt a svábiai orvos, Mesmer, aki a természettudomány fontos ágához adta nevét. 1780 körül Mesmer bejelentette, hogy felfe-

---

⁵¹ Frederick Bülau: *Geheime Geschichten und rätselhafte Menschen*, I. 311. (1850). Eckert: *La Franc-Maçonnerie dans sa véritable signification*, II. 80, idézvéen Lening: *Encyclopédie des Franc-Maçons*

⁵² Lecouteux de Canteleu, id. mű., 171, 172. o.

⁵³ Clavel: *Histoire pittoresque*, 175. o.

⁵⁴ U. o., 175. o.

⁵⁵ Figuier: *Histoire du Merveilleux*, IV. 9-11 (1860).

dezte az „*állati vonzóerőt, ami minden szervezeti lény éltetője és lelke mindennek mi lélegzik.*” De, ha ma a mesmerizmus majdnem egyet is jelent a hipnotizálással és egyáltalán nem utal a titokkutatás egyik ágára, maga Mesmer nem ok nélkül érdemelte ki sárlatán hírnevét. Varázsvödörében folyadékot kevergetett, ami körül követői sártak, álomba merültek, önkívületbe estek, félrebeszéltek vagy jövőndőt mondtak.⁵⁶ A mágikus vödör titka iránt érdeklődő szabadkőművesek sietve felvették páholyukba, így került 1785-ben a Szabad és Elfogadott Szabadkőművesek Ősi Rítusába.⁵⁷

Hely híján nem tudom részletesen bemutatni a kisebb mágusokat, mint Schroeder, aki 1776-ban megalapította az Igaz és Ősi Rózsakereszt Kőművesek egyik káptalanját, aminek mágikus, teozófiai és alkímiai fokozatai voltak. Vagy Gassnert, aki Regensburg környékén csodákat tett. Avagy Zsidó Leont, aki sok pénzt keresett varázstükreivel, amelyekben a jó képzelőerővel rendelkezők megláthatták távollévő barátaikat. Leont végül is kitoloncolták Franciaországból. És rajtuk kívül még sokan voltak akik 1740 és 1790 között, Francia- és Németországban a felső osztályok hizszekenységének kihasználásából éltek. A francia forradalom előtt élő Luchet bemutatja micsoda szerepet játszott misztériumaikban egy kabalista zsidó, bizonyos Gablidone szelleme, aki Krisztus előtt élt és megjósolta, hogy „*az 1800. évben jelentős forradalom fog kitörni földünkön és nem marad meg más vallás, mint az ősatyáké.*”⁵⁸

Minek tulajdonítsuk a kabalizmus e rendkívüli nyugat-európai hullámát? Ki indította el? A zsidó írók biztosítanak róla bennünket, hogy sem Martines Pasqually, sem Saint-Germain, sem Cagliostro, sem pedig egyetlen jelentősebb titokkutató vagy varázsló nem volt zsidó. Ha ez így lenne, a kérdés még inkább megoldhatatlanná válna. Nem hihetjük, hogy francia és német arisztokraták, filozófusok és szabadkőművesek agyából indult volna ki a szinhedrin, a héber hieroglifák, a tetragrammatonról való elmélkedés és az összes többi kabalista gondolat. Lássuk te-

---

⁵⁶ Mounier: *De l'influence attribuée*, 140. o.

⁵⁷ Benjamin Fabre: *Franciscus Eques a Capite Galeato*, 24. o.

⁵⁸ De Luchet: *Essai sur la Secte des Illuminés*, 234. o.

hát mi történt ebben az időben a zsidóság között! Talán választ kapunk kérdéseinkre.

8. ZSIDÓ KABALISTÁK

Az előző fejezetekben bemutattam, hogy a keresztény kor kezdetétől milyen fontos szerepe volt a zsidó Kabalának a titokkereső és keresztény-ellenes szektákban. Itt az ideje, hogy megvizsgáljuk milyen szerepet játszott a zsidó befolyás a forradalmakban. Csupán e kérdés feltétele a zsidóellenesség vádját váltja ki, pedig a zsidó író, Bernard Lazare is rámutat az ilyen vádak alaptalanságára:

Ez választja el a tárgyilagos történést az anti-szemitizmustól. Az antiszemita azt mondja: „A zsidó a forradalmak előkészítője, szervezkedője és fő tervezője.” A tárgyilagos történést viszont arra korlátozza figyelmét, hogy szellemét, jellemét, filozófiája természetét és vallását figyelembe véve milyen szerepet vállalt a zsidó a forradalmi tevékenységben és mozgalomban.¹

Azonban maga Lazare is azon véleményének ad hangot, hogy:

Megalapozottak az anti-szemiták panaszai. A zsidók forradalmi szelleműek és tudatosan vagy tudtukon kívül a forradalom ügynökei. Azonban e panasz bonyolódik, mert az antiszemitizmus azzal vádolja a zsidókat, hogy ők a forradalom okozói. Vizsgáljuk meg mennyire igaz ez a vád...²

Ismereteink fényében mindenképp képtelenség lenne a zsidók rovására írni Catiline, vagy Gracchi összeesküvését, Jack Straw felkelését, Wat Tyler és Jack Cade lázadását, vagy a német parasztháborúkat. Habár történelmi vizsgálat esetleg feltárhathatna bizonyos rejtett befolyásolókat — nem szükségszerűen zsidókat. A sérelmek és más forradalmi okok mellett, a zsidóktól függetlenül is élt a forradalmi szellem. Mindenkor és minden országban voltak bajkeverők.

---

¹ *L'Antisémitisme*, 335. o.

² U. o., 328. o.

Mindazonáltal nem lehet figyelmen kívül hagyni a zsidók szerepét a modern forradalmakban. Befolyásuknak kettős természete volt: pénzügyi és titokkutatói. A közép-kor folyamán mint varázslók és mint uzsorások vívták ki a keresztény világ rosszalását. Korunkban is ugyanilyen befolyásuk tapintható ki a tizenhetedik századtól kezdődő forradalmi mozgalmak hátterében. Ha bármikor pénzt lehetett csinálni a társadalmi vagy politikai felfordulásból, láthattuk, hogy gazdag zsidók álltak a nyerő fél mögött. Ha a keresztény fajták saját intézményeik ellen fordultak, a zsidó rabbik, filozófusok, professzorok és titokkeresők mindig támogatásukat adták az ügyhöz. Tehát nem szükségszerűen a zsidók hozták létre az ilyen mozgalmakat, de mindig tudták hogyan használják ki saját céljaikra.

Ekképpen láthattuk, hogy a nagy felkelésben nem Cromwell vashordájúi, vagy államtanácsának tagjai között találtuk őket, hanem pénzt és értesülést szolgáltatottak a lázadóknak, hadi szállítók, uzsorások és szuperképek voltak. Avagy, ahogy Lucien Wolf szépítgetően megjegyzte, rendkívüli hatékonyságú, politikai hírszerzők voltak. Wolf úgy beszélt Carvajalról, mint az ország nagy zsidójáról és elmondta, *„kereskedelmi ügyleteinek széles hálózata és a világ többi rejtett zsidóihoz fűződő kapcsolata páratlan lehetőséget biztosított számára, hogy értesüléseket szerezzen a el-lenségről.”*³

Nyilvánvaló, hogy az e fajta „titkos szolgálat” számba veendő rejtett erővé tette a zsidókat, amit csak fokozott, hogy a körülöttük élők gyakorta még csak létükről sem tudtak. Szükségük volt ezen elővigyázatosságra, mert abban az időben hivatalosan nem élhettek Angliában. 1290-ben I. Edvárd kiutasította őket és háromszáz évig száműzöttek voltak. A rejtett zsidók, avagy marránók, kik Spanyolországból jöttek, az országban maradhattak és ügyesen felvették környezetük színezetét. Wolf megjegyzi, hogy titokban rendszeres zsidó istentiszteletet tartottak rejtett zsi-

---

³ Mr. Lucien Wolf, cikke „*The First English Jew*,” *Transactions of the Jewish Historical Society of England*, Vol. II. p. 18. A kérdésben lásd még Mr. Lucien Wolf: *Crypto-Jews under the Commonwealth* (1894), *Cromwell's Jewish Intelligencers* (1891), and *Manasseh ben Israel's Mission to Oliver Cromwell* (1901), röpiratokat, valamint Cromwellről, Carvajalról és Manasseh ben Israelről szóló cikkeket a *Jewish Encyclopaedia*-ban.

nagógáikban. „*A nyilvánosság előtt azonban Carvajal és társai, a spanyolországi és portugáliai titkos zsidók gyakorlatát követték és római katolikusnak adták ki magukat, rendszeresen látogatván a spanyol követség kápolnájában tartott miséket.*”⁴ De amikor az Anglia és Spanyolország közötti háború kényelmetlenné tette helyzetüket, azonnal ledobták a kereszténység álarcát és kijelentették magukról, hogy a zsidó hit követői.

Minthogy a zsidók ugyanerre a korra várták a messiás eljövételét, úgy tűnik felmerült bennük, hogy esetleg Cromwell ez a személy. Következésképpen, követeket küldtek a Cambridge-i levéltárba, hogy kutassák ki, zsidó származású-e Cromwell.⁵ Miután kiderült, hogy nem, az amszterdami kabalista rabbi, Manasseh ben Israel⁶ kérvényt küldött Cromwellhez, hogy engedje vissza a zsidókat Angliába. A levélben ügyesen hangsúlyozta micsoda megtorlás vár azokra, akik megsértik Izrael népét és milyen jutalmat kapnak azok, akik pártját fogják. Bizonyára nem voltak hatástalanok ezen indokok, mert Cromwell hitt bizonyos babonákban és bár megtagadta a Szent-Pál székesegyház és a Bodleian Könyvtár eladását — mert kevésnek találta az általuk kínált 500.000 fontot⁷ —, mindent megtett újra bebocsájtásuk érdekében. Ebben heves ellenkezésbe ütközött és a zsidók láthatóan csak II. Károly trónra lépése után kaptak engedélyt a tömeges bevándorlásra és teljes jogot. II. Károly természetesen igénybe vette pénzügyi segítségüket.⁸ 1688-ban az amszterdami zsidók hitelük-

---

⁴ Lucien Wolf, “*The First English Jew,*” in *Transactions of the Jewish Historical Society of England*, II. 20.

⁵ Tovey, *Anglia Judaica*, p. 275.

⁶ A *Jewish Encyclopædia* Manasseh ben Israelről szóló cikkében allítja „*Tele volt kabalisztikus véleményekkel, jóllehet, kellően óvatos volt, hogy azokat ne ismertesse azokban a munkáiban, amelyeket modern nyelveken írt és a nem zsidók olvasására szánta.*” A *Jewish Encyclopædia* “*Magic*” című cikkében hivatkozik Manasseh ben Israel munkájára, a “*Nishmat Hayyim*”-ra, amelyik „*telítve van babonával és mágiával*” és hozzáadja, hogy „*több keresztény tudós be volt csapva*”.

⁷ Tovey *Anglia Judaica*, p. 259; Margoliouth, *History of the Jews in England*, II. 3.

⁸ Mirabeau (*Sur la Réforme politique des Juifs*, 1787) úgy gondolja, hogy őket feltehetően nem engedték feltétel nélkül visszatérni 1664-ig. Bizonyosan ez a dátum volt, amikor formálisan biztosítottak szabad engedélyt, hogy

kel támogatták Vilmost II. Jakab elleni hadjáratában. Hálából Vilmos sok zsidót vitt magával Angliába. Egy zsidó író azzal büszkélkedett, hogy „*olyan király uralkodott, aki a zsidók lekötöztette királyi koronájáért.*”⁹

Mind ebben lehetetlen összefüggő politikai tervre bukkanni. A zsidók nyilván nem egy táborot támogattak kitarlóan, hanem igyekeztek megvetni a lábukat mindegyik táborban és minden olyan vállalkozást támogattak amiből hasznuk származhatott. De, még ezen anyagi céljaik közé is ősi messiási álmaikat keverték. Érdeemes megfigyelni, hogy a köztársaság ellenfeleit, a „*szintezőket*” is ugyanez a messiási elmélet hatotta át. A szekta írásaiban gyakran találunk olyan jelszavakat, mint „*Izrael engedtessek szabadon,*” „*Elkezdődött Izrael újjáépítése.*” Gerard Winstanley, a csoport egyik vezetője, apostoli levelet írt „*Izrael tizenkét törzséhez, melyek szívükben megmetéltek és a világban szétszóródtak a Föld nemzetei között,*” és megígérte nekik „*Dávid királyt, kire régóta vártak.*” A másik vezető, Everard, Lord Fairfax előtt kijelentette, hogy a zsidó fajtához tartozik.¹⁰ Igaz, hogy a szintezők megvallott keresztények voltak, de, a bajor Illuminátihoz és a mai keresztény szocialistákhoz hasonlóan, ők is azt állították, hogy Krisztus a kommunista stílusú, egyenlősítő tételek szerzője. „*Jézus Krisztus minden emberek megmentője, a legnagyobb, legelső és legigazabb leveller, aki valaha is a világhoz szólt.*” A szintezők állítólag a német anabaptistáktól származtak. Claudio Jannet, német forrásokra hivatkozva bemutatja, hogy zsidók is voltak az anabaptisták között. „*Elragadta őket a keresztény név gyűlölete és azt képzelték, hogy tűztenger közepette valósul meg az izraeli királyság visszaállításáról szőtt álmuk.*”¹¹ Akár így volt, akár nem, annyi bizonyos, hogy a tizenhetedik század közepére Európa minden részét áthatották a júdaizmus misztikus elméletei. Létezett-e kabalista központ, ahonnan e tanok kisugárzódtak? Fordítsuk tekintetünket kelet felé és lássuk!

Angliában éljenek és gyakorolják a vallásukat (Margoliouth, id. mű., II. 26).

⁹ Margoliouth, id. mű., II. 43.

¹⁰ *The Digger Movement in the Days of the Commonwealth*, by Lewis Berens, pp. 36, 74.

¹¹ Claudio Jannet: *Les Précurseurs de la Franc-Maçonnerie*, 47.o.

A tizenhatodik század óta nagy számú zsidó telepedett le Lengyelországban és Zaddik vagy Ba'al Shem néven csodatevők egész sora jelent meg. Az utóbbi név azt jelöli, hogy az illető a Név ura. A lengyel/német zsidóktól eredt és azon kabalista hitre utalt, miszerint a Tetragrammaton kiejtésével csodálatos dolgokat lehet tenni.

A kabalista hagyomány szerint egyes szentséges vagy tudós zsidók büntetlenül igénybe vehették a szent nevet. A Ba'al Shem következőképpen azt jelölte, aki megszerezte ezt a hatalmat és amulettek készítésére, szellemek megidézésére és bizonyos betegségek gyógyítására használta. Lengyelország és különösen Podólia — ami akkor még nem volt Oroszország része — kabalista központtá vált és rendkívüli titoktani mozgalmak sorozata követte egymást. 1666-ban, amikor a világ zsidósága még mindig a messiási korszak közeledtét várta, egyszerre megjelent Shabbethai Zebi és mindent felkavart. Egy smyrnai baromfi tartó, nevezett Mordecai, fia volt és kikiáltotta magát a beígért messiásnak. Hatalmas támogatásra talált nemcsak a palesztinai, egyiptomi és kelet-európai zsidók között, de még a keményfejűeurópai spekuláns zsidók között is.¹² Samuel Pepys Naplójában megemlíti, hogy a londoni zsidók fogadásokat tettek egy bizonyos smyrnai személy világkirállyá választására és igaz messiássá való kikiáltására.¹³

Shabbethai szakértő kabalista volt és ki merte ejteni Jehova kimondhatatlan nevét. Azt tartottak róla, hogy bámulatos hatalma volt és bőre különleges illatszert bocsájtott ki és, hogy állandóan a tengerben fürdött és örök eksztázisban élt. Shabbethai felvette a királyok királya címet, és jogigényével kettészakította a zsidóságot. Sok rabbi kiátkozta és azok, akik hittek benne, keserűen kiábrándultak, amikor a szultán felhívta, hogy mérgező nyilakkal szembeni kiállással bizonyítsa messiási mivoltát, de ő egyszerűen elvetette a zsidó hitet és kijelentette magáról, hogy mohamedán. Azonban csak részleges volt átkeresztelkedése, mert *„alkalmakként híthű mohamedánnak mutatkozott és a júdaizmus pocskondiázta, máskor viszont mint hittestvér lépett kapcsolatra zsi-*

---

¹² *Harmsworth Encyclopædia*, zsidó cikk.

¹³ *Diary of Samuel Pepys*, 1666. február 19.

dókkal.”¹⁴ Ilyen módon megtartotta szövetségét a mohamedánokkal és a zsidókkal is. Azonban a rabbik aggódtak a júdaizmus sorsa miatt és elérték, hogy a szultán fogságba zárassa egy Nándorfehérvár melletti kastélyban, ahol 1676-ban kólikában meghalt.¹⁵

A messiás életének prózai befejeződése még nem jelentette azt, hogy teljesen kihunytnak volna követőinek lelkesedése. A mozgalom a következő századig folytatódott. Lengyelországban új erővel tört ki a kabalizmus. További Zaddikok jelentek meg, ezek közül is Podolia Israel volt a leghíresebb, akit úgy ismertek mint Ba'al Shem Tob, avagy Besht, ami neve kezdő betűinek összetétele volt. 1740-ben ő alapította a Hasid szektát.

Besht szemben állt a szűklátókörű rabbikkal és a Zohart jelölte meg indíttatása forrásául, de nem ragaszkodott szigorúan a Kabala tételéhez, hogy a világegyetem Isten kisugárzása, hanem egyfajta panteizmust fejlesztett ki. Kijelentette, hogy a világ maga Isten és a gonosz Istenben létezik, minthogy a gonosz önmagában nem rossz, csak az emberrel való kapcsolatában válik azzá. A bűn tehát nem létezik.¹⁶ Ennek eredményeként Besht követői — halálakor már valami 40.000 — új szenteknek nevezték el magukat és félre dobták nemcsak a Talmud szabályait, de mindenféle erkölcsi és tisztességi kötöttséget is.¹⁷

A kor másik Zaddikja volt Heilprin, alias Satanovi Joel Ben Uri, aki szintén azt állította magáról, hogy a szent név segítségével csodákat tud tenni. Számos tanítványt gyűjtött maga köré, „*kik halála után szélhámos csoportot alakítottak és szemérmetlenül kiszípolyozták kortársaik hiszékenységét.*”¹⁸

A frankisták alkották a legfontosabb kabalista csoportot. Néha úgy is nevezik őket mint Zoháristák vagy megvilágosodottak,¹⁹ mert ragaszkodtak a Zohárhoz, avagy a Fény Könyvéhez. A megelőző századi hamis messiáshoz való ragaszkodásuk miatt, születési helyükön, Podoliában, Shabbethan Zebistáknak is hívták őket mert ragaszkodtak a megelőző századi hamis messiáshoz — ami

---

¹⁴ *Jewish Encyclopædia*, Shabbetai Zebi B. Mordecai cikk.

¹⁵ Henry Hart Milman: *History of the Jews*, II. 445.

¹⁶ *Jewish Encyclopædia*, Ba'al Shem Tob cikk.

¹⁷ Milman, id. mű., II. 446.

¹⁸ *Jewish Encyclopædia*, Heilprin, Joel Ben Uri cikk.

¹⁹ Heckethorn: *Secret Societies*, I. 87.

valójában „*kőműves szervezethez hasonló titkos körökben megőrzött eretnokség*”²⁰ volt. Jacob Frank volt a szekta alapítója Frank. 1755-ben született, pálinkafőzéssel foglalkozott és jól ismerte a Kabala tantételeit. Sok követőt talált Podoliában és keleti kényelemben élt, bár gazdagságának forrását soha sem fedte fel. A rab-bik üldözték, ami a keresztény papok rokonszenvét váltotta ki iránta. Így Kaminick püspök könyörületére bízta magát és nyilvánosan elégette a Talmudot, kijelentvén, hogy csakis a Zohárt ismeri el, ami állítása szerint elfogadta a szentháromság tételét. „*Ekképpen, a zoharisták a három istenség egyikének tekintették a megváltó messiást, de azt már nem mondták el, hogy a messiás alatt ők Shabbethai Zebit értik.*”²¹ A püspököt nyilván félrevezette ez a csel és 1759-ben a zoharisták megkeresztelkedtek, beleértve Frankot is, aki felvette a József nevet. A frankisták hamis-sága hamar kiderült, mert továbbra is csak egymás között házasodtak és Frankot tisztelték mint szent mestert.²² Nyilvánvalóvá vált, hogy míg a felszínen katolikusnak vallották magukat, addig titokban megtartották júdaizmusukat.²³ Mi több, az is kiderült, hogy Törökországban Frank megpróbálta mohamedánnak kiadni magát. „*Emiatt Varsóban letartóztatták és egyházi bíróság elé állították hamis átkeresztelkedése és ártalmas eretnokség terjesztése miatt.*”²⁴ Azonban őt nem érte olyan korai halál mint elődjét, Zebit és börtönből való szabadon bocsájtása után tovább folytatta a keresztények hiszékenységének kihasználását. Gyakran utazott Bécsbe lányával, Évával, akinek sikerült rászednie az istenfélő Mária. Teréziát. Azonban itt is kiderültek Frank sektás tervei²⁵ és kénytelen volt elhagyni az országot. Végül Offenbachban telepedt le és a zsidók bőkezű támogatásából újra fényűző életet élt,²⁶

több száz gyönyörű zsidó fiú és lány kíséretében. Elmondás szerint rendszeresen hoztak hozzá kincseket kocsi-

---

²⁰ *Jewish Encyclopædia*, Jacob Frank cikk.

²¹ *Jewish Encyclopædia*, Jacob Frank cikk.

²² U. o.

²³ Milman, id. mű., II. 447.

²⁴ *Jewish Encyclopædia*, Jacob Frank cikk.

²⁵ U. o.

²⁶ U. o., Heckethorn: *Secret Societies*, I. 87.

*számra, főképp Lengyelországból. Naponta szabadtéri istentiszteletet tartott ragyogó pompa közepette. Nemes ménék által húzott harci szekérrel járt és tíz-tizenkettő hulan ment vele, aranytól csillogó, piros vagy zöld egyenruhában. Követői halhatatlannak tartották, de 1791-ben elhunyt. Ragyogó temetése volt és 800-an követték a halálban.*²⁷

Lehetetlen a lengyel- és németországi varázslók életét tanulmányozni anélkül, hogy figyelembe vennénk franciaországi társaikat. Azonnal szembe tűnik Baron von Offenhach, Comte de Saint-Germain és Comte de Cagliostro hasonlósága. Mindhárman azt állították, hogy csodákat tudnak tenni, mindannyian nagy pompában éltek és vagyonuk ismeretlen forrásból származott. Egyikük mindenképpen zsidó volt, de a másik kettőt is annak tartották és mindhárman kabalisták voltak. Mi több, mindhárman éveket töltöttek Németországban és mialatt Frank Offenbachként Frankfurt közelében élt, Cagliostrót a várostól nem messze, egy földalatti kamarában beavatták a Szigorú Szerartásba. Cagliostro korábban járt Lengyelországban is. Azt kellene hinnünk, hogy mindezen emberek, ennyire hasonló élt pályájukban nem találkoztak egymással, pedig azonos korban és azonos helyen éltek? Csupán véletlen egybeesés lenne, hogy e lengyel- és németországi zsidó kabalisták és csodatevők a franciaországi mágusok felemelkedésével azonos korban éltek? Az is csak véletlen lenne, hogy Martines Pasqually 1754-ben alapította kabalista szektáját, Jacob Frank pedig 1755-ben?

Zsidó forrásokból tudjuk hogy Ba'al Shem Heilprin-nek, Ba'al Shem Tobnak és Jacob Franknak sok tanítványa és követője volt. Bizonyára közöttük kell keresnünk az Európát elárasztó titokzatos mágusok eredetét.

Feltehető a kérdés, milyen bizonyíték van rá, hogy a Ba'al Shemek vagy a kabalisták kapcsolatban álltak a kőművesekkel vagy a titkostársaságokkal? A válasz erre az, hogy a legfontosabb

---

²⁷ Milman, id. mű., II. 448. Cf. ama pompa leírásával, amelyet az elnyomott faj egy másik, Fränkel nevű képviselője mutatott be, aki a zsidók 1741-es prágai felvonulásán jelent meg hatlovas hintóban, körülvéve gyalogos és lovas örökkel.— *Jewish Encyclopaedia*, article on Fränkel, Simon Wolf.

Ba'al Shem, „minden zsidók vezére,” a szabadkőművesség beavatottja volt és közvetlen kapcsolatban állt a titkostársaságok vezetőivel, s ezt okmányok bizonyítják. Ha tehát sem Saint-Germainről, sem Cagliostro-ról nem bizonyíthatnánk, hogy zsidó volt, előttünk áll egy személy, aki mindkettőjünkél fontosabb volt e mozgalomban és akiről kétséget kizáróan tudjuk mely nemzetiségbe tartozott.

Egy kabalista zsidó volt e rendkívüli személyiség, kit londoni Ba'al Shemként ismertek. Hayyim Samuel Jacob Falk volt teljes neve, de hívták Dr. Falknak, Falcnak, de Falknak vagy Falkonnak is. 1708-ban született, valószínűleg Podoliában. Zsidó kortársai Shabbethai Zebi messiás követőjének tartották, ami világosan mutatja, hogy kapcsolatlan állt a podóliai zoharistákkal. Falk tehát nem elszigetelt jelenség volt, hanem egy csoport része. A *Zsidó Enciklopédia* ekképpen összegezte a londoni Ba'al Shem személyét:

Falk azt állította magáról, hogy varázserővel bír és meg tudja találni az elrejtett kincseket. Archenholz (England und Italien, I. 249) elbeszél bizonyos csodákat, amiket Falk, Brunswickben, szemé láttára cselekedett, és amit ő különleges kémiai ismeretnek tulajdonít. Egy alkalommal, Vesztfáliában boszorkányság miatt máglya halálra ítélték Falkot, de Angliába menekült. Itt tárt karokkal fogadták és gyorsan hírnévre tett szert, mint kabalista és csodatevő. Sok történet forgott közzsájon képességeiről. Elérte, hogy egy kis gyertya hetekig égjen. Varázsigéi szénnel töltötték meg pincéjét, a zálogosnál hagyott ezüst tányér visszamászott házába. Amikor tűzvész fenyegette a zsinagógát, négy héber betűjelet írt az ajtó oszlopaira és ezzel megmentette az épületet.²⁸ [Nyilvánvalóan a Tetragrammaton]

---

²⁸ *Jewish Encyclopædia*, cikke Falkról, akiről Copley nyújtott egy jó portrét. Falkról lásd még *Ars Quatuor Coronatorum*, Vol. XXVI. Part I. pp. 518-105, és Vol. XXX. Part II; *Transactions of the Jewish Historical Society*, Vol. V. p. 148, Rev. Dr. H. Adler, Főrabbi “*The Ba'al Shem of London*” cikkét, és Vol. VIII, Gordon P. G. Hills: “*Notes on some Contemporary References to Dr. Falk the Ba'al Shem of London, in the Rainsford MSS. at*

1742-es londoni megérkezésekor Falk látszólag vagyontalan volt, de hamarosan meggazdagodott és kényelmes házban élt a Wellclose téren. Naplója ma is megvan a United Zsinagóga könyvtárában. Titokzatos utazásokról olvashatunk benne, melyek során az Epping erdőbe ment találkozókra. Azt mondják, egyik ilyen útja során kiesett a kocsi egyik kereke, de Falk utasította a kocsist, hogy hajtson tovább, a kerék pedig az erdőig követte őket.

Túl sok történet van Falk csodálatos képességéről ahhoz, hogy itt mind bemutassuk őket, de egyik lelkes zsidó tisztelőjének, Sussman Shesnowzinak, fiához Lengyelországba írt levele is megfelel jó hírvének érzékeltetéséhez:

Halld meg szeretett fiam, a bámulatos tehetséggel felruházott ember történetét, aki talán már nem is ember, hanem megigéző fény... szent fény, szentséges ember.. ki jelenleg Londonban lakik. Habár szóbősége és Jeruzsálem lakóira jellemző beszéde miatt nem tudtam teljesen megérteni őt.... Kamaráját ezüst gyertyák világítják meg a falon, közepén pedig nyolc ágú kimunkált ezüst lámpa van. Noha csak egy napra és egy éjszakára elegendő olaj volt benne, három hétig egyfolytában égett. Egy alkalommal étel és ital nélkül hat hétre elzárkózott házában. Amikor az idő lejártával tíz ember házába rendelt, egy fajta trónon ülve találták, fején arany turbánnal, nyakán arany lánccal, amin egy szent nevekkel tele vésett ezüst csillag volt. Bizony mondom ez az ember egyedül áll nemzedékében, merthogy szent rejtelmeket ismer. Nem is tudom elmondani neked az összes csodákat, miket tett. Hálás vagyok, hogy egyáltalán befogadtak azok közé, kik bölcsességének árnyékában ülhetnek. Tudom, hogy sokan elhiszik amiket elmondok, de azok, kik nem foglalkoznak a rejtelmekkel, nevetni fognak rajtuk. Tehát körültekintően cselekedj fiam és csak tanult és megfontolt embereknek mutasd meg levelem. Itt Londonban is csak

---

the British Museum,”. A következő oldalak teljesen a fenti forrásokból származnak.

azok ismerik ezeket a dolgokat, kik szövetségünkbe tartoznak.

A zsidó közösség, köztük a főrabbi és az új zsinagóga rabbi-ja, Falk iránti nagy tisztelete keserűséget váltott ki a hitsorsos Emdenben, aki elítélte Falkot mint hamis messiás követőjét és a keresztény hiszékenység kiszípolozóját.

Falk [írta levelében Lengyelországba] a gyakorlati Kabala elmélyültjének kiadva magát érte el helyzetét és azt állította, hogy eldugott kincseket tud megtalálni. Állításaival megmétélyezett egy gazdag vezetőt, kinek elcsente vagyonát, úgy hogy végül a rabbi jótékonyására szorult. Ennek ellenére, gazdag keresztények Falkra költötték pénzüket, miközben ő szövetségeseire fordította mindazt, hogy hírnevét terjesszék.

Általánosságban Falk láthatóan rendkívüli óvatossággal kezelte a tudása iránt érdeklődő keresztényeket és Zsidó Enciklopédia megjegyzi: „Archenholz említi, hogy a korona herceg Falkhoz folyamodott a bölcsek köve keresésében, de visszautasított.”²⁹ Mindazonáltal Hayyum Azulai elmondja (Ma'gal Tob, 13b):

Hogy amikor 1778-ban Párizsban Marchesa de Crona elmondta neki, hogy a londoni Ba'al Shem megtanította a Kabalára. Falk láthatóan bensőséges kapcsolatban állt a különös utazóval, Theodor de Neuhoff báróval.... A londoni bankár, Aaron Goldsmid²⁹ és fiai voltak Falk

---

²⁹ Nem úgy látszik, mintha Falk túl nagy szerencsét hozott volna a Goldsmid családnak, ugyanis Margoliouth egy megjegyzésében amely egyértelműen Falkra vonatkozik azt mondja, hogy a zsidó legenda szerint, Abraham Goldsmid és bátyjának az öngyilkossága a következő okora vezethető vissza: „Ba'al Shem, egy működő kabalista, más szavakkal egy thaumaturgos és próféta, Goldsmids apjánál lakott. A halálos ágyánál ő odahívta Goldsmid családfőt, és a kezeibe adott egy dobozt, amelyre vonatkozóan szigorúan meghagyta, hogy nem nyitható ki egy bizonyos ideig amelyet Ba'al Shem határozott meg, és szófogadatlanság esetén szerencsétlenségek sorozata fogja a Goldsmidokat érni. A családfő kíváncsisága nem ébredt fel egy ideig, de néhány évvel később Ba'al Shem halála után, az idősebb Goldsmid, félig kételkedve, félig kíváncsiságból erővel felnyitotta a végtetes dobozt, és akkor Goldsmidék elkezdték megtanulni mit is jelentett

legfőbb barátai. Zalogháza és szerencsés spekulációja jelentős vagyont eredményezett Golsmidnek. Nagy összeget hagyott jótékonyásra és a londoni United Zsinagóga még ma is évente osztogat szegényekre hagyott pénzéből.

Mindebből semmi nem utal arra, hogy Falk fekete mágus lett volna. Meglepő tehát, hogy *The Gentleman's Magazine* 1762 szeptemberi számában megjelent, zsidó kabalistáról szóló szörnyű beszámolóról Dr. Adler arra következtet, hogy az „nyilván Dr. Falkról szól, bár nevét nem említi.”³⁰ A cikk úgy mutatja be a kabalistát mint „megkeresztelkedett zsidót, ki a világ legnagyobb gazembere és szélhámosa volt,” kit „mindenhol bebörtönöztek, Németország minden államából kitiltottak és gyakran úgy megkorbácsoltak, hogy hátáról teljesen lement a bőr és új kellett nőjön helyére, de ennek ellenére mégsem hagyott fel gazságaival, hanem még rosszabbodott.” Az író elmondja, hogy a kabalista felajánlotta neki, hogy megtanítsa bizonyos rejtelmekre, de mielőtt „eme isteni rejtelmekkel való kísérletezésbe fogott volna,” figyelmeztette, hogy „tisztátalanként kerüljék a diplomákat és az imahelyeket” Ezután erős esküvel kötelezte beavatottját, majd közölte vele, hogy egy protestánstól lopja el héber Bibliáját és „egy tisztességes protestáns ereiből szerezzen egy fontnyi vért.” A beavatott ezután meglopott egy protestánst, de saját magától vett vért és azt adta a varázslónak. Ekképpen írja le a lejártszódott ceremóniát:

Másnap este 11 órakor mindketten kertembe mentünk, ahol a kabalista véremmel bemázolt keresztet állított fel mind a négy sarokba, a kert közepébe pedig háromszoros kört vont.... az első körbe héberül beírta Isten neveit. A másodikba az angyalokét, a harmadikba pedig Szent-János evangéliumának első fejezetét. Mind ezt az én véremmel.

---

nem hinni egy Ba'al Shem szavának.” Margoliouth, *History of the Jews*, II. 144.

³⁰ *Transactions of the Jewish Historical Society*, V. 162.

A kabalista által egy kecskén végrehajtott szörnyűségek túl borzalmasak ahhoz, hogy itt leírjam őket. Valójában az egész történet zagyvaságok gyűjteményének tűnik és nem is lennének említésre méltóak ha Dr. Adler nem vette volna komolyan őket mint a nagy Ba'al Shem jellemzőit.

Falk 1782. április 17-én halt meg. Sírfelirata azt mondja:

„Itt nyugszik egy tiszteletre méltó ember, egy nagyszerű személyiség, ki keletről jött és a Kabala nagy bölcse volt. Neve ismert a világ minden sarkában.”

Kiemelkedő személy leírása ez, aki képességei folytán ismert volt Angliában, Franciaországban és Németföldön, kit egy királyi herceg a bölcsek kövéért keresett fel, kit saját fajtája úgy tartott számon mint nemzedéke egyedülálló tudású tagját. De, míg Saint-Germain és Cagliostro neve megtalálható a tizenharmadik századi mágusok minden írásában, addig Falkot csak kizárólagosan kőműves vagy júdaista művek említik, amelyeket nem közforgalomra szántak. Nem André Baron szólásának igazságára utal-e ez?: *„Ne felejtjük a titkostársaságok örökös szabályát, hogy az igazi szervezők soha nem fedik fel kilétüket!”*

Milyen bizonyíték van rá, hogy Falk kapcsolatban állt a titkostársaságokkal? A Zsidó Enciklopédia egyszer sem említi a szabadkőművességet Falkkal kapcsolatban. De, a nagy Ba'al Shem mellékelt, különös portréján azt látjuk, hogy iránytűt tart kezében és az asztalon kettős háromszög van előtte.

A rózsakeresztes Kenneth Mackenzie által összeállított *Royal Masonic Encyclopædiában* hosszú és részletes cikk található Falkról, bár egyáltalán nem említi, hogy kapcsolatban állt a szabadkőművességgel. Levonhatjuk-e azt a következtetést, hogy belsőbb kőműves körök ismerték Falk jelentőségét, de nem akarták felfedni a szélesebb nyilvánosság előtt? Gordon Hills az *Ars Quatuor Coronatorumban* némi találgatást enged meg magának Falkkal kapcsolatban: *„Ha a zsidó testvérek tényleg kabalista tudást vezettek be a felső fokozatokban, akkor Falk személyében olyan valaki áll előttünk, aki leginkább megfelelehetett erre a célra.”*

Falk valóban sokkal több volt mint kőműves. Magas fokú beavatott volt, egy órákulum, akihez a titkostársaságok tanácsért és

útmutatásért fordultak. Mindez néhány éve került nyilvánosságra, amikor megjelent Savalette de Langes és Marquis de Chefdebein már említett levelezése. Az anyag a következőket tartalmazza a londoni Ba'al Shemről:

*Doktor Falkot sok német ismeri. Minden szempontból roppant rendkívüli ember. Vannak akik úgy hiszik, ő az összes zsidó vezetője és pusztán politikai mesterkedésnek tartják mindazt, ami életében csodás és egyedülálló. Rampsow lovag emlékirata nagyon különös módon hivatkozik rá és rózsakeresztesnek tartja. Közös vállalkozásban vett részt Maréchal de Richelieuvel, a bölcsek kövének nagy kutatójával. Különös esete volt Rohan Guéménée herceggel és Chevalier de Luxemburggal, akiknek megjósolta XV. Lajos halálát. Majdnem elérhetetlen. Titkos tudományok terén magasan felülmúlja a bölcsek minden szektáját. Jelenleg Angliában él, Gleichen báró kiváló értesülésekkel szolgálhat felőle. Próbáljon többet megtudni Frankfurtban!*³¹

Más személyekre vonatkozólag is szóba kerül Falk, mint jelentős és magas fokú beavatott:

Leman Falk tanítványa.... Gleichen báró bensőséges kapcsolatban áll Waechterrel és Wakenfeldt-tel.... Ismeri Falkot.... Waldenfels báró... amennyire Gleichen bárótól tudom, Darmstadt fejedelme és igen érdekes ember, akit ismernünk kell. Ha kapcsolatba kerülünk vele, a legjobb felvilágosítást kaphatjuk tőle. Ismeri Falkot és Wectert.

Louis d'Harmstadt herceg 12°, az Amis Réunis tagja és az igazgatással van megbízva. Fiatal korában egy zsidóval dolgozott, akit Falk tanítványának tart.³²

Itt bepillantást nyerhetünk tehát a Szigorú Szertartás, az Amis Réunis és a Philaléthes szervezete mögötti, valódi beavatottakra, akiknek kilétét oly gondosan elrejtették. Amint láthatjuk, Falk nem elszigetelt bölcs volt. Tanítványai voltak, akik beavatást nyertek a belső hittitkokba. Vajon Cagliostro is az egyik ilyen el-

---

³¹ Benjamin Fabre: *Eques a Capite Galeato*, 84. o.

³² . Benjamin Fabre, id. mű., 88, 90, 98, 110. o.

mélyült volt? Itt kereshetjük-e a Londonban kidolgozott Egyiptomi Rítus és a titokzatos George Cofton által írt okmány véletlen felfedezésének magyarázatát? Az a véleményem, hogy a könyvárusról szóló történet csak mese és soha nem volt semmi féle kézirat, hanem Cagliostro Falktól kapta útmutatását. Következésképpen, Cagliostro rítusa valójában álcázott kabalizmus volt.

Vizsont Falk csupán a rejtett főnökök egyike volt és erre utal Savalette de Langes levelezésének másik részlete is, amiben azt olvashatjuk, hogy „*egy svábiai öregember volt Schroeder mestere,*” s állítólag ő avatta be a szabadkőművességbe Waechter bárót is, ki a legfontosabb német kőművessé vált. Rendje Firenzébe küldte Waechtert, hogy további titkok és bizonyos híres kincsek iránt tudakozódjon, amikről Schoepfer és Hundt báró azt hallotta, hogy a trónkövetelő titkára, Aprosi, felvilágosítással szolgálhat. Waechter azonban azt írta Firenzéből, hogy a kincsről szóló történet csak mese, viszont találkozott bizonyos szentföldi barátokkal, akik csodálatos titkokba avatták be. Az egyik ilyen barátról azt írta, hogy nem európai és, hogy teljesen kiképezte. Továbbá, a szegényen útnak indult Waechter kincsekkel megrakodva tért vissza, amit elmondása szerint az ázsiai testvérektől kapott, akik Firenzében ismerték az arany csinálás tudományát.³³ Azt mondanám, hogy ez volt az olasz rend, amire Tuckett hivatkozott és amiről Schroepferhez és Hundthoz hasonlóan tévesen azt gondolta, hogy kapcsolatban áll a jakabistákkal.

Azokban homály fedi mindezen titkos útmutatókat. Miközben Saint-Germain és Cagliostro rivaldafénybe kerül, a valódi beavatottak a háttér sötétjében maradnak. Falk „*majd nem elérhetetlen.*” De van egy majdnem elfelejtett okmány, ami némi fényt deríthet Falk színpalak mögötti szerepére.

Emlékszünk rá, hogy Archenholz Falk Brunswick-ben bemutatott csodáiról beszélt. Na mármost, 1770-ben a német költő, Gotthold Ephraim Lessing kapta meg a brunswicki könyvtár vezetését. Falk híre esetleg fülébe juthatott. Minden esetre, 1771-ben beavatták a hamburgi páholyba, pedig korábban gúnyolta szabadkőművességet. 1778-ban megjelentette *Nathan der Weise*

---

³³ Clavel: *Histoire pittoresque*, 188, 390.o. Robison: *Proofs of Conspiracy*, 77. o.

című híres kőműves drámáját, amiben a jeruzsálemi zsidókat jobb fényben tüntette fel mint a mohamedánokat és a keresztényeket. Emellett, írt öt párbeszédet a szabadkőművességről, amit a német páholyok nagymesterének, a brunswicki hercegnek ajánlott. *Ernst und Falk: Gespräche für Freimaurer* volt a mű címe.³⁴

Lessing jó barátságban volt Moses Mendelssohnnal, ami ahhoz a bizonyítékkal alá nem támasztott közfelfogáshoz vezetett, hogy a zsidó filozófus adta Nathan alakjának indíttatását. De, ugyanezzel az erővel a brunswicki csodatevőt is képviselhette volna? Viszont a párbeszédekkel kapcsolatban már aligha van szükség találgatásra. Falk név szerint szerepel benne, és a szabadkőművesség legmagasabb titkainak beavatottjaként jelenik meg. Ezt azonban nem részletezik Lessing elemzői és nem szólnak ki-létéről.³⁵ Nyilvánvaló, hogy Lessing óriási hibát követett el, amikor eljárt a szája és az első három párbeszéd megjelenése után, a másik kettő csak kézirat alakjában járt kézről-kézre a szabadkőművesek között, mert Brunswick herceg megtiltotta kinyomtatását. 1780-ban azonban a tilalom ellenére is megjelent az utolsó két párbeszéd, bár Lessing jóváhagyása nélkül és állítólagosan kőművességen kívüli személy írta előszavát.

Az Ernst és Falk közötti párbeszéd érdekes szemszögből mutatja be a szabadkőművesség mögötti, korabeli erőket és jelentősége még inkább nő, ha felismerjük a két személy kilétét. Ernst nyilvánvalóan saját magát képviseli, minthogy az elején mint kőművességen kívüli üldögél Falkkal az erdőben és kérdegeti a magas fokú beavatottat a rend céljáról. Falk elmondja, hogy a szabadkőművesség mindig létezett, csak más nevek alatt, de valódi célját soha nem fedték fel. A felszínen tisztán jótékonyági

---

³⁴ *The Royal Masonic Cyclopædia* szerint mind *Nathan der Weise* mind *Ernst und Falk* a szabadkőművességről szóló elsőrangú munka.

³⁵ Mégis, meg van annak a lehetősége, hogy Lessing egy másik Falkra emlékezhetett, aki ugyanabban az időszakban élt és pedig „*John Frederick Falk, Hamburg zsidó szülőkhöz született, a hírek szerint egy londoni Kabalista College feje volt, és kb 1824-ben halt meg*” (*Transactions of the Jewish Historical Society*, VIII. 128). De figyelemmel arra a részre amelyet Savalette de Langes levelezése mutat, London Ba'al Shemének a Szabadkőművesség háttérében játszania kellett, sokkal valószínűbbnek látszik, hogy ő volt a kérdéses Falk. Mindenesetre mindketten zsidók és kabalisták voltak

szervezetnek tűnik, de a valóságban ennek semmi köze valódi tervezetéhez, aminek célja, hogy olyan állapotot teremtsen, ami szükségletlenné teszi a jótékonyt. (*Was man gemeindlich gute Thaten zu nennen pflegt entbehrllich zu machen*) Példaként Falk egy hangyabolyra mutat és megkérdezi, miért ne élhetnének az emberek is kormány nélkül, mint a hangyák vagy a méhek? Ezután elmagyarázza, hogy az egyetemes államban, jobban mondva szövetségi államban, az emberek nem fognak nemzetekre, osztályokra vagy vallásokra oszlani és nagyobb egyenlőség fog létrejönni.

A harmadik párbeszéd után szünet következik, aminek folyamán Ernst elmegy, és beavatást nyer a szabadkőművességbe. Azonban mikor visszatér, csalódásának ad hangot, mert azt találta, hogy sok szabadkőműves az alkímiával, szellemidézéssel és egyéb hiába való dolgokkal tölti idejét. Mások meg, a * * * újrászervezésével foglalkoznak. Falk azt válaszolja, hogy bár a szabadkőművesség nagy titkait senki sem fedheti fel, még ha akarná se, egy eddig titkos dolog azonban most már közhírré tehető és ez pedig a szabadkőművesek és a * * * közötti kapcsolat. „*A * * * voltak koruk szabadkőművesei.*” A szövegből és Falk Christopher Wrenre, a mai rend alapítójára tett hivatkozásából valószínűnek tűnik, hogy a csillagok a rózsakereszteseket jelölik.

A párbeszéd legérdekesebb megállapítása azonban az, hogy Falk folyamatosan utalásokat tesz rá, van még valami a szabadkőművességen túl is. Valami, ami sokkal régebbi és céljaiban sokkal átfogóbb mint a ma ismert szervezet. A mai szabadkőművesek jobbra csak utánozzák a szabadkőművességet, amikor Ernst panaszkodik, hogy nincs igaz egyenlőség a páholyokban, merthogy a zsidókat nem engedik be, Falk megjegyzi, hogy ő maga nem jár el a páholyokba és, hogy az igaz kőművesség nem külső megjelenésben létezik. „*A páholy úgy viszonyul a szabadkőművességhez mint a templom a hithez.*” Más szóval, a valódi beavatottak nem jelennek meg a színen. Tehát itt bepillantást nyerünk a rejtett főnökök szerepébe. Csoda-e hát, hogy Lessing párbeszédeit megjelentetésre túl veszélyesnek tartották?

Mi több, Falk eszményi társadalmi rendre vonatkozó elképzelésében és az általa burzsoának nevezett társadalom elítélésében óriási jelentőségű mozgalom nyomait láthatjuk. Nem a hangya-

boly és a méhkas rendszere lett-e a mai anarchisták példája, amire Proudhontól kezdődően emberi életet átszervező elgondolásait alapozták? Nem a világ-állam és az egyetemes köztársasága lett-e az internacionalista szocialisták, a szabadkőművesek, a teozófiisták és a világforradalmárok harci jelszava?

Falk tehát forradalmár lett volna? Ez megint csak vita tárgya lehet. Elfogadható, hogy Falk kabalista, szabadkőműves vagy magasfokú beavatott volt, de mi bizonyíték van rá, hogy bármi-féle kapcsolata lett volna a francia forradalom vezetőivel? Idézzük itt újra a Zsidó Enciklopédiát:

Falk állítólag talizmánt adott Orléans-i hercegnek, hogy biztosítsa trónra lépését. Elmondás szerint, Philippe Égalité, lefejezése előtt elküldte e gyűrűt egy zsidónak, Juliet Goud-chauxnak, aki továbbította a későbbi Lajos Fülöphöz.

Gleichen báró, aki „ismerte Falkot,” hivatkozik a lapis-lazuli talizmánra, amit Orléans-i herceg Angliában „a híres Falk Schecktől, a zsidók elsőszámú rabbijától” kapott, és azt mondja, egy bizonyos titokkutató, nevezett Madame de la Croix, azt képzelte, „imádság erejével” elpusztította varázsos képességét. Azonban a talizmán további létének elméletét erősítik a Gordon Hillsnek elbeszélt zsidó előadások, melyek arról tanúskodnak, hogy Falk „bizonyos Emánuel hercegen³⁶ keresztül kapcsolatban állt a francia udvarral.” E herceg állítólag a francia király szolgálatában volt és az általa Orléans-i herceghez eljuttatott talizmánygyűrű még mindig a család tulajdonában van, előbb Lajos Fülöp királyhoz, később pedig Comte de Parishoz kerülén.³⁷

---

³⁶ Ki lehetett ez?

³⁷ Gontaut hercegnője emlékirataiban (*Mémoires*) hivatkozik arra hogy Orléans hercege egy nap Fontainebleau erdején hajtott keresztül amikor egy ember, félig felöltözötten és elborult elmével ugrált a kocsí felé szörnyűséges grimaszokkal. A herceg kísérete bolond embernek tartván őt, meg kívánta óvni a harctól, de a herceg fölébredt álmából, kigmbolta az ingét és a támadójának a nyaka köré vont vas gyűrűt mutatott. Ettől a látványtól az ember sarkára állt és eltűnt a fák között. Ennek az eseménynek a rejtélyét soha sem magyarázták meg, és a herceg, amikor kérdezték ezügyben, nem kívánt magyarázatot adni. Lehetséges lenne, hogy ez a gyűrű volt Falk talizmánja?

Egy tény tehát előőrlálik az orleanista összeesküvés hátterében álló titkos erőt eltakaró homályból, s e kizárólag zsidó bizonyosságon alapuló ténynek rendkívüli jelentősége van: a herceg Londonban kapcsolatba került Falkkal és Falk támogatta trónbitorlásra irányuló ármánykodását. Tehát a forradalom főáskálódója mögött ott állt a zsidók főnöke. Talán itt, Falk pénzesládájában találjuk meg az Orléans-i herceg Londonban, forradalmi zendülések pénzelésére felvett kölcsöneinek eredetét, amit oly képtelenül Pitt aranyaként emlegettek?

A Gordon-zendülés furcsa eseménysora méginkább a francia királyság elleni támadás és a londoni zsidó körök közötti kapcsolatra utal. 1780-ban a félkegyelmű lord George Gordon (ahogy egy zsidó író jellemzi) protestánsnak nevezett csöcselék élén a képviselőház elé masírozott, hogy a római katolikus tehetetlenség felmentésére vonatkozó törvény ellen tiltakozzon, utána pedig hozzáfogott London felégetésére vonatkozó tervének véghezviteléhez. Az elkövetkező ötnapos zendülés során £180.000 anyagi kár keletkezett. Ezt követően a „*Gordon hercegi ház sarja azzal bizonyította protestáns hitének tartósságát, hogy felvette a zsidó vallást*” és a legnagyobb tiszteletadás közepette befogadást nyert a zsinagógába. Ugyanaz a zsidó író, aki félkegyelműnek nevezte, idéz egy Gordon hithűségéről szóló dicshimnusz: „*Nagyon pontos volt zsidó szertartásaiban. Minden reggel a filaktériával a szeme között és a szíve mellett látták. Szombati kenyere zsidó szokás szerint készült, zsidó volt bora és húsa és Izrael felekezetének legjobb zsidója volt.*” Közvetlenül a zsidó vallás felvétele után történt, hogy a Public Advertiserben megjelentetett egy Marie Antoinette elleni rágalmat, ami miatt a Newgate-i börtönbe zárattott.³⁸

Tudjuk, hogy lord George Gordon 1786-ban Londonban találkozott Cagliostroval.³⁹ Nem elképzelhető-e, hogy a sértő röplap írójának és a királyné tisztessége elleni nyaklánc-eset támadásban érintett mágusnak — az egyik vallási, a másik faji zsidó — kap-

---

³⁸ Margoliouth, id. mű., II. 121.124.o. Lásd még Robert Watson: *Life of Lord George Gordon*, 71, 72.o. (1795)

³⁹ Friedrich Bülow: *Geheime Geschichten und rätselhafte Menschen*, I. 325. (1850) *The Public Advertiser*, August 22, 24, 1786.

csolata lehetett Philippe Égalité zsidó támogatójával, a Wellclose téri csodatevővel?

De máris Falktól, Cagliostrotól, Pasquallytól vagy Savalette de Langestől hatalmasabb zseni jelenik meg a színen, ki, az összes összeesküvés fonalait magához gyűjtván, képes volt Franciaország és világ elleni, óriási ármányt elindítani.

9. A BAJOR ILLUMINÁTI

A kérdéses rendszer, melyet a továbbiakban megvilágosodottságnak nevezek, oly roppant fontosságú a mai forradalmi mozgalmak megértésében, hogy bár a *Világforradalom* című könyvemben már részletesen tárgyaltam, szükséges, hogy itt további fejezetet szenteljek neki és válaszoljak a rendről korábban írott beszámolóim elleni támadásokra valamint bemutassam a régebbi titkostársaságokhoz fűződő kapcsolatát.

A nyilvánosságot tudatosan vagy tudtukon kívül félrevezetni szándékozó írók állításai a megvilágosodottság létre és igaz természetére vonatkozóan, hogy:

- (1) *Az Illumináti ellenes vád pusztán Robison, Barruel és későbbi katolikus szaktekintélyek műveire alapszik;*
- (2) *Mindezen írók félreértelmezték vagy pontatlanul idézték az Illuminátit, amit csakis saját művei alapján szabad megítélni;*
- (3) *A valóságban az Illumináti tökéletesen jóindulatú és discséretes szervezet volt.*
- (4) *Ma már semmi jelentősége, mert 1786-ban megszűnt.*

E fejezetben szándékomban áll választ adni mindezen állításokra és ugyanakkor mélyebben megvizsgálni a rend eredetét.

Az Illumináti Eredetei

Nem Weishaupt volt az általa megvilágosodottságnak elnevezett szervezet forrása. Ennyi máris nyilvánvaló lehet a könyv minden olvasója előtt. Az előző fejezetekre lényegében azért volt szükség, hogy a világtörténelemben nyomon követhessük Weishaupt tantételeinek forrását és haladását. Az eddigiekből világos, hogy mindig léteztek olyan emberek, akik a fennálló rend és az elfogadott vallás megdöntését kívánták. A káinisták, a carporatiánusok, a manesiták, a batinik, a fatimisták és a karmathiták már Weishaupt sok elképzelését előre vetítették. Voltaképpen a

manesitákhöz vezethető vissza az illuminati megnevezés: *glorian-tur Manichæi se de caelo illuminatos*.¹

Abdullah ibn Maymün szektájában kell keresnünk Weishaupt rendszerének modelljét. Sacy a következőképp mutatja be az új-megtérő izmaeliták beszervezésének módszerét:

*Csak fokozatosan és nagy óvatossággal haladtak az új-megtért beavatásával. Mivel a szektának ugyanakkor politikai céljai is voltak, mindenek felett nagyszámú pártolóra volt szüksége a társadalom minden osztályából. Elengedhetetlen volt tehát, hogy jellemükhöz, vérmérsékletükhöz és előítéleteikhez alkalmazkodjanak. Amit az egyiknek felfedtek, az felhárítottá volna a másikat és mindörökre elidegenítette volna a kevésbé mérész lelkeket és az aggodalmaskodóbb lelkiismeretűeket.*²

E szakasz pontosan azt írja le, amit Weishaupt a sugalmazó barátok előtt lefektetett: szükséges, hogy óvatosan haladjunk a beavatással és ne mondjunk olyasmit a tanoncnak, ami esetleg felhárítaná, hanem szükség szerint így vagy úgy beszéljünk és az alacsonyabb fokozatok tagjai előtt tartsuk titokban valódi célunkat.

Hogyan jutottak el e keleti módszerek a bajor professzorhoz? Egyes írók szerint a jezsuitákon keresztül. A tény, hogy Weishaupt a jezsuitáknál nevelkedett, ürügyet szolgáltatott a rend ellenségeinek, hogy az illumináti titkos sugalmazásával vádolják. Gould e forrásnak tulajdonította az elkövetett hibákat: „*Weishaupt kivívta a jezsuiták kitapinthatatlan gyűlöletét, kik szüntelenül ellene áskálódtak.*”³ A valóságban épp ellenkezőleg volt és Weishaupt volt az, aki állandóan a jezsuitákat furkálta. Azonban Weishaupt tényleg vett át a jezsuiták módszeréből. Ezt még a jezsuita Barruel is elismeri és idézi Mirabeaut, aki kijelentette: „*Weishaupt mindenek előtt a jezsuiták azon rendszerét tisztelte, ami egy vezető alá egyesítette a világ-ban szétszórt, azonos célért tevékenykedő embereket. Úgy érezte, hasonló módszereket tud be-*

---

¹ Barruel, III. XI.o. Gaultiert idézvé.

² Silvestre de Sacy, „*Mémoires sur la Dynastie des Assassins,*” in *Mémoires de l'Institut Royal de France*, Vol IV. (1818)

³ *History of Freemasonry*, III. 121.

vezetni, de pontosan ellenkező célokért.”⁴ Mirabeaura, Luchetre és Kniggére hivatkozva, Barruel máshol megjegyzi: „Itt látszik meg leginkább, hogy a követőitől megkövetelt egyéni akarat és megítélés teljes elvetése által Weishaupt szerette volna a szekta rendszerébe olvasztani a vallásos rendek, különösen a jezsuiták szervezeti felépítését.” De Barruel tovább megy és bemutatja „a vallási engedelmesség és az Illumináti által megkövetelt engedelmesség közötti óriási különbséget” is. A tagok minden vallási szektában tudják, hogy lelkiismeretük és Isten szava fontosabb mint előljáróiké.

Senki nincs, aki felettese kereszténység vagy emberek javá ellenes parancsát végrehajtaná. Az egyébként kötelező engedelmesség ezen kivételét minden vallási szervezetben világosan hangsúlyozzák. A jezsuiták rendszeresen és határozottan ismétlik ezt. Kötelesek előljáróiknak engedelmeskedni, de csak akkor, ha nem bűnre szólít fel, ubi non cerneretur peccatum. (Constitution des Jésuites, part 3, chapter 1, parag. 2, vil. I., édition de Prague).⁵

A parancs fenntartás nélküli végrehajtása és a személyes szándék feladása a katonai fegyelem alapja. Lévén a jezsuiták bizonyos értelemben katonai szervezet, őket is ilyen kötelezettség övezte. Weishaupt rendszere azonban teljesen más volt, mert-hogy, míg minden katona és jezsuita tudja milyen célt követ, addig Weishaupt követői félrevezetés útján toborzódnak és mit sem tudnak a valódi célról. Ez az, ami becsületes és becstelen titkos társaságok közötti különbséget képezi. Az igazság az, hogy a titkostársaságok háttérében való jezsuita ármánykodás vádjá főként maguktól a titkostársaságoktól ered és láthatóan saját tevékenységük elleplezésére szolgál. Eddig még egyetlen hathatós bizonyítékot sem adtak elő állításuk alátámasztására. A templomosokkal és az illuminátusokkal ellentétben, a jezsuitákat 1773-ban egyszerűen betiltották és így soha nem volt lehetőségük az ellenük hozott vádakra válaszolni, sem pedig titkos kitételeik — ha egyáltalán voltak ilyenek — nem kerültek elő. A vádak bizonyítá-

---

⁴ *Mémoires sur le Jacobinisme* Vol. III. 9.

⁵ U. o., III. 55, 56.

sára felhozott egyetlen okmányról, a „*Monita SecretaróP*” is már régen kiderült, hogy hamisítvány. Egyébként is, az Illumináti levelezése ártatlanságuk legjobb bizonyítéka. Luchet márki, aki egyáltalán nem volt a jezsuiták barátja, világosan rámutat céljaik szabadkőműves vagy illuminátus célokkal való azonosításának képtelenségére és bemutatja, hogy mindhárom szervezetet különböző indíttatások ösztönözték.⁶

Szükséges, hogy feltárjuk mind ezen kérdések indítékát. Nekem nincs személyes érdekem a jezsuiták megvédésére, de meg kell kérdezem, mi készíthetné őket trónok és oltárok elleni összeesküvés szervezésére és támogatására? Kaptam már olyan választ, hogy a jezsuiták ekkoriban nem törődtek sem a trónokkal, sem az oltárokkal, hanem csak a világi hatalommal. Viszont, ha el is fogadnánk ezt az alátámaszthatatlan feltételezést, hogyan gyakorolhatták volna ezen hatalmat, ha nem trónokon és oltárokon keresztül? Nem fejedelmeken és az egyházon keresztül érvényesítették befolyásukat az állam ügyeiben? Amint a későbbi események is bizonyították, vallástalan köztársaságban a klérus minden hatalma elpusztult. Az igazság tehát az, hogy nemhogy az Illuminátit támogatták volna, hanem legveszedelmesebb ellenségei voltak, lévén egyedül a jezsuiták eléggé tanultak, éleslátóak és jól szervezettek Weishaupt mesterkedéseinek kifürkészéséhez. Lehetséges, hogy a jezsuiták betiltásával az öreg rendszer a forradalom árjának egyedül ellenállni képes gátját mozdította el.

Weishaupt gyűlölte⁷ a jezsuitákat és csak bizonyos fegyelmelési módszereket vett át tőlük, hogy biztosítsa követői engedelmességét, vagy befolyást nyerjen gondolkodásuk felett, céljai pedig teljesen mások voltak.

Honnan kapta tehát Weishaupt közvetlen indíttatását? Baruel és Lecouteulx de Canteleu máshol nem található felvilágosítást ad erről. 1771-ben egy bizonyos jyllandi kalmár, nevezett Kölmer, több évi egyiptomi tartózkodás után visszatért Európába és követőket keresett manesizmusra alapozott titkos tanához. Útban Franciaország felé megállt Máltán, ahol találkozott Caglios-

---

⁶ *Essai sur la Secte des Illuminés*, 28-39. o.

⁷ „*A jezsuiták legnagyobb ellenségeink.*” Spartacus levele. *Originalschriften*, 306. o.

troval és majdnem felkelést robbantott ki. Következésképpen a lovagok elűzték Kölmert a szigetről, ki ezután Avignonba és Lyonba ment. Ott néhány követőre talált és még ugyanabban az évben elment Németországba, ahol megismerkedett Weishaupttal és beavatta titkos tantételének hittitkaiba. Barruel szerint Weishaupt ezután öt évig elmélkedett rendszerén, amit 1776. május elsején alapított meg, Illuminati néven, és ő maga felvette a Spartacus nevet.

Kölmer kora titokzatos személyiségeinek legitokzatosabbika volt. Első ránézésre az ember hajlamos azt gondolni, hogy talán ő is csak kabalista zsidó volt, aki a mágusok titkos sugalmazása közben rivaldafénybe került. A Kölmer név akár a Calmer, zsidó név, helytelen kiejtése is lehet. Canteleu azt tartja, hogy Kölmer azonos volt Altotas-szal, akit Figuier *„majdnem szent, egyetemes zseniként”* ír le és *„akiről Cagliostro oly nagy tisztelettel beszélt. Ezen Altotas nem képzelt személyiség volt. A római inkvizíció számos bizonyítékot gyűjtött létéről, de soha nem volt képes felfedezni mikor született és meddig élt. Altotas egyszerűen eltűnt, mint egy meteor, ami a költői regényírók képzelete szerint felhatalmazna bennünket, hogy örök életűnek tekintsük.”*⁸ Érdekességként megjegyzendő, hogy a modern titokkutatók, miközben oly nagy fontosságot tulajdonítanak Saint-Germainnek és halhatatlansága legendájának, addig Altotast meg sem említik, pedig ő sokkal érdemlegesebb személy volt. De, megint csak emlékeznünk kell rá, hogy *„a titkostársaságok valódi vezetői soha sem fedik fel kilétüket.”* Ha tehát Kölmer volt Altotas, látszólag nem zsidó vagy kabalista volt, hanem keleti titkostársaság, feltehetőleg az izmaeliták beavatottja. Canteleu azt írja Altotasról, hogy örmény volt és rendszerét Egyiptomban, Szíriában és Perzsiában tanulta. Ez megegyezik Barruel megállapításával, hogy Kölmer Egyiptomból jött és a manesitáktól vette elképzeléseit.

Azonban mindezen feltételezéseket félre kellene tennünk mint elméletet, ha az Illuminati iratai nem árulkodnának valamilyen manesitával rokon szekta behatásáról. Spartacus azt írta Cátónak, hogy *„a gheberek és a parsik régi rendszerének felújítá-*

---

⁸ Figuier: *Histoire de Merveilleux*, IV. 77.

sán” gondolkodik.⁹ Dozy elmondja, hogy Abdullah ibn Maymün a gheberek közt találta meg igaz támogatóit. Weishaupt továbbá kifejti:

A tűzimádat és Zarathusztra, vagy a ma már csak Indiában élő régi parsik teljes filozófiájának jelbeszédébe kell öltöztetni a felső fokozatokat és a hittitkokat. Következésképpen, a további fokozatokban tűzimádatként (Feuerdienst), tűz rendként vagy perzsa rendként kell említeni a szervezetet – mármint, valami minden elképzelést felülmúló dolog.¹⁰

Ugyanakkor az Illumináti átvette a perzsa naptárt.¹¹

Nyilvánvaló, hogy a Zarathusztra-hit megjátszása csupán humbug volt, csakúgy mint Weishaupt későbbi keresztény hite. Nem látszik, hogy valaha is megértette volna Zoroaszter igaz tétételeit. A fenti idézet mindenképpen valószínűvé teszi szervezetének manesita eredetét, amiről keleten járt embertől hallhatott, és azt, hogy ugyanezen forrás a batinik és fatimisták módszereiről is felvilágosíthatta. Ebből adódik a Weishaupt és Abdullah ibn Maymün szervezeti rendje közötti rendkívüli hasonlóság. Mindkettő inkább politikai ármánykodás mintsem rejtélyekről való elmélkedés. A szabadkőművesség kabalista legendái, a martinisták titokzatos képzelgésai és a júdaista szóhasználat eleinte nem játszanak szerepet Weishaupt szervezetében. Weishaupt kifejezetten megvetette a teozófia, a titokkutatás, a szellemiség és a mágia minden formáját és a rózsakeresztes vakolókat legalább annyira kijátsszandó ellenségeinek tartotta mint a jezsuitákat.¹² A keleti vagy kabalista forrástól áthatott, más, korabeli vakoló rendektől eltérően, így nem is volt rózsakereszt fokozat szervezetében.

---

⁹ *Originalschriften des Illuminatenordens*, 230. o.

¹⁰ U. o., 331. o.

¹¹ A *World Revolution*-ban felhívtam a figyelmet a zsidó naptár és az Illuminátusok naptára közötti hasonlóságra. Ez hiba volt, a zsidó naptárat a skót rítus fogadta el, amely, ahogy láhattuk, részben júdeai forrásokból eredt.

¹² Így Zwack (alias Cato) írja: „*Mi nem csak megakadályoztuk a Rózsa-Kereszt besorolását, de viszonzásul pusztán a nevét is hitványznak nyilvánítottuk*”. — *Originalschriften*, p.8.

Az igaz, hogy a hittitkok szó jelentős szerepet kapott a rend kifejezőmódjában — kisebb és nagyobb hittitkok, az ősi Egyiptomból kölcsönözve — és a felsőbb fokú beavatottakat epopte és hierophant címet kaptak, amit az eleusini misztériumokból vettek át, de Weishaupt saját elméletei semmiféle hasonlósággal nem viseltetnek az ókori kultuszok iránt. Épp ellenkezőleg, minél inkább a szervezet belsejébe jutunk, annál inkább azt látjuk, hogy alkalmazott módszerei, melyek bármely egyiptomi, perzsa vagy keresztény vallásból származhattak, csupán a fennálló társadalmi rend elpusztítását célzó, anyagi céljának álcázására szolgáltak. Tehát, csakis a romboló szellem és a keleti szervezet volt valóban ősi az Illuminátiban. A megvilágosodottság teljesen új irányzatot jelöl az európai titkóstársaságok történetében. Weishaupt maga úgy jelöli ezt, mint a rend nagy titkát: „*Mindenek felett*¹³ *eredetét és új keletét kell a legnagyobb titokban tartanunk.*” „*A legnagyobb rejtélynek kell lennie, hogy az egész dolog új. Minél kevesebben tudják ezt, annál jobb. Az eichstadtiak egyike sem tudja ezt és életét tenné rá, hogy olyan öreg mint a Matuzsálem.*”¹⁴

Ősi bölcsesség forrása felfedezésének állítása a titkos társaságok örök csele, csak azt nem mondják meg soha, hogy hol is van ez a forrás. Weishaupt maga azt állította, hogy szorgalmas és fáradhatatlan munkával, könyvekből nyerte ismereteit. „*Mibe került nekem elolvasni, tanulmányozni, fontolgatni, írni, átnézni és újra írni*” — panaszkodott Mariusnak és Catonak.¹⁵ Így, az egész rendszer saját lángelméjének műve lenne és a legfőbb irányításnak az ő kezében kell maradnia. Újra meg újra megerősíti ezt leveleiben.

Ha valóban ez lett volna a helyzet, a rend által elért hatékonyságot nézve, Weishauptnak elsőszámú zseninek kellett volna lennie és aligha érthető, hogy ilyen kiváló férfi miért nem tüntette ki magát más vonalon is. Következésképpen valószínűnek látszik, hogy bár rendkívüli szervező készsége volt, valójában nem ő volt az Illumináti egyedüli létrehozója, hanem egy csoport, ami felis-

---

¹³ *Originalschriften*, 363.o. Az Illumináti levelezésében mindig ez a jel helyettesíti az illuminizmust.

¹⁴ U. o., 202. o.

¹⁵ U. o., 331. o.

merete képességét és fáradhatatlan buzgalmát és kezébe adta az irányítást. Vizsgáljuk meg ezt a feltételezést olyan okmány fényében, ami az Illuminátiról írott korábbi összegzésem idején ismeretlen volt előttem!

Barruel rámutatott, hogy Robison nagy hibát követett el amikor a szabadkőművesség kinövéséeként mutatta be az Illuminátit, merthogy Weishaupt csak azután lett szabadkőműves, miután rendjét megalapította. 1777-ben avatták be a szabadkőművesség első fokozatába, a Theodore de Bon Conseil páholyban, Münchenben. Ettől kezdődően azt látjuk, hogy minduntalan a szabadkőművesség titkait keresi, miközben azt állítja magáról, hogy magasabb rendű ismeretei vannak.

De ugyanakkor az sem elképzelhetetlen, hogy a Theodore páholy volt az első a színen és Weishaupt csak tudtán kívüli ügynökük volt. Mirabeau tanulmányai igen érdekes fényben világítják meg e kérdést.

A *Francia Forradalomban* és a *Világforradalomban* idéztem az általánosan elfogadott véleményt, hogy Mirabeau, aki már szabadkőműves volt, 1786-ban, berlini látogatása alkalmával nyert beavatást az Illuminátiba. Erre Waite azt írta: „Egy mondattal elintézhető mindaz, amit Mirabeauról, berlini útjáról és a francia szabadkőművesség megvilágosítására szőtt tervéről írnak: nincs rá bizonyíték, hogy Mirabeau valaha is kőműves lett volna.”¹⁶ Waite Úr kijelentése is elintézhető egy mondattal: szintiszta kitalálmány. Waite-nek szokása, hogy mindent tagad ami kényelmetlen számára. Mirabeau szabadkőművességének bizonyossága nemcsak Barruelen alapszik. Barthou, Mirabeau életéről írt könyvében úgy említi ezt, mint közismert tényt és elmondja, hogy egy iratot találtak Mirabeau házában, ami szabadkőművességbe ültetendő, új rendről szólt. Ezen okmány teljes terjedelmében megtalálható a *Mémoires de Mirabeauban*, ami megállapítja:

Mirabeau már korán csatlakozott a szabadkőművesség szervezetéhez. Ezen kapcsolata bejuttatta egy holland páholyba és úgy tűnik, hogy, önindíttatásból vagy felkérésre, szervezet gondolatát forgatta fejében, amiről bir-

---

¹⁶ Waite: „*Freemasonry and the Jewish Peril*,” *The Occult Review* 1920. szeptember, 152. o.

*tokunkban van a terv, bár nem saját kezűleg vetette papírra... hanem másolója által, akit maga mellé alkalmazott.... A mű Mirabeau-énak tűnik, benne van minden véleménye, alapelve és stílusa.*¹⁷

Ugyanez a mű teljes egészében bemutatja a „*Tanulmány a szabadkőművesség rendjében megalapítandó bensőséges szervezetről, hogy visszavezessük igaz alapelveihez és arra készítssük, hogy tényleg az emberiség javával foglalkozzon.* Összeállította: F. Mi—, jelenleg *Arcesilas, 1776-ban*” fejléccel felvázolt okmányt.

Minthogy a tanulmány túl hosszú ahhoz, hogy itt bemutassuk, M. Barthou összegzése szolgáljon tartalmának ismertetésére:¹⁸

Fiatal korától szabadkőműves volt (Mirabeau). Iratai között találtak egy másoló által irt tervezetet egy nemzetközi szabadkőműves szervezetről, amit kétségtelenül Amszterdamban diktált le. Az elképzelés sokkal fejlettebb nézeteket tartalmaz az emberi összetartásról, a képzés előnyeiről, a kormányzó és törvényhozó rendszerről mint amit az Esszé a Zsarnokságról-ban (1772) láthatunk. Mirabeau gondolkodása érettebbé vált. A felső fokok testvéreitől eredeztetett kötelességek olyan átalakítást jelölnek, aminek nagy részét az országgyűlés később megvalósította: a szolgaság eltörlése a földeken, a robot, a céhek, a vámok megszüntetése, az adó csökkentése, vallási és sajtó szabadság. Mindez megszervezésére és kidolgozására, Mirabeau a jezsuiták példáját említi: „Egészen eltérő nézeteink vannak az emberek felvilágo-

---

¹⁷ *Mémoires de Mirabeau écrits par lui-même, par son père, son oncle et son fils adoptif, et précédés d'une étude sur Mirabeau par Victor Hugo, Vol. III. 47 (1834).*

¹⁸ Kifejezetten M. Barthou összefoglalóját használtam a sajátom helyett, legkevésbé sem kívánom, hogy azt mondják rólam, hogy előítélettel válogattam azért, hogy a Memoir és Mirabeau továbbiakban ismertetésre kerülő más írásai közötti hasonlóságot bemutassam. Azonban M. Barthou pártatlansága nem vonható kétségbe, merthogy úgy tűnik, semmit sem tud az Illuminátusokról vagy Mirabeaunak hozzájuk való kapcsolatáról és a szóban lévő Memoirt úgy tekinti, mint Mirabeau szellemi termékét amely „*beérett*” 1772 óta.

sításáról és felszabadításáról, de ugyanazon módszereket kell felhasználnunk és akkor senki nem akadályozhat meg bennünket abban, hogy annyit tegyünk a jóért, mint amennyit a jezsuiták tettek a gonoszért.¹⁹

Ebben a tanulmányban Mirabeau egy szót sem szól Weishauptról, de a *Histoire de le Monarchie Prussienne*-ben viszont magasztaló beszámolót ír a bajor Illuminátiról és név szerint említi Weishauptot, emellett bemutatja, hogy a rend a szabadkőművességből emelkedett ki. Láthatjuk, hogy ez pontosan egybevág azzal amit 1776-ban, az Illumináti alapításának évében, a tanulmányban írt:

A müncheni Theodore de Bon Conseil páholynak már elege volt a kőművesség üres ígéreteiből és vitáiból. A vezetők elhatározták, hogy titkos szervezetet ültetnek társaságukba, amit Megvilágosodottak Rendjének neveztek el. A jezsuiták szervezete után mintázták, de homlok egyenest szemben álló világnézetet követtek.

Mirabeau továbbá elmondja, hogy a jelenlegi kormány rendszer és törvényhozás megjavítása volt a rend nagy célja és „nem kell fejedelem bármi erényei is legyenek”²⁰ volt egyik alapvető szabálya. Szándékában állt megszüntetni:

A földművesek rabszolgaságát, az emberek földhöz kötöttségét, a main morte jogát és minden olyan szokást és kiváltságot, ami az embereket megalázza, a curvéet, feltéve, hogy méltányosan megváltják, minden korporációt, minden maîtrise-t, vámok, behozatali díjak és adók által iparra és kereskedelemre kivetett minden terhet... minden vallásra kiterjedő, általános vallásszabadságot teremteni... megszüntetni a babonát, támogatni a sajtó szabadságát, etc.²¹

---

¹⁹ F. Barthou, *Mirabeau*. p. 57.

²⁰ A fentebb idézett, Mirabeau által megfogalmazott Memoirban a következő szakaszt találjuk: „Alapvető szabálynak kell lenni, hogy soha sem szabad megengedni egyetlen hercegnek sem az egyesülethez csatlakozását, lett legyen akár az erkölcsiség istene.”—*Mémoires de Mirabeau*, III 60.

²¹ *Histoire de la Monarchie Prussienne*, V. 99.

Ebből láthatjuk, hogy Mirabeau nem 1786-ban vált az Illumináti tagjává, hanem már alapításakor, és előbb Arcesilas, majd Leonidas volt a rendbeli neve. A házában talált tanulmány tehát nem más, mint az Illumináti programja, amit ő és a Theodore páholy belső körének tagjai dolgoztak ki. Az Illumináti levelezésében számos utalás van a Szent Theodore páholy titkos káptalanjára. Beavatása után Weishaupt említette annak szükségességét, hogy e páholyt teljesen a megvilágosodottság ellenőrzése alá vonják. Elképzelhető, hogy Weishaupt már hivatalos beavatása előtt is kapcsolatban állt e titkos káptalannal.

Lehetetlen kideríteni, hogy a Theodore páholy megvilágosodottsága Weishaupttól függetlenül fejlődött-e ki, vagy Kölmer útmutatása alapján ő adta át a páholynek. De, mindkét lehetőség bizonyos alátámasztást nyújt Robison azon véleményéhez, hogy az Illumináti a szabadkőművességből nőtt ki, vagy legalább is olyan szabadkőművesek között született, akiknek célja eltért a rend általános céljától.

Mik voltak ezek a célok? Társadalmi és politikai átalakítások, amik később meg is valósultak. Barthou erre vonatkozó megállapítása roppant jelentős, mert kiderül belőle, hogy az 1789-es országgyűlés által megvalósított program lényegében az Illumináti 1776-os magját képező, német szabadkőműves páholy tervezete volt. Ennek ellenére azt akarnák elhíttetni velünk, hogy az Illumináti nem volt befolyással a francia forradalomra.

Felmerülhet a kifogás, hogy a megjelölt célok teljességgel tiszteletre méltóak voltak. Ez igaz, minden józan gondolkodású ember, maga a király is helyeselte a szolgaság, a *corvée* és a *main morte* eltörlését. De mire véljük a céhek és az összes szövetkezetek, mármint a kor szakszervezeteinek felosztatását, amit a hírhedt Loi Chapelier 1791-es törvénye rendelt el, és amit ma általában a forradalom érthetetlen lépésének tartanak? Kinek állt érdekében a vámok és behozatali díjak megszüntetése, a teljes és korlátok nélküli sajtó és vallásszabadság bevezetése? Mindenképpen kérdéses e lépések a francia nép javát szolgálták-e, de az nem, hogy a II. Frigyeshez hasonló emberek előnyére volt, mert a Marie-Antoinette elleni rágalom féktelen terjesztésével megtörni kívánták az osztrák-francia szövetséget; azokéra, akik, mint Mirabeau, forradalmat akartak kirobbantani; vagy azokéra, akik, mint

Voltaire, minden akadályt el akartak gördíteni a keresztény ellenes eszmetérjesztés útjából.

Következésképpen, egyáltalán nem lehetetlen, hogy Weishaupt eleinte csak a tapasztaltabb összeesküvők ügynöke volt, kik társadalmi átalakítással leplezték kifejezetten politikai céljaikat és ügyes szervezőt láttak a benne, akit céljaikra felhasználhatnak.

Akár így volt, akár nem, az tény, hogy Weishaupt megjelenésétől kezdődően a Mirabeau által felvázolt társadalmi átalakítás teljesen eltűnik és az Illuminati írásából. Már egy szót sem találunk az emberek helyzetének javításáról és az egész, anarchista filozófia eszközévé válik. A francia történész, Henri Martin, elismerésre méltóan summázta Spartacus szervezetét:

Weishaupt végérvényes elméletté fejlesztette Rousseau embergyűlölő ömlengéseit [boutades] a tulajdon és a társadalom kialakulásáról és anélkül, hogy figyelembe vette volna Rousseau megállapítását, miszerint, ha már egyszer létre jött, a tulajdont és a társadalmat többé nem lehet eltörölni, az Illuminati végcéljává tette a magántulajdon, a társadalmi hatalom és a nemzetiség eltörlését és az emberiség azon állapotába való visszatérítését, amikor még minden csupa öröm és boldogság volt és mindenki egy nagy családba tartozott, bármiféle mester-séges szükségletek és haszontalan tudományok nélkül és minden apa pap és magisztrátus volt. Nem tudjuk miféle vallás papjainak kellett volna lenniük, mert bár gyakran emlegették a természet istenét, sok jel arra a következtetésre juttat bennünket, hogy Diderot-hoz és d'Holbach-hoz hasonlóan, Weishaupt is magát a természetet tartotta istennek. E tantételből természetesen következik a német ultra hégelizmus és a Franciaországban újabban kifejlődött anarchista rendszer, melynek jellege külföldi eredetre utal.²²

Ezen összegzés teljesen megegyezik azzal, amit Barruel és Robison írt az Illuminati céljairól. A tizenkilencedik századi szocialista szabadgondolkodó, Louis Blanc szintén alátámasztja e

---

²² Henri Martin: *Histoire de France*, XVI. 533.

nézetet, amikor a *Révolutionnaires Mystiques* című művében úgy említi Weishauptot, mint „a valaha is élő egyik legnagyobb összeesküvőt.”²³ Az ugyancsak szocialista George Sand, a szabadkőművesek bensőséges barátja, a megvilágosodottság európai összeesküvéséről és a misztikus Németország titkostársaságainak óriási befolyásáról írt. Az igazság szándékos elferdítése tehát azt állítani, hogy Barruel és Robison egyedül volt az illuminizmus veszélyeinek kikiáltásában és nehezen érthető, hogy az angol szabadkőművesek miért hagyták magukat félrevezetni ebben a kérdésben.

A *Masonic Cyclopædia* így megjegyzi, hogy az Illumináci „szabály szerint szigorúan erényes és emberséges személyekből állt és az elgondolások, miket megvalósítani szándékoztak, körükben általános elfogadást nyertek.” Az *Illustrations of Masonry*-ban Preston szintén mindent megtesz, hogy elnézzen a rend hibái felett. Még a „szabadkőművesség története” is elképesztően mentegeti az Illumináci alapítóját. Miután jezsuita ármánykodás áldozataként ábrázolja Weishauptot, Gould úr tovább megy és kijelenti:

*Arra a gondolatra jutott, hogy saját fegyverével száll szembe az ellenfeleivel és az emberiség ügyéért lelkes fiatal emberekből társaságot alakított, kik fokozatosan képzést nyertek, hogy egy emberként dolgozzanak a célért – a gonosz elpusztításáért és a jó előbbre viteléért. Sajnos tudtán kívül magáévá tette azon káros tételt, miszerint a cél szentesíti az eszközt, és egész terve fiatalos tanításának hatásairól árulkodik.... Ő maga nem volt csalárd, nem tudott az emberekről, csak könyvből ismerte őket, tudós professzor volt, egy lelkesedő, ki teljes ártatlanságban hibás utat választott és most elméjének tévedései súlyosan nehezülnek emlékére, pedig szívében ritka tulajdonságok lakoztak.*²⁴

Mind ebből csak azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a megvilágosodottság valódi céljai ismeretének hiánya eredménye-

---

²³ Louis Blanc: *Histoire de la Révolution Française*, II. 84.

²⁴ *History of Freemasonry*, III. 121.

ként születhettek a szabadkőművesség igazi céljai iránt ennyire ellenséges rend ezen elképesztő mentegetései. Hogy mindezt elbírálhassuk, szükséges, hogy átnézzük az Illumináti saját írásait, miket az alábbi kiadványok tartalmaznak:

1. *Einige Originalschriften des Illuminatenordens (München, 1787)*
2. *Nachtrag von weitem Originalschriften der Illuminatensekte (München, 1787)*
3. *Die neuesten Arbeiten des Spartacus und Philo in dem Illuminaten-Orden (München, 1794)*

Mindezen könyvek az Illumináti levelezéséből és okmányai-ból állnak, miket a bajor kormány foglalt le két tag, Zwack és Bassus házában. Az okmányok valódiságát még maga a rend sem tagadta. Közzétett védekezésében Weishaupt csupán magyarázni próbálta a terhelő iratokat. A választófejedelem parancsára cselekvő kiadók a kötetek elején tudatták: „*Ha bárki kételkedne a bemutatott okmányok hitelességében, jelenjen meg a Titkos Levéltárban, ahol megtekintheti az iratok eredeti példányait.*” Ezen elővigyázatosság lehetetlenné tett minden vitát.

Barruelt és Robisont félre tévén, vegyük most szemügyre az Illumináti saját iratait, hogy lássuk, mennyire tekinthető dicséretre méltónak és, hogy valóban durva rosszindulat áldozata volt-e. Kezdjük a szabadkőművességhez való hozzáállásukkal!

Megvilágosodottság és Szabadkőművesség

Szabadkőművességbe való beavatásától kezdődően, Weishaupt mást se tett, mint megsértette a kőműves viselkedési szabályzatot. Ahelyett, hogy a szokásos módon a fokozatos beavatás útján halad volna, alattomos úton próbálta megismerni a további titkokat, amiket utána saját szervezete előnyére fordított. Úgy egy évvel beavatása után, ezt írta Catonak (Zwack): „*Sikerült mély bepillantást nyernem a szabadkőművesség titkaiba. Ismerem teljes célját, amit a megfelelő időben majd felfedek a felső fokozatok előtt.*”²⁵

---

²⁵ *Originalschriften*, 258. o. U. o., 297. o.

Ezután rávette Catot, hogy további titkokat fürkésszen ki az olasz szabadkőműves, Marotti abbén keresztül. Cato naplójában feljegyezte sikerét:

Kihallgatás Marotti abbénál a kőművesség kérdéséről. Felfedte előttem az egész titkot, ami régi vallásra és egyház történelemre alapul, és a skót fokozatig megismertette velem a felsőbb fokozatokat. Mindezt tudattam Spartacusszal.

Spartacust azonban nem hatotta meg az értesülés és szárazon azt válaszolta:

Kétlem, hogy tényleg ismered a kőművesség célját. Magam bepillantást építettem tervezetembe felépítéséről, de későbbi fokozatokra tartogatom.²⁶

Weishaupt ezután dönt, hogy minden megvilágosított Areopagita vegye fel a szabadkőművesség első három fokozatát, de később úgy határoz:

Hogy saját kőműves páholyunk lesz, amit előképzőnknek fogunk tekinteni. E kőművesek némelyike előtt nem fogjuk felfedni, hogy több is áll szándékunkban mint a szabadkőműveseknek. Minden alkalmat meg kell ragadnunk, hogy a kőművességgel leplezzük magunkat. Mindazok, akik nem felelnek meg a feladatukra, a kőműves páholyban fognak maradni és mit sem tudnak majd rendszerünk további részéről.²⁷

Napjainkig megtalálható a szabadkőművességben e titkos belső kör.

---

²⁶ U. o., 285.o. U. o., 286. o.

²⁷ *Originalschriften*, p. 300. Úgy látszik, hogy amikor egy szabadkőműves lát-szólag beleesik az illuminizmusba, hamarosan megengedtetik neki, hogy a további rendszert megismerje. Így „Savioli” esetében „Cato” írja: „Most, hogy ő szabadkőműves, mindent feltártam előtte, megmutatván neki, hogy mi a jelentéktelen és ebből az alkalomból felártam az alapvető tervünket, és minthogy meglepéssel fogadta, azt mondtam, hogy ilyen valami valóban létezik, mikoris szavát adta nekem, hogy belép ide.”— *Originalschriften*, p. 289.

Weishaupt azonban zavarban van a kőművesség múltját illetően és Porciust arra sarkalja, hogy Marotti abbétól tudjon meg többet e kérdésről:

*Nézz utána, hogy esetleg rajta keresztül megismerhetnéd-e igazi történelmét, eredetét és alapítóit, mert ezzel még nem vagyok tisztában!*²⁸

Azonban Philo — Knigge báró — a Szigorú Szertartás tagja személyében találja meg legügyesebb nyomozóját. Philo így írt Spartacusnak:

*Casselben megtaláltam a legjobb embert. Maulvillon, a Royal York páholyok egyikének nagymestere ő. Személyén keresztül tehát az egész páholy a kezünkben van. Nyomorúságos fokozataikat is megkapta. [Er hat auch von dort aus alle ihre elenden Grade].*²⁹

Nem csoda, hogy ezután Weishaupt örömmel írja: „*Philo többet tesz mint bármelyikünk is várta és ő az, aki az egészet keresztül fogja vinni.*” Weishaupt ezután azzal töltötte idejét, hogy Londonból alkotmányt szerezzen, de láthatóan nem járt sikerrel. Emellett azon volt, hogy a müncheni Theodore páholyt kiszakítsa a berlini ellenőrzés alól, hogy „*a teljes titkos káptalan alárendeltje legyen és tőlünk kapja további fokozatait.*”³⁰

Mindezek során Weishaupt nemcsak mint politikai áskálódó tárul elénk, hanem mint szélhámos is, aki különböző hittitkokat és fokozatokat talál ki bizalom teli követőinek elszédítésére. „*A rejtelmek, avagy úgy nevezett titkos igazságok – írja Philipo Strozzi-nak – a legkifinomultabbak és sok gondomba vannak.*” Tehát, miközben szívből gyűlöli a szabadkőművességet, a teozófiát, a rózsakeresztességet és a titoktant, Philoval fenntartott kapcsolata arra juttatja, hogy felismerje azok csalikénti fontosságát és jóváhagyta, hogy Philo megszerkessze egy skót lovag fokozat tervezetét. Az eredmény azonban szánalmas volt. Még Weishaupt is

---

²⁸ U. o., 303. o.

²⁹ U. o., 361. o. U. o., 363. o.

³⁰ *Originaschriften*, 360.o. *Ibid.*, 200. o.

zagyvaságnak (*kauderwelsche*) nevezte a félig-meddig teozófiai értekezést és hieroglifa magyarázatot.³¹

*Philo tele van ostobasággal — írja újra —, ami gyenge értelméről árulkodik. Az illuminatus major fokozat után négy, nyomorúságos skót lovag fokozat következik, amit teljes egészében ő szerkesztett. A pap fokozatot legalább ennyire szánalmas régens fokozat követi, de én már négy újabb fokozatot dolgoztam ki, melyek leggyengébbike is nehezebb mint a pap fokozat. Azonban senkinek nem szólok erről, míg nem látom miként alakulnak a dolgok.*³²

Nyilvánvaló az Illumináti szabadkőművességgel szembeni álnoksága. Még a Barruel-t Bode értesítései alapján megcáfolni szándékozó Mounier is elismeri ez irányú kétszínűségét:

Weishaupt — írja Mounier — megismerkedett Baron von Knigge-vel, a híres hannoveri ármánykodóval, kinek nagy gyakorlata volt a szabadkőművesek páholyainak szélhámoskodásaiban. Javallatára új fokozatok adattak a régi-ekhez és eldöntetett, hogy kihasználják a szabadkőművességet, mit mélyen megvetettek. Elhatározták, hogy az Illumináti fokozataihoz hozzáteszik a bejegyzett tanonc, a szaktárs, a kőműves mester és a skót lovag fokozatot és, hogy azzal fognak büszkélkedni, kizárólag ők birtokolják a szabadkőművesség valódi titkait és megerősítik, hogy a Megvilágosodottság az igaz ős-szabadkőműves-ség.

„A rend Bajorországban lefoglalt és közzétett iratai bizonyítják — állapítja meg újra Mounier —, hogy az Illumináti a szabadkőművesség alakját használta, de önmagában, saját fokozataik nélkül, csak gyermeketeg képtelenségnek tekintette és gyűlölte a rózsakeresztet.” Mint Bode kiváló tanítványa, Mounier is ezt a szemléletet követi és szánja a szabadkőművesek gyerekeségét, kik „káptalanosdit játszanak a páholyokban.”

---

³¹ Nachtrag von weitem Originalschriften, I. 67.

³² U. o., 95. o.

Mindezek fényében, a brit kőművesek miért ragadnak füttykőst az Illumináti mellett és támadnak Robisonra és Barruelre a leleplezés miatt? Az amerikai Mackey, mint következetes szabadkőműves, kevés rokonszenvet mutat e szabadkőműves áruló iránt: „*Weishaupt — mondja — politikai szélsőséges és vallási hitetlen volt és legalább annyira önmaga felmagasztalására szervezte meg társaságát, mint a kereszténység és a társadalmi intézmények megdöntésére.*” A lábjegyzetben hozzá teszi, hogy Robison *Proofs of a Conspiracy* című könyve „*e hamis kőművesség természetének kiváló leleplezését tartalmazza.*”³³

Az igazság az, hogy weishaupt a brit szabadkőművesség egyik legnagyobb ellensége volt és őszinte kőművesek semmi jót nem tesznek vele maguknak ha személye vagy szervezete védelmére kelnek.

S most lássuk, a kőművességben viselt szerepüktől eltekintve, az illuminátusok mennyire nevezhetőek nemes eszménykövetőknek, kik az emberiség javáért sóvárogtak.

Az Illumináti Eszméi

Az Illumináti pártolói mindig a rend „*csodálatos eszméire*” hivatkoznak, amik lépten nyomon feltűnnek írásaiban, és ezzel próbálják alátámasztani, hogy micsoda nagyszerű emberek voltak tagjai.

Ránézésre az Illuminati természetesen tökéletesen tiszteletre méltó szervezetnek tűnik és mi sem könnyebb, minthogy magasztos eszményekről szóló szakaszokat találjunk írásaiban. Az is igaz, hogy sok kiváló személy is volt tagjai között. Azonban

---

³³ *Lexicon of Freemasonry*, p. 142. Lásd még Oliver's *Historical Landmarks of Freemasonry*, I. 26, ahol az Illuminátusokat jogosan tekintik a szabadkőművesség ellenségeinek. Mindenesetre, mind Mackey, mind Oliver folytatja, hogy Barruel és Robison mint a szabadkőművesség ellenségét tüntesse fel, és hogy alátámassza ezt a vádat, Oliver lesüllyed a legfelháborítóbb téves idézetekig. Merthogy, ha az eredeti szakaszokat tekintjük Robison 382. és Barruel 573. oldalát idézi mint a szabadkőművességet illető rágalmakat, azt találjuk, hogy azok a Rózsa-Keresztes Kabalistákra és az Illuminátusokra és egyáltalán nem a szabadkőművesekre utalnak! Lásd Robison's *Proofs of a Conspiracy*, p. 93, és Barruel's *Mémoires sur le Jacobinisme* (1818 edition), II. 244.

mindez csupán a titkostársaságok alapvető kelléke, hogy tiszteletre méltó támogatókat szerezhessenek, kik mit sem tudnak a csoport belső tevékenységéről. Már Abdullah ibn Maymün is ezt a módszert alkalmazta. Frigyes király, Voltaire és filozófus társai csak tovább vitték a régi hagyományt.

Roppant szembe tűnő a Weishaupt, Voltaire és Frederick levelezése közötti hasonlóság. Egyes pillanatokban mindannyian a kereszténység tiszteletét vallják, miközben elpusztításán szorgoskodnak. Voltaire, egyik levelében megrökönyödését fejezi ki d'Alembertnek a *Le Testament de Jean Meslier*³⁴ című, keresztény-ellenes röp-irat megjelenése miatt, de egy másikban már arra ösztönzi, hogy ezrével terjessze Franciaországban.³⁵ Weishaupt gondosan ügyel rá, hogy mindig jóindulatú filozófusnak, néha akár keresztény evangélistának tüntesse fel magát. Csak elvétve feledkezik meg álarcáról és ezek azok a pillanatok, amikor felismerhetjük a vigyorgó szatírt.

Ennek megfelelően, felforgató szándéknak még csak nyomát sem találhatjuk az Illumináti közzétett szabályzatában. Sőt, határozottan kijelenti, hogy „*semmi állam, vallás vagy erkölcs elleneset nem folytat.*”

Viszont mi volt Weishaupt valódi politikai elve? Nem más, mint a mai anarchizmus, miszerint az embernek önmagát kell kormányoznia és az uralkodókat fokozatosan meg kell szüntetni. Azonban mindig gondosan elítéli az erőszakos forradalom gondolatát — mert a legbékésebb módszerekkel akarja elérni célját. Figyeljük meg elmékedését!

Vadság és durva természet volt az emberiség életének első szakasza, amiben a család az egyedüli társadalom, az éhség és szomjúság még könnyen oltható és az ember teljes mértékben élvezi a két legfőbb jót, az egyenlőséget és a szabadságot. Ebben a helyzetben egészsége volt az egyedüli meghatározó. A boldog ember még nem jutott el odáig, hogy elveszítse józan esztét és magába szívja nyomorúságunk okozóját és indítékát, a hatalomvágyat és az irigységet.

---

³⁴ *Œuvres Complètes de Voltaire* XLI. 153.

³⁵ U. o., 165, 168. o.

Ezután az ember elvesztette boldog állapotát:

Ahogy a családok népesedtek, kezdett fogyni az élelem. Megszűnt a nomád élet és kialakult a tulajdon. Az emberek szilárdan megállapodtak és a földművelő családokon keresztül közelebb kerültek egymáshoz. Eből adódóan kifejlődött a beszéd és az együtt élés kapcsán kezdték egymással szemben mérni magukat. Azonban ez lett szabadságuk bukásának okozója. Megszűnt az egyenlőség és az ember addig ismeretlen szükségeket érzett.³⁶

Az emberek így, gyerekek módjára, királyok uralma alá kerültek. Az embereknek fel kell nőniük, és önkormányzókká kell válniuk:

Miért lenne lehetetlen, hogy az emberiség elérje tökéletességét és önmagát irányítsa? Miért kellene valakit egész életében vezetni, ha tudná hogyan kell önmagát vezetnie?³⁷

Emellett, az embereknek meg kell tanulniuk, hogyan legyenek függetlenek nemcsak a királyoktól, de egymástól is:

Akinek szüksége van a másikra, az rászorul a másikra és ezzel feladja jogait. Tehát a szükség csökkentése az első lépés a szabadság felé. Következésképpen, valószínűleg a vadon élők és a legfelvilágosodottabbak az egyedüli szabad emberek. Az egyén szüksége csökkentésének tudománya, a szabadság elnyerésének tudománya is.³⁸

Weishaupt ezenkívül bemutatja, honnan eredt a hazafiság gonosz érzelme:

A népek és nemzetek kezdetével, a világ többé már nem egy nagy család, nem egyetlen királyság volt. Elszakadt a természet összekötő lánc. Nemzeti tudat lépett az emberi szeretet helyére. Erénnyé vált a szülőföld magasz-

---

³⁶ Nachtrag von weitem Originalschriften, II. 54-57.

³⁷ U. o., 82. o.

³⁸ U. o., 59.o. U.o., 63.o.

talása azokkal szemben, kik határain kívül éltek. E szűklátókörű cél érdekében megengedetté vált a külföldiek gyűlölete és kijátszása, mi több, megsértése. Ezen erényt elnevezték hazafiságnak.

Ezt az érzelmi vonalat követve, eljutunk a családhoz és végül az egyénhez:

A hazafiságból kialakult a lokálpatriotizmus, majd a családi szellem és végül az önszeretet. Szűnjön meg a hazafiság és az emberek újra meg fogják tanulni megismerni egymást, eltűnik egymástól való függésük és kibővívül a szövetség köteléke.³⁹

Láthatjuk, hogy Weishaupt egész elmélete csupán az ember bukásának és ősi boldogsága elvesztesének régi története — új változatban. De, míg a régi vallások a megváltó reményét tanították, addig Weishaupt csakis az embertől várja a visszaállítást. „Az emberek többé már nem az embert szerették, hanem csak egyes embereket. Elveszett a szó” – állapította meg Weishaupt. Weishaupt köműves rendszerében az ember az elveszett szó és a helyreállítást úgy értelmezi, mint az ember önmagára találását. Weishaupt továbbá bemutatja, miképpen jöhet létre az emberiség megváltása:

A bölcsesség titkos tanai e lehetőségek, ezek voltak a természet és az emberi jogok tudástárai, melyeken keresztül az ember megmenekülhet bukásától. A fejedelmek és a nemzetek erőszak nélkül eltűnnek a föld színéről, az emberi faj egyetlen családdá válik és a világ gondolkodó emberek lakóhelye lesz. Egyedül az erkölcs fogja e változást észrevétlenül elérni. Az apa lesz, mint korábban Ábrahám és az ősatyák, családjá papja és korlátlan ura és csakis az értelem lesz az ember törvénykönyve. Ez egyik legnagyobb titkunk.⁴⁰

De, miközben teljesen megszünteti az emberen kívüli isteni hatalom elképzelését és kizárólag politikai vonalra szerkeszti

---

³⁹ *Nachtrag von weitem Originalschriften*, II. 65. o. *Ibid.*, 67. o.

⁴⁰ U. o., 80,81. o.

rendszerét, Weishaupt gondosan ügyel rá, hogy a keresztény tanok nyílt elutasításával meg ne sértse követői érzékenységét. Minden lehetőséget megragad Krisztus említésére és néha látszólag annyira komoly és szép nyelvezetet használ, hogy az ember majdnem elhiszi őszinteségét.

Felejthetetlenül nagyszerű mesterünk, názáreti Jézus, olyan időben jelent meg a világban, amikor az romlottságba süllyedt. Tanításának követői nem bölcsek, hanem egyszerű emberek voltak, a legalsó osztályból, hogy mindenki lássa, bárki és bármilyen körülmények között megértheti.... Tanításaihoz méltó, teljesen ártatlan élete által terjeszti hitét és vérével és halálával mindezt megerősíti. Bemutatja az üdvösséghez vezető út két törvényét — szeresd Istent és felebarátodat — és senkitől nem kér ettől többet.⁴¹

Lutheránus pásztor se mondhatta volna szebben, de Weishaupt írásait egészükben kell tanulmányoznunk ahhoz, hogy láthassuk, tényleg mennyire hitt Krisztus tanításaiban.

Amint láttuk, először arra gondolt, hogy a tűzimatot teszi az Illumináti vallásává. A kereszténység elképzelése tehát utógondolat lehetett. Nyilván ő is felfedezte, hogy a kereszténységet minden más vallásnál könnyebben ki lehet forgatni. Így a későbbi szakaszokban azt látjuk, hogy magáévá tette a régi hamisságot, miszerint Krisztus kommunista és titkostársasági elmélyült volt. Elmondja, hogy „amikor Jézus a gazdagság megvetéséről prédikál, a gazdagság ésszerű felhasználására tanít bennünket és felkészít az általa bevezetendő vagyonszövetségre” — amiben Weishaupt szerint ő maga is és követői éltek. Viszont e titkos tantételt csakis a beavatottak érthetik meg:

Senki sem rejtette el olyan ügyesen tanításai magasabb jelentését és senki sem vezette az ember útját oly határozottan és könnyedén a szabadság felé mint nagyszerű mesterünk, Názáreti Jézus. Teljesen elrejtette tanítása titkos jelentőségét és természetese következményét, mert-

---

⁴¹ Nachtrag von weitem Originalschriften, II. 98, 99. A továbbiakban, a következő lábjegyzetig, minden idézet ebből a könyvből való.

hogy volt rejtett tantétele is, amint arra a Szentírás több helyen is utal.

Ezután tisztán politikai jelentést ad Krisztus tanításainak:

A Disciplinam Arcani-ban fennmaradt titok és a szavai-ban és tetteiben megjelenő cél, hogy az ember vissza-kapja eredeti szabadságát és egyenlőségét. Senki sem képes megérteni Jézus mennyire világunk Megváltója és megmentője volt.

Tehát Jézus küldetése abból állt, hogy az értelmén keresztül szabaddá tegye az embereket: *„Amikor végre az értelem lesz az ember vallása, minden gondunk megoldódik.”*

Weishaupt továbbá bemutatta, hogy a szabadkőművességet is lehet ekképpen értelmezni. A Krisztus tanításába rejtett titkos tantétel beavatottakon keresztül maradt fenn, akik *„a szabadkőművesség fedezete mögött bújtak meg.”* Kőműves hieroglifák hosszú magyarázatában pedig párhuzamot von a Hiram legenda és Krisztus története között. *„Akkor megláttam, hogy Hiram Krisztus.”* Ezen összegzésének megokolása után még hozzáteszi: *„Mindez nagy teret hódít, bár én magam csak nevetni tudok ezen a levezetésen [obwohl ich selbst über diese Explikation im Grund lachen muss].”* Weishaupt ezután további saját kitalálású magyarázatokat ad a kőműves rituálékra, köztük bizonyos héber eredetűnek feltételezett szavak elképzelt fordítását, míg végül elmondja: *„Hajánál cibálva, az ember sok hasonlóságot bizonyíthat Hiram és Krisztus élete között.”* Ennyit a szabadkőművesség legendája iránti tiszteletéről.

Ilyen módon Weishaupt bemutatja, hogy

„a szabadkőművesség rejtett kereszténység, legalább is az én hieroglifa magyarázataim tökéletesen megfelelnek ennek. Ahogy én értelmezem a kereszténységek, úgy senkinek sem kell szégyellnie keresztény mivoltát, mert én megtartottam a nevet és értelemmel helyettesítettem.”

De mindez persze csak a Weishaupt által valódinak nevezett szabadkőművesség titka, a hivatalos vonalúval szemben, amit ő teljesen felvilágosulatlanak tart:

„Ha a nemesek és kiválasztottak nem maradtak volna a háttérben... új gonoszság tört volna ki az emberiség sorában és a régensek, a papok és a szabadkőművesek elűzték volna az értelmet a földről.”

Weishaupt kőműves szervezetében tehát a rend vallásra vonatkozó terveit nem fedik fel pusztá szabadkőművesek előtt, hanem csakis az illuminátusoknak. Magasabb hittitkok cím alatt, Weishaupt ezt írja:

Az, aki semmi többre nem jó, mindig is skót lovag marad. Ha azonban különösen szorgalmas szervező [Sammler], megfigyelő és dolgos, akkor pappá lesz. A papok közötti magas elméleti képességűek mágusokká válnak. Ők gyűjtik össze és rendszerezik a magasabb filozófiai módszert és a megvallást, amit a rend majd a világnak ad. Ha e zsenik esetleg uralkodásra alkalmasak, régensek lesznek. Ez az utolsó fokozat.

Philo (Knigge) rávilágít az Illumináti vallásos terveire. Catohoz írt levelében kifejti egy olyan szervezet létrehozásának szükségességét, ami egyformán megfelel a megszállottak és a szabadgondolkodók számára: „*hogy mindkét csoportba tartozókat megdolgozassuk és egyesíthessük, olyan magyarázatot kell találnunk a keresztény vallásra, amit a szabadkőművesség titkává tehetünk és céljainkra felhasználhatunk.*” Majd tovább megy:

Azt mondjuk tehát, hogy Jézus új vallást kívánt bevezetni, de csak azért, hogy régi jogaiba állítsa vissza a természetes vallást és az értelmet. Ennélfogva egyetemes szövetségbe akarta egyesíteni az embereket és bölcsebb erényesség, felvilágosultság és előítéletekkel szembeni küzdelem terjesztése által képessé akarta tenni őket saját maguk kormányzására. Tanításának titkos értelme így arra irányul, hogy forradalom nélkül általános szabadságra és egyenlőségre juttassa az emberiséget. Sok olyan szakasz van a Bibliában amit felhasználhatunk és értelmezhetünk és ha elfogadható magyarázatot tudunk adni Jézus tanításainak — legyen az igaz, vagy sem —, megsűnhet a szekták közötti civakodás. Minthogy azonban

ezen egyszerű vallást később torzulás érte, a Discipinam Arcani és a szabadkőművességen keresztül hozzánk eljutott tanítás is torzult és az összes kőműves hieroglifát lehet ilyen értelemben magyarázni. Spartacus nagyon jó adatokat gyűjtött össze és én magam is tettem hozzájuk,... és így mindkét fokozatot elkészítettem....

Tehát, ha az emberek látják, hogy mi vagyunk az egyedüli igaz keresztények, néhány szóval többet mondhatunk a papok és a fejedelmek ellen. Sikerült elérnem, hogy előzetes kitapasztalás után, főpapokat és királyokat is be tudjak avatni ebbe a fokozatba. A felsőbb misztériumokban (a) fel kell fednünk az istenfélő csalást és (b) be kell mutatnunk a vallásos hazugságok eredetét és kapcsolatait.

Annyira sikerrel járt e csalás, hogy Spartacus diadalmasan írja:

El nem tudod képzelni micsoda fellobbanást kelt pap fokozatunk. A legnagyobb, hogy a hozzánk tartozó protestáns és református teológusok még mindig azt hiszik, hogy a felfedett vallási tanítások a keresztény vallás őszinte szellemét tartalmazzák. Mire rá nem lehet beszélni az embereket? Soha nem gondoltam volna, hogy új vallás alapítója leszek.

A „felvilágosított” papságra és professzorokra számít legfőképpen a rend munkájának véghezvitelében:

A testvérek befolyásán keresztül, a jezsuitákat leváltották a professzorságból és az ingoldstadi egyetem egész megtisztult tőlük.

Tehát megnyílt az út Weishaupt elmélyültjei előtt. A kadét intézet is a rend befolyása alá kerül:

Minden professzor az Illumináti tagja, tehát a diákok is azok lesznek.

Továbbá:

Klerikális tagjainknak papi adományokat, hitközségeket és udvari hivatalokat biztosítottunk.

Befolyásunk eredményeként, Aminius és Cortez professzorságot nyert Ephesusban. ....

A német iskolák teljesen alá kerültek és tagjaink irányítják őket.

A jótékonyági szervezetet is irányítja. ....

Hamarosan magunkhoz vonjuk az egész Bartholomew Intézetet, a fiatal egyháziak képzőjét. Már megtettük az előkészületeket és jók a kilátásaink. Az intézeten keresztül egész Baviariát megfelelő papokkal láthatjuk el.

De nemcsak a vallás és a szabadkőművesség az Illumináci terjedésének egyedüli eszközei:

Figyelembe kell vennünk miként tudnánk más formában is tevékenykedni! Ha a cél elérhető, nem számít, hogy milyen álcát használunk, de álcát mindig használunk kell. Az elleplezésben rejlik erőnk java része. Ennek érdekében mindig más társaság neve mögé kell bújnunk. Egyelőre a szabadkőművesség páholyai a legmegfelelőbbek magas célunkra, mert a világ már hozzászokott, hogy semmi különöset ne várjon tőlük.... Mint ahogy a római egyház rendjeiben is csak színlelték a vallást, rendünknek is tudományos vagy más, hasonló társaság mögé kell rejtőznie.... Az így megbújt társaság ellen nem lehet támadást indítani. Eljárás vagy árulás esetén, a vezetőket nem lehet felfedezni.... Áthatolhatatlan sötétségbe burkoljuk magunkat a kémek és más társaságok ügynökei elől.

Hogy jó fényben tüntesse fel a rendet, Weishaupt különösen hangsúlyozza köztisztületben álló személyiségek toborzását, és mindenek felett fiatalokét, kiket a legigéretesebbeknek tartott. „A jelölteket nem tudom felhasználni jelenlegi állapotukban, hanem át kell gyűrnöm őket.” A fiatalság alakítható a legkönnyebben.

„Keressétek a fiatalok társaságát, figyeljétek ki melyik a kedvetekre való és azzal foglalkozzatok!”

*„Keressétek a fiatal és máris ügyes embereket!... Embe-
reinknek megnyerőnek, vállalkozó szelleműnek, érdek-
lődést keltőnek és ügyesnek kell lenniük.”*

Ha lehetséges, legyenek jóképűek—*„szép emberek, cæteris
paribus....”*

*Az ilyen emberek általában kellemes modorúak, gyengéd
szívűek és, ha más dolgokat jól begyakoroltak, a leg-
hasznosabbak lehetnek vállalkozásunk számára, mert el-
ső pillantásra vonzóak. Azonban szellemük n'a pas la
profondeur des physiognomies sombres. Viszont kevésbé
hajlanak a lázongásra és zavarkeltésre mint a sötétebb
arcvonalúak. Ezért kell tudnunk miként használjuk em-
bereinket. Mindenek felett a lélek teli szem és a nyitott
szemöldök van a legnagyobb örömömre.*

A tanoncok beavatásáról pedig ezt írta:

*Előbb így, majd úgy kell beszélünk és nem szabad el-
köteleznünk magunkat és felfedni valódi gondolkodásun-
kat!*

Weishaupt szorgalmazza a jelölt érdeklődésének felkeltését
is, amint azt a fatimista *daik* is tették:

*Semmi kifogásolni valót nem találok befogadási módsze-
redben — írja Catohoz — kivéve azt, hogy túl gyors. Fo-
kozatosan kell haladnod, körbe-körbe, mindig izgalmat
és várákozást keltve, és amikor a jelölt elkötelezi magát,
kínáld fel neki a célt, melyet majd két kézzel megragad.*

E módszerrel a hiúságnak is hízeleg, mert az illető meglege-
dést érez afelett, hogy olyasmit tud, amit senki más.

Ugyanebből az okból hangsúlyozni kell a titkostársaságok
fontosságát és a világ sorsában viselt szerepüket.

*Az ember a jezsuiták vagy a szabadkőművesek rendje
által mutathatja be, hogy a világ eseményeinek főképp a*

titkos szervezetek a forrásai. Az ember örömet kelthet ha bepillantást enged a rejtett erőkre és titkokra.

Ezen a ponton már „*elejthetünk egy-egy bepillantó kijelentést, amit így is, úgy is lehet értelmezni,*” mi által a jelölt végül is oda jut, hogy ha lehetőséget kapna egy ilyen szervezethez való csatlakozásra, egyszeriben belépne. „*Az ilyes féle társalgásokat gyakran ismételni kell*” – állapítja meg Weishaupt.

Az Illuminatus Dirigens befogadási értekezése a hatalomvágyra próbál hatni:

Tökéletesen érti-e, hogy mit jelent titkostársaság vezetőjének lenni, nemcsak a társadalom többé-kevésbé fontos részét kormányozni, hanem minden nemzet és vallás legjobb embereit is, külső erő nélkül uralkodni a világ minden részében szétszórt emberek felett és megbonthatatlanul egyesíteni őket, egyazon lelket és szellemet oltva beléjük?...

Tudja mik a titkostársaságok milyen helyet foglalnak el a világeseményekben? Tényleg azt gondolja, hogy jelentéktelen, időszakos tünemények?

De a politikai célok felfedését a magasabb fokozatokra tartogatják. „*A kezdők előtt óvatosságnak kell lennünk a vallási és politikai könyvekkel. Tervezetemben a magasabb fokozatokra tartogatom ezeket.*” Ennek értelmében, a Minerval a következő félrevezető leckét kapja:

Két évi elmélkedés, tapasztalat, beszélgetés, olvasás és felvilágosítás után szükségszerűen azt fogod gondolni, hogy társaságunk végső célja nem kevesebb, mint gazdagságot és hatalmat nyerni és aláásni az egyházi és világi kormányokat és világhatalmat szerezni. Ha így képzelted el társaságunkat és efféle várakozásaid vannak, akkor roppantul félrevezetted magad.

A beavató ekkor tudatja a cél tekintetében félrevezetett jelölttel, hogy ha akar, szabadon kiléphet. A vezetők így szűrik ki a törekvő embereket, akik esetleg versenytársaik lehetnének, és így olyan emberekből alakítják soraikat, akik hajlandók vakon követ-

ni láthatatlan vezetőiket. „*Helyzetem szükségessé teszi — írja Spartacus Catonak —, hogy mindörökre rejtve maradjak a tagok legtöbbje előtt. Kénytelen vagyok mindent öt vagy hat közvetítón keresztül csinálni.*” Oly gondosan őrizte titkát, hogy az Illumináti okmányainak 1786-os lefoglalásáig, a belső körön kívül senki sem tudta, hogy Weishaupt a rend vezetője. Pedig, ha elhisszük megállapításait, az egész idő alatt ő volt a legfőbb vezető. Újra és újra hangoztatja bennfentesei előtt a rend egységes parancsnokságának fontosságát. „*Be kell mutatni, ügyes vezető milyen könnyen irányíthat akár ezreket is.*” A szervezeti felépítés túloldalán bemutatott ábrájához még hozzáfűzi:

Ketten vannak közvetlenül alattam, kikbe belenevelem egész szellememet. E kettő alatt van másik kettő és így tovább. Ily módon ezreket tüzelhetek fel és hozhatok mozgásba és így kell utasításokat kiadni és a politikában tevékenykedni.

Tehát, mint Abdullah ibn Maymün szervezetének esetében is, emberek tömegét lehet olyan célra igénybe venni amit csak kevesek ismernek.

Most már eleget idéztünk az Illumináti levelezéséből ahhoz, hogy lássuk mik voltak céljai és milyen módszereket használt. A következőkben áttekintjük, mentegetőinek mennyire volt igazuk amikor „*szigorú erkölcsű és emberségű személyekként*” mutatják be tagjait. Kétségtelen, hogy kiváló férfi volt a rend külső sorai-ban, de Gould nem ezt vitatja amikor határozottan kijelenti, hogy „*a szervezet minden jelentős tagja nagyra becsült köz és magán-életi személyiség volt.*” Levelezésük további kivonatai önmaguk-ért beszélnek.

Az Illumináti Jellege

1782 júniusában Weishaupt a következőképp ír Catonak:

Politika és erény kérdésében Kendtek messze elmaradnak. Goldolj bele mi lesz, ha olyan ember, mint Marcus Aurelius rájön mennyire nyomorultul áll (az illuminizmus) Athénban (München)! Erkölcstelen emberek, kurva hajcsárok, hazudozók, adósok, tóditók és hiú

bolondok micsoda gyülekezete él soraik közt. Nem szégyellné-e ilyen társaságban találni magát, ahol a vezetők a legnagyobb várakozást keltik, de a legjobb terveket is ennyire szánalmasan hajtják végre? És mindezt csupán szeszélyből és célszerűségből. Most mond meg, nem igazam van?

Végzetes híreket hallok Thébából [Freysing]. A páholyba fogadták a város fenegyerekét, a kicsapongó adós Propertiust, akit Athén, Théba és Erzerum teljes személyzete kikürtöl. D ugyancsak rossz embernek tűnik. Szokratész, akinek a fő embernek kellene lennie [ein Capital Mann], állandóan részeg. Augustus a legrosszabb hírben áll, Alcibiades egész nap a kocsmáros feleségével ül sóhajtozván és epekedvén. Tiberius Korinthoszban meg akarta erőszakolni Democedes nővérét, de a férj rajta kapta. Az Isten szerelmére, mi féle areopagiták ezek! Mi felsőbb rangúak halálra írjuk, olvassuk és dolgozzuk magunkat, egészségünket, hírnevünket és vagyonunkat áldozzuk az...-ra miközben ezek az urak gyengeségeiknek adják át magukat, kurválkodnak és botrányt okoznak, de ennek ellenére areopagiták és mindenről tudni akarnak.

Arminiust illetően nagy panaszok vannak.... Elviselhetetlen, önfejű, szemtelen, hiú bolond.

Celsus, Marius, Scipio és Ajax tegyen amit akar... senki nem árt annyit nekünk mint Celsus, senkire sem lehet kevésbé hatni mint Celsusra és talán kevesen vannak kik annyira hasznunkra lehetnek mint Celsus.... Marius makacs és képtelen a nagyobb terv meglátására. Scipio hanyag, Ajaxról meg nem is beszélek... Conficius nagyon keveset ér. Túl kíváncsiskodó és roppant lefcses szájú [ein grausamer Schwatzer].

*Agrippát ki kell zárunk sorainkból, mert az a hír járja...
hogy aranyozott ezüst órát és gyűrűt lopott legyjobb
munkatársunktól, Sullától.*

Felmerülhet, hogy ezek a levelek csupán a magasztos elmélkedő, hibázó követői gyengesége miatti szánakozását mutatják be, tehát lássuk mit ír Weishaupt önmagáról! Mariushoz [Hertel] küldött levelében ezeket mondja:

És most, a legnagyobb titoktartás mellett, egy szívemhez közel álló dologról, mi nem hagy nyugodni, teljesen elvonja figyelmemet és elkeseredésbe hajt. Fenn áll a veszélye, hogy elvesztem jó híremet és köztiszteletemet. Gondolj bele, sógornőm gyereket vár (Denken sie, meine... meine Schwägerin ist schwanger). Ennek okán Euriphont Athénba küldtem, hogy Rómától házassági engedélyt és promotoriát szerezzen. De mit teszek ha a rendelkezés nem érkezik meg? Hogyan teszem jóvá amiért csak is én vagyok a felelős? Már több módon is megkíséreltünk megszabadulni a babától. Euriphon túl félnék, viszont semmi más kilátásom nincs. Ha biztosítani tudnám Celsus hallgatását, ő segíteni tudna és három évvel ezelőtt ígért is ilyesmit. Ha ki tudnál húzni ebből a pácból visszaadnád életkedvem, tisztességemet, lelki békémet és erőmet a munkához.... Nem tudom mi az ördög térített le az egyenes útról engem, ki mindig oly elővigyázatos vagyok ilyen helyzetekben.

Nem sokkal később Weishaupt megint ezt írja:

Egyszerre mindenféle csapások szakadnak rám. Most meg meghalt anyám. Halott, esküvő, keresztelő, egyik a másik után, egymás hegyén, hátán. Szép kis kavarodás [mischmasch].

Ennyit Weishaupt szívének Gould által említett „ritka tulajdonságairól.” S most hallgassuk meg fő társának, Philonak (Knigge báró) elmondását, kit úgy említ a „szabadkőművesség történése” mint „szeretetre méltó lelkesedőt.” Minden felforgató szervezetben, akár nyílt, akár titkos, bizonyosan elérkezik egy olyan pillanat, amikor a törtető vezetők céljai egymást kereszte-

zik. Az elmúlt 150 év minden forradalmár szervezetének ez volt a sorsa. A Weishaupt és Knigge közötti, ezen elkerülhetetlen be-
teljesülés idején írta Philo a „legszeretettelibb” Catonak az alábbi sorokat:

Nem Mohamed és A. a Spartacussal való szakadásom oka, hanem Spartacus jezsuita módszerei, ahogy gyakran egymás ellen fordított bennünket annak érdekében, hogy így zsarnokoskodhasson olyan az emberek felett, akiknek talán nem volt olyan gazdag képzelőerejük mint neki és nem volt bennük annyi ravaszság és csalafintaság sem.

Philo egyik levele számba veszi Weishauptnak tett szolgálatait:

Spartacus ösztönzésére rózsakeresztesek és volt-jezsuiták ellen írtam, olyan embereket üldöztem, kik nekem soha nem ártottak, zűr-zavart keltettem a Szigorú Szertartásban, hozzánk csábítottam legjobbjaikat, beszéltem nekik értékeiről, hatalmáról, koráról, vezetőinek kiválóságáról és hibátlanságáról, ismereteinek fontosságáról, nézeteinek egyenességéről és nagyságáról.... Ha elmondanám a rózsakereszteseknek és a jezsuitáknak, hogy ki üldözi őket, ha felfedném jezsuita jellemét az embernek, ki valószínűleg mindannyiunkat orrunknál fogva vezet és törekvő céljaira használ és szükséglete szerint feláldoz minket, ha elmondanám a titkokat keresőknek, hogy semmit ne várjanak, ha felfedném az igazságot azok előtt, kiknek drága a vallás, ha felhívnám a páholyok figyelmét a szervezetre, mely mögött az Illumináti megbújik, ha újra fejedelmekhez és szabadkőművesekhez társulnék... de elriadok a gondolattól, a bosszúvágy nem visz odáig.

Még a kortárs Mounier és az illumináti-tag,⁴² ki Barruel és Lombard de Langres cáfolatára indult, is csak nézeteik további alátámasztására volt képes. Mounier kénytelen elismerni, hogy a

---

⁴² A nagyon érdekes *La Vérité sur les Sociétés Secrètes en Allemagne, par un Ancien Illuminé* szerzője.

közrend aláásása⁴³ volt a megvilágosodottság valódi célja. Ancien Illuminé megállapítja, hogy Weishaupt machiavelliánus szabályokat követett és a teljes romlottság, az emberi természet alantas és gonosz ösztöneinek való hízélgés volt a céljai elérésére alkalmazott módszere. Nem bölcs átalakító szellem sarkalta, hanem megszállott gyűlölködés minden hatalom iránt.

Az Illumináti iratait olvasva felvetődik a nagy kérdés: miféle erő volt a rend mozzgatója? Még ha elfogadjuk is, hogy a Theodore páholyon keresztül Frederick és a Szigorú Szerartás adta az első indíttatást, Kölmer pedig a keleti szervezetre vonatkozó ismeretet, Weishaupt anarchista filozófiájának forrása akkor is ismeretlen marad. Gyakorta feltételezik, hogy a zsidók voltak a valódi sugalmazók és Bernard Lazare határozottan kijelentette, hogy kabalista zsidók voltak Weishaupt körül. A *La Vieille France* egyik írója odáig ment, hogy Moses Mendelssohn, Wesseryt és a bankár Itziget, Friedlandert és Meyert jelölte meg Weishaupt irányítóiul, azonban semmiféle hiteles bizonyítékkal nem támasztotta alá állítását.

Már rámutattam, hogy az Illuminátiban nem játszott szerepet a Kabala teozófiái oldala. A rend iratai között talált egyedüli kabalista utalás magzat elhajtási eljárásokra, vágykeltő szerek készítésére és mérgező gázokra vonatkozott. Lehetséges, hogy az Illuminati megtanult bizonyos dolgokat a venefic mágiából. Azonban csak ritka esetekben fordult elő, hogy zsidókat beavattak a szervezetbe. Minden arra utal, hogy Weishaupt és két vezető társa, Zwack és Massenhausen, tisztafajú német volt. Mindazonáltal, Weishaupt elképzelései szemmel láthatóan hasonlítanak a Lessing által megírt Falk tétéleire. Mindkettőben azonos lenéző mosolyt láthatunk a szabadkőművesség iránt, melyet hatékonyabb rendszerrel kívánnak helyettesíteni. Egyformán elítélik a fennálló burzsoá társadalmi rendet, azonos tervet dolgoztak ki a nemzetek közötti különbség eltörlésére, még darázsfészek hasonlatuk is azonos, és később ezt vette át az anarchista Proudhon is. Viszont joggal vitatható, hogy ezen elképzelések kőműves belső kör szü-

---

⁴³ *De l'Influence attribuée aux Philosophes, aux Francs-Maçons et aux Illuminés sur la Révolution de France*, 181. o.

leményei voltak és Lessing és Weishaupt, tagként, onnan vette át, és bár Falk szájából halljuk, egyáltalán nem júdaista eredetűek.

Azonban Lessing jó barátja és nagy tisztelője volt Moses Mendelssohn-nak is, kit Weishaupt sugalmazójának tartottak. Először ránézésre talán valószínűtlennek tűnik, hogy óhitű zsidó jó szemmel nézte volna Weishaupt felforgató tételeit, azonban Weishaupt egyes elgondolásai nem ellenkeztek az óhitű judaizmus tanításaival. Például Weishaupt elképzelése a családról — amit egyébként roppant elítélt — alapszámban véve zsidó felfogás.

Esetleg kifogás emelhető, hogy Weishaupt értelem vallása egyáltalán nem egyeztethető össze az óhitű zsidók patriarkális rendszerével. Azonban nem szabad elfelejtenünk, hogy a zsidó felfogás két részre osztja az emberiséget: a kiválasztottak, kikre Isten ígéreteit ruházta és a rajtuk kívül álló nagy többség. Míg az elsőtől a Talmud és Mózes törvényeinek szigorú betartását várják el, addig a másik lényegében abban hisz amiben akar és nem részesül a zsidó születési előjogokból. Moses Mendelssohn ekképpen írt Lavaternek, aki át akarta téríteni a kereszténységre:

Vallásom alapelvei értelmében, nem szabad olyanok megtérítésével foglalkoznom akik nem törvényeink szerint születtek. Rabbijaink arra tanítanak bennünket, hogy kinyilatkoztatott vallásunk írott és szóbeli törvényei csakis nemzetünkre kötelezőek. Az a felfogásunk, hogy a föld többi nemzeteit Isten a természet törvényeihez való ragaszkodásra és az ősatyák vallásának követésére utasította. Rabbijainktól annyira távol áll a térítés vágya, hogy mindannyiunkat arra szólítják fel, erőteljes visszatartással hársunk el bármiféle vallásfelvételi kérelmet.

Weishaupt felfogása pontosan e természet és értelem vallást írta elő.

Az azonban nyitott kérdés marad, hogy Weishaupt kapott-e közvetlen indítást Mendelssohntól vagy más zsidóktól. Viszont más Illumináti tagok zsidó kapcsolata vitán felül áll. Mirabeau volt ezek legfontosabbika, aki nem sokkal Mendelssohn halála után érkezett Berlinbe, ahol követői Henrietta Hertz szalonjában fogadták. A francia forradalmat indulásakor támogató ezen zsidók

voltak azok, akik rábeszéltek Mirabeaut, hogy Mendelssohn dicsőhymuszába foglalva, megírja fajtájuk védőiratát.

Summázva tehát, nem látom, hogy az Illumináti kereszténység elpusztítására törő zsidó összeesküvés megtestesülése lett volna, hanem inkább csak a fennálló társadalmi és erkölcsi rend elleni ősi lázadási szellem kitörése, amit esetleg olyan zsidók támogattak, akik előnyszerzési lehetőségét láttak benne. Ugyanakkor, az Illumináti minden olyan mozgalmat kihasználta, ami céljait szolgálhatta. A kortárs Luchet így fejezte ki:

A megvilágosodottak szervezete nem egy szekta tételeit öleli fel, hanem az elkövetett hibákat fordítja saját előnyére, hogy magába gyűjtsön minden olyat, amit az ember csalásra és kétszínűsége feltalált.

Több ennél, hogy az Illumináti nem csupán minden hibák, hamisságok és elméleti árnyalatok összegződése volt, hanem, az embereket cselekvésre késztető, gyakorlati módszereké is. Mert-hogy nem hangoztathatjuk elég gyakran Hammer, merénylőkről írott szavait:

Az elvek semmit sem érnek, ha csak a gondolatokat zavarják össze, de nem fegyverzik fel a kart. Ha csak a tétlen és filozófálgató elmélkedést nyeri meg a hitetlenség és a szabadgondolkodás, az még nem okozza trónok bukását.... A törekvő ember előtt mit sem számít az emberek hite, de az viszont fontos, hogy tudja miként fordíthatja e hitet céljának megvalósítására.

Weishaupt nagyon jól megértette ezt. Tudta hogyan ragadja ki minden szervezetből a számára szükséges részt és kovácsolja egybe, egy félelmetesen hatékony rendszerré. Egybe olvasztotta a titoktudók, a manesiták, a modern filozófusok és az enciklopédisták széthulló tételeit, az izmaeliták és az merénylők módszereit, a jezsuiták és a templomosok fegyelmet, a szabadkőművesek szervezettségét és titokzatosságát, Machiavelli elveit és a rózsakeresztesek rejtélyeit. Továbbá tudta, hogyan toborozza rendjébe a meglévő szervezetek megfelelő tagjait és az elszigetelt egyéneket, és formálja őket céljainak eszközeivé. Tehát, az Illumináti hadseregében mindenféle gondolkodású embereket megtalálunk, a

költő Goethétől⁴⁴ a legdurvább ármánykodóig. Magasztos elmélkedők, társadalom átalakítók, látnokok, törtetők, gonoszkodók, elégedetlenkedők, kéjvágók és sértettek, mind egy célért cselekedtek Weishaupt, sejtekre osztott rendszerében.

Habár nem Weishaupt találmánya volt, amennyire tudjuk, ő volt az, aki nyugaton működő rendszerré alakította az áskálódás keleti hagyományát. Azóta ezt a módszert használják a világforradalmárok egymást váltó csoportjai. Következésképpen, meggyőződésem erősebb mint valaha, hogy az Illumináti játszotta a legfontosabb a szerepet a világforradalomban. Összehangoló módszerei nélkül a filozófusok és az enciklopédisták időtlen idő-kig folytathatták volna kirohanásaikat a trón és az oltár ellen, a martinisták idézgethették volna szellemeiket, a mágusok szavallhatták volna varázsigéiket, a szabadkőművesek kiáltozhattak volna az egyetemes testvériségről. Mindez nem vezetett volna fegyveres felkeléshez és nem hajtotta volna a dühödtt népet Párizs utcáira. A bizonytalan felforgató elmélet csak azután vált tevékeny forradalommá, hogy Weishaupt követői szövetségre léptek az orleanista vezetőkkel.

---

⁴⁴ Goethe 1780-ban, Szent-János éjszakáján nyert beavatást a szabadkőművés-ségbe. A *Royal Masonic Cyclopædia* megjegyzi: „Két klasszikus író létezik, Lessing és Goethe.” A *New England and the Bavarian Illuminati*ban Dr. Stauffer rámutat (172.o.), hogy Engel (*Geschichte des Illuminatenordens*) és Le Forestier (*Les Illuminés de Bavière*) teljességgel megalapozta Goethe és az Illumináti kapcsolatát. Lehetséges, hogy *Faust* egy kiábrándult illuminátus beavatásának története lenne?

10. BETETŐZÉS

A Szigorú Szertartás volt az első kőműves testület amivel az Illuminati kapcsolatot teremtett. E rend tagja volt Knigge és Bode. Cagliostro úgyszintén beavatást nyert a Szigorú Szertartásba. Az esemény Frankfurt mellett történt és az egyesített két rend ügynökévé vált. Saját bevallása szerint az volt a feladata, hogy amennyire tudja, az Illumináci irányába terelgesse a szabadkőművességet. Az Illuminatitól kapta anyagi támogatását.¹ Cagliostro kapcsolatot teremtett a martinistákkal is, kiket Weishaupt megvetett, de ettől függetlenül hasznosak voltak olyanok toborzásában, akik vonzódtak a misztikához. Barruel szerint a martinisták javasolták Weishauptnak, hogy, a rózsakeresztesek mintájára, ő is Krisztust tegye a fő megvilágosodottá. E fogással nagy sikert értek el a protestáns papok között.

De, ahogy Weishaupt kihasználta a különböző kőműves szervezeteket, úgy azok is hasznot húztak ő belőle. Az az igazság, hogy erre az időre a francia és a német szabadkőművesek teljes zűrzavarban voltak a kőművesség természetét illetően és szükségük volt valakire, aki utat mutatott elmélkedéseikben. Tehát az 1782. július 16-án Wilhelmsbadban összeült kőműves kongresszuson a templomosok (Szigorú Szertartás) nagymesterének első kérdése az volt: „*Mi a rend valódi célja és tényleges eredete?*” Mirabeau erre vonatkozólag megjegyezte: „*tehát e nagymester és társai több mint húsz év óta lelkes buzgalommal olyan célért dolgoztak, amiről nem is tudták, hogy mi és honnan származik.*”²

Két évvel később azt találjuk, hogy a francia szabadkőművesek még mindig nem tudják hányadán állnak, mert a wilhelmsbadi kongresszuson résztvevő Rainsford tábornoknak eképpen írtak:

Minthogy Kend azt állítja, a kőművesség soha sem tért el céljától, meg tudná mondani pontosan mi is e cél? Az emberiség boldogságának elősegítése? Mondja meg, történelmi, politikai, titokkutatói vagy tudományos ter-

---

¹ Henri Martin: *Histoire de France*, XVI. 531.

² *Histoire de la Monarchie prussienne*, V. 73.

*mészetű-e avagy erkölcsi, társadalmi vagy vallási? A hagyományok írottak vagy szóbeliek?*³

Weishauptnak viszont nagyon határozott célja volt — a szabadkőművesség feletti ellenőrzés megszerzése — és bár ő maga nem vett részt a kongresszuson, jobbkeze, Knigge, ott volt és sikerült magisztrátusokat, bölcseket, papokat és minisztereket toboroznia az Illuminátiba és maga köré gyűjtenie Saint-Martin és Villermoz dilijankóit. A hatalmas versenytárstól legyőzve, a Szigorú Szertartás egy időre megszűnt és átadta a teret az Illuminátinak.

1785. február 15-én Párizsban újabb tanácskozás ült össze a philalétisták szervezésében. Ezen részt vett az illuminátus Bode (Amelius) és Busche (Bayard) valamint a varázsló Cagliostro, a vonzerővel foglalkozó Mesmer, a kabalista Duchanteau és természetesen a philalétisták vezetői, mint Savalette de Langes, akit elnökké választottak, és Chefdebien, meg a rend néhány német tagja. A tanácskozás nem sok gyakorlati eredménnyel járt, így a következő évben Frankfurtban még titkosabb kongresszust hívtak össze. Itt határozták el XVI. Lajos francia és III. Gusztáv svéd király meggyilkolását.

De 1785-ben már lejátszódott a forradalmi dráma első felvonása, a híres nyaklánc eset, ami soha sem kapott megfelelő magyarázatot a hivatalos történelemben. Csakis a titkostársaságok által szolgáltatott háttér ismeretében kap értelmet az ügy, ami Napóleon véleménye szerint minden másnál jobban hozzájárult az 1789-es robbanáshoz. Egyház és királyság elleni kettős támadásával Frederick és az Illuminati célját is szolgálta. Cagliostorról tudjuk, hogy az Illuminátitól kapta a pénzt és az utasításokat az ármány végrehajtására és miután az ügy lezártaival ő és Rohan bíboros felmentést nyert és kiutasították az országból, 1785. novemberben Angliába ment, ahol újabb titkostársasági mesterkedéshez fogott. Sutkowski grófként és egy avignoni társaság tagjaként bemutatva magát, „*a Teozófiai Társaságban felkereste a swedenborgistákat, kik a Middle Temple helységeiben jöttek össze, és tételeik részletes ismeretéről tett bizonytságot miközben fel-*

---

³ *Ars Quatuor Coronatorum*, XXVI. 98.

sőbb rendű tudással kérkedett.”⁴ Általánosan elfogadott vélemény szerint Cagliostro volt a *Morning Herald*ban a rózsakereszt rejtelében ekkor megjelent titokzatos nyilatkozat szerzője.⁵

Még ugyanebben az évben történt valami rendkívüli. Egy Lanze nevű evangélikus prédikátor, az Illumináti tagja, 1785 júliusban megbízatást kapott, hogy menjen Sziléziába, azonban útközben agyonütötte a villám. A rend utasításait találták nála, melyek világosan felfedték a bajor kormány előtt az Illumináti áskálódásait.⁶ Vizsgálat indult és átkutatták Zwack és Bassus házát, ahol terhelő okmányokat foglaltak le, amiket később *Az Illumináti Eredeti Okmányai* (1787) címmel közzé tettek. De, még ezelőtt, megjelent négy illuminátis müncheni professzor vallomása is.⁷

Többé nem volt kétség az Illuminati örögi természete felől és hivatalosan betiltották a rendet. Barruel és Robison ellenfelei tehát kijelentik, hogy az illuminizmus ezzel véget ért, azonban a bizonyítékokból majd látni fogjuk, hogy a rend nem szűnt meg és huszonöt év múltán nemcsak a rend, de még Weishaupt is tevékenyen szervezkedett a szabadkőművesség színpalái mögött.

Egyelőre 1786-os látszólagos megszűnésétől kell nyomon követnünk. Ez nemcsak a Német Unión keresztül tehető, amit általában az Illumináti újraszerveződésének tartanak, hanem a francia titkostársaságokon keresztül is. A megvilágosodottság valójában nem annyira rend, mint inkább alapelv, ami akkor a leghatásosabb, ha valami mögött megbújhat. Weishaupt maga fektette le a szabályt, hogy mindig más néven és más foglalkozás mögé bújva kell munkájukat végezniük.

A párizsi Amis Réunis páholy volt az első fedezet. 1787-ben határozott szövetség jött létre az Illuminati és az Amis Réunis között. Bode és Busche, a páholy titkos bizottságának meghívására, 1787 februárban Párizsba érkezett. Itt találkozott Mirabeauval, aki, Talleyrand-nal, meghívásukat intézte, és a Szigorú Szertartás két fontos tagjával, Marcuis de Chefdebien d’Armissonnal (*Eques*

---

⁴ „Notes on the Rainsford Papers” in *A.Q.C.*, Vol. XXVI. p. 111

⁵ *Morning Herald*, 1786. november 2.

⁶ Eckert: *La Franc-Maçonnerie dans sa véritable signification*, II. 92.

⁷ *Drei merkwürdige Aussagen*, etc., Grünberger, Cosandey és Renner tanúságai (München, 1786). *Grosse Absichern des Ordens der Illuminaten*, Utschneider (München, 1786).

a *Capite Galeato*) és az osztrák Leopold de Kollowrath Krakowskival (*Equus ab Aquila Fulgente*), aki, Numenius néven, Weishaupt rendjének is tagja volt.⁸

Fontos, hogy figyelembe vegyük az Egyesült Barátok páholy különleges szerepét. A Kilenc Nővér páholy nagyjából közép-osztálybeli forradalmárokból állt, mint Brissot, Danton, Camille Desmoulins és Champfort. A Nyíltság páholyba arisztokrata forradalmárok tartoztak, mint Lafayette és az orléánista Sillery márké, Aiguillon herceg, Custine márké és Lamethék. A Társadalmi Szerződés páholy volt az őszinte látnokok gyűjtőhelye, kik nem voltak forradalmárok, hanem határozottan a királyságot támogatták. Az Egyesült Barátok szerepe viszont az volt, hogy összeszedje a többi páholy felforgatóit: a philaléthistákat, a rózsakereszteseket, a Kilenc Nővér és a Nyíltság és a Nagy Kelet legtitkosabb bizottságainak tagjait, valamint a tartományok illuminátis küldötteit. Itt, a Rue de la Sourdièrebeli páholyban voltak tehát Weishaupt, Swedenborg és Saint-Martin követői és a forradalom gyakorlati kivitelezői, az 1789-es lázítók és népámítók.

A német illuminizmus óriási hatással volt e különböző elemekre. Ettől az időtől kezdve teljesen megváltozott az Amis Réunis. Az eddig csak bizonytalanul felforgató, jótékony lovagok most gonoszkodó lovagokká váltak és az egyesült barátokból egyesült ellenségek lettek. A két német, Bode és Busche megérkezése az utolsó simítás volt az összeesküvés művén. „*Hivatalosan az akkoriban nagy érdeklődést felkeltett vonzerő megismerésére mentek oda,*” de a valóságban, „*rendjük gigantikus tervétől lekötve,*” követőket kellett gyűjteniük. Láthatjuk, hogy az alábbi idézet pontosan alátámasztja Barruel beszámolóját:

---

⁸ Gustave Bord, *La Franc-Maçonnerie en France*, etc., p. 351 (1908). Ez az osztrák gróf mint egy ügynök többet hivatkozik erre az Illuminátival való levelezésében, mint egy elkötelezett. Így Weishaupt írja: „*Meg kell kísérelnem kigyógyítani a teozófiából és a mi nézeteinkhez közelíteni őt.*” (*Nachtrag von... Originalschriften*, I. 71); és Philo a Wilhelmsbadi kongresszus előtt megjegyzi: „*Numeniusből még nem sok a haszon. Én csak felvettem őt csupán azért, hogy a Kongresszuson tartsa a száját. [um ihn auf dem Convente das Maul zu stopfen]; mégism ha ő jól vezetett valamit ki jöhet belőle*” (ibid., p. 109).

Minthogy az Amis Réunis páholy az összes többi kőműves testületről feltalálható minden ismeretet magába gyűjtött, hamarosan megnyílt benne az út az illuminizmus előtt. Az sem tartott sokáig, mire a páholyt és csatlósait áthatotta az illuminizmus. Korábbi rendszerük mintha csak kitöröltetett volna és ettől kezdődően homályba szorult a Philalèthes szervezete, a korábbi kabalisztikus-mágikus szertelenség [Schwärmerei] helyébe pedig politikai filozófia lépett.⁹

Tehát nem a martinizmus, kabalizmus vagy a szabadkőművesség szolgáltatta a valódi forradalmi erőt. Az Illuminátin kívül álló szabadkőművesek hűek maradtak a trónhoz és az oltárhoz és amint veszélyben látták a királyságot, a Társadalmi Szerződés összehívta a többi páholyokat a király és az alkotmány védelmére. Még a magasabb fokú kőművesek is — akik a Kadosa fokozaton gyűlöletet fogadtak a pápa és a Bourbonok iránt — a királyi ügy mellé álltak. „*A francia szellem diadalmaskodott a kőműves szellem felett. A szívek még mindig a királyhoz húztak.*” Weishaupt pusztító tételeire volt szükség e szellem aláásásához és ahhoz, hogy a bosszúálló fokozatokat pusztá szertartásból borzalmas cselekedetekké tegyék.

Ha tehát a szabadkőműves páholyokban készítették elő a forradalmat — amint azzal a francia kőművesek büszkélkednek — akkor a megvilágosított szabadkőművesség páholyai voltak ezek a helyek.

1787-ben sok francia kőműves nem tudatosan volt az Illuminátin szövetségese. Cadet de Gassicourt szerint az összes páholyban mindössze huszonhét valódi beavatott volt. A többiek csak jobbára fajankók voltak, kik mit sem tudtak az őket érő befolyás forrásáról. Az egész helyzet legelképezetőbb jelensége volt, hogy a felső osztályok és királyi családok tagjai voltak a mozgalom legelképezetebb támogatói. Egy kortárs elmondta, hogy nem kevesebb mint harminc (koronás vagy koronátlan) herceg vette pártfogása alá azt a szervezetet, mely mindenétől megfoszthatta.¹⁰ Megmámorodva a rájuk halmozott hízelgéstől, olyan vallást tettek

---

⁹ *Die Neuesten Arbeiten des Spartacus und Philo in dem Illuminaten-Orden.*

¹⁰ De Luchet: *Essai sur la Secte des Illuminés*, VII. o.

magukévá, amiről semmit sem tudtak. Weishauptnak természetesen gondja volt rá, hogy e koronás fejek egyikét se avassák be az Illumináti valódi titkaiba. Minő irónia, hogy a bajor hatóságok vizsgálata után Weishaupt egy nagyhercegnél talált menedéket.

De, ha a hercegek és nemesek nagy többsége vak is volt, akadtak olyanok, akik nagyon jól látták a veszélyt és a küszöbön álló katasztrófát. Caprara bíboros, bécsi pápai nuncius, 1787-ben bizalmas jegyzéket küldött a pápához, amiben figyelmeztetett az illuminátusok, tökéletesség keresők és szabadkőművesek növekvő veszélyére.

*Veszély közeleg és az illuminizmus, swedenborgizmus és a szabadkőművesség eszetlen álmai félelmetes valósággá fognak válni. A látnokok világukat élik és majd az általuk jósolt forradalomnak is eljön az ideje.*¹¹

Még döbbenetesebb jövőbelátásról olvashatunk Marquis de Luchet¹² *Essai sur la Secte des Illuminés* című írásában. Luchet liberális nemes volt, bizonyos mértékig részt vett a forradalmi mozgalomban és felismerte az illuminizmusban rejlő veszélyeket. 1789-ben, még a forradalom kibontakozása előtt, figyelmeztetett a veszélyre:

Elámított emberek... tanuljátok meg, hogy létezik egy összeesküvés, ami szabadság helyett zsarnokságot, tehetőség helyett tehetetlenséget, erény helyett feslettséget, kibontakozó szellem helyett tudatlanságot akar.... E társaság a világ kormányzására tör.... Egyetemes befolyás a

---

¹¹ . Crétineau Joly: *L'Église Romaine en face de la Révolution*, I. 93.

¹² A *World Revolution* könyvemben tévesen elfogadtam néhány jólismert író véleményét, akik Mirabeau ezen röpiratához hozzájárultak. A tény az, hogy azt Mirabeau's *Histoire Secrète de la Cour Berlin* végére nyomtatták és hogy a további Mirabeau által felülvizsgált kiadásban melyet 1792-ben nyomtattak, kétségen kívül ez a javvaslat kiemelkedett. Azonban nem tekintve azt a tényt, hogy Mirabeau mint egy Illuminatus maga nem valószínű, hogy megtagadja a rendet, a bizonyíték, hogy nem ő volt a szerző a British Museum-ban található, ahol az 1792-es kiadás példánya a címlapján a következő tintával feljegyzett szavakat tartalmazza „*Donné par l'auteur,*” és Mirabeau az előző év tavaszán meghalt.

célja. A terv talán hihetetlennek tűnik, de ettől függetlenül igaz... a világot nem érte még ilyen csapás.

Luchet ezután pontosan megjósolja az eseményeket, melyek a következő négy évben bekövetkeztek. Bemutatja a király helyzetét, aki kénytelen elismerni a fölötte álló erőket és jóváhagyni „*utálatos rendszerüket,*” majd pedig törekvő és megszállott csoport játékszerévé válik, mely hatalmába kerítette akaratát.

*Látom amint az öt körülvevők szolgálatára kényszerül...
alantas embereket emel hatalomra és józan gondolkodását szégyenítő választások által lealázza ítélőképességét.*

Mindez beteljesül a girondisták 1792-es uralkodása alatt. Az 1793-as pusztítást ekképpen vetíti előre:

*Nem azt akarom mondani, hogy az illuminátusok uralma
alatti ország meg fog szűnni, hanem azt, hogy olyan
megaláztatásba süllyed, hogy többé már nem lesz politi-
kai jelentősége, a népesség csökkenni fog és a külföldre
távozni nem akarók nem fogják a társadalom törődését
és varázsát élvezni, sem pedig a kereskedelemét.*

Luchet elkeseredett felhívással zárja sorait:

*Világ urai, vessétek szemeteket a nyomorult tömegre,
hallgassátok meg könyörgését. Az anyák azt kéri, adjátok
vissza fiaikat, a feleségek férjeiket, városaitok a tu-
dományt, mely elmenekült belőlük, az ország polgárait, a
föld művelőit, a vallás hívőit, a Természet hozzá méltó
lényeit!*

Öt évvel e sorok megírása után Franciaország élettelenül hevert, elpusztult az ipar és a kereskedelem és a Fouquier-Tinville vérpád felé haladó kordéját követő asszonyok férjeiket, gyermekeiket és testvéreiket követelték. A jóslat beteljesült, de a történelemírás egy szót sem szól erről. Luchet figyelmeztetése süket fülekre talált.

Luchet maga is felismerte meghallgatásának akadályát: túl sok szenvedély érdekelt az illuminátusok rendszerének támogatásában, túl sok megszállott uralkodó, felvilágosultnak képzelvén magát, hajlandó elősegíteni népe szakadékba taszítását, pedig a

rend vezetői soha nem fognak lemondani megszerzett hatalmukról és kincseikről. Luchet hiába fordult a szabadkőművesekhez, hogy mentsek meg szervezetüket a megszálló a szektától: „*Lehetséges-e, hogy a szabadkőművesek szembe forduljanak az illuministákkal és megmutassák nekik, hogy ők a társadalom békességéért dolgoznak és nem pedig az ellen?*” Ekkor még nem volt késő. Ha az emberek felfigyelnének rá, még el lehetne háritani a veszélyt. Máskülönben „*az idő sötétjébe nyúló szerencsétlenségek sorozatát... örökké füstölgő föld alatti tűz időről időre való heves és elsöprő fellobbanásait*” jósolja Luchet. Ettől jobban nem is jellemezhető az elmúlt 150 év története.

Az *Essai sur la Secte des Illuminés* rendkívüli történelmi okmány, de ugyanakkor a legtitokzatosabb is. Miért Luchet írta meg, ki együttműködött Mirabeauval a *Galerie de Portraits* megírásában? Miért csatolták Mirabeau *Histoire Secrète de la Cour de Berlin* című művéhez, aminek következtében az ő írásának tulajdonították? Miért ítélte el Barruel mint porhintés, amikor pontosan egyezett az ő nézetével? Nem találtam választ e kérdésekre. Lehetetlen kétségbe vonni, hogy komolysággal és jó szándékkal íródott. A tény, hogy az események előtt jelent meg, még értékeesebbé teszi a összeesküvés valóságára vonatkozó bizonyosságait mint Barruel tiszteletre méltó munkája. Amit Barruel meglátott, azt Luchet előre látta. Csak feltételezéseink lehetnek Mirabeau, válságban viselt szerepéről. Egyik pillanatban a király minisztereket kereste, hogy figyelmeztesse őket a közelgő veszélyre, a másikban meg nagy erőnnyel lázadást szervezett. Következésképpen nem elképzelhetetlen, hogy biztatta Luchet-t leleplezése megírásában, de ugyanakkor maga részt vett a pusztító szervezkedésben. Egy 1791-ben megjelent röpiratból, *Mystères de la Conspiration*, kiderül, hogy a forradalom teljes tervére vonatkozó okmányokat találtak iratai között. A füzet kiadója elmondja, hogy a közzétett okmányok, *Croquis ou Projet de Révolution de Monsieur de Mirabeau*, Mirabeau kiadójának feleségénél, Madame Lejainál lettek lefoglalva 1789. október 6-án. A francia királyság elleni támadás után az irat lefekteti, hogy „*ezek a hidra fejű szörnyeteg legyőzésére tett elképzeléseim*”:

Meg kell döntenünk minden rendet, el kell törölnünk a törvényeket, meg kell szüntetnünk minden hatalmat és anarchiába kell sodornunk a népet! Az általunk hozott törvények talán nem lépnek hatályba azonnal, de, minden esetre, hatalmat kapván, a nép ki fog állni szabadságáért, amiről úgy hiszi megtarthatja. Hízelegnünk kell hiúságának, éltetnünk kell reményeit és boldogságot kell ígérnünk neki tevékenységünk befejeztével! Meg kell kerülnünk szeszélyeit és szervezeteit, mert a nép nagyon veszélyes törvényalkotó, csak olyan szabályokat hoz, amelyek egyeznek szenvedélyével és tudásának hiánya visszaéléshez vezet. De, minthogy a nép olyan erőkar amit a törvényhozók szándékaik szerint mozgathatnak, szükségszerűen fel kell használnunk támogatását és utálatossá kell tennünk előtte mindent, amit elpusztítani szándékozunk és ábrándokkal kell meghintenünk útját! Emellett, meg kell vásárolnunk az összes zsoldos író, kik módszereinket népszerűsítik és a néppel tudatják kik az ellenségei, kiket mi megtámadunk. A klérus, ami a közvélemény előtt a legnagyobb becsben áll, csakis a vallás gúnyolásával pusztítható el, megvetendővé tévén papjait és úgy mutatván be őket, mint képmutató szörnyetegek, ahogy Mohamed is előbb bemocskolta az arabok, szarmaták és szittyák pogány hitét, mielőtt megalapította vallását. A rágalmaknak minden pillanatban további gyűlöletet kell kelteniük a papok iránt. A forradalom idején megengedett, hogy eltúlozzuk gazdagságukat, az egyes papok bűneit mindannyiukra jellemzőnek tüntessük fel és mindenféle vétket tulajdonítsunk nekik. Bajkeverés, gyilkosság, hiteltenség, szentségtörés, szintén elfogadható.

Le kell aljasítanunk a nemességet. Megvetendő származást tulajdonítván nekik, elültetjük az egyenlőség csíráját, ami valójában soha nem valósulhat meg, de hízeleg az embereknek. Fel kell áldoznunk a legmakacsabbakat és le kell rombolnunk birtokaikat, hogy példával szolgáljanak a többiek előtt, így, még ha nem is tudnánk tel-

jesen megszüntetni az elfogultságot, legyengíthetjük és a nép, túlkapásaival majd elégtételt vesz hiúságukon és irigységükön, ami megadásra fogja kényszeríteni őket.

Miután bemutatja hogyan kell elcsábítani a katonákat kötelességüktől és miként kell a magisztrátusokat zsarnokokként feltüntetni, „*minthogy a durva és tudatlan nép egyedül a rosszat látja,*” az író elmondja, hogy csak korlátozott hatalmat szabad adni a helyi hatóságoknak.

Legyen rá gondunk, hogy ne kapjanak túl sok hatalmat. Zsarnokságuk túl veszélyes. Alaptalan igazság tételekkel kell hízlelnünk a népnek, az adó csökkentését és egyenlő mértékét, több jövedelmet és kevesebb megaláztatást kell ígérnünk neki. Az ilyen képzelgések azután majd feltüzelik az embereket és minden ellenállást eltörölnek. Mit számít az áldozatok száma? A fosztogatás, rombolás és gyűjtogatás, a forradalom velejáráó tényezői. Semmi sem lehet szent és Machiavellivel azonosulva mondhatjuk: „Mit számít az eszköz, ha az embert céljához vezeti?”

Vajon Mirabeau gondolatai voltak-e mindezek? Avagy az iratai között talált egyéb illuminátis okmányhoz hasonlóan, ezek is az összeesküvés programját képezték? Én az utóbbi feltételezés felé hajlok. Minden esetre, az összeesküvők a felvázolt tervet követették. Mirabeau barátja és bizalmasa, Chamfort, Marmontellel folytatott beszélgetésében elismerte:

A nemzet egy nagy csorda és csak a legelészésre gondol. Jó pásztorokkal és juhászputyákkal tetszés szerint terelhető. A pénz és a zsákmány reménye mindenható az emberekkel szemben. Mirabeau kedélyesen állapítja meg, hogy száz arannyal egész jó kis lázadást lehet csinálni.¹³

Egy másik kortárs ekképpen írja le a vezetők módszereit:

Mirabeau egyszer túláradóan kiáltott fel: „E csöcselék megérdemli, hogy mi legyünk törvényhozói!” Amint lát-

---

¹³ *Œuvres posthumes de Marmontel*, IV. 77.

hatjuk, az ilyen megnyilatkozások egyáltalán nem demokratikusak. A szekta forradalmi tölteléknek használja a népet, ami a legjobb anyag útonálláshoz, melynek során megragadja az aranyat és nemzedékeket vet kínzásra. Ez már tényleg a pokol szabályzata.¹⁴

A *Projet de Révolution*ban lefektetett, ezen pokoli szabályzatot megtaláljuk az utóbbi száz év későbbi okirataiban is — az Alta Vendita levelezésében, a *Dialogues aux Enfers entre Machiavel et Montesquieub*en, amit Maurice Joly írt, Bakunyin forradalmi kitéjében, a Cion Bölcséinek Jegyzőkönyvében és az orosz bolsevikok írásaiban.

Bármilyen kételyeink is legyenek ezen iratok hitelessége felelől, az mindenképpen vitathatatlan tény, hogy már 1789-ben ez a machiavelliánus terv mozgatta a forradalmat, erőrkarként használván a népet, hogy zsarnoki kisebbséget juttasson hatalomra. Továbbá, hogy e legkorábbi „jegyzőkönyv” által bemutatott terveket napjainkra végrehajtották. És az összes társadalmi forradalom szerzői titkostársaságokhoz kapcsolódtak.

Adrian Duport, a Franciaországot 1789. július 22-én elfogó nagy félelem szerzője, volt az, aki 1790. május 21-én az eszmetérjesztési bizottság előtt lefektette a rombolás hatalmas tervezetét.

Mirabeau megállapította aényt, hogy a Franciaországban lezajlott sikeres forradalomnak Európa népei szabadságra ébresztőjének és a királyok örök álomba ringatójának kell lennie.

Duport elmondja, hogy bár Mirabeau úgy gondolja, a jelen helyzetben nem kell foglalkozniuk az ország határain túli területekkel, neki az a véleménye, hogy a francia forradalomnak elkerülhetetlenül „az összes trón bukásához kell vezetnie.... Következésképpen siettetnünk kell a szomszédaink közötti hasonló forradalom kirobbanását.”¹⁵

A megvilágosított szabadkőművességnek tehát nem kisebb célja volt, mint a világforradalom.

---

¹⁴ Lombard de Langres: *Histoire des Jacobins*, 31. o.

¹⁵ Deschamps: *Les Sociétés Secrètes et la Société*, II. 151.

Szükséges, hogy itt válaszoljak egyik bírálóm megjegyzésére, hogy a titkostársaságok szerepének hangsúlyozásával, a *Világforradalomban* eltávolodtam az orleánista összeesküvésre vonatkozó korábbi tételemtől. Leszögezem tehát, hogy egy szót sem vonok vissza abból, amit a *Francia Forradalomban* az orleánista összeesküvésről írtam, az általam felforgatókként említett szabadkőműves kinövéstől kapott támogatás bővebb bemutatásával csupán további magyarázattal szolgálok hatékonyságára vonatkozólag. Az orleánisták azért tudták ilyen rendkívüli ügyességgel és alaposággal véghez vinni terveiket, mert ők rendelkeztek a teljes kőműves szervezet felett, és mert olyan emberek álltak mögöttük, kiknek a rombolás volt egyedüli szándékuk, s így olyan követőket tudtak ügyükhöz szervezni, kik nem csatlakoztak volna pusztán trónbitorlási kísérlethez. Még Montjoie is, aki kifejezetten az Orléans-i herceg művének tekintette a forradalmat, érdekes megjegyzést tesz egyik későbbi munkájában, ami arra utal, hogy még sötétebb összeesküvés létezett azon szervezkedés mögött, aminek feltárásán dolgozott:

Nem foglalkozom annak megállapításával, hogy e gonosz herceg, azt képzelvén, saját érdekében tevékenykedik, nem-e egy láthatatlan kéz bábja volt, ami úgy tűnik forradalmunk minden eseményét előidézte abból a célból, hogy olyan vég felé vezessen bennünket, amit ma még nem látunk, de úgy gondolom nem lehet túl messze.¹⁶

Sajnos azonban többet nem foglalkozik e titokzatos kérdéssel.

A forradalom kezdetén tehát egy testületbe olvadt a orleánista szervezkedés és a szabadkőművesség. Lombard de Langres írja:

1789-ben, Franciaországban több mint 2000 páholy tartozott a Grand Orienthez, melyeknek több mint 100000 tagja volt. 1789 első eseményei kizárólag kőműves cselekmények voltak. Az Alkotmányozó Nemzetgyűlés minden forradalmárát beavatták a harmadik fokozatba.

---

¹⁶ Galart de Montjoie: *Histoire de Marie Antoinette de Lorraine*, 156. o.

*Ebbe a csoportba tartozott duc d'Orléans, Valence, Syllery, Siéyes, Pétion, Menou, Biron, Montesquieu, Fauchet, Condorcet, Lafayette, Mirabeau, Garat, Rabaud, Dubois-Crancé, Thiébaud, Larochevoucauld és mások.*¹⁷

De ide tartoztak még a girondista párt magját alkotó brissotisták és a rémuralom alakjai is: Marat, Robespierre, Danton, Desmoulins.

Ezen hevesebb elemek, az Illumináti igaz követői, voltak azok, akik elsöpörték az egyenlőségről és testvériségről ábrándozó kömüves látnokokat. Weishaupt példáját követve, a jakobinus vezetők is ókori neveket vettek fel. Így lett Chaumette Anaxagoras, Cloutz Anacharsis, Danton Horace, Lacroix Publicola, Ronsin Scévola.¹⁸ Ugyanezen mintát követve, a városok nevét is felcserélték és forradalmi naptárt vezettek be. A jakobinusok vörös sapkája és lobogó haja is az Illumináti páholyaiból származik.¹⁹

De, annak ellenére, hogy e vérlegények hűségesen végrehajtották az Illumináti tervét, úgy tűnik, mégsem voltak az összeesküvés legbelsőbb titkainak beavatottjai. Lombard de Langres elmondja, hogy a Convencio, az egyletek és a forradalmi ítélőszék mögött létezett

„egy legtökösabb konvenció [convention secrétissime], mely május 31-e után mindennek irányítója volt. Az Illumináti első számú beavatottjaiból álló, rettenetes erő volt ez, ami rabszolgájává tette a másik konvenciót. E hatalom Robespierre és a kormány-bizottságok fölött állt... magának kaparintotta a nemzet gazdagságát, mit a

---

¹⁷ *Histoire des Jacobins*, 39. o.

¹⁸ U. o., 236. o.

¹⁹ Lásd *Die Neuesten Arbeiten des Spartacus und Philo*, p. 71, ahol az Illuminátit úgy írják le, mint akik „*fliegende Haare und kleine vierekte rothe samtne Hüte*.” [szárnyaló haját és vörös négyszögletes, vörös, erszényszerű kalapot] viselnek. Viszont egy alternative elmélet, miszerint „*cap of liberty*” [szabadság sapkája] a gályaraboktól mésolták.

*munkájukat segítő barátaik és testvéreik között osztottak szét.*²⁰

Mi volt e rejtett hatalom célja? Pusztán egy bajor professor agyában született, húsz évvel korábbi, pusztító terv volt-e, vagy már valami sokkal régebbi, rettenetes erő megjelenése, ami évszázadokon keresztül lappangott és Weishaupt és szövetségesei most felébresztettek? A középkori sátánizmus kitöréséhez hasonló rémuralom nem magyarázható anyagi indítékokkal. A gyűlölet, kéjvágy és kegyetlenség orgiája nem annyira a gazdagok ellen irányult, mint inkább a szegények ellen, de legfőképpen a tudomány, művészet és szépség elpusztítására, az egyházak és minden olyan nemes és szent dolog lerombolására, amit az emberiség nagy becsben tartott. Mi volt ez, ha nem sátánizmus?

A templomok megszenteltelenítésében és a feszület megtiprásában, a jakobinusok pontosan a fekete mágia előírásait követték. „*A pokol megidézésére szükségeltetik az illető vallásának bemocskolása és legszentebb jelképeinek lábbal tiprása.*”²¹ Ez képezte a rémuralom előjátékát, mikor a kort átélők úgy érezték, a sötétség erőinek hatalma alá kerültek.

Tehát, a műveltség roncsában találta meg beteljesülését a közel tizenyolc évszázadon keresztül a kereszténység gyökereit rágó kabalizmus, titoktudás és rejtett összeesküvés. Nem a Toledot Yeshu visszhangját halljuk-e Marquis de Sade istenkáromlásában, amint a zsidó rabszolgáról és a Galileai kicsapongó nőről beszél? Nem a templomosok titkos tételét halljuk-e Marat imádóinak átkozódásaiban, hogy Krisztus hamis próféta.) volt? Mind e hasonlóságok véletlenek lennének, avagy a keresztény hit ellenes, folyamatos összeesküvés eredményei?

Milyen szerepet játszottak hát a zsidók a forradalomban? Ezzel kapcsolatosan ismernünk kell a zsidók korabeli, franciaországi helyzetét!

1394-ben VI. Károly király kiűzte őket az országból és mint testület, megszűnt létük. A tizenötödik század vége felé azonban bizonyos számú, Spanyolországból és Portugáliából kihajtott zsidónak engedélyezték, hogy Bordeaux-ban letelepedjen. Ezen,

---

²⁰ *Histoire des Jacobins*, 117. o.

²¹ Waite: *The Mysteries of Magic*, 215. o.

*sephard*ként ismert zsidók látszólag elfogadták a keresztény vallást és hivatalosan nem tekintették őket zsidónak, így II. Henrik jelentős kiváltságokat adott nekik. Csak a tizennyolcadik század elején, a kormányzóság ideje alatt jelentek meg újra a zsidók Párizsban. Ugyanakkor, Elzász valamivel korábbi bekebelezése *ashkenaz*nak nevezett, német zsidókat csatolt a lakossághoz.

A forradalom alatti zsidó egyenjogúsítás kérdésének tárgyalásakor különbséget kell tennünk e két zsidó fajta között! Mert, amíg a *sephard*ok jó állampolgárok voltak és így nem estek üldöztetés alá, addig az *ashkenáz*ik, uzsorájuk és kizsákmányolásuk miatt, közutálatnak örvendtek és megfelelő törvényeket hoztak harácsolásuk ellen. A nemzetgyűlés zsidókról szóló vitája tehát főképp az elzászi zsidókkal foglalkozott. 1784-ben a Bordeaux-i zsidók XVI. Lajostól már további engedményeket kaptak. 1776-ban a portugál zsidók vallás és letelepedési szabadságot kaptak. Az 1790. január 28-i rendelet, ami állampolgárságot adott a Bordeaux-i zsidóknak, már csak e felszabadítási folyamat utolsó simítása volt. Azonban az ugyanezen kiváltság elzászi zsidókra való kiterjesztése óriási vitát váltott ki a nemzetgyűlésben. Az elzászi parasztok pedig egyenesen fellázadtak ellene. Tehát, a képviselők a nép nevében szólaltak fel a törvény ellen.

„A zsidók tizenhét évszázadon keresztül nem keveredtek más nemzetekkel — állapította meg Mauray abbé —, soha nem foglalkoztak mással, mint pénzforgalmazással. Mindig a mezőgazdasági tartományok ostorai voltak, de soha egyikük sem nemesítette kezét az eke szarvával.... Nem szabad üldözni őket és védelmezni kell mint gyéneket, de nem mint franciákat, mert soha nem válhatnak az állam polgárává. Bármit is teszünk, ők mindig idegenek lesznek közöttünk.”

Monseigneur de la Fare, Nancy püspöke, hasonló vonalat követett:

Védelmet, biztonságot és szabadságot kell kapniuk, de nagy családunkba kell-e fogadnunk olyan törzset, ami idegen tőlünk és szüntelenül egy közös ország felé tekint, miközben földünk elhagyása után vágyódik? Kötelessé-

*gem, hogy tiltakozzak ezen indítvány ellen. Maguk a zsidók védelme is szükségessé teszi e tiltakozást. A nép elborzad tőlük és Elzászban gyakran esnek népfelkelés áldozataul.*²²

Amint láthatjuk, nem üldöztetésről van szó, hanem egy olyan néppel szembeni védekezésről, amely szándékosan elszigeteli magát a közösség többi részétől, hogy saját céljait kövesse. A Bordeaux-i zsidók maguk is felismerték a veszedelmet, amit az elzászi zsidók rájuk zúdíthatnak és 1790. január 22-én a nemzetgyűlésben határozottan elhatárolták magukat az askenázik erősza-
kos követeléseitől:

Úgy gondoljuk, helyzetünk nem lenne nyílt vita tárgya, ha az elzász-lotaringiai, metzi, toulis és verduni zsidók nem álltak volna elő bizonyos követelésekkel. Még nem tudjuk pontosan, hogy mik ezek a követelések, de amennyire a lapokból megállapítható, egész rendkívüliek lehetnek, mert ezek a zsidók külön kormányzatot kívánnak, sajátos törvényeket akarnak és elkülönült állampolgárokként szeretnének élni.

*Ami minket illet, franciaországi helyzetünk már régóta rendeződött. 1550-óta állampolgárok vagyunk. Birtokaink vannak, amiket korlátozás nélkül növelhetünk. Nekünk nincsenek saját törvényeink, bíróságaink és tisztviselőink.*²³

Magatartásukkal, a sephardok olyan példát állítottak, ami, ha hitsorsosaik is követték volna, eloszlathatta volna az ellenük érzett előítéletet. A közösség többi részével szembeni zsidó összetartás volt az, ami aggodalmat keltett a francia polgárookban. Harminc évvel korábban a párizsi kalmárok tiltakozást nyújtottak be a zsidók bebocsájtása ellen, mert ezen összetartásuk veszélyeztette a kereskedelem tisztaságát:

---

²² *Moniteur*, Vol. II., séance du 23 décembre, 1789.

²³ Théophile Malvezin: *Histoire des Juifs à Bordeaux*, 262. o.

*A francia kalmár maga folytatja üzletét. Minden kereskedő-ház magában áll. A zsidók viszont híg ezüst cseppjei és a legkisebb dőlésre egy tömbbe szaladnak.*²⁴

De, minden tiltakozás ellenére, 1791 szeptemberben egyenjogúsították az elzászi zsidókat, mire a zsinagógákban himnuszokat zengtek.

Viszont, hogy a zsidók milyen szerepet játszottak a forradalom kavargásában, azt képtelenség pontosan megállapítani, mert a kortársak csak elvétve jelölték meg őket. Úgy tűnik, a zsidó írók e ponton sokkal többet tudnak mint mások. Léon Kahn, a zsidók forradalomban viselt szerepéről szóló, dicsőítő művében²⁵ olyan zsidókra bukkanhatunk, akiket meg Drumont sem vett észre. Azt olvashatjuk e könyvben, hogy egy Rosenthal nevű zsidó vezette azt a légiót, amit La Vendée ellen küldtek, de megfutamodott,²⁶ később pedig sok panasz ért amikor a templomnál a királyi család védelmére alkalmazták. Egy Zalkind Hourwitz nevű zsidó volt azok között, akik a klérus ellátásának megakadályozásán dolgoztak. Egy Lang nevű zsidó volt az, aki augusztus 10-én a Tuileries palotában, a lépcső aljánál megölt három svájci testőrt.²⁷ Zsidók lopták el 1792. szeptember 16-án a korona ékszereket. Cloutz és egy Pereyra nevű zsidó volt az, aki 1793 novemberben fenyegetéssel arra kényszerítette Gobel érseket, hogy tagadja meg vallását.²⁸

Ezen tények ismeretlenek voltak előttem, amikor a *Francia Forradalmat* írtam. Az igazság az, hogy fel sem merült bennem együttműködésük és egyedül Ephraïmot említettem meg mint zsidót, akit az illuminátus II. Frigyes-Vilmos és Bischoffswerder küldött Franciaországba. Kahn elmondja, hogy Ephraïm fontosabb szerepet játszott, mint amit én tulajdonítottam neki.

Bármily sokat mondóak is ezek a tények, nem döntenek el annak kérdéséről, hogy a zsidóság testületként vett-e részt a francia ki-

---

²⁴ *Requête des six corps de marchands et négociants de Paris contre l'admission des Juifs*, Henri Delassus: *La Question Juive*, 60. o.

²⁵ Léon Kahn: *Les Juifs de Paris pendant la Révolution*.

²⁶ U. o., 167. o. Cf. Arthur Chuquet: *La Légion Germanique*, 139. o.

²⁷ *My French Revolution*, 274. o.

²⁸ Kahn, id. mű., 140, 141, 170, 201, 241. o.

ráltság és a katolikus vallás megdöntésében. Mindazonáltal az is igaz, hogy maguk büszkélkedtek forradalmi buzgalmukkal. 1789-ben a nemzetgyűlésben előadták:

Francia Birodalom megújítói, nem kívánhatjátok, hogy megszűnjön állampolgárságunk, hiszen az elmúlt hat hónapban híven elláttuk minden kötelességünket és a forradalom előmozdításában mutatott buzgalmunkat nem azzal kellene jutalmaznotok, hogy megtagadjátok tőlünk az elért eredményeket.... Mi, mind jó állampolgárok vagyunk és ki merjük mondani, hogy az emlékezetes forradalomban mindannyiunk bizonyította magát.²⁹

Azonban úgy tűnik, tevékenységükben alig játszott szerepet a vallási buzgalom, mert már a forradalmat megelőzően is szabadon gyakorolhatták vallásukat. Amikor elindult a vallás ellenes hadjárat, sokuk teljes szívvel vetette magát a támadásba, mely, az összes hittel együtt, a júdaizmusra is kiterjedt. Tehát a köd havának 21. napján, amikor Párizsban az Értelem Örömnépe folyt, izraelita küldöttség jelent meg a nemzetgyűlés előtt és „a Hegy kebelén elhelyezte díszeit, miket a Saint-Germain külvárosban lévő templomból hozott el.” Ugyanebből az alkalomból:

A Találkozó forradalmi bizottsága keresztek, napokat, kelyheket, papi palástokat és vallási ékszereket vitt az általános tanács elé. A bizottság egyik tagja megjegyezte, hogy a tárgyak között sok zsidó kegytárgy volt. Benjamin Jacob, Mózes, Ábrahám és Jákob vallásának papja, hitsorsai nevében azzal a kéréssel állt elő, hogy e tárgyakat ne egy szekta holmijainak tekintsék. A bizottság egy másik tagja elismeréssel adózott az eddig zsidó polgárok hazafias buzgalma előtt. Majdnem mindegyikük megelőzte a forradalmi bizottság óhaját és maguk hozták el ereklyéiket és dísztárgyaikat, melyek között ott volt a Mózesnek tulajdonított palást is.³⁰

---

²⁹ *Nouvelle Adresse des Juifs à l'Assemblée Nationale*, le 24 décembre, 1789.

³⁰ *Moniteur*, Vol. XVIII. 1793, November.

A fagy havának 20. napján, a Szabadság Templomában Alexandre Lambert polgártárs, egy zsidó gyermeke, szóba hozta a zsidó vallás elítéleteit és heves kirohanást intézett az összes vallás ellen:

Bebizonyítom nektek polgártársak, hogy minden istentiszteleti forma megalázó az embere és az istenségre nézve. Nem filozófia által fogom ezt bizonyítani, mert azt nem ismerem, hanem kizárólag az értelem fényével.

Előbb elítélte a katolikus és a protestáns vallás gonoszságait, utána pedig a júdaizmus képtelenségeit és uraskodását. Ráförmedt Mózesre, majd kijelentette:

Nem a néptől ered a hamisság, amivel a zsidókat vádolják, hanem a rabbiktól. Vallásuk csak öt százalék kamatot engedélyez társaiknak adott kölcsöneikre, viszont a katolikusoktól annyit szedhetnek amennyit akarnak. Reggeli imáinkban az is megengedett, hogy Isten segítségét kérjük egy keresztény elkapásához. De több is van polgártársak. Ha egy zsidó zsidóval szemben téved az eladáskor, köteles jóvátételt fizetni. Viszont ha egy keresztény véletlenül többet fizet, azt nem kell visszaadni. Micsoda utálatosság! És honnan ered mindez, a rabbiktól. Kik váltották ki száműzetésünket? Papjaink. Polgártársak, minden másnál jobban meg kell tagadnunk a vallást, ami szolgálai szokásokra kényszerít bennünket és megakadályozza, hogy jó állampolgárok legyünk!³¹

Tehát, láthatóan nemzeti előbbre jutás indította a zsidókat a forradalom támogatására. Rengeteget nyertek a régi rendszer megdöntésével. Léon Kahn írja,³² hogy egy korabeli lap 1796-ban megkérdezte: „Pénzügyi fogás volt tán a forradalom? Bankárok

---

³¹ *Discours de morale, prononcé le 2ième décadi, 20 frimaire, l'an 2ième de la république... au temple de la Vérité, ci-devant l'église des bénédictins à Angely Boutonne.. fait par le citoyen Alexandre Lambert, fils, juif et élève dans les préjugés du culte judaïque (1794).*

³² Op. cit., 311.o.

spekulációja?” Prudhommetól tudjuk, hogy mely fajhoz tartoztak a felfordulásból hasznot húzó pénzemberek.³³

De, ha a zsidók forradalomban viselt szerepe homályban is marad, az teljesen világos, hogy mekkora részt vállaltak az Illumináti bizottságaivá tett titkostársaságok mesterkedéseiben.

Ezen összeesküvés volt az, ami az 1796-os babouvista felkelésben újra megmutatta létét. Babeuf halála után, társai és Bounarotti, Marat testvérének támogatásával, létre hozták az Őszinte Barátok kőműves páholyt, ami kapcsolatban állt a genfi Philadelphekkel, és, a Magasztos és Tökéletes Kőművesek Rendjével „*Diacre Mobile*”-jeként, három új fokozatot vezettek be, amiben a rózsakeresztes INRI-t, Justum necare reges injustosként értelmezték.³⁴

Hogy a világforradalmat előkészítő egyes összeesküvéseket miként osztották ki, az egyelőre nem állapítható meg bizonyossággal. De, mint a jelenlegi mozgalom esetében is, nem szabad szem elől tévesztenünk összetett természetét. Valószínűleg főként nagy Frigyes műve lehetett és elképzelhető, hogy az orléánisták francia király elleni szövetkezése nélkül semmi sem lett volna belőle. Ugyanakkor az is igaz, hogy a megvilágosított szabadkőművesség felhasználása nélkül az Orléans-i herceg bizonyára nem tudta volna irányítani a forradalom erőit. Továbbá, még ezután kell felderíteni, hogy a zsidók mennyire pénzelték a mozgalmat, ami, a mostani bolsevista összeesküvéshez hasonlóan, láthatóan kimeríthetetlen pénztárral rendelkezett. Ezidáig még csak az első lépések történtek meg a francia forradalom mögötti igazság felderítésére.

Egy tizenkilencedik századi író véleménye szerint, teljességgel nemzetközi természetű volt a forradalmat megszervező szekta:

Sem franciák, németek, olaszok vagy angolok nem voltak a forradalom elindítói. Sötéttségben született és felnőtt, sajtótas nemzet tagjai voltak ők, kik a művelt nemzetek

---

³³ *Crimes de la Révolution*

³⁴ *Pièce remise par le Cabinet de Vienne, (1824).*

*között éltek és az volt a céljuk, hogy minden népet ural-
muk alá vonjanak.*³⁵

Érdekes, hogy majdnem szórul-szóra ugyanezt mondta Brunswick herceg is, a német szabadkőművesség nagymestere, az Illumináti és a Szigorú Szertartás tagja. A herceg talán azért, mert a forradalom már elvégezte a francia királyság lerombolását és most már Németország biztonságát fenyegette, vagy azért, mert őszintén kiábrándult szervezetéből. 1794-ben nyilatkozatot küldött minden páholyba, ami kijelentette, hogy a szabadkőművességet annyira átszötte e hatalmas szekta, hogy a rendnek egy időre meg kell szünnie. Szükséges, hogy szó szerint idézzünk e fontos okmányból:

A jelenlegi forradalom által a politikai és erkölcsi világban előidézett egyetemes vihar közepette, a legfőbb megvilágosodottság és teljes vakság ezen korszakában, igazság és emberiség ellenes bűn lenne továbbra is fátyol mögött hagyni azokat a dolgokat, mik a múlt és a jövő eseményeinek egyedüli nyitját adhatják. Olyan dolgok, melyek emberek ezreinek mutathatják meg, hogy követett útjuk az ostobaság vagy a bölcsesség ösvénye volt-e. Mindez rátok, az összes fokozatok és minden titkos szervezetek VV-ire és FF-jeire vonatkozik. Végre félre kell húzni a függőnyt, hogy az elvakított szemek megláthassák a fényt, amit mindig kerestek, de amelynek csak néhány, félrevezető sugarát pillanthatták meg.

A sötétség szárnyai alatt emeltük épületünket. A sötétség eloszlott és még a sötétségtől is elborzasztóbb fény üti meg hirtelen szemünket. Azt látjuk, hogy építményünk omladozik és törmelékeivel fedi be a földet. Azt látjuk, hogy kezeinkkel többé nem tudjuk megállítani a rombolást. Ez az, amiért elbocsájtjuk állványaikról az építőket. Utolsó kalapácsütéssel lebontjuk a fizetség oszlopait. Üresen hagyjuk a templomot és az utókorra testáljuk a

---

³⁵ Chevalier de Malet: *Recherches politiques et historiques*, 2. o. (1817)

nagy művet, mely majd újra felépíti romjaiból és befejezi a munkát.

Hatalmas szekta emelkedett fel, mely az ember javát és boldogságát tette jelszavává, miközben a sötétségben összeesküvésen szervezkedett, ami az emberi boldogságot tette prédájává. Mindenki ismeri e szektát. Tagjai nem kevésbé ismertek, mint neve. Ők azok, kik annyira aláásták a rendet, hogy végül megdőlt. Ők mérgezték meg az emberiséget és vezették nemzedékekre tévútra. Az ő munkájuk az emberek között fortyogó erjedés. A nemzetek politikai büszkeségére alapították kielégíthetetlen törekvésük terveit. Alapítóik ültették a népek fejébe e büszkeséget. A vallás lejáratásával kezdték működésüket. Emberi jogokat találtak fel, melyek még a Természet könyvében sem találhatók meg és arra biztatták az testvéreket, hogy ezen állítólagos jogok nevében ragadják el a hatalmat fejedelmeiktől. Beszédeikben és cselekedeteikben felfedték a társadalmi kötelékek és mindenféle rend megszüntetésére szőtt tervüket. Elárasztották a világot kiadványaikkal. Minden rétegből tanoncokat toboroztak. Hamisan, más szándékot állítva, félrevezették a legéleseszűbb embereket is. A mohóság magvait vetették el a fiatalság szívében és csábításaikkal a legkielégíthetlenebb szenvedélyeket ébresztették fel benne. Hajthatatlan büszkeség és hatalomvágy volt a szekta egyedüli mozgatója. Vezetői nem kevesebbre vetették szereiket mint a világ trónjaira és arra, hogy éjjéli egyleteik hatalmába kerüljenek a nemzetek kormányai.

Ez az, ami történt és történik. De láthatjuk, hogy a fejedelmek és az emberek nem veszik észre hogyan és miképpen zajlik mindez. Ezért kell őszintén kimondanunk: A rendünkkel való visszaélés és titkunk félreértése okozta a világot ma eltöltő politikai és erkölcsi romlást. Nektek, beavatottaknak, csatlakoznotok kell hozzánk és fel kell emelnetek hangotokat, hogy a népek és a fejedelmek megtudják, egyedül rendünk apostolai voltak és lesznek

*a mai és eljövendő forradalmak elindítói. Tisztességünk-ről és kötelességünkről kell biztosítanunk az embereket és a fejedelmeket, s arról, hogy szervezetünk nem bűnös e gonoszságokban. De, teljes önfeláldozásra van szükség ahhoz, hogy hatásosan és hihetően bizonyítsuk a népnek és a fejedelmeknek kijelentéseink őszinteségét. Hogy ki-téphessük a visszaélés és tévedés gyökereit, egy időre fel kell oszlatnunk az egész rendet! Az utókor számára meg-őrizzük az alapokat, mely majd megtisztítja őket, hogy jobb időkből az emberiség hasznára legyen szövet-ségünk.*³⁶

Tehát, a német szabadkőművesség nagymesterének véleménye értelmében, egy szabadkőművességen belüli titkos szekta váltotta ki a francia forradalmat és ez fogja kiobbantani a jövő-beli forradalmakat.

Három évvel Brunswick herceg nyilatkozata után, megjelen-tek Barruel, Robison és mások könyvei, melyek leleplezték az egész összeesküvést. Mondták már, hogy ezek a könyvek nem találtak visszhangra. Ennek épp ellenkezője az igaz. Barruel könyve nyolc kiadást ért meg és, Robison könyvével együtt, Angliában akkora hatást ért el, hogy a parlament 1799-ben törvé-nyileg betiltott minden titkostársaságot, kivéve a szabadkőműves-séget.

... Barruel könyvének az volt a fő célja, hogy megmutas-sa, a Grand Orient és az Illumináti volt felelős a francia forradalomért és, hogy három évvel az első robbanás után ugyanolyan tevékenyek voltak mint valaha....

Amikor véget ért a rémuralom, a forradalom alatt egyletekkel felváltott kőműves páholyok újra megnyíltak és a tizenkilencedik század elejére már ugyanolyan virágzó állapotot értek el mint ko-rábban. Közel 1200 páholy működött Franciaországban a Biro-dalom idején. Tábornokokat, magisztrátusokat, művészeket, böl-cseket és mindenféle kiemelkedő személyiségeket avattak be a rendbe. Cambacérés herceg, a Grand Orient nagymestere volt a legnevesebb közülük.

---

³⁶ Eckert: *La Franc-Maçonnerie dans sa véritable signification*, II. 125.

E korszakban azt látjuk, hogy Weishaupt újra tevékeny a szabadkőművesség színpalái mögött. A Benjamin Fabre által megjelentetett *Eques a Capite Galeato*, más fontos kőműves levelezés mellett, közzé tesz egy levelet, amit Pyron, az olasz Grand Orient párizsi képviselője írt Marquis de Chefdebeinneknak, 1808. szeptember 9-én. Ebben említés van a „*bav.-i szekta egyik tagjáról*,” aki felvilágosítást kért bizonyos szertartások ügyében. 1808. december 29-én Pyron megint azt írja: „*A B.-i szekta alatt W. szektáját értem*.” 1809. december 3-án pedig teljesen világosan kifejti: „*Soraim másik titokzatos szava meg Weis pt-ot jelenti*.”

Fabre rámutat:

*Semmi kétség többé, hogy itt Weishauptról van szó, de láthatjuk, hogy még nem teljes egészében szerepel neve. El kell ismernünk, hogy Pyron nagyon óvatos volt Weishaupt ügyében! Az emberben felmerül a kérdés, mi lehetett Weishaupt különleges fontosságú szerepe az Első Birodalom alatti szabadkőművességben, mikor állítólag már az illuminizmus 1786-os pere óta nem vett részt a kőműves mozgalomban?*³⁷

Marquis de Chefdebeinneknak viszont nem voltak illúziói Weishaupt szerepéről. Mindig szemben állt mesterkedéseivel és 1806. május 12-én ezeket írta a szabadkőműves Roettiersnek, aki az elszigetelt kőműves páholyok veszélyéről kérdezte:

*Tiszteletes testvérem, elszigetelt páholyok voltak-e ahol Fülöp és Robespierre iszonyatos összeesküvését kieszelték? Elszigetelt páholyokból származtak-e a neves személyiségek, kik a Hotel de Ville-be gyültek és forradalmat, pusztítást és merényletet terveltek ki? Nem az összekapcsolt és egymásnak alárendelt páholyokban vezette-e be a szörnyeteg Weishaupt próbáit és dolgozta ki rettenetes alapelveit?*³⁸

---

³⁷ *Eques a Capite Galeato*, 362, 364, 366. o.

³⁸ *Eques a Capite Galeato*, 423. o.

Ha tehát Chefdebien a forradalom előtt tényleg az Illumináti tagja volt, akkor ez bennfentes bizonyíték Barruel igazára. Azonban Chefdebien bármennyire is kiábrándult az Illuminátiból, megtartotta szabadkőműves kapcsolatait, ami arra utal, hogy még ha felforgatók voltak is a Grand Orient tételei, nem a szabadkőművesség, hanem az Illuminati volt az, ami megszervezte a világforradalom első szakaszát képező francia forradalmat. Ahogy Dillon írja:

*Ha Weishaupt nem lett volna, a francia forradalom miatti ellenérzés következtében a kőművesség bizonyára elvesztette volna hatalmát. Ő azonban olyan felépítést adott neki, ami lehetővé tette, hogy túlélje az elnyomást és napjainkban megint erőre kapjon, a jövőben pedig még inkább erősödni fog, míg a kereszténységgel való végső összecsapása el nem dönti, hogy Krisztus vagy Sátán fog-e uralkodni a földön.*³⁹

A tizenkilencedik század elején tehát, az illuminizmus ugyanúgy élt mint valaha. Joseph de Maistre, ki ebben a korban élt, minduntalan felhívja a figyelmet erre a veszélyre. Nem a megvilágosodottságra vonatkozik-e Lenôtre munkájának egyik sejtelmes kitétele? Ismerőseivel folytatott beszélgetése során Savine állítólag „*utalást tett egy nemzetközi szektára, ami minden másnál erősebb és mindenütt szemei és karjai vannak és ma Európát kormányozza.*”⁴⁰

Amikor a *Világforradalmat* írtam, még nem tudtam e fontos okmányokról, melyek bizonyítják, hogy az Illumináti még Napóleon alatt sem szűnt meg, hanem megalapítása óta folyamatosan működött. Lombard de Langres 1820-ban az írta, a köd havának 18. napjától 1813-ig eltűntek a jakobinusok, utána pedig megállapította:

Ezen a ponton eltűnik a szekta. Csupán bizonytalan töredékek és indítványok vezetnek bennünket e korszakban. Az illuminizmus szövetkezésének okmányai a birodalmi rendőrség ládáiban vannak eltemetve.

---

³⁹ *The War of Anti-Christ with the Church and Christian Civilization*, 30. o.

⁴⁰ G. Lenôtre: *Le Dauphin*.

De, napvilágra került e ládák tartalma. Elvitték őket a Nemzeti Levéltárba és nyilvánosság elé tárták az Illumináti ármánykodását bizonyító okmányokat. Többé tehát nem lehet szó abbék, skót professzorok vagy amerikai lelkészek képzelgéseiről, kik mumusokkal ijesztgetik a világot. A császár vigyázó szemei elé tárt, száraz hivatalos jelentések hidegen és szenvedély nélkül mondják el amit íróik az illuminizmus állam elleni veszélyességéről megfigyeltek.

Bizonyos François Charles de Berckheim, a Mayence-i császári rendőrbiztos küldte a legrészletesebb jelentéseket.⁴¹ Maga is szabadkőműves volt, tehát nem lehettek előítéletei a titkos társaságokkal szemben. 1810. október 10-én azt írta, hogy a nem régen kezébe került *Essai sur la Secte des Illuminés* című kiadvány felkeltette figyelmét az Illumináti iránt. Mint kortársai, először ő is Mirabeaunak tulajdonítja az írást. Ezután rákérdez, hogy létezik-e még a szekta és ha igen, tényleg olyan „*rettenetes gazemberek szövetsége-e, ahogy azt Mirabeau leírja.*” Továbbá azt tudakolja, hogy vajon egyesült-e az illuminátusok két szektája és mik jelenlegi céljaik. Szabadkőművesekkel folytatott beszélgetése még inkább felkelti aggodalmát. Az egyik legjobban értesült kőműves elmondja neki: „*Elég sokat tudok ahhoz, hogy bizonyos legyek benne, a királyi kormányzatok és mindenféle hatalom megdöntése az illuminátusok megfogadott célja.*”

Berckheim ezután hozzálát, hogy ismereteket gyűjtsön. Ennek eredményeként megállapítja, hogy az illuminátusoknak egész Európában vannak beavatottjaik és mindent megtesznek, hogy alapelveiket a páholyokba juttassák és terjesszék a kormányok elleni felforgatás eszméjét. Megállapítja, hogy az illuminizmus egyre félelmetesebb erővé válik és attól tart, hogy a királyok és a nemzetek sokat fognak szenvedni ha az előrelátás és józan gondolkodás meg nem állítja e rettenetes gépezetet [*ses affreux ressorts*].

1813. január 16-án Berckheim ezt írta a rendőrminiszternek:

Uram, arról tudatnak Heidelbergből, hogy az illuminizmus nagy számú beavatottja él ott. Ezek az urak is-

---

⁴¹ Archives Nationales, F⁷ 6563.

mertetőjelként arany gyűrűt viselnek balkezük harmadik ujján. A gyűrű belsején egy rózsza van, aminek a közepén egy alig észrevehető horpadás található. Ha tűvel megnyomjuk e horpadást, a két arany kör ketté nyílik. Az egyik kör belsején az olvasható: „Légy német, ahogy lenned kell!” A másikon pedig „Pro Patria.”

Látható, hogy bármennyire felforgatók voltak is az Illuminati eszméi, a német hazafiságot nem támadták. Napjainkig kitapintható a mozgalom e látszólagos kettőssége.

1814-ben Berckheim elkészítette jelentését a németországi titkostársaságokról. E jelentés annyira fontos a mai forradalmi mozgalom működése megvilágításának szempontjából, hogy hosszan kell idéznem belőle...⁴²

Az általánosságban Illuminátiként ismert szervezet a legrégebbi és legveszélyesebb, melynek gyökerei a múlt század közepére nyúlnak vissza.

Bajorország volt bölcsője és azt tartják, hogy jezsuita főnökök voltak alapítói. Azonban ez a vélemény bizonytalan alapokon nyugszik. De, bárhogy is legyen, rövid idő alatt sokat fejlődött és a bajor kormány szükségesnek látta, hogy intézkedéseket hozzon ellene és számos főbb vezetőjét száműzte.

Viszont nem tudta felszámolni a gonoszság gyökerét. A Baviáriában maradt illuminátusok kénytelenek voltak sötétségbe burkolódní, hogy elkerülhessék a hatóság kutató szemeit, aminek következtében még veszélyesebbé váltak. Az ellenük hozott szigorú lépések, melyeket üldöztetésként tüntettek fel, új megtérteket gyűjtöttek hozzájuk, miközben a száműzött vezetők más országokba is elvitték a szervezet eszméit.

Tehát néhány év alatt az Illuminátí Németország szerte megsokszorozta melegágyait és eljutott Szász- Porosz- Svéd- és Oroszországba is.

A pietisták ábrándozásai már régen összekeveredtek az illuminátusok elképzeléseivel. A szekta megjelöléséből adódott ez a hiba, ami első pillantásra azt sugallja, hogy tisztán vallási elszántságról és titokzatos formáról van szó, mely születésekor

---

⁴² Archives Nationales F⁷ 6563 No. 2449, Série 2, No. 49.

kénytelen volt elfedni alapelveit és céljait. Azonban a szervezetnek mindig voltak politikai hajlamai is. Ha még mindig vannak is titokzatos vonásai, ez csak azért van, hogy a vallási megszállottság erejével támogathassa magát és látni fogjuk, hogy milyen ügyesen tudja ezt felhasználni.

Az illuminizmus tételei mindenféle királysággal szemben felforratást hirdetnek. A korlátlan szabadság és a teljes (le)egyenlősítés a szekta alapvető tétele. Minden erőfeszítésében arra törekszik, hogy elszakíthassa az uralkodót az állam népéhez kötő láncot.

Semmi kétség, hogy egyes jelentős főnökök, kik között sok vagyonos, előkelő születésű és tekintélyes személyiség van, nem e népámító ábrándok megszedültjei. Ők azt remélik az általuk felkavart érzelmektől, hogy segítségükkel hatalmat nyerhetnek, de legalábbis növelhetik vagyonukat és hitelüket. Az elmélyültek tömege azonban vallásosan hisz e tételekben és, hogy elérhesse az előtte feltárt célkitűzéseket, szüntelen ellenséggel viseltetik az uralkodók iránt.

Az illuminátusok lelkesedéssel üdvözölték a Franciaországot 1789 és 1804 között elárasztó gondolatokat. Talán nem maradtak kívül az 1789-es és az az utáni évek robbanását előkészítő szervezkedésből. De ha nem is vettek volna részt közvetlenül e mesterkedésekben, az mindenképpen kétségtelen, hogy nyíltan támogatták a belőlük kialakult rendszert. A Németországba hatoló köztársasági hadseregek szövetségésekre találtak e szekta tagjaiban, ami még inkább veszélyes volt az uralkodókra nézve, mert ők nem ébresztettek gyanút. Bizonyosan mondhatjuk, hogy legalább egy köztársasági tábornok az illuminátusokhoz fűződő kapcsolatainak köszönhetette sikerét.

Tévedés lenne összetéveszteni az illuminizmust a szabadkőművességgel. Esetleges hasonlóságai ellenére, e két szervezet teljesen eltér egymástól. Az igaz, hogy a skót rítus magasabb fokozatú kőművesei között van néhány illuminátus, de nagyon gondosan ügyelnek rá, hogy ezt ne tudják róluk.

Sokáig azt gondolták, hogy a szervezetnek nagymesterei vannak, akik az elgondolások kiinduló pontjai. E pontokat az északi fővárosokban, Párizsban, de még Rómában is keresték. E tévedés egy másik hibás véleményt is szárnyra keltett. Azt kép-

zelték, hogy a jelentősebb városokban páholyai voltak, ahol beavatásokat hajtottak végre és közvetlen utasításokat kaptak a társaság központjától.

Ha ilyen lett volna az Illumináti felépítése, akkor nem sokáig tudott volna megbújni a vizsgálatok elől, melyek ellene indultak. Az ilyen összejövetelek, szükségszerű tömegükkel és az elengedhetetlen helységekkel, mint a kőműves páholyok is, mindenképpen felkeltették volna a magisztrátusok figyelmét. Nem lett volna nehéz bejuttatni egy-két ügynököt, akik hamar megismerhették volna a szekta titkait.

A következők amiket határozottan megállapítottam az Illumináti szervezeti felépítéséről:

Először is megjegyezném, hogy melegágyak kifejezés alatt nem meghatározott gyülekezési helyeket értettem, hanem olyan körzeteket, ahol a szervezetnek sok tagja él. Ezek a személyek látszólag egymástól elszigetelve élnek, de valójában megbeszélnek elképzeléseiket, azonos véleményen vannak és közös célt követnek.

Igaz, hogy a szervezetnek eleinte voltak gyűlései, ahol a beavatások lezajlottak, de a belőlük eredő veszély arra készítette őket, hogy felhagyjanak ezen szokásukkal. Eldöntötték, hogy minden beavatottnak joga legyen saját maga beszervezni olyanokat, akiket a szokásos próbák után megfelelőnek lát.

A szekta kátéja csak kevés cikkelyből áll, amit egy alapelvebe sűrítetünk:

Megerősíteni az emberek uralkodóik elleni érzelmét és minden módszerrel a királysági rendszerű kormányok bukásáért dolgozni, hogy helyükre teljes függőségi rendszer kerülhessen. Bármi, ami e cél felé mutat, a szervezet szellemét követi.

A beavatásokkal nem jár együtt képzelt szertartás, mint a kőművességben, hanem egyenesen a célra törnek és hosszú erkölcsi próbákkal biztosítják, hogy az illető hűséges és megbízható lesz. Mellőzik az esküket, fenyegetéseket és a vallási szertartásokat. Csak arra kötelezik a befogadottat, hogy szigorúan tartsa meg a szervezet titkait és rendíthetetlenül terjessze a belé sulykolt tanokat és minél több megtérten gyűjtsön.

Kétségtelenül hihetetlennek tűnhet, hogy bármiféle összhang legyen a szervezetben és, hogy egymástól távol élő, fizikai köte-

lék nélküli emberek gondolataikat egymással közölgék, terveket készítsenek és a kormányoknak félelemre adjanak okot, azonban létezik egy láthatatlan lánc, ami összeköti a szervezet szétszórt tagjait. Íme néhány láncszem:

Az azonos városban élő beavatottak általában ismerik egymást, hacsak a város lakóinak és a beavatottaknak száma nem túl magas. Ez utóbbi esetben több csoportra oszlanak és olyan tagokon keresztül tartják a kapcsolatot, akiknek más csoportokban is vannak ismerőseik.

E csoportok is feloszlanak vagyoni, méltósági, jellembeli, ízlésbeli, stb. egyletekre, melyek mindig csupán öt-hat tagból állnak, kik ilyen vagy olyan ürüggyel összejönnek egyikük házában, ahol megvitatják nézeteiket, egyeztetik módszereiket és közvetítőkön keresztül utasításokat kapnak. Ugyanezen közvetítőkön keresztül terjesztik saját elgondolásaikat. Magától értetődő, hogy az egyes csoportok azonos irányba fognak haladni és, hogy egy nap elegendő lehet egy nagyobb város minden csoportjának elérésére.

Ezzel a módszerrel, az Illumináti, bármiféle nyilvánvaló szervezet és vezetők nélkül, a Rajnától a Néváig, a Balti-tengertől a Dardanelláig, egyöntetűen és folyamatosan azonos célok felé tud haladni anélkül, hogy olyan nyomot hagyna, ami leleplezné céljait vagy gyanút keltene tagjai iránt. A legbuzgóbb rendőrség is kudarcot vall ilyen szervezettel szemben.

Minthogy a felfogás erejében rejlik az illuminátusok legfőbb hatalma, kezdettől fogva arra összpontosítottak, hogy olyan emberek közül gyűjtsenek híveket, akik foglalkozásukon keresztül közvetlen befolyást gyakorolnak az emberek gondolkodására: írók, bölcselők és, mindenek felett, professzorok. Az utóbbiak székeikben, az előbbieik írásaikban, a szekta eszméit terjesztik, miket különböző formákba rejtenek. A közönséges szemmel gyakorta nem látható csírákat ezután társaságaikban kifejlesztik és a legkevésbé éleseszűek számára is érthetővé teszik. Mindenek felett az egyetemek azok, ahol az Illumináti mindig nagy számú követőre talál. A szervezethez tartozó professzorok első sorban a tanulók jellemét veszik szemügyre. Ha a diák élénk gondolkodásról és buzgó képzelőerőről tesz bizonyosságot, a szekta tagjai azonnal kinyúlnak felé és a zsarnokságról, önkényuralomról és az emberek jogairól duruzsolnak füleibe. Mielőtt még bármi jelentősé-

get is csatolhatna e szavakhoz, ahogy évei telnek, a számára kiválasztott könyveket olvasva és értekezéseket hallgatva, fiatal agyában kifejlődnek az elültetett csírák. Hamarosan forni kezd képzelete és a történelem és csodás hagyományok felhasználásával a legvégsőig fűtik lelkesedését és mielőtt még a titkos szervezetről hallana, máris az uralkodó bukásának elősegítése tűnik a legszentebb dolognak számára.

Utoljára, amikor már teljesen magukkal ragadták, és több éves próbatétel biztosítja titoktartását és odaadását, tudatják vele, hogy Európa országaiban szétszórva milliók vannak kik osztják nézeteit és reményeit és, hogy titkos lánc köti össze ezen óriási családot és, hogy az általa hön óhajtott cél előbb vagy utóbb beteljesül.

Az eszmeterjesztést csak elősegítik a diák egyletek, ahol olvasásra, vívásra játékra vagy pusztán kicsapongásra gyűlnek össze a tanulók. Az illuminátusok beszivárognak az ilyen csoportokba és propagandájuk terjesztésének melegágyaivá teszik őket.

Ez hát az a módszer, ami által a szervezet kezdetétől fogva napjainkig előre halad. A felsőbb osztályok gyermekeinek gondolatát mérgező csírák elültetésével, a diákok gondolatainak életüket szabályzó renddel homlokegyenest szemben álló eszmékkel való traktálásával és az uralkodóhoz fűződő kötelékeik elszakításával érte el az Illumináti legnagyobb toborzási sikerét és gyűjtött soraiba olyanokat, akiket országukban a trón és a számukra megbecsülést és kiváltságot biztosító rendszer oszlopos támogatónak tartottak.

Nem kétséges, hogy ezen utóbbi osztály tagjai között vannak olyanok, akiket a politikai események, a fejedelem jóindulata vagy egyéb okok eltávolítanak a szervezettől. Azonban az ilyen elpártolók száma nagyon alacsony és még ők sem mernek régi társaik ellen szót emelni, mert talán félnek a bosszúállástól, vagy mert ismerik a szekta hatalmát és nyitva akarják hagyni a megbékélés lehetőségét. Sőt, gyakran annyira megkötik őket személyes fogadalmaik, hogy szükségesnek találják nemcsak figyelembe venni a szekta érdekeit, de közvetve még szolgálni is, pedig új helyzetük ennek ellenkezőjét követelné.

Berkheim ezután bemutatja, hogy tévednek azok, akik az Illuminátinak tulajdonítják a politikai merényleteket:

Több mint túlzás ezen állítás. Előterjesztői inkább a hatást vadásszák, mintsem az igazságot keresik, pedig nem minden valószínűség nélkül állapíthatnák volna meg, hogy a mély titokba burkolódzó emberek, kik a királyi uralmat teljesen aláásó tantételeket terjesztették, inkább csak álmództak az uralkodók meggyilkolásáról. A tapasztalat azt mutatja (és a legkevésbé gyanús forrásokból származó okmányok is ezt bizonyítják) hogy az illuminátusok sokkal inkább a felfogás hatalmára építenek, mintsem merényletekre. Talán III. Gusztáv meggyilkolása volt az egyedüli ilyen bűncselekmény amit az Illumináci elkövetett és még ez sem igazán bizonyított. De, ha tényleg tételük alapját képeznék a merényletek, nem azt kellene-e elvárunk, hogy a francia forradalom ideje alatt Németországban további királygyilkosságokat követtek volna el, különösen azután, hogy a köztársasági seregek elfoglalták az országot?

A szekta sokkal kevésbé lenne félelmetes, ha ilyen vonalat követne, mert, egyrészt, a gyilkosságok elborzasztanák az illuminátusok legtöbbszörét, mely elhomályosítaná a bosszútól való félelmüket, másrészt, mert az összeesküvések mindig hagynak olyan nyomot, ami a hatóságokat a felbujtókhoz vezet. Emellett, a dolgok természete olyan, hogy húsz király ellenes összeesküvésből tizenkilenc még az előtt felderül, mielőtt a végrehajtáshoz szükséges fokot elérné.

Az illuminátusok vonala sokkal elmésebb, ügyesebb és következetesebben veszélyesebb. Ahelyett, hogy a királygyilkosság gondolatával felháborítanák a jóérzést, magasztos eszmékről beszélnek. A nép szomorú helyzetéről, az udvaroncok önzéséről, az igazgatás lépéseiről, a hatóságok rendelkezéseiről szónokolnak és csábító képet festve összehasonlításokat tesznek azon rendszerrel, amit ők szeretnének felállítani. Írásaikban még körmönfontabbak. Általában valóságelméletbe vagy többé-kevésbé találékony jelbeszédbe burkolják a mérget, amit nem mernek nyíltan előadni. Gyakran a Szentírást használják fel vészes sugalmazásaik hordozójául

Ezen, folyamatos és alattomos eszmeterjesztés annyira feltűzeli az elmélyült képzeletet, hogy válság kirobbanásakor hajlandó végrehajtani a legmerészebb feladatot is.

Berckheim jelentésében szó van egy másik szervezetről is, ami nagyon hasonlított az Illuminátira. Az *Idealisták* rendszere a tökéletesség tantételére alapult. E, rokon szekták „szintén az egyetemes megújulást és a teljes (le)egyenlősítést látják a Szentírás szavaiban és ebben a szellemben értelmezik a szent könyveket.”

Berckheim továbbá megerősíti a *Világforradalomban* tett megállapításomat, hogy a Tugendbund az Illuminátiból származik. „Az illuminátusok másodlagos főnökei irányították az »Erény Ligát«. 1810-ben az Erény Barátok Észak-Németországban annyira azonosultak az Illuminátival, hogy nem volt elválasztó vonal közöttük.”

És most lássuk egy másik tanú vallomását! Ez is a Nemzeti Levéltárban található⁴³ és egyetlen okmányból áll, amit a királyság visszaállítása után a bécsi udvar küldött a francia kormánynak. Maga a tanú, egy bizonyos Witt Doehring, Eckstein báró unokaöccse volt, akit titkostársasági szervezkedés miatt 1824 februárban, Bayreuthban, Abel bíró kihallgatott. Az akkori németországi titkostársaságok közül Doehring megemlítette a „függetleneket” és „tökéleteseket”. Ez utóbbi csoport „rajongott Robespierre-ért és hősi cselekményeknek tartotta a forradalom alatt elkövetett bűnöket.” Az okmány emellett indoklást ad arra, hogy Németországban miért nem tört ki forradalom:

A németek szolgai jelleme és kutya hűsége [Hundestreue] volt a függetlenek legnagyobb akadálya. Mármost, hogy e kiváló nép, veleszületett, józan ésszel nem magyarázható módon ragaszkodik fejedelmeihez.

Egy németországi utazó 1795-ben hasonló képpen summázta a németek jellemét:

Ebből a szempontból, (demokrácia) a német a világ legfurcsább népe. Hideg és józan jellemük és nyugodt képzeletük képessé teszi őket, hogy a legmerészebb gondolatot a legszolgai viselkedéssel párosítsák. Ez magyarázza, hogy a német politikai felépítmény alatt évek óta halmozódó lobbanékony elemek miért nem okoztak sem-

---

⁴³ Pièce remise par le Cabinet de Vienne, F⁷ 7566.

*miféle károsodást. A legtöbb fejedelem megszokta, hogy alattvalóik írásaikban teljesen szabadok, szívükben pedig teljesen rabszolgák és így nem tartják szükségesnek, hogy szigort alkalmazzanak a Gracchik és Brutuszok e modern birka csordájával szemben. A fejedelmek némelyike minden különösebb gond nélkül magáévá tette véleményük egy részét. Semmi kétség, hogy, mint tökéletességet, a filozófia kiegészítéseként mutatták be előttük az illuminizmust és így nem volt nehéz rábeszélni őket a csatlakozásra. Azonban nagy gondot fordítottak rá, hogy csak annyit tudjanak meg, amennyit a szekta szükségesnek tartott.*⁴⁴

Tehát ezért nem tudott az Illumináti hazájában robbanást okozni és irányította tevékenységét a feltűzelhetőbb, latin fajra. Hat évvel bayreuthi kihallgatása után, Witt Doehring megjelentetett egy könyvet a francia és olasz titkostársaságokról, amiben elismerte, hogy a dilijankó szerepét játszotta és véletlenül aláírtasztotta az Alta Vendita-ra vonatkozó állítást, miszerint az, az Illumináti kinövése.

E hírhedt szervezet — mit máshol már bemutattam⁴⁵ — képezte a Carbonari legfőbb vezetőségét. Olasz nemesek voltak vezetői, kik közül egy herceg, „*a legelmélyültebb beavatott, a rend általános felügyelője hivatalt kapta,*” hogy alapelveit Észak-Európa szerte terjessze. „*Kingge [Knigge, Weishaupt társa?] személyesen adta át neki az utolsó három fokozat jegyzékeit.*” A Carbonari jóhiszemű tagjai természetesen nem tudtak erről. Witt Doehring bemutatja, hogy az Alta Vendita milyen hűségesen megvalósította Weishaupt rendszerét:

---

⁴⁴ *Lettres d'un Voyageur à l'Abbé Barruel*, 30. o. (1800).

⁴⁵ *World Revolution*, pp. 86 és azt követő oldalak, ahol Alta Vendita (vagy Haute Vente Romaine) leveleiből található részletek. Ez a levelezés Crétineau Joly: *L'Eglise Romaine en face de la Révolution* munkájában található meg, aki abból a dokumentumokból közölte, amelyeket a Pápai Kormány a tagok halálakor gyűjtöt be. A dokumentumokat Crétineau Jolyhoz XVI. Gergely pápa juttatta el és XI. Pius engedélyével közölték. Hitelességüket soha sem kérdőjelezték meg. Azok még mindig a Vatikán titkos archívumában vannak, vagy legalább is ott voltak a jelen év elején.

A befogadottaknak még mindig a keresztény erényekért és az egyházért kell feláldozniuk magukat. Ezen eljárás szerint a beavatott azt képzei, hogy valami nemes dolog a szervezet célja és olyanok a tagjai, akik tisztább erkölcsöt, erősebb hitet és országegyesítést akarnak. Következésképpen nem ítélnéjük el a Carbonarit mint testületet, mert sok jó ember van soraiban.... De minden megváltozik amikor valaki a negyedik fokozathoz ér. Ettől kezdve a királyságok, különösen a Bourbonok megdöntéséről van szó. De, csak a néhányak által elért hetedik, utolsó fokozatban fedik fel a teljes igazságot. Ekkor letépik végre a fátylat és kiderül, hogy a Carbonari célja pontosan ugyanaz, mint az Illuminatié. E fokozatban a beavatott minden vallás és hasznos kormányzat lerombolását fogadja. Gyilkosság, mérreg, hamisság, mind rendelkezésére áll. Ki nem emlékszik rá, hogy az illuminátusoknál, más mérgek mellett, tinctura ad abortum faciendum-ot találtak? A summo maestro nevet a carbonarik tömegének buzgalmán, kik Itália függetlenségéért áldozták magukat, merthogy ez nem a cél, hanem csak az eszköz.⁴⁶

Witt Doehring, aki elérte a hetedik, Principi Summo Patriarcho fokozatot, ezután kijelenti, hogy, mivel téves esküt tett, felmentve érzi magát alóla és kötelességének tartja, hogy figyelmeztesse a világot. „Nagyon is jogos a kormányok aggodalma nagyon is jogos. *Vulkán forrong Európa földje alatt.*”⁴⁷

Szükségtelen, hogy újra vegyem a Doehring figyelmeztetésének jogosságát bizonyító kitéréseket, miket a *Világforradalom*-ban már tárgyaltam. Azonban megint csak hangsúlyozni akarom azon pontot, hogy e kitérések mindegyike visszavezethető a titkos társaságokhoz. A Weishaupt által lefektetett tervnek megfelelően, rendszeresen a szabadkőművességet használják a forradalmi tevékenység fedezeteként. Louis Blanc, maga is szabadkőműves, említ egy *Amis de la Vérité* nevű páholyt, amit Bazard és Buchez alapított, és „amiben a *Grand Orient* gyermekeségei csak a poli-

---

⁴⁶ Jean Witt, dit Buloz, *Les Sociétés Secrètes de France et d'Italie*, 20, 21. o.

⁴⁷ U. o., 6. o.

titkai tevékenység lepleként szolgáltak.”⁴⁸ Bakunyin, a szabadkőműves Proudhon társa,⁴⁹ az anarchia atyja, pontosan ugyanezt mondja. Véleménye szerint a szabadkőművességet nem kell komolyan venni, mert csak „*álarcként szolgál egészen más cél előkészítésében.*”⁵⁰

Máshol már idéztem a szocialista Malon megállapítását, hogy Bakunyin Weishaupt követője volt, és az anarchista Kropotkin kijelentését, hogy közvetlen kapcsolat volt az 1795-os titkos társaságok és Bakunyin titkostársasága, az *Alliance Sociale Démocratique* között. Idéztem Malon azon összegzését is, miszerint „a kommunizmus a titkostársaságok sötétjében szállt alá.” Idéztem Lamartine és Crémieux 1848-as, szabadkőművesekhez intézett elismerését is, amiben dicsérték az 1789-es forradalomban vállalt szerepüket. Bemutattam, hogy e forradalom titkos társaságoknak való tulajdonítása nem következtetésen alapszik, hanem képzett történészek tanúságain és szabadkőművesek vallo-másain.

Ugyanígy, semmivel sem kevésbé nyilvánvaló a szabadkőművesség és a titkostársaságok kommünben és első Internacionáléban viselt szerepe. Franciaország szabadkőművessége mindig is büszkélkedett a politikai forrongsokban vállalt szerepével. 1874-ben Malapert, az Ősi és Elfogadott Skót Rítus legfelső tanácsának szónoka odáig ment, hogy kijelentette: „*A tizennyolcadik században annyira kiterjedt a szabadkőművesség, hogy nyugodtan mondhatjuk, e nagyszerű kor óta semmi sem történik jóváhagyása nélkül.*”

Európa elmúlt kétszáz évének titkos történetét még ezután kell megírni. Amíg nem alulnézetből vizsgáljuk az eseményeket, addig nem érthetjük meg e korszak eseményeinek legtöbbszörét.

De itt az ideje, hogy a múltból áttérjünk a jelen titkos erőinek tanulmányozására.

---

⁴⁸ Louis Blanc: *Histoire de Dix Ans*, I. 88, 89.

⁴⁹ Deschamps, *Les Sociétés Secrètes et la Société*, II. 534.

⁵⁰ *Correspondance de Michel Bakounine*, 73, 209. o.

Második Rész – A Jelen

11. MODERN SZABADKÖMŰVESSÉG

Könyvünk első részében a szabadkőművesség történetét és a szertartásaival kapcsolatos magyarázatokat ismertettük. Most felmerül a kérdés: mi a szerepe a szabadkőművességnek a jelenben?

E kérdéssel kapcsolatban a legtöbb szabadkőműves és szabadkőműves-ellenes szerző alapvető tévedése az, hogy úgy állítják be, mintha minden szabadkőművesnek ugyanaz lenne a hite és célja. Éppen ezért ugyanolyan tévedés dicshimnuszokat mondani a szabadkőművesség egészéről, mint elítélni az egész szabadkőművességet, ahogy azt a katolikus egyház teszi.*

Az igazság az, hogy a szabadkőművesség általános értelemben semmi más, mint az embereknek egy adott cél érdekében történő tömörítése, hiszen nyilvánvaló, hogy az allegóriák és a szimbólumok éppen úgy, mint az x és az y az algebrában, százféle különböző módon értelmezhetők. Két oszlop jelképezheti az erőt és az állandóságot, a férfit és a nőt, a világosságot és a sötétséget, avagy bármilyen két dolgot tetszés szerint. Egy háromszög jelképezheti a Szentháromságot, vagy a szabadságot—egyenlőséget—testvériséget, avagy bármely más hármasságot. Képtelenség lenne azt állítani, hogy ezeknek a szimbólumoknak abszolút, mindig és mindenhol érvényes jelentésük van.

A szabadkőművesség allegóriáit különféle módon lehet értelmezni. A salomoni Templom építése bármelyik vállalkozást jelentheti, és Hiram ebben az esetben a vállalkozás ellenfeleinek áldozata. Ugyanígy kell vélekednünk a szabadkőművességnek arról a „titkos hagyományáról” is, amely „az emberiséget ért veszteségre és annak végső visszaszerzésére” vonatkozik.¹

---

* A katolikus egyháznak a szabadkőművességgel szemben elfoglalt álláspontja nem dogmatikai (doktrinális), hanem fegyelmi (diszciplináris) jellegű (a fordító megjegyzése).

¹ Waite: „*The Secret Tradition...*” („*A titkos hagyomány...*”), 1, IX. o.

Bármely embercsoportról elmondható, amely egy bizonyos célért tevékenykedik, hogy valami veszteséget tapasztal, és célul tűzi ki az elveszett érték visszaszerzését.

Ugyanígy a szabadkőművesség egész szervezete (az egymást követő beavatási fokozatok és a félelmetes eskü által biztosított titoktartás rendszerével) bármilyen társadalmi, politikai, emberbaráti vagy vallási célra felhasználható. Segíthetjük általa, ami jó, és harcolhatunk vele az ellen, ami rossz. Felhasználható a trónok védelmére vagy megdöntésére, a vallás védelmére vagy felszámolására, a törvényes rend védelmére vagy anarchia szítására.

Amint láttuk, a szabadkőművességben az írott hagyományon kívül kezdettől fogva jelen volt a Kabbala mintájára egy szóbeli hagyomány is, amelytől a társaság irányítása függött. Ezért a szabadkőművesség bármely formájának valódi jellegét nem lehet megítélni egyedül a nyomtatásban megjelent szertartásai alapján, hanem figyelembe kell vennünk a beavatottaknak adott szóbeli utasításokat és azoknak szimbolikus és rituális értelmezését is. Ezek az értelmezések természetesen országonként és koronként változók. Saját szertartáskönyve szerint a szabadkőművesség „különleges erkölcsi rendszer, amelyet allegóriák takarnak, és szimbólumok fednek fel.” De mi az erkölcsiség törvénykönyve? A szabadkőművesség történetét tanulmányozva úgy találjuk, hogy a különböző páholyok egyáltalán nem ugyanazt értették erkölcsön, és nem értik ugyanazt ma sem. Egyes páholyok nagyon magas erkölcsi mércét állítanak fel, mások meg szemmel láthatóan semmilyen mércét nem követnek. Waite szerint „Isten léte és a lélek halhatatlansága alkotja a szabadkőművesség filozófiáját”.² Ám ezek a tanok egyáltalán nem lényegesek a szabadkőművesség léte szempontjából: a Grand Orient nem vallja egyik tételt sem, mégis szabadkőműves páholyoknak számít.

Paul Nourisson ezért helyesen jegyzi meg: „Annyi szabadkőművesség van, ahány ország. Nincs olyasmi, mint egyetlen szabadkőművesség.”³ Mindazonáltal a modern szabadkőművesség

---

² „The Real History of Rosicrucians” („A Rózsakeresztesek valódi története”), 403. o.

³ Paul Nourisson: „Les Jacobins au Pouvoir” („A jakobinusok hatalmon”), 202., 215. o. (1904)

lényegében két fő csoportra osztható: az egyik csoportba a Brit Birodalomban, Amerikában, Hollandiában, Svédországban, Dániában stb. élő szabadkőművesek tartoznak, a másik csoportba pedig a Grand Orient-típusú szabadkőműves páholyok, amelyek elsősorban a katolikus országokban tevékenykednek. Ezek központja a párizsi Grand Orient-páholy.

Kontinentális szabadkőművesség

Azt a tény, hogy a szabadkőművesség a protestáns országokban nem forradalmi és vallásellenes jellegű, a katolikus szerzők gyakran annak igazolására használják fel, hogy a protestantizmus azonosult a szabadkőművesség céljaival, a szabadkőműves szerzők meg annak bizonyítására, hogy a római egyház zsarnokoskodása okozta a szabadkőművesség ellenséges beállítottságát az egyházzal és az állammal szemben. Egyik állítás sem veszi figyelembe azt a lényegi különbséget, amely a szabadkőművesség két fajtája között fennáll.

Ha a Grand Orient ragaszkodna a brit szabadkőművesség alapelveihez, amely szerint nem szabad vallással és politikával foglalkozni, nem volna ok, amiért ellentétbe kellene kerülnie az egyházzal. A Grand Orient egyik legrégebbi kézikönyve tudtul adja, hogy – a brit szabadkőművesekhez hasonlóan –

„sohasem szabad olyan kérdésekbe bonyolódni, amik a kormányzással vagy a polgári és vallási törvényhozással kapcsolatosak. Amíg tagjait arra készíti, hogy foglalkozzanak minden tudománnyal, tételesen kivételt tesz a két legszebb tudománnyal: a politika és a teológia tudományával, mivel ez a két tudomány osztja meg az embereket és a nemzeteket, akiket a szabadkőművesség egyesíteni törekszik”.⁴

De ugyanannak a törvénykönyvnek egy további lapján, amelyből idéztünk, azt olvashatjuk, hogy a szabadkőművesség egyszerűen „a kereszténység politikai alkalmazása”⁵. A Grand Orient az utóbbi ötven év leforgása alatt valójában levette az álar-

---

⁴ Ragon: „Cours philosophique...” („Filozófiai tanulmányok...”), 19. o.

⁵ U. o., 38. o.

cát, és nyíltan bevallotta, hogy politikai céljai vannak. Egy beszélgetés során a tiszteletreméltó Blanc testvér 1887 októberében ezt mondta (ezt később kinyomtatták a páholyok számára):

„Testvéreim, legyetek velem együtt tudatában annak, hogy a szabadkőművességnek, hatalmas és erős társadalmi és politikai társasággá kell válnia, amely döntő befolyást gyakorol a köztársasági kormány döntéseire.”⁶

És 1890-ben a szabadkőműves Fernand Maurice kijelentette: *„Semmi sem történhet Franciaországban, ami ne lenne a szabadkőművesség rejtett akciója”*, valamint: *„Ha a szabadkőművesség úgy dönt, hogy szervezkedni kezd, tíz év múlva rajtunk kívül Franciaországban senki sem fog tenni egy lépést sem.”⁷*

Ez a zarnoki hatalom állította szembe a Grand Orient páholyt az egyházzal és a kormánnyal. Ráadásul a Grand Orient-i szabadkőművesség nemcsak politikai jellegű, hanem kimondottan felforgató céljai is vannak. A brit szabadkőművesség békés hármasszója (*„testvéri szeretet – béke – igazság”*) helyett mindehhez a formulához ragaszkodik, amelyet eredetileg a francia szabadkőművesek fogalmaztak meg, és amely a forradalom csatakiáltásává vált: *„Szabadság – egyenlőség – testvériség”*. Ragon szerint: *„Az egyenlőség törvénye az, amit a szabadkőművesség mindig ajánlgatott a franciáknak”*, és *„amíg az egyenlőség valójában csupán a páholyokban fog létezni, a szabadkőművesség is fennmarad Franciaországban”⁸*. A Grand Orient-i szabadkőművesség célja tehát az egyetemes egyenlőség megvalósítása, úgy, ahogy azt Robespierre és Babeuf megfogalmazta. A továbbiakban a szabadsággal kapcsolatban azt olvassuk, hogy természeténél fogva minden ember szabad – íme, Rousseau és az Emberi Jogok Nyilatkozatának régi tévedése –, ezért *„egyik ember sincs szükségképpen alávétve a másiknak, és egyik embernek sincs joga uralkodni a másik felett”⁹*. A forradalom ugyanezt a gondolatot fejezi ki ezzel a frázissal: *„Senkinek sem szabad uralkodnia!”* Vé-

---

⁶ Copin Albancelli: *„Le Pouvoir occulte contre la France”* („A titkos hatalom Franciaország ellen”), 124.0.(1908).

⁷ U. o., 125. o.

⁸ Ragon: id. mű, 38. o., 2. jegyzet.

⁹ U. o., 39. o.

gül, a Grand Orient a testvériségen minden nemzeti érzés száműzését érti:

„[Ragon szerint] A szabadkőművesség azáltal, hogy a társadalom minden osztályából híveket toboroz magának, különösen alkalmas központja az emberi élet egységesítésének. Egyedül ez a központ hirdetheti meg azt a humanitárius törvényt, amely fokozza az aktivitást, nagyfokú szociális egyenlőségre irányul, és a különböző fajok, osztályok, erkölcsök, törvénykönyvek, szokások, nyelvek, divatok, pénznemek és mértékegységek egyesítésére vezet. Eme központ erőteljes propagandája minden lelkiismeret humanitárius erkölcsi törvényévé válik.”¹⁰

A Grand Orient politikája tehát bevallottan a nemzetközi szocializmus. Ragon következő szövege valóban nyíltan kijelenti ezt:

„Minden nemes reform, minden szociális jótétemény ebből származik. Ezek fennmaradását a szabadkőművesség támogatása biztosítja. Ez a jelenség egyedül a szabadkőművesség erejének tulajdonítható. A múlt a szabadkőművességé, és a jövő sem kerülheti meg azt. Egy alkotókészségekkel rendelkező közösség egyedül a szabadkőművesség magas fokú szervezettségével képes megvalósítani azt a nagyszabású, gyönyörű társadalmi egységet, amit Jaurez, Saint-Simon, Owen és Fourier gondolt el. Ha a szabadkőművesek azt akarják, ezeknek az emberbarát gondolkodóknak nemes elképzelései nem lesznek kizárólag hiú ábrándok.”¹¹

Nem azok-e az itt felsorolt emberbarát gondolkodók, mint akiket Karl Marx gúnyosan a tizenkilencedik század „utópista szocialistáinak” nevezett? Tehát az utópista szocializmus egyszerűen nyílt és látható megnyilvánulása a Grand Orient-i szabadkőművességnek. Ráadásul ezek az utópista szocialisták majdnem

---

¹⁰ U. o., 52. o.

¹¹ U. o., 53. o.

kivétel nélkül szabadkőművesek vagy más titkos társaságok tagjai voltak.

A szabadkőműves Clavel megerősíti Ragon fenti beszámolóját, így – Ragonhoz hasonlóan – idézi az építőmester fokozatú szabadkőműves beavatásának rítusából a következő elvet:

„A szabadkőművesek számára kifejezetten tilos egymás között, akár a páholyban, akár a páholyon kívül vallási vagy politikai témákat megvitatni, mivel ezek a viták általában viszályt eredményeznek ott, ahol korábban béke, egység és testvériség uralkodott. Ez a szabadkőműves törvény nem ismer kivételt.”¹²

De Clavel is így folytatja:

„Eltörölni az emberek között a bőr színe, a származás, a vallás, a vélemény és az egyes országok szerinti különbségeket és kiküszöbölni a fanatizmust és a háború veszedelmét, más szóval egyesíteni az egész emberiséget, hogy abból egy nagy család váljék, amelyet az érzelmek, odaadás, a munka és a tudás egyesítenek; testvérem, ez az a nagy munka, amelyet a szabadkőművesség magára vállalt...”¹³

Számos brit szabadkőműves e sorokat olvasva egy bizonyos pontig azt fogja mondani, hogy teljesen egyetért a kifejezett véleménnyel. Az emberbaráti szellem, az osztálykülönbségek eltörlése, a különböző fajokhoz tartozó, különböző körülmények között élő emberek közötti barátkozás, a különböző vallású emberek egymáshoz közeledése természetesen nagyon közel állnak a brit szabadkőművesség szelleméhez. Ezek szolgáltatják azt az alapot, amelyre a szabadkőműves páholyokhoz tartozó emberek együttműködése épül. A brit szabadkőművesség nem akar bevezetni mindenütt ugyanolyan politikai rendszert.

Ezért a brit szabadkőművesség nem kísérli meg azt, hogy beavatkozzék a fennálló társadalmi rendbe vagy kormányformába. Tanításának lényege: a testvéri közösség minden egyes tagjának

---

¹² Clavel: id. mű, 21. o.

¹³ U. o., 23. o.

nem a társadalmat, hanem önmagát kell átalakítania. Más szóval: egyéni és nem társadalmi újjászületés ez, ellentétben azzal, amire az illuminizmus hatására a Grand Orient hivatkozik. Az illuminátus Anacharsis Clootz által első ízben meghirdetett „*Európai Egyesült Államok*” és az „*Egyetemes Köztársaság*”¹⁴ sokáig jel-szava a francia páholyoknak.¹⁵

A vallás kérdésében a Grand Orient teljesen szakított a brit szabadkőművesség által lefektetett alapelvvel. Ha a katolikus egyház ellenségesnek mutatkozik a szabadkőművességgel szemben, nem szabad elfelejtenünk, hogy a katolikus országokban a szabadkőművesség is harcias volt a katolikus egyház iránt. Az egyik modern szabadkőműves szerint „*a szabadkőművesség egyházellenes, katolikusellenes, az eretnekség egyháza*”¹⁶. A Grand Orient hivatalos lapja 1885-ben ünnepélyesen bejelentette: „*A szabadkőművesség kimondottan célul tűzi ki a katolicizmus elpusztítását.*”

De a Grand Orient páholy ezen túlmenően a vallás minden formáját támadja. Amint mondtuk, a brit szabadkőművességnek alapértékei: a világegyetem Nagy Építőjében és a lélek halhatatlanságában való hit sohasem alkotta tanításának kihagyhatatlan részét, és csak 1849-ben „*fogalmazták meg kifejezetten, hogy a szabadkőművesség alapja az Istenben és a lélek halhatatlanságában való hit, valamint az emberiség szolidaritása.*” De 1877 szeptemberében ennek a formulának első részét törölték; elhagytak minden utalást a Nagy Építőre, és a határozat így hangzott: „*A szabadkőművesség alapja a lelkiismeret teljes szabadsága és az emberiség szolidaritása.*”¹⁷ A brit szabadkőművesség, amely nem ismeri el az ateizmus értelmezése szerinti lelkiismereti szabadságot, hanem előírja, hogy minden szabadkőművesnek valamelyik valláshoz kell tartoznia, és ragaszkodik hozzá, hogy – Angliában a Biblia, a mohamedán országokban a Korán stb. – ott legyen a

---

¹⁴ Közzétéve a La République Univérselle-ben 1793-ban.

¹⁵ Georges Goyau: „*L' idée de Patrie et l' Humanitarisme*” („*A haza és az emberiség eszméje*”), 242. o. (1913) Idézi F. Teoubal 1886-os beszédét. Ferdinand Buisson 1868-ban közzétett egy időszaki folyóiratot, „*Les États Unis de l' Europe*” („*Európai Egyesült Államok*”) címen. U. o. 113. o.

¹⁶ Albancelli: id. mű, 89. o.

¹⁷ Gould: id. mű, III, 191., 192. o.

páholyok asztalán, a francia döntés után minden kapcsolatot megszakított a Grand Orienttel. 1878 márciusában egyhangúan a következő határozatot fogadták el:

„A Nagy Páholy, noha mindig arra törekszik, hogy a legtestvéribb szellemben fogadja minden külföldi Nagy Páholyait, amelyekben elismerik a szabadkőművesség alapvető igazságait, amelyek közül a legfontosabb az Istenben és a lélek halhatatlanságában való hit, nem ismerheti el 'igaznak és valódinak' azokat a testvéreket, akiket olyan páholyban fogadtak be, amelyben tagadják vagy semmibe veszik ezt a hitet.”¹⁸

Copin Albancelli szerint a Grand Orient nem elégszik meg azzal, hogy lemond a Nagy Építőről, akinek a dicsőségét az angol páholyokban minden lehetséges alkalommal megünnepelték és dicséretét szüntelenül zengték, hanem azt kívánja a beavatottjaitól, hogy jelentsék ki: feltétlenül meg vannak győződve, hogy a Nagy Építő léte csupán mítosz¹⁹. Mi több: heves vallásellenes kirohánásokat engedélyeznek, sőt tetszéssel fogadnak a páholyokban. így például a szabadkőműves Delpech 1902-ben egy szabadkőműves banketten a következőket mondta:

„A Galileai győzelme húsz évszázadon át tartott; most már éppen itt az ideje, hogy meghaljon. A titokzatos hang, amely egykor Epirus hegyén Pán halálát tudatta, ma a minket rászédő Isten halálát hirdeti, aki az igazságosság és béke korszakát ígérte meg a benne bízóknak. Az illúzió nagyon sokáig tartott; éppen itt az ideje, hogy a hazug Isten eltűnjön. Az lesz a sorsa, ami India, Egyiptom, Görögország és Róma porlepte isteneinek, akiknek oltárai elé annyi becsapott hívő borult. Mi, szabadkőművesek, a hamis próféták pusztulását akarjuk. A római egyház, amely a Galileai mítoszára alapult, attól a naptól kezdve gyorsan hanyatlani kezdett, amikor a szabadkőművesek szervezetei megalakultak. A szabadkőművesek politikai nézetei gyakran változnak. De a

---

¹⁸ U. o., III, 26. o.

¹⁹ Albancelli: id. mű, 97. o.

*szabadkőművesség minden időben erre az elvre támaszkodott: harc az összes babona ellen, harc minden fanatizmus ellen.*²⁰

Hogyan egyeztethető össze ez az általános vallásellenes és különösen keresztényellenes magatartás azzal a ténnyel, hogy a Grand Orientben még mindig létezik a Rózsakeresztesek fokozata? Ezt a fokozatot – amelyet, mint láttuk, először azért találtak ki (Skóciában vagy Franciaországban), hogy a szabadkőművességnek keresztény jelentést adjanak – csak 1846-ban fogadták be a brit szabadkőművességbe, és amely Angliában megtartotta eredeti jellegét. Rítusainak középpontja egy újra felfedezett szentírási tanítás: az Ószövetség rendelkezései a keresztrefeszítéssel érvényüket veszítették. Ez olyannyira keresztény jellegű tan, hogy zsidók, mohamedánok vagy más nem-keresztények nem fogadhatják el.

Továbbá, mivel ez a fokozat (amely tizennyolcadik fokozatként ismeretes) valójában a Régi és Elfogadott Rítus első fokozatát képezi, a nem-keresztényeket Angliában teljesen kizárják ebből. Ez utóbbiak csupán a Királyi Vezető, Megkülönböztetett Kőműves, Királyi Bárka Tengerész és végül a Királyi Kiválasztott és Legkiválóbb Mester fokozatokban nyerhetnek beavatást. Következésképpen a (Régi és Elfogadott Rítust irányító Legfelsőbb Tanácsot alkotó) harmincharmadik fokozat harminchárom szabadkőművese szükségképpen mind keresztény.

Franciaországban éppen fordított a helyzet. A Rózsakeresztesek fokozatába csak ateistákat és zsidókat vesznek be. A Rózsakereszt a keresztény titkoknak csak paródiája lehet.

Fontos tudni, hogy Franciaországban a szabadkőműves-ellenes tábor tagjai is két csoportra oszlanak. Míg a katolikus szerzők többsége magát a szabadkőművességet minden rossz forrásának, a „*Sátán zsinagógájának*” tekinti, az elfogulatlanabb szerzők annak a véleménynek adnak hangot, hogy nem maga a szabadkőművesség alkotja a fő veszélyt, még csak nem is annak Grand Orient-i változata, hanem valami más, ami mögötte áll. Ezt a véleményt képviseli – többek között – Copin Albancelli, akinek „*Le Pouvoir occulte contre la France*” („*Titkos hatalom Franciaor-*

---

²⁰ U. o., 90. o.

szág ellen”) című könyve rendkívül jelentős a szabadkőműves vesztély megértése szempontjából, mert ebben nem lehet szó katolikus előítéletről, és e mű nem egy kívülálló részéről történő képzelt vádaskodás a szabadkőművesség ellen. Copin Albancelli agnosztikusként²¹ lépett be a szabadkőművességbe és sohasem tért vissza az egyházba, de mint francia hazafi, aki hitt a jogban, erkölcsben és a keresztény etikában, miután hat évet töltött a páholyokban és beavatták a rózsakeresztes fokozatba, kötelességének érezte, hogy szakítson a szabadkőművességgel, sőt bírálja azt. Copin Albancelli – tapasztalatai alapján – kijelentette, hogy a Grand Orient hazafiatlan, erkölcsromboló és vallásellenes társaság, amely óriási veszélyt jelent Franciaország számára.

De a továbbiakban azt is kifejtette, hogy a Grand Orient a megtévesztés rendszere, amelyben a tagok olyan ügyet támogatnak, amelyet maguk sem ismernek. Még a magasabb fokú beavatottak sincsenek tisztában a Rend igazi céljaival és a mögötte rejtőző hatalommal. Copin Albancelli így jut el arra a következtetésre, hogy három szabadkőművesség van egymás fölött: 1.) Kék szabadkőművesség (vagyis a három operatív kőműves fokozat), amelyben egy titkot sem fednek fel a tagok előtt. Ez csupán válogatási alapul szolgál: ezek közül válogatják ki a valószínű alanyokat. 2.) A felsőbb fokozatok, amelyekben a legtöbb tagot csak részben avatják be a Rend igazi céljaiba, noha ők azt hiszik, hogy minden titkot ismernek, és majdnem szétfeszítik őket a tudat, hogy milyen fontos vezető szerepük van. 3.) A belső kör, „*a legfelsőbb építészek*”. Ők azok, akik a magasabb fokozatú szabadkőművesség mögé bújnak. Mi több, az, hogy ki jut be ide, nem fokozat kérdése.

„Míg az alacsonyabb fokozatú szabadkőműveseknek keresztül kell menniük a kialakított hierarchia minden fokozatán, biztos, hogy a felsőbb és láthatatlan szabadkőműveseket nem csak a harmincharmadik fokozatú szabadkőművesek közül válogatják ki, hanem a felsőbb fo-

*kozatú szabadkőművesek valamennyi csoportjából (és talán bizonyos kivételes esetekben ezeken kívülről is)*²².

Ezért a belső és láthatatlan szabadkőművesség nagymértékben nemzetközi.

Copin Albancelli könyvének a francia szabadkőművességet a leginkább megvilágító része az a szakasz, ahol beszámol a rózsakeresztes fokozatba való beavatás utáni élményeiről. Ekkor egyik feljebbvalója félrevonta és a következőket mondta neki:

„Tudja meg, hogy a szabadkőművességnek milyen hatalma van! Azt mondhatjuk, hogy kezünkben tartjuk Franciaországot. Ez nem tagjaink száma miatt van, hiszen csak 25 000 szabadkőműves van ebben az országban [ez 1889-es adat]. Nem is szellemi fölényünk miatt, hiszen Ön is meg tudja ítélni, hogy ennek a 25 000 embernek nagy többsége szellemileg középszerű ember. Azért tartjuk kezünkben Franciaországot, mert szervezték vagyunk, és csakis mi vagyunk szervezték. De mindenk előtt azért miénk Franciaország, mert van célunk, de ez a tagok előtt ismeretlen, és amíg ismeretlen, senki sem tudja megvalósulását megakadályozni. És mivel nincs előttünk akadály, széles az út számunkra. Ez logikus, nemde?”

„Teljesen.”

„Helyes. De mit mondana egy olyan társaságról, amely nem 25 000 főből áll, mint a szabadkőművesség, hanem ezer emberből, de ezt az ezer embert úgy toborozzuk, ahogy elmondtam Önnek?”

És a szabadkőműves folytatja a magyarázatot: ezeket úgy választják ki, hogy hónapokon, éveken át figyelik meg és ellenőrzik cselekedeteiket. A kiválasztott személyek így olyan testületet alkotnak a szabadkőművességen belül, amely alkalmas a szabadkőművesek tevékenységének irányítására.

---

²² Albancelli: id. mű, 274-277. o.

„El tudja képzelni, hogy egy ilyen társaságnak mekkora a hatalma?”

„Egy ilyen társaság bármit el tud érní, az egész világ fölött tud uralkodni, ha akar.”

Ezt követően a szóban forgó feljebbvaló testvér – újabb titoktartási ígéret után – kijelenti:

„Nos, ennek az ígéretnek a birtokában, Copin testvér, tudomására hozom, hogy létezik ilyen társaság, és Ön is beléphet abba.”²³

Copin Albancelli ekkor értette meg, hogy ezt a beszélgetést a másik nem azért kezdeményezte – ahogy ő kezdetben feltételezte –, hogy őt a következő (vagyis tizenharmadik) szabadkőműves fokozatra, a Kados Lovagok fokozatára meghívja, hanem azért, hogy ő egy mellékajton át belépjen egy szabadkőművességen belüli titkos társaságba, amelynek számára a látható szabadkőművesség csupán lepel. Nagyon érdekes hasonlóság figyelhető meg a Copin Albancelli által leírt és az illuminátus Cato által a Savioli-ügyben alkalmazott (már idézett) módszer között. Cato ezt mondta:

„Most, hogy szabadkőműves lett, ... elmondtam neki... a mi © általános tervzetét, és amikor az tetszett neki, közöltem vele, hogy ez valóságosan létezik. Erre azt mondta, hogy szívesen belépne ebbe.”

Albancelli azonban nem azt mondta, hogy szeretne belépni a titkos körbe, hanem ellenkezőleg: véget vetett a további közléseknek. Bejelentette: otthagyja a szabadkőműveseket.

Ez a tapasztalat lehetőséget adott neki, hogy meglássa:

„A szabadkőművesség mögött létezik egy másik, még titkosabb világ, amelynek létezését a külvilág nem is sejtí”²⁴.

---

²³ U. o., 284-286. o.

²⁴ U. o., 44. o.

„Tehát a szabadkőművesség csupán előszobája egy igazi titkos társaságnak. Ez az igazság.”²⁵

„Tehát létezik egy állandó irányító hatalom. Ez a hatalom láthatatlan, tehát titkos.”²⁶

Bizonyos idő múlva azt a következtetést vonta le, hogy ez a hatalom nem más, mint „zsidó hatalom”, és ezt ki is fejtette egy további könyvében.²⁷ A háborús tapasztalatok arra indították, hogy a kérdésről még egy könyvet írjon, amely hamarosan megjelenik.

Mindent összevéve: biztos, hogy a Grand Orient páholyait nagyrészt a zsidók irányítják, és ugyanilyen tagadhatatlan, hogy a páholyt irányító zsidók politikai propagandaközpontot alkotnak. Elég csupán futó pillantást vetni a következő idézetekre, amelyek a Grand Orient Közlönye 1922. június 5-i számában olvashatók, és felismerhetjük, hogy az általuk hirdetett eszmék a nemzetközi szocializmus gondolatai.

„Egyesülés és Franciaország” páholy: T.. C.. F.. Chardard tanulmánya: „A gazdag polgárok kizsákmányolják a társadalmat.”

„Újítók” páholy: „A gazdag polgárok és a nagy vállalkozók kizsákmányolják a társadalmat.” F.. Goldschmidt, Orat.. konferenciája az előző kérdéshez csatlakozik.

„Emberbaráti buzgalmak” páholy: „Szükség van-e társadalmi átalakulásra?”

T.. C. F.. Edmond Cottin konferenciája.

„Béke—Munka—Szolidaritás” páholy: „A francia szabadkőművesség szerepe a jelen politikában” F.. F.. tanulmánya.

„A Trinitáriusok” páholy: „A francia szocializmus” T.. III. F.. Elie May tanulmánya.

„L.. – csoport”, „Emmanuel Arago és a Láthatatlan Egyesült Szívek”: „Hogyan hirdessük szabadkőműves eszményünket a

---

²⁵ U. o., 263. o.

²⁶ U. o., 294. o.

²⁷ „La Conjuration juive contre le Monde Chrétien” („A zsidó összeesküvés a keresztény világ ellen”). (1909).

profán világban?” F. Jahija, de la R., L., Isis Monthyon tanulmánya.

„*Isis Monthyon, Lelkiismeret és Akarat*” páholy: „*A terror és a fasiszta veszély Olaszországban: a fasizmus és az F.-Mac, olasz,*” F. és Mazzini benyomásai egy hosszú olaszországi tartózkodás után.

Az utolsó idézetből látható, hogy a Grand Orient ellensége a fasizmusnak, amely a végveszély órájában mentette meg Olaszországot. Az olasz szabadkőművesek olyan határozatot hoztak, amely éppen ellentétes a fasiszta szemléletek, különösen Mussolini valláspolitikájával, aki visszavitte a fészületeket az iskolákba, és a vallásoktatást beiktatta a tananyagba. A fasiszta „*Giornale di Roma*” leszögezte, hogy ennek a határozatnak szabadkőműves elvei pusztulással fenyegetik az államot és a nemzetet. Következésképpen Mussolini kijelentette, hogy a fasisztáknak választaniuk kell: szakítaniuk kell vagy a páholyokkal vagy a fasizmussal.²⁸

A belga szabadkőművesség ugyanezt a politikát és vallásellenes kurzust folytatta. A Belga Grand Orient irányító bizottsága 1856-ban kijelentette: „*A páholyoknak nemcsak joguk, de kötelességük is, hogy a politikai tisztségekbe helyezett tagjaik közéleti tevékenységét felügyeljék. Joguk van magyarázatot kérni tőlük...*”²⁹ Amikor 1866-ban I. Lipót király temetési szertartásán leszögezték az elvet: „*az Istentől származó lélek halhatatlan*”, a louvaini szabadkőművesek hevesen tiltakoztak, és arra hivatkoztak, hogy „*a belga páholyok 1864-ben a szabadgondolkodást elvi alapnak fogadták el*”, ezért a Belga Grand Orient megsértette tagjai megőződését³⁰

Spanyolországban és Portugáliában a szabadkőművesség nemcsak felforgató, hanem véresen aktív forradalmár szerepet játszott. A francia Grand Orient és a katalán Nagy Páholy közötti tárgyalások folytatásával megbízott anarchista Ferrer titokban a spanyol király meggyilkolását is tervezte³¹. A Spanyolországban kudarcot vallott gyilkossági tervek azonban Portugáliában teljes

²⁸ Morning Post, 1923. február 1., február 26.

²⁹ Albancelli: id. mű, 132. o.

³⁰ Gautrelet: „*La Franc-Maçonnerie et la Révolution*” („A francia szabadkőművesség és a forradalom”), 87. o. (1872)

³¹ Albancelli: id. mű, 85. o.

sikerrel jártak. Az 1910 és 1921 közötti portugál forradalmakat a szabadkőművesek és a carbonarik titkos társaságai szervezték. A Károly király és idősebbik fia elleni orgyilkosságot ugyanazon titkos társaságok készítették elő. A Marié Antoinette ellen írt könyvek mintájára készült 1908-as pamflet Amélie királynő és férje ellen irányult. Egy hónappal később történt az orgyilkosság. Az új köztársaság vezetői között ott találjuk Magalhaes Limát, a portugál Grand Orient Nagymesterét.³²

E gazzettek kitervelői oly világosan felismerhetők voltak, hogy a tisztességes szabadkőművesek elhagyták a páholyokat. Egy angol szabadkőműves, aki nem ismerte a portugál szabadkőművesség igazi természetét, 1919-ben Lisszabonban járva megismerkedett több mérsékelt portugál Testvérrrel. Ezek, noha örömmel üdvözölték, mint testvért, elutasították kérését, hogy vigyék el a páholyba. Kijelentették, hogy minden kapcsolatot megszakítottak a szabadkőművesekkel, minthogy azok orgyilkosok irányítása alá kerültek. Hozzáadták, hogy Paes elnök 1918. decemberi meggyilkolása bizonyos portugál páholyok műve volt. A tettet megelőzően különleges összejövetelt tartottak Párizsban a portugál és francia Grand Orient szabadkőművesei, és itt döntöttek el, hogy Paest meg kell gyilkolni. A határozatot igen könnyen végrehajtották, a gyilkosság sikerült. A tettet bebörtönözték, de az 1921-es forradalom kiszabadította, és a későbbiek során senki sem kísérelte meg visszavinni a börtönbe. Dr. Antonio Granjo 1921 októberi meggyilkolását ugyancsak szabadkőművesek szervezték meg. A meggyilkolt ember zsebében egy dokumentumot találtak, amelyen a „*Szabadság és Igazságszolgáltatás*” (!) páholya közli vele, hogy meg fogják gyilkolni, mivel a rendőrségnek azt parancsolta, hogy védjék-őrizzék a Brit Villamosvasút Társaságot.³³

A jelenlegi portugál kormány nem is csinál titkot abból, hogy szabadkőműves jellegű és négyzeteket és körzőket nyomtat a bankjegyeire.

---

³² Louis Dasté: „*Marié Antoinette et le Complot Maqonnique*” („*Maria Antoinette és a szabadkőműves összeesküvés*”), 49-51. o. (1910)

³³ Times, 1921. december 30.

Míg Spanyolországban és Portugáliában a szabadkőműves-ség anarchistaként orgyilkosságokban nyilatkozott meg, Kelet-Európában a nagyrészt zsidó vezetés alatt álló páholyok a marxista szocializmus irányvonalát követték. Magyarországon a Kun Béla-rezsim bukása után napfényre került dokumentumok világosan kinyilvánították azt a tényt, hogy a szocializmus eszméit szabadkőművesek terjesztették, így például, az 1906. november 16-i szabadkőműves gyűlés jegyzőkönyve rögzítette, hogy Dr. Kallós a győri páholyban szabadkőműves eszméket terjesztett. Ezt mondta: *„Az eszményi világ, amelyet mi szabadkőműves világnak nevezünk, szocialista világ is, és a szabadkőművesség hitvallása egyszersmind szocialista hitvallás is.”* Dr. Kallós ezután a hallgatóinak bemutatta Marx és Engels eszméit: nem az utópiák nyújtanak segítséget, mivel a munkásosztály érdekei teljesen elmentések más osztályok érdekeivel, és ezek az ellentétek csak nemzetközi osztályharc útján rendezhetők. Ám – a proletariátustól mindig is féltő szabadkőműves demokrata forradalmárookra jellemző módon – Dr. Kallós később kijelentette, hogy *„a szocialista forradalomnak vérontás nélkül kell végbemennie”*³⁴. A Károlyi-rezsim ezeknek az illúzióknak volt közvetlen következménye, és a többi forradalomhoz hasonlóan a legerőszakosabb elemek számára készítette elő az utat.

Európa keletibb részében a páholyok ugyan forradalmi eszméket hirdettek, de nem a magyar szabadkőművesség nemzetközi szocialista vonalát követték, hanem politikai és nemzeti jelleget öltöttek. Az *„Ifjú Török”* mozgalom az olasz Grand Orient irányítása alatti szaloniki-i Páholyban alakult meg, amely később nagymértékben hozzájárult Musztafa Kemál sikeréhez. Továbbá, minél jobban megközelítjük a Közel-Keletet, a szabadkőművesség bölcsőjét, egyre jobban növekszik a szemita befolyás: de nemcsak zsidókat, hanem más szemita népeket is látunk a páholyok irányítói között. Törökországban, Egyiptomban, Szíriában jelenleg ugyanazokat a titkos társaságokat találjuk, mint amik ezer évvel ezelőtt ott léteztek, és amelyek a Templomosokat ihlették. Ezek sohasem szüntek meg létezni. Kelet és Nyugat ezen

---

³⁴ Ezeket a dokumentumokat közzétette Barcsay Adorján *„A szabadkőművesség bűnei”* címmel.

keveredésében a Grand Orient valószínűleg ugyanabból a forrásból nyert erősítést, ahonnan rendszerét és nevét kapta.

A régi keleti szekták közül az egyik furcsa túlélő a libanoni drúzok szektája, Ők valóban a Kelet szabadkőműveseként jellemezhetők. Külső szervezetük nagyon hasonló a nyugati szabadkőművesek kézműves fokozataihoz, titkos hatalmuk mégis olyan, hogy az európaiaknak nem sikerült felfedezni titkos tanításaikat. Kétségtelen, hogy nagyrészt politikai céljaik vannak. A Közel-Kelet politikai szakértői szerint az a befolyás, amelyet ennek a térségnek politikájára gyakorolnak, legalább olyan nagy, mint amelyet a Grand Orient gyakorol az európai ügyekre. Ők adják az összes politikai eszme és változás termőtalaját. Ezek a titkos társaságok létszámban kicsinyek, de tagjaik a múltban a celszövés mestereinek bizonyultak. Ezek az emberek a politikai összefüggéseken láthatóan a kisebbség szerepét játsszák (titkosan vagy másképpen, sőt olykor teljesen hallgatagon is), mégis hozzájárulnak a meglepő következményekkel járó politikai döntésekhez.

Brit Szabadkőművesség

Most tovább vizsgáljuk a brit szabadkőművesség és a Grand Orient közötti különbségeket.

Először: noha a fokozatok, a formulák, a szertartások, valamint a szavak és a szimbólumok magyarázata ugyanazok, sok lényeges pontban különböznek.

Másodszor: a brit szabadkőművesség lényegileg tisztességes intézmény. Míg a Grand Orientben a szertartások olyan cél felé viszik a beavatottat, amely számára ismeretlen, és túl későn döbben rá arra, hogy más a cél, mint amit magának elképzelt, addig a brit beavatott, noha fokozatosan, lépésről-lépésre jut el az operatív (kézműves) szabadkőművesség titkainak teljes ismeretére, kezdettől fogva ismeri a Rend célját.

Harmadszor: a brit szabadkőművesség elsődlegesen emberbaráti szervezet. Óriási összegeket fordít karitatív célokra. A háború óta évente több mint 300 000 fontot gyűjtött össze.

De főképpen azt kell itt hangsúlyoznunk, hogy a brit szabadkőművesség szigorúan nem politikai jellegű szervezet, nemcsak elméletileg, de gyakorlatilag is. Ezt az elvet minden alkalommal

megerősítették, így például az új Generális választása előtt az általános célokról szóló jelentés, amelyet a Nagy Páholy 1923. december 5-én fogalmazott meg, a kézművesség fokozataihoz tartozók emlékezetébe idézte:

„Az összes politikai természetű témát szigorúan ki kell zárni a szabadkőműves összejövetelekről. Ez összhangban áll a régi szabadkőműves hagyománnyal... Ebből következik, hogy a szabadkőművesek semmilyen személyes vagy pártcélra nem törekedhetnek egy választással kapcsolatban.”

A továbbiakban a jelentés azt hangsúlyozza, hogy

„bármely törekvést, amely az operatív szabadkőművesség páholyaiból választási arénát akar csinálni, komoly szabadkőműves vétségnek kell tekintenünk”.

Ugyanakkor beiktattak egy új megjegyzést a francia Grand Orienttel kapcsolatban:

„Az angliai Egyesült Nagy Páholy 1878-ban visszavonta elismerését attól a testülettől... szükségesnek tűnt, hogy figyelmeztessük páholyunk minden tagját, hogy ne látogasson olyan páholyokat, amelyek az angliai Egyesült Nagy Páholy által el nem ismert testületnek engedelmessékednek. Szabálykönyvünk 150. pontja értelmében ezentúl a mi páholyainkba nem lehet beengedni olyan személyeket, akik ilyen páholyokat látogatnak.”

Az ezen szakasz elején megadott okok miatt a brit szabadkőművesség határozottan elhatárolja magát minden olyan próbálkozástól, amely a szabadkőművességből nemzetközi rendszert szeretne létrehozni. Ezt az eszmét először az 1889-es párizsi Szabadkőműves Kongresszuson vetették fel, amelyet a francia forradalom 100 éves évfordulóján hívtak egybe, de ebből semmilyen határozat nem született az 1902 szeptemberében tartott genfi Nemzetközi Szabadkőműves Kongresszusig. Ezen 34 páholynak, a Nagy Páholyoknak, a Grand Orientnek és a Legfelsőbb Tanácsnak a tagjai jelentek meg és elfogadták azt a javaslatot, amely szerint *„egy Nemzetközi Szabadkőműves Iroda felállítására fognak*

törekedni”. Ehhez húsz (zömmel európai) ország járult hozzá. Desmons testvér (a francia Grand Orient küldöttje) egyik ebéd utáni beszédében kijelentette, hogy „*egész életében az volt az álma, hogy egy szép napon minden demokratikus állam összeül és megegyeznek, hogy megalakítják az Egyetemes Köztársaságot*”.³⁵

A hivatalos jelentés szerint „*Belgium, Hollandia, Franciaország, Németország, Anglia, Spanyolország, Olaszország és Svájc küldöttei nagy örömmel üdvözlik ennek az új kornak a hajnalát*”. Ugyanez a jelentés a továbbiakban megjegyzi:

„*Teljesen téves... azt hinni, hogy a szabadkőművesség nem támadja meg az egyes ilyen vagy olyan államok hibáit és ezért korunk harcain és irányzatain kívül marad.*”

És ismét:

„*A szabadkőművesség egy feladatot, egy küldetést vállalt magára. Ez a feladat nem kisebb, mint a társadalom teljesen új alapon való újjáépítése, amit a jelenlegi hírközlési lehetőségeknek, helyzetnek és termelésnek megfelelően, a jog reformjával, az emberi lét alapelveinek, különösen a közösség és az egyes emberek közötti kapcsolatok elveinek teljes megújításával fog megvalósítani.*”

A jelentés azonban egy igen lényeges adatot pontatlanul közölt: az angol küldöttek nem voltak jelen sem a Genfi Kongresszuson, sem semmilyen más hasonló összejövetelen. Volt egy küldött Adelaide-ből, aki hosszasan beszélt, de az elnök külön megemlítette, hogy Anglia nem vett részt ebben a mozgalomban.

Később, a Nagy Páholy Általános Céljairól szóló 1921. március 2-i jelentésből kitűnik, hogy Lord Ampthill a Nagymesterhez írt levelében visszautasította a svájci Alpesi Nagy Páholyinak a brit szabadkőműveseknek szóló meghívását a Genfi Nemzetközi Szabadkőműves Kongresszusra. Ugyanez a jelentés idézi a Nagy Titkárságnak a következő levelét, mint ennek a visszautasításnak egy korábbi előzményét:

---

³⁵ „*Two Centuries of Freemasonry*” („*A szabadkőművesség két évszázada*”), 79. o. Közzétette a Szabadkőművesek Nemzetközi Irodája Neuchatel-ben, 1917-ben.

„A Svájci Nemzetközi Szabadkőműves Konferenciára szóló meghívásra válaszul azt kell mondanunk, hogy az angliai Egyesült Nagy Páholy nem küldheti el képviselőit ezen alkalommal. Az angliai Egyesült Nagy Páholy sohasem vesz részt olyan szabadkőművesek tevékenységeiben, akik nyíltan kétségbe vonják azt, amit a kézműves fokozatok mindig ősi és lényeges tannak tartottak: a világegyetem Nagy Építőjében való kifejezett hitet és a Szentírás kötelező elismerését. Ezt a visszautasítást és az alapelveket rögzítettük, és ez az álláspontunk a jövőben is szilárd marad.”

Lord Amphill a továbbiakban kijelenti:

„A háború bizonyos eseményeinek további következménye, hogy még szilárdabban ragaszkodunk ahhoz az elhatározásunkhoz, hogy távol tartjuk magunkat mind a bel-, mind a külpolitikai kérdésektől. Azóta, hogy a mi Nagy Páholyunk 1717-ben először összeült, mindig szilárdan kitartottunk amellett, hogy tartózkodnunk kell a a szükségképpen ellentmondásos államügyektől, mert ezekről a testvéreknek – érthető módon – igen eltérő álláspontjuk lehet. Emiatt távol maradtunk az ilyen nemzetközi konferenciáktól, amik a háború alatt összeültek. A brit szabadkőművesek úgy érzik, hogy még sohasem volt annyira szükséges, mint éppen most, hogy ragaszkodjunk ehhez a magatartáshoz... A mondott okok miatt nem fogadhatjuk el a Genfi Nemzetközi Szabadkőműves Konferenciára szóló meghívást. Az ilyen összejövetelen való részvételt még akkor is, ha nem-hivatalos összejövetel lenne, elkerülhetetlenül úgy tekintenénk, mint a megalkuvás kezdetét olyan dolgokkal kapcsolatban, amiket a Nagy Páholy mindig lényegesnek tartott. Ilyen megalkuvásra az angol szabadkőművesség sohasem gondolt. Ezekkel a lényeges kérdésekkel kapcsolatban ugyanolyan szilárd az álláspontunk, mint valaha: nem tudunk eltérni a világegyetem Nagy Építésének teljes elismerésétől és továbbra is megtiltjuk, hogy politikai kérdéseket tárgyaljanak páholyainkban.”

A brit szabadkőművesség tehát szilárdan szemben állt a Grand Orienttel. De sajnálatos, hogy ez az oly szépen kifejezett álláspont a szabadkőműves levelezésre korlátozódott és nem lett nyilvánvalóvá téve a nagyvilág számára. A kontinensen a szabadkőműves körökön kívül a brit szabadkőművesség és a Grand Orient közötti különbség nem eléggé ismeretes. A vezető brit szabadkőműveseknek e témával kapcsolatos hallgatása nemcsak kezére játszott a szabadkőművesség engesztelhetetlen ellenfeleinek (akik az egész szabadkőművességet ártalmasnak mondják), hanem azoknak a forradalmároknak a helyzetét is megerősítette, akik a szabadkőművességet felforgató céljaikra használják.

Így például az 1920-as portugál forradalomban a forradalmat irányító portugál szabadkőművesek Anglia jó hírve mögé bújtak. *„Hogyan vádolhatják a páholyokat azzal, hogy gyilkosok klubjai, amikor a szabadkőművességet Anglia irányítja, és Edward király a Nagymester?”* – mondták a népnek.

Bármilyen nevetségesnek tűnik a brit közvélemény előtt mindez, országunk jó hírve érdekében nem szabad cáfolat nélkül hagyni ezeket a vádakokat. A portugáliai visszásságok egyik szemtanúja jelen sorok írójának már korábban kijelentette, hogy ha az angliai Nagy Páholy a kontinentális sajtóban közzétett volna egy jegyzéket, amelyben elhatárolja magát általában a Grand Orienttől és különösen a portugál szabadkőművességtől, a forradalmárok ereje óriási mértékben meggyengült volna, és az európai országokban igen erős angolellenes és németbarát propaganda vereséget szenvedett volna. De a brit szabadkőművesség megelégedett azzal, hogy a kontinentális szabadkőművességtől távol tartotta magát és időnként (nyilvánosságra nem hozott) figyelmetzést intézett a Grand Orienthez.

Ez a politika nemcsak Anglia, hanem a brit szabadkőművesség jó hírvének is sokat ártott a külvilág és különösen a katolikusok szemében, ami annál sajnálatosabb, mivel Angliában csak a szabadkőművesség és a római katolikus egyház képes fegyelmileg irányítani tagjait, és mindkét szervezet tiltja tagjainak, hogy titkos felforgató társasághoz tartozzanak. Tehát ez a két szervezet a két legerősebb bástya a titkos forradalmi erők ellen. Ezért ezektől félnek leginkább a titkos társaságok toborzó ügynökei, amint később látni fogjuk.

De a szabadkőművességre vonatkozóan ez a tény – sajnálatos módon – alig ismert a külvilág számára. Ahogy egy kivételesen széles látókörű jezsuita nemrég kifejezte:

„A kontinentális szabadkőművesség antiklerikális és forradalmi tevékenysége nem akkor kezdődött, amikor a Grand Orient végleg megtagadta Istent. Ezek a gonosz erők akkor már több, mint egy évszázada működtek. Mindazonáltal az angol szabadkőművesség beérte azzal, hogy vállat vont és más utat keresett magának, pedig a kontinentális szabadkőművesség igazi arca tudomására jutott olyan könyveken keresztül, mint amilyen például John Robison 'Proofs of a Conspiracy against all the Religions and Governments of Europe' című könyve...³⁶

A kontinensen élő katolikusok kétségtelenül túloztak, amikor a világban tapasztalható minden erkölcsi rosszat és társadalmi bajt a szabadkőművesség aknamunkájának tulajdonítottak... De mindaddig, amíg az angol szabadkőművesek nem adják határozottan tudtára a világnak, hogy nem azonosulnak kontinentális testvéreik vallásellenes és társadalomellenes tevékenységeivel, nincs remény arra, hogy az emberek a szabadkőművességgel kapcsolatban jobb megértésre jussanak...³⁷

E sorok igazsága tagadhatatlan. Amint e könyvben már említettük, a brit szabadkőművesek gyakran nemcsak figyelmen kívül hagyták Robison figyelmeztetését, hanem őt magát még a szabadkőművesség ellenségének is tekintették, annak ellenére, hogy sohasem a szabadkőművesség Rendjét támadta, hanem annak csupán kontinentális, elfajzott rendszerét ostromozta. Az angol szabadkőművesek nagyon sokszor elkövették azt a hibát is, hogy a titkos társaságok zömét, köztük a legveszélyesebbeket, nevezetesen az Illuminátusokat is teljesen tisztára akarták mosni, mivel – nyilván a helytelenül értelmezett lojalitástól indítva – köteles-

---

³⁶ Egy olyan összeesküvés bizonyítékai, amelyet minden vallás és európai kormányzat ellen szönek

³⁷ Herbert Thurston S. J. cikke: „The Popes and Freemasonry” („A pápák és a szabadkőművesség”) a The Tablet-ben, 1923. január 27-én.

ségüknek érezték, hogy minden szabadkőműves jellegű társaságot megvédjenek. Ez a magatartás egyszerűen öngyilkosságot jelent. A brit szabadkőművességnek nem voltak ádázabb ellenségei, mint a felforgató titkos társaságok, amelyek (az Illuminátusokhoz hasonlóan) a tisztességes szabadkőművességet mindig megvetéssel kezelték és tanításait egy további célra használták fel.

Könnyű belátni, hogy ezek a tanok végső formájukban annyira elferdültek, hogy éppen ellentéteivé váltak annak, ami a brit szabadkőművességnek volt az eszménye. Így például az emberek testvériségének gondolata (teljesen humánus értelemben) a kereszténység lényegét jelenti. „*Testvéri szeretettel legyetek egymáshoz, tiszteljétek egymást!*” Amikor az angol szabadkőművesség ezt a „*testvéri szeretetet*” hármasszent alapértéke egyikévé tette, teljesen keresztény álláspontra helyezkedett. De ha ez a testvériség azt jelenti, hogy minden fajhoz egyformán kell viszonyulni és ezért mindenkinek ugyanolyan kötelességei vannak az idegenekkel, mint a saját honfitársaival szemben, akkor nyilvánvaló, hogy minden nemzeti érzés eltűnik. A brit szabadkőművesség természetesen nem ilyen módon értelmezi a testvéri szeretetet. Az angol szabadkőműves nem tekintheti magát komolyan a pigmeusok vagy a polinéziai kannibálok testvérének. Ezért a kifejezést tisztán meghatározatlan, elméleti értelemben használja.

Mit jelent valójában a ‘testvér’ szó betűszerinti értelemben? Az értelmező szótár szerint „*ugyanazon szülőktől származó gyermekek, illetve olyan személyek, akiket szoros egység fűz egybe: hasonlítanak egymásra vagy közös érdekek, közös foglalkozás stb. köti össze őket*”. Ezért nyilvánvaló képtelenség azt mondani, hogy a különböző fajú emberek, mint ilyenek testvérek tekinthetők. Ezek nem ugyanazon szülők gyermekei, nem egyesíti őket közös cél, távolról sem hasonlítanak egymásra, és nem köti őket össze sem közös érdek, sem közös foglalkozás. Noha a felhozott példák szélsőséges esetek, tény az is, hogy azonos földrajzi zónához tartozó, azonos éghajlaton élő emberek között is lényeges különbségek vannak. Az angolok és a franciák nem testvérek, mert nem ugyanolyan nézőpontból ítélik meg az életet, de semmi sem szól az ellen, hogy egymás szövetségesei legyenek.

Az „*embertestvériség*” tehát betűszerinti értelmében félrevezető szó, és a világbéke nem követeli meg, hogy az emberek kö-

zött ilyen viszony legyen. Káin és Ábel nem lettek attól jobban barátok, hogy testvérek voltak. Másrészt Dávid és Jonathán nem voltak ugyan testvérek, de egymást odaadó baráti szeretettel szerették. A szabadkőművesek tehát agyrémet kergetnek, ha az egyetemes testvériségre betűszerinti értelemben törekednek.

A legveszélyesebb tévedés, amelybe az illuminizált szabadkőművesség hatása alatt a demokrácia beleesett, az a vélemény, hogy a nemzetek közötti békét a nemzetköziség útján, vagyis a nemzeti érzés elfojtásával lehet biztosítani. Ezzel szemben nem valószínű, hogy békében él a szomszédjával az olyan ember, aki híjával van a természetes érzéseknek. Fordítva is áll: valószínű, hogy a jó testvér, az odaadó apa hűséges barátta tud válni. Örök béke a nemzetek között valószínűleg sohasem biztosítható, de a béke egyedüli elképzelhető alapja csakis a józan nacionalizmus lehet. Ez teszi lehetővé az egyetértést minden ország hazafias és életerős elemei között. S mert ezek az emberek nagyra értékelik saját szabadságukat és tisztelik saját hagyományaikat, éppen ezért tiszteletben tudják tartani más népek szabadságát és hagyományait is. A nemzetköziség minden ország dekadens elemei közötti összefogást jelenti – ilyen dekadens elemek a lelkiismereti tiltakozók, a szalon-szocialisták, a „*vizionáriusok*” –, akik elbújnak az élet realitásai elől és – ahogy a szocialista Karl Kautzky az idealistákról szóló leírásában találóan mondja – *„csupán véleménykülönbségeket és félreértést látnak ott, ahol valójában kibékíthetetlen ellentétek vannak”*.

Ezért van az, hogy válságos időkben az idealisták a legveszélyesebb emberek, és a pacifisták a háborúk fő kirobbantói. A nemzetek közötti megbékélés nagyon is kívánatos, de a nemzeti érzések elfojtása mindenütt csak azt eredményezheti, hogy meggyengül az az ország, amelyben ezek a folyamatok diadalmaszkodnak. Azok a nemzetek fognak győzni, amelyek elutasítják a nemzetköziség elvét.

Erre talán azt fogják válaszolni, hogy a szabadkőművesek nem az összes ember közötti testvériség tanításában hisznek, hanem csupán a szabadkőművesek közötti testvériséget hirdetik. De a szabadkőművesség azáltal is a nemzet szétesését okozza, ha egy népen belüli népet hoz létre, egy olyan nemzetközi testvériséget, amely függetleníti magát azoktól az országoktól, amelyekhez az

egyedülálló művészek tartoznak. Ennek logikusan azt kell eredményeznie, hogy a szabadkőművesek nem lesznek hajlandók harcolni saját országukért a szabadkőműves testvéreik ellen: ezt történt Franciaországban. A mostani háború előtt a Grand Orient a nemzetellenes eszmék fő forrása volt, ahol minden nemzetvédelemit megtorpedóztak. 1870 előtt ugyanez történt: Németország a szabadkőműves páholyokban legértékesebb szövetségeseire talált.

Az a tan, hogy az emberi természet tökéletessé válhat, ugyanígy meghamisítja az értékrendet. Semmi sem kívánatosabb, mint az ember tökéletességre való törekvése. Nem Krisztus biztatta-e tanítványait: „*Legyetek tökéletesek, amint a ti mennyei Atyátok is tökéletes?*” Ezért az isteni tökéletességre törekvő ember a keresztény elvekkel összhangban cselekszik. De amikor azt hiszi, hogy már elérte a tökéletességet, önmagát teszi meg istenné. „*Ha magamat igaznak mondom, saját szájam. ítél el engem; ha azt mondom, hogy tökéletes vagyok, akkor ez azt bizonyítja, hogy elferdült vagyok*” – mondta Jób. Szent János pedig ezt írja: „*Ha azt mondjuk, hogy nincs bűnünk, magunkat csapjuk be., és nincs bennünk igazság.*” Sőt, mi több: ha másokban keressük a tökéletességet, ugyanígy becsapjuk magunkat és Istent csinálunk az emberből. Ez pontosan az a következtetés, amire az elferdült szabadkőművesség és a szocializmusnak belőle származó formái eljutnak. Azt mondják: az emberi természet önmagában isteni, mi szükségünk van hát más istenségekre? Következésképpen a katolikus egyház nagyon helyesen mondja ki azt, hogy az emberi természet tökéletessé válhatóságának a tana az ember istenítéséhez vezet, mivel az emberiséget állítja Isten helyére. A Grand Orient, amely kimondottan ezt a tant vallja, önmagához következetesen járt el, amikor a Nagy Építőnek a nevét kitörölte a szertartásaiból és az ateisták meg a szabadgondolkodók társulatává változott.

Szükséges-e külön bizonyítani az önbecsapás ostobaságát és ugyanakkor bűnös voltát, azt a nevetséges következtetlenséget, amit az emberiség istenítése és ugyanakkor a „*társadalom*” kárhóztatása jelent? Azt állítják, hogy a világban tapasztalható minden rossznak nem az emberi természet az alapja, hanem „*az ember teremtette törvények*”, a társadalom „*intézményei*”. De mi más a társadalom, mint az emberi akarat, az emberi törekvések követ-

kezménye? A társadalmat lehet és kell is reformálni, de a társadalom tökéletlenségei nem magának az embernek a tökéletlenségei-e? Való igaz, hogy ma a világ kaotikus állapotban van, az ipari, a politikai, a társadalmi és a vallási káosz állapotában. Az emberek mindenütt elvesztik a hitüket az ügyben, aminek képviselőjére felhatalmazást nyertek; a hatóságok kétségbe vonják saját kormányzási jogukat, a demokráciák megosztottak, az uralkodó osztályok gátlátalan demagógok javára lemondanak a hatalomról, a vallás szolgái népszerűsége cserélik hitüket.

És mi eredményezi mindezt? Az emberiség! A mindentudó, teljesen erkölcsös emberiség mint elvont fogalom, amely nem szorul mennyei megvilágosításra. Az emberiség, amely Isten helyébe lépett! Ha van olyan pillanat a világtörténelemben, amikor nyilvánvalóvá válik ennek az állításnak az ostobasága, akkor a jelen pillanat az. Minden gonoszság, az összes zavarok mi egyebek, mint emberi tévedések és emberi szenvedélyek következményei? Nem a kapitalizmus mondott csődöt, nem a demokrácia, még csak nem is a szocializmus mint elv, nem a monarchia, amely összeomlott, nem a köztársasági eszme, nem a vallás, hanem az emberiség az, amely a hibákat elkövette. A kapitalizmus bűnei az egyes kapitalisták önzéséből erednek, a szocializmus azért mondott csődöt, mert – ahogy Róbert Owen megállapította – a lustaság, a civakodás és az önzés megghiúsította a sikerét. Ha az emberek tökéletesek lennének, a szocializmusnak nyert ügye lenne, de éppen így lenne bármely más rendszerrel is. Egy tökéletes kapitalista úgy szeretné alkalmazottait, mint önmagát, éppen így a tökéletes szocialista is hajlandó lenne áldozatosan a közösség javáért dolgozni. Az emberi természet tökéletlensége az, amely megakadályozza és mindig meg fogja akadályozni, hogy bármely rendszer tökéletes legyen. Az emberi tevékenység aranykora sohasem fog eljönni. Csak a keresztény elveknek az emberi viselkedésben való követése eredményezheti a dolgok jobb rendjét.

A Grand Orient-i szabadkőművesség az emberi természet istentítésével nemcsak homokra épít, hanem minden vallás elvetésével az ember egyedüli reményét is elveszi. Eközben azzal a támogatással, amelyet a szocializmusnak nyújt, osztályharcra bátorít és nem a minden rangú és rendű ember közötti testvériségre, ami fennen hirdetett célja. Másfelől a brit szabadkőművesség nem

értelmezi politikai értelemben a testvériséget, de hozzájárul a társadalmi békéhez. A Munkáspárt éves konferenciáján 1923-ban a szélsőséges szárny azzal a javaslattal állt elő, hogy „*minden szabadkőművest ki kell zárni a tisztségviselők közül*”. Azt állították ugyanis, hogy „*minden esetben, amikor egyetértés jött létre a szakszervezeti vezetők és a munkaadók között, s így megakadályozták vagy korlátozták az igazi osztályharcot, a szabadkőművesség állt a háttérben*”³⁸.

Akár ez volt a helyzet, akár nem, tény, hogy a brit szabadkőművesség azáltal, hogy a hazafiasság mellé állt, tiszteletben tartotta a vallást, szükségszerűen az összes társadalmi osztályhoz tartozó emberek egyesítésére törekedett és ezért félelmetes erődöt jelentett a forradalmi erőkkel szemben. Ezért a jelenlegi módon szabályozott és irányított brit szabadkőművesség elleni minden támadás feltétlenül árt az ország érdekeinek is. Ugyanakkor az angol szabadkőműves páholyok azt is kötelességüknek tartják, hogy óvakodjanak a törvényen kívüli titkos társaságok azon alattomos kísérleteitől, amelyekkel az operatív kőművesség soraiba kívánnak férközni és meg kívánják hamisítani annak eredeti elveit. A szabadkőművesség jelenlegi örvendetes állapota Angliában nemcsak lefektetett szabályainak köszönhető, hanem azon emberek jellemének is, akik irányítják. Ezek nem csupán látszatvezetők, mint a tizennyolcadik században a francia szabadkőművesség vezetői, hanem ők a Rend valódi irányítói. Ha az angol szabadkőművesség irányítása valaha is rossz kezekbe kerülne, és a titkos társaságok ügynökeinek sikerülne kezükbe kaparintaniuk számos páholyt, akkor ez a nagy stabilizáló erő hatalmas romboló energiává válnék. Azt, hogy egyesek milyen alattomosan folytattak ilyen irányú erőfeszítéseket, a következő fejezetben fogjuk látni.

---

³⁸ Evening Standard, 1923. június 26.

12. TITKOS TÁRSASÁGOK ANGLIÁBAN

Láttuk, hogy az Illuminátusoktól kezdődően a felforgató társaságok mindig az ortodox szabadkőművesek közül toborozták tagjaikat. Ennek oka nyilvánvaló: nemcsak a szabadkőműves tanok kínálják magukat a felforgatóknak, hanem a páholyokban alkalmazott próbák is kiváló előkészítést nyújtanak a többi titkos társaság beavatásai számára. Az az ember, aki megtanulta a titoktartást a számára jelentéktelennek tűnő dolgokkal kapcsolatban is, aki hajlandó magát alávetni a misztifikációknak, aki hajlandó arra, hogy ne tegyen fel kérdéseket és engedelmeskedjék olyan feljebbvalóknak, akiknek törvényesen egyáltalán nem lenne kötelessége engedelmeskedni, és át van itatva az összetartozás azon érzésével, amely őt egy közös okból társaihoz fűzi, természetesen jobb alanya a titkos társaságoknak, mint a szabadúszó, aki bármelyik pillanatban kedvet kaphat az önállóvá válásra. Mindazonáltal talán a legfontosabb tényező a szabadkőműves eskü. Azok a rettenetes büntetések, amiket sok szabadkőműves maga is szégyenkezve a barbarizmus maradványának tart, és amiket a magasabb fokozatokban ma már ténylegesen eltöröltek, nagymértékben hozzájárultak a szabadkőművesség elleni előítéletek kialakulásához, míg ugyanakkor további ösztönzést adtak a külső intrikáknak. Copin Albancelli szerint az eskü eltörlése nagymértékben megnehezítené a titkos társaságok behatolását az angol szabadkőművességbe.

Az angol szabadkőművesség jelenlegi szabályzata megtiltja ezekhez az illegális társaságokhoz való csatlakozást, nemcsak azért, mert elveik ellentétben állnak az ortodox szabadkőművesség elveivel, hanem azért is, mert azok a legtöbb esetben nőket is felvesznek tagjaik közé. A Nagy Páholy szabályzata szerint *„minden angol szabadkőműves... megsérti kötelezettségét, ha olyan szabadkőművesnek mondott összejövetelen vesz részt, melyen nők is jelen vannak.”* Ilyen irányú figyelmeztetést gyakran intéztek a páholyokhoz. Az 1919. szeptember 3-án kiadott Általános Célkitűzések Bizottsága a következő jelentést adta ki:

„Egyre többször kelti fel figyelmünket, hogy bizonyos testületek, amelyeket az Angliai Egyesült Nagy Páholy

nem ismert el szabadkőművesnek, arra akarnak rábírní szabadkőműveseket, hogy csatlakozzanak hozzájuk. Minthogy minden olyan társaság, amely nőket is felvesz soraiba, rejtélyes és illegális, testvéreinket óvatosságra kell intenünk: megsértik kötelezettségeiket, ha vigyázatlanul ilyen társaságok tagjai lesznek, vagy részt vesznek összejöveteleiken. A Nagy Páholy kilenc évvel ezelőtt két testvér összes szabadkőműves jogát és kiváltságát felfüggesztette, mivel nem voltak hajlandók magyarázatot adni a súlyos szabadkőműves fegyelemsértésre, amire most újból felfigyeltünk. A legkomolyabban reméljük, hogy a jövőben nem lesz szükség hasonló fegyelmi eljárásokra.”

A női szabadkőművesség gondolata természetesen nem új. Állítólag már 1730-ban léteztek Franciaországban női páholyok, és a század vége felé több ismert nő (például Bourbon hercegnő és de Lambelle hercegnő) vezető szerepet töltött be a Rendben. De ez „*A Befogadás Szabadkőművessége*” – így nevezték – csupán vendégeskedés maradt, egyfajta hamis szertartás, különböző szimbólumokkal és jelszavakkal. Vigaszul agyalták ki azok számára, akik nem lehettek valódi páholytagok. Ezek a hókuszpókuszok „*csak ürügyül szolgáltak arra, hogy összejöjjenek; az igazi cél a bankett és a labda volt, mint elhagyhatatlan kellékek*” – állapítja meg Ragon¹.

De ez a szabadidő-társaságként bevezetett és a kor minden frivolságával kísért előzmény előkészítette Weishaupt két női társasága számára az utat. Ezek tagjait sohasem avatták be a Rend titkaiba, de hasznos eszközök voltak, „*akiket férfiak irányítottak anélkül, hogy a nők ezt tudták volna*”. A célnak megfelelően két osztályba sorolták őket: az „*erényesek*” a látszatvezető szerepében tetszelegtek, illetve díszítő kellékek voltak; a „*szabadabb szívűek*” feladata a Rend igazi terveinek gyakorlati megvalósítása volt.

Ugyanezt a mintát alkalmazta közel száz évvel később Weishaupt tanítványa, Bakunyin is, de ő beavatott nőket is a maga titkos társaságába, a Szociáldemokrata Szövetségbe, és – Weis-

---

¹ Ragon: „*Cours des Initiations*” („*A beavatások menete*”), 33. o.

haphoz hasonlóan – osztályokba sorolta őket. Programjában így jellemezte a társadalmi forradalomban alkalmazandó személyek hatodik kategóriáját:

„A hatodik kategória nagyon fontos. Ide tartoznak a nők, akiket három osztályba kell sorolnunk. Az elsőbe a szívtelen, lelketlen, frivol nők tartoznak, akikkel ugyanolyan módon kell bánnunk, mint a férfiak harmadik és negyedik osztályával [vagyis „mocskos titkaikon keresztül meg kell fogni, és rabszolgáinkká kell tennünk őket”]; a másodikba a rajongó, odaadó, tehetséges nőket soroljuk, akik azonban nem a mieink, mert nem jutottak el a forradalom gyakorlati, frázisok nélküli megértéséig. Úgy kell használni őket, mint a férfiak ötödik kategóriáját [vagyis szüntelenül be kell vonnunk őket a veszélyes gyakorlati dolgokba, amik következtében az illetők többsége eltűnik, néhányan valódi forradalmárrá válnak]. Végül azok a nők, akik teljesen velünk vannak, vagyis teljesen be vannak avatva terveinkbe és elfogadják azokat, a harmadik osztályba tartoznak. Úgy kell tekintenünk őket, mint legértékesebb kincseinket, akiknek segítsége nélkül semmit sem tehetünk.”²

Az első és egyetlen nő, akit beavattak az igazi szabadkőművességbe (ha ugyan egy ilyen kifejezést egyáltalán alkalmazni lehet egy heterogén rendszer esetén) Marié Deraismes volt, egy lánglelkű francia feminista, aki politikai beszédei és a Pontoise-i választási kampány miatt vált híressé. Ő huszonöt éven át volt az antiklerikális feminista párt ismert vezetője³. Marié Deraismest 1882-ben avatták be a szabadkőművességbe a Nagy Skót Szimbolikus Páholyból származó és a Seine-et-Oise megyében lévő Pecq-ben működő „Gondolkodó Könyvek” páholy tagjai. Az eljárás azonban teljesen szabályellenes volt. Marié Deraismes beavattását a páholy megsemmisítette, a „Gondolkodó Könyvek” páholy

---

² Szociáldemokraták Szövetsége, közzétette: a Haye-i Nemzetközi Kongresszus, 93. o. (1873)

³ „Histoire des Clubs de Femmes” („A női klubok története”). (A szerző Marc de Villiers báró). 380. o.

pedig kegyvesztett lett⁴. De néhány évvel később Dr. George Martin, a nők szavazati jogának lelkes szószólója Marié Deraismes-mel együttműködve megalapította a francia Vegyes Szabadkőművesség rendjét. A Rend első páholya „Az Emberi Jog” nevet kapta. A Legfőbb Általános Vegyes Tanácsot 1899-ben hozták létre.

A francia Vegyes Szabadkőművességnek kizárólag politikai (és egyáltalán nem teozófiai, illetve okkult) céljai voltak. A Grand Orienthez hasonlóan a programja az utópista szocializmus volt. Az ész uralmát vallotta, és azt hirdette, hogy szembeszáll minden kinyilatkoztatásra hivatkozó vallással.

Dr. George Martin bonyolult nyelvén ez így hangzik:

„A Vegyes Nemzetközi Szabadkőműves Rend a világ első vegyes, filozófiai, haladó és emberbaráti szabadkőműves ereje, amely szervezetté tud válni. Magasabb rendű, mint azok a filozófiai vagy vallási eszmék, amiket esetleg azok vallanak, akik felvételüket kérik a Rendbe... A Rend első-sorban a Földön élő emberiség életbevágó érdekeivel kíván foglalkozni. Templomaiban mindenekelőtt az összes nép közötti béke és a szociális igazságosság megvalósításának eszközeit kívánja tanulmányozni. Ezek minden embert alkalmassá tudnak tenni arra, hogy élete során a lehető legnagyobb lelki boldogságot és anyagi jólétet élvezze... Isteni kinyilatkoztatásra nem tart igényt. Azt vallja magáról, hogy egyedül az emberi értelem alkotása. Ez a testvéri társaság nem dogmatikus, hanem racionalista.”⁵

Ebbe a szabadkőműves irányítás alatt álló materialista, politikai klubba lépett be Annié Besant a keleti tanok egészen különös keverékével, ami jelenleg teozófia néven ismeretes.

---

⁴ René Guénon: „*Le Théosophisme*” („A teozófia”), 245. o. (1921).

⁵ U. o., 248. o. Idézi a *la Lumière Maconnique* 1912. november-decemberi számának 522. o-át.

Teozófia

Mielőtt ezzel a kérdéssel foglalkoznánk, meg kell világítanom álláspontomat. Noha sokkal jobban szeretnék semmilyen személyes megjegyzést sem fűzni a kérdés megvizsgálásához, úgy érzem, nem lesz semmi súlya mondanivalómnak, ha az olvasó előtt úgy tűnik, hogy ez olyan valakinek a véleménye, aki a vallási tanokat csupán ortodox keresztény szempontból vizsgálja. Ezért el kell mondanom, hogy a teozófiát kora ifjúságomtól fogva ismerem. Utazásaim során megfordultam Indiában, Ceylonban, Burmában és Japánban. Sokat tapasztaltam, ezért csodálattal adózom a nagy keleti vallások előtt. Nem hiszem azt, hogy Isten csak az emberiség egy részének nyilatkozta ki magát, és annak is csupán a világtörténelem utolsó 1900 éve alatt. Nem fogadom el azt a tant, hogy azok a milliók, akik sohasem hallottak Krisztusról, lelki sötétségben vannak.

Meggyőződésem az, hogy az igazságosság törvényén alapuló összes vallás mélyén isteni és középponti fontosságú igazság rejlik. Ehnaton, Mózes, Izajás, Sokratés, Epiktétos, Marcus Aurelius, Buddha, Zoroaster és Mohamed mindannyian tanítók voltak, akik azt az isteni tanítást akarták értelmezni az emberek számára, amibe belepillanthattak, és ez harmóniában áll azzal a legmagasabb rendű kinyilatkoztatással, amit Jézus Krisztus adott az embereknek.

Az összes nagy vallás közötti rokonságnak ezt a gondolatát csodálatosan fejezte ki egy öreg mohamedán, e sorok írójának egy barátja előtt, akivel együtt megnézett egy hindu körmenetet egy indiai faluban. Az angol ezt kérdezte: „Mit gondol Ön erről?” Erre a mohamedán ezt felelte:

„Ó, uram, ezt nem tudjuk megmondani. Az égbe, a Paradicsom kapujához három út vezet: Mózes útja, Jézus útja és Mohamed útja. Lehetnek más utak is, amikről sem Ön, sem én, semmit sem tudunk. Én Mohamed útjába születtem bele. Én azt hiszem, hogy az a legjobb és legkönnyebben követhető út. Ön Jézus útjába született bele. Szent meggyőződésem, hogy ha Ön is követi a maga útját, és én is követem a magamét, amikor az ég felé

igyekszünk, akkor a Paradicsom kapujában fogjuk üdvözölni egymást.”

Ha tehát a következő lapokon megpróbálok rámutatni a teozófia tévedéseire, ez nem azért van, mintha nem ismerném el, hogy sok jó és szép van az ősi vallásokban, amelyekből a teozófia eredezteti magát.

De mi a teozófia? A szót, amint láttuk, a tizenharmadik században a martinisták elméletének jelölésére használták. Haselmaier már majdnem kétszáz évvel korábban, 1612-ben „*a Rózsakeresztesek teozófusainak dicséretreméltó testvéri társaságáról*” írt. Olcott ezredes szerint, aki Madame Blavatskyval együtt 1875-ben, New York-ban megalapította a modern Teozófiai Társaságot, a szót úgy fedezte fel a tagok egyike, hogy a szótárt lapozgatta, majd az ötletét társai egyhangúlag elfogadták⁶. Madame Blavatsky két évvel korábban érkezett Amerikába. Saját állítása szerint azt megelőzően Tibetben beavatták bizonyos ezoterikus tanokba. A mozgalmat belülről jól ismerő Guénon azonban kijelenti, hogy valójában az európai kontinensen elrejtőzve élő feljebbvalói irányították őt.

„Ami igen jelentős ... az az, hogy Madame Blavatsky 1875-ben ezt írta: 'Azért küldtek Párizsból Amerikába, hogy igazolják bizonyos jelenéseket, azok valódiságát és kimutassam a spiritualista elmélet csalását.' De ki küldte őt? Később azt mondta: 'a Mahatmák', de akkor azok szóba sem jöhettek, ráadásul nem Indiában vagy Tibetben kapta a küldetését, hanem Párizsban.”⁷

Máshelyütt Guénon megjegyzi: szerfölött kétséges, hogy Madame Blavatsky volt-e valaha egyáltalán Tibetben. Ezért ezek az álcázási kísérletek Guénonra arra a következtetésre készítették, hogy a teozófia háttérében egy titokzatos irányítási központ létezik, és Madame Blavatsky egyszerűen „*eszköz bizonyos egyének*

---

⁶ Alice Leighton Cleather: „*H. P. Blavatsky: her Life and Work for Humanity*” („*H. P. Blavatsky: élete és munkája az emberiségért*”), 17. o. (Calcutta, 1922)

⁷ Guénon: id. mű, 17. o.

vagy titokzatos csoportok kezében, akik az ő személyisége mögé rejtőznek”.

„Azok, akik azt hiszik, hogy ő bármit is feltalált, illetve bármit is magától, saját kezdeményezésére tett, éppen úgy tévednek, mint azok, akik – éppen ellenkezőleg – elhiszik neki, hogy őt az állítólagos Mahatmák küldték.”⁸

Van bizonyos alapunk azt hinni, hogy azok az emberek, akiknek irányítása alatt Madame Blavatsky abban az időben Párizsban dolgozott, Serapis Bey és Tuiti Bey voltak, akik mindketten az „Egyiptomi Testvérekhez” tartoztak. Ez lehet a válasz Guénon kérdésére: „Ki küldte őt Amerikába?” De egy Madame Blavatsky Krisztus személyéről szóló írásaiból származó, Guénon által később idézett szöveg további sugalmazási forrásra utal: „Számomra Jézus Krisztus, vagyis a keresztények ember-istene⁹ minden ország istenségének, a hindu Krisnának az egyiptomi Horusnak a másolata sohasem volt történelmi személy.” Ezért életének története egyszerűen allegória, amely „egy Lúdban született Jehosuha nevű személy” létezésén alapul. De máshelyütt azt állítja, hogy Jézus élhetett a keresztény korban vagy egy évszázaddal korábban, „mint a Széfer Toledosz Jehosua állítja” (kiemelés a szerzőtől). Madame Blavatsky a továbbiakban azt mondja azokról a filozófusokról, akik ennek a legendának történelmi érvényét tagadják, hogy

„vagy hazudnak, vagy képtelenséget mondanak. Ezt a mi Mestereink mondják. Ha Jehosuha, illetve Pandera fia, Jézus hamis személy, akkor az egész Talmud, az egész zsidó Törvény hamis. Jehoshua tanítványa ben Parachia, az Ezra utáni Szanhedrin ötödik elnöke volt az, aki a Bibliát újra leírta... Ez a történet sokkal igazabb, mint az Újszövetség, amelyről a történelem nem ejt egy szót sem”¹⁰.

---

⁸ U. o., 30. o.

⁹ A keresztények szemében Jézus Krisztus természetesen nem emberisten, hanem istenember. (A fordító megjegyzése.)

¹⁰ U. o. 193. o. Idézi a Le Lotus 1887. dec.-i számát

Kik voltak azok a Mesterek, akiknek tekintélyére itt Madame Blavatsky hivatkozik? Biztos, hogy nem a Himaláján túli Testvéri Szervezet tagjai, akikre állandóan utal, mert azok nem vallanák a Toledosz Jeshu hitelességét. Nyilvánvaló, hogy vannak bizonyos más „Mesterek”, akiktől Madame Blavatsky ezt a tanítást kapta, és ezek nem mások, mint a kabbalisták.

Ugyanaz a zsidó hatás sokkal erőteljesebben kitűnik egy könyvben, amelyet a Teozófiai Társaság 1903-ban adott ki, amely a Talmudot és a Toledosz Jeshut hosszasan idézi, és a keresztényeket kigúnyolja, mert neheztelnek amiatt, hogy hitüket e könyvek támadják, ugyanakkor a zsidókat ártatlan, üldözött áldozatként állítja be. Egy idézet elég a szerző álláspontjának bemutatására:

„[Azt mondják a misztikusok, hogy] Krisztus ‘egy szűztől’ született. A gyanútlan hívők, akik Jézusban a kizárólagosan zsidó értelemben vett történelmi Messiást, az Isten Fiát, sőt magát Istent látták, az idők folyamán azt állították, hogy az a szűz nem más, mint Mária. A rabbinikus logika viszont, amely ebben az esetben egyszerű és hétköznapi logika, érthető visszatetszéssel fogadja ezt a képtelenséget. Mivel úgy látja, hogy az apa ismeretlen, azt mondja, hogy Jézus törvénytelen, egy fattyú.”¹¹

Nyilvánvaló tehát, hogy a teozófia megalkotói Jézus Krisztusra vonatkozó eszméiket nem a tibeti Mahatmáktól, nem a hindu Svamiktól, és a sikh guruktól, avagy az Egyiptomi Testvérektől kölcsönözték, hanem a zsidó Kabalistáktól. Ahogy a zsidó szerző, Adolphe Franck helyesen állapítja meg: „Ahol a teozófia kérdéséről van szó, előtűnik a Kabala.”¹² Majd kimutatja a Kabala közvetlen befolyását a modern Teozófiai Társaságra.

Besant asszony nem teszi magáévá a Toledosz Jeshu legocsmányabb káromló szavait, de utal ezekre és más zsidó hagyományokra az „*Esoteric Christianity*” [„*Ezoterikus kereszténység*”]

---

¹¹ Ennek a könyvnek azért nem adom meg a nevét, mert a szerző nemrég otthagya a Teozófiai Társaságot és valószínűleg sajnálja, hogy leírta ezeket a szavakat.

¹² Franck: „*La Kabbale*”, II-IV o.

című könyvében, ahol azt állítja, hogy Jézus az esszénusok között nevelkedett fel. Később Egyiptomba került. Ott beavatták a nagy ezoterikus páholyba, vagyis – mint mondják a Nagy Fehér Páholyba – „amelyből minden nagy vallás származik”. Látható, hogy ez csupán egyik változata a Kabalisták és talmudisták régi történetének, amelyet felmelegítettek a gnosztikusok, a Rózsakeresztesek és a tizenkilencedik századi Templomosok. De Besant asszony egyik teozófiai ellenlábasa szerint az ő tanítása „*állandó kétértelműségen alapul*”: az angol olvasók előtt azt a benyomást kelti, hogy amikor az eljövendő Krisztusról beszél, az, amit mond, az Evangéliumok Krisztusára vonatkozik, amikor viszont a saját beavatottjaihoz szól, feljűk Leadbeaternek a „*The Inner Life*” [„*A belső élet*”] című könyvében szereplő tanítását közvetíti, vagyis azt, hogy az Evangéliumok Krisztusa sohasem létezett, hanem az ő alakja a második századi szerzetesek kitalálása¹³. Mindazonáltal tudnunk kell, hogy a Besant asszony és Leadbeater által irányított teozófiisták szóhasználatában Jézus és „*a Krisztus*” két különálló, egymástól különböző személy, és amikor ők „*a Krisztusról*” beszélnek, az olyan valakire vonatkozik, akinek a Himaláján van a lakhelye, akivel Leadbeater az illető közelgő eljöttéről folytatott beszélgetéseket¹⁴. Ennek a személynek arcképét terjesztették a „*Kelet Csillaga*” nevű rend tagjai között. Ezt a rendet Leadbeater és J. Krishnamurti 1911-ben Benaresben alapította, azzal a céllal, hogy előkészítse a világot a Nagy Tanító eljövételére.

De ideje, hogy visszatérjünk a Teozófia és a Vegyes Szabadkőművesség közötti szövetségnek a kérdésére. Lehetetlen megállapítani, hogy Besant asszony, aki szabadgondolkodóként kezdte pályafutását, megtartott-e valamit a korábbi felfogásából, amikor kapcsolatba került a Renddel, avagy ebben a materialisztikus társaságban értékes konkrét szervezetet látott új ezoterikus tanainak terjesztésére. Mindenesetre gyorsan keresztülment az egymást követő fokozatokon és hamarosan a Legfelsőbb Tanács elnökh-

---

¹³ Cleather: „*A Great Betrayal*” („*Egy nagy árulás*”), 13.o. (1992)

¹⁴ G. Leopold: „*Christ and the New Age*” („*Krisztus és az új kor*”). (1922) E könyv egy csomó zagyvaságot tartalmaz e témával kapcsolatban. A könyvet a „*The Star in the East*” („*Kelet Csillaga*”) égisze alatt adták ki.

lyettese lett, amely Nagy-Britanniába küldte őt, mint nemzeti delegátust. Helyzetadta lehetőségeivel élve megalapította a Rend angol ágát „*Vegyese Szabadkőművesek*” néven (a név arra utalt, hogy mindkét nembeli személyeket felvettek a tagjaik közé). Az alapítás az „*Emberi Kötelesség*” páholyban történt Londonban. A páholyt 1902. szeptember 26-án szentelték fel. Később egy másik páholyt is alapítottak az indiai Adyarban „*A Felkelő Nap*” néven. A „*Vegyese Szabadkőművesek*” páholyainak a száma – nyilvántartásuk szerint – 442 volt (a külföldiekkel együtt).

A Vegyese Szabadkőművesek tehát kettős irányítást kaptak. Egyrészt állandó levelezésben álltak az Általános Vegyese Legfelsőbb Tanáccsal (amelynek központja Párizsban a Rue Jules-Breton 5. szám alatt volt, Piron nagymester és Madame Amélie Gédalje harmincharmadik fokozatú szabadkőműves főtitkár vezetésével), másrészt további utasításokat kaptak Adyarban Ill-től, V-től és Annie Besant 33-tól. Mindazonáltal, annak érdekében, hogy ne sértsék meg az angol rendtagok érzékenységét (akiket a francia Vegyese Szabadkőművesség racionalista tendenciái taszítottak volna), átvették az angol szabadkőművesség formuláit, azaz a szokással együtt, hogy a páholy asztalára helyezték a V S. L.-t. A Rend hivatalos iratain ezek az egymással szembenálló tanok különös módon keveredtek. A lap tetején áll a francia mottó és iniciálé:

SZABADSÁG EGYENLŐSÉG TESTVÉRISÉG

A .. L .. G .. D .. L'H

(vagyis: *a la gloire de l'Humanité* = az emberiség dicsőségére)

És lejjebb az angol tagok kedvéért az angol szabadkőművesek iniciáléja áll, amely természetesen nem szerepelt a francia Rend okiratain, mivel a francia Rend tagjai – a Grand Orienthez hasonlóan – elvetették a Nagy Építőt:

T .. T .. G .. O .. T .. G .. A .. O .. T .. U

(vagyis: *To the glory of the Great Architect of the Universe* = a Világegyetem Nagy Építőjének dicsőségére)

A mi Vegyes Szabadkőműveseink tehát választhattak: vagy Istent dicsőítik, vagy az emberiséget. Az, hogy ez a kettő egymással összeférhetetlen, láthatóan nem tűnik fel az angol beavatottaknak, mint ahogy valószínűleg az a csalafintaság sem, amelyet a hivatalos irat további szövege tartalmaz. A „*Világban szétszórtan élő összes szabadkőművesnek üdvözlét*” fejcím után ugyanis ezt olvashatjuk:

„Ezért, mi Öt, mint ilyet, a Föld összes szabadkőművesének jóindulatába ajánljuk. Azt kérjük, hogy ismerjék el mindenütt az ehhez a fokozathoz tartozó összes jogát és kiváltságát, mint ahogy mi is ezt tesszük mindazokkal, akik hasonló körülmények között nálunk szabadkőművesként bemutatkoznak.”

Nos, az angol szabadkőműveseknek első pillantásra látniuk kellett volna, hogy ez hamis igény. A szabadkőművesek Rendje nem kívánhatja a „*világ összes szabadkőművesétől*” tagjai jogainak és kiváltságainak elismerését, azon egyszerű oknál fogva, hogy – amint mondtuk – nincs „*Egyetemes Szabadkőműveség*”. Még az Angliai Nagy Páholy (a világ legfontosabb páholya) sem kívánhatja a kontinentális páholyoktól saját tagjai jogainak elismerését (ha egyáltalán igényt tartana ilyenre). Ahogy egy angol szabadkőműves nemrég kifejezte:

„A nem-szabadkőművesek között általában az a benyomás, hogy az operatív szabadkőműves páholyok angol vagy ír tagja beléphet a világ bármely részén egy szabadkőműves páholyba, és ott részt vehet a döntésekben és eljárásokban. Erre a hiedelemre egyszerű tagadással kell válaszolnunk. Ugyanígy nem fogadható el mint vendég, vagy mint társult tag Anglia, Írország vagy Skócia Nagy Páholyaikhoz tartozó páholyaiban egy olyan pá-

*holy tagja, amely nincs közösségben az Egyesült Királyság Nagy Páholyával.*¹⁵

De hogy a Vegyes Szabadkőművesek léptek fel ilyen igény-nyel, még nevetségesebb, mivel abban az időben, amikor a fent idézett hivatalos iratot megfogalmazták, a Vegyes Szabadkőműveseket egyedül az „*Emberi Kötelesség*” páholy fogadta el, és ez utóbbi nem csak egyszerűen el nem ismert páholy volt, hanem azt az Angliai Nagy Páholy kifejezetten elvetette. Az angol szabadkőművesek valójában egyáltalán nem ismerték el szabadkőművesnek a Vegyes Szabadkőműveseket, és megsértették volna kötelezettségeiket, ha velük szabadkőműves titkokat tárgyaltak volna meg, ezért a Vegyes Szabadkőművesek nem kívánhatták volna jogaik és kiváltságaik elismerését az angol szabadkőművesektől. Annak érdekében azonban, hogy tagjaikban fenntartsák az igazi szabadkőművesség illúzióját, negyedéves folyóiratukban, a „*The Co-Mason*”-ban¹⁶ gondosan közöltek angol szabadkőművesekre vonatkozó híreket is, mintha egy és ugyanazon Rendhez tartoznának.

A Grand Orient vonatkozásában ugyanilyen tekervényes politikát követtek. Amint láttuk, a Grand Orient előtt kegyvesztett lett az a páholy, amely felvette tagjai sorába Marié Deraismest, ezért a Grand Orient hivatalosan nem ismerte el a Vegyes Szabadkőművességet. Ez utóbbi mégsem az angol rítust vette át. A Vegyes Szabadkőművesek legtöbb páholyában bizonyos változtatásokkal a Grand Orient rítusát alkalmazták¹⁷.

A Vegyes Szabadkőművesek Grand Orient-jellege valójában általánosan ismert volt szabadkőműves körökben. Ez lévén a helyzet, a „*World Revolution*” című könyvemben azt írtam, hogy a Vegyes Szabadkőművesség a Grand Orientből származik, de a

---

¹⁵ Dudley Wright: „*Roman Catholicism and Freemasonry*” („*Római katolicizmus és szabadkőművesség*”), 221. o.

¹⁶ „*A társult szabadkőművesség*”

¹⁷ Néhány páholyban a tiszta angol rítust alkalmazták, míg újabban „*Wedgwood püspök*” egy harmadik rítust vezetett be, amely – egy magas fokozatú angol szabadkőműves véleménye szerint – „*felforgatja és képtelenné teszi az operatív szabadkőműves fokozatok egész munkáját...*”

következő tiltakozó sorokat kaptam egy asszonytól, aki a Vegyes Szabadkőművesek közé tartozott:

„Tudatában van-e Ön annak, hogy a Grand Orient húsz évvel ezelőtt elutasította a (Vegyes Szabadkőművesek) elismerését, mint törvényes testületét, éppen úgy, ahogy most az angol ortodox szabadkőművesek elutasítják? Belépésünk előtt közölték is velünk, hogy ez a testület nem fog elismerni minket. Továbbá, semmi közünk az Illuminátusokhoz és Németországhoz. Mivel a Grand Orient kiküszöbölte Istent, egy szabadkőműves számára szörnyűséges dolog bármilyen kapcsolatban lenni ezzel a Renddel, és elképzelni sem tudok rosszabbat, mint hogy ilyesmit híresztelhetnek rólunk.”

Ezen a levélen 1922. március 6-i dátum állt, és az előző hónapban, február 19-én a Grand Orient és a Vegyes Szabadkőművesség közötti végleges szövetségkötést megünnepelték Párizsban az Emberi Jog diplomájában! Találtunk is egy beszámolót erről az ünnepségről a „Co-Mason”-nak áprilisban megjelenő számában. Ezért nyilvánvaló, hogy azokat a tagokat, akik feltehetően iszonyodtak volna a Grand Orienttel való kapcsolattól, biztosították, hogy ilyenre nem kerül sor. De amikor ez a rejtett kapcsolat köztudomásúvá vált, és hivatalosan elismerték (noha ez nem foglalta magában azt, hogy a Grand Orient páholyba nők is beléphetnének), az a diadalmas stílus, amellyel a „Co-Mason” hírül adta a nagy eseményt, azt mutatta, hogy a tagok többsége semmi mást nem érez, mint egyedül örömet, hogy szövetségre léphet azzal a Renddel, amely „kiküszöbölte az istenséget”. Való igaz, hogy nem sok tag tiltakozott, és abban az időben a Vegyes Szabadkőművesség annyira Besant asszony irányítása alatt állt, hogy szó sem lehetett arról, hogy bármely frakció megkérdőjelezze az ő vonalvezetését. Ráadásul az ellenzékét meggyengítette az 1908-as szakadás, amikor a keleti okkultizmusnak a szabadkőművességbe való bevezetése ellen tiltakozó és valószínűleg a Grand Orientből kiábrándult számos tag Halsey asszony és Dr. Geikie Cobb vezetése alatt különálló testületet alkotott és a továbbiakban csak az Angliai Nagy Páholy kézműves-fokozatai szerint működik.

Ez a rövid kivonatostörténet azt mutatja, hogy a Vegyes Szabadkőművesség hibrid rendszer, amely két, egymással ellentétes forrásból ered: a francia Vegyes Szabadkőművesség politikai és racionalista tanáiból és Madame Blavatsky és Besant aszszony keleti okkultizmusából.

Madame Blavatsky, mint hitvalló buddhista következetesen elhatárolta magát mindenfajta olyan tervezettől, aminek az anyagi jólét a célja. Ennek megfelelően a Teozófiai Társaság kezdeti szabályzata leszögezte:

„A Társaság a maga részéről elutasít minden közbenjárást bármely nemzet vagy közösség vezetőivel kialakítandó kapcsolatok érdekében. A figyelmét kizárólag a jelen dokumentumban lefektetett témákra összpontosítja.”¹⁸

Ezek a témák az okkult tudományok tanulmányozását jelentik. Maga Madame Blavatsky írja a „Theosophist”-ban ¹⁹:

„A Társaság a politikával nem foglalkozik, a szocializmus és a kommunizmus örült álmaitól borzad és velük szemben ellenséges. Mindkettő semmi egyéb, mint a brutális erő és önzés rejtett összeesküvése a tisztességes munka ellen. A Társaság nem sok figyelmet fordít az anyagi világ külső kormányzására. Minden törekvése a látható és láthatatlan világ okkult titkai felé irányul.”²⁰

Nyilvánvaló, hogy ez a nyilatkozat szöges ellentétben áll a francia Vegyes Szabadkőművesség nyilatkozatával. Madame Blavatsky azonban Indiába érkezése után 1879-ben annyira eltávolodott a tisztán okkult programjától, hogy újjászervezte a Társaságot az „Egyetemes Testvériség” alapján. Ez az eszme teljesen hiányzott első tervezetéből: a segítőtársa, Olcott ezredes által szerkesztett program, „a Testvéri Társaság elgondolása a jövő társadalmáról” „nem gondolt erre”²¹. Ezt a tervezetet azonban teljesen félretették, olyannyira, hogy Besant asszony képes volt a

---

¹⁸ Cleather: „H. P. Blavatsky...”, 24. o.

¹⁹ „Teozófus”

²⁰ Cleather: id. mű, 24. o.

²¹ U. o., 14. o.

Francia Vegyes Szabadkőművesség Legfelsőbb Tanácsához fordulni. A szabadságot és egyenlőséget a testvériség elvével párosítva a saját Vegyes Szabadkőművességét teljesen politikai alapon hozta létre, a szocialista tanok előkészítője lett, pedig azoktól még az ő tanítónője „*visszaborzadt*”.

Besant asszony az ezoterikus tanok dolgában is eltávolodott attól az úttól, amelyet Madame Blavatsky kijelölt a mozgalom számára. Ez utóbbi célja a buddhizmus rehabilitálása volt Indiában. E cél érdekében úgy mutatta be Gautama Buddhánítását, mint a hinduizmus továbbfejlődését.²² Besant asszony azonban a brahmanizmust tekintette tisztább hitnek. Mégis, amit ő bevezetett a nyugati Vegyes Szabadkőművességbe, az nem volt sem buddhizmus, sem tiszta formájú brahmanizmus, hanem egy saját maga által kiagyalt okkult rendszer, amelyben a Mahatmák, a svamik és a guruk tanítása össze nem illő módon keveredett a tizenharmadik századi francia sarlatánok tanaival. Így például a Vegyes Szabadkőművesség páholyaiban a Nagymester széke fölött keletre ez van bevésve: „*a Király*”, északra pedig a „*Mester*” üres széke áll (feléje a legutóbbi időig a tagoknak fejet kellett hajtaniuk, amikor elhaladtak előtte), fölötte (bizonyos páholyokban letakarva) ugyanannak a titokzatos személyiségnek a képe. Ha egy újonc megkérdezi: „*ki a Király?*”, azt a választ kapja: az, aki Indiából jön – az, hogy azonos-e a fiatal hindu Krishnamurtival, akit Besant asszony 1909-ben örökbe fogadott, nem világos, míg arra a kérdésre: „*ki a Mester?*”, valószínűleg ez a válasz: „*Szerte a világon élő összes igazi szabadkőműves Mestere.*” A kérdező úgy fogja érteni, hogy ez a személy annak a vallásnak az alapítója, amelyhez ő maga történetesen tartozik (vagyis Krisztus, Mohamed vagy más valaki). De a harmadik fokozatban – nagyon súlyos titoktartási kötelezettség mellett – azt közlik vele, hogy a Mester nem más, mint Saint-Germain gróf, aki valójában nem halt meg 1784-ben, hanem még mindig él Magyarországon Ragocsky néven. A magasabb fokozatokban azonban a beavatottal közlik, hogy a Mester valójában az ausztriai Jenő herceg.

Felesleges lenne részletezni azt a vad képtelenséget, amiből összeáll a Vegyes Szabadkőművesség hitvallása. A *The Patriot*

---

²² U. o., 20.

egy hosszú cikksorozatot szentelt ennek a témának, és így bárki utánanézhethet, ha információhoz akar jutni a társaság szertartásait és az irányító személyeket illetően²³. Itt elég annyit megjegyez-nünk, hogy a legtöbb titkos társasághoz hasonlóan itt is vad nézeteltérések dúlnak a tagok között (Madame Blavatsky hívei szenvedélyesen ócsárolják Besant asszony társaságát, és ez utóbbiak csalhatatlannak tartják a vezetőiket), miközben nagyon ostoba botrányok pattannak ki. Ez a tény igen komoly szakadást idézett elő a teozófusok táborában, ami azt mutatja, hogy számos ártalmatlan ember található közöttük. Mégis az ilyen botrányok különös vissza-visszatérése a titkos társaságok történetében elkerülhetetlenül felveti a kérdést: ezek a botrányok sajnálatos véletlenszerű eseményeknek tekinthetők-e, avagy inkább a titkos társaságok módszereinek és titkos tanításának következményei? Az, hogy a szexuális elferdülésekre vonatkozó vádak nem elszigetelt jelenségként fordulnak elő a titkos társaságokban, kitűnik Madame Blavatsky egyik tanítványának érdekes beismeréséből:

„H. E. B. tanítványa voltam, mielőtt Besant asszony csatlakozott a T E-hez, és láttam, amikor kizárta az egyik legtehetségesebb és legértékesebb munkását az ezotérikus csoportból, mert vétett az okkult erkölcsi törvény ellen. Hasonló volt ez azokhoz a kizárásokhoz, amik Leadbeater nevéhez fűződtek közel húsz éven át. H. E. B. mindig rendkívül szigorú volt ebben a különleges pontban, és sok (kiemelés a szerzőtől) jelentkezőt utasított el egyedül ezért, másokat pedig, akiket 'próbára' engedett, nem sokkal később küldött el.”²⁴

Látható tehát, hogy ezek a siralmas elferdülések gyakran előfordultak azok között, akik teozófiai ismeretekre törekedtek.

Szükségtelen hosszasan fejtegetni Besant asszony kapcsolatát az angliai és indiai lázító elemekkel, mivel erre gyakran utalt a sajtó. Való igaz, hogy a Grand Orienthez hasonlóan a Teozófiai Társaság is tagadott minden politikai szándékot és azt állította, hogy egyedül a szellemi fejlődésért dolgozik, de úgy tűnik, a ve-

---

²³ 1923. január 11 - március 22.

²⁴ Cleather: id. mű, 69. o. (Thacker, Spink & Co., Calcutta, 1922)

zetők úgy gondolták, hogy igazi szellemi fejlődést csak úgy lehet elérni, ha előbb a fennálló társadalmi rendben radikális változás történik. Azt, hogy ezt a változást a szocializmus irányában gondolták el, a következők mutatják. 1919-ben kiderült, hogy a vezető teozófusok egy csoportjának nagyszámú részvénye van a Victoria házban lévő Nyomda Vállalatban (ez támogatta anyagiilag abban az időben a Daily Heraldot)²⁵. Ennek a csoportnak volt egyik tagja Besant asszony, aki a Queen's Hallban ugyanezen év októberében a Szabadságról, Egyenlőségről és Testvériségről tartott előadásokat. Ezek során világosan kijelentette, hogy a szocializmus az eljövendő Új Korszak rendszere²⁶. Ezt követően alapították az „Akció Páholy”-t, azzal a céllal, hogy „a teozófiai eszméket és elgondolásokat az emberi tevékenység minden területére” alkalmazzák²⁷. Ebből a politika területét – szemmel láthatóan – nem akarták kizárni, mivel közismert tény volt, hogy ez a páholy együttműködik az indiai kérdéssel foglalkozó egyik politikai összejevetel rendezőivel 1923. június 26-án.

Érdekes megemlíteni, hogy a sajtó nemrég beszámolt az „Akció Páholy” és a „Kelet Csillaga Rend” egyik vezető tagjának a Munkáspárttal fennálló kapcsolatáról, és az illető hölgy azon szándékáról, hogy képviselőnek jelölteti magát.

Ez természetesen nem jelenti azt, hogy minden teozófus szocialista. Az Amerikai Teozófiai Társaság egy nagyszerű cikksorozatban²⁸ (amely a világforradalomnak az én könyveimben is kifejtett elméletét tárgyalta) rámutatott a következőkre:

„A gonosz hatalmának csatlósai... fáradhatatlanul akadályozni igyekeznek az emberiség igazi haladását. Mindezt el akarnak pusztítani, amit a civilizáció fáradtságos munkával létrehozott, ami a világosságnak, az igazi fej-

---

²⁵ John Bull, 1919. június 7.; The Patriot, 1923. február 15.

²⁶ „The War and the Builders of the Commonwealth” („A háború és a Nemzetközösség építői”), Annie Besant előadása a Queen's Hallban 1919. október 5-én. (Kiadta a Theosophical Publishing Co.)

²⁷ „Diary of the Theosophical Society for April-July, 1924” („A Teozófiai Társaság naplója, 1924. április-július”), 43. o.

²⁸ „The Theosophical Quaterly” („Teozófiai negyedéves folyóirat”), 1920. október, 1921. április, 1922. április. (Kiadta a Theosophical Society, Society, New York.)

lődésnek és a szellemi gyarapodásnak a forrása... Nem lenne nehéz megjelölni az okait annak, hogy a sötétség hatalmának ezek a tanítványai és csatlósai miatt választották hitvallásuk fő ágazatainak a nemzetköziséget, kommunizmust, a legalacsonyabb társadalmi osztály zsarnoki uralma által a magasabb társadalmi osztály elpusztítását, a családi élet megrontását. A vallás elleni támadás aligha szorul magyarázatra.”

Látható tehát, hogy a szocializmus és a nemzetköziség nem lényegi része a teozófiai tanításnak, és a felvilágosultabb teozófusok felismerték e romboló tanok veszélyét. Ez év április 6-án egy angliai különleges konferencián hét páholy tiltakozott a Társaság eredeti irányvonalától történő jelenlegi elhajlás ellen. A határozati javaslatok egyike azt sürgette, hogy az elnök (Besant asszony) állítson fel egy bíróságot „a Társaság jó hírnevét veszélyeztető ügyek és bizonyos személyek viselkedésének vizsgálatára”. Ezt a javaslatot „túlnyomó többséggel” elutasították. Egy másik határozati javaslat kifejezte a sajnálkozását amiatt, hogy „a Társaság vezetését, folyóiratát és befolyását ellentmondó politikai célokra és szektás vallási propagandára használják fel”.

Sajnos, ezeket a határozati javaslatokat nem fogadta az a testvéri szellem, ami elvárható lett volna egy olyan Társaságtól, amely az Egyetemes Testvériség megteremtését tűzi ki célul. Helyettük benyújtottak egy módosítást, amely megőrizte volna „a romboló hatásokat..., amik nem azokra a célokra törekednek, amikre a Társaság”. A módosításnak ezt a záradékát kis többséggel szintén elvetették, de nagy többséggel elfogadták a további határozati javaslatokat, amelyekben a különleges konferencia kifejezte „teljes bizalmát a Társaság vezetősége és annak szeretett és tisztelt elnöke, Dr. Annie Besant iránt, akire mint választott vezetőre nagyon büszke”. A konferencia „szívélyes üdvözlét küldte Lead-beater F. T. S. püspöknek”, megköszönve neki „felbecsülhetetlen értékű munkáját, és tántoríthatatlan odaadását a teozófia ügye és a Teozófiai Társaság szolgálata iránt”.

Tehát Angliában létezik bizonyos számú teozófus, akinek van bátorsága és közéleti szelleme ahhoz, hogy tiltakozzék a Társaság politikai célokra történő felhasználása és azon erkölcsi ki-

hágások ellen, amiket – tudomásuk szerint – bizonyos tagok elkövettek. De – sajnos – ezek törpe kisebbségben vannak. A többiek készek voltak vakon, kérdés nélkül engedelmeskedni Besant asszony és Leadbeater parancsainak. A Teozófiai Társaság ebből a szempontból a titkos társaságok szokásos vonalát követi. Noha névlegesen nem titkos társaság, a valóságban nagyon is az, hiszen külső és belső körből áll, és a legfelsőbb vezetőség ellentmondást nem tűrő irányítást gyakorol. A belső kör (amely „*Ezoterikus Szekció*”, illetve „*Keleti Teozófiai Iskola*” néven ismert s amelyre szokásosan mint E. S.-re hivatkoznak) valóságos titkos társaság. Három további körből áll: a legbelső kört a Mahatmák, illetve a Fehér Páholy Mesterei alkotják, a másodikat az „*Elfogadott Tanítványok*”, illetve beavatottak, a harmadikat pedig a tanulók, vagyis a rendes tagok.

A Keleti Teozófiai Iskola és a Vegyes Szabadkőművesség így két titkos társaságot képez a nyílt Renden belül. Ez utóbbit többnyire olyan emberek irányítják, akik tagjai mindkét titkos körnek. Hogy azután ezek a magasabb fokban beavatottak valóban titkos személyek-e, más kérdés. Dr. Weller van Hook, aki állítólag szintén a Rózsakeresztesek közé tartozik és a Grand Orient fontos tagja, egy alkalommal rejtélyesen megjegyezte: „*a teozófia nem a hierarchia*”. Ezzel burkoltan arra utalt, hogy a Teozófiai Társaság csak része egy világszervezetnek, és még burkoltabban arra, hogy ha ez a Társaság nem végezné el a reá bízott munkát, a Rózsakeresztesek vennék át az irányítást. Ez több mint valószínű, amint később látni fogjuk.

A Teozófiai Társaság külső köre láthatóan ártatlan, lelkes emberekből tevődik össze. Ők azt képzelik, hogy eredeti keleti vallási és okkult tanításban részesülnek. Az, hogy a Keleti Teozófiai Iskola tanítását nem veheti komolyan egyetlen igazi orientalista tudós sem, és, hogy sokkal többet megtudnának ezekről a témákról, ha elismert szaktekintélyek munkáit tanulmányoznák az egyetemen, avagy a British Museumban, meg sem fordul a fejükben. Nem is az ilyen igények kielégítése a vezetők célja. A Teozófiai Társaság ugyanis nem tanuló csoport, hanem lényegénél fogva propagandát terjesztő társaság, amelynek célja az, hogy a kereszténység tiszta és egyszerű tanítását a keleti babonák, a Kabalizmus és a tizenharmadik századi sarlatánizmus olyan elké-

pesztő keverékével helyettesítse, amit Besant asszony és társai agyaltak ki.

De még abban az esetben is, ha Besant asszony tanai az igazi buddhizmus vagy brahmanizmus tanai lennének, milyen mértékben használhattak volna a nyugati civilizációnak? Ha elválasztjuk a kérdést a kereszténységtől, a tapasztalat azt mutatja, hogy a Nyugat keletivé tételére irányuló törekvés éppen olyan végzetes, mint a Kelet nyugatosítása, és a keleti miszticizmus nyugati átültetése annak eldurvulását és az okkultizmus olyan hitvány formájának megteremtését jelenti, amely többnyire erkölcsi lealacsonyodást és szellemi elfajulást eredményez.²⁹ A magam részéről a teozófusok körében tapasztalható botrányokat közvetlenül erre az okra vezetem vissza.

De ideje figyelmünket egy másik társaságra fordítani, amely az okkultizmusnak ebben a hitvány formájában még mindig meglehetősen fontos szerepet játszik.

Rózsakeresztesek

Napjainkban, éppen úgy, mint a tizenharmadik században, a 'Rózsakeresztesek' szót számos olyan társaság használja fedőnévként, amely céljaiban és tanaiban különbözik egymástól.

Az első ilyen Angliában alapított társaság a Rózsakeresztesek Angliai Társasága, amelyet 1867-ben Róbert Wentworth alapított, néhány külföldi eligazítás alapján. Csak építőmester fokozatú szabadkőműveseket vettek fel tagjaik közé. Ezt az eljárást az Angliai Nagy Páholy nem ítélte el, hanem ezt a szervezetet teljesen ártalmatlannak tekintette. Noha ez nem politikai és nem keresztényellenes társaság, sőt, éppen ellenkezőleg, kifejezetten ke-

---

²⁹ Syed Ameer Ali: „*The Spirit of Islam*” („*Az iszlám szelleme*”), 477. o. Annak a véleménynek ad hangot, hogy még a keleti szellemű ezoterikus spekuláció is veszélyt jelent: „*Az iszlám világban a szufizmus – a keresztény megfelelőjéhez hasonlóan – gyakorlati téren számos káros következménnyel jár. A tökéletesen harmonikus lelkekben a miszticizmus az idealista filozófia nemes formáját ölti, de nagy a valószínűsége, hogy az emberek többségének az elméjét megzavarja az isteni lényeg misztériumaival és az azokhoz való vonatkozásaikkal való foglalkozás. Minden tudatlan és lusta ember, aki az igazi tudást megvetve elhagyta az igaz filozófia területét és elindult a miszticizmus birodalmának irányába, ilyen módon Ahl-i Ma 'hívévé' vált.*”

resztény elemeket tartalmaz, és azt állítja, hogy keresztény Rózsakeresztesektől származik (ezzel a képtelen állítással nem is kell foglalkoznunk), mégis tény, hogy a Rózsakeresztesek Angliai Társasága nagyrészt Kabalisztikus: a természet erőivel, alkímiával stb. foglalkozik. Ha eredete a tizenkilencedik századi Rózsakereszteseknél (Ragonnál, Eliphas Lévinél és Kenneth Mackenzie-nél) messzebbre nyúlik vissza, forrását bizonyos magyar ezoterikus körökben és a francia martinisták között kell keresnünk, akiknek rítusai kétségtelenül rokon jellegűek.

Nem szabad elfelejtenünk, hogy Martines Pasqually nagyszámú zsidó kéziratot hagyott tanítványaira, amiket feltehetően a lyoni martinista páholy archívumában őriztek. A martinisták Rendje sohasem szűnt meg, és a Legfelsőbb Tanács elnöke, Dr. Gérard Encauses (közismert néven Papus), aki bevallottan Kabalista volt, csak 1916-ban halt meg. A lyoni archívumhoz egy másik híres Kabalista, az áruló abbé, Alphonse Louis Constant is hozzáférhetett, aki az Eliphas Lévi nevet vette fel. Eliphas Lévi egyik kiváló tanítványa, az okkultista Marseilles-i Spedalieri báró állítólag a „*Hegyi Remete Testvérek Nagy Páholyának*” tagja, a „*Manicheusok Régi Megújított Rendjének*” illuminátus testvére, a Grand Orient magas fokozatú beavatottja és a „*martinisták magas illuminátusa*” volt. Eliphas Lévi 1875-ben, halála előtt megjósolta, hogy 1879-ben egy politikai és vallási jellegű „*egyetemes királyságot*” fognak alapítani, amelynek királya az lesz, aki a „*Kelet kulcsait a kezében tartja*”. A jövődőlést tartalmazó kéziratot Spedalieri báró Edward Maitlandnek adta át, akitől a Rózsakeresztesek Angliai Társaságának vezetőjéhez került. Ő tette közzé azt angolul.

De – amint már láttuk – a Kabalizmus fő központja Kelet-Európában, míg a Rózsakereszteseké Németországban volt. Ez utóbbiak sugalmazására néhány évvel később Angliában egy új Rózsakeresztes Rend jött létre. Érdekes megállapítani, hogy a tizenkilencedik század nyolcvanas éveiben a titkos társaságok megújult formában a szocialista szervezkedéssel egyidejűleg jelentkeznek. Leopold Engel 1880-ban újjászervezte a Weishaupt által alapított Illuminátusokat, és ez – Guénon szerint – a továbbiakban „*rendkívül gyanús politikai szerepet játszott*”. Ezt követően nemsokára, 1884-ben állítólag egy különös esemény történt Lon-

donban.³⁰ A. F. A. Woodford tiszteletes, egy F (és M) a Farringdon Street-en egy antikváriumban éppen könyveket böngészett, amikor egy bizonyos, titkosírásos kéziratra bukkant. A kézirathoz egy német nyelvű levél csatlakozott. A levélben az állt, hogy ha a megtalálója érintkezésbe akar lépni a „*Sapiens Dominabatur Astris*” (a továbbiakban: S. D. A. = a bölcszet a csillagok irányították) fedőnevű személlyel, vagyis c/o Anna Sprengel kisasszonnyal Németországban, további érdekes információhoz juthat.

Mindenesetre így mondta el a történetet a tiszteletes a Rend beavatottjainak, akik a titkosírással közölt utasításnak megfelelően elérhetőek voltak. De ha emlékeztünkbe idézzük, hogy ugyanezt a történetet mondta el Cagliostro (amikor arról számolt be, hogy Londonban felfedezte egy bizonyos titokzatos George Cofton kéziratát, amire a maga egyiptomi rítusát alapozta), azon kezdünk el tünődni, hogy egy kézirat elhelyezése olyan helyen, ahol nagy valószínűség szerint éppen olyan emberek találják meg, akik kellő szakképzettséggel rendelkeznek a megfejtésére, nem képezi-e egyikét a titkos társaságok hagyományos módszereinek, amely azt a célt szolgálja, hogy kitágítsák egy bizonyos titkos társaság befolyási övezetét anélkül, hogy elárulnák a társaság mi voltát, vagy felfednék irányító központját.

Ebben az esetben nagyszerűen sikerült, szerencsés egybeesés folytán az a tiszteletes, aki megtalálta a titkos írással készített kéziratot, ismerte az S.I.R.A. két igen fontos személyiségét, Dr. Wynn Westcottot és Dr. Woodmant, akikhez elvitte a dokumentumot, és egy további szerencsés egybeesés révén ezek egyike éppen az a személy volt, aki előtt Eliphaz Lévi jövendőlt. Ez a két ember, akik pillanatnyilag az S.A. (Sapere Aude! = merjél szimatolni!) és M.E.V (Magna est Veritas = nagy az igazság) álnevet viselték, képesek voltak – részlegesen – megfejteni a titkosírással készített kéziratot egy német személy segítségével. Ezután írtak S.D.A.-nak (vagyis Anna Sprengel kisasszonynak): közölték, hogy megfejtették a titkos írással írt szöveget és szeretnének további információkat kapni. Azt a választ kapták, hogy készítsenek részletes feljegyzéseket, és ha szorgalmasak, engedélyt fognak kapni arra, hogy megalakítsák az Angliai Rózsakeresztes Rend egyik elemi ágát.

---

³⁰ Guénon, id. mű, 296. o.

Végül S.D.A. írt S.A.-nak és felhatalmazta, hogy aláírja az ő nevét minden okiratra vagy egyéb dokumentumra, ami a Rend alapításához szükséges és további rítusokat és tanítást ígért arra az esetre, ha az előzetesen alapított Rend sikeresnek bizonyul. S.A. és M.E.V most az S.I.R.A.-ból maguk mellé vették segítségül Macgregor Matherst, aki a D.D.C.F. (Deo Duce Comite Ferro = Istennel, a vezérrel, a gróffal és a vassal) álnevet viselte, s akinek több idő állt a rendelkezésére, és így képes volt kidolgozni hosszúságos és fáradtságos munka árán a szabadkőműves stílusú rítust. 1888. március 8-án megfogalmazott tehát egy alapító okmányt a titkosírásos kéziratban megadott terv szerint, amelyet S.D.A. számára S.A., M.E.V és D.D.C.F. írtak alá. Mindhárman megkapták S.D.A.-tól a 4-7. tiszteletbeli fokozatot, és így „*az Új Templom főnökeiként*” ténykedhettek. Érdekes megjegyezni, hogy noha a titkos írásos kéziratban az utasítások angol és német nyelven lettek közölve, a Rend nevét („*Arany Hajnal*”) a következő - lényegében azonos jelentésű - héber szöveg kísérte: „*Hevresz Zereh aur Bokher*” („*A Reggel Felkelő Fényének Társasága*”). Az utasítások között ezt olvashatjuk: „*Legalább szánalomból kerüljétek a római katolikusokat!*”. Valamint:

„A fényességet kérő jelöltet az oltár elé kell vinni, és arra kell kényszeríteni, hogy kötelezze magát titoktartásra kizárás, halál vagy árammal történő akaratbénítás büntetésének terhe mellett.”

A Rend későbbi levelezéséből látható, hogy ezt az úgynevezett „*büntető áramot*” a vezetők tényleg alkalmazták a lázadókkal szemben.

Noha az „*Arany Hajnal*” tagjai később kapcsolatba kerültek Németországban az „*ezoterikus szabadkőművesekkel*”, a Rendnek sem a rituáléja, sem a szervezete nem szabadkőműves jellegű, hanem inkább martinista, vagy Kabalista, mivel a Rend egész zavaros kifejezőmódja ellenére az egyiptomiaktól, görögöktől, illetve a hindu mitológiából kölcsönzött frázisok és szimbólumok között fel lehet fedezni az egész rendszer igazi alapját: a zsidó Kabalát, amelyben mindhárom vezető szakértő volt, vagy azzá vált. Mathers franciából angolra fordította és magyarázó jegyzetekkel ellátta az „*Ábrahám, a zsidó*” című híres könyvet, Wynn Westcott

pedig héberből angolra fordította a „*Széfer Jecirah*”-ot. Olyan témákról tartottak előadásokat a nagyközönségnek, mint a tarokk kártyalapok, geomantikus talizmánok vagy a Tetragrammaton.

A Rendet először kizárólag a három vezető irányította, de egy idő után – Woodman halála és Wynn Westcott lemondása miatt – Mathers lett az egyedüli főnök, aki bevallotta, hogy további utasításokat kapott a rejtett főnököktől a feleségén keresztül (aki Bergson egyik nővére volt), „*tisztánlátás és tisztán hallás*” révén. De a Rend igazi vezetői Németországban voltak, és a „*Harmadik Rend rejtett, titkos főnökeiként*” szerepeltek. Itt érdekes hasonlóság figyelhető meg a „*rejtett előjárókkal*”, akiktől a tizenharmadik századi „*Stricte Observance*” tagjai – állításuk szerint – kapták az irányítást.

Az, hogy a Rend alapítása idején kik voltak ezek az emberek, nemcsak a kívüllág, hanem még az angol beavatottak számára is titok maradt. S. D. A. azonosságát sohasem sikerült megállapítani, és a még titokzatosabb Anna Sprengelről sem lehetett hallani, amíg csak meg nem halt 1893-ban egy ismeretlen német helységben. A Rend legaktívabb tagja valójában Dr. Róbert Felkin M. D. volt, akit F. R.-ként ismertek (Finem Respice! = tartsd szem előtt a véget!), aki később bevallotta, hogy noha Németországban és Ausztriában meglátogatta a Rend öt templomát, képtelen volt felvenni a kapcsolatot a Rend rejtett vezetőivel, vagy megállapítani, hogy az eredeti kéziratok hogyan kerültek a tiszteletes kezébe, aki átadta azokat Wynn Westcottnak és Woodmannak. Felkin megállapítása szerint mindössze annyit tudott felfedni, hogy a kéziratok egy németországi páholyba beavatott ember ceremóniális feljegyzései, és a templom, amelyből származtak, „*különleges templomként*” működött a Kabala alapján, a Rend angol ágához hasonlóan. Azt is megtudta, hogy az „*Arany Hajnal*” három alapítója közül egyik sem volt igazi rózsakeresztes.

A titkos társaságokban, illetve a forradalmi szervezetekben, ahol számos, vakon engedelmeskedő embert ismeretlen vezetők irányítanak, elkerülhetetlenül zavarosak az eszmények. Ez szükségképpen vizsályok sorozatát idézi elő a tagok között, akik kölcsönösen azzal vádolják egymást, hogy nem ismerik a Rend igazi céljait. Így például a londoni páholy szakított a Párizsban élő Mathers-szel, aki a titokzatos vezetőkre hivatkozva teljhatalomra

tartott igényt. Két évig vezető nélkül maradtak, majd 1902-ben három új vezetőt választottak: Dr. Felkint (F. R.-t), Bullockot mint gondnokot (L. O. = Levavi Oculos = felemeltem szemem), aki az év végén lemondott és Brodie Innes-t (S. S.-t = Sub Spe = reménykedvén). Noha Mathers személyét elutasították, tanításához továbbra is ragaszkodtak, mivel az a rejtett vezetőktől származott.

Két évvel korábban drámai esemény történt 1898-ban. A. E. Waite (S. R. = Sacramentum Regis = a király szentsége) ajánlására egy meglehetősen baljóslatú személyiséget vettek fel a Rendbe: Aleister Crowleyt, az ismert mágikus író. A sok álnévű Crowley („*Saint Germain gróf*”, „*de Cagliostro gróf*”, és „*von Offenbach báró*” példájára) különböző nemesi címeket adományozott magának, így lett ő „*Svareff gróf*”, „*Lord Boleskine*”, „*Rosenkreutz báró*”, de általában a Rendben úgy ismerték, mint P-t (Perdurabo = fennmaradok).

A Kabalista Crowley könyvet írt a gothai mágiáról és nem sokkal később, amikor az „*Arany Hajnal*” tagja lett, egy másik „*testvérrel*” mágikus kísérletekbe kezdett, ami varázsigéket, tárgyak „*megszentelését*”, talizmánok használatát, jövendölést, alkímiát stb. is jelentett. Crowley 1900-ban Mathers-hez csatlakozott, aki Párizsban élt feleségével („*Glenstrae gróf, illetve grófné*” volt az álnévük), és a Bodiniere Színházban, Isis titkainak újjáélesztésébe kezdtek. Ebben a tevékenységükben segítőtársat kaptak egy hírhedt asszony, Madame Horos (alias Swami) személyében. Ez az asszony azt állította, hogy ő az igazi S. D. A. Crowley úgy jellemezte őt, mint „*nagyon bátor és szép asszonyt*” és mint „*jelentős hatalommal rendelkező vámpírt*”. Mathers azt mondta róla, hogy „*valószínűleg a leghatalmasabb élő médium*”, de később egy rendtársának írt levelében megjegyezte: „*Azt hiszem, ő és társai egy hatalmas titkos társaságnak a küldöttei és évek óta azon fáradoznak, hogy más Rendek tevékenységét, de különösen az én munkámat tönkretegyék.*”

Az asszonyról kiderült, hogy nem az igazi, a hiteles S. D. A. Férfjével együttműködve Rendet alapított, amelyben az „*Arany Hajnal*” rítusait bűnös célra használták. Ezért férjével együtt vád alá vonták, és kényszermunkára ítélték. Vagy e felkavaró élmény hatására, vagy azért, mivel (saját állítása szerint) „*oktalanul von-*

zódott a gonosz erőihez, melyek túl hatalmasok voltak ahhoz, hogy ellenálljon nekik, és ezek a gonosz erők feltehetően a borzalmas Abramelin-démonok voltak” (azaz valószínűleg Mathers hatásáról volt szó), Crowley az erkölcsi lejtő útjára lépett. Ez volt tehát a helyzet akkor, amikor szakított a Renddel, és ugyanabban az időben történt az a drámai esemény, hogy váratlanul megjelent Londonban és (Mathers sugallatára vagy a saját ötlete alapján) betört a Rend helységébe. Fekete álarc volt az arcán, skót kockás kendő a vállán, óriási arany – vagy aranyozott – kereszt a mellén, és egy tör az oldalán. Az volt a szándéka, hogy megszerzi a Rend birtokában lévő anyagot. Ezt a kísérletét a rendőrség „prózaí” segítségével megakadályozták és kizárták a Rendből. Mindazonáltal az „*Arany Hajnal*” néhány szertartáskönyve és néhány más dokumentuma a birtokába került, és ezeket az újonnan alapított Rendjének folyóiratában közzétette.

Ez a folyóirat (amely népies Kabalisztikát és azzal párosuló ocsmány káromkodásokat tartalmazott) dicshimnuszokat zengett a hasisról, mivel Crowley a szexuális perverzításokat kábítószerrel kombinálta. Ez utóbbiak – úgy tűnik – csupán egy mániákus dühöngő rohamainak megnyilvánulásai voltak. De különcségsé sokszor a legjobb csatornát biztosította a sötét tervek számára. A háború kitörésekor olyan örült módon viselkedett, hogy a hatóságok a viselkedését nem politikai jellegű, felelőtlen, elfajult magatartásnak minősítették. A háború kitörése után így írt „*hőstetteiről*” a sajtó:

„Crowley 1914 novemberében az Egyesült Államokba ment, ahol közeli kapcsolatba került a német propagandistákkal. Egy német propagandalapnak, a hírhedt George Silvester Viereck lapjának, a New York Internationalnek a szerkesztője lett, és többek között közölt egy cikket, amelyben trágár módon kirohanást intézett az angol király ellen és a német császárt dicsőítette. Crowley mellékesen okkultizmussal is foglalkozott, és úgy emlegették, mint 'bíborost'. Később a Szabadság-szobor előtt nyilvánosan elégette az angol útlevelét, az ír köztársaságiak szószólója lett, és színpadiasan 'hadat üzent' Angliának... Amerikai tartózkodása alatt kapcsol-

latba került egy 'Titkos Forradalmi Bizottság' nevű szervezettel, amely az Ír Köztársaság megteremtését tűzte ki célul. Ő volt a szerzője a Franciaországban 1915-ben terjesztett háborúellenes felhívásnak is."

De térjünk vissza az „*Arany Hajnalra*”! 1903-ban törés következett be a Rendben. A. E. Waite, az egyik alapító tag kivált a Rendből sok társával együtt. Magukkal vitték – a Rend eredeti nevén kívül – a Rend páncélszekrényét és egyéb vagyontárgyait is. Az eredeti Rend a „*Hajnali Csillag*” nevet vette fel, és Dr. Felkin lett a feje.

Az előző évben a londoni páholy tagjai újra azt hitték, hogy a „*Rejtett Harmadik Renddel*” állnak kapcsolatban, és újult erővel azon fáradoztak, hogy felvegyék a kapcsolatot a németországi titkos főnökökkel. Ez a bizonytalanság még 1910-ben is tartott, amikor Felkin és Meakin eljutott Németországba, és sikerült találkozniuk a Harmadik Rend néhány tagjával, akik azt vallották magukról, hogy „*igazi, eredeti rózsakeresztesek*” és tudnak Anna Sprengelről és az angliai rendalapításról. Ezek nem a titkos, rejtett előjárók voltak, hanem valószínűleg a Grand Orient ezoterikus szabadkőművesei. Ezek a testvérek azonban azt mondták nekik, hogy annak érdekében, hogy közöttük és az angol Rend között láthatatlan kapcsolat létesüljön, szükséges lenne, hogy egy brit testvér az ő oktatásuk alatt álljon egy évig. Ennek megfelelően Meakin különleges kiképzés végett Németországban maradt, s így „*láthatatlan kapcsoléként*” tevékenykedhetett a két ország között. Majd elzarándokolt a Közel-Keletre (szorosan követve a keresztény Rózsakeresztesek útvonalát), ami után visszatért Németországba, és úgy tűnik, ekkor került kapcsolatba egy olyan személyllyel, aki magas fokban jártas volt az okkult tudományokban.

Ez a nevezetes ember Rudolf Steiner volt. Korábban a Teozófiai Társasághoz tartozott, és úgy látszik, bizonyos időn át kapcsolatban állt Leopold Engel újjáélesztett Illuminátusaival is. Bizonyos jelek arra utalnak, hogy életének egy részében olyan emberekkel került érintkezésbe, akik Weishaupt tanítványai voltak. Ezeknek a főnöke az egyik pángermán titkos társaság vezetője volt, és valószínű, hogy ebbe a körbe tartozott a titokzatos S.D.A., akinek az irányítása alatt „*az Arany Hajnal*” megalakult.

Néhány évvel a háború előtt a még mindig teozófus Steiner megalakította saját társaságát, az Antropozófiai Társaságot, amely a nevét a XVII. századi rózsakeresztes Thomas Vaughan „*Antropozófikus Mágia*” társaságától kölcsönözte. A németországi Rózsakeresztesek látható feje Dr. Franz Hartmann, az „*Ezoterikus Rózsakeresztes Rend*” alapítója volt. Hartmannt igazi keresztény misztikusnak vélték, noha bizonyos kapcsolatot tartott fenn Engel Illuminátusai-val és még szorosabban a Teozófiai Társasággal. Steinernek ugyanilyen kapcsolatai voltak. Valószínű, hogy egy olyan csoportot hozott létre, amely csupa titokzatos személyből állt, olyanokból, mint a Grand Orient szabadkőművesei és von Knigge báró, Weishaupt segítőtársának, „*Philonak*” nagyhírű unokája. Ez utóbbival Steiner az ingolstadti titkos konferencián találkozott, ahol az Illuminátusok első páholya 1776-ban megalakult. Akkor elhatározták, hogy újjáélezzék az illuminizmust keresztény misztikus vonalon (a keresztény misztikát az okkultisták igen „*rugalmasan*” értelmezték). Ugyanakkor Steiner a tanításába belevitte a gnoszticizmus, luciferianizmus, johannizmus és a Grand Orient-i szabadkőművesség bizonyos elemeit, míg a Rózsakeresztesek tanítását fenntartotta magasabb fokú beavatottjai számára. E tanítással kapcsolatban igen szűkszavú volt. Szerette tanítását „*okkult tudománynak*” nevezni, mivel felismerte, hogy „*az igazi Rózsakeresztesek sohasem mondják magukat Rózsakereszteseknek*”.

Tehát a Rózsakeresztesekről társaságának csupán egy belső körében beszélt, amelyről nem szivárogtattak ki információkat a nyilvánosság számára, és amelybe majdnem olyan külsőségek mellett avatták be az újoncokat, mint a Grand Orientbe. Mégis a Kaliforniai Rózsakeresztesek tagjai, vagyis Steiner óceánon túli követői közül néhányan nyíltan rózsakeresztesnek vallották magukat és ugyanakkor magasabb szabadkőműves ismeretekre tartottak igényt. E csoport vezetőjének könyvében ezért azt az ünnepléses kijelentést olvashatjuk, hogy Max Heindl szerint Éva az Édenkertben kígyókkal közöszült, Káin a Luciferrel való közöszüléséből származott, ettől az „*isten ióstól*” származik az emberiség legéleterősebb része, míg a többiek emberi szülők gyermekei.

Olvasóim bizonyára felismerik, hogy ez nem szabadkőműves legenda, hanem a zsidó Kabala legendája, amelyet már fentebb

idéztem. Lehetetlen megállapítani, hogy ez része volt-e Steiner tanításának, mivel igazi nézetét csak belső köre előtt fejtette ki. Még csodálói közül sem avatott be mindenkit a titkaiba. Ezeknek sem sikerült elérniük azt, hogy írásban vázolja előttük tanítását. Közben ők sem árulták el a beszervezendő újoncoknak, hogy egy titkos társaság tagjai. Ez teljesen összhangban van Weishaupt „*célozgató testvéreinek*” módszerével.

Azt, aminek az eredményét Steiner „*okkult tudománynak*” nevezi, így jellemzi egyik könyvében:

„Ezt a változást figyelheti meg önmagán az okkult tudományokkal foglalkozó személy: nincs többé kapcsolat a gondolat és érzés, illetve az érzés és az akarás között, kivéve, ha ő maga teremti meg ezt a kapcsolatot. A gondolat a cselekvésre csak akkor indítja, ha ő maga is akarja, és teljesen közömbösen állhat egy tárgy előtt, amelyre okkult gyakorlatainak megkezdése előtt rajongó szeretettel vagy izzó gyűlölettel tekintett. Ugyanígy megteheti azt is, hogy teljesen passzív maradjon egy olyan gondolat hatására, amely korábban cselekvésre sarkallta...”

El sem tudom képzelni, hogy az okkultizmus veszélyeit világosabban ki lehetne fejteni, mint ahogy ez a szöveg tette. Weishaupt mondotta: „*Én nem tudom az embereket úgy használni, ahogy rájuk talállok, hanem át kell formálnom őket*”. Dr. Steiner megmutatja, hogyan valósítható meg ez az átformálás. Az úgynevezett okkult gyakorlatok által (amik valójában csupán határozatos szuggesziót jelentenek) a velünk született cselekvési késztetések megsemmisíthetők: az okkult gyakorlatokat űző személy nem reagál többé a szép vagy a rút, a jó vagy a rossz pozitív, illetve negatív késztetéseire, amik mindeddig – öntudatlanul – létezésének törvényeit alkották. Ezáltal nemcsak a tudatos tevékenysége, hanem a tudatalattija is egy másik személy irányítása alá kerül. Ha valóban ez volt az a módszer, amelyet Dr. Steiner és követői alkalmaztak, akkor van bizonyos alapja Róbert Kuentz íté-

letének: „Steiner olyan okkult gyakorlatokat agyalt ki, amik az értelmet tehetetlenné teszik, az egyéni készségeket lerontják.”³¹

Mi az igazi motívuma az olyan társaságoknak, mint amilyen a „Hajnali Csillag”, illetve az, amely Steiner mögött állt? Ez titok maradt nemcsak a külvilág számára, hanem még a „beavatottak” előtt is. Egymást követték azok a bátor „zarándokok”, akik a rejtett vezetők kiléte után érdeklődtek. Ezek a kérdezősködések csak a Steinerrel való további találkozókra értek véget. Mégis újra meg újra feltámadt az emberek lelkében az örök vágy az okkult ismeretek után, és az asztráli üzenetek további erőfeszítésekre sarkallták a Testvéreket. A hozzájuk intézett egyik biztatás így szólt:

„Lépjél túl Steineren! Nem ő a kutatás végső célja. Sok komoly tanulóval fogunk kapcsolatba kerülni, akik a Rend igazi mestereihez vezetnek bennünket. Ezek olyan hatással lesznek ránk, hogy nem lesz helye további kéte-lyeknek.”

Itt megfigyelhető egy érdekes párhuzam a Vegyes Szabadvességgel, mert amíg annak páholyaiban a letakart kép Ragocsky vagy valaki más, Ausztriában vagy Magyarországon élő ember személyében állítólag a „Mester” ábrázolja, ugyanígy a Hajnali Csillag tagjai Ausztriában vagy Németországban keresik a rejtett vezetőket és Rendjüknek „igazi Mesterét”. A Vegyes Szabadvesség a Nagy „Világtanító” Király, illetve Messiás eljöttét 1926-ra teszi, és a Hajnali Csillag szintén 1926-ra várja azt, hogy a keresztény Rózsakeresztesek újra megjelenjenek³². Sok más hasonlóság van még a két Rend eszmevilága között, például a „Csillagfény”, a „Nagy Fehér Páholy” és a „Nagy Mű” eszméje; ez utóbbi által éri el törekvései végső célját „Kelet és Nyugat egyesítését” mindkét Rend. Ezért feltétlenül arra kell gyanakodnunk, hogy titkos kapcsolataik vannak, sőt talán még közös központjuk is van, jóllehet a Vegyes Szabadvesség és a

---

³¹ Robert Kuentz: „Le Dr. Steiner et la Théosophie actuelle” („Dr. Steiner és a tényleges teozófia”) című cikksorozat a Le Feu-ben (1913. október, november, december).

³² Az általános sztrájk éve.

Hajnali Csillag tagjai úgy képzelik, hogy Rendjeik teljesen függetlenek egymástól, és valójában alig tudnak egymás létezéséről.

Ebben az összefüggésben érdekes szemügyre venni a szóbanforgó két társaság politikai törekvéseit.

Noha a francia Vegyes Szabadkőművesség párizsi irányítás alatt áll, az angol Vegyes Szabadkőművesség nem tűnik francia-barátnak. Ellenkezőleg: páholyai (a Jules-Breton Rue-n lévő Nagy Páholyhoz hasonlóan) látható módon az egyetemes testvériségnek ugyanazt a formáját alkalmazzák, ami főképpen Németország érdekeit szolgálja.

Noha a Hajnali Csillag azt állítja, hogy kizárólag az okkult tudományokkal foglalkozik, és távol tartja tagjait a Vegyes Szabadkőművességtől (ez utóbbi politikai tendenciái miatt), mindazonáltal még mindig át van itatva német befolyással, mivel kezdetől fogva titkos német irányítás alatt áll, amint láttuk. Ez a befolyás a háború alatt annyira nyilvánvalóvá vált, hogy egyes hazafias tagok, akik a társaságba jóhiszeműleg azzal a szándékkal léptek be, hogy az okkult tudományokkal foglalkozzanak, energikusan tiltakoztak, és emiatt szakadás következett be. Ezért – a Vegyes Szabadkőművesség tagjaihoz hasonlóan – a tisztánlátók felismerték, hogy oktalanság külföldi irányítás alá helyezni magukat. Azt, hogy ez nem képzelt veszély volt, a néhány évvel korábbi és most közreadott levelezés mutatja. Amint emlékeztet, Weishauptnak és a tizennyolcadik századi Illuminátusoknak az volt a nagy céljuk, hogy minden létező szabadkőműves és okkult társaságot ellenőrzésük alá vonjanak. Ez volt az álma Rudolf Steinernek és más országokban lévő követőinek is, akik egy bizonyos „Nemzetközi Szövetség” alakítását tervezték. Egy Nemzetközi Szabadkőműves Iroda felállításának gondolata Svájcból indult ki, amint láttuk.

Ugyanezt a gondolatot alkalmazták a titkos társaságokra is, olyan értelemben, hogy az olyan társaságok, mint a Rózsakeresztesek, a Teozófiai Társaság, a különböző keretű Vegyes Szabadkőművesség, az egymástól elszigetelt okkultisták és a többi hasonló német irányítás alá kerüljenek. Ennek a javaslatnak a mérészsége – úgy látszik – túl sok volt még a Hajnali Csillag egyes, nemzetközi gondolkodású tagjainak is. Az erről folytatott viták során rámutattak, hogy bármilyen szép is legyen ez a terv, szá-

molni kell a Rendek tagjainak bizonyos fokú angol lelkiségével. Még Besant asszony követőit is, akiket a Vegyes Szabadkőművesek irányítottak, úgy jellemezték, mint olyan csoportot, amely „nagyszámú unatkozó asszonyt vonz, akiknek elég idejük van arra, hogy egy kis okkultizmust üzzenek ötórai teájuk mellett”. Ezért még ezek is azt kérdeznék: „Hogy jönnek ahhoz ezek a németek, hogy ebbe beleavatkozzanak?”

De a nemzetközi irányítás legfőbb akadályának az angol szabadkőművességet tartották, amelyhez az okkult tudományokkal foglalkozóknak egy része (köztük a Rózsakeresztesek Angliai Társaságának valamennyi tagja) tartozik.

„Az angol szabadkőművesség büszke az 1717-es Nagy Páholyra, a világ anyapáholyára. E szabadkőművesek büszke, féltékeny, öntörvényű testületet alkotnak. A Vegyes Szabadkőművesség a franciaországi Grand Orientből származik. Az angol szabályok szerint illegális testület. Az angol szabadkőművesek nem működhetnek együtt a Vegyes Szabadkőművesség tagjaival... Ha az Angol Nagy Páholy azt hallja, hogy valami, amit 'ezoterikus szabadkőművességnek' neveznek, ilyen forrásból származik, és azt az egykori Teozófiai Társaság tagjai, illetve egy berlini személy vezeti, nem fogja megvizsgálni, hogy ki az a Dr. Steiner, vagy mi az ő munkájának a természete, hanem egyszerűen azt fogja mondani: 'A Szabad és Elfogadott Szabadkőművesek közül egyetlen angol szabadkőműves sem csatlakozhat olyan társasághoz, amely ál-szabadkőműves rítusokkal működik, vagyis a szabályszerűen befogadott szabadkőművesek közül senki sem vehet részt olyan összejövetelen, illetve nem lehet jelen ennek a törvénytelen testületnek egyik fokozatában sem. 'Ha Angliában kontinentális szabadkőműves páholyt akarnának alapítani, Dr. Steiner nehézségekbe ütközne a szabadkőművesek részéről. Ez igen komoly dolog...'”³³

---

³³ Meakin levele Walleen báróhoz az S. M. tagjához.

Ez az egyik legszebb elismerése az angol szabadkőművesség érdemeinek, mert azt bizonyítja, hogy a jelenlegi szabályzata és irányítása mellett a legfélelmetesebb akadályát képezi az idegen, illetve felforgató titkos társaságok beszivárgásának. Ezért a szabadkőművesek és a római katolikusok azok, akik a titkos társaságok sikerének elismerten legfőbb akadályozói. De a szabadkőműveseknek nagyon is tudatában kell lenniük annak, hogy ezt az ellenállást a szabadkőműves testületen belül árulók által meg akarják törni, akik miután kötelezettségeik ellenére valamely illegális titkos társasághoz csatlakoznak, a páholyokban toboroznak ügynököket. A fenti megjegyzések ugyanis egy olyan angol szabadkőművestől származnak, aki egy külső szabadkőművessel összejátszva elhatározta, hogy behatol a szabadkőművességbe egy olyan módszerrel, amelyet forradalmi szóhasználatul „*belülről való fúrásnak*” neveznek. Az ő szavait idézve: „*Nekik belülről kell kavarni, nem kívülről!*”

Ez több különböző módon valósítható meg: vagy úgy, hogy kontinentális szabadkőművesek beavattatják magukat az ortodox szabadkőművességbe, és azután terjesztik tanaikat a páholyokban, vagy úgy, hogy az ortodox szabadkőművesek közül toboroznak tagokat, és azokat propagandistáknak használják saját testvéreik felé. Azért hangzott el az a javaslat, hogy kerüljék az „*ezoterikus szabadkőművesség*” elnevezést, alkalmazzanak Angliában elfogadott rítust és „*tisztekként*” a különböző titkos társaságokból származó „*vegyes csoportot*” alkalmazzanak, hogy ne keltsenek gyanút. Ezt a tervet eléggé sikeresen végre is hajtották, és egy nemrégii konferencián, amelyet magas fokozatú kontinentális szabadkőművesek tartottak a leghíresebb személyiségek elnöklete alatt, érdekes volt észrevenni, hogy a különböző titkos társaságokat olyan személyek képviselték, akiket a nyilvánosság egymástól elszigetelt szabadkőműveseknek hitt, akiket kizárólag a filozófiai spekuláció érdekel. De ideje, hogy áttérjünk még egy másik titkos csoportosulás kérdésére, amelyre a konferencia mint a „*Világosság*” csoport tagjaira hivatkozott.

Ez a társaság, amelynek a neve és a bevallott céljai különösen az illuminizmusra emlékeztetnek, először Franciaországban hallatott magáról, és olyan emberek irányították, akik a háború alatt aktív nemzetellenes propagandát folytattak. Ezek egyike volt

Henri Barbusse, a „*Le Feu*” („*A tűz*”) című háborúellenes regény szerzője (ezt a könyvet nagy ujjongással fogadták az illuminizmus hívei ennek az országnak a sajtójában). Noha ez külsőleg francia szervezet, a Világosság igazi sugalmazói németországi zsidók és a tanítása is lényegileg zsidó gondolat. Tagjai között nagyszámú zsidót találhatunk, elsősorban Közép-Európában. Az osztrák csoport nyitó gyűlésén a jelenlévők 80 %-a zsidó származású volt. A Világosság alapeszméje a nemzetköziség: a nemzetek és az országhatárok megszüntetése, a pacifizmus, illetve a nemzetek közötti háborúk osztályharcra való helyettesítése. E cél érdekében hajlandó felhasználni minden felforgató tant, bármilyen filozófiai iskolához tartozzék is.

Ezért, noha a vezetők hitvallása bevallotta a szocializmus, minden további nélkül együttműködnek a szindikalistákkal, anarchistákkal és minden rendű és rangú forradalmárral. Propagandát folytatnak a szakszervezetekben és a különböző munkásszervezetekben, néhányan titkosan a kommunisták soraiban is. A Világosság tagjainak valójában csaknem minden felforgató csoportba sikerült behatolniuk, még a messzi Új-Zélandban is, ahol a társaság Wellingtonban tart fenn ügynökséget és terjeszti a legvadabb forradalmi tanokat és irodalmat.

De mialatt a „*proletariátust*” a saját további céljaira használja fel, a Világosság világnézete alapvetően antidemokratikus. Tevékenysége a munkások igazi problémáinak megoldásához egyáltalán nem járult hozzá. Ennek a csoportnak a terve (amit a francia sajtó újabbán a „*humanizmussal álcázott kannibalizmus legragyogóbb iskolapéldájának*” jellemez) nem más, mint a szocialista értelmiségiek egyfajta nemzetközi hierarchiájának létrehozása, amelynek tevékenysége azt célozza, hogy világszerte és láthatatlanul befolyást gyakoroljon az irodalomban, a nevelésben és a tudományos körökben. Ezért a Világosság tagjai (ugyanolyan gondosan, mint Weishaupt emberei) mindent elkövetnek azért, hogy ne ismerjék fel őket és ne tudják meg róluk, hogy „*illuminátusok*”. Így Angliában és másutt az emberek, amikor olvassák bizonyos közismert szerzők műveiben a kirohanásokat a fennálló társadalmi rend ellen, bizonyára zavartan csodálkoznak, hogy ezek a civilizáció áldásai között élő emberek miért kívánják annak pusztulását, de nem is álmodják, hogy mindez nem egy ember

agyának terméke, hanem egy társaság által terjesztett propaganda, és ez a társaság, annak köszönhetően, hogy vezető tagjai magas állásokat töltenek be és tagjai sorában sok olyan író van, aki ilyen eszméket hirdet, befolyásolni tudja az irodalmi világot, és biztosítani képes bármely közleményének sikerét.

A Világosság szervezete éppen ezért közelebb áll Weishaupt rendszeréhez, mint bármely más társaság szervezete, amely ebben a fejezetben szerepel. Noha a legszorosabb értelemben vett titkos társaság, semmiképpen sem okkult szervezet, következésképpen nincsen saját rítusa, hanem – a korai Illuminátusokhoz hasonlóan – elismeri, hogy hasznos, ha a szabadkőművességen át fejti ki a tevékenységét. A Világosság valójában a Grand Orient tartozéka és párizsi páholya szabadkőműves fennhatóság alatt áll. Mindazonáltal érdekes lenne tudni, hogy a Grand Orienttel való szövetkezés a Világosság vezetőinek a csoport létrejötte után jutott-e eszébe, avagy a Grand Orient egyik belső köre határozta el a csoport létrehozását. E belső kör kérdésére vissza fogunk térni egy következő fejezetben.

Ilyenek tehát a főbb titkos társaságok, amelyek Angliában működnek, de a kisebb titkos, illetve félig titkos mozgalmak között megemlíthető a Hűségeselek különös szektája, amely bizonyos mértékben a drúzokhoz hasonlít, akik Londonnak egyik, különösen csúf külvárosában találhatók. Ennek a szektának „*Ősi Alapítója*” egy sereg írás szerzője. Ezek az írások azt hangoztatják, hogy az ember ne engedje magát félrevezetni a hamis istenek által, hanem „*Jahvét, az egyedüli Teremtőt*” tisztelje, ugyanakkor ez a szerző az államosításban látja minden szociális baj orvoslását. Fontainebleauban van egy másik társaság is: az Ember Harmonikus Fejlődését Szolgáló Intézmény, amelynek Gurdjieff és Uspenski a vezetői. Ez a társaság az ezoterikus elmélkedést egyfajta rendkívül sovány étrenddel és kemény fizikai munkával párosítja. Mellesleg érdekes megjegyezni, hogy a Euritmika néven ismert mozdulat művészeti mozgalom (amelyet nem szabad összetévesztenünk Dalcroze rendszerével, amelyet csak Angliában tartanak számon Euritmikaként) az utóbbi társaság történetében

fontos szerepet játszik, akárcsak Steiner Rendje, a Hajnali Csillag és az orosz bolsevikok mozgalma.³⁴

Mindezen mozgalmak vizsgálata után egy kérdés elkerülhetetlenül felmerül a kritikus elme számára: van-e ezeknek valami reális jelentőségük? Képes-e néhány száz, vagy akár néhány ezer ember, akiket nagyrészt a kíváncsiság vagy az unalom vonzott ezekbe a társaságokba (amiknek a nevét nem is ismeri a társadalom), komoly befolyást gyakorolni a világ sorsára? Biztos, hogy hiba lenne túlértékelni ezeknek a társaságoknak a hatalmát, mert ha így tennénk, valójában a vezetőik kezére játszanánk, akik Weishaupttól kezdve mindig úgy akarják magukat beállítani, mint akik a világegyetem sorsát irányítják. A hatalom utáni vágy újoncaik számára csalétek, akikkel azt akarják elhitetni, hogy „egy szép napon a Rend az egész világ felett uralkodni fog”. Ám, amíg elismerjük ennek a nézetnek az ostobaságát, akkor is tévednénk, ha lebecsülnénk ezeknek a társaságoknak a jelentőségét, mivel bizonyítékaink vannak arra, hogy a háttérben nagyobb szervezetük van.

Lehet, hogy a Hajnali Csillag, sőt még a Teozófiai Társaság is összes ágazatával együtt³⁵ önmagában jelentéktelen társaság, de az európai politikában jártas emberek körében van-e, aki azt mondaná, hogy a Grand Orient kicsi vagy jelentéktelen szervezet? És nem látjuk-e a kisebb titkos társaságokat vizsgálván, hogy ez a nagyobb szabadkőműves hatalom áll a háttérükben? A titkos társaságok mi több azért is jelentősek, mert fontos tünetek és (noha lehet, hogy a páholyaikban vagy a tanácskozásaikon végzett munkájuk jelentéktelen) az általuk létrehozott kollektív erővel befolyásolni tudják a közvéleményt, és olyan eszméket tudnak elültetni az őket körülvevő világban, amiknek messzemenő következményeik vannak.

Mindenesetre a titkos társaságok létezésének ténye véglegesen eldönti azt a vitát, hogy a felforgató (sőt gyűlöletes) társasá-

---

³⁴ Bertrand Russell: „*The Practice and Theory of Bolshevism*” („*A bolsevizmus gyakorlata és elmélete*”), 65. o. (1920)

³⁵ A Teozófiai Társaság „*kiegészítő tevékenységei*” között megemlítendő a Liberális Katolikus Egyház, a Holnap Polgárainak Egyesülete, a Szolgálat Testvéreinek Rendje, az Aranylánc, a Kerekasztal Rendje, a Szociális Újjászervezés Irodája, a Vakírás Ligája, a Teozófiai Oktatási Társaság, stb.

gok csupán régmúlt dolgoknak tekinthetők-e. Ezek a megdöb-
bentő rítusok, ezek a furcsa, perverz szertartások, amelyeket a
sötét korokhoz kapcsolunk, napjaikban is folytatódnak körülöt-
tünk. Még mindig realitás az illuminizmus, a Kabalizmus, sőt a
sátánizmus is. Copin Albancelli 1908-ban azt állította, hogy a kö-
rülmények folytán bizonyítékok állnak rendelkezésére, hogy:

*„Bizonyos sátánista szabadkőműves társaságok igenis
léteznek. Nem olyan értelemben, hogy a Sátán jelen van
a gyűléseiken, ahogy azt Léo Taxii romantikus meséje
állította, hanem úgy, hogy beavatottjaik a Sátánt tiszte-
lik. Ezek a Sátánt igaz Istenként imádják és a kereszté-
nyek Istene iránt, engesztelhetetlen gyűlöletet éreznek,
akit csalónak mondanak. Van egy formulájuk, ami jól
kifejezi lelki állapotukat, s ez:*

G.. E.. A. A.. L.. H. H. H.. A.. D. M. M . M.,

*‘Dicsőség és szeretet Lucifer iránt, gyűlölet, gyűlölet,
gyűlölet Isten iránt, aki átkozott, átkozott, átkozott!’*

*(Ugyanez a két alacsony szabadkőműves fokozatban,
ahol az igazi titkot leplezik, így hangzik: „Dicsőség a
Világegyetem Nagy Építészenek.”)*

*Azt vallják ezekben a társaságokban, hogy Lucifernek
nem tetszik, amit a keresztények Istene parancsol, és
minden kedvére van, amit Isten tilt. Meg kell cselekedni-
ük tehát mindazt, amit a keresztények Istene tilt, és a pa-
rancsaitól úgy kell menekülniük, mint az égő tűztől.
Mindezt sajnálattal ismétlem, de minderre bizonyítékaim
vannak. Százával olvastam olyan dokumentumokat, amik
e társaságokra vonatkoznak, s amik közzétételét nem en-
gedélyezték. Ezek a dokumentumok a kérdéses csopor-
tokhoz tartozó férfiaktól és nőktől származnak.”³⁶*

---

³⁶ „La Pouvoir Occulte contre la France” („A titkos hatalom Franciaország el-
len”), 291. o.

Nem állítom, hogy minden angliai titkos társaság tudatosan a Sátán kultuszát űzi, de rengeteg olyan dokumentumot láttam, amik Angliában olyan titkos csoportokra vonatkoznak, amelyek a Sátánhoz fohászkodnak, betegségekre, az erkölcs hanyatlására vezető tetteket hajtanak végre, perverzításokat művelnek, amik nagyfokú lelki elfajulásra vezetnek, sőt e társaságok tettei bizonyos esetekben halálos végűek is lehetnek. A beavatottak saját szájából hallottam rettenetes élményeikről szóló beszámolókat. Néhányan még azt is kérték tőlem, hogy vigyem ezt az üveget a hatóságok elé.

Am – sajnos – nem létezik olyan állami hivatal, amely a felforgató mozgalmak vizsgálatával foglalkozna. Mivel azonban mindezek a mozgalmak mélységesen összefüggnek a forradalmi agitációval, fel kell figyelniük ezekre azoknak a kormányoknak, amelyek meg akarják őrizni a jogot, a közrendet és a társadalom erkölcsét. Tény, hogy éppen tanításaik és gyakorlataik furcsasága biztosítja a sértetlenségüket. Ahhoz azonban nem férhet kétség, hogy akár olyan az energiájuk, amit „természetfelettinek” szoktunk nevezni, akár pusztán az emberi elme erejével dolgoznak, a gonoszság készségével rendelkeznek és nagyon sikeresek az igazság iránti érzék felszámolásában és a szexuális perverzítások terjesztésében.

Az egyik beavatott személy véleménye szerint, aki évek óta a Hajnali Csillaghoz tartozik, az általuk alkalmazott, „Kundalini” néven ismert erő egyszerűen elektromágneses energia, amelyből a szexuális késztetés is részesedik. A beavatottak tudják, hogyan kell ezt az elektromágneses energiát működtetni. *„Ezeknek a társaságoknak látszólagos spiritizmusa mögött a ‘láthatatlan kéz’ nem más, mint a nagyon kifinomult és ravasz hipnózis és szuggesztívó rendszere.”* Továbbá ennek a csoportnak a célja (az összes ezoterikus felforgató Rendéhez hasonlóan) a mozdulatművészet, az elmékedések, a szimbólumok, a szertartások és a különböző formulák segítségével aktivizálni ezt a szunnyadó erőt és hamis „megvilágítást” létrehozni, biztosítani a spirituális „tisztánlátást” és a „tisztán hallást”. A Rend szertartásainak hipnotikus hatásuk van. Hipnózis és szuggesztívó révén olyan légkört teremtenek, ami lehetővé teszi, hogy a tagok készséges eszközök legyenek irányítóik kezében. Ugyanez a beavatott az alábbi következtetéseit kö-

zölte velem a kérdéses csoportra vonatkozóan (és engedélyt adott, hogy szóról-szóra idézzem):

„Meg vagyok győződve, hogy mi mint Rend egy nagyon gonosz társaság hatalmába kerültünk, amely rendkívül jártas mind az okkult, mind az egyéb tudományokban, noha nem csalhatatlan. A fekete mágia, vagyis az elektromágneses energia, a hipnózis és a hatásos szuggesztió az alkalmazott módszerük.

Meggyőződésünk, hogy a társaságot egy bizonyos »Nap Rend« irányítja, amely ugyanolyan jellegű, mint az Illuminátusok Rendje, ha ugyan nem éppen róluk van szó.

Az ok, amiért ők (az ilyenfajta összes Rend vezetői) annyira foglalkoznak Krisztussal és a szentségekkel, különösen a beavatás előtt, úgy gondolom, ugyanaz, amiért az átváltoztatott szentostyát használják a fekete mágiaiban. A keresztények által művelt átváltoztatás (illetve a szentségek) saját céljaikra való alkalmazása az épületeket, illetve személyeket, mind a fekete, 'mind a fehér mágianak; mind a Legfőbb Jónak, mind a Legfőbb Gonosznak' alkalmasabb befogadjává teszi. Mihelyt a beavatás megtörtént és a személy fölötti uralom már tökéletes, nincs többé szükség az egyházra, illetve a szentségekre.

A beavatás alkalmával azt mondták nekünk: 'E társaság iránti kötelezettségeitek nem lesznek összeférhetetlenek állampolgári, erkölcsi, illetve vallási kötelezettségeitekkel.' Mi viszont most már meg vagyunk győződve, hogy ez a Rend teljesen ellentétes mindezekkel. Ezért kötelezettségeink e társaság iránt semmissé váltak.

Azt mondták nekünk, hogy mindaz, ami Oroszországban és másutt történik, azoknak a nemzetközi titkos erőknek tulajdonítható, amiket a nemzetközi Felforgató Ezoterikus Páholyok tartanak mozgásban. Ismeretes azonban, hogy ugyanennek a nemzetközi ezoterikus szabadkőmű-

ves páholynak különböző ágai vannak, és vannak olyan ágak, amelyek a halált hozó tevékenységüket közöttünk végzik. Úgy tűnik, hogy Anglia éppen úgy, mint a kontinentális Európa hipnotikus álomba szenderült, még legjózanabb politikusaink is bénulnak tűnnek, és mindaz, amibe belefognak, ostobasággá válik. Van-e olyan államhatalom, amely megérti mindezt és tudatára ébred annak a veszélynek, hogy mind az országot, mind az egyeseket pusztulással fenyegetik azok az erők, amik a romboláson és a világforradalmon munkálkodnak?”

A mozgalom belső köreiből származó ezen nyilatkozatokat ismervén, hogyan gondolhatja bárki is, hogy az illuminizmus halott, és a titkos társaságok nem jelentenek veszélyt a keresztény civilizáció számára?

13. NYÍLT FELFORGATÓ MOZGALMAK

Noha a kétkedő olvasó, aki idáig eljutott a könyvben, talán hajlandó annyit elismerni, hogy némi összefüggés állhat fenn a rejtett erők és a nyílt felforgató mozgalmak között, az általunk megfogalmazott általános tétel ellen mégis – valószínűleg – a következő ellenvetést fogja tenni:

„Nagyon valószínű, hogy a titkos társaságok és más láthatatlan ügynökségek szerepet játszhattak a forradalomban, de képtelenség azt mondani, hogy ezek lennének az okai a fennálló társadalmi rend elleni állandósult forradalomnak. A szegénység, munkanélküliség, nem megfelelő lakásviszonyok, és mindenek előtt az emberi élet egyenlőtlenségei untig elegendők a forradalmi szellem kiváltására, titkos mozgatók nélkül is. A szociális forradalom egyszerűen a nincstelenség felkelése a gazdagok ellen, ami nem kíván további magyarázó okot.”

Hadd mondjuk meg azonnal, hogy az itt felsorolt társadalmi igazságtalanságok valóban fennállnak. A munkásosztálynak a tizenkilencedik században valóban volt oka a panaszra. A bérek nagyon alacsonyok voltak, a gazdagok olykor érzéketlennek mutatkoztak a szegények szenvedésével szemben, és a munkaadók többnyire munkásaik alacsony bérezése árán tettek szert haszonra. Az utóbbi évszázad alatt hozott óriási reformok ellenére sem oldódtak meg ezek a problémák. Nagy városaink nyomornegyedei még mindig szégyenfoltjai civilizációnknak. A háború kezdete óta a profitéhség nagyobb, mint valaha. A kartellek és egyéb érdektársulások mesés gazdagságot biztosítanak kisszámú embernek, illetve csoportnak, sok fogyasztó nyomora árán. A társadalom minden osztályában akadnak olyan emberek, akik dözsoznak és mulatoznak, amíg mások az éhínség határán tengetik életüket, éppen úgy, mint a francia forradalom előtt.

De lássuk, hogy a szocialista mozgalom mennyire tekinthető a „nép” spontán lázadásának az ilyen társadalmi viszonyok ellen! Ha Marx felosztása szerint a munkásokat a nem-forradalmár és „forradalmár proletariátus” két kategóriájába soroljuk, azt veszszük észre, hogy az előbbi csoport tagjainak nagy többségét ha-

gyománytisztelő emberek alkotják, akik teljesen ésszerű szociális reformokat akarnak. Röviden: egyenlő bérezést, tisztességes lakást, és az élet javaiból való méltányos részesedést óhajtának. Ir-tóznak viszont attól a gondolattól, hogy az állam beleavatkozzék a mindennapi életbe. A Lenin által megfogalmazott kommunista eszmény („*az élelem és a ruha vásárlása nem lesz többé magán-ügy*”).¹ nagyobb ellenállással találkozott a munkások, mint a többi társadalmi osztály részéről. Különösen a munkás asszonyok szá-mára volt ez az elgondolás ellenszenves, akiknek a „*bevásárlás*” természetes életmegnyilvánulás. Még az olyan, látszólag jóindu-latú szocialista elgondolások is, mint a közétkeztetés, illetve a közkonyhák, sokkal távolabb álltak a munkások lelkivilágától, mint a felsőbb osztály azon tagjaitól, akik kiagyalták ezeket.

Ha figyelmünket a „*forradalmár proletariátusra*” fordítjuk, úgy találjuk, hogy ezt a réteget teljesen az ösztönös önzés moz-gatja. Nem a javak államosításának szocialista eszménye gyakorol valójában vonzerőt a proletariátus elégedetlen részére, hanem a gigászi méretű „*kisajátításnak*”, vagyis fosztogatásnak anarchista terve. A szocialista értelmiségiek írhatnak kedvükre, amit csak akarnak az államosítás szépségeiről, meg arról, hogy milyen nagy öröm a köz javáért dolgozni az egyéni boldogulás legcsekélyebb reménye nélkül, a forradalmár dolgozó emberek semmi kívána-tost nem látnak az ilyen társadalmi átalakulásban. A munkás egy-szerűen olyan javakat akar szerezni, amelyekkel pillanatnyilag nem rendelkezik: nem azt akarja, hogy a gazdagok autóját álla-mosítsák, hanem ő akarja vezetni az autót. A forradalmár munká-sok tehát valójában nem szocialisták, hanem szívvel-lélekkel anarchisták. Bizonyos esetekben ez érthető is.

---

¹ Lenin: „*The Soviets at Work*” („*A Szovjetek működésben*”), 22. o. (A Szocia-lista Információs és Kutatási Iroda, 196 St. Vincent Street, Glasgow, 1919) „*A harc annak érdekében, hogy a tömegek tudatába belevigyük a szovjet államhatalom eszméjét, és megmagyarázzuk, hogy ez az eszme megvalósít-ható, hogy véget kell vetni az átkozott múltnak, és annak, hogy a nép az élelem és ruha megszerzését 'magánügynek' tekintse, a vásárlást és értéke-sítést pedig olyan valaminek, ami 'csak rám tartozik' – ez a legjelentősebb, egyetemes történelmi jelentőségű harc, küzdelem a szocialista tudatért a burzsoá-anarchista 'szabadsággal' szemben*”.

Az, hogy olyan emberekben, akik egyáltalán nem részesednek az élet javaiból, ilyen érzések és vágyak keletkeznek, legalábbis érthetőnek tűnik. Az lenne érthetetlen, ha feladnák azt a reményt, hogy valaha nekik is lesz valamijük. A modern szocialista propagandisták nagyon is tudják, hogyan vélekednek az ő elgondolásaikról a dolgozó tömegek. Amikor őszintén kifejtik előttük a megvalósítandó programjukat – ami valójában nem egyéb, mint őrjási méretű dologház-rendszer – nem sok sikert aratnak. Ahogy egy régi szocialista szokta mondani nekem: *„A szocializmus sohasem volt a munkások mozgalma. Mi, a középosztályhoz, illetve a felsőbb társadalmi osztályokhoz tartozó emberek akarjuk elültetni a szocialista elveket a munkások lelkében.”* Hyndman őszintén bevallja, hogy még a nyomorban élő proletárok körében sem sikerült szimpatizánsokat toboroznia a társadalmi átalakítás szocialista módszerének hívei közé. Ez is a fenti idézetet támasztja alá.

Ezért a kevésbé tisztességes szocialista szónokok hosszas tapasztalataik eredményeként hatékonyabb politikát folytattak, ami a tömeg fosztogató ösztöneinek megnyerését jobban biztosította. Babeuftól kezdve az anarchisták nyelvezetét vették kölcsön, hogy könnyebben szerezhessék meg a hatalmat.

A szocializmus tehát lényegileg az emberek megtévesztésének a középosztályhoz tartozó ideológusok által kiagyalt rendszerre. Semmiképpen sem népi hitvallás. Ha az elmúlt 150 év forradalmi mozgalmi valóban a nép lelkéből sarjadtak volna, feltétlenül a fentebb vázolt két irányvonal valamelyikét követik: vagy folytonos és egyre fokozódó agitációt fejtenek ki a társadalmi reformok érdekében (ami minden jóakarátú ember rokonszenvét megnyervén, végül győzelemre vezet), vagy az anarchisták vonalvezetését követvén, egyre szélesebb körben bandákat szerveznek, amelyek először a gazdagokat rabolják ki, majd társaik végeznek a kisajátító vezetőkkel: az anarchista tömeg az anarchista vezetőket fosztja ki, és így a világ embertelen, sivár pusztasággá válik.

De a világforradalom e két irányvonal egyikét sem követte. A szocialisták mindig elleneztek a józan szociális reformokat: egy elavult rendszer támogatására irányuló ostoba „javítgatási” próbálkozásnak csúfolták azokat. Mindig elhatárolták magukat az

olyan emberektől, mint például Lord Shaftesbury, aki pedig többet tett a munkásosztályért, mint bárki más bármikor. Másrészt az anarchia gondolatát is csupán eszközként használták fel: az igazi forradalmi érzésekre egyáltalán nem tartottak igényt. Oroszországban az anarchisták lettek a Szovjet első áldozatai. A szocialistáknak a forradalmár proletariátus iránti cinikus magatartására találóan világított rá Bernard Shaw, aki 1919 decemberében még azzal dicsekedett, hogy közreműködött a vasutas sztrájk megszervezésében², de két évvel később a bányászok sztrájkjával kapcsolatban a következőket írta:

„Egy szocialista állam nem tűrne el olyan támadást a közösség ellen, olyan sztrájkot, mint ez a mostani. Ha egy szakszervezet ilyenrel próbálkoznék, a régi kapitalista törvényt (amely a szakszervezeteket összeesküvőként kezelte) 24 órán belül ismét érvénybe léptetné, és könnyörtelenül végrehajtanák. Ilyen szörnyűséges dolog, mint amilyen ez a mostani szénbányász-sztrájk, amelyben a bányászok megtakarításaik elköltése árán kárt okoznak honfitársaiknak és tönkreteszik a nemzeti ipart, lehetetlen lenne a szocializmusban. Az ilyen sztrájkoknak siralmas kudarc lenne a vége, amit meg is érdemelne.”³

Nos, ha ugyanezt nem Bernard Shaw írta volna meg a „*Labour Monthly*”-ban, hanem Northumberland herceg a „*National Review*”-ben, elképzelhető, micsoda felzúdulás lett volna a szocialista sajtóban. De a „*demokrata*” vezérek mindig olyan nyelvezetet használhatnak, amikor a népről beszélnek, amelyet csak akarnak. Maxim Gorkij nyíltan kijelentette: „*Parasztjaink brutális, silány lények, alig emberek. Gyűlölöm őket.*”⁴ Meg kell jegyeznünk, hogy a liberális és a szocialista sajtó a franciaforradalom leírása során sohasem ítéli el a kegyetlenkedéseket. A forradalom vezérei egyedülálló szentek.

Nyilvánvaló, hogy a „*szabadság*” ezen bajnokai nem a demokrácia, hanem a demagógia ügyét akarják védelmezni.

---

² Bernard Shaw: „*Railway Strike Secrets*” („*A vasutas sztrájk titka?*”), in: *Morning Post*, 1919. december 3.

³ Bernard Shaw a *Labour Monthly* 1921. októberi számában

⁴ Interjú Maxim Gorkijjal a *Daily News* 1921. december 3-i számában.

A világforgaladalmak tehát nem népi mozgalom, hanem arra irányuló összeesküvés, hogy a népre olyan rendszert erőltessenek, amely szöges ellentétben áll igazi igényeikkel és törekvéseikkel; mi több, olyan rendszert, ami mindig végzetesnek bizonyult, amikor megkísérelték átültetni a gyakorlatba.

Oroszország további példával szolgál a rendszer képtelenségére. Az a tény, hogy az angliai szocialista vezetők nem folya-
modtak erőszakhoz, nem érinti a végső kimenetelt. Míg a bolse-
vizmus a kapitalizmust egy csapásra akarja agyonütni, a szocia-
lizmus a fokozatosságot részesíti előnyben. Csak annyi a külön-
ség a kettő között, hogy az egyik furkósbottal agyonüti az embert,
a másik hagyja elvérezni.

Tény, hogy hosszú távon a szocializmus kommunizmust eredményez⁵, ezért végzetes. A bolsevista rendszer rombadöntö-
te, tönkretette Oroszországot, mégpedig nem a brutális módsze-
reivel, hanem ama óriási gazdasági tévedése következtében, hogy
azt hitte: ipart lehet működtetni egyéni vállalkozás és személyes
kezdeményezés nélkül. Ha ugyanezt az elméletet alkotmányos
módszerekkel alkalmaznák, az pontosan ugyanilyen következmé-
nyekre vezetne. Ha az angol szocialisták véghezvihetnék azt, amit
terveznek, Anglia vérontás nélkül Oroszország állapotába kerül-
ne.

De hogyan lehet megmagyarázni azt a tényt, hogy a szocia-
lizmus múltbéli és jelenlegi mértékű oroszországi kudarcai
ellenére (annak ellenére, hogy maguk a bolsevikok kijelentették,
hogy a kommunizmus csődöt mondott és azt „új gazdaságpoliti-
kával” kell helyettesíteni, vagyis vissza kell térni a „kapitalizmus-
hoz”)⁶ még mindig sokan, sőt egyre többen hirdetik a szocializ-
mus hatékonyságát, hirdetik azt, hogy a szocializmus a gyógyszer
minden szociális bajra?

---

⁵ Ezt a felfogást nekem egy beszélgetés során egy szocialista fejtette ki. – v. ö.:
Keir Hardie: „*Serfdom to Socialism*” („*A szocializmus szerinti rabszolga-
ság*”): „*A szocializmus végső célja a kommunizmus*”, 36. o.

⁶ „*Az 1922. május 22-i rendelettel a termelőeszközök és a termelés magántulaj-
donának a jogát helyreállították*”. Lásd Krassinak a „*The New Economic
Policy of the Soviet Government*” („*A szovjet kormány új gazdaságpoliti-
kája*”) című cikkét, megjelent a *Reconstruction*-ban, (a Parvus által kiadott
havi folyóiratban) 1922 szeptemberében.

Az emberi tapasztalatoknak minden más területén, például az orvostudományban vagy a műszaki tudományokban a kudarc kézzelfogható következményekkel jár: a nem gyógyító gyógyszer, a működésképtelen gépet azonnal kicserélik. Mit mondanánk arról a bakteriológusról, aki rendkívül sikeresnek tartaná azt a szérumot, amely számtalan beteg halálát okozta? Nem tartanánk-e ezt az embert lelkiismeretlen sarlatánnak, vagy legjobb esetben veszélyes látnoknak? S ha ráadásul azt tapasztalánk, hogy korlátlan pénzüsszegekkel támogatott ügynökök hatalmas serege azzal foglalkozik, hogy ezt a gyógyszert ráerőltesse a nagyközönségre, és gondosan kerüli, hogy utaljon az addig okozott végzetes következményekre, nem kényszerülnénk-e azt a következtetést levonni, hogy „*valami van mindezek mögött*”, vagyis egy hatalommal rendelkező társaság „*futtatja*” ezt a gyógyszert a saját érdekében?

Miért nem alkalmazzuk ugyanezt az okoskodást a szocializmusra? Nemcsak a szocializmus sikereiről nem hallottunk soha, de a múltbéli kudarcait is gondosan eltitkolták az emberek elől. Kiknek áll érdekében tehát a szocializmusra való hivatkozás? Továbbá: kik költenek ilyen óriási összegeket a propagálására? Ha a szocializmus valóban a „*nincstelenség*” lázadása lenne a „*gazdagok*” ellen, hogyan lehetséges az, hogy ekkora összegekkel rendelkeznek a „*nincstelenség*”? A törvényes rend öreinek örökös pénzügyi nehézségeik vannak, de a pénzügyi megfontolások szemmel láthatólag nem játszanak szerepet az úgynevezett „*munkásmozgalmakban*”.

A szocializmus ténylegesen egyfajta pénzügyi érdekszövettségnek tűnik, amelyhez a fiatal emberek úgy csatlakoznak, mintha a Citybe, a pénzvilág központjába mennének, azzal az ésszerű reménnyel, hogy „*jól fognak járni*”. Elég az elmúlt száz év történetére egy futó pillantást vetni, és máris láthatjuk, hogy az „*agitáció*” fényes jövedelmező karriert biztosított a középosztályhoz tartozó írók, újságírók, rádióbemondók, szervezők és dilettánsok százainak, akik különben arra lettek volna kárhóztatva, hogy életüket íróasztal vagy iskolai katedra mellett töltsék. S ha azokról a költséges bankettokról olvasunk az I. Internacionálé jegyzőkönyveiben és Snowden asszony könyvének lapjain, amiket ezeknek a „*proletariátus ügyéért fáradhatatlanul dolgozó munkásoknak*” a

tiszteletére rendeztek, kezdjük érteni a szocializmusnak mint jól jövedelmező foglalkozásnak a vonzerejét⁷.

De megismétlem a kérdést: kik adják a pénzt erre a propagandára? A munkások zsebéből származik-e ez a pénz, avagy más titokzatos pénzforrásból? Erre a pontra vissza fogunk térni egy későbbi fejezetben.

Hogyan is hihetnénk az egyenlőség bajnokainak őszinteségében, amikor olyan életstílust biztosítanak maguknak, ami rendkívül különbözik a proletárok életétől, pedig azt hirdetik, hogy azok ügyét képviselik? Ha a szocializmus elméleti szakemberei csupa aszkéták lennének, akik lemondanak a gazdagságról, hogy életüket az ügyért önkéntes szegénységben feláldozzák (ahogy tényleg vannak olyan férfiak és nők, akik nem nevezik magukat szocialistának, de ezt teszik), mi ugyan továbbra is kételkednénk abban, hogy a gazdasági elméleteik alkalmazhatók-e általában a társadalom életére, de tisztelnénk az önzetlenségüket. De a szocialista értelmiségiek – kevés kivétellel – éppen úgy lelkiismereti aggályok nélkül esznek-isznak, ünnepelnek és szórakoznak, mint az öreg, megcsontosodott toryk.

Az ilyen emberekkel nyilván ugyanolyan értelmetlen lenne vitatkozni, mint amilyen kilátástalan lenne meggyőzni egy gyógyszerészeti társaság ügynökét arról, hogy a „*csodaszerek*”, amiket a sajtóban reklámoznak, valójában nem gyógyító erejűek. Ő ugyanis régóta nagyon is jól tudja ezt. Ezért a jó szándékú embereknek azon igyekezete, hogy hosszas, logikailag jól felépített érveléssel győzzék meg ezeket az agitátorokat a „*szocializmus tévedéseiről*”, szinte teljesen eredménytelen szokott lenni. Mindezeket az úgynevezett „*tévedéseket*” minden ismeretüket latba vetve okos szerzők és minden tapasztalat már régen megcáfolták, úgyannyira, hogy ha azok csupán tudatlanságon vagy tévedésen alapultak volna, már régóta senki sem hinne azokban. Az igazság azonban az, hogy ezek nem tévedések, hanem hazugságok, amiket szántszándékkal találtak ki és terjesztettek olyan emberek, akik ezekben sohasem hittek. Azt kell tehát róluk mondanunk,

---

⁷ Guillaume: „*Documents de l' Internationale*” („*Az Internacionálé dokumentumai*”), és Mrs. Snowden: „*A political pilgrim in Europe*” („*Egy politikai zarándok Európában*”)

hogy lelkiismeretlen sarlatánok, akik kihasználják az emberek hi-
székenységét.

De ha ez a jellemzés jogosan alkalmazható is a szocializmus
mögött álló agytrösztre és bizonyos vezető ideológusaira is, két-
ségtelen, hogy ezrével találhatók tisztességes látnók típusú embe-
rek a mozgalomban. Egy rendszer, amely azt hirdeti, hogy az élet
minden baját orvosolja, ellenállhatatlan vonzó hatást gyakorol
mindazokra a nemes lelkekre, akik éreznek, de nem gondolkod-
nak. A valóságban számos ilyen ember anélkül, hogy tudna róla, a
szívében egyszerűen szociális reformer, de egyáltalán nem szoci-
alista. Mivel nem tudják, hogy valójában mi a szocializmus, olyan
pártnak a zászlaja alá sorakoznak, amely magának igényli az
eszmények monopóliumát. Ismét mások – főként fiatal értelmisé-
giek – a szocializmust ugyanabban a szellemben fogadják el,
ahogyan egy divatos nyakkendőt vagy mellényt elfogadnának,
mivel félnek attól, hogy „reakciónak” tartják őket. Eszükbe sem
jut, hogy a szocializmus hitvallása messze nem „haladó”, hanem
éppen olyan visszalépést jelent, mint amilyen a múlt század oldal-
szakállához és kockás nadrágjához való visszatérés lenne.

Mussolini nagy diadala az volt, hogy az olasz ifjúságot tuda-
tára ébresztette annak, hogy kommunistának lenni „*maradiságot*”
jelent, és a haladás az új eszmények és törekvések felé való me-
netelésben áll. Cabet fiatalemberei hatvan évvel ezelőtt ezt is-
merték fel, amikor megalakították a „*haladók*” csoportját azokkal
az idős emberekkel szemben, akik még mindig ragaszkodtak a
kommunizmus idejétmúlt tanaihoz.

A szocializmus a jelen pillanatban valójában nem annyira
hitvallás, mint inkább kultusz, ami nem a gyakorlati tapasztala-
tokra, hanem irreális elméletre alapul. Itt látható összefüggés a
titkos társaságokkal. Augustin Cochin a francia forradalomról
szóló ragyogó esszéjében⁸ úgy írta le, hogy az „*árnyékvilágot*”,
amelynek a Grand Orient a központja, a francia forradalom elő-

---

⁸ „*Les sociétés de pensée et la ciémocratie*” („*A gondolkodás és demokrácia tár-
saságai*”) (1921) Augustin Cochin Charles Charpentier-vel együtt azon
dolgozott, hogy új megvilágításba helyezze a francia forradalmat. Sikere-
sen cáfolta Aulard-t, 1908-ban. Sajnos, munkájának rövidesen véget vetett
a háború: a fronton elesett 1908-ban, és a forradalomról szóló nagy mun-
kája befejezetlen maradt.

futárai népesítették be. Míg a valóságos világban minden gondolat próbaköve a gyakorlati kipróbálás, addig az árnyékvilágban a próbakő a vélemény.

„Ők azért vannak ott, hogy beszéljenek, nem azért, hogy cselekedjenek. Mindez az értelmi agitáció, ez a rengeteg beszéd, irás, levelezés a legkevésbé sem jelenti a munkának, a valóságos cselekedeteknek a kezdetét.” Ha szigorúan ítélnénk meg őket, tévednénk. Elméleteiket az emberi természet tökéletessé válásáról, a nomád élet előnyeiről, amik számunkra „veszélyes illúzióknak” tűnnek, sohasem akarták alkalmazni a valóságos életre, hanem csak az árnyékvilágra, ahol nem jelentenek veszélyt, hanem ellenkezőleg: igen termékeny igazságokat.

A forradalom kirobbanása valószínűleg véglegesen összetörte ezeket az illúziókat, kivéve a Grand Orient páholyban. A francia szabadkőművesség és a francia szocializmus közötti tizenkilencedik századi nézetazonosságot már láttuk. Noha Franciaországban az egyik tapasztalat a másik után bizonyította az utópista szocialisták nézeteinek irrealitását, a páholyok újra meg újra felidéztek a káprázatot és az emberiségnek forró sivatagi homokon át, fantom-pálmafák és illuzórikus vizek felé mutattak utat.

Bármilyen módon hatoltak is be ezek az eszmék Angliába (akár a múlt század radikálisain, a francia szabadkőművesek, enciklopédisták imádoín keresztül, akár az I. Internacionálé idejétől kezdve, a német szociáldemokraták angol tanítványain át) lehetetlen észre nem venni a hasonlóságot nemcsak a francia, hanem ugyanúgy a modern brit szocializmus és az illuminizmus hatása alatti szabadkőművesség tanításai között. Így annak a szabadkőműves gondolatnak, hogy az emberiség bukása előtt volt egy aranykor (amelyben az emberek szabadok és boldogok voltak, és ehhez a szabadkőműves elvek alkalmazása által egyszer vissza kell térnünk), megfelel a Szabadság és Egyenlőség egykori aranykorának szocialista gondolata. Ehhez az aranykorhoz a szocialista felfogás szerint is vissza kell térnünk, mégpedig nemcsak úgy, hogy meg kell újítanunk a társadalmi rendet, hanem úgy is, hogy egy olyan tökéletes Aranykort kell teremtenünk, amelyből az emberi élet minden baja számúzve lesz. Ez az eszme mindig megragadta a szocialista írók képzeletét, Rousseautól William

Morrisig, és ennek az eszmének közvetlen következménye volt az az elgondolás, hogy a civilizációt el kell pusztítani.

A magam részéről a világforradalmi törekvések eredetét nem vagyok képes megtalálni az „*alacsonyabb rendű*” emberekben, ahogy azt Lothrop Stoddard gondolja. A valóságban a világforradalom vezérei nem voltak „*alacsonyabb rendű*” emberek, sem úgy, mintha elnyomás, avagy végzetes sors áldozatai lettek volna, sem semmifajta fizikai vagy elmebeli fogyatékoság miatt nem sorolhatók ebbe a kategóriába. Való igaz, hogy számos forradalmi agitátor nem volt normális, és az is tény, hogy a forradalom előszeretettel toborzott beteges lelkű embereket zászlaja alá, de a forradalmi mozgalom valódi sugalmazói kedvező körülmények között élő, ragyogó tehetségű személyek voltak, akiket a többi okos embertől csak az különböztetett meg, hogy az utóbbiak nem a felforgatásra használták tehetségüket. Például képtelenség lenne Weishauptot „*alacsonyabb rendű*” embernek nevezni. De lássuk, hogy mi is az az eszme, amin a civilizáció elpusztításának a terve alapul!

Emlékezetünkbe kell idéznünk, hogy Rousseau – Weishaupt-hoz hasonlóan – azt tartotta, hogy a boldogság aranykora nem ért véget az Éden kertjében, ahogy általában hiszik, hanem a törzsi és nomád életben is folytatódott. Ez az aranykor addig tartott, amíg az emberek kommunisztikus viszonyok között éltek és a civilizáció bevezetésével szűnt meg. Ezért a rossz forrása és eredete a civilizáció. Ne gondolja senki, hogy az a gondolat, hogy „*a civilizáció minden rossz forrása*” Rousseauval vagy Weishaupttal sírba szállt: ez az eszme végigvonul napjaink szocialista értelmiségeinek írásain és beszédein is. Máshelyütt utaltam már H. G. Wells előrejelzésére, hogy az emberiség egyre jobban vissza fog térni a nomád életmódhoz, és újabban Snowden nyílt nosztalgiával utalt arra a termékeny korra, amikor az emberek „*a törzsi kommunizmus rendszerében éltek*”.⁹ A szocialista iskolákba járó tanulókat is

---

⁹ Mr. Philip Snowden ezt 1923. március 20-án fejtette ki az Alsóházban a szocializmusról folytatott vita keretében: „*az emberiség a Földön eltöltött idejének messze legnagyobb részében nem magánvállalkozási rendszerben, nem kapitalizmusban élt, hanem a törzsi kommunizmus rendszerében, és nagyon is érdekes szem előtt tartani, hogy a nagy találmányok zömét, amely gépe-*

a „*Vörös Katekizmusában*” a nomád élet előnyeire tanítják. Eképpen:

Kérdés: *Éheztek-e a nomádok a bőség korszakában?*

Felelet: *Nem éheztek. Amikor az élelemből bőség van, mindenki boldog, ünnepel és mulat.*¹⁰

Nem említik, hogy amikor nincs bőven enivaló, akkor esetleg egymást eszik meg.

Itt van tehát az eszme, amelyen a természethez való visszatérés utáni sóvárgás alapul. Ez az elmélet teljesen valószínűnek veszi, hogy ha valaha volt egy aranykor, az kommunisztikus volt. Tény az is, hogy bizonyos primitív népek számára lehetséges volt a földművelés nélküli nomád életmód folytatása a továbbiak során is, azon egyszerű oknál fogva, hogy amikor és ahol egy terület gyéren lakott, a föld termése bőven fedezi az emberek szükségletét, anélkül, hogy a földművelés mesterséges eszközeivel élnének. Ezért nem volt szükség törvényekkel védelmezni a tulajdon[^], hiszen mindenki szabadon hozzáférhetett ahhoz, amire szüksége volt. Ha korunkban egy tucat ember hajótörés következtében egy néhány négyzetmérföldnyi szigeten kényszerülne élni, a tulajdon intézménye ugyanígy feleslegessé válna. Ha azonban néhány száz embernek kellene osztozni ebben a sorsban, azonnal szükséges lenne, hogy valamely formában a földművelés rendszerét kialakítsák, ami azután szükségessé tenné vagy a magántulajdon rendjét, amiben minden egyes ember létfenntartását a birtokában lévő földparcella biztosítja, vagy egyfajta közösségi rendszert, amely kötelezővé teszi, hogy mindenki a köz javára dolgozzon, és szükség esetén erőszakkal kényszeríti közösségi munkára azokat, akik erre önként nem hajlandók.

A békés kommunizmus tehát egyszerűen népesedési kérdés. Bizonyos népesedési és környezeti feltételek lehetővé teszik, hogy az ember kiüljön a napsütésre és élvezze a föld gyümölcseit, anélkül, hogy a legkisebb erőfeszítésre kényszerülne. Az emberek szaporodásával azonban ez a helyzet megváltozik, és a kommunizmusnak át kell alakulnia olyan rendszerré, amely elismeri a

---

sítésünk és modern felfedezéseink alapját képezik, olyan emberek találták fel, akik törzsi módon éltek együtt.”

¹⁰ Tom Anderson: „*The Red Catechism*” („*A Vörös Katekizmus*”), 3. o.

magántulajdont, vagy elfogad egy közösségi államot, amely a fizikai kényszerítő eszközzel rendelkező munkafelügyelők által erőszakolja ki a munkát. Talán ennek az igazságnak az értékelése készítette Rousseau tanításának alkalmazóit, az 1793-as év terroristáit arra, hogy megkezdjék „népességcsökkentési tervük” végrehajtását, úton a kommunizmus „békés alapjai” lerakása felé.

De szocialista értelmiségeink tagadják ezt a szükségszerűséget. Arra hivatkoznak, hogy a szocializmus jóindulatú rendszerében minden ember jó és boldog lenne és örömmel dolgozna a közösség jóléte érdekében. Az a tény, hogy ez nem bizonyosodott be még az önkéntes kommunista települések esetében sem, nem riasztja vissza őket, mivel (amint mondtuk) tanításuk nem gyakorlati tapasztalaton, hanem elméleten alapult, és ezen a ponton ismét a Grand Orient-féle szabadkőművesség hatását tapasztaljuk. Az a feltételezés, hogy eszményi társadalmi rend esetén minden emberi gyarlóság megszűnne, két szabadkőműves tételből közvetlenül következik (amiket a Grand Orient az illuminizmus befolyása alatt számos hamis következtetés alapjául felhasznált): az emberi természet tökéletessé válásának lehetőségéből és az egyetemes testvériségből. A szocializmus egész filozófiája ezekre a hamis alapelvekre épül.

Az illuminizmus hatása alatt álló szabadkőművesség kifejezéseit a szocializmus nyelvhasználata valóban átvette. Így például az „Európai Egyesült Államok” és az „Egyetemes Köztársaság” elnevezést nemcsak Besant asszony és követői vették át,¹¹ hanem mint „ragyogó ötlet” H. G. Wells írásaiban a „Világállam” némileg átalakított formájában újra megjelent. Akinek volna ideje ilyesmire, annak számára mulatságos lenne felfedezni, hogy az

---

¹¹ The Patriot, 1923. március 22. Kivonat Esther Bright beszédéből, amelyet az Ezoterikus Teozófia Iskola hallgatóihoz intézett: „A számos nép E.S.T tagjai közötti szívélyes és megértő együttműködés fogja képezni azt a magot, amelyre a népek felépíthetik a nagy testvériséget, amely reményeink szerint Európai Egyesült Államokká válhat! Milyen szépen hangzik ez, ha valaki a ma Európáját vizsgálja!” Egy „Les États-Unis d’ Europe” („Az Európai Egyesült Államok”) nevű szemle már 1868-ban létezett, és Goyau kimutatja, hogy ez a formula és az „Egyetemes Köztársaság” formulája is szokásos formula volt a pacifisták között az 1870-es háború előtt és alatt, amely háborút nem voltak képesek megakadályozni. – L’ Idée de Patrie et l’ Humanitarisme, 113, 115. o.

ügynevezett haladó gondolkodók milyen sok eszméje szinte szó szerinti fogalmazásban megtalálható Weishaupt írásaiban, Anarcharis Cloutz „*Republique Universelle*” („*Egyetemes Köztársaság*”) című művében és a Grand Orient szónokainak az utóbbi száz évben elmondott beszédeiben.

Ezenkívül a világforradalom az illuminizmus által befolyásolt szabadművességnek nemcsak a tanait vette át, hanem szervezési módszereit is. Így – a titkos társaságok szervezeti felépítését látva – (s ez a Batiniektól kezdve megfigyelhető) a világforradalom szervezetét illetően azt tapasztaljuk, hogy a forradalmi erőket egymást követő fokozatokba sorolják. A legalacsonyabb fokozatot a forradalmi proletariátus (Marx kifejezésével élve „*a forradalom teste*”) alkotja. A proletárok semmit sem ismernek a szocializmus tanításából és a vezetők igazi céljait nem is sejtik. Fölöttük állnak a félig beavatottak, a szocializmus ideológusai. Közéjük kétségtelenül sok, őszintén lelkes ember is tartozik. A fölöttük lévő további fokozatokon keresztül jutunk el az igazi beavatottakig. Egyedül ők tudják, mire törekszik az egész mozgalom.

A világforradalom végső célja nem a szocializmus és nem a kommunizmus, nem a fennálló társadalmi rend megváltoztatása és nem a civilizáció elpusztítása, a szó anyagi értelmében. A forradalom vezetői erkölcsi és szellemi forradalmat akarnak, az eszmék anarchiáját, amely által a tizenkilencedik század összes erkölcsi mércéjét elvetik, minden köztiszteletben álló hagyományt lábbal taposnak és mindenekfelett kiirtják a keresztény eszményeket.

Való igaz, hogy a szocialista mozgalom egyik része kereszténynek vallja magát. Az Illuminátusok is kereszténynek mondták magukat, és ugyanez a hitvallásuk a modern teozófusoknak és a Rózsakereszteseknek is. De – ugyanúgy, mint e titkos társaságok esetében – meg kell kérdeznünk az ügynevezett keresztényszocialistáktól: mit értenek Krisztuson? Mit értenek kereszténységen? Ha ezt tüzetesen megvizsgáljuk, azt találjuk, hogy az ő Krisztusuk egy általuk kitalált lény, az ő kereszténységük Krisztus igazi tanításának meghamisítása.

Ha a pacifizmus érdekei úgy kívánják, a szocialisták Krisztust úgy állítják be, mint az erő alkalmazásának ellenfelét. Ha vi-

szont az osztályharc érdekei úgy kívánják: mint szocialistát, forradalmárt, sőt mint „agitátort” állítják elénk. Ez a Krisztus egyáltalán nem hasonlít a valóságos Krisztusra. Ő nem volt pacifista, amikor azt mondta tanítványainak, hogy fegyverezzék fel magukat karddal, amikor kötélből ostort font és kiúzta a pénzváltókat a Templomból. Nem arra tanította az embereket, hogy országuk vagy vallásuk ellenségeivel engesztelődjenek ki, hanem arra, hogy bocsássonak meg azoknak, akik egyénileg megbántották őket. Krisztus nem volt szocialista, amikor kijelentette, hogy nem az ember által birtokolt javak bősége alkotja az emberi életet. A szocializmus azt tanítja, hogy az ember sohasem lehet megelégedett mindaddig, amíg egy másik embernek van valamije, ami neki nincs. Krisztus nem hitt a bérek egyenlőségében, amikor elmondta a tíz talentumról és a tíz talentumot nem kamatoztató szolgáról szóló példabeszédet. A szocializmus viszont a munkakedvet a legalacsonyabb szintre csökkentené. Krisztus elsősorban akkor nem volt szocialista, amikor a gazdag embernek, akinek nagy vagyona volt, azt tanácsolta, hogy adja el mindenét és adja a szegényeknek. Melyik szocialista iskola tanácsolt valaha is ilyesmit?

Ellenkezőleg: a szocialistákat arra tanítják a vezetőik, hogy ne adjanak pénzt karitatív célokra, mivel ezzel csak meghosszabbítanák a fennálló társadalmi rend létét. Az az igazság – ahogy Krisztus esszénusként való bemutatásának téveszméjével kapcsolatban rámutattam –, hogy valójában semmi bizonyíték nincs arra, hogy Krisztus vagy az ő tanítványai a kommunizmusnak akár csak a legtisztább formáját is a gyakorlatba átültették volna. Krisztus nem hirdetett semmifajta gazdasági vagy politikai rendszert. Ő egy szellemiséget hirdetett, amelyet, ha alkalmaznának bármely rendszer esetén, béke lenne az emberek között. Igaz, hogy tanítványainak azt mondta, hogy vessék meg a gazdagságot és számos gazdag embert elmarasztalt, akivel érintkezésbe került, de nem szabad elfelejtenünk, hogy az ő közvetlen küldetése egy olyan fajhoz szólt, amely mindig dicsőítette a vagyont, imádta az aranyborjút, és a gazdagságot a helyes életvezetés természetes jutalmának tekintette¹².

---

¹² Daily Herald, 1923. április 7.

Krisztus azért jött, hogy azt tanítsa: ne az anyagi gyarapodás formájában várjuk jótetteinkért a jutalmat, hanem Isten és a felebarátaink iránti szeretetből tegyük a jót.

Nem kételkedem abban, hogy a múltban olyan emberek, mint Kingsley és J. F. D. Maurice, őszintén azt képzelték, hogy a Mester nyomdokában járnak, amikor keresztény szocialistának vallják magukat: de lehetetlen elhinnünk, hogy a jelenlegi angol szocialista vezetők szívből keresztények lennének, ha arra az üldözésre gondolunk, amely jelenleg Oroszországban folyik a kereszténység ellen. Az angol szocialista vezetők és szövetségeseik, a kvékerek egyszer sem ítélték el azt az üldözést, ami Oroszországban nemcsak a papok ellen folyik, hanem az egyszerű keresztény hívők ellen is¹³.

Halljuk meg az Oroszország mélyéből feltörő segélykiáltást!

1 Hogy milyen keserűen elítélik ezt a magatartást a zsidók, megmutatkozik a JE egyik cikkében. A JE szerint Jézus

„majdnem minden nyilvános megnyilatkozásában kemény, szigorú és nagyon igazságtalan volt... az uralkodó és a jólétben élő osztályokkal szemben. A farizeusok, az írástudók és a gazdagok elleni kirohanásait olvasva nem lehet csodálni, hogy a Jézus által megtámadottak érdekelték voltak abban, hogy elhallgattassák.” (VII, 164. o.)

„Sok imát kérünk az oroszországi egyházért. Nagy üldöztetésen megy keresztül, és kérdés, hogy ki lesz a győztes: a földi vagy a lelki hatalom. Sok embert kivégeztek azért, mert nem voltak hajlandók megtagadni Istent... Akiket Isten ilyen uralom alá helyezett, azok szorúlnak rá leginkább a földkerekség minden keresztényének imáira és segítségére, mivel az oroszországi keresztények sorsa a világ minden keresztényének sorsa is, hiszen arról van szó, hogy a hit győzedelmeskedik-e az ateizmus felett. Itt a két elv közötti éles ellentétéről van szó.”

---

¹³ Monsignore Butkievitch szentpétervári római katolikus érsek kivégzését elnézően szemlélte a Daily Herald, a New Statesman és a Nation.

A segélykiáltás így folytatódik:

*„Szerintem az oroszországi egyházüldözés magát a kereszténységet akarja elpusztítani, hiszen most a sötétség hatalma uralkodik. Az a hatalom kapott szabad kezet, annak van virágkora, amely velejéig romlott”.*¹⁴

Nagy-Britannia szocialista pártja mégis éveken át követelte ennek a hatalomnak az elismerését. Még az orosz szocialista elvtársaik segélykérése is hidegen hagyta őket.

„Az t javasoljuk” – hangzik az egyik segélykérés,

„1. hogy az Angol Munkáspárt hivatalosan tiltakozzék az ellen, hogy a szovjet kormány embertelenül bánik általában a politikai ellenfeleivel, de különösen a politikai foglyokkal;

2. hogy tiltakozó gyűléseket szervezzenek Anglia ipari város-aiban;

3. hogy maga az Angol Munkáspárt azonnal menesszen egy küldöttséget a szovjet kormányhoz, és sürgesse, hogy a szovjet kormány vessen véget a szocialisták üldözésének Oroszországban.”¹⁵

Ez volt az a rezsím, amelyről Lansbury így írt:

*„Bármilyen bűneik legyenek is, Oroszország kommunista vezetői a szeretet, testvériség és bajtársiasság nagy céljait tűzték ki maguk elé.”*¹⁶

Az az érzéketlen közömbösség, amelyet az angol szocialisták (a Szociáldemokrata Szövetség tiszteletreméltó kivételével)¹⁷ tanúsítottak a bolsevisták gáztetteivel szemben, fájdalmas ellentétben áll Európa többi szocialistájának magatartásával. A Munkás és Szocialista Internacionálé 1923. májusi hamburgi konferenci-

---

¹⁴ E sorok írójának egyik oroszországi barátja írta a leveleket 1922 augusztusában és 1923 februárjában.

¹⁵ Daily Herald, 1922. február 21.

¹⁶ U. o., 1920. március 18.

¹⁷ Riport a Szociáldemokrata Szövetség éves konferenciájáról, Morning Post, 1923. augusztus 6, amelyben ez áll: „A napi megbeszélés fő témája a szovjet rendszer egyhangú elítélése volt.”

áján határozatban ítélték el a szovjet kormány által foganatosított üldözést. A határozati javaslat mellett 196-an, ellene ketten szavaztak, 39 küldött pedig (köztük a 30 tagú angol küldöttség is) tartózkodott a szavazástól.

Kérdem tehát: miért különböznének bármiben is Nagy-Britannia szocialistái Oroszország bolsevikjeitől? Minden fontos kérdésben mindig támogatták őket. A kereszténység elleni nagy hadjáratban az élgárda szerepét töltötték be: szocialista vasárnapi iskolákat alapítottak, amikből a vallásoktatást teljesen kizárták. A szocialisták mindent megtesznek azért, hogy elhatárolják ezeket az ateizmust oktató „proletár” vasárnapi iskoláktól. De Isten létének tudomásul nem vételét csak egy lépés választja el Isten létének tagadásától. Ezenkívül figyelemre méltó, hogy a szocialisták sohasem tiltakoztak a proletár iskolák istenkáromlásai ellen. A Szocialista Pártnak a vallás iránti igazi magatartása legjobban talán azon az újságcikken mérhető le, amit alább idézünk. Ez a Szocialista Párt hivatalos lapjában, a Daily Herald-ben jelent meg, amelynek akkor a széles körben buzgó keresztényként ismert Lansbury volt a főszerkesztője (jelenleg ügyvezető igazgatója).

Az a párt, amely ezt az újságot ellenőrzése alatt tartja, azonos azzal, amelynek az anglikán egyház és a skót episzkopális egyház 700 lelkésze célszerűnek látta, hogy Ramsay MacDonaldnak címezve 1923 márciusában üdvözlétét küldje egy emlékeztető formájában. Nem látjuk-e 1793 Brumaire-jenek megismétlődését és a prelátusok hadát, akik a Westminster előtt odadobják gyűrűjüket és mellkeresztjüket és kijelentik: „*ezentúl nem tisztelünk egyebet, mint a szabadságot és a szent egyenlőséget*”?

A templomok megszenteltségtelenítése már megkezdődött. A Belvárosban lévő templomba a munkanélküliek egy csoportja bevitte a vörös zászlót, jóllehet számos munkanélküli tiltakozott a zászló templomi jelenléte ellen. A „*Vörös Zászló*” kezdetű dal eléneklését is megakadályozta a munkanélkülieknek az a csoportja, amely még megőrzött magában némi érzéket a tisztesség iránt.¹⁸

---

¹⁸ Evening Standard, 1924. január 15.

Alábbiakban idézzük a Daily Herald 1923. február 7-i számában a 341. oldalon megjelent cikket, amelyről fentebb szoltunk:

KÖNYVEK, AMELYEKRŐL MINDANNYIAN SZÍNLELJÜK, HOGY OLVASTUK.

A Biblia valóságos könyv, noha az egyházak az egész tizenkilencedik században behunyták a szemüket ama tény előtt, hogy azt I. Jakab uralkodása alatt élő egyházi személyek fordították le szabadon a kétes eredetiségű és különféle szerzőktől származó görög szövegből. A Biblia olyan értelemben mondható istentől sugalmazottnak, mint Shakespeare, Milton vagy Anatole France művei. De nem olyan 'tisztá', mint ezeknek a szerzőknek a szövegei, mivel

1. az 'Ószövetség' nem egyéb, mint népmesék és hagyományos történetek vegyes gyűjteménye, és

2. az 'Újszövetség' a keleti teológiai tanoknak a nagy szír misztikus vallási tanító, Jézus alakja köré csoportosított gyűjteménye.

Azok, akik előítélet nélküli lélekkel foglalkoznak a Bibliával, felfedezik majd, hogy ez egyike a világ nagy könyveinek, tele jószággal, humorral és törekvéssel, amelyet, mint a nagy könyveket igen sokszor alkalmi, durvaságok és kegyetlenkedések torzítanak el."

Weishaupt azt tervezte, hogy bevonja a papokat a világforradalomba. Ennek a tervnek a végrehajtása folyamatban van. Azok az ír katolikus papok, akik feltüzelték a népi szenvedélyeket, a nemzetközi ateista összeesküvés eszközeiként tevékenykedtek és végül azt kellett tapasztalniuk, hogy a mozgalom saját maguk ellen fordul. A „keresztény szocializmus” valló protestáns papok ugyanezt a szerepet játszották. Anélkül, hogy tudták volna, kétségtelenül a kontinentális illuminátusok ügynökeiként tevékenykedtek és Weishaupt megbízottaihoz hasonlóan a vallás minden formája elleni nyílt támadásnak egyengették az útját. Nem egy-

szerü véletlen, hogy a francia forradalom istenkáromló népgyűlései a közelmúltban megismétlődtek Oroszországban. A sajtóban leírt borzalmas esetek¹⁹ egyszerűen külső megnyilvánulásai egy folyamatos összeesküvésnek, amelynek bizonyítékai a néhány évvel ezelőtt az Alfonso Costa által vezetett carbonarik befolyása alatt Portugáliában végbemenő tettek, amik időnként megdöbbenően hasonlítottak Anacharsis Cloutz tetteihez. A néhai Bedford hercegnő így írta le az új köztársaságot bevezető vallásellenes hadjáratot:

„Ennek a nagy társaságnak (a carbonariknak) egyik legfőbb célja – saját szavaikat idézve – ‘a keresztény mítoszt’ kiirtani Portugália népének lelkéből. A kis iskolás gyermekeknek ilyen jelvényt tűztek a ruhájukra: ‘Nem kell Isten! Nem kell a vallás!’ Egy Portugálián átutazó angol turista ártatlan gyermekek csoportjaival találkozott. A gyerekek ilyen feliratú zászlót vittek: Nincs szükségünk Istenre!”²⁰

Csak pusztá egybeesés lenne talán, hogy az elmúlt évben a Trafalgar-téren a kommunisták és a szocialisták vörös zászlóján ez volt a mottó: *„Nem kell király, nem kell Isten, nem kell törvény!”²¹*

Megismétlem: a mozgalom igazi irányítóinak nem egy gazdasági forradalom, nem is a „proletárdiktatúra”, és nem is a társadalomnak a „munkás” értelmiségiek által végzendő újjászervezése a célja, hanem a keresztény eszmények lerombolása. A szocialista szónokok bármennyire is a romlott arisztokrácia vagy a „dagadt” kapitalisták ellen intézik kirohanásaikat, valójában nem ezek az emberek fogják szenvedni a legtöbbet, ha az összeesküvés eléri a célját. A világforradalom mindig engedékenynek mutatkozott az önző és romlott arisztokratákkal szemben (de Sade márkitól és az

---

¹⁹ Daily Telegraph, 1923. január 8; Daily Mail, 1923. január 24.

²⁰ Beszámoló a bedfordi hercegnőnek, Adelinának 1913. április 22-én tartott beszédéről, amelyben egy nyilvános gyűlésen a portugáliai politikai foglyokkal szemben tanúsított rossz bánásmód ellen tiltakozott. Idézi a „Portuguese Political Prisoners” („Portugáliai politikai foglyok”), 89. o. (1913)

²¹ Evening Standard, 1923. május 14.

orléans-i hercegtől kezdődően), és a nemes, jóindulatú, becsületes emberek válnak a forradalmi őrjöngés áldozataivá.

A szocializmus a minden magasabb rendű érték, a nemes erények (a hűség és a hazaszeretet) iránti gyűlöletével, az építés helyett a rombolás szenvedélyével szolgálja a mélyebben megbúvó összeesküvők céljait. Ha a keresztény értelmiségieket kiirtják és a nemzetet megfosztják természetes vezetőrétegétől, csak akkor számíthatnak a világforradalmárok arra, hogy a proletariátust a maguk kénye-kedve szerint formálhatják. Minthogy így áll a dolog, az, amit bolsevizmusnak nevezünk, csupán egyik fázisát alkotja annak a mozgalomnak, amely számtalan különféle módszert alkalmaz. Ezek a módszerek látszólag nem függenek össze egymással, de valamennyi ugyanazt a célt szolgálja. Elég napjainkban körülnéznünk a világban és mindenütt ugyanannak a bomlasztó erőnek a működését figyelhetjük meg: a képzőművészetben, az irodalomban, a drámában, a napi sajtóban - minden olyan területen, ahol befolyásolni lehet az emberek gondolkodását.

Ahogy a francia forradalomban a Szent Bertalan-éji tömeggyilkossággal kapcsolatos darabot vitték színpadra, hogy felkeltse a nép szenvedélyét a monarchia ellen, éppen úgy a modern filmek állandóan azon fáradoznak, hogy jeleneteikkel és szövegeikkel osztálygyűlöletet ébresszenek „*a királyok igazságtalansága ellen*”, bemutassák „*a nép szenvedései*”, az arisztokraták önzését, tekintet nélkül arra, hogy ezek beleillenek-e az elbeszélés menetébe, vagy sem.²² Az irodalom területén, nemcsak a kitalált történeteket tartalmazó művekben, hanem az iskolák számára írt kézikönyvekben, történelmi művekben és azokban a munkákban is, amelyeket az agyafürtan szerkesztett sajtó komoly nevelő érté-

---

²² Arról, hogy a filmet mennyire fel lehet használni a forradalmi propaganda céljaira, személyes tapasztalatom van. Egy közismert amerikai producer, aki drámai lehetőséget látott egyes írásaiban, engedélyt kért tőlem, hogy írásaiból filmet készíthessen. Hozzájárulásomat adtam, de később arról tájékoztattak, hogy a producer elállt a film elkészítésétől, mert az antibolsevista propagandának tűnne. Nem sokkal később ugyanez a producer ugyanerről a témáról egy forradalmi jellegű filmet készített, amit Angliában úgy reklámoznak, mint antibolsevista propagandát. Ez jól mutatja az ilyen propagandisták kétszínűségét.

kü alkotásoknak vall, és szervezeten dicséretekkel halmoz el, minden arra irányul, hogy gyengítse a hazaszeretetet, a jelen és a történelmi tények rendszeres meghamisításával megrendítse a hitet az összes fennálló intézményben.

A minden erkölcsi eszmény aláaknázására szánt regényeket és színdarabokat úgy állítják be a nagyközönségnek, mint lángeszű alkotásokat, amelyeket lényegében csodálnia kell annak, aki arra tart igényt, hogy értelmiséginek tartsák. Nem tudom elhinni, hogy mindez véletlen, és azt sem hiszem, hogy a nagyközönség igényli a hazafiatlan, illetve erkölcsromboló könyveket, és örül, mikor azokat kezébe adják. Ellenkezőleg: változatlanul igénye van a hazaszeretetre és az egyszerű, egészséges érzésekre. A nép szíve még mindig egészséges, de szüntelenül arra törekednek, hogy megromtsák azt.

Ez az összeesküvés régóta nyilvánvaló a kontinensen élő megfigyelők előtt. A háború előtt néhány évvel de Lannoy, az egyik francia szabadkőműves-ellenes társaság tagja egy konferencián, amelynek témája a „*zsidó-szabadkőműves szekták befolyása a színházban, az irodalomban és a divatban*” volt, rámutatott arra, hogy „*az egymással látszólag össze nem függő dolgokat milyen elmésen rendez össze és irányítja egy közös célra egyetlen, módszeresen dolgozó mozgalom. Ez a közös cél a világ pogánnyá tétele, az egész kereszténység lerombolása és visszatérés a régi korok leglazább erkölcséihez.*”²³ Robison a Direktórium korának erkölcsstelen öltözékében meglátta Weishaupt tanításának következményét, és ugyanerre az okra vezette vissza azt a szertartást is, amelynek keretében a Notre Dame-ban egy laza erkölcsű nőszeremélyt állítottak a nép elé hódolat tárgyául.²⁴ Az angliai modern Illuminátusok körében a bűn hasonló dicsőítésével találkozunk. A „*The Equinox – the Journal of Scientific Illuminism*”-ban²⁵ azt olvashatjuk, hogy a prostituáltak ugyanolyan megbecsülésben kell részesíteni, mint a hazát szolgáló katonákat. Ezeket a nőket államilag tiszteletben és javadalmazásban kell részesíteni.²⁶ A nőkö-

---

²³ Idézi de Montenach bárónő a „*La Probleme de la Mode*” („*A divat problémája*”) című írásban, 30. o. (1913)

²⁴ Robison: „*Proofs of a Conspiracy*”, 251, 252. o. (1798)

²⁵ „*A Napéjegyenlőség – a tudományos illuminizmus újságja*”

²⁶ A. Quiller cikke a „*The Equinox*”-ban, 1910 szeptemberében, 338. o.

zösség nem eredeti orosz bolsevista gondolat, hanem olyan eszme, ami végigvonul a múlt minden forradalmi mozgalmán.

A képzőművészet területén a szépség teljes megsemmisítésére irányuló törekvés az erkölcsi megrontás útjának egyengetését szolgálja. A New York Herald-ban két évvel ezelőtt megjelent egy körirat, amely tiltakozott a képzőművészetben az úgynevezett modernista kultusz mint „világméretű bolsevista propaganda” ellen. A körirat kijelentette:

„Céljuk minden fennálló társadalmi rend, s ezen belül a művészet rendjének megdöntése, illetve lerombolása. A modernista elfajultság kultusza egyszerűen a bolsevista filozófia alkalmazása a képzőművészetre. Ezért a bolsevizmus diadala a jelenlegi esztétikai értékrend lerombolását, minden esztétikai érték száműzését és a rútság istenítését jelenti.”

Állítólag a mozgalom egész propagandáját „az európai műkereskedőknek egy klikkje” szervezte (máshelyütt ezt a csoportot német klikknek neveztük). Ezek olyan művészek műalkotásaival árasztották el a piacot, akik úgy kezdték, mint „egy kis csoport idegbeteg ön-imádó, akik Párizsban önmagukat a Sátán, a Rútság istene imádóinak” nevezték. Közülük néhányan „vizuális elmezavarban” szenvedtek, míg „számos személy kórképe a mániának egy másik formáját mutatta. Ezekben legyőzhetetlen vágy élt az emberi test megcsonkítása iránt.” Amint tudjuk, a szadizmus jelentős szerepet játszott mind a francia, mind az orosz forradalomban. Mindebben a legfontosabb pont nem az, hogy degenerált embereket kellett keresni ezeknek a szörnyűséges cselekedeteknek a véghezvitelére, hanem az, amit a körlevél úgy jellemez, mint

„ezeknek a műveknek a terjesztésére szervezett machiavelliánus kampány...”

A képkereskedők (akik kifícamodott ízlésű képeket állítottak ki és értékesítettek) a kereskedelemben ismert minden eszközt felhasználtak annak érdekében, hogy az

*esztétika mindaddig egyetemesen elfogadott mércéi hitelüket veszítsék és megsemmisüljenek.*²⁷

A minden elfogadott mérce visszájára fordításának ez a folyamata csakis kifinomult módszerekkel volt létrehozható. Már láttuk, hogy okkult praktikák az igazság iránti érzék és normális szexuális ösztönök kioltására vezethetnek. Az úgynevezett okkult tudományok befolyása alatt (amik valójában nem egyebek, mint óriási erejű hipnózis, illetve önhipnózis) egy ember összes természetes késztetései és ösztönös cselekvési indítékai megsemmisíthetők. Az ilyen ember nem reagál többé a szépség vagy rútság, avagy a jó vagy rossz kategóriáira, amik korábban tudat alatt létezésének törvényeit alkották, így nemcsak tudatos tettei, hanem tudatalatti lelki folyamatai is egy másik ember irányítása alá kerülhetnek, sőt az ilyen ember teljesen örületbe kergethető.

Sok szempontból hasonló következmények származhatnak a Freud által kidolgozott pszichoanalitikus módszerből, amely a szexualitás erőltetésével arra irányul, hogy az akaratot alárendelje a káros természetű hatásoknak.

Egy híres New York-i neuropszichiáter a következő szavakkal fejezte ki a véleményét erről a témáról:

*„Freud elmélete keresztényellenes, és a szervezett társadalom felforgatására irányul. A kereszténység azt tanítja, hogy az egyén képes ellenállni a kísértéseknek. A freudizmus azt tanítja, hogy a kísértésbe való beleegyezésért vagy a kísértésnek való ellenállásért az akarat nem felelős teljes mértékben. A freudizmus az egyént olyan gépnek láttatja, amelyet kizárólag tudatalatti reflexek irányítanak. Természetesen nehéz lenne bizonyítani, hogy a pszichoanalízis romboló propagandaeszköznek lett kidolgozva, de bizonyos értelemben ez nem is fontos kérdés. Akár tudatosan, akár anélkül, hogy Freud tudta és akarta volna, ennek az elméletnek romboló hatása van.*²⁸

---

²⁷ New York Herald, 1921. szeptember 6. és 7.

²⁸ Privát közlés a szerzőnek.

Az összeesküvés művészete általában nem annyira új mozgalmak létrehozásában áll, hanem a már létező, többnyire önmagukban ártalmatlan, sőt nagyszerű célokat szolgáló mozgalmaknak felforgató célok érdekében való felhasználásában. Jó példa erre a születésszabályozás, amely az idegenek bevándorlásának korlátozásával kombinálva, megfelelő irányítás alatt megoldást nyújthat a túlnépesedés súlyos problémájára, anélkül, hogy a nemzet meggyengülésére vagy erkölcsi lazulásra vezetne. Könynyű viszont azt is belátni, hogy a születések korlátozása Anglia ellenségeinek érdekét is szolgálhatja: csökkenti ugyanis az angol nép harci erejét és teret enged a nemkívánatos idegenek számára.

Azt, hogy a születésszabályozási kampányt gonosz célokra is fel lehet használni, jól mutatja az, hogy ez a mozgalom nem korlátozódik túlnépesedett szigetünkre, hanem a születéskorlátozást Franciaországban is üzik, ahol a születésszám csökkenése régóta nemzeti tragédiát jelent. A Paul Robin által alapított „*Emberi Szaporodás Ligája*” 1903 és 1904 folyamán a „*L’Émancipateur*” című lapjában nemcsak arra adott tanácsokat, hogy „*miként lehet elkerülni a nagy családok létrejöttét*”, hanem pamfletjeiben a „*szabadszerelmet és a szabad anyaságot*” is hirdette.²⁹ A faj öngyilkosságát célzó mozgalmat így kombinálták az erkölcs aláaknázásával: a törvényes családok számát korlátozni, és a törvénytelen születések számát növelni akarták. Ez teljes összhangban áll a Grand Orient tanításával, amelynek páholyaiban – ahogy Copin Albancelli rámutat – a „*szabad anyaság*” elvére hivatkoztak (ugyanezt Angliában „*anyasághoz való jog*” néven hirdetik).

Figyelemre méltó, hogy az eszperantó látszólag ártalmatlan találmánya ugyanezen körök részéről kapott támogatást. Ebben nincs is semmi meglepő, mivel tudjuk, hogy egy egyetemes nyelv eszméjét már régóta bátorította a szabadkőműves szellem. Én magam láttam egy dokumentumot, amely a francia szabadkőművesek testületétől származott, és azt állította, hogy az eszperantó közvetlenül a három francia szabadkőműves erő (a Grand Orient, a Grandé Loge Nationale és a Droit Humain) irányítása alatt áll.

---

²⁹ Paul Bureau: „*La crise morale des temps nouveaux*” („*Az új idők erkölcsi válsága*”), o.(1907)

Gyakran hangoztatott vélemény, hogy az esperantót nagymértékben felhasználták a bolsevizmus terjesztésére is. 1922. júliusában Bérard nevelésügyi miniszter kiadott egy körlevelet „minden francia egyetem, akadémia és kollégium fejéhez, amelyben felhívta őket, hogy semmilyen módon ne nyújtsanak segítséget az esperantó tanításához, mivel a bolsevisták azt az egyik legveszélyesebb propagandaeszközként használják”.³⁰ Egy hozzám intézett levélből arról értesültem, hogy egy másik egyetemes nyelvet, az ido-t is propagandára használják az anarchisták: a forradalmi társaságokban „nyíltan, leplezetlenül anarchista” újságokat osztogattak, amelyek ido nyelven íródtak. A levél írója hozzáteszi:

„Az elmúlt héten kaptam kézhez az ‘Emancipáció Csillaga – idista munkások kozmopolita szövetsége’ anarchista részlege havi folyóiratának, a ‘Libereso’-nak („Szabadság”-nak) másolatát. Ez az anarchista elvek szélsőséges gyakorlati alkalmazását javasolja, különböző fortélyokat ajánl, miközben kigúnyolja a szocializmust és a demokráciát... Egy felhívást is tartalmaz az Oroszországban bebörtönzött anarchisták pénzbeli támogatására... az írás szerzője Alexander Berkman, és vele együtt Emma Goldmann és A. Saphiro is aláírta azt.”

Itt tehát egy olyan forradalmi mozgalommal állunk szemben, amely antiszocialista, antibolsevista. Ez is a már kifejtett véleményemet bizonyítja: a bolsevizmus csak egyik fázisa a világösszeesküvésnek. De ha ezt meg is tudnánk magyarázni az anarchisták és a szocialisták egymással szembenálló forradalmi tábor közötti régi ellentéttel, hogyan tudnánk megmagyarázni azt a tényt, hogy ugyanaz a romboló szándék mozgat olyan embereket is, akik sem nem anarchisták, sem nem szocialisták, hanem egyedül a szélsőséges reakciók kategóriájába sorolhatók? A mozgalomnak eme fázisára Nietzsche szolgáltatja a legjobb példát. A „Megfeszített” elleni szitkozódásaiban, az önkényuralom és a militarizmus szószólójaként a forradalmár szocialisták legdühödtőbb ellenfelének bizonyul. Barátjának, Georges Brandes-nak Nietz-

---

³⁰ Daily Mail, 1922. július 14.

sche-jellemzése bemutatja a maga egészében ezt a perverz szellemiséget: „*Kutató gondolatai tiltott ösvényeken lopakodnak. Ezt a dolgot értéknek tartják. Nem fordíthatjuk meg ítéletünket? Emezt meg jónak tekintettük. Nem tekinthetnénk inkább rossznak?*” Mi más ez, mint sátánizmus? Nietzsche esetét nem lehet azon az alapon megmagyarázni, hogy elmebetegként halt meg, mivel számos, nyilvánvalóan épelméjű ember csodálattal néz rá, és mialatt kinevetik a szocializmust, sőt támadják a bolsevizmust, csatlakoznak a keresztény civilizáció elleni hadjáráthoz. Az öszszeesküvés tehát az úgynevezett demokratikus köröktől függetlenül is létezik.

Nemrég kezembe akadt egy olasz regény egy antiszocialista szerzőtől, amely pontosan ugyanúgy támadta „*a keresztény-burzsóá társadalmat*”, mint az anarchisták és a bolsevisták. A szerző ezt mondja:

„*A család a jelenlegi társadalom magva és alapja. Mindenki, aki valóban reformálni vagy felforgatni akarja a társadalmat, nem kezdheti ezt mással, mint a család reformjával, aláaknázásával... A család... a fő oka minden boldogtalanságnak, minden bűnnek, minden képmutatásnak és minden erkölcsstelenségnek...*”

Majd a továbbiakban rámutat, hogy azért Németország és Amerika a két legerősebb és legegészségesebb ország, mert ezekben haladtak előre legnagyobb mértékben a szabadszerelem felé.³¹

Lehet, hogy e sorok szerzője nem jelentős személy, mégis érdemes e szavakra odafigyelni, mivel bizonyos jellemző tünetekre utalnak és segítenek bizonyos fertőzési góccok azonosításában.

Lehetetlen ezeket a minket körülvevő vegyes mozgalmakat tanulmányozni anélkül, hogy észre ne vennénk a céljaik közötti hasonlóságot: mindegyik egy bizonyos közös terv egyik láncszemét alkotja, hasonlóan egy kirakós mozaikrejtvény különálló darabjaihoz, amelyeknek önmagukban nincs értelmes jelentésük, de megfelelően összeillesztve teljesen világos mintát alkotnak. Azt, hogy valahol a háttérben van egy érintkezési pont, az a tény

---

³¹ Mario Mariani: „*Le Smorfie deli' Anima*” („*A lélek eltorzulása*”). (1919)

mutatja, hogy a különböző csoportokban találunk olyan személyeket, akik kettős és hármas szerepet játszanak: ugyanaz a név fordul elő egy születésszabályozást hirdető újság támogatói között és egy forradalmi titkos társaságban, a pszichoanalízis hirdetői között és az ír Köztársasági Bizottságban.

Mind a nyílt, mind a titkos társaságok harci feladata a közvélemény meghódítása. A sajtó titkos irányítóinak döntő szerepük van a fejleményekben. Az utóbbi hét év alatt a legkifinomultabban bomlasztó propaganda egy része az úgynevezett „*kapitalista sajtóból*” származott. A Daily Herald a forradalomnak csupán a rezesbandája. Az értelmiségiek által sugalmazott és támogatott újságokhoz kell fordulnunk, ha meg akarjuk találni az illuminizmus legnagyobb ékesszólással előadott tanait.³²

Egy rendkívüli prófétai ösztönnel megáldott francia ember több, mint nyolcvan évvel ezelőtt nemcsak azt jósolta meg, hogy a veszély Oroszországból fenyeget, hanem azt is, hogy a sajtó megkönnyíti a civilizáció rombadöntését:

„Amikor a kozmopolita demokráciánk, utolsó gyümölcsként, a háborút gyűlöletessé teszi az egész nép számára, amikor azok a népek, amelyek a legcivilizáltabb népeknek nevezik magukat, belefáradnak a politikai erkölcsstelenségeikbe..., még egyszer ki fognak nyílani velünk szemben az Észak zsilipjei, és el kell szenvednünk egy utolsó inváziót, de ezúttal nem a tudatlan barbárok részéről, hanem ravasz és felvilágosult mesterektől, akik felvilágosultabbak, mint mi magunk, mivel megtanulták a mi kicsapongásainkból, hogyan lehet és kell minket kormányozni.

Nem a semmiért történt az, hogy az isteni Gondviselés annyi nem-aktív erőt halmoz fel Kelet-Európában. Egy nap felkel majd az alvó óriás, és az erő véget fog vetni a

---

³² Egy neves angol újságíró az egyik legfontosabb angol irodalmi alkotmánypárti újságtól egy beszélgetés során arra figyelmeztetett, hogy hagyjak fel olyan „*abszurd*” dolgokkal, mint amilyen a hazafiság. Egy másik újságíró ugyanattól a laptól azt mondta nekem, hogy a legkisebb sajnálatot sem érezne, ha látná a Brit Birodalom összeomlását.

szavak uralmának. Akkor a megzavarodott egyenlőség hiába fogja hívni a régi arisztokráciát a szabadság védelmére: a túlságosan sokáig tétlen kéz által (megint csak túl későn) megragadott és forgatott fegyver hatástalanná válik. A társadalom azért fog elpusztulni, mert értelmetlen, ellentmondó jelszavaknak hitt. Majd a közvélemény hamis visszhangjai, az újságok, amelyek minden áron meg akarják tartani olvasóközönségüket, tönk-re fogják tenni [a világot], egyedül azért, hogy legyen miről beszámolniuk egy hónappal később. Meg fogják gyilkolni a társadalmat, hogy a holttestén élőködjenek.”³³

Manapság az újságok nem visszhangjai a közvéleménynek, hanem legfőbb irányítói. A sajtó hasábjai nyitva állnak a bomlasztó tanok számára, de bezárulnak olyan érvek előtt, amelyek hatékonyan képesek lennének feltartóztatni a pusztítás erőit.

Mi a sajtó mögött álló, a minket körülvevő felforgató mozgalmak mögött rejtőzködő befolyás? Számos befolyásoló erő működik? Vagy csupán egyetlen hatalom van, egy láthatatlan csoport, ami a többieket irányítja – az *igazi beavatottak* köre?

---

³³ Astolphe de Custine: „*La Russie en 1839*” („*Oroszország 1839-ben*”), I, 149. o. (1843)

14. PÁNGERMANIZMUS

Az eddigiekből látható, hogy a világorradalom kiobbantásáért nyílt mozgalmakban és titkos társaságokban tevékenykedő titkos hatalom elgondolása nem új találmány, hanem már a tizen-nyolcadik századtól fogva létezik. Annak érdekében, hogy értékelni tudjuk ennek az elgondolásnak a folyamatosságát, idézzük emlékezetünkbe a kortársak tanúságtételét! Ezek közül bizonyos dokumentumokat a saját összefüggésükben már idéztünk, de ha összegyűjtjük és időrendi sorrendbe állítjuk ezeket, nagyon figyelemreméltó bizonyítékláncolat áll előttünk.

De Luchet márki 1789-ben figyelmeztette Franciaországot a világorradalomra törő Illuminátusok veszélyességére.¹ Előre látta, hogy *„ennek az óriási tervnek egy sor olyan szerencsétlenség lesz a következménye, amiknek nem lehet tudni a végét; hasonlóan a vulkánokhoz, amik csillapíthatatlanul tevékenykednek a Föld belsejében és borzalmas, pusztító vulkán formájában törnek ki a levegőbe.”*²

Brunswick herceg 1794-ben a német páholyokhoz intézett kiáltványában ezt mondotta:

„Létrejött egy nagy szekta, amely az emberiség javát és boldogságát’ választotta mottójául. Ez a szekta sötét összeesküvéssel az emberiség boldogságvágyát a maga javára kívánja kamatoztatni. Ezt a szektát mindenki ismeri; a hozzá tartozó testvéreket ugyanúgy, mint a szekta nevét... Beszédek és tetteik felfedték tervüket, ami nem más, mint minden társas kötelék felbontása és minden rend lerombolása... E szekta egyedüli mozgatórugója a csillapíthatatlan hatalomvágy. Vezetőik nem kevesebbet

---

¹ „*Essai sur la Secte des Illuminés*” („*Esszé az illuminátusok szektájáról*”) (1792), 48. o. Ezt a gondolatot de Luchet a 46. oldalon egy érdekes szövegben fejti ki: „*A legsűrűbb sötétség mélyén kialakul egy társaság új lényekből, akik ismerik egymást, anélkül, hogy a lélek látható lenne, megértik egymást, anélkül, hogy a létüket megmagyaráznák: szolgálják egymást barátság nélkül. Ez a társaság a világorradalmat tűzte ki célul...*”

² U.o., 171. o.

*akarnak, mint a Föld feletti uralmat. Azt akarják, hogy az ő titkos klubjaik irányítsák a nemzetek kormányait.*³

Montjoie egyik korábbi munkájában azt írta, hogy az orléanista összeesküvés szervezte az egész francia forradalmat. Az orléanisták-ról 1797-ben ezt jegyezte meg:

„Úgy gondolom, hogy ez az elvetemült herceg a maga személyes hasznára tette, amit tett. Nem vizsgálom most, hogy nem mozgatta-e őt egy láthatatlan kéz,⁴ amely – úgy tűnik – forradalmunk minden eseményét azzal a szándékkal hozta létre, hogy egy olyan cél felé vezessen minket, amit jelenleg nem ismerünk, de – úgy gondolom – nemsokára meg fogunk ismerni.”⁵

De Savine 1801-ben *„bölcs szavakkal utalt egy borzalmas nemzetközi szektára, amely... hatalmasabb, mint bármely más hasonló társaság... ennek karja és szeme mindenhová elér. Napjainkban ez kormányozza Európát.”⁶*

De Malet lovag 1817-ben kijelentette, hogy

„a forradalom kirobbantói nem voltak jobban franciák, mint németek, olaszok, angolok, stb. Egyfajta különleges népet alkottak, amely azzal a céllal jött létre és nőtt a sötétben naggyá a civilizált népek között, hogy hatalmas alá hajtsa azokat.”⁷

A carbonari Malegari 1835-ben így írt egy másik carbonarinak:

„Mi a földgolyó minden pontján élő testvéreinkkel egy társaságot alkotunk. Vágyaink és szándékaink közösek: az emberiség emancipációjára törekszünk, meg akarjuk szüntetni a szolgaság minden fajtáját. Mégis van valami

---

³ Eckert: id. mű, II, 133, 134. o. Fordította: Gyr abbé (1854)

⁴ A szerző saját kiemelése.

⁵ Galart de Monjoie: *„Histoire de Marié Antoinette”* („*Marié Antoinette története*”), 156. o. (1797)

⁶ Lenotre: id. mű, 307. o.

⁷ *„Recherches politiques et historiques sur l'existence d'une secte révolutionnaire”* („*Politikai és történelmi vizsgálódások egy forradalmi szekta létevel kapcsolatban*”), 2. o. (1817)

*láthatatlan, ami alig érezhető, de nyomasztólag nehezedik ránk. Honnét származik, hol van az? Senki sem tudja, vagy legalábbis senki sem beszél róla. A társaság titkos, még számunkra, a titkos társaságok veteránjai számára is.*⁸

Disraeli 1852-ben ezt írta:

„Nem a parlamentek, nem a népek, nem a természeti folyamatok és nem is az események folyamata volt az, ami megdöntötte Lajos trónját... A titkos társaságok voltak azok, amelyek meglepetésszerűen a trón ellen támadtak, a titkos társaságok, amelyek mindig Európa elpusztítására készültek... Egy nagy népmozgalommal együttműködve fel tudják forgatni a társadalmat, ahogy meg is tették ezt a múlt század végén.”⁹

Deschamps atya 1874-ben a titkos társaságok beható tanulmányozása után így vetette fel a kérdést:

„Fel kell most tennünk magunknak a kérdést: van-e valamilyen tanbéli azonosság és személyes kapcsolat a különböző szekták tagjai között? Egységes irányítás köti-e össze az összes titkos társaságot, a szabadkőművességet is beleértve? Itt a titkos társaságok működésének legtitkosabb pontját érintjük, amit az egyes országokban működő Grand Orient-páholyok (amelyek azt állítják, hogy függetlenek egymástól, sőt néha ki is közösitik egymást) a lehető leggondosabban lepleznek.”¹⁰

Deschamps végül azt a következtetést vonja le, hogy *„létezik egy titkos tanács, amely az összes szabadkőműves páholyt irá-*

---

⁸ Crétineau Joly: „L' Église Romaine en face de la Révolution („A római egyház a forradalommal szemben”), II, 143. o. (1859)

⁹ Lord George Bentinck: „A Political Biography” („Politikai életrajz”), 552-554. o. (1852)

¹⁰ „Les Sociétés Secretes et la Société” („A titkos társaságok és a társadalom”), I, 91. o.

nyíjtja”¹¹, és „vannak titkos búvóhelyek, ahol a szekták vezetői összehangolják romboló munkájukat.”¹²

Az ilyenfajta, különböző forrásokból származó kérdéseket köny-nyű lenne szaporítani. Attól függetlenül az emberek, akik ilyen véleményüknek hangot adtak, tévedtek-e vagy sem, tény – mint oly gyakran említettük –, hogy legalább 135 éve létezik a gondolat, hogy a világforradalmat egy rejtett kéz irányítja. Ha ezeket a kijelentéseket összehasonlítjuk Copin Albancelli azon megállapításával, hogy egy belső kör irányítja titkosan a Grand Orient akcióit, valamint a többi titkos társaság tagjainak következtetéseivel, hogy létezik egy kör minden titkos, felforgató szabadkőműves társaság mögött, szükségképpen meg kell vizsgálnunk: létezik-e tényleg egy kör (vagy inkább egy hatalom) a fennálló társadalmi rend és a keresztény civilizáció pusztulásán fáradozó nyílt és titkos társaságok mögött? Ha igen, miben rejlik ez a hatalom?

Ha pillanatnyilag mellőzzük a spekulációkat, és csupán az ismert tényeket tartjuk szem előtt, mindenki, aki komolyan tanulmányozza ezt a témát, megállapíthatja, hogy jelenleg öt nagyobb szervezett mozgalom működik a világon, amelyekkel a civilizált államok kormányainak fel kell venniük a harcot. Ezek a következők:

1. *A Grand Orient-i szabadkőművesség.*
2. *A teozófia számtalan ágazata.*
3. *Az agresszív nacionalizmus, amelyet jelenleg a pángermanizmus képvisel.*
4. *A nemzetközi pénzvilág.*
5. *A társadalmi forradalomra törekvő mozgalom.*

Amint látható, a negyedik kivételével olyan mozgalmakról van szó, amelyeket már igyekeztem vázolni e jelen mű eddigi részében. Igen jelentős tény, hogy csak akkor fedeztem fel, hogy vannak tőlem független olyan kutatók, akik pontosan ugyanarra a

---

¹¹ U. o., II, 243. o.

¹² U.o. II, 521. o.

következtetésre jutottak, mint jómagam, amikor munkámnak ezt a részét elvégeztem.

Ezért a következő problémával állunk szemben: ha létezik olyan hatalom, amely az összes felforgató mozgalmat irányítja, ez a hatalom az itt felsorolt mozgalmak egyike-e, avagy létezik-e egy még hatalmasabb és még láthatatlanabb erő? Annak érdekében, hogy erre a kérdésre választ adhassunk, meg kell vizsgálnunk, hogy – noha ezeknek a mozgalmaknak a végső célja lát-szólag különbözik egymástól – mégis van-e valami közös a cél-jaikban? Egy alapvető hasonlóság bizonyosan megállapítható. Valamennyi mozgalom az egész világ irányítására törekszik, és mindegyik a maga által kiagyalt elvek szerint akarja irányítani azt. Még fontosabb közös vonás, hogy mindegyik kizárólag egy embercsoport érdekei szerint (egy társadalmi osztály, egy értelmi-ségi csoport vagy egy nemzet érdekei szerint) akarja a világot kormányozni, és a javából minden embert ki akar zárni, aki nem tartozik az illető embercsoporthoz. Így mindegyik mozgalom va-lójában a világ feletti diktatúrára törekszik.

Ezenkívül az is megállapítható, hogy nemcsak ezek a főbb mozgalmak, hanem az utolsó fejezetben ismertetett kisebb felfor-gató társaságok is. Közülük 1. a legtöbb németbarát beállítottságú (mindenesetre egyik ilyen mozgalom sem franciabarát vagy haza-fias angol társaság); 2. valamennyi mozgalomban megtalálható a zsidó befolyás (legalábbis egyik sem „*antiszemita*”); 3. vala-mennyi többé-kevésbé kibékíthetetlen ellenfele a kereszténység-nek. Az tehát a kérdés: vajon a titkos társaságok mögött álló egyetlen hatalom pángermán hatalom? Zsidó hatalom? Vagy ke-resztényellenes hatalom? Vizsgáljuk meg mindegyik lehetőséget!

A pángermán mozgalomnak a túlzó nacionalizmus nem új felfedezése. Sok faj álmodott már a világoralomról Nagy Sándor korától Napóleonig, de sehol sem dolgoztak olyan machiavel-liánus módszerekkel, mint amik Nagy Frigyes óta a porosz kül-politikát és diplomáciát jellemzik. A modern Németországnak nem a porosz militarizmus a bűne. Ha a militarizmus a bátorsá-got, hazaszeretetet, fegyelmet és kötelességtudatot jelenti, akkor nagyszerű dolog. De a pángermanizmus a hazaszeretetet brit elgon-dolásától abban különbözik, hogy más népek jogait semmibe ve-szi és az egész világ fölötti uralomra törekszik. Német uralom

alatt minden német szabad lenne, és minden más ember rabszolga. Ugyanakkor Anglia, noha bizonyos területek meghódítására tényleg törekedett, mindig megengedte, hogy a meghódított területek lakosai saját szokásaik szerint fejlődjenek, és az angolok által hozott törvények nagyrészt azt a célt szolgálták, hogy megvédjék a meghódított embereket egymástól.

Az a tény, hogy az indiai bennszülöttek ügyeit nem saját fajtájukbeli, hanem angol bíró tárgyalta, szintén ezt bizonyítja. De minden elv megtagadását jelenti annak a tannak elfogadása, hogy minden (hazugság, áruulás, rágalmozás, hitszegés) megengedett egy nemzet céljainak elérése érdekében. Ez a tan rekesztette ki Németországot az egymással jó viszonyban lévő nemzetek közösségéből. Robison így jellemzi az Illuminátusok rendszerének végző következtetéseit: „*Semmivel kapcsolatban nem lennének erkölcsi aggályai, ha úgy látnák, hogy abból a Rendnek haszna származik, mivel a Rend nagy célját minden megfontolásnál magasabb rendűnek tartják.*”¹³ Ha a ‘Rend’ szót az ‘állam’ szóval helyettesítjük, megkapjuk a modern német imperializmus alapelvét a maga teljességében.

Figyelemre méltó, hogy a német illuminizmus és imperializmus kiagyalói egyes eszméiket ugyanazon forrásból merítették. Mind Weishaupt, mind Nagy Frigyes igen komolyan tanulmányozták Machiavellit – és mindketten felülmúlták mesterüket. A machiavellizmusnak ez a formája, amely magának az itáliai filozófusnak valószínűleg még álmában sem jutott volna eszébe, Poroszországnak a vezető szerepéért vívott egész harcán végigvonul. Ugyanabban az időben lángolt fel mindig a világforradalom minden tüze, amikor Poroszország hatalmi tényezővé vált. Az Ems-távirat 1870-ben, a hamis jelentés, amely mozgósításra készítette 1914-ben Oroszországot¹⁴, a mostani háború alatt a civilizált hadviseléssel kapcsolatos szerződések és törvények megszegése közvetlen következményei voltak azoknak a tanoknak, amik csíraszerű formában „*A fejedelem*”-ben megtalálhatók. Ugyanígy a Weishaupt küldöttei és a porosz ügynökök sugalmazására létrejött

---

¹³ Robison: id. mű, 107. o.

¹⁴ Erről egy jó beszámolót tartalmaz a Times-hoz intézett levél 1924. január 23-án.

francia forradalom és a Marx és Engels által kezdeményezett jelenlegi forradalmi mozgalom legszembeszökőbb jellemzője nem annyira az erőszak, mint inkább a machiavelliánus ravaszság.

Azt a módszert, amelyet jelenleg népszerű nyelven leplezésnek neveznek (egy tervnek egy teljesen közömbösnek tűnő más- valamivel való leplezését, azt a művészetet, amely a legnemte- lebb akciók dicsőítése által a feketéből fehéret és a fehérből fe- ketét varázsol, amely minden tiszteletreméltó hagyományt meg- vetéssel kezel, és nevetségessé tesz, egy szóban kifejezve: a per- verziót), a világforradalom irányítói rendszerré fejlesztették. Itt van az a pont, ahol a mozgalom nem-proletár jellege tetten érhető. Minden országban a munkás a legkevésbé machiavelliánus lény: abban áll a gyengesége, hogy még akkor sem képes a céljait vilá- gosan, szabatosan megfogalmazni, amikor igaz ügyért harcol; an- nál kevésbé képes a rosszat jónak beállítani. Csakis akkor öltött a világforradalom machiavelliánus jellegét, amikor átvette a forra- dalom a vezetését a Bakunyin által „*német-zsidó társaságnak*” jellemzett csoport. Ezután alakult át fokozatosan napjaink félel- metes szervezetévé.

„*A fejedelem*”-ből vett néhány idézet bizonyítja, hogy mind a poroszok, mind a francia és az orosz terroristák milyen hűségesen követték Machiavellinek a zsarnokok számára adott tanácsait.

„*Annak, aki valamely állam fölött a hatalmat bitorolni akar- ja, habozás nélkül végre kell hajtania mindazt a kegyetlenséget, amit sürgősen szükségesnek gondol, hiszen lehet, hogy később nem lesz alkalma gyakran megismételni ezeket...*”¹⁵ (Lásd a meg- hódított terület lakói ellen foganatosítandó „*borzalmaknak*” né- met elvét, és a francia, valamint az orosz terroristák tervét az „*ellenforradalmárok*” elnyomására!)

„*Hasonló fontossága van annak is, hogy a fejedelem olyanná váljon, mint egy vadállat. Az összes állat közül leginkább az oroszlánhoz és a rókához kell hasonlóná válnia.*”¹⁶ (Lásd Nagy Frigyes és a francia, valamint az orosz demagógokat!)

„*Egy fejedelem..., aki bölcs és okos, nem tarthatja meg a sza- vát, ha az számára hátrányos lenne, vagy ha az okok, amik miatt*

---

¹⁵ „*The Prince*” („*A fejedelem*”), Henry Morley angol fordítása, 61. o.

¹⁶ U. o., 110. o.

*becsületszavát adta, megszüntek.*¹⁷ (Lásd Németország vélekedését a „*papírrongy-szerződésekről*”, valamint a bolsevista szak szervezeti küldöttség ígéreteit, hogy tartózkodni fognak a propagandától!)

„*Mivel az uralmad alatt álló nép egésze nem alkalmas a fegyverviselésre, akkor ha nagylelkű és előzékeny vagy azok iránt, akiket felfegyverzel, merészebben viselkedhetsz a nép többi részével szemben, mivel a katonák iránti megkülönböztetett bánásmódod még jobban hozzád kapcsolja őket.*”¹⁸ (Lásd a német imperialista hadsereg tisztjeinek hivatalosan engedélyezett arcátlan viselkedését és Oroszországban a Vörös Hadsereg éllemezését a lakosság többi részének kárára.)

„*A fejedelemnek... megfelelő időközökben az év folyamán látványosságokat és játékokat kell biztosítania a nép felüdülése végett... jelét kell adnia emberiségének és nagylelkűségének.*”¹⁹ (Lásd azt a fontos szerepet, amit a „*látványok*” játszottak a francia forradalomban, és azt, amit a színház és az opera játszik Szovjet-Oroszországban. Mindig ugyanaz a célja a „*kenyeret és cirkuszt!*” jelszónak.)

Közvetlenül I. Napóleon bukása után egy francia szerző közreadott egy könyvet, amely a forradalom vezéreinek és a forradalomnak a „*módszeres perverzítésát*” úgy jellemezte, mint egy machiavelliánus rezsim kezdetét.²⁰ Hogyan stabilizálódott volna ez a rendszer Franciaországban Weishaupt küldötteinek, Nagy Frigyes ügynökeinek és az illuminátus II. Frigyes Vilmosnak irányítása nélkül?

Németország azonban képes volt arra, hogy megvédje magát az illuminizmus pusztító tanításaival szemben. Németország, a titkos társaságok állandó otthona, a tizenkilencedik század végén a szocializmus szellemi otthonává vált. Noha úgy tűnt, hogy ez komoly veszélyt jelenthet a német imperializmus számára, mégis

---

¹⁷ U. o., 110. o.

¹⁸ U. o., 131. o.

¹⁹ U. o., 143., 144. o.

²⁰ Mazeret: „*De Machiavel et de l'influence de la doctrine sur les opinions, les mœurs et la politique de la France pendant la Révolution*” („*Machiavelli és tanításának hatása a franciák nézeteire, erkölcsre és Franciaország politikájára a forradalom alatt*”) (1816)

egyetlen ország sem maradt annyira mentes a komoly forradalmi agitációtól, mint Németország. Helyesen állapították meg, hogy a németek elméletileg szocialistábbak, mint a többi nép, de sokkal kevésbé forradalmárok.

Az igazság az, hogy Németország vezetői mindig is tudták, hogy számíthatnak a népnek nemcsak a szolgálalkúságára, hanem izzó nemzeti érzéseire is. Még a legfelforgatóbb német titkos társaságnak is erősen hazafias jellege volt, és a német egyetemisták voltak egyrészt az Illuminátusoknak, másrészt a német imperialista gondolatnak a legodaadóbb hívei. A német imperializmus, ahelyett, hogy harcolt volna a felforgató erők ellen, azt a sokkal agyafúrtaabb módszert választotta, hogy szolgálatába állította őket.

Így Németországban a szabadkőművesség hathatós segítséget nyújtott Poroszország vezető szerepének kialakításához. 1840-től kezdve minden német szabadkőműves páholy számára Berlinből adták ki a parancsokat²¹, és az 1848-as forradalomban a német szabadkőművesek voltak a Poroszország vezetése alatti német egység legbuzgóbb támogatói.

Később Bismarck ragyogó zsenialitásával nemcsak a szabadkőműveseket és a titkos társaságok tagjait, hanem a szocialistákat és a demokratákat is ugyanazon ügy szolgálatába állította. Lassalle és Marx óriási mértékben járult hozzá a pángermanizmus ügyéhez. Dammer, aki Lassalle után a szocialista párt vezetője lett, utódját, Fritsché-t arra okította, hogy *„a szászországi pártgyűléseken a szocialista követelések hangoztatása közben ne hiányozzék az a követelés sem, hogy Németország Poroszország vezetése alatt egyesüljön. Fritsche személyesen tartozott beszámolni Bismarcknak pártgyűléseken elért eredményről”*.²²

Még Olaszországban is sikerült Bismarcknak megnyernie a német önkényuralmi politika számára olyan embereket, akik a „szabadság” élgárdájának látványos támogatói voltak. Mazzini 1867-ben ezt írta Bismarcknak: *„Hiszek Németország egységében, és ugyanannyira kívánom azt, mint saját hazám egységét. Iszo-*

---

²¹ Deschamps: id. mű, I, XCII. o.

²² U. o., II, 681. o.

nyodom attól, hogy Franciaország uralkodjék Európa felett, pedig ezt a vezető szerepet Franciaország magának igényli.”²³

1870 előtt a szabadkőművesség a kontinensen mindenütt Németország ügyét támogatta. „A titkos hatalom a francia szabadkőművességen keresztül pacifizmust és emberiséget hirdetett Franciaországban, míg a német szabadkőművességen keresztül Németországban a hazafiasság szószólója volt.”²⁴ Így, miközben a tizenkilencedik század folyamán Németország vezetői eltúrték a vallásellenes tanok terjesztését egészen addig a pontig, amíg a huszadik század elejére sok német gyermek lelkéből eltűnt az igazi istenfogalom, aközben a birodalmi kormány gondosan ügyelt arra, hogy semmi olyat ne engedélyezzen, ami gyengítené a hazafiasságot. A pángermán megszállottságot, amellyé a német hazafiasság Treitschke és Bernhardi hatása alatt változott, valójában éppen annyira megerősítette a vallásellenesség, mint a forradalmi szocializmust, mivel mindkettő az erőszak törvényén és a teljes erkölcsi gátlástalanságon alapult. Ezek szerint nem az általánosan elfogadott értelemben vett „militarizmus”, hanem a saját országa területén erőteljesen elnyomott tanítás exportjának machiavellianus terve tette Németországot fenyegetővé a világ számára.

Itt nem foglalkozom hosszasan a német birodalmi vezérkar bűnével, azzal, hogy Lenint és bolsevista társait Oroszországba küldték, mivel ezzel a kérdéssel részletesen foglalkoztam annak a vitának a keretében, ami a „Morning Post”-ban két évvel ezelőtt jelent meg.²⁵ De amíg elismertem, hogy német vitapartnerem szépen és udvariasan érvelt, és gondolataival bizonyos pontokban teljesen egyet is értettem, kénytelen voltam azt is felismerni, hogy azért nem jöhet létre semmifajta igazi megértés közöttünk, mert képtelen vagyok meggyőzni őt arról, hogy egy cél elérése érdekében nem használhatunk bármilyen eszközt. Vitapartnerem ezzel kapcsolatban így fejezte ki magát:

---

²³ „*Politica Segreta Italiana*” („Az önálló olasz politika”) A szerző: Diamilla Muller, 346. o. (1891)

²⁴ Albancelli: „*Le pouvoir occulte contre la France*” („A titkos hatalom Franciaország ellen”), 388. o.

²⁵ Nesta H. Webster-Kurt Kerlen: „*Boche and Bolshevik*” („A német és a bolsevik”. Cikksorozat, megjelent a Morning Post 1922. április 26., 27., június 10., 11., 15., 16. számában.

„Ha Mrs. Webster ... azzal vádolja Németországot, hogy felforgató propagandát folytatott a Szövetségesek országában, egyszerűen arra kell emlékeztetnem, hogy a szerelemben és a háborúban minden megengedett. Egy háborúban, egy élet-halál harcban senki sem lehet tekintettel arra, hogy milyen eszközökkel harcol, sem arra, hogy fegyvereit használva milyen értékeket semmisít meg. Az egyedüli tanácsadó [sic], ami a legfontosabb, a harc sikere, egy ország függetlenségének megőrzése.”²⁶

Amíg Németország nem szakít a machiavelliánus tanítással, lehetetlen civilizált hatalomnak tekinteni ezt az országot.

De Kerlen úr azzal vádolja Angliát, hogy ugyanezt a machiavelliánus politikát folytatja azáltal, hogy külföldi zendüléseket bátorít. Kétségtelen, hogy Anglia igyekezett a pacifizmust terjeszteni Németországban és más ellenséges országokban. Azt remélte, hogy politikai forradalmat tud kiobbantani ezekben az országokban, vagyis fel tudja lázítani a német népet a vezetői ellen, akik belevitték a háborúba. (Nem szabad elfelejtenünk, hogy Angliában Németország barátai mindig azt hangoztatták, hogy a német nép nem akarta a háborút, hanem őket a katonai kaszt akarata ellenére vitte bele abba.) De van-e valamilyen bizonyíték arra, hogy Anglia valaha is szocialista forradalmat akart kiobbantani Németországban, alá akarta aknázni az erkölcsiséget és a rendezett kormányzás iránti bizalmat? Egy szóval: hatalomra akarta-e juttatni a bolsevizmust Németországban vagy máshol? Kerlen úr arra hivatkozott, hogy Angliában egyesek rokonszenveztek Kerenszkij forradalmával. De Anglia – nagyrészt a liberálisok hatására – állandóan a „cári zsarnokság” eltűzött gondolatát tartotta szem előtt, és bár félrevezetve, de jóhiszeműen rokonszenvezett minden törekvéssel, ami az orosz nép „felszabadítására” irányult.

Továbbá, a háború alatt a cárt és a cárnőt állandóan úgy állították be, mint olyan személyeket, akik hűtlenek a Szövetségesekhez. Ma már tudjuk, hogy ez hamis beállítás volt, amit vitathatatlanul ellenséges ügynökök terjesztettek. Konzervatív körök-

---

²⁶ „Boche and Bolshevik”, 39. o.

ben mégis hittek benne, mivel az oroszországi helyzetről tévesen voltak tájékoztatva. Csak az, aki 1917 tavaszán Londonban élt, tudja elképzelni, hogy nemcsak a közvélemény, hanem még az állami hatóságok is mennyire félre voltak vezetve. Mi másra lehetett számítani, amikor ezzel kapcsolatban a szocialisták véleményét fogadták el? Személyes ismereteim alapján tudom, hogy a két legfontosabb minisztériumban teljesen téves módon értékelték a bolsevizmust; ezért nem tettek megfelelő intézkedéseket, hogy terjedését országunkban ellenőrzés alá vonják.

Röviden tehát: az volt Anglia és Németország Oroszországgal kapcsolatos magatartása között a lényeges különbség, hogy míg Anglia úgy képzelte, hogy Kerenszkij forradalma hasznára válik Oroszországnak is és a Szövetségesek ügyének is, addig Németország tudatosan csempészte be Oroszországba azt, amiről tudta, hogy méreg.

Az „*oszd meg és uralkodj!*” elvhez mindig hűséges Németország, miután Oroszországba besegítette a rombolás szellemét, sikeresen támasztott vizsályt a Szövetségesek között. Az egész háború alatt mindig ezt a politikát folytatta. Amíg egyfelől arról „*biztosította*” Franciaországot, hogy „*Anglia csak addig harcolna, amíg az utolsó francia ki nem lehelte a lelkét*”, addig másfelől Ludendorff ezt tanácsolta a birodalmi kancellárnak: „*A Kuhlmann-beszédből újra és újra arra a kitételre kell hivatkoznunk, hogy egyedül Elzász-Lotharingia problémája áll a béke útjában. És különleges hangsúlyt kell tennünk arra, hogy az angol nép imperialisztikus háborús célért hullajtja véréét.*”²⁷

Oly ügyesen folytatták ezt a propagandát a háború után is, hogy az angol tiszték amikor visszatértek Angliába a meghódított területekről, kijelentették, hogy a németek baráti magatartása meggyőzte őket arról, hogy Németország valójában az angolok barátja, és hogy Angliának, inkább vele kellett volna szövetkeznie, mint Franciaországgal. A francia tiszték viszont hazatérve azt mondták, hogy a németek biztosították őket igaz barátságukról, és igazi ellenségüknek Angliát mondták. Franciaország jobban tette volna, ha szakít az Entente-tal és szövetségre lép Németországgal.

---

²⁷ „*The General Staff and its Problem*” („*A tábornoki kar és problémája*”), II, 556. o.

Ugyanakkor a háború okairól Németország nem kevesebb, mint három propagandavonalat folytatott: az egyiket minden felelősséget az angolokra hárítottak, a másikon a franciákra és a harmadik vonalon mindenért a zsidókat tették felelőssé. E három nézetet különböző pamfletekben előszeretettel terjesztették a Szövetségesek országaiban.²⁸

A császári Németország azzal érte el a legnagyobb sikerét, hogy a szövetségesek országaiban éppen azokat az elemeket tudta maga mellé állítani, melyekről mindenki azt hitte, hogy Németország ellenségei lesznek. Noha nem volt még egy ország a világon, ahol a monarchiát annyira tisztelték és a militarizmust oly széles körben magukévá tették, ahol a rang és a születés annyit számított, és a munkások – noha gondoskodtak róluk – oly mértékben kiszolgáltattak voltak, mint éppen Németországban, mégis Bismarck óta mindig Németország volt az angol szocialistáknak, demokratáknak és pacifistáknak a „szellemi otthona”, mint ahogy Franciaországban is mindig megtalálta a fő szövetségeseit a szabadkőműves páholyokban.

Ennek ellenére a német szocialisták és szabadkőművesek sohasem kísérelték meg, hogy befolyásukat latba vessék a testvériség és a világbéke szabadkőműves és szocialista eszményeinek érdekében, hanem éppen ellenkezőleg: minden válság idején a katonai párttal vállaltak sorsközösséget. Így a francia-porosz háború előtt, noha az Egyetértés-páholy francia szabadkőművesei és az I. Internacionálé szocialistái arra biztatták testvéreiket, illetve elvtársaikat, hogy fogjanak össze a német szocialistákkal a háborús veszély elhárítására, a porosz páholyok éljent kiáltottak a nemzeti színekre, Vilmos király és a „porosz kard” dicséretét zengték és a német szociáldemokraták magukénak vallották a német egység ügyét.²⁹

---

²⁸ A szóban forgó körökből származó minden háborús felelősséget Angliára hárítani akaró pamfletek egyike eljutott a jelen sorok írójának kezébe is. A pamflet azt akarta bizonygatni, hogy egyedül Anglia volt a háború fő bűnöse és Lord Haldane, valamint Sir Edward Grey által készítette Németországot háborúra, hogy azt a látszatot keltette: Anglia nem fog beavatkozni a háborúba.

²⁹ Goyau: id. mű, 111. o. (1913)

Pontosan ugyanez történt a mostani háború előtt, amikor Jaures biztosította szocialista elvtársait, hogy a háborús konfliktus első jelére neki csupán kapcsolatba kell lépnie Berlinnel, hogy a német szocialisták felsorakozzanak a béke megvédésére. Mégis a háború kitörése után a német szocialisták a háború mellett nyilatkoztak és habozás nélkül megszavazták a hadi hiteleket, mialatt az angol szocialisták ellenezték a háborúban való részvételt, sőt bizonyos alkalmakkor kifejezték, hogy rokonszenveznek Németországgal. Azt sem szabad elfelejtenünk, hogy nem a szocialista, hanem a császári Németország nyerte el úgynevezett demokratáink támogatását.

A német szocialisták ezen árulása és ama tény ellenére, hogy semmit sem tettek a nemzetközi szocializmus vagy a világbéke ügyéért, az angol „*Munkáspárt*” egészen a hivatalba lépéséig sohasem ingadozott politikájában: nyilvánosan mindig támogatta Németország ügyét. A Szociáldemokrata Szövetség kivételével Angliában minden szocialista szervezet németbarát volt. Az összes szocialista újság közül egyedül a Justice fejezte ki együttérzését Franciaország szenvedéseivel. A tényleges helyzet az volt, hogy minden szocialista, aki síkra mert szállni Franciaországért, azonnal elvesztette befolyását a szocialista körökben. Ami a „*Daily Herald*”-ot illeti, ha ezt a lapot Berlinben adták volna ki, akkor sem támogathatta volna hűségesebben a német érdekeket. Amikor Elzász-Lotharingiát visszacsatolták Franciaországhoz, a Daily Herald egyik cikkében rámutatott, hogy ennek a területnek a lakossága mélységesen ellenszenvezik azzal, hogy a Német Birodalomtól a Francia Köztársasághoz csatolták.³⁰

Amikor általános sztrájk fenyegette Angliát, ez az újság megragadta az alkalmat és felhívást tett közzé óriási szalagcímben a versaillesi szerződés revíziója érdekében. A jóvátétel tárgyában a saját jellemzése szerint „*szakadatlanul*” azon fáradozott, hogy engedjék el Németországnak minden tartozását. „*A nyilvánvaló tény az, hogy ezek a fantasztikus jóvátételi követelések nem teljesíthetők, és ha Németország megpróbál ezeknek eleget tenni, akkor ezzel csak a mi kereskedelmünket és iparunkat teszi még inkább tönkre. Ezt három év óta szüntelenül hangoztatjuk. Ma már*

---

³⁰ 1919. augusztus 19.

*a miniszterelnök is kezdi látni, hogy igazunk volt: Anglia érdekei követelik, hogy tegyük félre Németország fizetésre kényszerítésének egész mocskos ügyét*³¹ – jelentette ki a Daily Herald 1921. december 17-én.

Amikor Németország érdekeiről volt szó, ez az újság (amelyet Lenin a „saját újságjuknak” nevezett, de Ludendorff és Stinnes nagyobb joggal tarthatták volna a sajátjuknak) minden további nélkül hajlandó volt félredobni a szocializmust és támogatni a tőke ügyét.

Éppen akkor, amikor az Angol Munkáspárt az 5000 fontot meghaladó jövedelmek megadóztatását követelte, a Daily Herald krokodilkönnyeket hullatott Franciaország gonoszsága miatt, mivel megkísérelte, hogy a német multimilliomosok zsebébe nyúljon. A lap gondosan kifejtette, hogy ezeknek a jövedelme korántsem olyan magas, mint amilyennek tűnik, hiszen a márka vásárlóereje az infláció következtében jelentősen csökkent. De a font vásárlóerejének csökkenését sohasem vették számításba, amikor az angol munkaadók profitját kellett értékelni.³²

Nem kell tennünk egyebet, mint pontról-pontra nyomon követnünk az angol Munkáspárt háború utáni politikáját, és felismerjük, hogy noha kétséges, hogy az általa alkalmazott intézkedések a munkások számára tényleg hasznosak voltak-e, annyi kétségtelen, hogy Németország számára mindig előnyösek voltak. Az egy és egynegyed millió munkanélkültre és a nagyszámú hajléktalan munkásra való tekintettel az angol Munkáspárt hivatalos képviselői állandóan tiltakoztak az idegenek bevándorlását és a külföldi áruk importját korlátozó intézkedések megszüntetése érdekében. Noha a szakszervezetek a brit munkást szigorú intézkedésekkel védték más brit munkások konkurenciájától, semmi

---

³¹ A szerző kiemelése.

³² Daily Herald, 1923. január 26. A Daily Herald annyira kedvében járt a német mágnásoknak, hogy leírta: ez utóbbiak érzékenységét mélyen érintette, hogy egy másik újság levelezője, miután Thyssen úrral ebédelt, „úriemberhez nem méltó módon” szóvá tette Herr Tyssen gazdagságát (Daily Herald, 1923. február 2.). Ám a Daily Herald riportere a jelek szerint nem minősült „úriemberhez méltatlannak”, amikor résztvett egy garden partyn a Buckingham palotában és beszámolót írt arról, „Pompa és bohózat” címen. (1921. július 21.).

akadályt nem állítottak a külföldi munkaerő konkurenciája elé (a külföldi munkásokat gyakran alacsony munkabérral foglalkoztatták). Az, hogy érdekeiknek ez a nyilvánvaló elárulása nem váltotta ki a munkások lázongását, nyilvánvalóan bizonyítja, hogy nem járt valami nagy eredménnyel a marxista tanítás: „*A munkásosztályt maguknak a munkásoknak kell felszabadítaniuk.*”³³ Emerson helyesen jegyezte meg: „*annyira szabad valaki, amennyire gondolkodni képes*”. A munkások sohasem lesznek addig szabadok, amíg nem tanulják meg, hogy önállóan kell gondolkodniuk, ahelyett, hogy hagynák, hogy gondolataikat az angol Munkáspárt középosztálybeli kizsákmányoló tagjai sugallják.

Németország kezét a szocializmus mögött mindazoknak fel kell ismerniük, akik nem hunyják be szántszándékkal szemüket a tények előtt. Azt is fontos észrevennünk, hogy annál jobban megközelíti a szocializmus a bolsevizmust, minél erőteljesebbé válik a német befolyás. Noha bizonyos szocialista csoportok (mint például a Szociáldemokrata Szövetség Angliában és a Szocialista Párt Franciaországban) nem állnak német befolyás alatt, minden entente-államban a bevallottan kommunista csoportok erőteljesen németbarát beállítottságúak. Még Franciaországban is ez a helyzet, ahol a bolsevisták erőteljes támogatókra találtak abban a csoportban, melyet Marcel Cachin, Froissart és Longuet (Marx unokája) vezet.

A bolsevista mozgalom szervezeti hatékonyságát nagyrészt a német együttműködésnek köszönheti, amiben nemcsak a német szocialisták, de a német monarchisták oldaláról is részesült. Ebben az összefüggésben fontos szem előtt tartanunk, hogy a háború befejezése óta a Német Monarchista Pártnak kettős jellege van. Követőinek nagy többségét egyedül a militarizmus szelleme és az agresszív hazafiasság mozgatja, ami megfelel a „*Németország mindenek felett*” régi eszményének. Ezek az emberek valószínűleg mentesek minden cselszövéstől. Ám a tisztességes imperialisták ezen tömege mögött vitathatatlanul nagy számban ott ólálkodnak a pángermán titkos társaságok baljóslatú szervezeteinek ismeretlen tagjai.

---

³³ Karl Marx: „*Preamble of the Provisional Rules of the Internationale*” („*Előszó az Internacionálé ideiglenes szabályaihoz*”) (1864.)

Ezek közül számos titkos társaságot az orosz határ közelében látszólag kizárólag a német érdekek védelmére alapítottak, mint például az „*Ostmarkenverein*” [”*Ausztriai szövetség*”] nevűt, amely már a háború előtt is létezett. Kétségtelen, hogy ezek a hazafias társaságok a „*Tugendbund*” [”*Erény szövetség*”] korszaka óta töretlenül működtek, és mindig megőrizték szabadkőműves és „*illuminizált*” jellegüket. De a „*világháború*” kitörése és még inkább a fegyverszünet óta tagjaik száma ugrásszerűen gyarapodott. Az 1921-es becslés szerint létszámuk három számjegyű. Ezenkívül, éppen úgy, mint Weishaupt korában, még most is Bajorország a központja a titkos társaságok cselszövéseinek.

Itt alapította meg München központtal Escherich az „*Einwohnerwehr*” [”*Lakosságvédelem*”] nevű társaságot, amelyet olykor „*Escherich szervezetének*” („*Organization Escherich*”), illetve „*Orgesch*”-nek neveznek. Ezt követte az orgyilkosságok céljából alapított félelmetes klub, amelyet az egész világ „*C Szervezet*”, illetve „*Consul Szervezet*” néven ismert, alapítójának, a hírhedt Ehrhardt kapitánynak neve után, akinek a szabadkőműves álneve „*a konzul úr*” volt. 1921-ben nem kevesebb, mint 400 politikai gyilkosság történt Németországban. Ezeket a feltételezések szerint a titkos társaságok tagjai követték el. A „*C Szervezetnek*” tulajdonított bűncselekmények között szerepel Erzberger meggyilkolása és a Scheidemann elleni merényletkísérlet. Nyolcvan személyt tartóztattak le azzal a váddal, hogy bűntársai voltak a Rathenau ellen elkövetett gyilkosságnak. Ezek állítólag ugyanehhez a társasághoz tartoztak.³⁴

De a többi titkos társasághoz hasonlóan a látható vezetők ezúttal sem voltak azonosak az igazi irányítókkal. Az akciókat kivitelező szervezet mögött létezett egy belső kör, amely szabadkőműves vonalon szerveződött: a „*Druidenorden*” (ennek neve a nagyközönség előtt ismeretlen volt), ami mögött újabb és újabb (valószínűleg névtelen) titkos körök rejtőztek. Noha ezek a belső körök Németországban monarchisták maradtak, külföldön más

---

³⁴ The Times, 1922. június 30; Morning Post, 1922. június 26. és 30; a West Coast Leader 1921. december 14-i számában (Peru, Lima) nagyon érdekes cikk jelent meg, ebből vettünk néhány részletet.

célért dolgoznak, és a világforradalmi mozgalommal tartanak kapcsolatot.

A két szélsőséges csoport, a monarchiáért tűzbe menni hajlandók és a szocialista forradalmárok közötti szövetség már a háború kezdetén (vagy még korábban) fennállott. Amint ma már közismert, a zsidó származású szociáldemokrata Israel Lazarewitch (alias Helphandt, alias Parvus) egyezett meg a Német Vezérkarral abban, hogy Lenin a hadsereg által ellenőrzött területen keresztül átutazhasson, amikor Svájcból Oroszország felé tart. Lenin kíséretében volt Karl Radek, az emigráns osztrák zsidó és számos más zsidó is.

Svájc évszázadok óta a forradalmi és titkos társasági celszövések központja volt. Már a tizenhatodik században figyelmeztette a pápa a francia és a spanyol királyt, hogy Genf „*örökös ott-hona a forradalomnak*”. Joseph de Maistre 1817-ben ezt a levelet idézve kijelentette, hogy Genf a forradalmárok nagy központja, akiknek megtevesztési művészetét „*nagy európai titokként*” jellemezte.³⁵

Egy évvel korábban az illuminizmust a világban működő minden rossz gyökerének nevezte. Ma már tudjuk, hogy amikor de Maistre e sorokat írta, a forradalmároknak egy belső köre, amely egyenes ágon Weishaupttól, sőt egy tizenötödik század végén létezett szektától származtatta magát, I. Napóleon bukását kihasználva újjászerveződött. A belső kör központjául Svájcot választotta, de Londonban és Párizsban is voltak mellékágai. Az Illuminátusoknak ugyanez a titkos köre állítólag titokban részt vett a bolsevista forradalom megszervezésében, jöllehet a vezető bolsevisták egyike sem volt a legbelsőbb kör tagja. Ez utóbbi a legfelsőbb értelmiségi és pénzügyi körökhöz tartozó személyekből állt, akiknek a neve teljesen ismeretlen maradt. E teljesen titkos körön kívül azonban létezett még a felforgató társaságok magas fokú beavatottjainak egy félig titkos köre is. Ennek a világ különböző részeiből származó, különböző nemzetiségű (német, zsidó, francia, orosz, sőt japán) tagjai voltak. Ez a csoport, amely úgy jellemezhető, mint a belső kör utasításainak aktív végrehaj-

---

³⁵ „*Lettres inédites de Joseph de Maistre*” („*Joseph de Maistre kiadatlan levelei*”), 415. o. (1851)

tója, a jelek szerint érintkezésben állott azzal a Bizottsággal (vagy esetleg irányítója volt annak), amely Svájcban a III. Internacionálé programjának végrehajtása végett ült össze.

Ugyanebben az időben Svájcban a pángermán titkos társaságok magas fokban beavatott személyei is összeültek és egy aktívan működő németbarát, entente-ellenes és bolsevista propagandaközpontot hoztak létre. Ezek a németek, noha ők maguk monarchisták voltak, együttműködtek a Szövetségesek országaiban működő titkos forradalmi erőkkkel, belső zavargások előidézése érdekében. Ekkoriban tartották Svájcban a II. Internacionálé konferenciáit, amelyen részt vettek az angol Munkáspárt tagjai is. Az egyik ilyen konferencián – az 1919-es berni konferencián – a delegátusokat vendégül látta egy titokzatos „amerikai” milliomos, John de Kay, aki nagystílű életmódot folytatott, a sajtószolgálatnak napi 2000 frankot fizetett, szórta a pénzt a konferencián és támogatója volt a pacifista és romboló szellemű „*La Feuille*” („*A jegyzet*”) című újságnak is.

Lehetetlen tehát Németország szerepét figyelmen kívül hagyni a világforradalom jelenlegi kiéleződésében. Az oroszországi bolsevizmussal foglalkozó Angol Fehér Könyvben szerepel egy olyan angol ember nyilatkozata, aki az egész forradalom alatt Oroszországban tartózkodott:

„A zavargásokat a németek kezdeményezték, annak érdekében, hogy Oroszországot káoszba döntse. Terveik pénzügyi fedezetére tömegével nyomtattak papírpénzt. A bankjegyek – amelyekből mintapéldányok vannak birtokomban – egy különleges jellegzetesség alapján könnyen felismerhetők.”³⁶

Mit tudott mondani Németország minderre? Egyszerűen azt, hogy a bolsevizmus támogatása katonai „szükségyszerűség” volt ellenfele bukásának előidézésére, de az általa felhasznált bolsevista propaganda valójában zsidó eredetű, és a valóságban nem a németek, hanem a zsidók a világforradalom igazi harcosai.

Könnyű belátni, hogyan használható fel ez az elmélet a pángermanizmus ügyének támogatására. Ha Németország sikere-

---

³⁶ B. S. Lombard tiszteendő levele Lord Curzonhoz, 1919. március 23.

sen meggyőz minket arról, hogy egyedül a zsidók felelősek a háborúért és egyedül ők a bolsevizmus létrehozói, természetesen arra a következtetésre jutunk, hogy Németország ártatlan mindabban a bűncselekményben, amivel vádolják. Ebben az esetben saját biztonságunk azt követeli, hogy engedjük el a német jóvátételt, állítsuk vissza Németország korábbi hatalmát és fogjunk össze vele a közös ellenség ellen. Ezért a legnagyobb óvatossággal kell kezelnünk mindazt, amit a német források közölnek a zsidókérdéssel kapcsolatban. A zsidókérdéssel kapcsolatos német szándékok őszinteségének vizsgálatánál célszerű szem előtt tartani azt a viszonyt, ami napjainkig fennállott a németek és a zsidók között.

Németország régóta a modern „antiszemitizmus” otthona. Noha a zsidók minden országban és minden korban, de Kelet-Európában az elmúlt 100 év folyamán különösen népszerűtlenné váltak, a zsidók iránti ellenszenv Németországban szerveződött határozott harci tervvé. Oroszországban, Galíciában és Lengyelországban a parasztok csak szörványosan léptek fel erőszakosan ellenük, de Németországban a hatóságok tervszerűen szították a zsidók elleni gyűlöletet és megvetést. Luther, Kant, Fichte, Schopenhauer, Treitschke egymást követően intéztek heves kirohanásokat a zsidó faj ellen. A zsidókat nem fogadták be a szabadkőműves páholyokba, zsidók nem lehettek katonatisztek, és a társadalom kiközösítette őket, egészen a háború kitöréséig.

Mégis fennáll az a furcsa tény, hogy az összes népek közül a németek voltak mindig a zsidók kegyeltjei. A német egységért Poroszország vezetése alatt folytatott mozgalmi harc során a zsidók vezető szerepet játszottak, és a mostani háborúban ők voltak Németország legértékesebb szövetségesei. Ahogy Maximilián Harden nemrég rámutatott: *„A zsidók a háborúban Németországnak rendkívül nagy szolgálatot teljesítettek. A zsidók hazafiasságát nem érheti semmi vád, sőt sok esetben neveléses volt az agresszív hazafias megnyilatkozásuk.”* És az „antiszemitizmus” ellenére Harden kijelenti: *„Szoros rokonság van a németek és a zsidók között”*.³⁷ Az askenázim zsidók számára nem annyira Palesztina, mint inkább Németország tűnt az ígért Földjének. Így néhány évvel a háború előtt Ludwig Geiger professzor, a berlini li-

---

³⁷ Anacharsis.

berális zsidók vezetője a következő szavakkal fejezte ki a „*cionista szofizmákat*”:

„*A német irodalomban hangadó német zsidónak - az elmúlt százötven évhez hasonlóan most is - egyedül Németországot kell hazájának, és a német nyelvet kell anyanyelvének tekintenie. Továbbra is a német nép jövőjére kell alapoznia saját reményeit.*”³⁸

Hogyan magyarázhatjuk meg ezt a viszonzatlan odaadást? Egyszerűen a német politikával, amely minden dinamikus erőt a maga szolgálatába kíván állítani. Németország tudta, hogyan használja fel a zsidókat, mint ahogy tudta, hogyan állítsa szolgálatába a szabadkőműveseket, az Illuminátusokat és a szocialistákat a pángermanizmus céljai érdekében. Nagy Frigyesről kezdve, aki a zsidó Efraimot pénzhamisítással bízta meg, II. Vilmosig, aki magán telefonvonalon tartott Rathenauval kapcsolatot, Németország vezetői mindig megengedték a zsidóknak, hogy együttműködjenek velük világuralmi terveik megvalósítása érdekében. Bismarck a zsidók segítségével töltötte fel hadipénztárát. A zsidók Bismarck szövetségeseiként a titkos társaságok hatalmát Németország érdekeinek megfelelően irányították. 1871-ben a zsidó Bloechreider az új Német Birodalom tanácsadójaként működött közre a Franciaországtól követelt jóvátétel megszővegezésében. Noha Németországban a zsidókat sorozatos támadások érik, Németország mégis biztosítja a zsidó vállalkozások bizonyos lényeges előfeltételeit. Angliától és Franciaországtól eltérően Németország sohasem hagyta, hogy meggyengítsék a demokratikus eszmények, ezért a zsidók (és az önkényuralomban hívő angolok) számára Németország jelenti a stabilitás biztosítékát.

Ezenkívül Németország mint a militarizmus otthona tág teret biztosított a zsidó üzleti spekulációk számára. Csupán egybe kell vetnünk Mirabeau egyik aforizmáját Werner Sombartéval, és már érzékelhetjük a két faj kapcsolatát: „*A háború Poroszország nemzeti ipara*”, és: „*A háború aratás a zsidók számára.*” 1793-ban Cloutz, az egyetemes testvériség és a zsidó fajvédelem apostola kijelentette, hogy ha Németországot megakadályoznák abban,

---

³⁸ Jewish Guardian, 1924. január 18. JE, Zionism.

hogy háborút kezdeményezzen, a zsidók számára tanácsos lenne visszavonulniuk Németország katonai támogatásától:

„A zsidók pénze, aktivitása és intelligenciája nélkül Németország nem kezdhetne, és nem folytathatna háborút. A zsidó kapitalisták biztosítják a háborús propagandaplokknak és a hadifelszerelés különböző fajtáinak szállítását, és ők töltik meg a fegyverraktárakat. A katonaság számára szükséges élelmet is a zsidók szállítják. Nekünk csupán egyetértésre kell jutnunk testvéreinkkel, a rabbikkal ahhoz, hogy megdöbrentő, csodálatos eredményeket érjünk el.”³⁹

Ford, az amerikai autógyáros láthatóan ugyanerre a következtetésre jutott, amit nemrég ezekkel a szavakkal fejezett ki:

„Nincs szükségünk a Népszövetségre ahhoz, hogy véget vessünk a háborúnak. Csak ellenőrzésünk alá kell vonnunk az ötven leggazdagabb zsidó pénzembert, akik a saját hasznuk érdekében háborút robbantanak ki, és megszűnik a háború.”⁴⁰

Ford egy másik alkalommal azt mondta, hogy azok a zsidók, akik 1915-ben vele együtt utaztak a békehajón,

„mindent megtettek azért, hogy meggyőzzenek arról, hogy közvetlen kapcsolat van a nemzetközi zsidóság és a háború között. Részletekbe menően elmondták nekem az eszközöket, amelyek segítségével a zsidók a háborút irányították, hogyan tettek szert pénzre, hogyan vásárolták fel a hadviseléshez alapvető szükséges anyagokat.”⁴¹

Anélkül, hogy bármi módon is felmentenénk a németeket a háborús bűnösség vádjá alól, ezt a másodlagos tényezőt is számításba kell vennünk, ha tartós békét akarunk teremteni a nemzetek között. Amíg ugyanis a háború utáni vágy tovább él a németek szívében és az emberi szenvedések árán való meggazdagodás vá-

---

³⁹ „La République universelle” („Az egyetemes köztársaság”), 186. o., jegyzet. (1793).

⁴⁰ Daily Mail, 1923. szeptember 21.

⁴¹ Jewish World, 1922. január 5.

gya tovább él a zsidók lelkében, mindkét fajnak továbbra is szüksége lesz egymásra, és a háború iszonyatos lidérce továbbra is ott lebeg a világ fölött.

Nagy igazság van tehát abban a szocialista frázisban, hogy a háborúk „*a kapitalisták háborúi*”, jóllehet nem abban az értelemben, amit a szocialisták e jelszónak tulajdonítanak. Észre kell vennünk ugyanis, hogy azok a kapitalisták, akik leginkább eszközei a háborúk kirobantásának, pontosan azok, akiket a szocialisták mindig gondosan megvédenek minden vádtól. A következő esemény jól megvilágítja ezt.

A Szociáldemokrata Szövetség egyik ülésén Adolphe Smith egy határozati javaslattal állt elő, amiben felhívást intézett Anglia szervezett munkásaihoz:

„Ne engedjék a jelenlegi kritikus helyzetben, hogy baljós pénzügyi és militarista körök a más országokban élő munkás elvtársaik vélt érdekében kizárólag arra használják fel Önöket, hogy gyengítsék az entente országokat. Ügyeljenek gondosan azokra a manőverekre, amelyeket németbarát nemzetközi pénzügyi körök folytatnak. Ezek jelentős reakciós befolyást tudnak gyakorolni Anglia gazdag osztályaira és hivatalos köreire.”⁴²

Hyndman hozzátette: „*A legnagyobb veszély az európai kapitalisták leghatalmasabb csoportja részéről fenyeget minket. Ezt a csoportot Hugó Stinnes vezeti, és a támogatói között ott találjuk Hindenburgot, Ludendorffot és Németország militarista köreit.*” A határozati javaslatot a parlamenti angol Munkáspárt részéről egy személy ellenezte, és végül a határozati javaslatot visszavonták.

Nyilvánvaló tehát az összefüggés a német imperializmus, a nemzetközi pénzügyvilág, az illuminizmus, a bolsevizmus és az angol szocializmus bizonyos csoportjai között. Így hát Németország lenne az a titkos hatalom, amely a bolsevizmus mögött áll? Az illuminizmus és a pángermanizmus egy és ugyanaz lenne? Ez ellen a feltevés ellen két ellenvetés hozható fel. Először: amint ennek a könyvnek első fejezeteiben láttuk, az illuminizmus és a bol-

---

⁴² Morning Post, 1921. augusztus 1.

sevizmus szelleme már sokkal korábban létezett, mielőtt a modern Németország létrejött. Másodsor: maga Németország sem teljesen mentes ettől a fertőzéstől. Noha Németországban erősen eltúlozzák a belső bolsevista veszélyt annak érdekében, hogy elkerüljék azt, hogy a Szövetségesek erőltessék a leszerelést és a jóvátételt, mindazonáltal a Spartacus-mozgalom néven jelentkező, illuminátus gyökerű bolsevizmus nem tekinthető olyan mozgalomnak, amelyet kizárólag Európa megtévesztésére állítottak ki-rakatba. Továbbá, ahogy a Szövetségesek országaiban a pacifizmus álarca mögött erősen nemzetietlen és németbarát mozgalom rejtőzik, ugyanúgy Németországban és Magyarországon is a pacifisták valójában a Szövetségesekkel rokonszenveznek.

Világos tehát, hogy a pángermanizmuson kívül működik egy másik hatalom is, egy sokkal régebbi hatalom, amely el akar pusztítani minden nemzeti szellemet, minden rendezett kormányzást, minden országban, Németországot is beleértve. Mi ez a hatalom? Erre nagyon sok ember azt a választ adja: a zsidó hatalom.

15. AZ IGAZI ZSIDÓ VESZÉLY

A zsidó hatalom óriási problémájának vizsgálata során talán a legfontosabb kérdés, amellyel a modern világ szembesül, amelyet minden előítélet kizárásával, tudományos elfogulatlansággal kell megvizsgálnunk: van-e határozott bizonyíték arra, hogy a zsidók világalomra és a keresztény hit kiirtására törekednek?

Ennek a könyvnek korábbi fejezetei kimutatták, hogy a múltban a zsidók körében létezett ilyen terv. A rabbinikus judaizmus alapját az a felfogás képezte, hogy a zsidó választott nép, amelynek egykor majd a világ fölött kell uralkodnia.

Angliában az a beszéd járja, hogy a zsidó vallást tisztelnünk kell, és ez minden bizonnal kötelességünk is lenne, ha a zsidó vallás – mint ezt sokan hiszik is – egyedül az Ószövetségen alapulna. Noha hitünk szerint nem vagyunk kötelesek megtartani Mózes öt könyvének szertartási előírásait, nem látunk semmi kivetnivalót abban, hogy a zsidók ezt vallási kötelességüknek tartják. Noha az Ószövetség a zsidókat választott népnek mondja, a mi felfogásunk szerint ezt a kereszténység hatálytalanította, mivel azt tanítja, hogy Isten szemében minden ember egyenlő. Ennek ellenére az Ószövetség olyan fennkölt törvényeket is tartalmaz, amik az egész emberiségre alkalmazhatók. Az Ószövetség egyetemessége miatt Jób könyve és a Prédikátorok könyve, valamint a Zsoltárok könyvének, Izajásnak és a kis prófétáknak számos szövege örök érvényű felhívás az egész emberiség számára. De a zsidó vallás inkább a Talmudon, mint a Biblián alapul. A Talmud egyik legújabb fordítója megállapítása szerint „*a modern zsidó a Talmud terméke*”.¹

Maga a Talmud a Bibliának csupán másodlagos jelentőséget tulajdonít. A talmudi írás, a Szóferim ezt mondja: „*A Biblia olyan, mint a víz, a Misna olyan, mint a bor, és a Gemara, mint a fűszerezett bor.*”

Nos, a Talmud nem a minden embernek szóló erkölcsi törvény, hanem olyan aprólékos előírásokat tartalmazó törvénykönyv, amely kizárólag zsidóknak szól. Minden bizonnal egyet-

---

¹ Michael Rodkinson (vagyis Rodkinsohn), a Talmud fordításához írt Előszóban, I. X. o.

len nem-zsidó sem fordul segítségért vagy vigasztalásért a Talmudhoz. Hiába keres bárki is olyan csodálatos életszabályt a Talmudban, ami Mikeás prófétánál olvasható:

„Ő megmutatta neked, ó, ember, hogy mi a jó, és mi mást kíván tőled az Úr, mint azt, hogy cselekedj igazságosan, szeresd az irgalmat és légy alázatos Isteneddel szemben.”

Ezzel szemben a Talmudban – ahogy Drach rámutat –

„az igazságosság, méltányosság, és felebaráti szeretet parancsai nemcsak nem kötelezőek a keresztények iránt, hanem bünt követne el mindenki, aki ezeket a keresztényekkel szemben gyakorolná... A Talmud kifejezetten megtiltja, hogy egy zsidó egy nem-zsidót megmentsen a haláltól... visszaadja neki az elveszett dolgot, vagy irgalmas legyen vele szemben.”²

Azt, hogy a Talmud mily nagy mértékben járul hozzá a modern judaizmus antiszociális beállítottságához, jól mutatja az a tény, hogy az Oroszország déli részén élő karaiták (vagyis a zsidók egyetlen csoportja, amely nem a Talmudot, hanem a Bibliát követi és a Talmudból csak azt fogadja el, ami összhangban van a Biblia tanításával) mindig jó alattvalói voltak az Orosz Birodalomnak, ennél fogva mindig egyenlő jogokat élveztek a körülöttük élő orosz néppel. Nagy Katalin cárnő különösen kedvelte a karaitákat.

Ezek szerint még a zsidók sem egységesen fogadják el a Talmudot. A valóságban – amint már láttuk – sok zsidó tiltakozott ellene, mert úgy látta, hogy a Talmud sorompó közöttük és a többi ember között.

De a Kabalában (még inkább, mint a Talmudban) a zsidók viláгурalmi álma a legnagyobb konoksággal vissza-visszatérő téma. A Zohar valójában mint befejezett tényre hivatkozik erre, amikor azt magyarázza, hogy „a Sátoros Ünnepen Izrael a világ többi népén aratott győzelmét ünnepli. Ezért veszünk kezünkbe

---

² Drach: id. mű, I, 167. o. Idézi Aboda-Zara 13-at és 20-at, valamint a Baba Kamma 29-et. Hozzáteszi: „Ezeket az idézeteket a végtelenségig szaporíthatnánk.”

*ezen az ünnepen összekötözött faágakat és visszük azokat a kezünkben, hogy megmutassuk: meghódítottuk a többi népet, a 'gojokat' és uralkodunk felettük.'*³ Mindazonáltal Istent arra kéri, hogy adjon a többi embernek is egy bizonyos részt az áldásból, „*de úgy, hogy a többi nép ne részesüljön Izrael örömeiben, amikor elnyeri Isten áldását*”. Ez egy olyan király helyzetéhez hasonlítható, aki szűk baráti körével akar ünnepelni, és azt tapasztalja, hogy hívatlan vendégek várnak bebocsátásra.

„Mit tesz akkor a király?

*Megparancsolja a szolgálóknak, hogy adjanak nekik marhahúst és növényi eledeleket, vagyis közönséges ételeket, majd barátaival asztalhoz ül, és nekik a legfinomabb fogásokat szolgálják fel.*⁴

De mindez semmi ahhoz az ünnephez képest, ami akkor vár a zsidókra, amikor a messiási korszak elérkezik. Miután a világ minden népéből és tájáról visszatérnek Palesztinába, a Talmud szerint a Messiás egy nagy banketten látja őket vendégül, ahol arany asztalnál fognak ülni, és Ádám borpincéjéből hozott bort fognak inni. Az első fogás sült ökör, mégpedig olyan óriási, hogy egész nap azt fogják fogyasztani ezernyi dombon a fűben. (Az ökör neve Behemót). A második fogás egy óriási hal: Leviáthán; a harmadik egy hatalmas, párolt és pácolt nőstény állat; a negyedik egy óriási sült szárnyas: Barjuhne, amelynek egyedül a tojása oly nagy, hogy amikor kipottyan a fészekből, háromszáz magas cédrusfát dönt a földre, és a fehérje előnt hatvan falut. Ezt a fogást a „*legragyogóbb és legpompásabb desszert*” követi, ami csak a világon létezik. A desszert egyik része lesz az élet fájáról szedett gyümölcs, valamint „*az Éden gránátalmái, amiket megőriztek az igazak számára*”.

A bankett végén „*Isten egy bálon látja vendégül a társaságot*”: Ő maga leül középük, és mindegyikük rámutat az ujjával, és

---

³ Zohar, Toledosz Noah, 63 b (de Pauly I, 373).

⁴ U. o., Toledosz Noah, 64 b (de Pauly I, 376).

ezt mondja: „*íme, ez a mi Istenünk, Őreá vártunk. Boldogok leszünk és élvezni fogjuk az üdvösségét.*”⁵

A tizenyolcadik századi kommentátor, akinek összefoglalóját itt idézzük, megállapítja:

„De nézzük csak egy kicsit később, hogy milyen módon szeretnének élni a zsidók ősi hazájukban a Messiás uralma alatt! Mindenekelőtt az általuk életben hagyott idegen népek fogják építeni házaikat és városaikat, művelni földjüket, ültetni szőlőjüket, és mindezt úgy, hogy nem kapnak érte semmilyen munkabért. Ezek az életben hagyott népek önként adják át a zsidóknak vagyonukat és bútoraikat. Majd a zsidó hercegek és nemesek felügyelete alá kerülnek. Elég lesz egy intés, és engedelmeskednek nekik. Maguk a zsidók pedig, ezalatt minden gyönyör és élvezet részesei lesznek. Ékszerektől csillogó ruhát öltenek, az Istennek szentelt, felkent papokhoz hasonlóan...

Röviden: ennek a szent népnek a boldogsága a messiási korban olyan lesz, hogy ember számára felfoghatatlan, szavakkal kifejezhetetlen. Ez az, amit a rabbik erről mondanak. De az intelligens olvasó ezt kétségtelenül a Bolondok Paradicsomának fogja nyilvánítani.”⁶

Érdekes észrevenni, hogy a Palesztinába való visszatérés módjának ez az elgondolása bizonyos modern zsidó telepésekre is átöröklődött. Sir George Adam Smith a cionizmussal kapcsolatos munkájában 1918-ban ezt írta:

„Az ország északkeleti részében egy nemrég alapított zsidó kolóniát látogattam meg. A kolónia körül a bőkezű

---

⁵ J. E. Stehelin: „*The Traditions of the Jews*” („*A zsidók hagyományai*”). Idézi a Talmud-ból a Baba Baszra 74 b-t, a Peszahim 32-t, a Bekhorosz 57-t és a Massektosz Ta’ anisz 31-et. A Zohar a női Levithanra is utal (Bő, de Pauly, 111, 167). Drach rámutat, hogy a Talmud által a Palesztinába való visszatérés utáni időre megígért örömök között szerepel a sertésbőr és a szalonna fogyasztásának engedélyezése is. Drach id. műve (I, 265, 276. o.) idézi a Hullin 17-t és 82-t.

⁶ Stehelin: id. mű, II, 221-224. o.

*patrónus egy magas falat építtetett. Azt tapasztaltam, hogy a kolónia lakói az árnyékban ülve szerencsejátékkal töltötték a reggelt, mialatt fellah csoportok alacsony munkabérért dolgoztak számukra. Azt mondtam, hogy bizonyosan nem ez volt a patrónusok szándéka, amikor segítette őket, hogy letelepedjenek hazájukban. Erre egy zsidó németül ezt válaszolta: 'Nincs-e megírva, hogy az idegenek fiai lesznek a ti földműveseitek és szőlőműveseitek?' Tudom jól, hogy ezek a vétkek Palesztina zsidó kolóniáiban kivételt képeznek, de olyan veszélyre utaló jelek, amik ellen védekeznünk kell.'*⁷

A fellahok azonban szerencsésnek érezhették magukat, hogy megengedték nekik, hogy egyáltalán életben maradjanak, hiszen a Kabala különböző szövegei szerint minden gojt el kell söpörni a Föld színéről, amikor Izrael hazatér ősi földjére. A Zohar szerint a Messiás hadat üzen az egész világnak, és a Föld minden királya végül hadat üzen a Messiásnak. De „*az Egyetlen Szent, akinek neve legyen áldott, ki fogja őket irtani a világból.*”⁸ Majd a szöveg így folytatódik:

„Légy boldog, Izrael sokasága! Titeket az Egyetlen Szent, akinek neve legyen áldott kiválasztott, a gojok közül, akikről az írás azt mondja: 'Az ő művük nem más, mint hiúság, vagyis képzelgés, amin nevetnünk kell. Valamennyien el fognak pusztulni, amikor Isten meglátogatja őket haragjában.' Amikor az Egyetlen Szent, akinek neve legyen áldott, kiirtja az összes gojt a Földről, Izrael egyedül fog létezni, minthogy még az is meg van írva: 'Az Úr egyedül fog nagyinak mutatkozni azon a napon.'”⁹

A világorralom reménye tehát nem olyan eszme, amit az „*antiszemiták*” tulajdonítanak a zsidóknak, hanem a zsidók hagyományainak nagyon reális és lényeges része. Milyen volt tehát a

---

⁷ Ft. Sir. George Adam Smith: „*Syria and the Holy Land*” („*Szíria és a Szentföld*”), 49. o. (1918)

⁸ Zohar, Semosz, 7 és 9 b, Besalah 58 b (De Pauly III, 32, 36, 41, 260).

⁹ U. o., Vayslah 177 b (de Pauly II, 298).

kereszténységhez való viszonyuk a múltban? Már láttuk, hogy a Krisztus személye és tanítása iránti gyűlöletük nem ért véget a Golgotán, hanem ezt a gyűlöletet a rabbik, a Talmud és a Tole-dosz Jeshu életben tartották. A Kabala is tartalmaz mind Krisztus-ra, mind Mohamedre vonatkozó olyan mondatokat, amik annyira ocsmányak, hogy itt nem lehet idézni azokat.

Ám azt az ellenvetést lehet tenni, hogy a nyugat-európai zsi-dók napjainkban mit sem tudnak a Kabaláról. Ez lehet, hogy így van, ám a Kabala észrevétlenül alakította ki a zsidó szellemiséget.

Amint egy modern zsidó szerző kijelentette:

„[A Kabalizmus] hozzájárult a modern judaizmus kiala-kulásához, mivel a Kabala hatása nélkül a mai judaizmus valószínűleg egyoldalú, lelkesedés és fantázia nélküli lenne. A Kabala oly mélyen áthatotta a zsidó hit tartalmát, hogy számos eszme és könyörgés változhatat-lanul gyökeret vert az ortodox tanításában és gyakorlat-ban. Ez az elem nemcsak egyszerűen részévé vált a zsidó hitnek, hanem annyira megragadta a zsidók érzelmi vi-lágát is, hogy nem lehet kitépni a zsidó lélekből.”¹⁰

Ezek szerint nem a Sinai-hegyen mennydörgés közepette ki-hirdetett mózesi törvény, nem a Talmud száraz szertartási előírá-sai, hanem a Kabala ostoba képzelgése alakította át az idők fo-lyamán a zsidók reális álmait és törekvéseit. Lehet, hogy az eljő-vendő Messiásban való hit lángjai nem csapnak magasra, de Izra-elnek a világ többi népe fölötti végső győzelmébe vetett hit még mindig ott ragyog egy olyan fajnak a szívében, amelyet időtlen időktől fogva ezzel a reménnyel tápláltak. Még a szabadgondol-kodó zsidók is – tudat alatt – feltétlenül reagálnak erre a hatalmas erejű, ősi ösztönzésre. Ezt egy modern francia szerző így fejezte ki:

„Kétségtelenül számos szektás szabadgondolkodó kérke-dik azzal, hogy semmit sem kölcsönzött a zsinagógától és egyformán gyűlöli Jahvét és Jézust. De a modern zsidó világ maga is elszakadt minden természetfeletti hittől, és

---

¹⁰ Hastings: „*Encyclopaedia of Religion and Ethics*” („*Vallási és etikai enciklo-pédia*”), Loewe: Kabala.

általa a továbbra is tiszteletben tartott messiási hagyomány úgy alakult át, hogy magát a zsidó fajt tekinti az igazi Messiásnak.”¹¹

Némi szint visz ebbe a megállapításba egy újságcikk, amely nemrég jelent meg a zsidó sajtóban. A cikk azt fejtegeti, hogy a „*liberális zsidó zsinagóga*” tanítása szerint Izajás könyve ötvenharmadik fejezetének gyönyörű szövegeit, amelyek „*a fájdalmas emberével*” kapcsolatosak és a keresztények általános meggyőződése szerint a megígért Messiásra vonatkoznak, a modern zsidó ifjúságnak úgy kell tanítani, hogy azok Izraelre vonatkoznak, és azt jelentik, hogy „*Izrael szenvedéseit a többi nép bűnei okozzák*”. A többi nép így „*elkerüli azokat a szenvedéseket, amikre rászolgált*”.

Következésképpen „*Izrael az egész világ miatt szenved.*”¹² Azt, hogy miképpen tartható fenn ez az elképesztő önhittség, miközben az egész Ószövetség tele van bűneikkel, nehéz megérteni. Amikor Kánaán földjére léptek, Mózes különleges hangsúllyal figyelmeztette a népet: „*Az Úr a Te Istened nem hűségédért és szived egyenességéért adta Neked e jó földet.*”¹³ Jóval később Dániel kijelentette, hogy egész Izrael áthágta Isten törvényét¹⁴. Nehemiás pedig rámutatott, hogy lázadásuk és engedetlenségük miatt kerültek ellenségeik kezébe.¹⁵ Izajás Júda gonoszságáról indulatos szavakkal beszélt:

„Lám, a bűnös nemzet, a gonoszsággal terhelt nép! Gonosztevők nemzedéke, elvetemült fiak!... Mosakodjatok meg, s tisztuljatok meg, el gonosz tetteitekkel a színem elől, ne tegyetek többé rosszat! Tanuljatok meg jót tenni.”¹⁶

Ezek szerint még maga az Isten szava sem elég arra, hogy mérsékelje a zsidó faj mérhetetlen nagyzási mániáját. Valójában kétséges, hogy a zsidók többsége Isten által sugalmazottnak te-

---

¹¹ Eugene Tavernier: „*La Religion Nouvelle*” („*Az új vallás*”), 265. o. (1905)

¹² Jewish Guardian, 1924. január 25.

¹³ 5 Móz 9, 5.

¹⁴ Dán 9, 11.

¹⁵ Neh 9, 26.

¹⁶ Iz 1, 4; 11-17

kinti-e a Bibliát. „*A Tízparancsolatot mi adtuk az emberiségnek*”¹⁷ Ez a mondat jellemzi azt a módot, ahogy Izrael önmagát tekinti a Biblia egyedüli szerzőjének. A Grand Orient szabadkőművészége az emberiséget isteníti. Ez megfelelője annak, ahogy a modern zsidó Izraelt isteníti.

Bizonyos, hogy ebben kell látnunk az okát a zsidók által a múltban átélt szenvedések nagy részének. Természetesen senki sem akarja igazolni azt a kegyetlen bánásmódot, amelyben a zsidóknak gyakran részük volt, de képtelenség lenne azt állítani, hogy a zsidók részéről sohasem történt provokáció. Egy faj, amely mindig kiváltságos helyzetet követel magának a világ népei között, elkerülhetetlenül ellenérzésbe ütközik, ami primitív korban és primitív nép részéről olyan erőszakos cselekményekben nyilvánulhat meg, amik a civilizált ember lelkét sokkolják. Fel-tétlenül ellentmond a történelmi tényeknek az a beállítás is, hogy a zsidó hosszantűrő, nemeslelkű nép, amely sohasem műveli, hanem mindig csak elszenvedti az erőszakot.

Az elmúlt sötét korokban a zsidók nagyon is hajlamosak voltak az erőszakra; nemcsak más fajok ellen, hanem egymás ellen is. Az első pogromok egyikét a keresztény korban maguk a zsidók rendezték. Josephus Flavius, a zsidó történész a Krisztus utáni első század közepén a „*törvénytelenység és barbárság*” elhatalmasodásáról számol be. Ezek a bűncselekmények a „*Sicariusok*” néven ismert orgyilkos banda számláját terhelik. Ezek az orgyilkosok megszállták Jeruzsálem környékét és ruhájuk alá rejtett kis törrel „*fényes nappal a város szívében gyilkolták az embereket, különösen az ünnepek alkalmával, amikor elkeveredtek a tömegben. Egy éjszaka egy kis helységben, Engaddiban több mint hétszáz nőt és gyermeket gyilkoltak le.*”¹⁸ Flavius a továbbiakban így ír:

„*Való igaz, ez volt az a kor, amikor a zsidók között leginkább elterjedt mindenfajta bűnös gyakorlat, úgynyanira, hogy nem volt olyan helység, amely ettől mentes lett volna. Még elgondolni sem tudott senki olyan rosszat,*

---

¹⁷ Jewish Guardian, 1920. október 1.

¹⁸ Josephus Flavius: „*The Jewish War*” („*A zsidó háború*”) (angol fordítás), IV, 17Q, 334. o.

amit valaki más már el nem követett volna. Ennyire fertőzöttek voltak mindannyian, egyénileg is, közösségileg is. Egymással versengtek, ki képes messzebbre jutni az istentelenség és a felebarát elleni igazságtalanság útján. A hatalmasok elnyomták a tömeget, és a tömeg azt a határozott célt tűzte ki, hogy megsemmisíti a hatalmasokat."¹⁹

Hasztalanul ragaszkodnak hát a zsidók és (gyakran még a „királynál is királypártibb”) barátaik ahhoz az elmélethez, hogy a modern zsidók minden hibája az üldöztetésük által kiváltott keserűségük következménye. A judaizmus mindig kegyetlenséggel járt együtt.²⁰

Ez nyilatkozik meg a Talmudban is. A zsidó öldöklés embertelenségei nem a mózesi törvényből, hanem a Talmudból származnak.²¹ A Talmud a legborzalmasabb irányelveket adja a kivégzésekkel kapcsolatban, különösen a nőkre vonatkozóan. Részletezi a megkövezés, megégetés, karóba húzás és lefejezés módszereit. A megégetésre ítélt áldozatnak egy sálat kell a nyaka köré csavarni, a hóhérsegédeknek a sál két végét meg kell feszíteniük, miközben az áldozatot kényszeríteni kell egy csipesz segítségével, hogy a száját nyitva tartsa. Égő zsinórt kell a szájába dugni, „*hogy a lángok a beleit összeégessék*”.²²

Azt lehet erre mondani, hogy mindez csak a múltra vonatkozik. Való igaz, hogy az itt leírt gyakorlatot ma már nem alkalmazzák, de a kegyetlenségnek és türelmetlenségnek a szelleme, amely ezt a gyakorlatot egykor előírta, ma is él. Elég tanulmányozni a modern zsidó sajtót ahhoz, hogy el tudjuk képzelni, micsoda üldöztetésnek lennének kitéve a zsidók a saját fajtestvéreik részéről, ha megszegnék a zsidó törvényeknek akárcsak egy töredékét.

Ha tehát „*a modern zsidó a Talmud terméke*”, akkor ebben kell látnunk a zsidó haladás legfőbb akadályát. Azt mondják,

---

¹⁹ U. o., V 152. o.

²⁰ Lásd például a lengyel zsidó iskolákban a tizennyolcadik században elkövetett kegyetlenségeket! „*The autobiography of Solomon Maimon*” („*Solomon Maimon önéletrajza*”) (angol fordítás), 32. o. (1888)

²¹ Hullin, 27 a.

²² Talmud, Szanhedrin (Rodkinson fordítása, 156. o.)

hogy Isaac Disraeli, Lord Baeconsfield atyja a zsinagógával való szakítását azzal indokolta, hogy a rabbinikus judaizmus a maga merev törvényeivel és béklyóba kötő szokásaival „kizárja a zsidókat az emberiség nagy családjából”.²³ A Talmud rendszere teljesen összeférhetetlen nemcsak a kereszténységgel, de a nyugati civilizáció evilági normáival is. Az a magatartás, amit a nők irányában sugall, egymagában elég ennek az állításnak az igazolására.

A zsidók napi imája: „*Áldott légy, Urunk, Istenünk, Világegyetem Királya, hogy nem teremtettél engem nőnek!*”²⁴ Ez az ima a mai korban nevetséges anakronizmust jelent. A Talmud szerint a zsinagógai istentisztelethez legalább tíz személynek kell jelen lennie. Ez a szám biztosítja Isten jelenlétét a gyülekezetben. Drach azonban kifejti, hogy mind a tíz személynek férfinak kell lennie. „*Ha kilenc férfi és egymillió nő lenne jelen, akkor sem alkotnának egy gyülekezetet, mivel a nők nem számítanak semmit sem. De ha odamenne egy 13 éves és 1 napos fiú, azonnal szent gyülekezetet alakíthatnának, a hittudósok szerint lehetővé lenne téve Isten jelenléte.*”²⁵

Amikor tehát azt mondjuk, hogy tisztelnünk kell a zsidó vallást, ha csak egy kicsit is tájékozottak vagyunk ezen a téren, nem érthetjük úgy ezt a tiszteletet, hogy tiszteljük a zsidó vallásnak azt a részét, amely a Talmudon és a Kabalán alapul, hanem csupán az Ószövetség erkölcsi törvényeit tiszteljük, amelyet az erkölcsös életű zsidók hűségesen követtek. Ez az erkölcsi törvény viszont legnagyobb részében összhangban van a keresztény tanítással.

Ne feledjük: a rabbinikus judaizmus bevallottan kibékíthetetlen ellensége a kereszténységnek. A kereszténység és Krisztus személye iránti gyűlölet nem a távoli történelem témája, és nem tekinthető az üldöztetés következményének, hanem szerves része

---

²³ „*Encyclopaedia Britannica*” (1911), a Lord Beaconsfieldről szóló cikk.

²⁴ Drach: id. mű, II, 336. o. Ez a szokás ma is él. Lásd a *Jewish World* 1923. december 21-i számában egy zsidó nő panaszát: nekik a zsinagógákban a galériára kell húzódnuk, a rács mögé kell rejtőzniük és onnan kell hallgatniuk a zsidó férfiak imáját, akik harsány hangon hálát adnak Istennek, hogy nem teremtette őket nőnek.

²⁵ Drach id. mű, II, 335, 336. Idézi a Talmudot, a Meghilla 23-at, a Berahosz 21-et, a Szanhedrim 2-t, Majmonidész 8. fejezetét (a6), Sulhán Áruk-ot, stb.

a rabbinikus hagyománynak, amelynek eredete olyan korra nyúlik vissza, amely korábbi, mint az a kor, amikor a zsidók üldözése keresztény részről megkezdődött. A rabbinikus hagyomány Angliában jóval később is folytatódott, amikor a zsidóüldözések véget értek.

Ezért fel kell derítenünk az eredetét a napjainkban a mi kultúrkörnyezetünkben elterjedt, virágkorát élő keresztényellenes tanításnak. Megállapítható, hogy ez a tanítás három vonalat követ (amikre könyvünkben már utaltunk). Mindhárom vonal közös vonása, hogy a keresztény vallási hagyomány isteni eredetét tagadja. Ezért azt állítják, hogy Krisztus vagy a) mitikus lény volt, vagy b) pusztán emberi tanító, aki magasabb rendű erővel és a természeti törvények magasabb fokú ismeretével rendelkezett, avagy c) fanatikus őrült,²⁶ illetve gonosztevő.

Amint láttuk, az első két elméletet a titkos társaságok vallják, a harmadik lényegileg zsidó eredetű. Igaz, napjainkban a felvilágosultabb zsidók körében létezik egy mozgalom, amelynek követői Jézusban nagy tanítót látnak. Ezt a felfogást azonban mind ez ideig a többi zsidó sajnos ellenségesen kezeli. Napjaink zsidó sajtójában gyakran található megvető, sőt istenkáromló utalás Krisztusra és a keresztény hitre. Az a körülmény, hogy nálunk, Angliában már közel háromszáz éve engedélyezik a zsidók letelepülését, szabad vallásgyakorlatát, befogadják őket a társadalomba, a szabadkőműves páholyokba, az összes állami tisztségbe és egyre nagyobb türelemben és jóindulatban van részük, semmit sem csökkent az a gyűlöletet, amelyet tizenkilenc évszázadon át csöpögtetett beléjük a rabbinikus tanítás. Így például egy modern zsidó időszaki folyóiratban a „*Mit jelent a kereszténység?*” című szó alatt ezt olvassuk:

„Az vizsgáljuk, hogy mit jelent a kereszténység mint intézmény nekünk, zsidóknak. A kereszténység létezésének húsz évszázada egyidejű a különböző népek közé szétosztott zsidóság hosszúra nyúló tragédiájával... Ami jóság-

---

²⁶ Ebben az összefüggésben lásd a JE „Jesus” cikkét, amely utal O. Holtzmann: „*War Jesus Ekstatiker?*” című könyvére („*Jézus egzaltált rajongó volt?*”). Holtzmann szerint Jézus megnyilatkozásai és magatartása abnormális lelki folyamatokra mutat.

got és figyelmességet kaptunk a keresztényektől, nagyrészt csupán csalétek volt, hogy megkeresztelkedjünk. Amilyen mértékben testet öltött a kereszténység és hatalmas lett az egyház, oly mértékben teljesedett ki a zsidó tragédia. Csak akkor és ott vált elviselhetővé az élet a zsidók számára, amikor és ahol az egyház meggyengült... Semmi sem olyan bizonyos, mint az, hogy a zsidók iránti gyűlölet, zsidóellenes kitörések és kampányok mind visszavezethetők a zsidók iránti ellenszenvre, ami a kereszténységgel együtt jött létre... Ezért a zsidók nem sok örömet találnak a kereszténység intézményében.”²⁷

Elég a történelmet csupán futólag tanulmányozni, és nyilvánvalóvá válik ennek az állításnak a hamissága. A zsidók iránti ellenszenv sokkal korábban kezdődött, mint a keresztény korszak. Egyiptomban, Perzsiában és Rómában az uralkodók számára a zsidók gyanússá váltak, akár jogos volt ez a gyanú, akár nem. A fáraók azzal indokolták az izraeliták elnyomását, hogy ha hagyják őket túlságosan megerősödni, háború idején az ellenséget fogják támogatni.²⁸ A római császárok fegyelmezetlen tömegnek tekintették őket. Mohamed kijelentette: *„Az lesz mindenkor a céljuk, hogy rendetlenségeket keltsenek a földön, de Isten nem kedveli azokat, akik rendetlenséget keltenek.”*²⁹ A „gójok” minden országban megmutatkozó antiszemita érzelmeinek mindamellet főleg gazdasági okai voltak.

Nem egyszerűen az anyagi javak birtoklása fordította az egyszerű emberek érzéseit a zsidók ellen (a szocialisták tanítják azt, hogy a gazdagok iránti gyűlölet *„minden mennyiségben”* jogos), hanem gazdságuk megszerzésének módja és az a fennhézás, ahogy vagyonukkal kérkednek. Egy arab, Abu Ishak Elvira a tizenegyedik század közepén Spanyolországban így figyelmezteti mesterét a zsidók egyre növekvő hatalmára:

„A zsidók, akik korábban megvetettek és kiközösítettek voltak, nagy urakká váltak: gőgjük és fennhézásuk nem

---

²⁷ Jewish World, 1920. december 22.

²⁸ 2 Móz 1, 10.

²⁹ Sura, 60. vers (Everyman Könyvtár kiadása, 493. o.)

ismer határt... Sohase fogadd el az ilyen emberek szolgálátát, hanem szabadulj meg tőlük, hiszen az egész Föld hangos az ellenük szóló panaszoktól – nemsokára „nagy földrengés” lesz itt és valamennyien elveszünk. Vedd figyelembe, hogy más országokban hogyan kezelték a zsidókat: úgy bántak velük, mint a kutyákkal, elkülönítették őket...

Amikor Granadában jártam, azt tapasztaltam, hogy ott a zsidók uralkodnak. A vidéket és a fővárost felosztották maguk között: mindenhol ott találjuk ezeknek az átkozott embereknek egyikét. Ők az adószedők, mulatoznak, drága ruhákban járnak, míg ti, muzulmánok, ócska, viseltes ruhát hordtok. Minden államtitkot ismernek; nem ostobaság-e ennek ellenére bízni az árulókbán? Amíg ti bíztok bennük, a szegénység kenyerét eszitek, ők ingyencételeket fogyasztanak a palotákban... Hogyan boldogulhatnánk, ha árnyékban élünk, és a zsidók gögös dicsekvésükkel kápráztatnak el minket?”³⁰

A középkori Franciaországban a zsidók elleni fő panasz az volt, hogy nem végeznek kétkézi munkát, hanem „óriási mértékű uzsorakamatokból” gazdagodnak meg. A tizenötödik században Geyler, a strasbourgi szónok ezt kérdezi: „Különbek talán a zsidók, mint a keresztények? Miért nem végeznek kétkézi munkát?... Az uzsoraszedés nem munka. Másokat kizsákmányolnak, ők maguk meg henyélnek.”³¹ Ehhez hasonló idézetek vég nélkül szaporíthatók.

Ezért nevetséges, hogy a zsidók a kereszténységnek tulajdonítják üldöztetésük okát. A modern gondolkodású ember számára feltétlenül sajnálatosnak tűnik, hogy egy kevésbé felvilágosult korban az egyház szigorú rendszabályokat alkalmazott a mágiát és boszorkányságot űző zsidók ellen (noha nem szigorúbbakat, mint amit a zsidók saját törvénye előírt), de a középkori életnek számos más vonatkozását ugyanilyen sajnálatosnak kell tartana-

---

³⁰ Reinhardt Dozy: „Spanish Islam” („Spanyol iszlám”), 651. o.

³¹ J. Denais-Darnays: „Les Juifs en France” („A zsidók Franciaországban”), 17. o. (1907)

nunk. Miért mennek hát örökösen vissza a múltba? Ha egy kevésbé felvilágosult korban üldözték a zsidókat, számos más társadalmi csoportot is üldöztek. Üldözték a katolikusokat, üldözték a protestánsokat; kis vétségekért férfiakat karóba húztak, a házsártos asszonyokat a falusi tóba fojtották.

De ha a sötét koroknak mindezeket a kegyetlenkedéseit állandóan felidézük és örökös törzsi vérbosszú tárgyává tesszük, hogyan lesz végre béke a világon? Ennek az irányzatnak végzetes következményei jól megfigyelhetők az ír értelmiségieken, akiket kora gyermekkoruktól fogva a történelem során elkövetett írelles bűnök történeteivel tápláltak. Ezek az ír értelmiségiek nem a jelen problémáival foglalkoznak, hanem a történelmi sérelmeiken kotlának, ezzel megpecsételik önnön végzetüket és hazájukat rombadöntik. Ugyanígy a dühös feministák örökké azokon a régmúlt igazságtalanságokon rágódnak, amik már régóta megszűntek, de ők ezért a férfiak örökös ellenségeinek nyilvánítják magukat. Emerson, az egészség prófétája ezt vallotta: *„Egyetlen tényezőt ismerek, ami lelki egyensúlyt biztosít: tisztelnünk kell a jelen óráját!”* A lelki egyensúly eme eszközének hiánya miatt a zsidók saját fanatizmusuk áldozataivá válnak, és ebben a fanatizmusukban a keresztények a szeretet rosszul értelmezett eszményétől indítva gyakran még bátorítják is őket. A valóságban nincs kegyetlenebb dolog, mint egy neurózisra hajlamos faj lelkében az üldöztetettséget eszméjévé táplálni. A zsidók iránti igazi szeretet követelménye az, hogy a keresztények arra biztassák a zsidókat, hogy vessék ki magukból egykori vértanúságuk eszméjét, és egészséges lélekkel élvezzék a jelen áldásait, a keresztény civilizáció közvetlen következményeit.

Vizsgáljuk meg, hogy mit adott a valóságban a kereszténység a zsidóknak! Ha voltak is üldözések, amiket el kellett szenvedniük, mi mindent lehetne mondani azokról a rendkívüli engedelményekről, amikben a zsidók a keresztények bibliatisztelete miatt részesültek? A keresztény iskolás gyermekek évszázadokon keresztül tanulták az ószövetségi történeteket, és a keresztény gyülekezetek részvételét érezték a zsidók szenvedései iránt, és rokonszenvvel szemlélték a zsidó nép reményét önnön végső helyreállításában. A cionizmusnak nyújtott minden támogatás ebből a hagyományból nőtt ki. A zsidók által oly nagyon ócsárolt kereszt-

ténység volt a zsidók legfőbb támogatója. Ha a kereszténység eltűnne, vele együtt semmivé válna az az egész elmélet is, hogy a zsidó egykor választott nép volt a nem zsidókkal szemben, és az isteni kegytől megfosztott zsidó fajt a saját érdemei szerint kelle-ne megítélni.

Angliában a választott nép elméletét a valóságban szinte babonásan értelmezték (ez a babona a zsidók számára mérhetetlenül hasznos volt). Az Ábrahámnak tett ígéretet tartalmazó szentírási szakaszt („*megáldom azokat, akik téged áldanak és megátkozom azokat, akik téged átkoznak*”) a zsidók előnyére ezt úgy értelmezték, hogy ez olyan áldást jelent, amiben kizárólag a zsidók részesülnek, pedig a zsidók valójában Ábrahám utódainak csupán kis töredékét képezik. A valóságban igen könnyű kimutatni a történelem segítségével, hogy azok az országok és uralkodók, akik a zsidókat pártolták, többnyire saját sírjukat ásták meg. Franciaország 1394-ben és 1615-ben száműzte a zsidókat. Utóbbi alkalommal nem engedte visszatérni őket nagy számban egészen 1715-19-ig. Ezért Franciaország történelmének legdicsebb korszakában – XIV. Lajos nagy századában – nem voltak zsidók Franciaországban. Ezzel szemben visszatérésük egybeesett a régens kormányral, amelytől kezdve a francia monarchia hanyatlásnak indult. Anglia 1290-ben hasonlóképpen száműzte a zsidókat, és azalatt a három és fél évszázad alatt, amíg a zsidók száműzöttek maradtak, ez az ország „*a régi jó idők Angliájává*” vált. Az a tény, hogy a zsidók 1664-es nagy számban való visszatérését a következő évben a nagy pestisjárvány és egy évvel később a nagy londoni tűzvész követte, nem azt mutatja, hogy a zsidók szükségképpen szerencsét hoznak arra az országra, amely támogatja őket. Természetesen az igazság az, hogy az emberi faj bármelyik része iránti szeretet magában hordja jutalmát: a szeretet cselekedetei által gyarapodik az egyén, és a nemzet is, amely azokat műveli. Ám nem jár több áldás a szeretet cselekedeteivel, ha azokat zsidók javára művelik, mintha kínaiak lennének a kedvezményezettek.

Az tehát az álláspontom, hogy a zsidókérdést nem szabad megközelíteni sem babonás zsidóbarát szellemben, sem az elkeseredett „*antiszemitizmus*” szellemében, hanem felvilágosult korhoz méltó egészséges szellemben kell azzal foglalkoznunk. Ismét

Bernard Lazare szavait idézve, vizsgáljuk meg, hogy milyen szerepet játszhatott „*a forradalmi folyamatokban és mozgalmakban a zsidó, ha figyelembe vesszük szellemiségét, jellemét, valamint filozófiájának és vallásának természetét*”. Van-e tehát bármilyen bizonyíték arra, hogy a mai zsidók körében létezik egy szervezett összeesküvés, melynek célja a világalalom és a kereszténység elpusztítása, ahogy azt a hírhedt „*Cion bölcseinek jegyzőkönyve*” sejtetni engedi?³²

Természetesen a zsidó világösszeesküvés elméletének érvényessége nem eme Jegyzőkönyv valódiságának a függvénye. Aból a diadalmámból, ami a Times-cikk közzététele után az egész sajtót jellemezte, arra lehetett volna következtetni, hogy ennek az egy dokumentumnak úgynevezett „*cáfolata*” után a zsidók ellen minden vád összeomlott és most már az „*antiszemitáknak*” mindörökre hallgatniuk kell. De a zsidók és barátaik ennél többet is bizonyítani akarnak: nemcsak azt állítják, hogy nem létezik zsidó világösszeesküvés, hanem azt is, hogy semmifajta világösszeesküvés nincs a valóságban. Ezt az álláspontot képviselték kezdettől fogva, és Lucien Wolf a „*Jegyzőkönyv*” legelső „*cáfolatában*” éppen úgy kigúnyolta a titkos társaságok veszélyességének leleplezőit, mint ahogy nevetség tárgyává igyekezett tenni a „*Zsidó veszély*” álnok szerzőjét is. Ténylegesen mindig megfigyelhető, hogy az Illuminátusokra való utalást majdnem ugyanolyan ellenszenvvel fogadja a zsidó sajtó, mint a közvetlenül „*antiszemita*” jellegű kitételeket. Barruelt, aki pedig elutasította a zsidók elleni vádat, és de Male-t, aki egyáltalán nem is hivatkozott sohasem a zsidókra, Lucien Wolf éppen úgy rémhírtérjesztőknek nevezte, mint Gougenot des Mousseaux-t vagy Chabauty-t. Ha valaki azt sejteti, hogy bármilyen rejtett erő működik a világban, ez azonnal a zsidó tiltakozás áradatát váltja ki.

Az intelligens zsidóknak azonban tudniuk kell, hogy attól függetlenül, hogy a titkos társaságok hozzájárultak-e oly mértékben az elmúlt forradalmakhoz, mint ahogy ezek az írók hitték, a titkos társaságok létezése és nagyon reális befolyásoló hatása nem feltételezés, hanem történelmi tény. Senki sem figyelmeztette hangsúlyosabban a brit közvéleményt a titkos társaságok, illetve a

---

³² A Jegyzőkönyv problémáival kapcsolatban lásd a (II.) Függelékét!

zsidók azokban játszott szerepének veszélyességére, mint Disraeli, akinek híres szavait gyakran szokták idézni ebben az összefüggésben: „*A világot egész más személyek irányítják, mint ahogy azok képzelik, akik nincsenek a kulisszák mögött.*” Mi más ez, mint a Rejtett Kéz világos beismerése? Miért nem szerepel tehát Disraeli is Barruellel, Robisonnal, De Malet-vel és Des Mousseaux-val együtt Wolf listáján a rémhírterjesztők között? Talán bizony azért nem, mert Disraeli rámutatott arra a tanulságra, hogy ha egyszer a zsidók olyan veszélyesek, fel kell őket használnunk?

Ha tehát a zsidó vezetők továbbra is makacsul mindenkit gyaláznak, aki megismétli ugyanazokat a figyelmeztetéseket, amelyeket egy ilyen jeles zsidó mondott, elkerülhetetlenül arra kell gyanakodnunk, hogy érdekük fűződik a további kinyilatkoztatások elfojtásához.

Teljesen félretéve az olyan bizonyítékokat, mint a Jegyzőkönyv, vizsgáljuk meg a zsidó világösszeesküvés létezése melletti érveket! Annyit bizonyosan tudunk, hogy a fentebb említett öt hatalom – a Grand Orient szabadkőművesség, a teozófia, a pán-germanizmus, a nemzetközi tőke és a szocialista forradalom – nagyon is valóságosan létezik, és nagyon határozott befolyással van a világ eseményeire. Itt nem feltevésekről, hanem dokumentálható tényekről van szó. Mindegyik esetben ismerjük számos vezető nevét, szervezési módszereiket, irányító központjukat és céljaikat. A zsidó hatalommal kapcsolatban azonban nem tudunk ugyanilyen bizonyosságot szerezni. Nem tudjuk felsorolni a vezetők nevét, és nem tudjuk megjelölni irányító központjukat; nem tudunk felmutatni bizonyítékokat szervezési módszereiket, illetve végső céljaikat illetően. Az, hogy tényleg létezik ilyen hatalom, vagyis a zsidóknak egységes és szervezett testülete, amely azon munkálkodik, hogy lerombolja a kereszténységet és a fennálló társadalmi rendszert, még mindig spekuláció tárgya és nem ismert tény.

Mindazonáltal az olyan csoportok tevékenységének vizsgálata, mint amilyen a B'nai B'rith³³, Poale Zion³⁴, a Jewish Bund³⁵

---

³³ „*A Szövetség Fiai*”

³⁴ „*Cion tűzhelye*”.

³⁵ „*Zsidó Szövetség*”

és a Weltverband³⁶ (illetve a Jewish International Union of Socialists³⁷), nagymértékben fényt deríthet erre a kérdésre. A zsidóknak az a szokása, hogy a jiddis néven ismert keverék német nyelven és héber betűkkel fejezik ki mondanivalójukat, többé-kevésbé titkos kódot biztosít számukra, amelynek segítségével leplezni tudják a gondolataikat és törekvéseiket a „gojok” nagy tömege előtt.

Akár létezik tehát egységes zsidó hatalom, akár nem, a zsidók ott található (munkatársként vagy irányítóként) mind az öt hatalomban, amelynek létezéséről tudunk. Így a zsidók már régóta vezető szerepet játszanak a Grand Orient szabadkőművességben³⁸ és a felsőbb fokozatokban túlnyomó többségben vannak. Amint már láttuk, a szabadkőművesség a római katolikus országokban mindig felforgató tevékenységet folytat.

Az is megállapítható, hogy azokban az országokban, amelyekben a szabadkőművesség felforgató tevékenységet fejt ki, a zsidók általában látható módon kevésbé vesznek részt a forradalmi mozgalmakban, mint azokban az országokban, amelyekben a szabadkőművesség alkotmányos keretek között tevékenykedik, vagy nem is létezik. Így Franciaországban a szabadkőműves veszély sokkal ismertebb, mint a zsidó veszély. Olaszországban Mussolini betiltotta a szabadkőművességet, de a zsidókat nem tekintette veszélyesnek. Portugáliában nem annyira a zsidóság, mint inkább a szabadkőművesség robbantotta ki az újabb forradalmakat. Magyarországon azonban a forradalmárok egy személyben szabadkőművesek és zsidók voltak. Másfelől Angliában, Németországban és Amerikában, ahol a szabadkőművesség nem folytat felforgató tevékenységet, a zsidókérdés élesebben jelentkezik. Mindez kétféleképpen magyarázható.

Vagy úgy, hogy a szabadkőművesség leple mögött a zsidók előszeretettel tevékenykednek, éppen úgy, mint az Illuminátusok; ahol pedig ez a leplezés nem áll a zsidók rendelkezésére, ott kénytelenek nyíltabban színre lépni. A másik lehetséges magya-

---

³⁶ „Világszövetség”.

³⁷ „Szocialista Zsidók Nemzetközi Szövetsége”

³⁸ „Franciaországban a forradalom óta a zsidók játsszák a legfontosabb szerepet a szabadkőművességben.” – JE, a szabadkőművességről szóló cikk.

rázat pedig az, hogy a Grand Orient-i szabadkőművesség az irányító hatalom, amely azokban az országokban, amelyekben nem tud nyíltan működni a saját számlájára, zsidó ügynököket vesz igénybe céljai elérésére.

Az „*Auróra*” soraiban a zsidó túlsúlyról már említést tettünk, és azt is jeleztük, hogy a zsidó Kabala milyen hatást gyakorolt a teozófiának és a Rózsakereszteseknek a tanítására. De fontos, hogy ezt az utóbbi szempontot még jobban hangsúlyozzuk az okkultizmus divatjával összefüggésben, ami társadalmi méretekben terjed. Ragon mondta: „*A Kabala a kulcs minden okkult tudományhoz.*” Ezért ezen a területen a nem-zsidó szükségképpen hátrányban van a zsidóval szemben. Waite, aki igazán nem vádolható „*antiszemizmussal*”, odáig megy, hogy azt állítja: „*a mágiikus szertartások a zsidóság kereszténységellenes tiltakozó választást jelentik az évszázadokig tartó üldöztetésre.*”³⁹ Jó lenne, ha minden nem-zsidó, aki amatőr módon beleártja magát az okkultizmusba, tudatára ébredne, hogy az okkultizmusnak a Kabala az egyik forrása és ihletője.

A zsidóság szerepe a szocialista forradalomban, de kiváltképpen a bolsevizmusban aligha igényel kommentárt. A zsidó sajtó mégis azt az utat választja, hogy tagadja ezt a szemünk előtt lejátszódó és nyilvánvaló tény, és a zsidók szerepének hangoztatását előítéletnek, illetve „*antiszemizmusnak*” tulajdonítja. Ez a tények egyszerű letagadása. Ezzel kapcsolatban helyesnek tűnik idézni a témával összefüggő néhány hivatalos nyilatkozatot, amelyek beismerik, hogy ez a tény tagadhatatlan.

Mindenekelőtt nem szabad elfelejtenünk, hogy a bolsevizmus alapítója és patrónusa a zsidó Marx, akit követőivel együtt az anarchista Bakunyin (és nem Northumberland herceg) nevezett „*németzsidó társaságnak*” és „*vörös bürokráciának*” az Internacionálén. Ezért nem meglepő, hogy amikor a bevallottan Marx tanaira épülő „*vörös bürokrácia*” Oroszországban létrejött, nagyrészt zsidó vezetés alá került. A hivatalos Angol Fehér Könyv ezzel kapcsolatban a következőket írta:

---

³⁹ Waite: „*The Secret Tradition in Freemasonry*” („*A szabadkőművesség titkos hagyománya*”), II, 115. o.

„Kivonat a pétervári holland követ 1918. szeptember 6-i jelentéséből, amit Sir M. Findlay továbbított Balfournak:

Úgy gondolom, hogy most a bolsevizmus azonnali megsemmisítése a legfontosabb a világon, még akkor is, ha a világproblémákba a még mindig folyó háborút is beleértjük. Ha a bolsevizmust nem fojtják meg csírájában, egyik vagy másik formájában elterjed egész Európában és az egész világon, mivel azt a zsidók szervezték és működtetik, akiknek nincs nemzetiségük, csak egyetlen céljuk: saját terveik érdekében lerombolni a dolgok jelenlegi rendjét.”⁴⁰

Alston Lord Curzonnak (idézve a jekatyerinburgi angol konzul megállapítását) 1919. január 23-án ezt írja:

„A bolsevikok nem jellemezhetők többé úgy, mint egy szélsőséges kommunista nézeteket valló politikai párt. A bolsevikok viszonylag kicsiny kiváltságos osztályt képeznek, amely a népesség többi részét meg tudja félemlíteni, mert a fegyverek és az élelmiszerkészletek monopóliumával rendelkezik. Ez az osztály főként munkásokból és katonákból áll. Köztük nagyszámú nem-orosz található: lettek, észtek és zsidók. Az utóbbiak közül különösen sokan töltenek be magasabb állásokat.”

Lord Kilmarnock Lord Curzonnak (idézve a pétervári francia követ által adott információt) 1919. február 3-án így ír:

„A bolsevikok nagyrészt zsidók és németek. Ezek igen aktívak és kezdeményezők. Az oroszok zöme antibolsevista, de többnyire álmodozók, alkalmatlanok bármilyen kitartást igénylő akcióra. Jelenleg (még inkább, mint bármikor a múltban) képtelenek arra, hogy megszabaduljanak elnyomóik igájától.”

---

⁴⁰ Fontos megjegyeznünk, hogy az angol Külügyminisztérium által kiadott Fehér Könyv második kiadásából kimaradt a fenti és a következő oldalon jelzett két fontos mondat, és az első kiadás jelenleg hozzáférhetetlen.

Alston Lord Curzonnak (továbbítva a jekatyerinburgi konzul 1919. február 6-i jelentését) ezt közli:

„Különböző munkás és paraszt tanúk vallomásainak tanulmányozása alapján arra a következtetésre jutottam, hogy ennek a megyének lakosai közül csak igen kevesen támogatói a bolsevista rendszernek. A munkások többsége az Alkotmányozó Nemzetgyűlés összehívásának híve. A tanúk ezenkívül azt állították, hogy a bolsevik vezetők nem képviselik az orosz munkásosztályt, mivel legtöbbjük zsidó.”

B. S. Lombard tiszteletes Lord Curzonnak 1919. március 23-án így ír:

„Tíz éve élek Oroszországban. A forradalom idején végig Péterváron tartózkodtam... Bőségesen volt alkalmam tanulmányozni a bolsevik módszereket. Eredetük a német propagandára nyúlik vissza, kivitelezőik a múltban is és most is a zsidók. A németek kezdeményezték a zavargásokat azzal a céllal, hogy Oroszországot káoszba döntsék. A papírpénzek tömegét nyomtatták, hogy pénzügyileg fedezzék a terveiket. Ez a bankjegyeken lévő különleges jellegzetességből könnyen megállapítható. Ezekből a bankjegyekből néhány mintapéldány birtokomban van.”

Ennek egyik következménye:

„Minden üzleti tevékenység megbénult, az üzletek zárva vannak. A legtöbb üzletház a zsidók birtokába került. Az éhezés következtében a vidéki helységekből borzalmas jelenetek játszódnak le.”

Magyarországon (ahol, mint mondtuk, a szocializmust a zsidók a szabadkőműves páholyokban terjesztették⁴¹ a bolsevista forradalom a zsidó faj irányításával zajlott le. Ezzel a kérdéssel kapcsolatban újra idézünk egy hivatalos dokumentumot a forradalmi tevékenységekre vonatkozó jelentést, amelyet a New York-

---

⁴¹ Hornyánszky Viktor: *Leplezetlenül* (Budapest, 1920); Tormay Cecil: *Bujdosó könyv* (Budapest, 1923).

i követségen a Lusk szenátor vezetése alatt álló bizottság adott ki:⁴²

„Kun Bélának nem volt szervezett ellenzéke. Leninhez hasonlóan abszolút hatalommal rendelkező népbiztosokkal vette magát körül. A 32 fontosabb népbiztos közül 25 zsidó volt, vagyis a zsidók aránya nagyjából ugyanaz, mint Oroszországban. Az öt legkiemelkedőbb zsidó egy ötagú direktóriumot alkotott, amelynek Kun Béla, Varga Béla, Pogány József, Kunfi Zsigmond és egy másik zsidó voltak a tagjai. További vezetők voltak még: Alpári és Szamuely, akik a vörös terrort gyakorolták: parasztokat és polgárokat kínoztak meg és gyilkoltak le, különösen olyan csoportokat, akiket túszként tartottak fogva, az úgynevezett ellenforradalmárokat.”⁴³

Ugyanez a jelentés még egy 76 fős listát is közöl. Ezeket az embereket az amerikai bizottság anarchista bűncselekményeik miatt helyezte vád alá 1920 elején. A listán szereplő személyek többségének a neve zsidó származásra utal.⁴⁴

Ezek a nevek önmagukért beszélnek. Az érintett személyek többségének a neve minden kommentár nélkül utal a származására. A Lusk Bizottság annyira mentes mindenfajta „*antiszemitizmustól*”, hogy a 2008 oldalas jelentés csupán egy esetben, a Magyarországgal kapcsolatos, fentebb idézett szövegben foglalkozik a zsidók túlsúlyával a forradalmi mozgalomban. Ezért a Lusk-jelentés a tények pártatlan rögzítésének tekinthető.

Ezen hivatalos adatok ellenére hogyan állíthatja a zsidó sajtó, hogy a zsidók és a bolsevizmus közötti összefüggés az „*antiszemiták*” rosszindulatú kitalálása? Az, hogy nem minden zsidó bolsevik, és nem minden bolsevik zsidó, természetesen nyilvánvaló, de lehetetlen tagadni, hogy a zsidók a bolsevisták között túlnyomó többséggel vannak jelen.

Egyesek próbálták kimutatni, hogy Oroszországban a bolsevista rezsim fennhatósága alatt a zsidók ugyanolyan mértékben

---

⁴² „*Revolutionary Radicalism, its History...*” („*Forradalmi radikalizmus története...*”), Albany, J. B. Lyon Company, Printers, 1920.

⁴³ U. o., I, 374. o.

⁴⁴ U. o., 24. o.

szenvedtek, mint a lakosság többi része, és a bolsevisták a zsidó vallást épp olyan ellenségesen kezelték, mint a keresztény hitet. Kétségtelen, hogy Oroszországban sok zsidó szenvedett, mivel az ellenőrzés alól kikerülő emberi erőszak számtalan, előre nem látható módon megnyilatkozhat, és az orosz „proletariátus” zsidók iránti ellenszenvé Lenin alatt éppen úgy felszínre tört, mint a cár idején. Ezen kívül a kereszténység ellen folytatott hajsza Oroszországban éppen úgy, mint Franciaországban, elkerülhetetlenül a vallás minden formája ellen hajszáat eredményezett. A zsidó bolsevisták ateisták voltak, és ugyanúgy, mint Lambert a francia forradalomban, készek voltak azok ellen fordulni, akik abban a valóságban hittek, amit ők megtagadtak.

Azt azonban, hogy a zsidó vallás ugyanolyan mértékben szenvedett volna, mint a kereszténység, valamint, hogy szervezett hajszáat folytatott volna a kormány a zsidó vallás ellen, a Lenin halálát gyászoló hívő zsidók siralmai megcáfolják.⁴⁵ Mint köztudott, a szovjet kormány bukása szükségképpen azt jelentené, hogy a zsidók elveszítenék jelenlegi kiváltságos helyzetüket.

Az is nyilvánvaló, hogy a zsidók Angliában is ott állnak a bolsevizmus hátterében. A Patriot nemrég cikksorozatot közölt a Nagy-Britannia-i forradalmi mozgalmak szervezéséről. Ez megállapította, hogy az egész mozgalmat egy 12 tagú csoport irányította. A 12 embernek pedig egy közülük kijelölt 3 tagú szűkebb csoport volt a vezetője. Amint a rejtjelmagyarázat feltárta, mindhárom ember zsidó volt. Egy 18 tagú, külső kört alkotó forradalmi csoportot négy zsidó férfi és egy zsidó nő irányított.⁴⁶ Ennek az Amerikában tevékenykedő brit irányító csoportnak az egyik tagja „emberbőrbe bújt ördög volt, akinek a pszichológiai ferde-

---

⁴⁵ Lenin temetése alkalmával a legjobban gyászoló személyek zsidók voltak. (Nemcsak a származás, de a tudatos identitás szerinti zsidók is.) Zsidó iskolásnövendékek csatlakoztak a gyászoló tömegfelvonuláshoz, a zsidó színház (a Habima) egy zászlót küldött, ezzel a felirattal: „*Ti szabadítjátok fel a népeket, a ti emléketek örökké él.*” Jacob Mase, a moszkvai zsidó főrabbi, valamint a város zsidó Szolidaritási Bizottsága és a többi zsidó testület táviratilag fejezte ki részvétét. A Zsidó írószövetség pedig jiddis nyelvű külön emlékmagazint adott ki Lenin emlékére. – Jewish World, 1924. január 21.

⁴⁶ 1923. május 3.

*sége szülte ezt az összeesküvést.*⁴⁷ Az Ír Köztársasági Testvéri Szövetség is szoros kapcsolatot tartott fenn amerikai forradalmár zsidók egyik körével. Mellesleg érdekes észrevenni, hogy az egyik belső forradalmi csoport tagjai egymás közötti levelezésének nyelvezete erős hasonlóságot mutat a Weishaupt és illuminátus társai közötti levelezés nyelvezetével.

Nem kevésbé szembeszökő az angliai zsidók hatása a szocializmus kevésbé szélsőséges formáira. Az Angol Munkáspárt ugyanolyan hű barátja a zsidóknak, mint a németeknek. Noha tagjai hangos szóval pacifizmust hirdetnek és sürgetik a fegyverzet csökkentését, egy szóval sem tiltakoznak az ellen, hogy angol csapatok védjék meg a zsidó érdekeket Palesztinában az arabok ellen. Ha arról van szó, hogy az angol csapatok tartózkodjanak a katonai kalandoktól, minden további nélkül lehet emlegetni Mezopotámiát, de ilyenkor nem szabad kiejteni a 'Palesztina' szót. Az idegeneknek, de különösen a zsidóknak Angliába való beengedése mindig egyike az angol Munkáspárt legfontosabb programpontjainak. Az angol szocialista értelmiségiek mindig kegyesek és irgalmasok a zsidó kapitalisták iránt, noha heves kirohanásokat intéznek a brit vagyonosok ellen, vitairataik sohasem sorolják a megtámadottak közé a zsidó milliomosokat.

Ez talán némi fényt vet a gyakran feltett kérdésre is: hogyan hihetjük azt, hogy a zsidók támogatják a szocializmust, hiszen a szocializmus győzelme esetén mindenüket elveszítenék? Tény, hogy sok zsidó támogatja azt. Miután legutóbb a munkáspárti kormány megalakult, a Jewish World megállapította:

*„A héber és jiddis nyelvű sajtó nagyon örül az angliai választási eredményeknek. A palesztinai héber nyelvű, valamint az európai és amerikai héber és jiddis nyelvű újságok mind kifejezték meglepedésüket, hogy visszatértek a Parlamentbe azok az emberek, akik azt hangoztatják állandóan, hogy feltett szándékuk ragaszkodni a Balfour-nyilatkozathoz.”*⁴⁸

---

⁴⁷ Patriot, 1923. április 26.

⁴⁸ Jewish World, 1924. január 10.

További bizonyítékot szolgáltatott a Jewish Courier, amikor örömet fejezte ki a konzervatív kormány bukása miatt, mivel „a választási eredmények eltörölték a föld színéről az antiszemita maradványokat Angliában”, ugyanis „a konzervatív kormány számos tagja nem viszonyult baráti érzelmekkel a zsidókhöz.”⁴⁹ A konzervatív államférfiak jóindulata a zsidók iránt, és az a tisztelet, amit irántuk tanúsítottak, tehát semmit sem használt a konzervatívok ügyének. Az egész ország jóléte egyedül a zsidók érdekeinek lett alárendelve.

Első látásra nehéz megérteni, hogy az angol Munkáspárt programja (még erős filoszemitizmussal is kombinálva) hogyan lehet összhangban a zsidók érdekeivel, hiszen a zsidók sohasem voltak ellenségesek a kapitalista rendszerrel szemben, amit a szocializmus meg akar semmisíteni.

A valóságban azt tapasztaljuk, hogy ugyanaz a sajtó, amely örült a mostani kormány hivatalba lépésének, születésnap-i üdvözlőt küldött a leggazdagabb zsidónak Angliában, akinek a vagyona „nem kevesebb, mint 12 millió font sterlinget tesz ki, állandóan növekszik, függetlenül a kamathozadéktól. Alaptőkéje azoknak a konszerneknek a nagy nyeresége miatt növekszik, amikben részvénye van.”⁵⁰ – állapítja meg bizonyos meglepéssel az újság.

Látható tehát, hogy a zsidóság szemében nem minden kapitalista olyan szörnyeteg, akitől könyörtelenül el kellene venni a vagyonát.

De a kapitalizmus elleni harc vizsgálata során emlékezetünkbe kell idéznünk, hogy kétféle kapitalista van: a nemzeti ipari és a nemzetközi kölcsöntőkéből profitáló, tőzsdespekuláns tőkés. A nemzeti kapitalisták általában nem-zsidó származású, okos, energikus emberek, akik sikeres tevékenységükkel tettek szert gazdagságukra.

A nemzetközi kapitalisták viszont túlnyomó többségükben – bár nem kizárólagosan – zsidók, akik spekulációból élnek. A nemzeti ipar szempontjából a társadalmi nyugtalanság könnyen végzetessé válhat, míg a nemzetközi kapitalista számára minden

---

⁴⁹ U. o.

⁵⁰ U. o., 1922. november 9.

társadalmi zavargás profitszerzési alkalom lehet. Georges Batault találóan írja:

„Szoros értelemben vett pénzügyi szempontból a legvégtetesebb történelmi események: a háborúk, illetve forradalmak sohasem jelentenek katasztrófát. A pénzzel manipulálok és a különféle üzletemberek mindenből hasznot húzhatnak, ha előzetesen és megfelelő módon informáltak... Biztos, hogy az egész földkerekségen szétszórt zsidók különösen kedvező helyzetben vannak ebből a szempontból.”⁵¹

Fontos megjegyezni, hogy a szocialisták és a pacifisták által leginkább támadott kapitalisták nem azok, akik a háborúkból és a forradalmakból hasznot húznak, hanem azok, akik az ország jólétét gyarapítják és az emberek millióinak munkaalkalmat teremtenek. Itt van tehát az a pont, ahol a szocialisták és a zsidók egyetértenek. Mindenesetre nyilvánvaló, hogy számos gazdag zsidó úgy gondolja, hogy nem kell félnie a vagyondézszmától és a kisajátítás más módjától. Nem emlékeztet-e ez minket óhatatlanul a Jegyzőkönyv szövegére – amely a vagyondézszmát esetenként külön is megemlíti –: *„A miénkhez nem fognak hozzányúlni, mert mi ismerni fogjuk a támadás időpontját, és intézkedéseket teszünk majd a sajátunk védelmére”?*

De vizsgáljuk tovább, hogy *„a termelés, elosztás és pénzforgalom valamennyi eszközének államosítási”* terve hogyan egyeztethető össze a zsidó kapitalista iparosok érdekeivel! Minél jobban vizsgáljuk a világ *„munkások Paradicsomává”* való átalakításának mágikus formuláját, annál jobban felismerjük, hogy ez a szuperkapitalizmus rendszeréhez áll közel, amelynek a zsidók a legfontosabb létrehozói, ahogy Werner Sombart kimutatta. A szocialisták kedvenc magyarázata, hogy a *„kapitalizmus”* a gőzgép bevezetésével kezdődött. Természetesen a kapitalizmus a magánkezekben felhalmozott gazdagság értelmében valójában mindig létezett, amióta az első bölcs ember a télire való élelmet felhalmozta éléskamrájában. Amit a szocialisták valójában kapitalizmuson értenek, nem más, mint az industrializmus modern rend-

---

⁵¹ *Le Problème Juif* („A zsidókérdés”), 41., 43.o.

szere, amely a termelés és elosztás valamennyi eszközét egyes egyének vagy csoportok kezében összpontosítja.

Ezek, ha történetesen lelkiismeretlenek, a munkások módszeres kizsákmányolásával és a fogyasztók károsításával a tevékenységeket oly széles skálán képesek irányítani, hogy a kisiparosok és kiskereskedők versenyképességét teljesen felmorzsolhatják.

Mindazonáltal nyilvánvaló, hogy a munkások jobb élet iránti igényének növekedése és ennek az igénynek a felvilágosult közvélemény részéről megnyilvánuló egyre nagyobb támogatása miatt a kizsákmányolás korlátlan lehetősége nem marad fenn mindörökké. Hacsak erőszakos társadalmi megrázkódtatás nem jön közbe, eljön az idő, amikor az ipari hatalmasságok arra kényszerülnek, hogy mérsékeltebb haszonnal is beérjék. Így, noha első látásra az a látszat adódik, hogy a szuper kapitalistáknak azt kell óhajtaniuk, hogy a dolgok jelenlegi rendje fennmaradjon, ha azonban messzebbre képesek látni, tudatában kell lenniük, hogy a jelenlegi körülmények közötti profitszerzésnek hamarosan meg kell szűnnie.

Ezért elképzelhető, hogy még a zsidó kapitalista iparos is előnyben részesítendő alternatívának látja az ipar államosítását a magánvállalkozás melletti profitkorlátozással szemben. Ugyanaz a pénzügyi érzék és ügyes vezetés, ami képessé tette a múltban a tröszt vezetésére, az államosított ipari üzemek vezetőjeként is helyet fog biztosítani a számára. Ezek az államosított ipari üzemek ténylegesen nem lesznek ugyanis egyebek, mint óriási trösztök, amelyek névlegesen ugyan állami ellenőrzés alatt állnak, de a valóságban (minden állami vállalathoz hasonlóan) néhány ember irányítja azokat. A szocializmusban ezeknek a trösztöknek a helyzete sérthetetlené válik.

Mert amíg a jelenlegi rendszerben ugyanis valamely személy vagy csoport tönkremeget egy bizonyos trösztöt, addig ilyen versengés nem lehetséges egy olyan államban, amely minden magánvállalkozást megtilt. Ezért az államosított vállalatok élén álló emberek korlátlan hatalommal rendelkezhetnek mind a munkások, mind a fogyasztók felett. Ezenkívül, ha a munkások rávehetőek arra, hogy fogadják el a kommunizmus végső elgondolását, ami pénzbeli ellenszolgáltatás nélküli kényszermunkát jelent (olyan rendszert, amelyben a munkáért cserébe mindenki csupán

egy napi adagot kap az élelemből és az élethez szükséges egyéb dolgokéból, és minden alkalommal az állami tisztviselő dönti el, hogy kinek-kinek miből és mennyi szükséges), akkor a munka irányítói (a tengerentúli rabszolgamunka irányítóihoz hasonlóan) kényük-kedvük szerint megszabhatják az élet valamennyi feltételét, ahogy ezt Oroszországban teszik.

A zsidók joggal remélhetik, hogy elfoglalják a vezető állásokat, nemcsak széleskörű szervezési hajlamaik miatt, hanem azért is, mivel nemzetközi kapcsolataik megkönnyítik az egyes országok közötti kereskedelmet, illetve árucserét. A közöttük lévő ösztetartás rövid idő alatt azt eredményezheti, hogy a magasabb állások az e fajhoz tartozók monopóliumává válnak.

Túl egyszerű lenne ezt a lehetőséget egyszerűen félretenni, mint agyrémet. Pontosan ez az, ami Oroszországban bekövetkezett, és napjainkban Németországban történik. Így kapjuk meg talán mélyebb értelmét egy megjegyzésnek, amit az angol Munkáspárt egyik ismert tagjának tulajdonítanak: a szocializmusban egy bizonyos közismert zsidó kapitalista könnyedén megkeres 10 000 fontot egy év alatt. Nagyjából ugyanezt a gondolatot fejezte ki Lenin is, amikor azt mondta, hogy a Szovjetország Köztársaságának 1000 első osztályú szakemberre van szüksége „*a nép munkájának irányítására*”, és „*ezeknek a 'sztároknak' fejenként 25000 rubelt kell fizetni*”, sőt négyszer annyit, ha külföldi szakembereket alkalmaznak erre a feladatra.⁵²

De a zsidó kapitalisták kétségtelenül azt is tudják, hogy Angliában (Oroszországhoz hasonlóan) ez csak ideiglenes állapot lenne: a szocializmus azáltal, hogy megfosztja a jelenlegi nem-zsidó gazdagokat a vagyonuktól és mindenüktől, a zsidó és német plutokrácia számára készíti elő az utat. Oroszországban a gazdasági életet nem rombolták le, hanem a gazdagság egyszerűen gazdát cserélt. Új vagyonos osztály nőtt ki a földből, és ezt nem fogadták ellenségesen az egyenlőség hivatásos szószólói. Ezért azok a zsidók, akik a keresztény értelmiségiekben látják világhuralmi álmaik legfőbb akadályát, természetesen az osztályharc szítóiban találják meg legértékesebb szövetségüket. A keresztény intelligencia számára ez csak az elproletárosodást jelentheti. A munká-

---

⁵² Lenin: „*The Soviets at Work*” („*Munkában a szovjetek*”), 18. o.

sok életkörülményeinek javítását célzó legtöbb mozgalom (Lord Shaftesburytól kezdve) nem a munkások körében keletkezett, hanem a társadalom felsőbb köreiben vagy a középosztály bizonyos csoportjaiban.⁵³ Mihelyt ezeket félresöprik, egy vaskezü bürokrácia fogja kényére-kedvére intézni a munkások ügyeit. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy ez tudatos terv, hanem azt állítom, hogy ez a feltevés kellőképpen megmagyarázza azt az (egyébként érthetetlen) engedékenységet, amit a szocialisták mindenütt tanúsítanak a gazdag zsidók iránt, ugyanakkor magyarázatot ad azoknak az óriási összegeknek az eredetére is, amik szemmel láthatóan a szocialisták rendelkezésére állnak.

Ha nem a nagy pénzügyi körök állnak a háttérben, akkor megismétlem a kérdést: honnét származik mindez a pénz? Valószínűtlennek tűnik, hogy angol kapitalistáktól, akiket a szocialisták nyíltan ócsárolnak. Az egyetlen pénzzel rendelkező csoport tehát, amelyről gyanítani lehet, hogy erre a célra adakozik, a „nemzetközi pénzvilág” néven ismert társaság, amely főképpen (bár nem kizárólag) zsidókból áll.

A zsidó befolyás a világban működő öt nagyhatalomra – a Grand Orient szabadkőművességre, a teozófiára, a pángermanizmusra, a nemzetközi pénzvilágra és a szocialista forradalomra – nem feltételezés, hanem tény. Vizsgáljuk most meg, hogy milyen szerepet játszanak a zsidók azokban a kisebb felforgató mozgalmakban, amiket egy korábbi fejezetben felsoroltunk!

A pszichoanalízis legveszélyesebb formájának kialakítója, Freud – zsidó. Ebben az összefüggésben a fentebb idézett jeles amerikai pszichiáter ezt írja:

„Nemcsak Freud pszichoanalitikus elmélete, hanem az ilyen típusú jelentős mennyiségű áltudományos propagandaanyag is a Bécsben élő és működő német zsidók egyik csoportjától származik. A pszichoanalízis létrejöttétől kezdve mindig zsidó kézben volt. Az egész világon nincs fél tucat orvos, akit tekintélynek ismernek ezen a területen, akinek a nevét ehhez a mozgalomhoz kapcsol-

---

⁵³ A szakszervezet tevékenységét nem becsülöm le, de a szakszervezet nem képes a viszonyokon változtatni a Parlamentben lévő és a középosztályhoz tartozó emberek segítségével.

*ják, s aki ne lenne zsidó. Ez lehet, hogy véletlen, de tény.*⁵⁴

Egyik korábbi fejezetben már utaltam az elfajult művészet problémájára, amit a New York Herald egyik köriratában „*a rút-ság istenítésének*” neveztek. Ennek a kultusznak a kezdeményezői a párizsi sátánimádók, valamint a kereskedők, akik ezt a mozgalmat „*német*” irányzatként igyekeztek népszerűsíteni, de azok között, akik ezeket a „*művészi alkotásokat*” kiállították, számos zsidó nevet találunk. Az egyik közismert zsidó művész kritikusa ezt írta:

„Ha ezek a művek olyan ember alkotásai lennének, aki tökéletlenül kezeli a rendelkezésére álló anyagot, aki a fény felé botorkál, és elkerülhetetlenül sokat van sötétben, aki a szépet keresi és rútat talál, aki a tisztaságot keresi és szennyet lel – az ember csendben maradna és azt remélné, hogy a jövőben majd különb alkotások következnek. De itt – hacsak nem értem félre nevetséges módon az egész alkotást – az alkotó gyönyörködik a torzulásban és dicsekszik az alantassággal... A művészet világába egy új evangéliumot visz, egy fekete evangéliumot, egy olyat, amiben minden feje tetején áll és torz. Minden dolog förtelmes, minden a rossz hírnöke, minden mocskos. Ha valami betegesre, alantasra akarunk gondolni, ezekre kell gondolnunk.”

Izajás próféta foglalja össze legtalálóbban ezt az elferdült irányzatot ezekkel a szavakkal: „*Jaj nektek, akik a rosszat jónak mondjátok és a jót rossznak, a sötétséget világosságnak és a világosságot sötétségnek!*” A zsidó sajtó, amely mindig szolidáris a fajtestvéreivel, bármilyen hibát is követnek el azok, az ilyen kritikai megnyilatkozást azonnal az „*antiszemitizmus*” alattomos művének tekinti. Ám amikor egy felvilágosultabb zsidó, Frank Emánuel a nem-zsidó kritikus védelmére sietett, a zsidó újság is kénytelen volt elismerni állításának igazságát: „*Sajnálatos, hogy Angliában a zsidó fiatalok aránytalanul nagy része csatlakozott a forradalmi, hamis 'modern művészeti' mozgalomhoz.*”

---

⁵⁴ Magánközlés a szerzőnek.

Ugyanez a befolyás figyelhető meg a filmvilágban is, ahol – amint már kimutattuk – a történelmet módszeresen hamisítják az osztálygyűlölet érdekében, és mindazt ráerőszakolják a mozilátogató közönségre, ami – törvényes keretek között – alkalmas a hazafiasság és az erkölcs aláaknázására. A filmipar pedig szinte kizárólag zsidó kézben van.

Az angliai és amerikai kábítószer-kereskedelemben a zsidók igen jelentős szerepet játszanak. Egy kiváló New York-i orvos írja nekem a következőket:

„A Pénzügyminisztériumhoz tartozó állami kábítószer-csoport tagjai, akiknek feladata a Harrison-féle törvény rendelkezéseinek karhatalmi biztosítása, régóta meg vannak arról győződve, hogy közvetlen összefüggés van a politikai radikálisok mozgalma és a kábítószerforgalom között. Hét-tíz évvel ezelőtt ezt a németbarát propaganda megnyilvánulásának tartották. A terjesztők és házalók részéről tapasztalható aktivitás a múltban is nagyobb volt és még mindig nagyobb, mint ahogy azt az elmondásuk szerinti haszon nagysága indokolná. Elégé különös módon a kábítószerforgalom a fegyverszünet aláírását követő néhány hétre leállt.

Egy alkalommal 1920 nyarán a ‘Keleti Parton’ hét, szabályos engedély alapján működő zsidó orvost tartóztatnak le egymás után kábítószert tartalmazó gyógyszerekkel való visszaélés miatt. Mindegyik orvostól nagyobb mennyiségű radikális politikai irodalmat foglaltak le a házkutatás során. A kábítószer és a radikális politikai propaganda társulása nem szokatlan esemény.

A Hearst’s Magazin újabb vizsgálata kétségtelenül feltárta, hogy a kábítószerek illegális terjesztői szinte kivétel nélkül zsidók, a házalók pedig zsidók és olaszok.”

A mondottak tehát elegendők annak bizonyítására, hogy (vezetőként és aktív ügynökként) a zsidók jelentős szerepet játszanak valamennyi felforgató mozgalomban. Egy kikeresztelkedett zsidó,

aki nem tagadta meg fajtáját, de mélységesen aggódott népének jövője miatt, nemrég a következőket mondta jelen sorok írójának:

„A zsidók között egyre jobban elharapódzó materializmus a legrombolóbb erővé teszi őket a világon. A zsidók számára egyedüli remény a kereszténység elfogadása. Jelenleg tudomásul kell vennünk azt a tényt, hogy ők jelentik a legnagyobb veszélyt a keresztény civilizáció számára.”

Mindezen tények felismerése természetesen nem jelenti azt, hogy minden zsidó romboló lelkiségű. Kétségtelenül vannak jó és lojális zsidók – különösen Franciaországban, ahol a szefárd zsidók vannak túlnyomó többségben –, akik teljesen azonosulnak az őket befogadó állammal, és őszinte ellenfelei a bolsevizmusnak. De ezek az egymástól elszigetelt személyek nem sokat nyomnak a latban a felforgató zsidók tömeges erőivel szemben. Ugyanezt állapították meg Amerikában is, ahol egy 1923-as (a jelen sorok írójával magánúton közölt) jelentésben ez áll:

„Aligha kerülheti el figyelmünket, hogy a radikális politikai irodalom sohasem antiszemita, hanem éppen ellenkezőleg: a Kommunisták Párt Végrehajtó Bizottsága által kiadott közlemények többnyire hangsúlyozottan zsidóbarát irányzatúak. Tudomásom szerint az Egyesült Államokban nem egy kizárólagosan zsidó szervezet létezik, amely nyíltan és következetesen radikális politikai nézeteket hirdet. Az Egyesült Államokkal szemben lojális, konzervatív zsidó szervezetek és az ezek alapítói által létrehozott intézmények szervezetlenek és nem fogalmaznak meg pontosan céljaikat.”

Amikor tehát a zsidó sajtó igazságtalanságnak tartja, hogy a zsidókat kapcsolatba hozzák a bolsevizmussal, és tiltakozik ez ellen, jogosan ezt válaszolhatjuk: mit tettek a zsidók annak érdekében, hogy kollektív módon elhatárolják magukat a bolsevizmustól? (1) Vajon megjelent-e hivatalos tiltakozás a zsidó sajtóban akárcsak egyetlen felforgató mozgalommal szemben is (kivéve az olyan eseteket, amikor zsidó érdekek voltak veszélyeztetve)? (2) Nem gyaláztak-e a zsidók minden hazafias erőfeszítést,

ami a rombolás erőivel akart szembeszállni vagy ha a hazafias erők azt követelték, hogy leplezzék le a korrupt zsidókat?

De ezek a taktikák nem korlátozódnak egyedül a zsidó sajtóra. Minden angol újság, amely felett a zsidók egyre nagyobb ellenőrzést gyakorolnak, ugyanezt a politikát követi. A zsidóknak a sajtóba való behatolása a kontinensen már sokkal régebben megkezdődött. 1846-ban egy zsidókhöz küldött angol misszionárius Berlinben a következőket vetette papírra:

1 Tormay Cecil a magyarországi zsidó bolsevista rendszerről szóló leírásában kitűnően jegyzi meg:

„Azt mondják, hogy a zsidóknak csak egy félrevezetett, kicsiny töredéke vett aktívan részt Magyarország tönkretételében. Ha így áll a dolog, akkor azok a zsidók, akik Londonban, New Yorkban és a párizsi békekonferencián a zsidókat képviselik, miért nem szégyenítik és bélyegzik meg zsarnok magyarországi hitsorsosait? Miért nem szakítanak meg minden kapcsolatot velük? Miért nem tiltakoznak a fajtestvéreik által elkövetett gyilkosságok ellen?”⁵⁵

2 Például az oroszországi vallásüldözés 1923 tavaszán állítólag a zsidók ellen fordult.

„Németország 15, kizárólagosan zsidó újságján kívül (amelyek közül 4 ez év elejétől kezdve jelenik meg) Európa napi politikai sajtója igen nagy mértékben zsidó ellenőrzés alatt áll. Ők mint cikkírók majdnem minden vezető kontinentális újságra hatást gyakorolnak. A befogadó ország szellemi légkörével ellentétben állnak, nagy szellemi energiával, de a normálistól eltérő lelkiséggel vetik magukat az újságírásba és elhelyezkedésük előtt nincs akadály. Ha viszont akad egy újságíró, aki megkockáztatja, hogy gátat vessen a zsidóság egyre növekvő politikai hatalmának, akkor az illetőnek azt kell tapasztalnia, hogy megakadályozzák publikációs lehetőségeit, és egyik támadás a másikat éri ellene a vezető európai sajtóban. így jártak... azok a római katolikus papok is

---

⁵⁵ Bujdosó könyv, 110. o., 1923

Prágában, akik nemrég egy pamfletet írtak »Szükségidőben jótanács« címmel, amely a zsidóság egyre nagyobb hatalma ellen irányult. Annyira meg vagyok győződve a zsidó részvétel mértékéről Németország napi sajtójában, hogy nem tudok úgy elhaladni egy tömött olvasóterem mellett, hogy ne jutna eszembe: a színpalak mögött ott áll a zsidó, aki új eszmékkal lázít, és egyre jobban belopja magát a gyanútlan nem-zsidók gondolatvilágába.»⁵⁶

Nem látjuk-e, hogy napjainkban újult erővel ugyanezt a módszert folytatják? Nem túlzás-e azt mondani, hogy Angliában a Patriot kivételével nincs újság, amely szabadon merészelne beszélni az olyan kérdésekről, amelyekben a zsidók érdekeltek?

A tény az, hogy a zsidó befolyás áthatja egész nevelési rendszerünket, éppen úgy, mint az egész politikai és szociális világunkat is. A közéletben minden ember, minden politikus, bármilyen párthoz is tartozik, kötelezően kéznél tart egy bizalmas zsidó tanácsadót, ahogy a középkorban minden fejedelemnek megvolt a maga zsidó orvosa, aki mindig keze ügyénél volt, hogy hosszú élete biztosítására keverje neki az italokat. Úgy tűnik, ez nemcsak annak a következménye, hogy a zsidóknak hasznát lehet venni az üzleti tervek készítésében, hanem annak a – csaknem egyetemes – hitnek a folyománya is, hogy a zsidó fajnak magasabb rendű intelligenciája van. Ezt a hitet a zsidóknak sikerült beültetniük a nem-zsidó népek gondolatvilágába.

De itt az ideje, hogy feltegyük a kérdést: a zsidók valóban olyan emberfeletti lények, amilyeneknek ellőttünk beállítják őket? Ha ezt a kérdést megvizsgáljuk, úgy találjuk, hogy a zsidók – mind a múltban, mind a jelenben – két vonalon tehetségesek: a pénzügyekben és az okkult tudományok területén. A középkorban uzsorások voltak, napjainkban pénzügyi szakértők, de mindig kitűntek a gazdagság előteremtésében. És napjainkban éppen úgy, mint a múltban, nagy mesterei a mágiának, ennek következtében manapság szinte mágikus ügyességgel tartják ellenőrzésük alatt mind az egyének lelkivilágát, mind a közgondolkodást.

---

⁵⁶ B. W. Wright tiszteletes leveléből.

Ezzel szemben az irodalomban, filozófiában, festészetben, szobrászatban, politikában és még a természettudományokban is azt tapasztaljuk, hogy a zsidók a második és harmadik vonalban foglalnak helyet, és csak elvétve találjuk őket az élvonalban. Heine az élvonalbeli költők, Spinoza a világhírű filozófusok és Disraeli az első osztályú államférfiak között szerepel, de ezt a listát nehéz lenne folytatni. Egyedül a színművészetben és a zeneművészetben bizonyultak a zsidók egyenrangúaknak nem-zsidó vetélytársaikkal. A tény az, hogy a zsidó általában nem nagy koncepciójú ember, nincs megáldva túl nagy eredetiséggel, tehetsége mások gondolatának kidolgozásában, hatékony előadásában és hasznosításában áll. Így például a modern kor legfontosabb találmányai nem a zsidók nevéhez fűződnek; ők többnyire csupán továbbfejlesztették mások találmányait.

Nem volt zsidó James Watt, Stephenson, Marconi, Edison, Pasteur, Madame Curie, és ugyanezt el lehet mondani majdnem minden nagy emberről, aki a civilizációnk kezdete óta élt. Nem volt zsidó Napóleon, Shakespeare, Bacon, Sir Isaac Newton, Michelangelo, Leonardo da Vinci, Galilei, Dante, Descartes, Molière, Emerson, Ábrahám Lincoln, Goethe, Kant, és még Machiavelli sem volt zsidó. Ha csak a maguk erejére lettek volna hagyva, milyen civilizációt tudtak volna a zsidók teremteni? Egyiptom, a görögök és a rómaiak halhatatlan emléket állítottak maguknak, de milyen örökséget hagyott Palesztina a világnak?⁵⁷

A zsidók tehát magas fokú leleményességgel rendelkeznek, de az elmúlt kétezer év folyamán alkottak-e valami zseniálisat? Továbbá, noha magas az intelligenciaátlaguk, azt is meg kell állapítanunk, hogy ugyanilyen magas a mentális megbetegedéseik átlaga is. Ezzel kapcsolatban kezünkben van a Jewish Encyclopaedia tanúságtétele is:

---

⁵⁷ Gustave Le Bon odáig megy, hogy ezt mondja: „A zsidóknak sohasem volt művészetük, tudományuk, iparuk; semmijük sem volt, ami az emberi civilizációt alkotja... A legnagyobb hatalmuk idején, Salamon király uralkodása alatt is külföldről kellett hozniuk a templom építéséhez építészeket, mestereket és művészeket, mert ilyenek nem voltak Izraelben.” - „Les premières Civilisations” („Az első civilizációk”), 613. o. (1889) Mindazonáltal nem szabad elfelejtenünk, hogy Hiram, a főépítész félzsidó volt.

„A zsidók hajlamosabbak az idegbetegségekre, mint azok a népek, amelyek között élnek. Úgy tűnik, hogy leggyakoribb körükben a hisztéria és a neuraszténia. Néhány nagy tapasztalatú zsidó származású orvos odáig megy, hogy azt állítja: a legtöbb zsidó neuraszténiás és hisztériás. Tobler azt állítja, hogy Palesztinában minden zsidó nő hisztériás. Raymond szerint Varsóban és egész Lengyelországban a hisztéria igen gyakori, mind a zsidó férfiak, mind a zsidó nők között. Varsó zsidó népessége csaknem egymagában kimeríthetetlen forrása az egész kontinens klinikáin fekvő férfi betegeknek (L'Etude des Maladies du Systeme Nerveux en Russie⁵⁸). Kraft, Ebbing és mások Ausztriával és Németországgal kapcsolatban a zsidóknak ugyanezt a neurotikus hajlamát hangsúlyozzák... Collins New York-kai kapcsolatban kimutatta, hogy az általa vizsgált 333 neuraszténiás eset közül több, mint 40 % volt a zsidó származásúak arányszáma ... stb.”⁵⁹

Ugyanez a már idézett amerikai neuropszichiáter a zsidók magas arányszámát a forradalmi mozgalmakban ugyanerre az okra vezeti vissza:

„Az anarchisták nagyrészt a köztörvényes bűnözők közül kerülnek ki, és az anarchiában való hit természeténél fogva pszichopátiás megnyilvánulás. Ezért az anarchisták mozgalmát nemcsak kriminológiai szempontból kell tanulmányoznunk. Jelentősebb és fontosabb a pszichopatológiai háttér kutatása. Néhány anarchista ténylegesen elmebeteg, mások jellegzetes pszichológiai rendellenességeket mutatnak. Jelenleg büntetőjogi eszközökkel csak akkor fékezhető meg, ha erőszakos cselekményeket követnek el. A mondottak következtében a mi elmeosztályainkat nagyrészt az ilyen betegek töltik meg, és ez ebben az ügyben egy újabb szakasz kezdetét jelenti. Elmebetegeink nagyrészt zsidó származásúak, vagy legalábbis

---

⁵⁸ „anulmány az oroszországi idegrendszeri betegségekről”

⁵⁹ JE, az idegbetegségekről szóló cikk.

az elmebetegek között félelmetes a zsidók arányszáma. Az a tény, hogy a forradalmárok között igen sok a zsidó, érdekes módon támasztja alá azt, amit mondtam.”

A Jewish World nemrég kommentárt fűzött ahhoz az „*általánosan elismert*” tényhez, hogy „*az elmezavarban szenvedő betegek arányszáma a zsidók között sokkal magasabb, mint a nem-zsidók között*”, és megkérdezte: „*Vajon örökletes oka van-e ennek, vagyis a zsidó fajban van-e degenerációs hajlam, avagy a sok elmebeteg a külső feltételek, illetve okok okozata?*” A szerző a továbbiakban a Zukunft egyik cikkére hivatkozik, amely azt a nézetet fogadja el, hogy a zsidóknak a középkorban szerzett borzalmas tapasztalatai megrongálták idegrendszerüket, ennélfogva a zsidók körében az elmezavarok nem „*faji hajlam következményei, nincs etnikai lételvük, hanem a zsidó nép tragikus sorsának a következményei*”.⁶⁰

Ezzel szemben biztos, hogy az elmezavarok sokkal inkább visszavezethetők a tragikus sorson való rágódásra, mint magára a tragikus sorsra. Mindenesetre érdekes felfigyelni arra, hogy „*az elmebeteg általános paralízisének*” első szakaszában két tünet ismerhető fel: „*az a mánia, hogy az illető úgy érzi, hogy üldözik*” és az a feltüzelt szellemiség, aminek neve Franciaországban: nagyzási mánia. Ez éppen az a két megszállottság, amit a Talmud és a Kabala az eljövendő Messiás alatti viláгурalmi álmokkal együtt a zsidók lelkébe vésett.

De bármi is legyen az oka ennek a neurózisnak, bizonyosan nem kívánatos, hogy egy neurotikus faj irányítsa a Brit Birodalom vagy bármely más ország ügyeit. Ha „*Palesztinában minden zsidó nő hisztériás*”, akkor feltehetőleg számos gyermek szenved e betegség következtében, ami nem sok jót ígér a szerencsétlen arabok számára, akiknek az ő uralmuk alatt kell majd élniük. Lehetetlen megállapítani, hogy a Palesztinában előforduló rengeteg baj közül mi vezethető vissza erre az okra. De az, hogy Angliában egyre több zsidó kerül vezető beosztásba, még sokkal nyugtalanítóbb jelenség.

---

⁶⁰ Jewish World, 1922. november 9.

A zsidók és az arabok mindenesetre szemiták, és valószínű, hogy vannak olyan közös eszméik, amikben végül is megértik egymást, de egy magas fokban civilizált árja fajt szemita uralom alá helyezni egészen mást jelent. Minden brit számára eljött az ideje, hogy megkérdezze magától: komolyan akarja-e venni országába hagyományait, avagy keleti szabványokkal akarja-e helyettesíteni a tisztesség, becsületesség és igazságosság örök értékű hagyományait, amik Anglia nevét nagyra tették? Nem állítom, hogy nincsenek tisztességes és becsületes zsidók, de azt vallom, hogy a „*fair play*” szelleme, amely a brit lélek lényege, nem általános jellemzője a zsidó fajnak. Ennek a szellemnek teljes hiánya mutatkozott meg, amikor a zsidó agitátorok a választási hadjárat idejére elnyomni igyekeztek a szólásszabadságot. Ez idegen az angol munkásoktól, akiknek a „*sportösztone*” nagyon fejlett. Ez arról tanúskodik, hogy az angolok számára idegen az úgynevezett munkásmozgalom. Ha Anglia elveszíti a fair play szellemét, felbecsülhetetlen nemzeti örökségét adja fel.

A konzervativizmus, amely mindig híve volt ezeknek a nagszerű hagyományoknak, hagyta magát hipnotizálni Disraeli emlékével és elfogadta az ő mondását: „*a zsidók természetes törekvése a konzervativizmus*”, s ezzel együtt azt hitte, hogy az angol érdekek a zsidó kezekben jó helyen vannak. A néhai Hyndman meszebbre látott, amikor figyelmeztetett minket, hogy „*azoknak, akik hozzászoktak ahhoz, hogy a zsidókat lényegében véve gyakorlatias és konzervatív lényeknek lássák, és azok közé sorolják, akik alkalmasak a társadalmi rend irányítására, felül kell vizsgálniuk következtetéseiket*”.⁶¹ A konzervatív kormány jelenlegi bukásának okai még mindig homályosak, de tény, hogy éppen akkor következett be a Konzervatív Párt történetének legnagyobb katasztrófája, amikor a szervezete zsidó kézbe került. Ha az a mód, ahogyan ebben az időben a konzervatív propagandát folytatták, a zsidó „*hatékonyság*” egy példája, akkor meg kell fontolnunk, hogy a következő alkalomkor nem kell-e ezt a feladatot egyszerű angol emberekre bízunk.

---

⁶¹ H. M. Hyndman: „*The Dawn of a Revolutionary Epoch*” („*A forradalmi kor hajnala*”), in: *The Nineteenth Century*, 1881. január.

A szocializmus elleni harc egyetlen hatékony eszköze: rámutatni a mögötte álló idegen hatásra. Amíg az angol munkás azt hiszi, hogy a szocializmus az eredeti angol munkásmozgalom gyümölcse, befogja a fülét minden figyelmeztetés és antiszocialista propaganda elől, ami így kizárólag azt eredményezi, hogy egyre többen lesznek a szocialisták hívei. De sejtessük meg ezzel az angol munkással egyszer, hogy idegen cselszövések eszközévé tették, és akkor valamennyi nemzeti érzelme működésbe fog lépni. Csak annyit kell tőle megkérdeznünk: óhajta-e, hogy idegen javak importálásával megfosszák a munkalehetőségétől és elvegyék a házát az idegen bevándorlók? Végezetül meg kell értetnünk vele, hogy kik azok a kulisszák mögötti emberek, akik – csak azért, hogy elnyerjék az ő támogatását – az ő igazi érdekei szempontjából ennyire végzetes politikát folytatnak.

A Titkosszolgálat ezzel az utolsó ponttal kapcsolatban rengeteg bizonyítékot gyűjtött össze. Mindezt a konzervatív kormány nyilvánosságra hozhatta volna, de magas helyről láthatatlan körök megparancsolták a hallgatást. A „*Britannia a briteké*” jelszót, ami a leghatásosabb válasz lett volna a szocializmus hamis jelszavaira, a konzervatív programból kitiltották és megtiltották, hogy az ‘idegen’ szó ismételtetésével megsértsék a zsidók érzékenységét. Így a zsidókhöz való alkalmazkodás kedvéért a konzervativizmus a leghatalmasabb fegyverét a fegyvertárban hagyta.

A valóságban ezek a taktikák mit sem használtak a konzervatívok ügyének. A zsidóság sohasem vetette latba súlyát az igazi konzervatívok érdekében. A konzervativizmus csak abban az esetben számíthatott volna jelentős zsidó támogatásra, ha megtagadja hazafias hagyományait és kompromisszumot köt a nemzetköziség erőivel. Nem kell egyebet tennünk, mint figyelemmel kíséreni a zsidó sajtó politikai elkötelezettségét, és láthatjuk: az egyedüli mérce, aminek alapján a zsidó megítél egy politikai pártot, az, hogy az illető párt milyen mértékben szolgálja a zsidó faj kizárólagos érdekét. A zsidókérdés tehát nem azon fordul meg, hogy a zsidók minden területen egyenlő jogokat kapnak-e a többi emberrel, hanem azon, hogy a törvény fölé lesznek-e helyezve,

ill. engedjük-e, hogy mindenütt kiváltságos helyet foglaljanak el.⁶²

Ennél kevesebb nem elégíti ki őket, és ha valaki ellenzi ezirányú igényüket, világgá kürtölik, hogy „*üldözik*” őket. Ezenkívül, ez a kiváltságos helyzet a zsidóság egy bizonyos csoportja számára csupán egy állomást jelent a világorralom felé vezető úton. Dokumentumok bizonyítják ugyanis – amint már láttuk –, hogy a múltban mindig létezett ilyen zsidó terv. Valószínű lenne talán, hogy éppen akkor adnák fel ezt a tervüket, amikor a legkedvezőbbnek tűnnek a körülmények a terv megvalósítására? A jelen eseményeinek iránya és a zsidó sajtó hangneme alapján bizonyosan nem lehet erre következtetni.

Összegezve tehát a mondottakat: szerintem nem bizonyítható, hogy egyedül a zsidóság az oka a világban tapasztalható forrongásnak. Ahhoz, hogy a zsidók egyedüli felelősségét bebizonyítsuk, az volna szükséges, hogy kimutassuk: a zsidók voltak az okozói minden társadalmi forrongásnak a modern civilizáció története folyamán, fel kellene tárnunk befolyásukat, kulisszák mögötti szerepüket az Iszlám eretnek szektái, a bajor Illuminátusok és az orosz anarchisták mögött. Ilyen irányú bizonyítékok hiányában kénytelenek vagyunk elismerni, hogy más romboló erők is hatnak a világban.

Ám ez nem jelenti a zsidó veszély alábecsülését. Noha a szabadkőműves „*öregebbek*” belső körének létezése továbbra is problematikus, a zsidóság önmagában véve a világ leghatékonyabb szabadkőművesége. Mi szüksége van beavatásokra, eskükre, jelekre vagy jelszavakra egy olyan népnek, amelynek tagjai tökéletesen megértik egymást, és mindenütt ugyanazért a célért dolgoznak? A szabadkőműveseket a rászorultság jelzése tömöríti vészhelyzetben egymás segítségére. Ennél sokkal hatalmasabb erő egyesíti azonban zsidókat veszély idején egymás támo-

---

⁶² Egy angol „*antiszemitizmus ellen küzdő*”, nemrég alakult zsidó jótékonyági bizottság egyik ülésén kijelentették, hogy egy fontos intézmény faláról eltávolították egy „*antiszemitá*” újság posztereit, és remélik, hogy ezt a többi intézménynél is el fogják érni. (Jewish Guardian, 1924. február 22.) Ugyancsak csodálkoznánk, ha a walesiek el tudnák érni a keltaellenes természetű irodalmat reklámozó poszterek eltávolítását. Ez vészesen megközelíti a Jegyzőkönyvek beteljesülését.

gatására: a vér szava, amely a zsidóság legkülönbözőbb elemeit fogja össze a zsidó ügy védelmére.

Eszerint a francia kereskedők már idézett régi panasza – „*a zsidók olyanok, mint egy higanyoszlop részei, amik a legkisebb dőlés esetén is egy tömbbe futnak össze*” – jogosnak tűnik. Ezért senkit se tévesszen meg az a tény, hogy a zsidók gyakran tűnnek nem egységesnek. Ez így is lehet; a zsidók között valóban nagyon kicsiny az egység, de óriási közöttük a szolidaritás. Egy Morei nevű zsidó, utalván arra az üldöztetésre, amit a keresztény hitre tért Drach rabbinak kellett elszenvednie a zsidók részéről, ezt jegyzi meg:

*„Az összes ország hatalmasságainak legbölcsebb intézkedései is tehetetlenek egy nép hatalmas és állandó jellegű összeesküvésével szemben, amely olyan, mint egy óriási és erős háló, amely a világ fölé van kifeszítve, és a zsidóság erejét mindig oda összpontosítja, ahol olyan esemény történik, ami a zsidóság érdekeivel kapcsolatos.”*⁶³

Ez a szolidaritás alkotja az igazi zsidó veszélyt, és ugyanakkor ez szolgáltatja az „*antiszemitizmus*” igazi okát. Ha a világban minden hazafiasságot, minden nemzeti hagyományt és keresztény erényt (a nemzetközi szocializmus tanításának felhasználásával) módszeresen lerombol egyetlen faj, egy olyan faj, amely emberemlékezet óta mindig a viláგuralom álmát dédelgette, amelynek nemcsak lehetővé tették, de támogatták is, hogy megerősödjön, megőrizze nemzeti hagyományait, és más fajok kárára megvalósítsa nemzeti törekvéseit, akkor nyilvánvaló, hogy a keresztény civilizáció végső sorsa a pusztulás. Annak a zsidóellenes érzelmi hullámnak, amely az utóbbi néhány év alatt elvonult Anglia fölé, semmi köze sincs a Németország „*antiszemitizmusa*” által sugallt fajgyűlölethez. Ez az érzelmi zsidó-ellenesség egyszerűen válasz arra a zsidó kérdésre, amit a szabadságszerető britek

---

⁶³ Drach: id. mű, I, 79. o. (1844) Figyelemre méltó, hogy a zsidó Margoliouth ugyanezt a kifejezést használja: „*Nagyon jellemző, hogy a ház [Rotschildé], mint a háló területén a nemzetek fölött.*” – „*History of the Jews in Great Britain*” („*A zsidók története Nagy-Britanniában*”), II., 161. o. (1851)

nem hajlandók elfogadni. Annak, aki közülünk feláldozza hírnevét, anyagi lehetőségeit és szót mer emelni ezzel a problémával kapcsolatban, nem gyűlölet, hanem hazaszeretet van a szívében. Meggyőződésünk, hogy nemcsak nemzeti biztonságunk van veszélyben, de kockán forognak nemzeti hagyományaink is. Ha Anglia nem ébred fel időben, idegen uralom alá kerül, és a keresztény civilizáció erődítményeként gyakorolt befolyása elvész a világ számára.

VÉGKÖVETKEZTETÉS

A fentiekben végigkísértük azoknak a társaságoknak az aknamunkáját, amelyek tizenkilenc évszázad alatt a társadalmi és erkölcsi rend, de mindenekelőtt a keresztény civilizáció megsemmisítésén fáradoztak. Az is láttuk, hogy noha az aljas romboló szellem és az elnyomás ellen lázadó természetes forradalmi hajlam minden korban, minden szervezettől függetlenül létezett, a titkos társaságok használták fel eszközül és szervezték meg ezeket az erőket. Nekik tulajdonítható a forradalmak sikere. Megvizsgáltuk azt a lehetőséget is, hogy a nyílt és titkos felforgató társaságok mögött közös titkos irányító központ létezik. Végül megállapítottuk, hogy a különböző szálakon folytatott vizsgálatok összefüggést tárnak fel a felforgató társaságok és a Grand Orient (vagy inkább a nagy szabadkőműves hatalom mögé rejtőző láthatatlan kör) között. Ugyanakkor az is bizonyos, hogy ez utóbbi nem franciákból áll, mivel a világforradalmi tevékenység mindenütt Franciaország és Anglia ellen irányul, ritkán ütközik német érdekekkel és sohasem zsidóellenes. Nem túlzás azt mondani, hogy jelenleg nincs olyan felforgató mozgalom, amely angol- vagy franciabarát, illetve „*antiszemita*” lenne. Azt a következtetést lehet tehát levonnunk, hogy ha egy hatalom uralkodik az egész világ fölött, az pángermán¹ vagy zsidó hatalom, vagy olyan erő, amelyet illuminizmusnak nevezhetünk.

Az utóbbi feltevés komoly figyelmet érdemel. Jelen ismereteink fényében nem tűnik lehetetlennek, hogy ha van egy belső köre a világforradalomnak, az olyan emberekből áll, akik nemzetközi érdekelttségű csoportot alkotnak. E csoportnak ugyanaz a célja, mint Weishaupt társaságának: a fennálló társadalmi rend megsemmisítése. Azt, hogy egyesek komolyan foglalkoznak ilyen tervvel, az a tény mutatja, hogy ezt a célt nyíltan hirdetik egyes írók, illetve gondolkodók, akik között a nemeslelkű idealistáktól a

---

¹ A szerző az első világháborút követő események tükrében felismerte, hogy a pángermán magatartás a titkos társaságokkal szemben alapvetően megváltozott: egyértelműen ezek felszámolására törekedett, amit a szerző „*Világforradalom*” című könyvének hatodik kiadásában (1960) bővebben kifejti (a fordító megjegyzése).

kegyetlen anarchistákig mindenféle irányzat képviselve van. Módszereiket és közvetlen céljaikat tekintve jelentős különbségek vannak ugyan közöttük, mégis mind megegyeznek abban a közös célban, amit Rabaud de Saint-Étienne így fogalmazott meg: „*Mindent, igenis, mindent le kell rombolnunk, mivel mindent újjá kell teremtenünk!*”

Alaptalanul állítanánk, hogy ilyen örült elképzelés nem jelenthet komoly veszélyt a világ számára. Tény, hogy egyre többen fogadják teljes egykedvűséggel ezt a tervet. A „*minden civilizáció elpusztult, a miénk is el fog tűnni a föld színéről*” frázist látszólag épelméjű férfiak és nők hangoztatják, akik akár hívei ennek a pusztításnak, akár nem, a teljes fatalizmus szellemében fogadják azt, és nem fejtenek ki semmi ellenállást ellene. Teljesen figyelmen kívül hagyják, hogy amikor a civilizáció csupán a Föld egyes meghatározott részein létezett, eltűnhetett az egyik területről, miközben a másikon újjászülethetett, de napjainkban, amikor a civilizáció világszerte elterjedt, a természethez való visszatérés álma és az újbarbárság örömei, amikre Rousseau és Weishaupt esküdött, nem lehetnek többé realitások. De ha anyagi értelemben nem is semmisíthető meg a civilizáció, a lelkeket nagyon is meg lehet fosztani a civilizáltságtól: emberi érzések és istenkeresés nélküli halott, szívtelen, gépekké lehet alakítani őket.

A bolsevikok léteznek, telefonálnak, használják a villamos áramot és a modern élet számos kellékével élnek, de szinte teljesen meggyilkolták Oroszország lelkét. Ebben az értelemben tehát elpusztulhat a civilizáció, de nem úgy, mint a régi koroké, amely után nem maradt fenn egyéb, mint homok és omladozó rom. A mi civilizációnk mostani intézményeink külső szerkezetének alulról jövő, észrevétlen belső bomlasztásával semmisíthető meg. Ez a végső célja a világforradalomnak.

Ha tehát létezik egy belső kör, amely kizárólag rombolni vágyó illuminátusokból áll, elképzelhető, hogy támogatják őket a németek, akik a későbbi hódítás érdekében bomlasztani akarják a Szövetségesek állami egységét, és támogatják a zsidók, akik birodalmukat a keresztény civilizáció romjain akarják felépíteni. Ez teszi lehetővé a nagyarányú szervezkedést; ezért állnak mérhetetlen pénzügyi források a világforradalmárok rendelkezésére. Az is lehetséges viszont, hogy a rejtett irányítási központot egy bizo-

nyos zsidó kör alkotja, amely a Grand Orient háttérében áll, vagy esetleg – hasonlóan a tizenkilencedik század elején tevékenykedő illuminátusokhoz – szervezetileg sehová sem tartozik, de mind a pángermánokat, mind az illuminátusok közül a nem-zsidókat felhasználja eszközül a saját céljai érdekében.

Úgy gondolom, ezzel kapcsolatban veszélyes lenne dogmatikusan végleges ítéletet mondani. De meggyőződésem szerint a problémára fényt lehet deríteni. Ha a világ összes titkosszolgálati egybevetnék és nyilvánosságra hoznák az általuk ismert tényeket, az összeesküvés egész terve már régóta tisztázva lenne. Minden civilizált ország kormányának fenn kellene tartania egy hivatalt a felforgató mozgalmak vizsgálatára. A jelenlegi angliai konzervatív kormány felállíthatott volna ilyet, de ugyanaz a titokzatos erő, amely a háború alatt az ellenséget támogatta, megakadályozta, hogy nyilvánosságra hozzák azokat az adatokat, amelyek felvilágosíthatnák volna az országot, hogy milyen veszélyekkel kell szembesülnie. Akik a mostani európai politikai helyzetben meg akarják menteni a civilizációt, nem tehetnek egyebet, mint hogy a kormányoktól függetlenül az egyes országokban ellenszervezetet hoznak létre és nem hivatalos információs irodákat létesítenek, amelyek egymással kapcsolatot tartanak, de megőrzik nemzeti jellegüket.

Angliára vonatkozóan meggyőződésem, hogy csak egy nagy nemzeti mozgalom mentheti meg pusztulástól az angol népet – egy olyan mozgalom, amelyben minden társadalmi osztály részt vesz, de fő erejét a munkások adják. Azért győzött a fasizmus Olaszországban, mert nem reakciós irányzat (ahogy egyesek abszurd módon állítják), hanem lényegileg demokratikus és haladó mozgalom, amely az emberi természetben rejlő legnemesebb ösztönökre, a hazafiasságra és az önfeláldozásra támaszkodik, s mint ilyen képes volt egygyéforrasztani a szervezetlen és széthúzó olasz nép minden rétegét egy közös ügy zászlaja alatt.

Egy nagy mozgalmat senki sem tud létrehozni anélkül, hogy ne élesztene előbb szent tüzet az emberek szívében. Senki sem képes embertömegeket mozgósítani egyedül az önérdekre hivatkozva. Az embereknek szükségük van egy ügyre, amelyért harcolhatnak, egy eszmére, ami nem csupán személyes ügyük. Noha a szocializmus az alapvető tömegösztönökre építve szerzi köve-

tőinek nagy hányadát, hamis eszményei és ígéretesei miatt mégsem képes fellelkesíteni sok nemes szívű embert és meggyőzni a becsapott embereket arról, hogy a szocialisták az emberiség javáért dolgoznak.

A szocializmus elleni küzdelem egyetlen lehetséges eszköze a vele szemben álló igazi eszmény iránti lelkesedés megteremtése.

Mégis, még Mussolini is azt tapasztalta, hogy a pusztán evilági eszmény nem elégséges; a materializmus és a rombolás szellemének legyőzéséhez vallásos lelkesedés szükséges. A forradalom konkrét erői, a pángermán, zsidó vagy illuminátus erő (s a talán mindezeket irányító láthatatlan titkos kör) mögött nem rejtezik-e egy másik, még hatalmasabb erő, amivel számolnunk kell? Ha visszatekintünk azokra a sötét időszakokra, amelyek az emberiség történelmét kezdettől fogva a századok során át jellemezték, a furcsa és iszonyatos kultuszokra, boszorkányságokra, istenkáromlásokra és a szent helyek meggyalázására, hogyan hagyhatnánk figyelmen kívül, hogy a világban egy Titkos Hatalom működik? A rombolás közvetlen erőit a világalom vágyával feltüzelt egyének, szekták és fajok szolgálatják, mögöttük azonban ott állnak a sötétség igazi erői, amelyek örökös harcban állnak a világosság erőivel.

FÜGGELÉK

I. ZSIDÓ TANÚSÁGTÉTEL A TALMUDRÓL

A zsidó Pfefferkornnak (1509) és az ex-rabbi Drachnak (1844) Talmud elleni vádjait könyvünkben már idéztük. Graetz azonban a „*History of the Jews*” című könyvében egy korábbi, hasonló eseményről számol be.¹

A tizenharmadik században egy Donin nevű (korábbi talmudista) zsidó, aki megkeresztelkedésekor a Nicholas nevet vette fel, megjelent IX. Gergely pápa előtt „és azzal vádolta a Talmudot, hogy meghamisítja a Szentírás szavait és agadikus részeiben Is-tent méltatlanul mutatja be”, számos durva tévedést és képtelenséget tartalmaz, ezen kívül „tele van mocskolódással a keresztény vallás Alapítója és a Szűzanya ellen. Donin kimutatta, hogy a Talmud akadályozta meg, hogy a zsidók elfogadják a kereszténységet. A Talmud nélkül a zsidók biztosan feladták volna jelenlegi hitelenségüket.” Majd „azt állította, hogy a Talmud tanítása szerint a keresztények legjobbjai rászolgáltak a halálra² ... minden aggály nélkül jogos becsapni a keresztényeket, és a zsidók megszeghetik eskü alatt tett ígéreteiket”. Graetz mindezeket hazug vádaknak mondja.

A pápa – a vádak alapján – elrendelte, hogy a Talmud rendelkezésre álló példányait adják át a dominikánusoknak és a ferenceseknek vizsgálat végett, és ha ítéletük megerősíti Donin vádjait, égessék el azokat (1239. június 9.). Franciaországban Graetz szerint „a papság által elnyomott és gyengeelméjű” IX. Lajos (vagyis Szent Lajos) ugyanezt az irányvonalat követte. Megparancsolta, hogy „a Talmudot tegyék vizsgálat tárgyává. Észak-Franciaország négy kiváló rabbija nyilvános vitát folytatson Nicholas-szal, amelynek során vagy megcáfolják a Talmud

---

¹ Angol ford., III, 591.0. skk.

² Megerősíti ezt Werner Sombart: „*The Jews and Modern Capitalism*” („A zsidók és a modern kapitalizmus”), 203. o.: „A Talmud szerint még a gojok legjobbjait is meg kell ölni. A Zohar ugyanezt tanítja: a gojoknak a legjobbjait méltók a halálra.” – Vaiqkra, 14b (de Pauly, y 42. o.).

ellen emelt vádak, vagy beismerik, hogy a Talmud tényleg kereszténység elleni gyalázkodást és istenkáromlásokat tartalmaz.”

Lehetetlen elképzelni ennél tisztességesebb döntést. Az anyakirálynő, Blanche de Castille az első megidézett tanút biztosította, hogy ha a rabbik élete veszélyben lenne, megvédené őket, és kijelentette, hogy a tanúnak csak arra kell felelnie, amit kérdeznek tőle. Nos, mi sem lett volna egyszerűbb a rabbik számára, mint becsületesen beismerni, hogy ezek a támadó élű szövegek tényleg léteznek, és talán szenvedély hevében egy kevésbé felvilágosult korban írták azokat, ugyanakkor elismerik, hogy nem illeendő annak az országnak a vallását támadni, amelyben élnek, ezért eltávolítják ezeket a szövegeket a Talmudból. De ahelyett, hogy ezt a becsületes eljárást folytatták volna, amely az általuk szentnek tartott könyv támadásainak egyszer s mindenkorra véget vet, tagadták „az állítólagos istenkáromlások és erkölcstelen kifejezések” létezését és azt állították, hogy „azok a gyűlöletes tények, amiket a Talmud egy bizonyos Jézussal, Pantheras fiával kapcsolatban elbeszél, nem a Názáreti Jézusra vonatkoznak, hanem egy hasonló nevű személyre, aki őelőtte élt”. Graetz, aki beismeri, hogy ez nem felel meg a valóságnak, és a kérdéses szövegek Jézus Krisztusra vonatkoznak, úgy állítja ezt be, mintha a rabbik csupán „félre lettek volna vezetve” a kérdéssel kapcsolatban. De a király, akit a rabbik nem tudtak félrevezetni, úgy rendelkezett, hogy a Talmud példányait el kell égetni, ami 1242 júniusában meg is történt.³

De a Talmud továbbra is létezik, és – amint már láttuk – a rabbik csupán 1640-ben távolították el (gyakorlati okból) a támadó élű szövegeket. A támadó jellegű szövegek eltávolítását követően azonban sohasem próbálták tagadni, hogy azok a kereszténység Alapítójáról szólnak. Tudomásom szerint ezek a szövegek a Talmud egyik angol nyelvű fordításában sem szerepelnek, de megtalálhatók Dr. Gustav H. Dalman „*Jesus Christus im Talmud*” („*Jézus Krisztus a Talmudban*”) (1891), című könyvének angol nyelvű fordításában.

---

³ Graetz: „*The History of the Jews*”, III, 591-596. o.

II. CION BÖLCSEINEK „JEGYZŐKÖNYVE”

Bizonyos írók állításaival ellentétben sohasem mondtam, hogy fenntartás nélkül elfogadom a Jegyzőkönyv hitelességét, hanem mindig nyílt kérdésként kezeltem azt.¹

Egyedül amellet köteleztem el magam, hogy akár eredeti a Jegyzőkönyv, akár nem, a világforradalom programját tartalmazza, és prófétai természete, valamint bizonyos régebbi titkos társaságok jegyzőkönyveihez való rendkívüli hasonlósága miatt (akár egy bizonyos titkos társaság alkotása, akár olyan valakié, aki rendkívül jártas az ezekkel kapcsolatos tudományban) alkalmas arra, hogy visszaadja eszméiket és kifejezőmódjukat.

A Jegyzőkönyv úgynevezett cáfolata, amely a Times 1922. augusztusi számában jelent meg, ezt a véleményt igyekszik bizonyítani. E cikkek szerint a Jegyzőkönyvet nagyrészt Maurice Joly *„Dialogues aux Enfers entre Machiavel et Montesquieu”* („*Dialógusok a pokolban Machiavelli és Montesquieu között*”) című, 1864-ben megjelent könyvéből másolták. Hadd mondjuk meg azonnal, hogy a két mű közötti hasonlóság nem lehet a véletlen műve. Nemsak arról van szó, hogy egész bekezdések csaknem azonosak, hanem a program bizonyos pontjai is pontosan ugyanabban a sorrendben követik egymást. De hogy Nilus a Joly által írt könyvet másolta-e, avagy ugyanabból a forrásból merítette eszméit, mint Joly, már más kérdés. Meg kell jegyeznünk, hogy Joly előszavában sehol sem állítja, hogy az általa ismertett tév eredeti alkotás.

Ellenkezőleg: hangsúlyozza, hogy az *„különösen egy olyan politikai rendszert személyesít meg, amely alkalmazásában egyetlen napra sem változott meg attól a végzetes és – sajnos! – túlságosan távoli időponttól kezdve, amikor létrejött.”* Lehetséges, hogy ez egyedül a 12 évvel korábban trónra lépő III. Napóleon

---

¹ Lásd: *„World Revolution”*, 296-307. o. A félreértést az okozhatta, hogy könyvem címe hasonlít a Morning Post cikksorozatának címéhez: *„The Cause of World Unrest”* („*A világméretű nyugtalanság oka*”). Ezek a cikkek néhány vonatkozásban eltérnek az én nézeteimtől, ezért aligha kell arra utalnom, hogy ezek nem az én alkotásaim. Ténylegesen nem tudtam a létezésükről, amíg meg nem jelentek, és később négy kiegészítő cikket írtam, nevem feltüntetésével.

uralmára vonatkozik? Avagy nem vehető-e úgy, hogy ez a kormányzás machiavelliánus formájára érvényes, amelynek – Joly gyanúja szerint – abban az időben III. Napóleon volt a képviselője? Már láttuk, hogy de Mazeris a „*De Machiavel et de l'influence de sa doctrine sur les opinions, les moeurs et la politique de la France pendant la Revolution*” [”*Machiavelli és tanításának hatása a franciák nézeteire, erkölcsére és politikai állásfoglalására a forradalom alatt*”] című, 1816-ban kiadott könyvében a francia forradalom által kezdeményezett és I. Napóleon által gyakorolt rendszer ellen ugyancsak a machiavelliánizmus vádját hozza fel, mint Joly teszi ezt III. Napóleon rendszere ellen.

Ezt írja: „*A fejedelem' szerzője volt mindig az útmutatója... a nép szájából papagáj rikácsolt, hiú embereink módszeres félrevezetésén bértollnokok, fizetett újságírók, megvásárolt költők és korrupt miniszterek fáradoztak.*” Mindezt „*Machiavelli tudósai a mester legtehetségesebb tanítványának irányítása alatt*” hajtották végre. Ezeket a módszereket az Illuminátusoktól kezdve már a fentiekben nyomon követtük.

Pontosan akkor, amikor Joly közzétette a „*Dialogues aux Enfers*” [„*Dialógusok a pokolban*”] című művét, a titkos társaságok különösen aktívak voltak, és mivel ebben az időben számos zsidó lépett a soraikba, sok írás irányult a zsidók (és az évtizedre jellemző titkos társaságok) ellen. Ezt a támadást Eckert kezdte el 1852-ben a szabadkőművességgel foglalkozó könyvével; ezt követte Créteineau Joly „*L'Église Romaine en face de la Revolution*” („*A római egyház a forradalommal szemben*”) című műve 1859-ben, amely a Haute Vente Romaine dokumentumaira épült. Az „*antiszemita*” német Goedsche 1868-ban jelentkezett könyvével, és a következő évben – magasabb szinten – Gougenot Des Mousseaux „*Le Juif, le Judaïsme, et la Judaisation des Peuples Chrétiens*” („*A zsidó, a judaizmus és a keresztény népek elzsidósítása*”) című alkotásával.

Közben 1860-ban létrejött az Egyetemes Izraelita Szövetség, amely végső céljául tűzte ki „*az emberiség nagy művét: a tévedések és a fanatizmus megszüntetését és az emberi társadalomnak hűségés és szilárd testvériségben való egyesítését*”. (Ez a megfogalmazás rendkívül emlékeztet a Grand Orient filozófiájára.) Karl

Marx 1864-ben vette kézbe a két éve létező „Nemzetközi Munkásszövetség” vezetését, amely számos titkos társaságot elnyelt, és ugyanebben az évben Bakunyin – pontosan Weishaupt illuminizmusának szellemében – megalapította a maga Szociáldemokrata Szövetségét, majd 1869-ben megírta a „*Polémique contre les Juifs (Etude sur les Juifs alle-mands)*” [„*Polémia a zsidók ellen (tanulmány a németországi zsidókról)*”] című művét, amelyben főként az Internacionáléban részt vevő zsidókat támadta. A múlt század hatvanas évei tehát a titkos társaságok történetének fontos szakaszát képezik. Ennek az évtizednek közepén adta ki Maurice Joly a könyvét.

Emlékezetes, hogy a Jegyzőkönyvnek a „*World Revolution*”-ban általában felsorolt parallel sorozatai közül kettő a fentebb idézett forrásokon (a Haute Vente Romaine dokumentumain és Bakunyin titkos Szociáldemokrata Szövetségének programján) alapul. Időközben Lucien Wolf a Goedsche által írt könyvben egy újabb parallet fedezett fel. Nem habozott kijelenteni: „*A Jegyzőkönyv Goedsche könyvének bővített másolata.*”² Hozzáfűzte: „*Nilus igen szorosán követte ezt a pamfletet.*” Wolf és barátai tehát azt hirdették, hogy a Jegyzőkönyv teljesen és végérvényesen meg van cáfolva.

Ám a Times-cikkek – Wolf számára fájó módon – halomra döntötték ezt az egészen gondosan felépített elméletet. E cikkek azonban az én elméletemet nem cáfolják, sőt egy nagyon érdekes új láncszemet tesznek hozzá a bizonyítékaimhoz. Nem érdekes talán, hogy az általam idézett paralelek egyike ugyanabban az évben jelent meg, mint Joly könyve, és kilenc év alatt a Jegyzőkönyvnek nem kevesebb, mint négy paralleljét fedezték fel? Tekintsük át még egyszer ennek az évtizednek az eseményeit, mégpedig táblázat formájában! Így az egyes időpontok egymáshoz viszonyított közelsége még szembeszökőbb:

1859: *Megjelenik Crétineau Joly könyve, amely tartalmazza Haute Vente Romaine dokumentumait (paralleljeit idéztem).*

1860: *Megalakul az Egyetemes Izraelita Szövetség.*

---

² Spectator, 1920. június 12.

1864: Karl Marx átveszi az Internacionálé irányítását.

Megalakul Bakunyin Szociáldemokrata Szövetsége (programjának paralleljeit felsoroltam).

Megjelenik Joly „Dialogue aux Enfers...”-je (paralleljeit a Times idézte).

1866: Az Internacionálé Genfi (1.) Kongresszusa.

1868: Kiadják Goedsche Biarritz c. könyvét, (paralleljeit Lucien Wolf idézte)

1869: Megjelenik Gougenot Des Mousseaux: „Le Juif...” című műve stb.

Bakunyin közzéteszi „Polémique contre les Juif” című könyvét.

Látható tehát, hogy amikor Maurice Joly megírta az ő „*Dialógusait*”, az általa hangoztatott eszmék számos különböző körben már testet öltöttek. Az is figyelemre méltó, hogy a táblázatban szereplő két utolsó mű szerzői, a katolikus királypárti Des Mousseaux és az anarchista Bakunyin (akik között elképzelhetetlen bármilyen kapcsolat) ugyanabban az évben támadták a zsidók egyre növekvő hatalmát. Bakunyin a zsidókat „*a legfélelmetesebb európai szektaként*” jellemezte, és azt állította, hogy a titkos társaságok kiszivárogtatnak értesüléseket. Bakunyin 1870-ben azt fejtegette, hogy az ő titkos társasága azért bomlott fel, mert a zsidók a titkaikat kiadták.³

Kollégája, Necsajev arra a következtetésre jutott, hogy „*ha valaki komoly, maradandó társaságot akar alapítani, Machiavelli politikáját kell követnie.*”⁴ Közben Gougenot Des Mousseaux arról számolt be a „*Le Juif*”-ben, hogy 1865 decemberében levelet kapott egy német államférfitől, aki ezt írta:

„Az 1848-as forradalmak óta kapcsolatban állok egy zsidóval, aki hiúságból elárulta annak a titkos társaság-

---

³ „*Correspondance de Bakounine*” („*Bakunyin levelezése*”); közzétette: Mihail Dragomanov, 325. o.

⁴ James Guillaume: „*Documents de l’ Internationale*” („*Az Internacionálé dokumentumai*”), I, 131. o.

nak a titkait, amelyhez tartozott. Ez a zsidó nekem nyolctíz nappal előre jelezte mindig azokat a forradalmakat, amik Európa különböző pontjain kitörték. Szerintem ez a zsidó őszintén hitt abban, hogy az 'elnyomott népeknek' stb. ezeket a mozgalmait féltucat egyén tervezi. Ez a néhány ember irányítja egész Európa összes titkos társaságát. Teljesen aláaknázták lábunk alatt a talajt, és ezeknek az aknáknak nagy hányadát a zsidók szolgáltatják...”⁵

Ezeket a szavakat egy évvel később vetették papírra, mint ahogy a „*Dialogues aux Enfers*” megjelent.

Azt is fontos szem előtt tartani, hogy Joly könyve Genfben íródott, Európa összes forradalmárának találkozóhelyén. Ugyanabban az évben Bakunyin is járt Genfben, és két évvel később itt tartotta meg Karl Marx az Internacionálé kongresszusát. Ekkor már a forradalom táborá különböző frakciókra bomlott. A Marx és Mazzini közötti rivalizálást a Marx és a Bakunyin közötti küzdelem túlhaladottá tette. Mindezek az emberek titkos társaságok tagjai voltak. Egyáltalán nem valószínű, hogy Joly, aki maga is forradalmár volt, genfi tartózkodása alatt kapcsolatba kerülhetett bizonyos titkos társasági tagokkal, akik elárulhatták neki a saját szervezetük (vagy a rivális szervezetek) titkait, vagyis egy olyan szervezet titkos terveit, amelyről joggal lehetett gyanítani, hogy a forradalmi tanok leple alatt távolabbi célért tevékenykedett. Így az Illuminátusok vagy a Haute Vente Romaine elgondolásait mintázó valamelyik titkos társaság Jegyzőkönyve Joly kezébe került, amit ő a Napóleon elleni támadásra használt fel, aki – a carbonarikkal fenntartott közismert kapcsolata miatt – úgy tűnhetett számára, mint az emberek machiavellista megtévesztésének és hatalmi eszközül való felhasználásának fő képviselője. Ebből a machiavellista művészetből a titkos társaságok fejlesztettek ki rendszert.

Ez megmagyarázhatja Maurice Joly titokzatos hivatkozását arra a politikai rendszerre, „*amely alkalmazásában egyetlen napra sem változott meg attól a végzetes és – sajnos! – túlságosan tá-*

---

⁵ *Le Juif* („A zsidó”), 367., 368. o.

voli időponttól kezdve, amikor létrejött”. Ezenkívül ez megmagyarázhatja a Jegyzőkönyv összes parallelje közötti hasonlóságot, az Illuminátusok írásaitól és Mirabeau „*Projet de Révolution*” („*A forradalom terve*”) című könyvétől kezdődően. (Ez utóbbi az 1789-es forradalom terveivel foglalkozik.) Ha ugyanis a rendszer sohasem változik, a „*szabálykönyv*”, amelyen alapul, lényegileg mindig ugyanaz marad. Ámde, ha nem változott addig az időpontig, amikor Joly a könyvét megírta, miért változott volna azóta? A gyep pályán játszott tenisz 1880-ban megfogalmazott szabályainak – minden bizonnyal – igen sokban hasonlítaniuk kell az 1920-as szabályokhoz, és valószínű, hogy ezek a szabályok ugyanabban a sorrendben követik egymást. Különbségek ott fordulhatnak elő, ahol modern kiigazításokat tesznek hozzá.

Nem játszódhatott-e le ugyanez a fejlődési folyamat ama két időpont között, amikor Joly és Nilus műve megjelent? Nem értek egyet a Morning Star nézetével, amely szerint „*a Jegyzőkönyv szerzője művében feltételezi Joly könyvét*”. Ez lehetséges, hogy így van, de nincs bizonyítva. Valójában nehezen tudnám elképzelni, hogy bárkinek is, aki ennyire kidolgozott szélhámosságba fog, ne lenne annyi esze, hogy elkerülje a szószerinti idézést más könyvből (anélkül, hogy annyi fáradságot venne magának, hogy más sorrendbe fűzze a mondatokat), hiszen ezt bármikor felhasználhatják bizonyítéknak ellene. A Times állításával ellentétben Joly „*Dialogues*” című könyve egyáltalán nem könyvritkaság. Nemcsak a British Múzeumban található meg, hanem a Londoni Könyvtárban is, sőt újabban mérsékelt áron, 15 frankért meg is tudtam vásárolni. Éppen ezért Nilusnak minden eshetősége megvolt arra, hogy leleplezzék plágiumának forrását.

Azután: elképzelhető-e, hogy egy ennyire ügyetlen és fantáziátlan plagizáló személy képes kibővíteni az eredetit? A Jegyzőkönyv ugyanis nagymértékben kibővíti Joly „*Dialogues*” című művét. Legjellemzőbb mondatai nem találhatók az eredeti műben, és – ami még jellemzőbb – nem találhatók ugyanott azok a jövendölések sem, amelyek azóta bekövetkeztek. Ez utóbbi tény a legfőbb cáfolata a Times által adott problémamegoldásnak.

Összegezve tehát: a Jegyzőkönyv vagy egyszerűen Maurice Joly művének plágiuma, és ebben az esetben a Nilus (vagy valaki más) által hozzátett „*prófétai*” szövegeknek nincs magyarázata,

vagy pedig a Joly-val 1864-ben közölt terv módosított kiadása. A tervet addig az időpontig úgy dolgozták át és egészítették ki az összeesküvés folytatói, hogy megfeleljen a modern feltételeknek.

Az, hogy ez esetben a Jegyzőkönyv szerzői zsidók voltak-e, avagy a zsidókra vonatkozó részeket azok iktatták a szövegbe, akiknek az a kezébe került, már más kérdés. Be kell vallanunk, hogy e vonatkozásban nem állnak rendelkezésünkre bizonyítékok. A világforradalmárok egyik nemzetközi köre, amely az (immár bizonyítottan létező és most is működő) Illuminátusok irányvonalán tevékenykedik, a Jegyzőkönyvre vonatkozóan elfogadható alternatívával állt elő. Azonban könnyebb lenne felmenteni a zsidókat a bűnrészesség minden gyanúja alól, ha ők és barátaik a Jegyzőkönyv megjelenése óta egyenesebb eljárást követtek volna.

Amikor néhány évvel ezelőtt megjelent egy könyv, amely a Jegyzőkönyvben olvashatóhoz nagyon hasonló „*tikos forradalmi tervvel*” vádolta meg a jezsuitákat⁶, ők nem intéztek senki ellen sem kirohanást, nem követelték az államtól a könyv megsemmisítését, nem folyamodtak fantasztikus magyarázatokhoz, hanem nyugodtan kijelentették, hogy mindez koholt vád. Ezzel az ügyvet is ért.

De attól a pillanattól kezdve, hogy a Jegyzőkönyvet nyilvánosságra hozták, a zsidók és barátaik kipróbálták a védekezésnek minden gyötrelmes módját. Nyomást gyakoroltak a könyvkiadókra (ideiglenesen sikerült leállíttatniuk a könyv forgalmazását), a könyv betiltatása végett a Belügyminisztériumhoz folyamodtak, egyik cáfolatot a másik után gyártották, és ezek ellentmondtak egymásnak. Amíg a (helytállónak tűnő) megoldás meg nem jelent, már vagy féltucatszor győzködtek bennünket arról, hogy a Jegyzőkönyv teljesen és végérvényesen meg van cáfolva. Amikor végre meglelték a kézenfekvő magyarázatot, miért nem mutatták be azt meggyőző módon? Ezért azt kellett állítaniuk, hogy a Jegyzőkönyv Maurice Joly könyvének másolata, és ezt az állítást hasonló módon, párhuzamos munkákra hivatkozással igyekeztek

---

⁶ „*Révolution and War or Britain's Peril and her Secret Foes*” („*Forradalom és háború, avagy Anglia veszedelme és titkos ellenségei*”), a szerző: Vigilant (1913). A könyvnek nagy része, amelyben bemutatja a szocialisták és pacifisták kifinomult propagandáját, nagyszerű, de teljesen adós marad a bizonyítással ott, ahol megkísérli mindezzel a jezsuitákat vádolni.

alátámasztani. Ha ártatlanok voltak, miért volt szükségük arra, hogy igaz ügyüknek nyilvánvalóan romantikus színezetet adjanak? Mi célt szolgált a titkos forrásokkal űzött kérdés?

Miért akarták azt a látszatot kelteni, mintha Joly könyve olyan könyvritkaság lenne, ami csaknem elérhetetlen, holott elég egy kis kutatás a könyvtárakban, és bárki meggyőződhet az ellenkezőjéről? Miért hivatkoznak Konstantinápolyra, mint olyan helyre, ahol „*a sötét titkok kulcsát meg lehet találni*”, a titokzatos X úrra, aki nem óhajtja közölni igazi nevét, továbbá az Ohrana extisztjére, akitől X úr – merő véletlen folytán – meg tudta vásárolni a „*Dialogues...*” eredeti példányát, amelyet maga az Ohrana használt fel a Jegyzőkönyv hamisítására, noha erről a kérdéses tiszttól sem tudott? Továbbá, ha X úr ortodox hitű, alkotmányos monarchista orosz földbirtokos, miért akarja monarchista társainak ennyire hitelét rontani azzal a sértő kijelentésével, hogy „*csupán titkos szabadkőműves szervezetek beszélnek olyan dolgokról, mint a Jegyzőkönyv*”? Annyit jelentene ez, hogy az általa Dél-Oroszországban felfedezett iszonyatos machiavellista összeesküvés hátterében monarchisták álltak?

Nyilvánvaló, hogy a Jegyzőkönyv egész történetét ma még nem ismerjük. Sok minden maradt még, amit fel kell tárunk ezzel a titokzatos ügyel kapcsolatban.

Az íróról

NESTA H. WEBSTER

A titkos társaságok és felforgató mozgalmak nemzetközileg elismert legtekintélyesebb angol kutatójának főműve először 1924-ben jelent meg, és azóta folyamatosan újra és újra kiadják, gyakran egy időben több kiadó is. Alapművé vált világszerte a társadalmi és erkölcsi rend felforgatására törő baloldali mozgalmak és forradalmak után érdeklődő nagyközönség és a kutató történészek számára egyaránt. A szerző meggyőződése és műve alaptétele: *„A francia forradalom nem pusztán a tizennyolcadik századi körülmények miatt, és a bolsevista forradalom sem csupán az oroszországi politikai és társadalmi viszonyok következtében vagy Kari Marx tanítása nyomán robbant ki. Mindkét forradalmat olyan erők hozták létre, amelyek a nép szenvedését és elégedetlenségét kihasználva hosszú időn át gyűjtötték az erőt arra, hogy támadást intézzenek nemcsak a kereszténység, hanem az egész társadalmi és erkölcsi rend ellen.”*

Mrs. Webster alaposan dokumentált tudományos igényű műve a forradalmak folyamatát az első keresztény évszázadoktól nyomozza végig a Gnosztikusoktól az Orgyilkosok, a Templomosok, a zsidó Kabalisták és a Szabadkőművesek valamint az Illuminátusok mozgalmain át, a modern nyílt és titkos felforgató társaságokig.

A számos tekintélyes és megbízható külföldi sajtóértékelés közül az egyik (English Review) így méltatja a szerzőt:

„Módszere minden tekintetben szigorúan tudományos. Végtelen gondossággal és fáradozással nagy tömegű dokumentatív bizonyítékot gyűjtött össze, és – ahogy jogosan állítja – ‘ha azután nem tudom meggyőzni a hitetlenkedőket, hogy a forradalom titkos erői léteznek, ez nem a bizonyítékok hiánya miatt lesz.’ Ő sohasem dogmatikus. Ahol a bizonyíték kényszerítő erejű, a tanulság teljesen kézenfekvő. Ha valamilyen kétség áll fenn valamilyen, még fel nem fedezett összekötő láncszem hiánya miatt, Mrs. Webster bemutatja az esetet és az olvasói ítéletére bizza a döntést...”

Név-, hely- és tárgyjegyzék

- A**
- a Kőművesség Szent Háza . 124
- Abba rabbi..... 11
- abbasok..... 45
- Abdulla..... 42
- Abdullah..... 43, 46
- Abdullah ibn Maymün..... 42, 45,
46, 49, 50, 51, 213, 217,
230, 240
- Abel..... 280
- Ábel..... 307
- Aberdeen..... 111
- aberdeeni..... 142
- Abiram..... 35
- Abodah Zara..... 23
- Ábrahám..... 10, 13, 47, 95, 98,
116, 232, 265, 333, 417
- Abraham Jacobs..... 163
- Ábrahám Lincoln..... 437
- Ábrahámo..... 79
- Abu Bakr..... 41, 47
- Abu Ishak Elvira..... 414
- Abu Talib..... 41
- Abulfajar..... 17
- Achille Laurent..... 49
- Adám..... 10, 16, 39, 78, 116, 120
- Ádám..... 47, 79, 98, 102, 405
- adamiták..... 36
- Adelaide..... 302
- Adler..... 200, 203, 204
- Adolf Erman..... 7, 16
- Adolphe Franck..... 11, 12, 318
- Adolphe Smith..... 401
- Adonai..... 182, 183
- Adonisz..... 19, 118
- Adrian Duport..... 258
- Adyar..... 320
- agnosztikus..... 293
- Agrippa..... 242
- Ahl-i Ma..... 330
- Ahmed..... 45
- Ahriman..... 39
- Aiguillon herceg..... 251
- Ajax..... 241
- Albert Churchward..... 109, 115
- Albert Pike..... 174, 175
- Albi..... 83
- albiak..... 83, 84, 85, 161
- Aleister Crowley..... 335
- Alemanus..... 95
- Aleppó..... 50
- Alexander Berkmann..... 375
- Alexandre Lambert..... 266
- Alexandria..... 32, 33
- alexandriai..... 35, 67, 74
- Alfonso Costa..... 369
- Alfred..... 9, 10, 111
- Ali..... 41, 47, 50, 330
- alkímia..... 86, 95, 108, 185, 208
- alkimisták... 101, 104, 105, 140
- Alpári..... 424
- Alston..... 422, 423
- Alta Vendita..... 258, 281
- Altotas..... 189, 216
- Amaury..... 56
- Amélie királynő..... 298
- Amelius..... 249
- Amenhotep..... 7
- Amerika..... 7, 170, 316, 376, 420,
434
- amerikai..... 13, 174, 182, 229, 273,
370, 397, 400, 424, 426,
431, 433, 438
- Aminius..... 237
- Amis Réunion..... 180, 185, 186,
205, 250, 251, 252
- amszterdami..... 135, 138, 184, 194

anabaptisták.....	195
Anacharsis	260, 290, 363, 369, 398
anarchista	223, 244, 283, 297, 352, 353, 375, 421, 424, 438, 454
anarchisták	179, 209, 352, 353, 354, 375, 376, 438, 442
anarchizmus.....	230
Anatole France	368
Anaxagoras.....	260
Ancien Illuminé.....	243, 244
Anderson	20, 114, 130, 141, 142, 145, 147, 162, 176, 361
André Baron	204
Andrew Michael Ramsay ...	149
Anglia	62, 64, 96, 103, 114, 115, 140, 156, 176, 188, 189, 193, 194, 249, 270, 292, 302, 304, 321, 330, 350, 355, 366, 374, 384, 389, 390, 391, 393, 401, 413, 417, 420, 440, 443, 445, 457
angliai	61, 107, 111, 112, 139, 161, 301, 303, 304, 326, 328, 337, 348, 355, 371, 426, 433, 447
Angliai Rózsakeresztes Rend	332
anglikán	367
angol	22, 68, 93, 107, 108, 114, 119, 123, 132, 133, 135, 140, 142, 143, 145, 146, 152, 154, 158, 161, 162, 163, 169, 173, 183, 186, 224, 291, 298, 302, 303, 305, 310, 311, 315, 319, 320, 321, 322, 323, 333, 334, 336, 337, 341, 342, 343, 355, 359, 365, 366,
	369, 374, 377, 383, 384, 385, 390, 391, 392, 393, 397, 401, 410, 411, 422, 426, 427, 430, 431, 435, 440, 441, 442, 445, 447, 450, 459
szabadkőművesség.....	306
angolok	179, 267, 306, 380, 384, 390, 399, 440
Anna	21
Anna Sprengel	332, 334, 337
Annié Besant	314, 320, 327, 328
Antin herceg	162, 177
Antioch.....	55
antiszemita	10, 192, 383, 414, 418, 427, 434, 442, 445, 452
antiszemiták.....	407, 424
antiszemizmus	192, 398, 417, 432, 442, 443
Antonio Granjo.....	298
Antony Sayer.....	139
Antropozófiái Társaság	338
apostolok	30
Apostolok Cselekedete	34
Apple Tree Tavern	139
Aprosi.....	206
arab.....	414
mágia.....	100
Arábia.....	43, 96, 108
arabok.....	256, 426, 439, 440
Aragon.....	61
arámi.....	79
Arcesilas	220, 222
Archenholz	200, 202, 206
Areopagita	226
Aristobulus	33
Arisztotelész	98
Arminius.....	241
Áron	74
ashkenázik	262

Ashmole 113, 134, 135, 156
 Ashmolean Museum..... 134
 askenázim..... 398
 Assassin..... 50
 assasinok..... 50
 Asszíria..... 115, 116
 ateisták..... 308, 425
 Athanasius Kircher..... 96
 Athelstan 111, 119
 Athén..... 240, 241
 Athos 80
 Atlanti-Óceán 131
 Atlantisz 131, 132
 Attisz 19
 Augustin Cochin..... 358
 Ausztria 178, 340, 438
 Avignon..... 216
 avignoni..... 249
 Ayr 149
 Ázsia..... 7, 53, 184

B

B'nai B'rith 419
 Ba'al Shem196, 197, 199, 200,
 202, 204, 207
 Bábel Tornya..... 120
 Babeuf..... 267, 287
 Babilon 5
 Babiloni Talmud..... 9
 Babilónia 38, 78
 babouvista 267
 Bacon 131, 132, 156, 437
 Bagdad 50
 bajor53, 95, 213, 221, 225,
 250, 253, 261, 274, 442
 bajor Illumináti..... 195
 Bajor Illumináti 212
 Bajorország 228, 274, 395
 Bakunyin258, 283, 312, 385,
 421, 453, 454, 455
 Bâle Talmud..... 23

Balfour 422
 Balkán 70
 Balti-tenger..... 277
 Bannockburn 123, 157
 baphomet..... 72, 80
 Baphomet 72
 baphometek 80
 Barabás..... 22
 Barclay 22
 Barcsay Adorján..... 299
 Bar-Jesus 34
 Baron von Knigge 228
 Baron von Offenhach 199
 Barruel133, 161, 162, 186, 188,
 212, 213, 215, 216, 219,
 223, 225, 228, 229, 243,
 248, 250, 251, 255, 270,
 272, 281, 418
 Bartholomew 237
 Barthou..... 219, 220, 221, 222
 Basilidesz 37
 Bassus 225, 250
 Bastille 177
 Batini..... 42
 batinik 212, 217
 Bayard 249
 Bayreuth 280
 bayreuthi..... 281
 Bazard 282
 Becker 169
 Bécs..... 179, 184
 bécsi 253, 280
 Bedford hercegnő..... 369
 Behemót 405
 bejegyzett tanonc52, 117, 125,
 134, 144, 228
 belga..... 297
 Belga Grand Orient 297
 Belgium..... 302
 Belial 16
 ben Parachia 317

Benares.....	319	bolsevista	267, 355, 372, 386, 388, 394, 396, 397, 402, 423, 424, 435, 459
Benjamin	180, 186, 190, 205	bolsevizmus	346, 355, 370, 372, 375, 397, 398, 401, 421, 422, 424, 425, 434
Benjamin Fabra	271	Bonnet	177
Benjamin Jacob	265	Bordeaux	180, 181, 261, 262, 263
Bensalem	131	Bosznia	83
Bérage	123, 152, 153, 154	Bounarotti.....	267
Bérard.....	375	Bourbon	149, 150, 151, 164, 312
Berckheim	273, 274, 278, 280	Bourbon herceg ..	150, 151, 164
Berlin..	166, 170, 245, 387, 392	Bourbon hercege	149
berlini	219, 227, 342, 398	Bourbonok.....	252, 282
Bernard Lazare ...	135, 192, 244	brahmanizmust	325
Bernard Shaw	354	Brandenburg	85
Bernard Springett	125	Braunschweig.....	168
Bernhardi	388	Breasted.....	7
Besant	318, 319, 323, 324, 325, 326, 328, 329, 330, 342, 362	Breteil.....	187
Besht.....	197	Brissot	251
Bhagavadgíta.....	23	brit	szabadkőművesség..... 300
Bibla	317	Britannia	111, 120, 138, 366, 367, 425, 441
Biblia	98, 203, 235, 290, 368, 403, 404, 410	britanniai	86
Bibliothèque de l'Arsenal ...	107	British Museum	142, 143, 184, 201, 253, 329
Bielfeld.....	166	Brodie Innes	335
Biron.....	260	Brunswick	200, 206, 207, 268, 270, 379
Bischoffswerder.....	168, 264	brunswicki.....	173, 206, 207
Bismarck.....	387, 391, 399	Buchez.....	282
Blanc	287	Buddha	6, 315
Blanche de Castille.....	450	buddhista	324
Blochreider	399	buddhizmus	325, 330
Boaz	109, 118, 122, 142, 143, 144	Bühle	133
Bode ...	228, 248, 249, 250, 251	Bulgária	83
Bodleian Könyvtár	194	Bullock	335
bogomilok.....	39, 70, 71, 80, 83	Burma.....	315
Bohémia	85, 99		
Bölcs Emberek	20		
Bolingbroke.....	142		
Bologna	61		
bolsevikok	258, 346, 355, 422, 446		

burzsoázia..... 67
Busche 249, 250, 251
Bussell41, 46, 51, 52, 56, 69,
125, 126, 140

C

Cadbury Jones 106
Cadet de Gassicourt..... 252
Cagliostro189, 190, 199, 200,
204, 205, 206, 210, 216,
248, 249, 250, 332, 335
Caligula 48
Calmer 216
Cambacérés herceg..... 270
Cambridge 194
Camille Desmoulins 251
Canteleu138, 149, 167, 169,
216
Caprara bíboros 253
carbonari..... 380
Carbonari..... 54, 281, 282
carbonarik..... 282, 298, 369
Carcassone..... 72
Carlyle..... 166
Carpocratiánus Titoktudók. 102
carpocratiánusok 212
Carvajal 193, 194
Cassel 96, 227
cathari..... 83
catharik..... 70
Catherine de Medicis..... 88
Catiline 192
Cato217, 218, 225, 226, 235,
238, 240, 243, 295
Cátó 216
Celsus 25, 241, 242
Ceraso..... 168
Cerinthus 34
Ceylon 315
Chabauty 418
Chambers..... 133, 176

Chambord..... 188
Chamfort 257
Champfort 251
Chardard..... 296
Charlemagne 129
Charles Charpentier..... 358
Charles Edward 167
Charles Radcliffe..... 146
Charles Stuart..... 110
Chartres 164
Chartres herceg 149
Chastainer..... 181
Chaumette 260
Chefdebien. 186, 249, 250, 272
Chefdebien d'Armisson 186
Cheshire 112
Chevalier de Luxemburg... 205
Chevalier Maskeline..... 147
Chevalier Ramsay 128
Christian Bode..... 168
Christian Rosenkreutz96, 97,
98, 100, 101, 132, 155
Christopher Wren110, 113, 140
Churchward 115, 116
Cion bölcseinek jegyzőkönyve
..... 418
Cion Bölcseinek Jegyzőkönyve
..... 258, 451
cionizmus 406, 416
Ciprus 57, 96
Claude Louis 187
Claudio Jannet..... 46, 195
Clavel69, 70, 118, 119, 124,
125, 129, 143, 162, 167,
185, 189, 206, 289
Clermont.... 162, 163, 164, 178
Cloutz260, 264, 290, 363, 369,
399
Collier..... 112
Collins 438
Comancini 119

Comminges..... 84
 Comte de Cagliostro188, 189,
 199
 Comte de Paris 209
 Condorcet 177, 186, 260
 Confessio..... 96, 101
 Conficius 241
 Convencio.....260
 Copin Albancelli186, 287, 291,
 292, 293, 294, 295, 311,
 347, 374, 382
 Corbicius 38
 Cordoveroi Mózes 18
 Cornelius Agrippa 95
 Cortez 237
 Cossé-Brissac 148, 164
 Courlandi Anna 180
 Court de Gebelin 186
 Covent Garden..... 139
 credente 83
 Crémieux 283
 Créteineau Joly253, 281, 381,
 452, 453
 Cromwell135, 137, 138, 193,
 194
 Crotona 8
 Crowley 335, 336
 Cselekedetek.....29
 Cubricus 38
 Culloden 158
 Custine márki 251

D

d'Alembert 230
 d'Holbach.....223
 Dai Hosein Ahwazi 43
 daik..... 43, 47, 238
 Dail Kebir..... 51
 Daily Herald364, 365, 366,
 367, 368, 377, 392, 393
 d'Alembert 175, 177, 178

Damaghan 50
 Damasco 96
 Damaszkusz..... 56
 Dammer 387
 Daniel Wolf 188
 Dante 437
 Danton 251, 260
 Dar ul Hikmat45, 46, 48, 49, 50
 Darazi 48
 Dardanellák 277
 Darmstadt 205
 Dar-ul-Hikmat 108, 125
 Daruty 151
 Dassigny 146
 Dathan 35
 Datylus 95
 Dávid11, 22, 25, 116, 120, 195,
 307
 David Moses Hertz..... 184
 de Falk 200
 De la Tierce 150
 De Quincey..... 102
 de Sacy Nowairi 44
 de Sade márki 369
 deista 141
 Dél-Franciaország 84
 Delpech 291
 dél-perzsiái 42
 demiurgus 35, 70
 demiurgusok 84
 Democedes 241
 Derwentwater146, 147, 149,
 158, 162
 Des Mousseaux 419, 454
 Desaguliers 110, 114, 142
 Descartes 437
 Deschamps87, 143, 258, 283,
 381, 387
 Desmons 302
 Desmoulins 260
 Dhammapada..... 22

D'Herbelot 17
d'Holbach 177
Diderot 175, 176, 177, 178, 223
Dillon 138, 272
Direktórium 371
Disciplinam Arcani ... 234, 236
Disraeli 381, 412, 419, 437, 440
Doehring..... 280, 281, 282
Dom Perneti 181
dominikánus 14
dominikánusok 95
Donin..... 449
Dortmund 129
Dositheus..... 34
Douma 16
Dozy 42, 43, 217, 415
Drach 11, 14, 15, 17, 18, 21, 22,
24, 95, 404, 406, 412, 443,
449
Drews 19
druidok 115
Drumont 264
drúzok..... 45, 49, 50, 54, 300
Drúzok..... 48
dublíni 146
Dubois-Crancé..... 260
duc d'Orléans 260
Duc d'Antin 150, 158, 169, 176
Duc de Choiseul 187
Duchanteau..... 249
Dupuy..... 126

E

Ebbing 438
ebioniták 36
Eckert 100, 120, 121, 124, 189,
250, 270, 380, 452
ecossais..... 156
Éden 360, 405
Édenkert 10, 338

Edersheim 9, 10, 12, 13, 18, 19,
28
Edinburgh..... 152
Edison 437
Edmond Cottin 296
Edward 167, 304
Edward Grey 391
Edward Maitland..... 331
Edwin 111
Eggyidi 105
Egyesült Államok..... 156
Egyesült Barátok 180, 251
Egyesült Nagy Páholy 301, 311
Egyetemes Izraelita Szövetség
..... 452, 453
Egyetemes Köztársaság 290,
362
Egyetemes Testvériség 324, 328
Egyetlen Szent..... 407
Egyiptom 5, 7, 13, 45, 73, 97,
108, 110, 115, 116, 189,
216, 291, 299, 319, 437
egyiptomi 7, 8, 33, 45, 56, 74,
91, 115, 116, 118, 120, 131,
136, 188, 189, 196, 215,
218, 317, 332
Egyiptomi Testvérek 318
egyiptomiak.... 6, 8, 16, 38, 156
Ehnaton 315
eleusini 218
Eleusis 8, 37
Éliás..... 11
Elias Ashmole 112, 113, 114,
134, 138, 139
Eliezer 11
Eliphaz 13, 20, 24, 25, 34, 36,
39, 67, 69, 72, 73, 76, 77,
79, 81, 86, 87, 92, 94, 106,
138, 179
Eliphaz Levi 39, 92, 331

- Eliphaz Lévi 13, 20, 24, 25, 34,
36, 67, 69, 72, 73, 76, 77,
79, 81, 86, 87, 92, 94, 106,
138, 179, 331, 332
- Elisha 15
- Elizabet 91
- Elohim 16
- Elszász 262, 263
- elszászi 262, 263, 264
- elszász-lotaringiai 263
- Élus Cohens 180
- Elzász-Lotharingia 390
- Ember 17, 345
- Emberi Jogok Nyilatkozata 287
- Emek ha Melek 16
- Emerson 394, 416, 437
- Emma Goldmann 375
- Ems-távirat 384
- enciklopédisták 177, 180, 246,
247, 359
- Encyclopédie 175, 176, 177,
178, 189
- Engaddi 410
- Engel 247, 338
- Engels 67, 299, 385
- Énok . 10, 13, 98, 116, 119, 160
- Ephesus 237
- Ephraim 173
- Ephraim 264
- Ephraim Chambers 175
- Epiktétos 315
- Epiphanus 35
- Epirus 291
- Epping 201
- Eques a Capite Galeato 180,
186, 190, 205, 251, 271
- Ernst 207, 208
- Erzerum 241
- Erzsébet királynő 112
- eschatológia 115, 116
- Escherich 395
- essen 28, 29, 30, 31
- essenek 27, 28, 31, 32, 120,
121
- esszés 364
- esszésok 319
- Esther Bright 362
- euchiták 85
- Eugenius Philalethes 108
- Eukleidész 116
- Euriphon 242
- Európa 8, 54, 88, 94, 110, 125,
130, 137, 195, 258, 278,
281, 282, 283, 299, 350,
366, 381, 388, 402, 435, 455
- Európai Egyesült Államok 290,
362
- Éva 39, 338
- evangélikus 250
- Everard 195
- Exili 105
- ex-rabbi 449
- Ezékiel 135
- Ezra 317
- Ézsaiás 26, 36
- Ezsdrás 11
- F**
- Fabre 8, 32, 180, 186, 190, 205,
271
- Fabre d'Olivet 8, 32
- Fabré Palaprat. 73, 75, 148, 171
- Fadai 51
- fadaik 53
- Falc 200
- Falk 200, 201, 202, 203, 204,
205, 206, 207, 208, 209,
210, 244
- Falkon 200
- Fáma 101
- Fama Fraternitatis 96, 99
- farizeusok 21, 32, 365

fasiszta..... 297
 fasizmus..... 297
 fatimista..... 238
 fatimisták.. 45, 54, 83, 212, 217
 Fauchet..... 260
 Fehér Páholy Mesterei..... 329
 fekete mágia34, 85, 86, 88, 92,
     93, 261, 349
 fekete mágus..... 203
 fekete mise 86
 Felkin 334, 335, 337
 feminista..... 313
 feministák..... 416
 Fénelon..... 157
 fenséges boltív.... 144, 145, 146
 Ferdinánd..... 168
 Ferdinánd Buisson..... 290
 Ferrer..... 297
 feudális 67
 Fichte..... 398
 Figuiet..... 189, 216
 Findell102, 115, 126, 132, 162,
     171, 173
 Findlay 422
 Firenze..... 61, 87, 206
 firenzei 95
 Fleury bíboros 149, 151
 Florian..... 167
 Fludd93, 107, 134, 135, 156,
     182
 Fönícia..... 116
 Fontainebleau 209
 Ford 400
 Fouquier 254
 Fourier..... 288
 François Charles de Berckheim
     273
 francia22, 25, 51, 53, 55, 58,
     59, 63, 67, 90, 107, 119,
     120, 123, 142, 144, 148,
     152, 154, 156, 158, 160,
     161, 162, 163, 165, 166,
     169, 174, 175, 177, 178,
     179, 180, 188, 190, 209,
     210, 219, 222, 223, 245,
     248, 249, 250, 252, 255,
     263, 264, 267, 268, 270,
     272, 279, 280, 281, 287,
     290, 291, 293, 294, 296,
     297, 298, 301, 310, 313,
     314, 320, 324, 325, 331,
     341, 344, 358, 359, 369,
     370, 371, 372, 374, 375,
     377, 385, 386, 388, 390,
     391, 396, 408, 417, 422,
     425, 443, 452, 459
     nemesség..... 68
     terroristák..... 385
 Francia Általános Nagy
     Káptalan..... 164
 francia forradalom51, 187, 190,
     209, 222, 258, 267, 270,
     272, 279, 301, 351, 354,
     358, 369, 380, 385, 386,
     452, 459
 Francia Júdea..... 84
 Francia Legfőbb Tanács..... 162
 franciák138, 179, 267, 306,
     380, 386, 452
 Franciaország57, 62, 64, 66,
     83, 84, 86, 99, 103, 121,
     138, 142, 147, 150, 158,
     160, 164, 173, 178, 180,
     211, 215, 230, 254, 258,
     275, 283, 287, 292, 293,
     294, 296, 302, 337, 347,
     379, 386, 388, 390, 392,
     393, 415, 417, 434, 445, 449
 franciaországi58, 83, 85, 123,
     144, 149, 162, 199, 261,
     263, 342
 Francis Bacon..... 107, 131, 132

Frank 198, 199
 Frank Emánuel 432
 Frankfurt..... 199, 205, 248, 249
 frankisták 197
 Franz Hartmann 338
 Frederick 166, 168, 171, 174,
     178, 179, 180, 189, 207,
     230, 244, 249
 Frederick de Bascamp 184
 Frederick William 166
 Freud 373, 431
 freudizmus 373
 Freysing 241
 Friedlander 244
 Frigyes 166, 169, 170, 171, 172,
     173, 174, 175, 178, 179,
     230, 267
 Fritsché 387
 Froissart 394
 Fülöp 66, 148, 160, 209, 271
 Funck-Brentano 64, 66, 67

G

Gablidone 190
 Galcerandus de Teus 76
 Galcerant 77
 Galen 94
 Galícia 398
 Galilea 26
 Galileai 261, 291
 Galilei 437
 gallok 84
 Garat 260
 Gassner 190
 Gautama Buddha 325
 Gautier de Maisnil 56
 Geikie Cobb 323
 Gemara 9, 403
 Genf 396
 George Adam Smith ... 406, 407
 George Cofton 189, 206, 332

George Gordon 210
 George Martin 314
 George Sand 121, 224
 Georges Batault 428
 Georges Brandes 375
 Gérard Encauses 331
 Gerard Winstanley 195
 Geyler 415
 gheberek 42, 216
 Gilles de Rais ... 86, 87, 88, 103
 Ginsburg 11, 14, 27, 28, 29, 30,
     31
 girondista 260
 girondisták 254
 Glaser 105
 Glasgow Green 20
 Gleichen 180, 185, 205, 209
 gnoszticizmus 338
 gnosztikusok 319
 Gobel 264
 Goblet d'Alviella 110
 Goblet d'Aviella 124
 Godeferoi de Bouillon 152
 Godefroi de Bouillon ... 55, 152
 Godefroi de Saint-Omer 55
 Goedsche 452, 453, 454
 Goethe 247, 437
 goj 407
 gojok 16, 407, 414, 420, 449
 Goldschmidt 296
 Goldsmid 202
 Golgota 84
 Gomora 35
 Gontaut 209
 Goose és Gridiron 140
 Gordon 200, 204, 209, 210
 Gordon Hills 204, 209
 görög 30, 33, 42, 78, 80, 94, 98,
     115, 116, 120, 368
 görögök 156, 437

Görögország8, 13, 110, 115,
 116, 189, 291
 gothai mágia 335
 gótikus 111, 122
 Gotthold Ephraim Lessing.. 206
 Gougenot des Mousseaux13,
 14, 418
 Gougenot Des Mousseaux452,
 454
 Gould25, 36, 109, 115, 134,
 147, 149, 151, 155, 160,
 166, 167, 168, 169, 170,
 176, 187, 213, 224, 240,
 242, 290
 Gracchi 192
 Graetz11, 18, 27, 33, 84, 449,
 450
 Granada 415
 Grand Orient162, 164, 174,
 177, 185, 186, 259, 270,
 271, 272, 282, 285, 286,
 287, 288, 290, 291, 292,
 293, 296, 297, 298, 299,
 300, 301, 302, 304, 305,
 308, 309, 322, 323, 326,
 329, 331, 337, 338, 345,
 346, 358, 359, 362, 363,
 374, 381, 382, 410, 419,
 420, 421, 431, 445, 447, 452
 Grandidier 111, 115
 Grégoire..... 77, 78, 171
 grimoire 88
 Grypho 168
 Guénon314, 316, 317, 331, 332
 Guillaume de Montbard 69
 guruk 318, 325
 Gustave Brabée 184
 Gustave Brunet..... 25
 Guy Fawkes..... 63
 gyakorlati kőműves céhek111,
 112, 123

gyakorlati kőművesség 118
 gymnosophisták 115
 győri 299

H

Hága 146
 Hajnali Csillag337, 340, 341,
 346
 Hakim..... 45, 48, 49, 50, 54
 Hamburg..... 146, 207
 hamburgi 166, 206, 366
 Hamdan Karmath 43
 Hammer41, 45, 46, 48, 50, 51,
 53, 69, 246
 Hamza ibn Ali 48
 hannoveriek 139, 140
 hannoveri-ház..... 140
 Har Adonai 123
 Hargrave Jennings..... 106
 Harnouester 158
 Három Glóbusz 166
 harrani 42
 Harrison..... 433
 Haselmayer..... 316
 Hashishiyin..... 50
 Hasid 197
 Hasszán 41, 50, 51, 53
 Hasszán Saba..... 50, 53, 54
 Hastings12, 39, 41, 78, 80, 85,
 90, 91, 408
 Haugwitz 168
 Hayyim Samuel Jacob Falk 200
 Hayyum Azulai 202
 héber10, 23, 88, 91, 119, 123,
 136, 160, 183, 190, 200,
 203, 234, 333, 420, 426
 héberek 36, 74, 103
 héberség 23
 Hebridák..... 123
 hégelizmus 223
 Hegy Bölcs Véne..... 53

- Hegy Véne..... 51, 56, 69
Heidelberg 273
Heilprin..... 197, 199
Heine 437
hellenisták..... 77
Helphandt 396
Helvetius..... 177
Henri Barbusse 344
Henri Martin 181, 223, 248
Henrietta Hertz 245
Henry Litter 113
Henry Mainwaring 112
Heredom 123, 152, 155
Heredom Királyi Rend 123
Hermes 8
Hermész..... 120, 132
Hertel..... 242
Hesse 186
hessei .. 137, 138, 141, 168, 169
Hetven Vén..... 10
Heydon 108, 132
Himalája 319
hindu... 315, 317, 318, 325, 333
hinduizmus 325
Hippokratész..... 94
Hiram116, 117, 118, 119, 120,
121, 138, 142, 153, 160,
179, 234, 284, 437
Hiram Abiff116, 117, 118, 119,
120
Hiram legenda 120, 122, 160
Hogarth..... 144
Hohenzollern 178
holland..... 219, 422
Hollandia 142, 183, 188, 302
holsteinbecki..... 166
Horace 260
Horus 317
Hotel de Ville 271
hourik 52
Hugh Brewer 113
Hugues de Payens55, 73, 74,
76
Huldreich..... 25
Hume 142
Hundt167, 169, 170, 171, 172,
173, 206
Husszein 41
Huysmanns 86
Huysmans 92, 106
Hyman Long..... 163
Hyndman 353, 401, 440
- I**
- I. Edvárd 193
I. György 142
I. James..... 113
I. Károly 103, 137
I. Lipót..... 297
I. Maximilián..... 95
I. Napóleon 396
ibériaiak..... 84
Idra Raba 15
II. Baldwin..... 55
II. Edvárd..... 61, 123
II. Frigyes 173, 222
II. Frigyes Vilmos 386
II. Frigyes-Vilmos 264
II. Henrik 262
II. Jakab 112, 138, 195
II. Károly 140, 194
II. Vilmos 399
III. Frigyes..... 95
III. Gusztáv..... 249, 279
III. Konrád..... 56
III. Napóleon 451
Ikhnaton..... 7
illuminati 213
Illumináti46, 48, 53, 138, 212,
214, 215, 216, 217, 218,
221, 222, 223, 224, 225,
228, 229, 230, 233, 235,

237, 240, 243, 244, 245,
 246, 247, 248, 250, 253,
 260, 267, 268, 270, 272,
 273, 274, 276, 277, 278,
 279, 281
 illuminátus98, 99, 215, 247,
 249, 264, 275, 290, 295,
 331, 386, 402, 426, 448
 illuminátusok84, 180, 185, 214,
 229, 235, 253, 254, 273,
 274, 275, 277, 278, 279,
 280, 344, 368, 379, 447
 Illuminátusok153, 217, 306,
 331, 337, 338, 341, 349,
 363, 371, 379, 384, 420,
 442, 452, 455, 456, 457, 459
 Illuminés d'Avignon..... 181
 Illuminés Théosophes..... 181
 illuminizált 307, 395
 illuminizmus224, 226, 240,
 250, 251, 252, 253, 271,
 272, 273, 275, 290, 344,
 347, 350, 359, 362, 363,
 371, 377, 384, 386, 401
 Illunináti 43
 India . 7, 13, 116, 291, 316, 324
 indiai115, 116, 315, 320, 326,
 384
 ingolstadti 338
 Inigo Jones 113
 inkvizíció..... 216
 Internacionálé283, 356, 357,
 359, 366, 391, 394, 454, 455
 II. 397
 III. 397
 Ír Köztársaság..... 337
 Ír Köztársasági Testvéri
 Szövetség 426
 Ír Köztársasági Testvériség .. 54
 Írország..... 145, 321
 Isaac de Costa..... 163

Isaac Long..... 163
 Isaac Meyer 18
 Isaac Newton..... 437
 Isis 297, 335
 Isis Monthyon 297
 Ispahán 50
 Israel Lazarewitch 396
 iszlám41, 45, 47, 50, 52, 69,
 70, 330, 415
 iszlamiták 41
 Itália 86
 Itzig 244
 IV. Sixtus 95
 IX. Gergely..... 449
 Izajás 315, 403, 409, 432
 Izis..... 8
 izmaeliták... 125, 213, 216, 246
 Izmail 41, 42, 46
 Izmail Darazi..... 48
 izmaili..... 50
 izmailita..... 43, 50, 70
 izmailiták41, 42, 45, 46, 49, 53,
 83
 izmailizmus 49
 Izrael9, 16, 19, 21, 22, 145,
 194, 195, 210, 404, 407,
 408, 409, 410
 izraeli..... 13, 16, 20, 195
 izraeliek 8
 izraeliták 116

J

Jabal 120
 jabam..... 9
 Jachin109, 118, 122, 142, 143,
 144
 Jack Cade 192
 Jack Straw 192
 Jacob Frank 198, 199
 Jacob Jehuda Leon Templo 135
 Jacques de Larménie 73

Jacques du Molay 57, 58, 60,
62, 73, 121, 122, 127, 148,
161, 179

Jafar-as-Sadik 41

Jakab-Edvárd 147

jakabista 146, 147, 158, 162

jakabisták 146, 149, 157, 170,
206

Jákob 265

jakobinus 168, 260

jakobinusok 51, 138, 260, 261,
272, 285

Jalaluddin 53

Jalal-ud-din Hasszán 53

James Frazer 20, 88

James Watt 437

japán 396

Japán 315

Jaures 392

Jaurez 288

Jean de Pauly 23

Jeanne d'Arc 86

Jechiel 94, 95

Jehosuha 317

Jehova 16, 34, 35, 182, 196

jekatyerinburgi 422, 423

Jéna 168

Jenő herceg 325

Jeruzsálem 21, 55, 96, 131, 138,
154, 159, 201, 410

jeruzsálemi ... 56, 117, 121, 207
templom 79

Jeruzsálemi 9, 65, 74, 127, 128,
150, 151, 153

Jeruzsálemi Szent-János
Lovagrend 128, 151

Jeruzsálemi Talmud 9

Jeschu 25, 78

Jewish Bund 419

Jewish International Union of
Socialists 420

jezsuita 213, 214, 224, 243,
274, 305

jezsuiták 99, 137, 138, 156,
175, 213, 214, 215, 220,
221, 238, 243, 246, 457

Jézus 12, 20, 22, 24, 26, 27, 28,
29, 31, 32, 38, 47, 70, 71,
74, 76, 78, 153, 233, 234,
235, 315, 317, 318, 319,
365, 368, 413, 450

Jézus Krisztus 12, 22, 31, 38,
74, 77, 78, 195, 315, 317,
318, 450

jiddis 420, 425, 426

Jochanan 25

johannista . 76, 77, 80, 127, 128

johannisták ... 75, 76, 77, 78, 79

johannita 102, 154, 184

johannizmus 81, 83, 338

John de Kay 397

John Ellam 113

John Heydon 108

John Mark Larmenius 148

John Yarker 34, 95, 102, 111,
148

Johnson 169, 173

Johnston 168, 169

Johosuah 25

Jónás 15

Jonathán 307

Jordan 166

Jordán 78

Joseph Balsamo 189

Joseph de Maistre 272, 396

Joseph Neuberger 166

Josephus Flavius 410

júdaista 73, 79, 90, 118, 119,
120, 121, 128, 130, 135,
136, 160, 204, 217, 245

judaizmus 245, 403, 404, 408,
411, 412, 452

júdaizmus 12, 22, 33, 41, 145,
195, 196, 266
Júdás 26, 36
Júdás Iskariot 35
júdeai 33, 116, 217
júdeo-keresztény 120
Juliet Goud-chaux 209

K

Kabala 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15,
16, 17, 18, 19, 22, 23, 24,
32, 33, 37, 72, 79, 87, 88,
90, 94, 95, 96, 97, 102, 106,
107, 108, 116, 118, 120,
131, 136, 160, 181, 189,
192, 197, 198, 202, 204,
244, 318, 334, 338, 404,
407, 408, 421, 439
kabalista 10, 15, 16, 18, 33, 34,
39, 74, 87, 94, 96, 101, 103,
135, 143, 145, 181, 182,
189, 190, 194, 195, 196,
197, 199, 200, 202, 203,
204, 209, 216, 217, 244, 249
kabalisták .. 26, 31, 94, 199, 207
Kabalisták 319, 459
kabalisztikus 79, 95, 118, 182,
183, 194, 252
Kabalisztikus 331
kabalizmus 130, 190, 197, 206,
252, 261
Kabalizmus. 329, 331, 347, 408
Kadosa 160, 170, 174, 179, 252
Kadosch 160
Kahn 264, 266
Káin 13, 307, 338
káinisták 35, 36, 70, 85, 212
Kairó 45, 50
kairói 45, 48, 49, 50, 51, 54,
108, 125
Káldea 7, 13, 16, 115, 116

káldeai 13, 33, 115
káldeus 78, 116
káldeusok 115
Kallós 299
Kaminiek püspök 198
kánaániak 13
kannibálok 306
Kant 398, 437
karaiták 404
Karl Kautzky 307
Karl Radek 396
Karmath 43, 44, 45, 46
karmathiták. 43, 44, 45, 83, 212
Karmathiták 46
Károly 138, 168, 298
Károlyi 299
Karpokratész 35
karpokratisták 35
Karticham 112
Káspi-tenger 50
Kasztília 61
katalán 297
katolicizmus 156, 290, 322
katolikus 61, 73, 81, 137, 140,
141, 149, 156, 158, 162,
172, 179, 186, 210, 212,
265, 266, 286, 292, 365,
368, 420, 435, 454
egyház 284, 290, 304, 308
római 85
szerzők 286
katolikusok 137, 144, 151, 179,
304, 305, 343
kék kőművesség 144
kék szabadkőművesség 173
Kék szabadkőművesség 293
Kelet és Nyugat Császárainak
Tanácsa 163
Kelet Lovagjai 163, 164
keleti misztika 5

Kenneth Mackenzie	100, 106, 204, 331	korszak	79	
Kerenszkij	389, 390	megfelelő	330	
keresztelő Szent-János	78, 79, 123	mítosz	369	
Keresztelő Szent-János	139	papok	198	
keresztény	11, 14, 18, 25, 31, 32, 33, 34, 38, 39, 75, 87, 91, 110, 127, 153, 171, 182, 192, 193, 194, 230, 234, 266, 282, 292, 293, 296, 306, 315, 331, 337, 338, 340, 363, 365, 376, 410, 412, 413, 414, 416, 443, 449, 452, 459	párti	128	
babona	91	szkták	157	
civilizáció	350, 382, 416, 434, 445, 446	szocialisták	195	
csapatok	57	szocializmus	368	
elemek	33	tanítás	35	
ellenes	23, 25, 27, 32, 70, 101, 223	tanok	37, 141, 233	
ellenesség	176	tantétel	19	
elvek	308, 309	tanulmányozók	23	
erények	157	társadalom	376	
értelmiség	370, 430	titokkutatók	86	
eszmények	369	törvény	35	
fokozat	156	vallás	218, 235, 236, 262	
főpapok	96	vallási hagyomány	413	
forma	157	világ	54	
hadak	56, 152	keresztények	23, 24, 25, 29, 31, 36, 74, 75, 83, 96, 101, 150, 153, 172, 195, 202, 236, 292, 317, 347, 349, 365, 404, 409, 415, 416, 449	
hagyomány	26	hiszékenysége	198	
hiszékenység	202	keresztényellenes	68, 79, 81, 103, 121, 128, 131, 161, 292, 330, 373, 383, 413	
hit	36, 39, 41, 56, 154, 158, 180, 217, 261, 403, 413, 425	kereszténység	tisztelete	230
hittitok	20	keresztes hadjáratok	54, 77, 79, 100, 110, 119, 120, 121, 122, 130, 149, 150, 153, 171	
jellegű	156	Kerlen	388, 389	
józanság	36	Khusistán	50	
kabalisták	19, 94	Kilenc Nővér	251	
kor	34, 85, 317	kilwinning	124	
		Kilwinning	111, 124, 149	
		Kilwinning Anya	124	
		kilwinningi	150, 152	
		Kína	7	
		Kingsley	365	

Knigge98, 214, 227, 235, 242,
 248, 249, 281, 338
 Kölmer..... 216, 222, 244
 kölni 95
 kommunista28, 195, 233, 352,
 362, 366, 394, 422
 kommunista kiáltvány 67
 Kommunista Párt..... 434
 kommunizmus29, 283, 324,
 355, 358, 360, 361, 363, 429
 törzsi 360
 kőműves hagyományok..... 8
 kőműves jelek..... 121
 kőműves jelképek 122
 kőműves rituálék 135
 kőművesek99, 109, 110, 111,
 117, 119, 121, 122, 124,
 136, 137, 139, 140, 145,
 147, 153, 154, 155, 160,
 162, 164, 174, 226, 229, 252
 kőművesmester51, 117, 125,
 134, 144
 Koran..... 10
 Korán.... 10, 22, 26, 44, 46, 290
 Korinthosz 241
 Közép-Európa 344
 köztársaságiak 137, 336
 Kraft 438
 krakkói 23
 Krishnamurti 319, 325
 Krisna 317
 Krisztus17, 19, 20, 21, 26, 27,
 28, 29, 30, 31, 32, 35, 39,
 57, 58, 60, 70, 71, 75, 81,
 95, 102, 121, 131, 142, 182,
 190, 195, 233, 234, 261,
 272, 308, 317, 318, 319,
 325, 349, 363, 364, 365,
 408, 410, 412, 413
 Kropotkin 283
 Kuhlmann..... 390

kuldik 111, 123
 Kun Béla 299, 424
 Kundalini..... 348
 Kunfi Zsigmond 424

L

La Vendée 264
 La Voisin..... 104, 105
 Lacorne..... 163, 164, 178
 Lacroix 260
 Lafayette 177, 251, 260
 Lajos Fülöp 209
 Lamartine 283
 Lambelle hercegnő 312
 Lambert 425
 Lamethék..... 251
 Lancashire 112
 Lang 264
 Languedoc..... 64, 84
 Lansbury..... 366, 367
 Lanze 250
 Larmenius..... 127
 Larmenius Oklevél148, 151,
 171
 Larochevoucauld..... 260
 Lasiqu..... 51
 Lassalle..... 387
 Lavater 245
 Lawrie 125
 Lazare..... 149, 192, 418
 Le Breton..... 175
 Le Plongeon 6, 131
 Leadbeater..... 319, 326, 329
 Lecouteulx de Canteleu69, 99,
 100, 119, 124, 129, 130,
 137, 148, 167, 187, 189, 215
 Leicht 169
 lengyel..... 187, 196, 199, 411
 Lengyelország189, 196, 199,
 201, 398
 lengyelországi 23

- Lenin 352, 388, 393, 396, 424,
 425, 430
 Leonardo da Vinci 437
 Leone Resurgente 168
 Leonidas 222
 Leopold de Kollowrath
     Krakowski 251
 Leopold Engel 331, 337
 Lessing 207, 208, 244, 245, 247
 Leucht 169
 Lévitikon 73, 77, 171
 Libanon 49, 69
 libanoni 49, 54, 300
 Libavius 107
 Liberális Katolikus Egyház 346
 Lilio Convallium 168
 Lippman rabbi 95
 Lisszabon 298
 Loi Chapelier 222
 Loiseleur 56, 61, 69, 70, 71, 72,
 80
 Lombard 129, 130, 138, 243,
 258, 259, 260, 272, 397, 423
 Lombard de Langres 129, 130,
 138, 243, 258, 259, 260, 272
 London 2, 112, 135, 138, 145,
 151, 189, 200, 201, 207,
 210, 320, 396, 435
 londoni 113, 137, 139, 140,
 146, 147, 184, 189, 196,
 200, 201, 202, 205, 207,
 210, 334, 337, 417
 Longuet 394
 Lord Albemarle 175
 Lord Ampthill 302, 303
 Lord Baeconsfield 412
 Lord Boleskine 335
 Lord Curzon 422
 Lord Fairfax 195
 Lord Haldane 391
 Lord Holderness 175
 Lord Kilmarnock 167, 422
 Lord Shaftesbury 431
 Louis Blanc 223, 224, 282, 283
 Louis d’Harmstadt 205
 louvaini 297
 Luchet 35, 184, 185, 187, 190,
 214, 215, 246, 252, 253,
 254, 255, 379
 Lucien Wolf 135, 193, 194,
 418, 453, 454
 Lucifer 71, 85, 338, 347
 luciferianizmus 338
 luciferianizmusok 39, 71, 80, 83, 85
 Ludendorff 390, 393
 Ludwig Geiger 398
 Lukács 30, 36
 Luria 16, 18, 33, 87
 Lusk 424
 Luther 25, 398
 lutheránus 102, 140
 lutheránusok 137
 Lyon 170, 181, 216
 lyoni 160, 331
- M**
- Ma’gal Tob 202
 Machecoul 86
 Machiavelli 246, 257, 384, 386,
 437, 451, 452, 454
 machiavelliánus 50, 244, 258,
 372, 383, 385, 386, 388,
 389, 452
 Mackenzie 100
 Mackey 13, 99, 109, 116, 123,
 124, 125, 133, 138, 145,
 148, 153, 155, 156, 161,
 164, 170, 173, 182, 229
 Madame Amélie Gédalje 320
 Madame Blavatsky 316, 317,
 318, 324, 325, 326
 Madame Curie 437

Madame de Brinvilliers.....	105	Mani.....	38
Madame de la Croix.....	209	Manu Törvényei.....	23
Madame de Montespan.....	104	Marat.....	260, 261, 267
Madame de Pompadour.....	188	Marcel Cachin.....	394
Madame Horos.....	335	Marchesa de Crona.....	202
Madame Latour.....	104	Marconi.....	437
Madame Lejai.....	255	marcosiánusok.....	36
Madrid.....	146	Marcus Aurelius.....	240, 315
mágusok 94, 199, 204, 216, 247		Maréchal d'Ancre.....	88
Mágusok.....	20	Maréchal de Belle-Isle.....	188
Magyarország299, 325, 340,		Margaret Alice Murray... 90, 92	
435		Margoliouth91, 194, 195, 202,	
Mahatmák316, 317, 318, 325,		210, 443	
329		Mária.....	21, 26, 318
Mahatmák'.....	316	Mária Magdaléna.....	76
Mahdi.....	45	Mária Terézia.....	198
Malegari.....	380	Marie Antoinette2, 179, 210,	
Malet.....	268, 380, 419	259	
Malik Shan.....	50	Marié Antoinette.....	298, 380
Malon.....	283	Marié Deraismes.....	313, 314
Málta.....	215	Marie-Antoinette.....	222
máltai		Marius.....	218, 241, 242
ovagok.....	143	Márk.....	29
máltai lovagok.....	65, 128, 149	Marmontel.....	257
Manasseh ben Israel138, 193,		Marotti.....	226, 227
194		Marquis de Chefdebein205,	
Manasseh Ben Israel.....	135	271	
manda.....	78	Marquis de Thomé.....	181
mandai.....	78	Marquise de Brinvilliers.....	103
Mandai Iyahinak.....	78	marránók.....	193
mandaiták.....	78	Marschall....	166, 167, 170, 172
mandeánok.....	78	Marseille.....	119, 181
mandeánusok.....	172	Martines de Pasqually165, 177,	
Manes.....	38, 39, 118	180	
manesi.....	39	martinista164, 180, 181, 331,	
manesisták.....	38	333	
manesita.....	70, 84, 85, 217	martinisták180, 181, 217, 247,	
manesiták42, 83, 84, 118, 212,		248, 316, 331	
216, 246		martinizmus.....	252
manesizmus.....	38		
Mangu Kán.....	54		

Marx67, 288, 299, 351, 363,
 385, 387, 394, 421, 453,
 454, 455, 459
 marxista 299, 394
 Massenhausen..... 244
 Máté..... 29, 30, 36
 Mathers..... 333, 334, 335, 336
 Matter32, 33, 34, 35, 36, 37,
 77, 79, 80, 118, 148
 Mauray 262
 Maurice..... 258, 287, 365
 Maurice Joly258, 451, 453,
 454, 455, 456, 457
 Max Heindl..... 338
 Maxim Gorkij..... 354
 Maximilian 112
 Maximilián Harden..... 398
 Mayence 273
 Mazzini..... 297, 387, 455
 Meakin..... 337, 342
 Medina..... 41
 Megváltó. 17, 18, 19, 20, 21, 77
 megvilágosodottak180, 197,
 246
 Mekka..... 45
 Melrose..... 111, 123
 Menander..... 34
 Menou 260
 Mercaba..... 136
 merénylő..... 50, 130
 merénylők51, 52, 53, 54, 56,
 69, 70, 108, 125, 246
 Mersenne 107
 Mesmer..... 189, 249
 mesmerizmus..... 190
 messiás17, 21, 194, 197, 198,
 200, 202
 Messiás17, 19, 26, 78, 131,
 318, 340, 405, 406, 407,
 409, 439
 messiási19, 131, 195, 196, 405,
 406, 409
 mester8, 61, 119, 120, 157,
 228, 452
 metzi 263
 Meyer 244
 Mezopotámia..... 70, 78, 426
 Michel Maier 107
 Michelangelo..... 437
 Michelet57, 58, 60, 63, 72, 83,
 84
 Midrash 79
 Milton..... 368
 Minerval 239
 Mirabeau99, 100, 101, 137,
 138, 168, 194, 213, 219,
 220, 221, 222, 223, 245,
 248, 250, 253, 255, 257,
 258, 260, 273, 399, 456
 Miriam..... 25
 Mischna 9
 Misna..... 403
 Mohamed6, 26, 41, 46, 47, 53,
 72, 243, 256, 315, 325, 414
 mohamedán 196, 290, 315
 mohamedánok 49
 Moharram..... 41, 54
 Moldenhawer..... 126
 Molière 437
 mongol..... 54
 monopóliumok 67
 Mons..... 146
 Monseigneur de la Fare 262
 Montesquieu 260, 451
 Montjoie 259, 380
 Mordecai 196, 197
 Morei 443
 Moriah..... 117
 Morin..... 163, 170
 Moses Cohen..... 163
 Moses de Leon 11, 33

Moses Hayes 163
 Moses Mendelssohn 207, 244,
 245
 Mounier 161, 190, 228, 243
 Mózes 7, 8, 10, 13, 32, 35, 47,
 73, 74, 79, 98, 108, 116,
 120, 131, 182, 245, 265,
 315, 403, 409
 mózesi 35, 172, 408, 411
 Mull 123
 Mumin 50
 München 219, 225, 240, 250,
 395
 müncheni 221, 227, 250
 Munkáspárt 310, 366, 392, 393,
 397, 401, 426, 427, 430
 Münter 77, 79
 Musa 41
 Mussolini 297, 358, 420, 448
 Mustansir 50
 Musztafa Kemál 299
 muzulmán 45
 muzulmánok 72, 78, 415

N

Nagy Britannia 116
 Nagy Építő 290, 291, 308
 Nagy Fehér Páholy 319
 nagy Frigyes 166, 171
 Nagy Frigyes 383, 384, 386,
 399
 Nagy Károly 129
 Nagy Katalin 404
 Nagy Kelet 49, 50, 251
 Nagy Páholy 45, 48, 50, 51, 54,
 113, 114, 134, 135, 136,
 137, 139, 140, 145, 146,
 162, 163, 291, 301, 302,
 303, 304, 311, 321, 322,
 323, 330, 342
 angol 162

francia 163
 hamburgi 166
 katalán 297
 londoni 147
 párizsi 147, 149, 176
 Nagy Sándor 383
 Nagy Tanító 319
 nagymester 51, 52, 56, 57, 60,
 73, 113, 121, 127, 140, 142,
 143, 148, 150, 152, 164,
 248, 320
 Nancy 262
 Nándorféhérvár 197
 Naphtali 16, 117
 Napóleon 249, 272, 383, 386,
 437, 455
 Narbonne 186
 Nathan 206, 207
 nazarénusok 79
 názáreti 233
 Názáreti Jézus 93, 450
 nazoreánok 78, 79
 Necsajev 454
 Nehemiás 11
 német 9, 25, 36, 57, 94, 99, 105,
 107, 111, 115, 119, 148,
 166, 167, 168, 180, 186,
 190, 195, 196, 205, 206,
 222, 223, 237, 244, 248,
 249, 251, 262, 268, 270,
 274, 280, 332, 333, 334,
 336, 341, 359, 372, 379,
 384, 385, 386, 387, 388,
 389, 391, 392, 393, 394,
 395, 396, 398, 399, 401,
 420, 423, 430, 431, 432,
 445, 452, 454
 befolyás 170
 parasztháborúk 192
 Német Birodalom 392, 399
 Német Templomos Rend 165

- németek 97, 267, 280, 342, 380,
387, 390, 397, 398, 400,
422, 423, 446
- Németország 85, 86, 103, 129,
138, 171, 176, 188, 203,
224, 268, 274, 280, 302,
308, 341, 376, 383, 386,
387, 388, 389, 390, 391,
392, 393, 394, 397, 398,
399, 400, 401, 420, 435,
438, 443
- németországi 101, 148, 166,
199, 274, 280, 334, 337,
338, 344, 453
- nemzetköziség 307, 328, 344,
441
- Nepesch 16
- Néró 34, 48
- Neschama 16
- nettesheimi 95
- Neuchatel 302
- Neuss 71
- Néva 277
- New York 316, 327, 336, 372,
373, 423, 432, 433, 435, 438
- Newgate 146, 210
- Nicetas Choniates 71
- Nicholas 95, 449
- Nicholas Flamel 95
- Nicolai 140
- Nietzsche 375
- Nilus 451, 453, 456
- Nimród 120
- Nishmat Hayim 90
- Nizam ul Mulik 50
- Noé 10, 15, 47, 79, 116
- Noffodei 167
- Nogaret 64
- Northumberland . 161, 354, 421
- Notre Dame 57, 371
- Numenius 251
- nureddinek 56
- Nyíltság 251
- O**
- Offenbach 198, 199, 335
- Ohrana 458
- okkultizmus 330, 339, 421
- olasz 86, 105, 146, 206, 226,
271, 281, 297, 299, 358,
376, 388, 447
- olaszok 87, 267, 380, 433
- Olaszország 85, 87, 176, 297,
302, 447
- Olcott ezredes 316, 324
- Oliver 110, 115, 116, 156, 172,
173, 193, 229
- Oliver Cromwell 110, 193
- Omar 41, 47
- Omar Khayyám 50
- ophitisták 34, 37, 70
- Ordre du Temple 73, 74, 75, 77,
127, 147, 148, 149, 154,
170, 171, 173
- orleanista 179, 210, 247
- orléánista 251, 259
- orléánista 380
- orleanisták 180
- orléánisták 380
- Orléans-i Fülöp... 148, 171, 174
- orléans-i herceg 370
- Orléans-i herceg 105, 148, 149,
209, 210, 259, 267
- örmény 189, 216
- Ormuzd 39
- oroszl 180, 258, 346, 366, 372,
385, 389, 395, 396, 404,
422, 423, 425, 442, 458
- terroristák 385
- Oroszország 398
- Oroszország 196, 274, 354, 355,
365, 366, 367, 377, 378,

388, 390, 396, 404, 425,
430, 446
Ősi és Elfogadott Rítus..... 173
Ősi és Elfogadott Skót Rítus
..... 283
őskeresztények 75
Őszinte Barátok 267
Őszövetség15, 84, 95, 102,
292, 368, 403, 409, 412
osztrák 222, 251, 344, 396
ötágú csillag 122, 132
Othman 41
Owen 288, 309
Ozirisz 19, 118

P

pacifizmus 344, 363, 402
Paes 298
Palesztina13, 27, 32, 69, 150,
152, 153, 398, 406, 407,
426, 437, 438
palesztinai25, 123, 153, 196,
426
palesztinai 81
Pán 291
Pandera 317
Pandira 22, 25
pángermán337, 383, 388, 394,
397, 445, 448
pángermanizmus382, 383, 387,
397, 399, 401, 419
Panther 25
Pantheras 450
pap tanonc 181
Pápai Bizottság 57
pápaság 137
Paphos 34
pápista 143
pápisták 137
papmester 181
paptárs 181

Papus164, 165, 176, 177, 180,
331
Paracelsus. 94, 96, 98, 105, 134
Paradicsom 52, 315
Paris Duverney 149
Párizs60, 104, 146, 170, 172,
181, 247, 249, 262, 298,
316, 334, 396
párizsi57, 59, 60, 63, 64, 65,
85, 107, 146, 147, 149, 150,
163, 166, 167, 175, 176,
250, 263, 271, 286, 301,
341, 345, 432, 435
parsik 216, 217
Parvus 355, 396
Paschalis 180
Pasqually180, 181, 189, 190,
199, 211, 331
Pasteur 437
Paton 112, 114, 138, 139
Paul Robin 374
Paul Vulliaud 10
pauliánusok 70
paulisták 39
Pecq 313
Pelikán Hercege 155
Pentateuch 9
Pérau abbé 143
Pére Soubise 119
Pereyra 264
perfecti 83
perzsa14, 38, 39, 48, 50, 52,
115, 116, 217, 218
Perzsia 5, 20, 108, 116, 216
perzsiai 17
Pesik 119
Pétervár 180
pétervári 422
Pétion 260
Pfefferkorn 95, 449
Philaléthés 205

- philalétisták 249
 Philipo Strozzi 227
 Philippe Égalité .. 164, 209, 211
 Philippe le Bel 167
 Philo33, 225, 227, 228, 235,
 242, 243, 251, 252, 260, 338
 Pic de la Mirandole 103
 Pico della Mirandola 95
 Pierre d'Aumont 123
 pietisták 274
 Pietro Balsamo 189
 pigmeusok 306
 Piron 151, 320
 Pisa 61
 Pitagorasz 98
 Pitt aranya 210
 Pius
 V. 14
 Plató 35
 Plátó 98, 116
 Poale Zion 419
 Podólia 196
 Podolia Israel 197
 podóliai 200
 Pogány József 424
 pogányok 42, 110, 136
 Poitiers 59
 pokol 93, 258, 261
 pokoli 48, 86, 258
 polinéziai 306
 Pontoise 313
 Porcius 227
 porosz168, 169, 173, 174, 175,
 178, 383, 384, 391
 Poroszország166, 172, 174,
 384, 387, 398, 399
 portugál. 78, 187, 262, 298, 304
 Portugália 61, 87, 369, 420
 Portugáliá 261, 297
 portugáliai 194, 304, 369
 Potsdam 166
 Pott 107, 132
 Prelati 86
 Prie 149
 Primitív Rítus Szabad és
 Elfogadott Kőművesei ... 186
 Pritsch 169
 Propertius 241
 protestáns142, 203, 210, 236,
 248, 266, 286, 368
 protestánsok 137, 144
 protestantizmus 286
 Proudhon 209, 244, 283
 Provence 64, 87
 Prudhomme 267
 Publicola 260
 Püthagorasz 8, 35, 116, 120
 püthagoraszzi 136
 Pyron 271
- Q**
- Quatuor Coronati 119, 163
- R**
- Rabaud 260, 446
 rabbik14, 21, 22, 24, 32, 89,
 90, 118, 119, 121, 131, 135,
 193, 197, 198, 406, 408, 450
 rabbinikus9, 16, 19, 95, 318,
 403, 412, 413
 rafiq 53
 Rafiq 51
 Ragoosky 325, 340
 Ragon33, 73, 121, 134, 158,
 162, 182, 183, 286, 287,
 288, 289, 312, 331, 421
 Rainsford123, 161, 184, 200,
 248, 250
 Rajna 165, 277
 Ramsay149, 150, 151, 157,
 158, 162, 166, 169, 171,
 172, 176, 177, 178, 367

- Ranke 69
 Ranking 38, 81, 83
 Rathenau 395, 399
 Ravenna 61
 Raymond 24, 25, 56, 438
 Raymond Lulli 94
 Raymond Martin 25
 Raynouard 57, 67, 72, 76, 77
 Razael 10, 79
 Rebold 162
 régens148, 149, 164, 171, 228,
 417
 Regensburg 190
 Régi és Elfogadott Rítus 292
 rejtett tudás 5
 Remersberg 171
 Reuchlin 95
 Rheinsberg 171
 Richard Ellam 113
 Richard Penket 112
 Richard Sankey 112
 Richelieu bíboros 95
 Robert Bruce 123, 127, 155
 Róbert Felkin 334
 Robert Fludd. 93, 105, 107, 134
 Róbert Kuentz 339
 Robertson 19
 Robespierre 260, 271, 280, 287
 Robison138, 162, 206, 212,
 219, 222, 223, 225, 229,
 250, 270, 305, 371, 384, 419
 Rodkinson 23, 403, 411
 Rodrigo Lopez 91
 Rohan bíboros 249
 Rohan Guéméné 205
 Róma 115, 119, 149, 291
 római75, 84, 85, 110, 111, 146,
 149, 156, 194, 210, 237,
 333, 365, 381, 420, 435, 452
 császárok 414
 egyház 286, 291, 304
 inkvizíció 216
 katolikusok 343
 Római Iparos Kollégium 115
 Római Kollégium115, 119,
 125, 136
 rómaiak. 84, 111, 116, 156, 437
 Ronsin 260
 Rose-Croix130, 152, 155, 156,
 158
 Rosenkreutz báró 335
 Rosenroth 96
 Rosenthal 264
 Rousseau223, 287, 359, 360,
 362, 446
 Royal Masonic Cyclopædia
 ..... 110, 207, 247
 Royal York 227
 rózsakereszt96, 99, 100, 101,
 102, 106, 107, 123, 130,
 137, 155, 156, 157, 158,
 162, 170, 171, 179, 180,
 181, 183, 184, 185, 187,
 217, 250
 Rózsa-Kereszt99, 101, 173,
 182, 217
 Rózsakereszt Szövetsége 97
 rózsakeresztes88, 93, 99, 100,
 102, 105, 106, 107, 108,
 131, 132, 134, 135, 138,
 155, 179, 182, 183, 204,
 205, 217, 267, 293, 294,
 334, 338
 Rózsa-Keresztes 229
 rózsakeresztes társaság 183
 rózsakeresztesek95, 96, 98, 99,
 100, 101, 102, 103, 105,
 106, 107, 108, 110, 130,
 131, 132, 133, 134, 135,
 137, 138, 168, 243, 246,
 248, 337

Rózsakeresztesek	93, 107, 285, 292, 316, 319, 329, 330, 331, 337, 338, 340, 341, 342
Rózsakeresztesek Angliai Társasága	331
rózsakereszteség	106, 132, 133, 134, 227
Rudolf császár	107
Rudolf Steiner	337
Rue de la Sourdière	251
Ruha Kadishta	78
S	
sábaizmus	49
sábaizmusi	116
sabiánok	78
Sacy	41, 44, 46, 79, 213
Sade márk	87
Sainte-Croix	103, 105
Saint-Germain	187, 188, 189, 190, 199, 200, 204, 206, 216, 265, 325
Saint-Martin	249, 251
Saint-Simon	288
Sajar	53
Saladin	55
Salamon	11, 55, 79, 98, 110, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 124, 127, 130, 131, 135, 152, 153, 154, 437
Salamon Kulcsai	181
salamoni	117, 284
Salisbury	122
Sammael	16
Samuel Pepys	196
Sancti Spiritus	97
Sanhedrim	10, 25
Saphiro	375
Sas Hercege	155
sátán	103
Sátán	71, 92, 272, 347, 348, 372
kultusza	85
zsinagógája	292
Satanael	70, 80, 85
sátáni	39, 87
sátánidézők	86
sátánimádók	86, 92
sátánimádók	71
sátánista	88, 347
sátánizmus	85, 261, 347, 376
Sátánizmus	85
Satanovi Joel Ben Uri	197
Savalette de Langes	185, 186, 205, 206, 207, 211, 249
Savine	272, 380
Savioli	226, 295
saxe-gothai	168
Scévola	260
Schem Hamphorasch	25
Schopenhauer	398
Schroeder	190, 206
Schroepfer	187
Scipio	241
Scythianus	38
Seine-et-Oise	313
seljuk	50
sémíták	84
sephardok	262, 263
Sepher Nizzachon	95
Sepher Yetzirah	9, 10
Sepher-Ha-Zohar	10
Sephiroth	10, 15, 118
Serapis Bey	317
Sét	10, 13
Shabbethai	99, 196
Shabbethai Sheftel Horowitz	99
Shabbethai Zebi	196, 198, 200
Shabbethan Zebisták	197
Shaikh-al-Jabal	51
Shakespeare	143, 368, 437
Shefa Tal	99
Shu King	23

Sicariusok.....	410	Spanyolország87, 194, 261,	
Sidra d`Yahya.....	78	297, 302, 414	
Siennai Sixtus.....	14	spanyolországi.....	194
Siéyes.....	260	Spartacus215, 216, 223, 225,	
si-ita.....	41, 50	236, 240, 243, 252, 260	
si-iták.....	41, 42, 54	mozgalom.....	402
sikh.....	318	Spartacusz.....	226
Sillery márkí.....	251	Spedalieri báró.....	331
Simeon.....	21, 102	Spinoza.....	437
Simon.....	11, 28, 34, 199	Squire Heguerty.....	147
Simon ben Jochai.....	11	Stájerország.....	85
Simon Mágus.....	34	Steiner 338, 339, 340, 342, 346	
Simon rabbi.....	11	Stephen de Stapelbrugge.....	68
Sinai.....	9, 10	Stephen Morin.....	163
Sinai-hegy.....	408	Stephenson.....	437
Skócia103, 118, 123, 127, 152,		Stinnes.....	393, 401
171, 292, 321		Strasbourg.....	111
skóciai.....	92, 112	strasbourgi.....	187, 415
skót90, 111, 124, 127, 128,		Stricte Observance148, 168,	
140, 152, 154, 155, 158,		171, 185, 334	
162, 164, 170, 171, 173,		Stuart138, 139, 146, 147, 157,	
183, 217, 226, 227, 228,		158, 167	
235, 273, 336, 367		Stuartok.....	137, 138, 157
fokozatok.....	156	Stuart-ügy.....	147
kőművesség.....	170	Suetonius.....	17
páholyok.....	160	Sulla.....	242
rítus.....	146, 154	sunnamita.....	15
Skót Királyi Rend100, 123,		Sussex.....	142
128, 155, 157, 171		Sussman Shesnowzi.....	201
skót rítus.....	275	Sutkowski.....	249
Skót Rítus.....	160, 170	Sutta Nipata.....	23
smyrnai.....	196	Svájc.....	302, 341, 396
Snowden.....	356, 357, 360	svamik.....	325
Sokratés.....	315	Svamik.....	318
Solomon Maimon.....	9, 411	Svareff gróf.....	335
Sota.....	25	svéd.....	249
Southwark.....	62	Swedenborg.....	181, 251
Spanster.....	163	swedenborgisták.....	249
spanyol11, 107, 180, 194, 297,		swedenborgizmus.....	253
396		Syed Ameer Ali.....	125
		Syllery.....	260

szabadkőműves	13, 27, 33, 69, 73, 80, 81, 99, 109, 110, 115, 120, 121, 122, 125, 126, 134, 139, 143, 146, 150, 166, 168, 171, 173, 176, 177, 179, 181, 182, 183, 185, 186, 187, 208, 209, 215, 219, 220, 222, 226, 229, 252, 259, 271, 272, 273, 282, 284, 285, 286, 287, 289, 290, 291, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 301, 304, 306, 308, 310, 311, 312, 314, 320, 321, 322, 323, 325, 333, 338, 341, 342, 343, 345, 346, 347, 350, 359, 362, 371, 374, 381, 382, 387, 391, 395, 398, 413, 420, 423, 442, 445, 458	szabadkőművesség	8, 49, 52, 108, 109, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 118, 121, 122, 125, 126, 128, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 139, 140, 141, 142, 145, 147, 150, 151, 152, 153, 155, 157, 161, 163, 166, 169, 175, 178, 179, 185, 187, 188, 200, 207, 208, 217, 219, 220, 224, 225, 226, 228, 229, 234, 235, 237, 242, 244, 249, 250, 252, 253, 259, 267, 268, 270, 271, 272, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 320, 322, 338, 342, 343, 359, 362, 382, 387, 388, 419, 420, 421	
angol.....	306	angol	311	
ellenes	292	brit.....	300	
szabadkőművesek	27, 38, 101, 107, 108, 109, 111, 113, 115, 122, 123, 125, 126, 129, 132, 133, 138, 139, 142, 144, 151, 153, 156, 161, 163, 177, 178, 179, 180, 186, 187, 190, 207, 208, 209, 222, 224, 228, 235, 238, 246, 247, 248, 252, 253, 255, 283, 286, 287, 288, 289, 291, 293, 294, 297, 298, 299, 300, 301, 303, 304, 305, 307, 311, 320, 321, 322, 323, 342, 343, 359, 374, 387, 391, 420		eredete.....	110
Szabadkőművesek Nemzetközi		kontinentális.....	305	
Irodája	302	női	312	
		Szabadság, Testvériség, Egyenlőség.....	177	
		szabírok	13	
		szaktárs	51, 117, 119, 120, 125, 134, 144, 163, 178, 228	
		szaloniki	299	
		Szamária	34	
		Szamos	8	
		Szamuely	424	
		Szanhedrin.....	317, 411	
		szaracén	38, 84	
		szaracénok	150, 152, 153	
		szarmaták.....	256	

Széfer Jecirah 334
 Széfer Toledosz Jehosua 317
 Szent Bertalan 370
 Szent János 29, 83, 308
 Szent Kabala..... 13
 Szent Római Inkvizíció 14
 Szent Szék 14
 Szent-Albin 111
 Szent-Bernát 55, 100
 Szentek Szentélye..... 25
 Szentháromsá 284
 szentháromság 18, 19, 103, 198
 Szentírás16, 30, 234, 279, 280,
 303, 449
 Szent-János36, 65, 73, 74, 75,
 76, 77, 78, 80, 81, 83, 102,
 123, 127, 128, 148, 150,
 151, 153, 157, 184, 203, 247
 Szent-János Lovagjai..... 65
 Szent-János Páholý..... 150
 Szent-Jeromos 73
 Szent-Lajos..... 94
 Szent-Lázár 149
 Szent-Pál18, 31, 34, 102, 110,
 113, 194
 Szép Fülöp..... 58, 64, 65
 Szicília..... 61
 szicíliai 189
 Szigorú Szerartás138, 148,
 167, 168, 169, 170, 175,
 186, 199, 205, 227, 244,
 248, 249, 250, 268
 Szilézia 99, 250
 Szíria 5, 32, 70, 216, 407
 Szíriá 299
 szíriai 121, 172
 mágia..... 100
 szittyák 256
 Szociáldemokrata Szövetség
 ..... 366, 392, 394, 401
 szociáldemokraták 359, 391

szocialista20, 223, 283, 299,
 307, 309, 325, 327, 331,
 344, 352, 355, 358, 359,
 360, 363, 364, 366, 369,
 392, 394, 396, 401, 419,
 421, 426, 431
 állam 354
 értelmiség..... 362
 értelmiségi..... 357
 eszmény 352
 eszmények..... 391
 forradalom..... 389
 iskola..... 367
 mozgalom 351
 párt..... 387
 propagandista 353
 sajtó..... 354
 szervezet 392
 szónokok 353
 vezetők 355, 365
 Szocialista Párt..... 367, 394
 szocializmus288, 296, 299,
 309, 314, 324, 327, 328,
 344, 353, 355, 356, 357,
 358, 359, 362, 363, 364,
 370, 386, 394, 401, 426,
 427, 430, 441, 443, 447, 448
 nemzetközi 392
 Szodoma..... 35
 Szóferim 403
 Szokratész 241
 Szovjet..... 386. See
 Szovjetorosz Köztársaság... 430
 szunni 41, 50

T

Talleyrand 250
 Talmud9, 10, 11, 14, 22, 23,
 24, 25, 27, 77, 78, 79, 89,
 90, 91, 183, 197, 245, 317,

- 318, 403, 404, 405, 406,
408, 411, 412, 439, 449, 450
- talmudista ... 12, 14, 16, 25, 449
- talmudisták 319
- tanonc 120, 143, 163
- Társadalmi Szerződés. 251, 252
- Tavannes..... 186
- Templom Rend..... 128
- templomos55, 57, 72, 73, 76,
100, 110, 122, 124, 125,
126, 127, 128, 129, 130,
137, 148, 149, 151, 152,
154, 155, 160, 162, 163,
164, 165, 167, 169, 170,
171, 172, 173, 177
hagyomány 143
- templomos lovagok55, 73, 76,
110, 122, 125
- templomosok53, 55, 56, 57, 58,
59, 61, 63, 64, 65, 66, 67,
68, 69, 70, 71, 72, 73, 75,
76, 77, 79, 80, 81, 83, 84,
99, 100, 101, 121, 122, 124,
125, 126, 128, 130, 137,
147, 149, 151, 154, 160,
161, 162, 164, 170, 171,
172, 214, 246, 248, 261
- Templomosok67, 126, 163,
299, 319, 459
- Teoubal..... 290
- teozófia15, 101, 185, 217, 227,
314, 315, 316, 318, 328,
329, 340, 382, 419
- Teozófia..... 315, 319, 362
- teozófiai9, 15, 102, 181, 190,
228, 244, 314, 319, 326,
327, 328
- Teozófiai Társaság249, 316,
318, 324, 326, 327, 328,
329, 337, 338, 341, 342, 346
Amerikai 327
- teozófiisták 209, 319
- teozófus 327, 328, 338
- Teremtés Könyve 10
- tetragrammaton..... 182, 190
- Tetragrammaton25, 160, 182,
196, 200, 334
- teuton..... 174
- Théba..... 241
- Theoclet..... 73, 76
- Theodor de Neuhoff 202
- Theodore de Bon Conseil219,
221
- Theodore páholy219, 222, 227,
244
- Theophrastus Bombastus von
Hohenheim..... 94
- Thiébaud..... 260
- Thomas Vaughan..... 108, 338
- Thory 160, 162
- Thyssen 393
- Tiberius 241
- Tibet 316
- tibeti..... 318
- Tinville 254
- Tirol..... 85
- Titkos Hatalom..... 448
- titokkeresők 6, 181, 193
- titokkutató6, 13, 33, 34, 48, 82,
83, 87, 106, 179, 181, 187,
190, 209
- titokkutatók 87, 180, 216
- titoktan..... 101
- titoktudás 33, 34, 261
- titoktudó 35, 36, 38, 81, 172
- titoktudók32, 33, 34, 36, 37,
70, 79, 246
- Tob 197
- Tobler 438
- Tökéletesség Rítusa 158
- Toland 142
- Toledosz Jeshu 318, 408

Toledot Yesu²⁴, 25, 27, 76,
79, 95, 182, 261
Tormay Cecil..... 423, 435
Törökország..... 198, 299
toulai 263
Toulouse..... 83, 84, 181
toursi..... 64
Trákia 70
Treitschke..... 388, 398
Tripoli..... 56
trösztok 67, 429
Troyes..... 55
Tschoudy báró.... 152, 153, 156
Tubal Káin..... 120
Tuckett¹³, 120, 151, 156,
170, 186, 206
Tugendbund..... 280, 395
Tuileries..... 264
Tuiti Bey..... 317
Tyre 117

U

Ubeidallah 45
új-Platonisták..... 14
új-Pythagoriánusok..... 14
Újszövetség 153, 317, 368
Új-Zéland 344
utópista szocialisták.... 288, 359
uzsorások..... 193, 436

V

V. Clement⁵⁷, 59, 62, 65, 66,
160
vakolók..... 154, 161, 217
valantiniánusok 36
Valence..... 260
Valentine Andrea..... 99
varázslók⁹¹, 104, 105, 140,
180, 183, 187, 193, 199
Varga Béla..... 424
Varsó 438

Vegyes Nemzetközi
Szabadkőműves Rend.... 314
Vegyes Szabadkőművesek³²⁰,
322, 323, 342
Vegyes Szabadkőművesség
314, 319, 320, 322, 323,
324, 325, 329, 340, 341, 342
Vehm Törvényszékek..... 129
vehmgericht..... 129, 130
Vehmgericht..... 129, 174
Velencei Talmud 23, 24
venefic mágia 244
Venefic Mágiát..... 105
verduni 263
Versailles..... 179
Vesztfália 129, 200
VI. Henrik 112
VI. Károly 261
VI. Raymond..... 84
Vienne 62, 267, 280
Világállam..... 362
világforradalom⁶⁸, 93, 258,
272, 353, 355, 360, 363,
369, 379, 384, 385, 397,
446, 451
Világosság..... 343, 344, 345
Villermoz 249
Vilmos..... 195, 264, 391
Vitoduranus 71
Volney 17
Voltaire⁸⁸, 105, 151, 166, 170,
171, 172, 173, 177, 178,
179, 223, 230
von Lippe-Bückeburg..... 166
Vörös Toll 167
Vulliaud.. 11, 12, 13, 14, 18, 28

W

Wächter 168
Waechter 205, 206
Wagenseil..... 25

Waite	84, 86, 92, 93, 101, 106, 107, 108, 123, 124, 133, 134, 142, 145, 146, 148, 167, 168, 169, 181, 182, 187, 219, 261, 284, 285, 335, 337, 421
Wakenfeldt	205
Waldenfels	205
Warden, James	112
Warrington	112
wartburgi	169
Wat Tyler	192
Weber	69
Wecter	205
Weimar	168
Weishaupt	43, 46, 153, 212, 213, 214, 215, 217, 218, 219, 222, 223, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 242, 244, 245, 246, 247, 248, 250, 251, 252, 253, 260, 261, 271, 272, 281, 282, 283, 312, 331, 337, 338, 339, 344, 345, 360, 363, 368, 371, 384, 386, 395, 426, 445, 446, 453
Wellclose	201, 211
Weller van Hook	329
Wellington	344
Wells	360, 362
Weltverband	420
Werner Sombart	399, 428, 449
Wesserly	244
Wigston	107
Wilcke	69, 72
wilhelmsbadi	248
Willermoz	181, 186
William Dodd	115
William Morris	360
Witt Doehring, Eckstein	280
Wolf	188, 193, 199, 418, 419, 453
Woodford	332
Woodman	332
Woolston	142
Wren	132, 208
Wynn Wescott	106
Wynn Westcott	332, 333, 334
X	
XI. Pius	281
XII. Clement	151
XIV Lajos	417
XV. Lajos	205
XVI. Gergely	281
XVI. Lajos	187, 249, 262
Y	
Yahya	78
Yalkut Shimoni	39
Yarker	46, 113, 119, 120, 122, 123, 132, 134, 145, 148, 163, 189
York	145
yorki	111, 112
Yucatan	131
Z	
Zaddik	196, 197
Zalkind Hourwitz	264
Zarathusztra	17, 38, 217
Zend Aveszta	23
Zerdascht	17
Zohar	9, 10, 11, 15, 16, 18, 19, 23, 33, 39, 79, 80, 90, 136, 160, 197, 404, 405, 406, 407, 449
zoharisták	200
Zoháristák	197
Zoroaster	39, 315

Zoroaszteri.....	20	hatás	318
zoroasztriánusok.....	17	hercegek	406
zsidó9, 10, 11, 12, 13, 23, 24,		hit 182, 196, 408	
32, 34, 45, 80, 88, 90, 95,		iparos	189, 429
116, 118, 136, 153, 166,		író.....	9, 135
169, 173, 180, 181, 187,		írók.....	190, 264
188, 192, 194, 196, 199,		istentisztelet	193
200, 202, 207, 210, 216,		jelképek.....	135
266, 296, 371, 385, 396,		kabala.....	120, 338
399, 404, 406, 408, 409,		Kabala8, 14, 15, 39, 94, 100,	
410, 411, 412, 418, 421,		106, 131, 145, 183, 333	
423, 424, 425, 426, 428,		kabalista	107, 203
431, 432, 433, 434, 435,		kabalisták	87, 192
437, 442, 443, 449, 452,		Kabalisták	318
455, 459		kapcsolat	245
átkeresztelkedett.....	14	kapitalista	428, 430
barát	92	kapitalisták	400
beavatása.....	184	kegytárgy	265
befolyás.....	383, 431, 436	keresztények	36
bizonyság	210	kéz.....	431, 440
bölcsek	33	kézirat	331
bolsevisták	425	kikeresztelkedett	14
címerek	135	kolóbnia	406
csodatevők	16	kör.....	447
egyenjogúsítás.....	262	körök.....	210
előadások	209	közösség.....	202
érdekek.....	17, 426	lelkiség.....	434
eredet.....	183	mágia	91
eredetű.....	80	modern	411
erő	448	nagymama	84
értelem	318	naptár	217
faj398, 423, 439, 440		nép	410, 416
fajta	21, 195	nő439	
felfogás	245	óhitű	245
filozófus	207	öldöklés.....	411
forrás	90, 91, 123	orvos	433, 438
gondolat	344	orvosok	91
gyermek	198, 266	összeesküvés	246
hagyomány.....	15, 31, 318	összetartás.....	263
hagyományok.....	25, 77, 119	pénzember.....	400
hatalom... 402, 403, 420, 445		propaganda.....	397

rabbik	30, 193	Zsidó Enciklopédia	19, 24, 32, 33, 96, 118, 200, 202, 204
rabszolga	261	Zsidó Leon	190
rózsakeresztes	107	zsidóbarát	23, 417, 434
sajtó	409, 413, 421, 424, 432, 434, 435	zsidó-ellenesek	23
szekta	28, 154	zsidóeredetű.....	16
szellem	190	zsidók	12, 13, 14, 16, 17, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 32, 34, 35, 68, 76, 79, 87, 88, 90, 91, 92, 94, 98, 103, 106, 118, 120, 131, 135, 136, 138, 156, 182, 185, 192, 193, 194, 195, 196, 198, 199, 207, 209, 210, 244, 245, 246, 261, 262, 263, 264, 267, 292, 296, 344, 365, 397, 398, 399, 400, 401, 403, 404, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 430, 431, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 446, 449, 452, 453, 454, 455, 457
származás	424	birtoka	423
származású	396, 427, 438	Kabalája	116
szekta	28, 154	leszármazottai	172
szellem	190	pénze	400
szellemisség.....	408	szerepe	184, 193, 421
szerezők	10	túlsúlya.....	424
szinódus	23	védelme.....	263
támogatás	441	vezére	200
teológia.....	182	világuralma	403
testvérek.....	204	Zwack.....	217, 225, 244, 250
tisztelő.....	201		
történész.....	27, 410		
Törvény.....	317		
tragédia.....	414		
tudomány.....	89		
tudós.....	19		
túlsúly.....	421		
ügynökök	421		
újság.....	435		
választott nép	403		
vallás	403, 412, 425		
varázsló	34		
vélemény	79		
veszély	420, 443		
vetélytárs	437		
vezetés.....	299		
vezető	205		
vezetők	419		
világ	408		
világösszeesküvés ..	418, 419		